Ludmila Vaňková

První muž království

ČESKOSLOVENSKÝ SPISOVATEL

Ludmila Vaňková

První muž království

ČESKOSLOVENSKÝ
SPISOVATEL
PRAHA

© Ludmila Vaňková, 1983,
Illustrations © Miroslav Váša, 1983

Omyl pana podkomořího

„Její Milost, pane," řekl hostinský.

Spokojeně vzal na vědomí, že pán, který právě zacházel do průjezdu, se prudce obrátil. Vůbec se neslušelo, aby hradecké paní kdokoli ukazoval záda. Všichni hradečtí muži od deseti do devadesáti planuli touhou projevovat jí co nejokatěji pravou dvornost a láskyplnou úctu. Zjihle se díval vstříc bělouši se vzepjatou šíjí, který se objevil na konci uličky v čele skupiny vyšňořených jezdců. Paní v jeho sedle obracela usměvavou tvář k oknům, která se i ted, v únorovém mrazu, otevírala dokořán, a vlídně děkovala za nadšené pozdravy. Vzduchem poletovaly bílé třpytivé vločky sněhu. Dva tři měsíce, a budeme ji zasypávat květy, pomyslel si hostinský něžně. Taková krasavice. S jejím příjezdem se pro všechny Hradec stal rázem středem světa. Kam na nás Pražané!

Hluboce se uklonil a s nelibostí si všiml, že pán ve vratech ani nesklonil hlavu. Naštěstí ho neviděla. Minula věchýtek hostince s tváří obrácenou k protějšímu domu. Naštěstí? Skoro to vypadalo, že jeho uctivý hold přehlédla záměrně, jenomže to se královně Rejčce vůbec nepodobalo. Smůla. Příště musím křičet nahlas. Snad si všimne spíš.

Mrzutě se obrátil k svému hostu a rázem mu odpustil jeho nezdvořilost. Cizí pán civěl za odjíždějícími nepřítomnýma očima s výrazem nábožného vytržení. Tvář, která ještě před několika okamžiky byla tvrdá a panovačná, roztála v šťastném, skoro dětském úsměvu.

Hostinský si odkašlal. „Nahoře dám ihned zatopit, jak si přeješ, Milosti," navázal na přetržený rozhovor. „Dole v hostinské jizbě je stále teplo. Snad prozatím tam. .. Okamžitě dám příkazy v kuchyni, kdybys laskavě ráčil vyjádřit své přání ohledně oběda."

Pan sebou trhl. „Cože? Aha, dobře. Koně.“

„Jak prosím?“ zakoktal hostinský zmateně. Před chvílí se sháněl po vytopeném pokoji a pohodlném loži. Prý jeli přes noc v tuhém mrazu. A teď ...

„Mého koně, okamžitě,“ zamračil se podivný host. „Ostatní zařídí panoš.“

„Tvoji lidé ...“

„Řekl jsem koně, ne družinu. A hod sebou. Spěchám.“

Hostinský zavrtěl hlavou a šel zadržet podomky, kteří se chystali odstrojit pánova vzácného hřebce. Osobně ho vyvedl z průjezdu a podržel třmen. Cizinec vypadal na vznešeného pána. Velice vznešeného. Takoví jako on se obvykle ubytovali spíš na hradě než v zájezdním hostinci. Královna byla pohostinná.

Pán, který ještě před chvílí padal únavou, se jediným skokem křepče vynesl do sedla a z místa vyrazil tryskem, že překvapený hostinský taktak stačil uskočit. Řítil se rovnou k bráně, kudy projela družina hradecké královny, a cesta necesta vyrazil za nimi do zasněžených polí.

Hradecká družina si ho nevšímala. Hnali se kupředu divokým cvalem, jako by nebylo osamělého jezdce, který je dohánět. Kůň, kterého získal za závratnou sumu až kdesi na maurském poloostrově, se ukázal být hoden své ceny. Ostatně byl docela svěží. Sem přijeli krokem. Pán, kterého srdce táhlo k Rejččinu Hradci, celou noc záměrně zvolňoval, jako by cestu, ke které se odhodlal naráz v jediné bláhové chvíli, když včera už sesedal k pohodlnému noclehu, konal spíš proti své vůli. Teď hřebec uvítal příležitost k volnému pohybu a bez obtíží dotahoval ujíždějící jezdce. Minul je výsměšným obloukem, jako by jim schválně ukazoval lehkost svého vítězství, zvolnil a stočil se k boku bělouše, který cválal v čele.

„Pan podkomoří!“ řekla královna. „Jaká vzácná návštěva!“

Přitáhla zlehka uzdu, až zůstali stát tak blízko sebe, že se jejich koně dotýkali mohutnými zadky. Na její tváři nebyl ani stín překvapení. Nijak se nepokoušela zakrýt, že o něm dobře věděla,

nejspíš hned v uličce před hospodou, kde se tak okatě dívala do protějších oken.

Jindřich z Lipé býval obvykle popudlivý, ale tentokrát se neurazil. Nic nemohlo narušit slavnostní pocit, který ho zaplavil blažeností celého až do konečků chvějících se prstů. Stál a díval se na ni beze slova, jen s tím bláhovým úsměvem. Až za hodnou chvíli si uvědomil, že se asi netváří zrovna duchaplně.

„Chtěl jsem tě jen pozdravit po návratu domů, Milosti," vyhrkl. „Jsem šťasten, že ... Jsem šťasten," ukončil nesmyslně, ale řekl tím všechno. Byl šťasten dokonale. Jiné pocity se ho zatím nedotýkaly.

Tentokrát se usmála i Eliška Rejčka, jímavě a něžně. „Domů," opakovala zasněně. „Jsi první, pane z Lipé."

„První, kdo tě přišel uvítat?" podivil se. „To snad ne."

„První, který pochopil, co jsem cítila při návratu. Ano, jsem doma." Vztáhla k němu ruku, kterou pokryl polibky vhodnými spíš pro milence než zdvořilého rytíře, a jako náhodou ji zapomněla v jeho dlani.

Divnou náhodou ji zapomněl pustit i on přes nevraživé pohledy pánů z hradecké družiny, které by zburcovaly i méně chápavé, než byl královský podkomoří. Dál jeli krokem ruku v ruce, ponořeni do mlčení výmluvnějšího než tisíc nejžhavěj-ších vyznání, zaskočeni citem, o kterém oba sice věděli, ale zdaleka neznali jeho zběsilou sílu.

První se vzpamatovala královna. „Jsem doma už skoro půl roku. Příliš jsi nespěchal s tím pozdravením. Máš teď asi málo času. Tvůj nový úřad je náročný."

Pan Jindřich byl zkušený hráč. „Málo času?" vykřikl zděšeně. „Málo času pro tebe? Ne. Nechtěl jsem tě rušit, dokud si v Hradci nezvykneš. Také já jsem si musel zvyknout, můj nový úřad je skutečně náročný. Nechtěl jsem před tebe předstoupit zaměstnán starostmi, které by darmo pokazily nádhernou chvíli shledání."

Významně stiskl štíhlé prsty, ale královna je k jeho podivu mrzutě odtáhla. Daleko víc se jí líbila zmatená neovládaná tvář jejich prvního setkání než zkušené světácké řeči, kterými ji chtěl ohromit.

„Vidíš. A já jsem si myslela, že se na mne hněváš," řekla s přehnanou líbezností. Vlastně by měl, pomyslela si opožděně a před očima se jí vynořila poslední vzpomínka. On na hradbách Kutných Hor, popálený a začazený, bůh války, který zesměšnil slavného římského krále s jeho strojem vrhajícím plameny a s celou slavnou obléhací technikou i výkvětem říšských

rytířů. A ona dole v sedle před rakouským vévodou Fridrichem Sličným, který ji unesl z nepřátelské Prahy. Jak vztekle tehdy mrštil přílbou pod nohy vévodova koně! Bylo to jen gesto, nebo chtěl zasáhnout?

I on si vzpomněl a jeho rozzářená tvář se rázem změnila. Rejčce se zúžily oči. Bitka! Aspoň to, nemůžeme-li si ležet v objetí. Zadívala se na něj svým nejsvůdnějším pohledem a s potěšením pozorovala urputný boj rozporuplných pocitů v jeho tváři. Nelibost zvítězila. Pan podkomoří si vysoko cenil sám sebe a žárlivý byl jako čert. Takovou potupu nelze zapomenout.

Násilím se ovládl a rychle setřel z obličeje jakýkoli výraz. Královna se usmála, jako by ji to kdovíjak pobavilo. To víš. Zrovna ti dopřeju to potěšení. „Měl jsem k tomu ty nejlepší důvody," řekl sladce. „Pustila jsi nám Habsburky do svých věn-ných měst. Ten tvůj žertíček přijde české země ještě hezky draho. Podkomoří se má co otáčet, aby panu vévodovi vyplatil řádně všechny zástavy. Být na mém místě někdo jiný... Ale já si dobře uvědomuju, že ses cítila v Praze ohrožena. Snad jsi i byla. Není divu, že jsi uvítala s jásotem, když pro tebe přijel tvůj ... švagr."

Odmlka chtěla být a byla urážlivá. Královny se to nedotklo. Aspoň to nedala znát. Podívala se na něj se shovívavou útrpností. Těch několik měsíců s roztomilým Fridrichem zapadlo do minulosti tak dokonale, že se už nělkolikrát přistihla na pochybách, jestli si ty polibky a několik bláznivých objetí jenom nevymyslela, aby jí zpestřovaly hlubokou osamělost po odjezdu z Čech. Ovšem, Fridricha měla ráda a byl jí velice blízký, i teď. Byl něžný, duchaplný a miloval ji určitě víc než ona kdy jeho. V jeho objetí dokonce dokázala zapomenout i na tuto nespornou skutečnost a věřit

aspoň na chvíli . .. To na jeho staršího bratra, českého krále Rudolfa, svého druhého chotě, jako na muže měla ještě matnější vzpomínky. Spíš žádné. Habsburkové. Potlačila povzdech. Žárlivost pána z Lipé byla vlastně směšná. Jejím milencem nikdy nebyl, ačkoli jim do toho odjakživa chyběl jen vlásek. Ale chyběl a královna Eliška Rejčka nehodlala připustit, aby ji kdokoli omezoval, i kdyby k tomu měl právo. Natož takhle.

„Tvůj milovaný král, pan Jindřich, manžel Přemyslovny Anny, mě ráčil poctívat svou přízní. Ještě štěstí, že tvoje ošklivá Eliška mě nemůže ani vidět a je ochotná mě podezírat úplně ze všeho. Dala mě hlídat, abych neohrozila Jindřichovu ctnost. O tom ostatně víš svoje. Sám jsi na její příkaz stavěl stráže před můj dům."

„Na její příkaz?" podivil se pán z Lipé. „Já přece . . . Proč si myslíš, že mi přikázala chránit tě?"

„Chránit mě?" ušklíbla se královna zlostně. Při pouhé vzpomínce se v ní hnula žluč. V krutých chvílích po smrti jejího druhého chotě, kdy celá Praha stála proti ní jako cizačce, vetřel-kyni a nepříteli, málem z vděčnosti padla pánovi z Lipé kolem krku, když jeho lidé uhájili její dům před rozdováděným korutan-ským vévodou, který se právě z milosti Přemysloven stal českým králem. Odporný, odulý Jindřich Korutanský. Brrr. Muže do svého lože byla odhodlána si napříště vždycky vybírat jen sama. Jeho lidé! A zatím plnil jenom vůli té ... „To jistě ne," dodala zlovolně. „Spíš hlídat."

„Prosím," řekl napodiv pokorně. „Tvůj hněv na mou hlavu. Snažil jsem se tě uchránit nejhoršího ze všech svých slabých sil. Udělal bych to zase i proti tvé vůli. Kvůli tomu se na Elišku hněvat nemusíš. Neměla s tím nic společného."

„Eliška přece ..." Zarazila se. Ten poslední večer na Hradě. Hulákající Jindřich Korutanský, který si opile stěžoval na neoblomnost stráží troufalého pána z Lipé, omezujícího jeho královská přání. A Eliška Přemyslovna s pohledem černým nenávistí, jak říká s důrazem na každém slovu: „To jsem mu poručila já." Ne, nic mu neporučila. Já blázen, měla jsem to vědět. Chtěla mě jen ranit. Urazit. Ponížit. Ta coura Rejčka přece nemá rytíře. Jen

žalářníka. Nemusela jsem odjíždět s Fridrichem. Mohla jsem zůstat a ...

„Já se nehněvám na Elišku, vlastně mi prokázala službu," řekla s úsměvem a znovu jako bezděky posunula svou ruku k němu blíž. Nepřehlédl ji. Pán z Lipé byl velice chápavý. Pochopil i to, že už není vhodná chvíle, aby se mračil dál. Královna přivřela oči a s rozkoší vnímala vlnu rozechvění, která v ní stoupala od těch objímajících se dlaní. Ano, je to tak lip. Dávno bych měla za sebou tu první nádhernou chvíli a jeho dnešní návštěva by mě možná už ani nevzrušila. Nebyl by Fridrich, byl by jen Jindřich z Lipé. Zapomenuli na něj stejně snadno.. .

„Já jsem tě kdysi velmi miloval," promluvil vedle ní tiše.

Dává si pozor, pomyslela si s úsměvem. Pořád ještě se bojí, abych se mu nevysmála. Muži jsou směšní. Teď už je přece všechno jasné. Otevřela doširoka oči a upřela je na něj s nej-nevinnějším výrazm. „Já tebe také. Dávno dřív. Od chvíle, kdy jsi mě odvážel z Rogožné, když Zarembové zavraždili mého otce. Pamatuješ? Bylo mi osm let. Dítě. Nic pro rytíře, který myslí jen na krásné paní. Přesto ses od té doby vždycky objevoval v mých snech. A byl jsi to ty, kdo přijel jako princ z pohádky pro mne do Branibor a odvezl mě do Prahy, aby mě učinil českou královnou."

„Jenomže já jsem nebyl český král," řekl něžně a schýlil hlavu, aby mohl políbit chladné chvějící se prsty.

„Ano. Snažila jsem se zapomenout."

„Bylo to těžké?" zeptal se s úsměvem.

„Už nevím. Můj choť zemřel příliš brzy, než aby se mi to mohlo podařit docela. Byl jsi můj jediný člověk. Jediný, u něhož jsem se cítila v bezpečí, jako dítě, které touží po ochranitelské náruči. Jediný, kdo mě mohl vyvést z té nepřátelské samoty. Jediný, u něhož bylo doma i mé srdce. Ano, velice jsem tě kdysi milovala."

„A teď?" vyhrkl dychtivé.

Cože! Já to mám říci první? Já?l Studeně se usmála. „Ty dobře víš, co bylo pak."

Jindřich se začervenal. - Vezmi mě s sebou! - vykřikla tenkrát bez úvahy, když jí po Václavově smrti oznámil, že odjíždí do Polska. Vyvrcholení jeho snů. Jenomže Polsko bylo vzbouřená, pro Čechy ztracená země, a bylo třeba myslet na návrat. Pán z Lipé byl Někdo. Ani mladý král, Václav třetí, poslední Přemyslovec a její nevlastní syn, si nemohl dovolit odepřít mu cokoliv. Pokládal za prozřetelnější vyžádat si královský souhlas. Aby se jednou mohli vrátit. Přepočítal se. Nikdo nebránil královské vdově. Ale její dítě, maličká Přemyslovna, měla zůstat v Praze. Konec. Potupená královna už s ním ani nepromluvila.

„A přece jsem měl pravdu," řekl smutně. „Sama vidíš, jak to v Polsku dopadlo. Zůstal bych nadosmrti jen potulným žoldnéřem a ty ..."

„Jistě, měl jsi pravdu," souhlasila klidně. „Bylo to velice rozumné. Jako všechno, co děláš."

Rozumné! Z těch líbezných úst to znělo takřka urážlivě, a navíc to byla krutá křivda. Po celý svůj život byl pán z Lipé všechno spíš než rozumný a jenom díky uvědomělé kázni posledních let se mu podařilo udržet své nesmyslné nápady aspoň v mezích, které mu umožnily vyšvihnout se na nejvyšší místo v zemi. A díky velice slabošské vládě Jindřicha Korutanského, který si vůbec nemohl dovolit být nespokojen s jakýmkoli činem pána z Lipé. Rozumný. Ano, snažil se, ale málokdy se mu to vedlo. A tecf . . . Ale nechtěl se přít. Co bylo, bylo. A konečně, pro vznětlivou královnu, ztřeštěně prchající nocí v náruči rakouského vévody ze sídla českých králů, se mohly zdát rozumné i bláznivé kousky pána z Lipé.

„Měl jsem obavy o tvé bezpečí," řekl velice mírně. „Museli jsme přece počítat s návratem. A ujišťuji tě, že jsem se tou rozumnou žádostí vystavil královskému hněvu docela bez váhání."

„Výtka!" zasmála se. „Ano, jsem ti ještě dlužna za ten královský hněv. Vím, že jsi nikdy nic neudělal zadarmo."

„Milosti!" vzbouřil se hluboce dotčen.

„Uklidni se, pane z Lipé. Můžeš přece odmítnout, dotknu-li se tou nabídkou tvé rytířské cti." Pohlédla mu přímo do rozhněvaných očí.

„Promiň mé ješitnosti," prohodila lehce, „ale věřím, že večeře ve dvou - se mnou - uspokojí i nejnáročnějšího dlužníka. V nejhorším případě jeho žaludek. Mám totiž znamenitého kuchaře. A ...," odmlčela se.

Jindřich cítil, jak bledne prudkým pohnutím pod upřeným pohledem těch světlých mořských očí, které s vyzývavou nestoudností dopověděly vše. Nikdy se nenadál tak rychlého úspěchu. Vlastně byl zaskočen. Přijel dobývat nedosažitelné kousek po kousku, byl připraven kličkovat, tančit kolem ní, zastupovat jí všechny cesty úniku, až by nakonec zjihla v jeho náruči, rozechvělá jako zpívající struna na loutně, bránící se a sladce přemožená. Nicméně... Už dnes! Zalila ho vlna vzrušení tak mocného, že nebyl schopen jiné myšlenky. Dnes!

„Díky," řekl chraptivě. „Díky, Richenzo."

Její dávné, zapomenuté jméno mu ve zmatku uklouzlo mimovolně, dobře věděl, že chvíle ještě není vhodná k důvěrnostem, ale nikdy se nepřeřekl šťastněji. Královna se zimomřivě rozechvěla a její oči se zamžily. Richenza bylo jméno nevinné mořské víly, po jejíchž dívčích touhách se jí najednou zastesklo. Česká královna přijala jméno Eliška a říkali jí Rejčka. Nikdo už neznal Richenzu, jen on, krásný princ jejích snů. A sametová tma milostných nocí, kdy jí je šeptával první milenec, Václav Druhý, její choť, český král. Ta šeptající tma a Jindřich z Lipé se jí najednou spojily vjedno a nesnesitelná touha jí projela jako nůž.

„Co je ti?" zeptal se polekaně.

„Nic. Zima," řekla trochu stísněně. Sebevědomý pán z Lipé byl ten poslední, komu byla ochotná odhalit pocity, které se jí zmocňovaly v jeho blízkosti. V noci ano. Noc už ji neprozradí. Je příliš zkušený a ví líp než kdo jiný, že v milostném roztoužení se na prchavou závratnou vteřinu stává pravdou i vylhaná celoživotní vášeň, o které zítra nic nevíme. Usmála se a pobídla koně do cvalu. „Hradec je hezké a veselé město," křikla přes rameno. „Doufám, že se ti bude líbit, i když zavítáš častěji."

Dostihl ji jediným mocným skokem svého hřebce. „I kdyby to bylo nejnepřívětivější místo na světě," odpověděl zadýchaně, „budu přijíždět tak často, jak jen si budeš přát." Srovnal krok podle jejího bělouše. „Co je s tím koněm?" zeptal se starostlivě při pohledu na napjatou uzdu a její soustředěnou tvář. „Jestli stál dlouho ve stáji, měl by ho napřed projet podkoní. Kdyby se začal plašit..."

„Neplaší se," zasmála se. „To se ti jen zdá. Podívej se."

Povolila uzdu. Kůň Okamžitě změnil krok. Přední nohy začaly klusat, zatímco zadní cválaly dál. Pán z Lipé hvízdl.

„Zkažený kůň! Proč na něm jezdíš? To nemůže být požitek."

„Myslíš?" usmála se. Stočila běloušovu hlavu trochu stranou a přitiskla nohy těsněji k jeho boku. Cválal zas jako dřív s křečovitě vypjatou šíjí. „Mám ho ráda. Přivedli mi ho na podzim na cestu do Čech. Nejdřív jsem z něj byla zoufalá, ale už jsme si na sebe zvykli. Je krásný, nemyslíš? Mám pocit, že nám to spolu sluší. Nikdo jiný ho neovládne lip než já."

„Musí tě unavovat," řekl zamračeně. „Pro muže by to bylo snadnější, ale žena ... To bych nikdy nedovolil."

Nedovolil! Královně zajiskřilo v očích. Ani po té noci, pane z Lipé. Ani potom. Chceš ho zkusit?" zeptala se poťouchle.

„Rád." Dobře pochopil výzvu a skrytě se usmál. Byl znamenitý jezdec a neměl pochybnosti, jak souboj dopadne.

„Zahoď ten bič," přikázala mu stroze. „Není zvyklý."

Podíval se na bičík ve své ruce. „Nikdy ho nepoužívám," usmál se. „Neměj strach."

„A proč ho tedy nosíš?"

„Asi ze zvyku."

„Rozumím. Pro jistotu."

Pro jistotu. Rozumný pán z Lipé. Opatrný. Co si o mně vlastně myslí ta světlooká kouzelnice? V návalu vzteku přerazil bič o koleno a mrštil jím o zem. Tohle chtěla, uvědomil si okamžitě, když zahlédl vítězný záblesk v jejích očích, a bleskurychle se ovládl. „Máš pravdu," řekl lehce. „Co s ním, když není k ničemu?"

Pohnul vybízivě uzdou. Chvíli to trvalo, než kůň vykročil. Ale jinak ho pobídnout se před jejíma očima neodvážil. Ještě ho pálil ten výsměšný úsměv. Nikdo jiný ho neovládne lip než ty? Uvidíme.

Královna ho pozorovala, jak bělouše lehce vede z kroku do klusu a nakonec cvalem, jehož plavnost neporušil ani jeden nepravidelný krok. Ne, s pánem z Lipé v sedle by nikdo nepoznal, že s koněm je něco v nepořádku. Mladí páni z její družiny zamračeně pozorovali jezdeckou produkci pana podkomořího. Vůbec jim připadal tak nejspíš jako škodná, která se vloudila do královské obory. Úsměvy královny Rejčky přece patřívaly jim. A teď ... Ano, už se zase usmívala, když se k ní vracel, přes tu kratičkou chmuru, která jí zastínila tvář.

„Co říkáš?“ zeptala se vlídně. „Je to tak únavné?“

Teprve zblízka bylo vidět bílou pěnu u koňské huby. Taneček parádních kroků, který prve spolu předváděli, vůbec z dálky nevypadal na to, že stojí koně či jezdce nějakou námahu.

„Dost,“ řekl pán z Lipé zachmuřeně. „Dokonce i pro mne. Znovu ti opakuju, že bys na něm jezdit neměla. Má tvrdou hubu. Až jednou zjankovatí, nezvládneš ho.“

„Mám ráda hřebce s tvrdou hubou,“ řekla pomalu. „Přitáhnout. Ovládnout. Cítit v rukou tu sílu, která se podrobuje mé vůli. Poroučet otrockému tahounovi není vzrušující. Nebo i krásnému koni, jakého máš ty, a kterého je možné získat za peníze. Ať je sebevzácnější a sebelepšího rodu, už jsem jich měla moc. Tenhle je jediný.“ Objala koňovu šíji. Otřel jí o tvář jemné nozdry, jako by rozuměl. „Vidíš,“ zasmála se. „A za chvíli ho budu nutit, aby zapřel své přirozené sklony a dělal, co chci já. Nikdy se nepřestal vzpouzet, můj krasavec.“

Políbila koňské chřípí a dala se vysadit znovu do sedla.

„Změnila ses,“ řekl pán z Lipé velice vážně.

„Zdá se ti?“ Bleskla po něm kratičkým postranním pohledem a znovu odvrátila oči. „Ano, máš asi pravdu,“ dodala s povzdechem. „Ty nejspíš taky. S nikým čas nekráčí nazpátek.“

„Tak jsem to nemyslel.“

„A jak tedy?“

Bezmocné dítě, kterému každý říkal: Musíš. Sirotek odvlečený do Branibor. Ve dvanácti ji provdali za českého krále. Pak Praha. Dětinská nenávist Václavových dcer, které byly sotva mladší než ona. Dítě a za týden manželova smrt. Sama. Pronásledovaná. Opuštěná. Nesmíš do Hradu. Musíš zůstat v městě. Své dítě nesmíš odvést. Je Přemyslovna. Ty jsi cizinka. Hleď nepřekážet. Žila, či lépe živořila, jak jí dovolili, než přišel Habsburk. Nový český král. Také jí řekl: Musíš, když ji jako svou choť uváděl znovu na Hrad? Bůhví. Nebyl králem dlouho. Podruhé vdova, ještě opovrženější a pronásledovanější než dřív. Vzala si přece Habsburka a chtěla o dědictví okrást Přemyslovny. Celý její život byl útěk před něčím a boj za zachování holého života. Jen štvaná, nejplašší laň. A teď ...

Neodpověděl na její otázku. „Jsi tak mladá,“ řekl jen trochu tesklivě. Mladá a krásná, a už znáš svou sílu. Jenom tvé svůdné, neodolatelné ženství ti vybojovalo místo na slunci, které ti kdekdo závidí. Dvacet tisíc hřiven stříbra od tvého prvního chotě. Čtyřicet tisíc důchodu po Habsburkově smrti. Zajištěno na pěti věnných městech, která kvetou. Kdoví, jestli nenesou ještě víc. Samo sebou, že se už nemusí bát. Stojí za ní rakouský vévoda a souhlasné pečetě všech českých pánů. Přivěšovali je k mírovému ujednání loni na podzim. Nejen zástavy Fridricha Sličného, i Eliška Rejčka se svými neslýchanými příjmy je pod osobní ochranou každého z nich.

„Mladá!“ zasmála se. „Ty žertuješ. Když jsem se vracela, bylo mi už dvacet.“

„Nemluv mi o věku,“ ušklíbl se bolestně. „Jsem o deset let starší než ty. Mohl bych být tvým strýčkem, ale ty o ochránce už asi nestojíš.“

„Ne. O ochránce ne.“ Znovu se na něj podívala z těch zelenavých mořských hlubin. „Oč stojím doopravdy, to budeš muset uhádnout bez ptaní.“

Dál jeli mlčky vedle sebe se zasněnýma očima. V družině za nimi panovalo mrazivé ticho. Jindřich si ho občas uvědomil. Kdykoli se

ohlédl, zachytil dva tři nepřátelské pohledy. Ale královna si toho nevšímala.

Promluvil až před hradeckou branou. „Lhal jsem ti," řekl tiše. „Sprostě jsem ti lhal. Nemiloval jsem tě jen kdysi."

„Ne?" usmála se. „Jaká škoda. Snad se to časem ještě naučíš."

„Ty mi rozumíš," zašeptal horce. „Richenzo!"

Byl by pokračoval, ale strážný vyběhl otvírající se branou a přistoupil ke královninu koni. Jindřich taktně poodstoupil, když zachytil jeho podezíravý pohled, a pozoroval ji, jak se půvabně sklání v sedle, aby vyslechla tiché poselství. Než se znovu přitočil blíž, obklopili ji páni její družiny. Nezbývalo mu než klusat za nimi. K jeho podivu královna zastavila před věchýtkem zájezdní hospody a čekala, až ji dojede. Hostinský vyletěl ze vrat oněmělý uctivostí a blahem. Stěží koktal.

Jindřich si ho nelibě změřil, ale koně královské družiny stejně přešlapovali tak blízko, že nebylo ani pomyšlení na nějakou důvěrnější řeč.

„Jistě by se hodilo lépe, abych doprovodil já tebe, Milosti," řekl tedy s dokonalou zdvořilostí. „Jsem hluboce poctěn tím projevem přízně, ale ..."

„Sbohem, pane z Lipé," přerušila ho královna. „Musíš si přece po cestě odpočinout, do večeře je ještě daleko. Pošlu pro tebe včas." Zvedla ruku na pozdrav, skoro to vypadalo, jako by mu posílala vzdušný polibek, a zmizela za rohem v čele svých lidí.

Hostinský přidržoval Jindřichův třmen s výrazem nábožného vytržení, jako by ministroval v kostele. „Dal jsem ti zatopit v nejlepším pokoji, pane podkomoří," šveholil blaženě, zatímco Jindřich ještě náměsíčně zíral k opuštěnému nároží.

„Odved koně," řekl jen a sám pomalu couval do vrat, jako by očekával, že ona se ještě jednou vrátí a ...

„Je mi líto, že musím zkalit tvou pohodu, Jindřichu," promluvil za nín nečekaně známý hlas, „ale bohužel ani ty nemůžeš přehlédnout, že jsi také podkomoří."

„Jak to také,“ řekl Jindřich mrzutě, aniž se obrátil. „Přece jsem tě prosil, Jene, abys na mě počkal v Horách nebo v sedlc-kém klášteře. Proč za mnou proboha jezdíš sem!“

„Jsem tu spíš náhodou,“ odpověděl mu Jan z Vartemberka, jeho nejbližší přítel a důvěrník. „Se značnými rozpaky jsem dokončil tu cestu, když jsem viděl, že míří sem. Ale když už jsi tady, musím tě zasvětit.“

Jindřich se s povzdechem obrátil. Dobře, konečně měla pravdu. Do večera je času dost. „Co se děje?“

„Podloudníci. Vyvážejí tajně kradené urburní stříbro z Hor Kutných.“

„To přece víme dávno.“

„Ano. Ale ještě jsme je nikdy nechytili.“

Pán z Lipé se zamyslel. „Sem?“ zeptal se nevěřícně. Ta vyhlídka ho zrovna nepotěšila, i když za ní stále ještě neviděl valnou nesnáz. Jenomže se mu chtělo spát. Na ponocování byl zvyklý, ale dnes večer chtěl být svěží. Nerad odbýval sváteční dny jen tak mimochodem. „Pojď, povíme si to při jídle,“ řekl a vzal přítele kolem ramen. „Mám hlad jako vlk. Doufám, že se krčmářka vyznamenala.“

Vyznamenala se skutečně. Teprve při třetím chodu byl vyhladovělý Jindřich ochoten pokračovat v rozhovoru.

„Přijel jsi sám?“ zeptal se plnými ústy.

„Ne, s Klingenberkem.“

„Proč tady není?“

„Hlídá ve dvoře zajatce.“

Jindřich s povzdechem odložil pečeni a otřel si ústa. „To zní napínavě,“ řekl suše. „Kde jste je zajali?“

„Tady.“

„Kde tady?“

„Přímo tady, v hospodě. Až potom jsem se dověděl, že ses tu ubytoval. Aspoň jsme tě nemuseli hledat.“

„Bránili se?“

„Ani ne. Kupečkové! Jezdi sem prý každý druhý týden.“

„To se ti povedlo," řekl pán z Lipé mrazivě. „Přepadat po kojné lidi na noclehu. Kdyby spustili pokřik, byli by úplně v právu. Na to jsi měl dát zavolat rychtáře."

„Jsme v Hradci," upozornil ho pán z Vartemberka jemně.

„To vím. Tím spíš."

„Dejme tomu, že jsem s tím čekal na pana podkomořího. Dejme tomu. Jenomže to bychom museli být v jiném městě. Pamatuješ, doufám, co jsme pečetili. Mezi jinými i všechny svobody, které věnným městům potvrdil ještě Habsburk. Hostinský chtěl poslat pro rychtáře, ale domluvil jsem mu. Když tě viděl přijíždět s Rejčkou, zkrotí nadobro. Ale musíme je odtud dostat co nejrychleji."

„Nejsme v právu," řekl Jindřich, vzpomínaje lítostivě na blížící se večer. „Půjdu radši spát. Pusť je, to nestojí za to."

„Ani bych neřekl," protáhl pán z Vartemberka. „Měl bys je aspoň vyslechnout."

„Kolik je toho?"

„Dvacet pětihřivnových bochníčků hertovního stříbra. Zamotáno do zaječích kožek a strakatých hadříků. Trhovci! Samozřejmě zapírali."

Jindřich hvízdl. „Hromské dílo! Máš pravdu, to už je moc. A každý druhý týden. Kdo jsou ti mizerové?"

„Prý Ruthardovci."

„Prý! Poznal jsi je?"

„Ani jednoho. Ale sledujeme je celou cestu. Pirkner nás upozornil včas. Naneštěstí se nemýlil. S Ruthardem budou potíže."

„Pirkner Rutharda miluje asi jako pes kočku. Na to bych zrovna nedal."

„Ať je to kdo chce, můj milý. Ale stříbro vezou, a z Kutných Hor. Vykupovat ho může jenom královská mincovna. Ještě jsem neslyšel, že by byla zrovna v Hradci."

„Co ještě víš od Pirknera?"

„Už nic. Jenom že vyvážejí stříbro a za překupníka slouží nějaký hradský úředník. Z kterého hradu, to neříkal. Teď už to tedy víme."

„Třeba jeli dál," řekl pán z Lipé s nadějí. „Třeba jsi zasáhl moc brzy. Třeba..."

„Tady vždycky obracejí," odrazil ho Jan nesmlouvavě. „To už jsem zjistil. I kdyby ne... Viděli jsme je stát u brány s něja-kou panskou družinou. Chlapci se rozprchli po hospodách, ale pán jel rovnou na hrad. Jako domů."

„Patří ke královninu domu skutečně?"

„To nevím. Tak daleko jsem si netroufal. Těm žoldnéřům jsem pověsil na paty pár našich lidí. U vína rozváže kdekdo."

„Počkej," přerušil ho Jindřich. „To je všechno nesmysl, srovnáme to lehce. Královna je rozumná a docela určitě nepotřebuje kutnohorské stříbro. Ona! Je bohatší než my oba dohromady. A s Ruthardem? Býval s Korutancem proti Habsburkovi, a tedy proti ní. To pochybuju. A jestli je v tom některý z jejích úředníků, jsem přesvědčen, že se ho ráda zbaví a vydá ho bez námitek. Promluvím s ní."

„Kdy?"

„Dnes večer. Jsem zván." Pán z Lipé se sebevědomě usmál. „To zvládnu, neměj strach. Kdybych se nevracel... Prostě, stejně bude vhodnější řešit to až ráno."

„Milosti, posel od Její Milosti," zakoktal vyjeveně hostinský, který se objevil ve dveřích. „Pro pana podkomořího."

Jan se podíval tázavě na Jindřicha. „Dlouhý večer," podotkl. „Je sotva po poledni. To snad mám naději, že se vrátíš ještě dnes."

Jindřich se převlékl s podivuhodnou rychlostí. Nechtěl nechat královnu čekat, ale také před ni toužil předstoupit nastrojen, jak náleží očekávanému milenci. Ospalost z něj spadla jako zázrakem. Podomek právě vyváděl osedlaného koně, když křepce seběhl po schodech. Posel hradecké královny se mlčky uklonil a rozjel se před ním úzkou ulicí. Pán z Lipé se usměvavě rozhlížel po oknech, z nichž vyhlížely zvědavé dívky. Královnin panoš vpředu nenechával nikoho na pochybách, že vede hosta paní Rejčky. Její město. Krásné a veselé město. Jaké může být, když má takovou paní?

Královna ho přivítala oblečená s vyzývavou nádherou. Barva šeříku na jejích šatech nejvýrazněji podtrhovala zelenavou modř očí pod havraními vlasy, propletenými perlami stejně matně bílými jako její pleť. Jindřich zůstal na okamžik omráčeně stát na prahu. To kvůli mně, pomyslel si jásavě. Na první pohled bylo patrné, že královna věnovala svému zjevu mimořádnou péči. Kolik času mi dává na dvoření? blesklo mu hlavou. Bylo by slušné počkat až do noci, anebo... Ospalá odpolední hodina. Třeba je zvyklá. Třeba to opravdu má nejraději za dne. Kolikrát jsme ještě za Václava postávali se sebedůležitějším poselstvím za zamčenými dveřmi ložnice!

Pokročil blíž a dvorně klesl na koleno. „Jsem šťasten," řekl. Jeho hlas se třásl vzrušením a nesnažil se to skrýt. „Jsem hluboce šťasten, jestli i tobě bylo příliš dlouho čekat až do večera." Hned? Až potom? Sebenepatrnější pokyn, moje milovaná. Jsem jen tvůj otrok, který nemá vlastní přání při volbě cest k tomu nejsladšímu společnému cíli. Ale její oči nevyjadřovaly nic. Schýlil tedy hlavu k její ruce a zvolna se začal rty mazlit s růžovými, nehybnými prsty. Příjemná móda, pomyslel si s uspokojením. Ty široké rukávy se dají snadno shrnout. Teď můžu líbat tu skvostnou paži až k ramenům a pak už bude ke rtům, na které nedokázal pomyslet bez zachvění, tak blízko, že ...

„Tak tys mě přijel uvítat doma," prohodila lehce. „To je hezké."

„Nejen to," začal vřele, ale přerušila ho.

„Ano, nejen to," vykřikla a její oči se najednou rozhořely. „A vlastně vůbec ne - to!"

Zůstal klečet, jako by vedle něj udeřil blesk, a zvedl k ní ohromenou tvář. To snad není možné! Čekal hlas lásky a zatím ...

„Já ... já nechápu," vyhrkl vyjeveně.

„Okouzlující pán z Lipé!" zasmála se ostře. „Bláznivá Rejčka mu padne do náruče a zapomene na všechny pečeti. Tak sis to představoval, ano? Tvůj úřad ti dost nenese? Musíš se šťourat i v tom, po čem ti nic není? Tvůj Jindra z Korutan snad přísně vymáhá svůj podíl na komorním jmění? Slyšela jsem dost, pane podkomoří.

Vydírej si koho chceš, ale moje měšťany nech na pokoji. Mám dost branné čeledi, aby tě vyprovodila z města i s tvými kumpány. Jste loupežníci. Nic lepšího.“

Jindřich z Lipé byl v podstatě vztekloun a ani milostné roztoužení nemohlo potlačit jeho popudlivost. Navíc, být z něj vytržen! A takhle! Rázem stál na nohou. „Loupežníci!“ rozzuřil se. „Ty, ty kryješ zloděje a mne chceš urážet? Kdybych byl tušil, že cesta těch darebáků vede právě sem, zatočili bychom s nimi hůř. a dřív.“

„To jste měli, pane z Lipé,“ řekla ledově. „Hlavně dřív. Tady už nejsi v mílovém okrsku kutnohorském. Ani ty, ani tvoji podomci tu nemáte co dělat.“

„Pán z Vartemberka ...“

„Nezajímá mě kdo. To násilí na hostech svého města prostě nestrpím.“

„Ty víš, oč jde?“ zeptal se pomalu.

„Ne, a je mi to také jedno. Máš s sebou písaře, doufám.“

Na chvíli ho zase přivedla z míry. „Písaře?“ zakoktal zmateně. „Proč?“

Hodila před něj svazek listin, ověšených pečetěmi jako plodná jabloň zrajícím ovocem. „Pošlu tedy do kláštera,“ řekla výsměšně. „Dominikánovi snad uvěříš, když neumíš číst a paměť ti, zdá se, neslouží.“

„Není třeba,“ zamračil se. „Znám privilegia tvých měst.“

„Jak sis tedy mohl dovolit v Hradci zatýkat?“ rozkřikla se na něj. „Rychetní právo podkomořího tu neplatí.“

„Platí tu jako jinde. Je jen omezeno, ne zrušeno.“

„To stačí, aby byli moji lidé chráněni před svévolí královských úředníků. Ptal ses, mohou-li postavit rukojmí? Jednal jsi před rychtářem? Přiběhl ke mně celý zoufalý, protože se prý nechtěl stavět na odpor mému příteli. Příteli! Může být podkomoří přítelem královny?“

Jindřich se už ovládl. Byla v právu, nepochybně. Mohli se sice dohovořit rozumně, ale to nebylo slovo z jejího slovníku. Nikdy by ji nemiloval tak zběsile, kdyby byla jiná. Mohla se na něj tvářit vlídně,

když se domnívala, že se chtěl podvodně vloudit do její přízně, aby snáze zrušil závazné sliby svého krále a dokonce i své? Vlastně to bylo lichotivé, ale poslední urážka ho přece jen pálila.

„Tak ať si kradou, když je to tvé výslovné přání," řekl suše. „Doufal jsem, že se dohodneme. Marně, jak vidím. Pustím je tedy, ať si jdou, kam chtějí. To ti slibuji."

„A za branami Hradce je přepadnete," zasmála se zlostně.

„Máš moje slovo," vzplanul. „Všichni zůstaneme v Hradci až do zítřka. Ale budiž. Nevěříš-li mi, dej poslat pro pána z Vartemberka. Přikážu mu to před tvýma očima. Ale příště je nečekejte. Sto hřiven urburního stříbra každých čtrnáct dní snad nepotřebuje ani tvůj úředník."

Královna sebou trhla a malinko zkrotla. „Sto hřiven?" hlesla tiše.

„Ano. Vartemberk je sledoval od Kutných Hor."

Nepromluvila, ani když odešel posel k pánu z Vartemberka. Nevyzvala ho, aby se posadil. Jen zachmuřeně hleděla před sebe, proplétajíc neklidné prsty. Jindřich porušil mlčení první.

„Domov," řekl vážně, „domov je místo, kde žijeme s ostatními, ne vedle nich. Proč se tak divíš, že tě mají za cizinku? Habsburky tu nikdo nemá v lásce a mír, který ti zaručil tahle privilegia, byl vynucený, ty to víš. Habsburk dosedl na český trůn jen silou říšských zbraní a ty se dovoláváš výsad, které jsi získala s ním."

„Domov je místo, kde tě mají rádi," odpověděla mu bez úsměvu. „Každý má právo na život. I vdova po Přemyslovci. Václavovy dcery mě snad nezdědily. Proč se tak divíš, že jsem se bránila? Znáš svoji Elišku. Dnes už bych byla žebračka anebo mrtvá. O čem mi chceš kázat? Rudolf byl můj choť, kterého jste sami zvolili českým králem. I ty. A už je lhostejné, jestli ze zbabělosti nebo z přesvědčení. Je mrtev druhý rok. Nechápu, proč ho sem pleteš."

„Chtěl jsem jen říci, že bys neměla trvat na tak pochybném právu, které jen ožebračuje království, kde, jak říkáš, jsi doma. Hradec a tvoje ostatní města nemají proč být pyšná na svá privilegia. Je to jen odměna za zradu."

Trhla posměšně rameny. „Ty, pane z Lipé, ses také nezdráhal přijímat výhody od všech svých králů. Od Václava jako od Rudolfa a od Korutance. Myslíš, že jenom ty smíš být tak chytrý a přitom se honosit svou ctí?“

„To bylo něco jiného. Prospěch země si žádal...“

„... aby pán z Lipé zbohatl a stal se podkomořím,“ uťala stroze. „Můj úředník prý kupuje pod rukou kradené stříbro 1 Myslíš, že věřím takovým pohádkám? To bys mi ho musel napřed ukázat.“

„Ukáže ti ho pán z Vartemberka, jestli o to stojíš,“ odsekl. „Já jsem ho neviděl. Byl jsem s tebou, když před městem vyjednával s překupníky a potom ujel k tobě do hradu.“

Trhla sebou. „Kdože?“

„Pán s družinou. Dnes dopoledne. Zeptej se stráží, nevíš-li to sama. Třeba se sem vloudil bez tvého vědomí.“

Královnu polil žhavý ruměnec, ale nebylo to hněvem nad netajenou jízlivostí Jindřichovy řeči. Vypadala teď tak provinile, že pán z Lipé oněměl úžasem. Sama! To ona sama! To stříbro bylo pro ni! Ne, nechám plavat Rutharda. Co bylo, bylo. To přece nejde, proti ní... „Na všechno zapomenu,“ promluvil tiše, když konečně našel řeč. „Ale nesmí se to už nikdy opakovat, prosím tě. To myslím vážně. Jinak ...“

Vzpamatovala se. „Jinak pan podkomoří zatkne Elišku Rejčku a odvleče ji v okovech do Prahy. Ano? To by vás muselo být trochu víc.“

„Bud rozumná,“ zaprosil.

„Rozumná!“ ušklíbla se. „To už jsem. Škoda.“

Příchod Jana z Klingenberka je vyrušil v pravou chvíli. Zběsilá hádka visela ve vzduchu a Jindřich z Lipé, ve kterém rázem vzrostly rytířské ochranitelské snahy korunované přece jen vidinou sladkého srozumění, si nic nepřál méně než dát se strhnout k nepřátelským slovům.

„Kde je Jan?“ zeptal se uklánějícího se šlechtice.

„Někde ve městě,“ odpověděl pán z Klingenberka. „Panoš vyřizoval, že to velice spěchá. Přišel jsem raději sám.“

„Vlastně to stačí.“ Jindřich z Lipé se podíval na mlčící královnu. „Dej okamžitě propustit ty lidi. Se vším všudy.“

„S tím stříbrem?“ zakoktal Jan z Klingenberka vyjeveně. „Můžeme ho přece aspoň vykoupit. A ...“

„S tím stříbrem,“ přerušil ho pán z Lipé rozhodně. „Bezpodmínečně. Jdi.“

„Ty nedohlédneš?“ zeptala se královna uštěpačně, když pán z Klingenberka vycouval ze dveří.

Jindřich se nasupil. „Zůstal jsem jako rukojmí,“ řekl jízlivě. „Nevěřila jsi mi přece.“ Zahnal zbytky rozmrzelosti a dodal, ještě sice upjatě, ale přece jen v tiché radosti nad blížícím se smírem: „Pán z Vartemberka se ti přijde ještě omluvit. Doufám, že už jsi spokojena.“

„To není třeba. Nechci už o tom slyšet. Sbohem.“

Podíval se na ni se zklamaným údivem. „Vyhověl jsem ti ve všem. To přece není možné, abys chtěla ...“ Najednou se mu zdálo, že pochopil, a pokračoval rychle: „Vůbec jsem do Hradce nepřijel jako podkomoří. To bys měla vědět. Přijeli, až když jsme byli na té vyjížďce. Neměl jsem o nich ani tušení. Co je mi po nějakém stříbru, když jsem s tebou! Neměj strach. Ode mne se nikdo nedoví ani slovo, to ti přísahám.“

„O čem?“ vykřikla zuřivě. „To je ale drzost.“

Blesk z modrého nebe. Ohromeně na ni zíral, když se mu rozbřesklo. Ten zrádný ruměnec prve vyvolalo docela jiné provinění. Neměla tušení o zlodějských čachrech kutnohorských podloudníků. Ona ne. Kéž by měla! Ani si neuvědomila, že by ji s tím mohl spojovat.

„Pán z Lipé tedy přišel na večeři?“ zeptala se nebezpečně sladce. „Na tajnou večeři ve dvou s hradeckou královnou? Je rytíř, pravda. Nikomu nebude vykládat, co se pak dělo v ložnici. Ne, pane podkomoří. Tvého vtipu je škoda pro tak malou společnost. Můžeš se najíst s čeledí. Aspoň tak spíš objevíš toho svého úředníka.“

Jindřichovi se zatmělo před očima. Zmatek v jeho hlavě se najednou srovnal se závratnou jasností. Královna už byla ve dveřích,

když po ní skočil a strhl ji za loket zpátky. Zabouchl dveře a opřel se o ně zády. Z toho otřesu si nebyl jistý v kolenou. „Kdo je to?“ obořil se na ni tlumeně.

„Koho myslíš?“ zeptala se zvysoka. „Máš divné způsoby, pane.“

„O nic divnější, než ty máš úředníky. Odpovíš mi?“

„Ne. I kdybych věděla, nač se ptáš.“

Nač se ptám! To šuškání se strážným u brány, po kterém se tak změnila. To svůdné vystrojení, určené pro večerního hosta. Pro mne! To určitě. Já blázen.

„Tak ten pán, který se u bran tvého města smlouvá s okrádači českého krále, toho si asi vymysleli, ano? Strážný ti nejspíš vyprávěl, že spatřil ducha. Do tvého hradu nevjížděl žádný z tvých úředníků. Bodejť by. Byl očekáván host. Tvůj milenec. Kdo je to? Kdo mě má nahradit u tvého stolu? Kdo je ten zloděj stříbra, který . . .“

„Dost,“ utrhla se na něj. „Podkomoří nebude předpisovat královně, koho smí přijímat ve svém domě. I kdyby to byl zločinec a vrah. Jsem tady svrchovanou paní a rychetní práva nemáš ani v městě. Zmýlil ses, pane podkomoří.“

„Neptám se jako podkomoří,“ odpověděl s vynuceným klidem. „Chci vědět, kdo to je. Mám na to právo.“

„Právol“ rozkřikla se vztekle. „Na takové otázky má právo jenom chod. Byla jsem vdána dvakrát, ale mým manželem byl vždycky český král a nikdy... úředník. Mám tě dát vyhodit, nebo půjdeš sám?“

Zbledl. „Já nejsem míň než český král,“ procedil mezi zuby. „Ted jsem dokonce víc a hodlám tak zůstat. Choť! To slovo není posvátné pro tebe ani pro mne. Jako muž ...“

Vztáhl k ní ruku. Ani se nepohnula. „Dotkneš-li se mne,“ řekla ledově, „dám tě zbít sluhům.“

Ustoupil. „Kdo je to?“ zeptal se ještě jednou přísně. Nepromluvila. Otočil se na patě a práskl za sebou dveřmi, až to zařinčelo.

Jana z Vartemberka potkal v ulici před hospodou. „Nestihl jsem to dřív,“ omlouval se zadýchaně.

Jindřich jen mávl rukou. „Jsou pryč?“

„I s vozy, ano. Netroufali si před námi...“

„Škoda.“ Teď jí to ukázat. Ukázat té vznešené couře, že pro pána z Lipé neplatí žádné závazky krom vlastní vůle. Ani v jejím městě. Ani v jejím zatraceném, ohavném, nepřívětivém městě.

Jan mu vyčetl z tváře jeho pocity a ulehčené si oddychl. „Dal jsem je sledovat,“ řekl s úsměvem. „Moji lidé nám jednoho chytnou, jenom co budou dost daleko od Hradce. Pravdu už z něj vyrazíme. Zdá se, že se i s nákladem vracejí k Horám. V mílovém okrsku si poradíme.“

Přestože to bylo právě to, z čeho ho urážlivě podezírala, Jindřich se rozzářil. „Příteli,“ řekl vřele. „Díky. Jsem náramně zvědavý na toho překupníka. Zmáčknout toho hada mi bude osobním potěšením.“

Jan se malinko zachmuřil. „Ty nevíš, kdo to je?“ zeptal se opatrně.

„Ne. Nenaléhal jsem.“ Tak docela pravda to nebylo, ale koneckonců skutečně odešel dřív, než mu to řekla.

„To je dobře. Zapomeň na něj, musíme se vypořádat jen s kutnohorskými.“

„Kdo?“ zeptal se Jindřich ochraptěle. Pravda byla možná horší než jeho tušení.

„Sám rakouský vévoda. Není to prý prvně, co se jeho lidé opíjeli v hradeckých krčmách. Nadějný Habsburk bývá hostem

u paní Rejčky, na to vem jed. Ověřoval jsem to sám.“

Jindřich se křivě usmál. „Díky, příteli,“ opakoval trochu hořce. „Člověk se vždycky ještě může něco přiučit. Zítra vyrazíme hned ráno. Promluvím s kutnohorským rychtářem, než pozítří zasedne horní soud. Jestli se to dá jen trochu dokázat, dám Rutharda sebrat, až půjde k zasedání. Pertold doufám před svědectvím necouvne.“

„Pirkner? Nikdy. Ale je to trochu odvážné.“

„Odvážné? Myslím, že jsem už vykonal statečnější věci. Ty taky. A zrovna v Horách Kutných. Ty nafouklé měšťanské žáby mi vůbec pijou krev. Ještě před rokem stál Pirkner při Habsburkovi, a dnes s

ním obchoduje Ruthard, jeho úhlavní nepřítel! Mění strany, jak se jim to hodí. Ne, ani na jednoho bych se nespoléhal.“

Vartemberk si lehce odkašlal. „Když zabili krále Václava před třemi lety v Olomouci, chtěli jsme na trůn manžela Přemyslovny Anny. Do dvou měsíců jsme všichni volili Habsburka. Pak jsme slíbili následnické právo jeho bratrům, a když Rudolf umřel, s velkým pokřikem jsme na trůn posadili zase korutanského vévodu. Dneska už leckdo z nás pošilhává, jestli by se v okolí nenašel někdo vhodnější.“

„To chceš srovnávat? Oč jde jim - a nám?“

„Ne, ale... Těm odstaveným králům se to možná jeví stejně.“

Jindřich se zamračil. „Korutanský si nemůže stěžovat, Habsburka jsme přijali pod nátlakem, když nám on zbaběle utekl z Prahy. Ota Bavorský ho přitáhl zpátky skoro násilím. Králi Jakýpak je on král? Připadá mi to, jako když si sedlák přivede k slibné jalovici býčka od sousedů. Jenomže jsme si mohli vybrat lip. Zatím nedokázal ani to, co ten býček.“

„Anna Přemyslovna si ho vzala ještě za posledního Václava,“ připomněl mu Vartemberk. „Nemohli tušit, že se stane králem.“

„Pravda.“ Jindřich si povzdechl. „Škoda, že Eliška není prvorozená.“

„Zato je svobodná,“ podotkl Jan. „Ještě máme možnosti. Jenomže abych ti řekl pravdu ... Od Korutance k Habsburkovi a zase zpátky a možná ještě jinam ... Na rytíře, který dbá své cti, je těch přemetů už trochu mnoho. Poslední Přemyslovec byl zavražděn ani ne před třemi lety, a my už přemýšlíme o čtvrté změně na trůnu.“

Jindřich se krátce zasmál. „Co mne se týče, ještě to s Korutanským vydržím. Mně nepřekáží, spíš naopak. Možná je lepší, můžeme-li svou zem spravovat sami. Za Václava Druhého mne jakživo nenapadlo, že král může být tak úplně zbytečný.“

„Ano. Podkomoří je dnes víc než král.“

Pán z Lipé se zamračil jako čert. Ta věta mu příliš drsně připomněla ponižující výstup s královnou vdovou Eliškou Rejčkou.

„Myslím, že pozítří to dám pocítit i panu Ruthardovi,“ řekl s opovržením. „Dlouho si už takhle troufat nebude.“

Rány na dveře zburcovaly Jindřicha z Lipé ještě za tmy. Měl pocit, že je stěží půlnoc. „Co je?“ houkl nevrle.

„Koně jsou připraveni, pane,“ ozval se za dveřmi hostinský. ‚2a chvíli bude svítat.“

„Dobrá, už jdu.“

Chvíli mu trvalo, než se probral. Rozespale sháněl rozházené svršky. Svíce mu třikrát zhasla. Konečně se s hlasitým proklínáním oblékl a sešel dolů, právě když oba Janové vstávali od snídaně.

„Promiňte,“ zahučel. „Opozdil jsem se, jak vidím.“

„Nevadí.“ Vartemberk se ušklíbl trochu kysele. „S tímhle budeš brzy hotov. Obhlídnu zatím naše lidi.“

Jindřich se s úžasem podíval na stůl. Chléb a krajáč studeného mléka. Zavolal hostinského. „Co je tohle?“

„Snídané, pane.“

Jindřich se nadechl, ale ovládl se včas. „Vzbuď svou ženu,“ řekl jen. „Počkáme.“

„Je nemocná, pane. Už jsem to vysvětloval pánům.“

Jindřich se na něj podíval pozorněji. Vlídný hostinský vypadal velice zachmuřeně. Ani nebyl od včerejška k poznání. Krčmářka byla výborná kuchařka a snad taky dobrá žena. Konečně,

pro jednou .....Dobrá,“ řekl smířeně a dokonce se usmál na

ustaraného manžela. „Spočítej zatím útratu.“

„Účet je vyrovnán, pane.“ Hostinský se malinko odvrátil. „Vždycky přece platí hostitel.“

„Copak jsi mě pozval?“ zeptal se Jindřich s úžasem.

„Já ne. Dostal jsem zaplaceno. Ještě nějaké přání, pane?“

„Ne, díky.“ Jindřich s odporem upil mléka. Kupodivu mu zachutnalo. Obrátil do sebe plný krajáč a vyšel ven. Ostatní už byli v sedlech.

Městská brána se otevřela, dřív než k ní dojeli, jako by strážní čekali jen na ně. Byl tuhý mráz a tma tmoucí, ale jakžtakž bylo vidět od bělostného sněhu. Po úsvitu ještě dávno ani stopy.

„To byl taky nápad," utrhl se Jindřich mrzutě na zívajícího Vartemberka. „Co tě to napadlo dát se vzbudit tak brzy? Do Kutných Hor bychom to hladce stihli za světla. I do kláštera."

„Já?" podivil se pán z Vartemberka. „Myslel jsem, že jsi to přikázal ty!"

Jindřich zarazil koně. Konečně mu svitlo. „Předpokládám, že jsi v hostinci neplatil!"

„Ne, uklidni se," usmál se Jan. „Krčmář je poctivec. Řekl mi, že jste vyrovnáni."

„Jak to řekl?" štěkl Jindřich. „Přesně!"

„Ze vždycky platí hostitel. Nemusel jsi..."

„Zpátky!" zařval Jindřich. „Utrhám tomu rošťákovi uši! Vsadím se, že jeho drahá polovice se těší úplnému zdraví!"

„Bojím se, že ti nerozumím," řekl Vartemberk pomalu.

Jindřich se přemohl. Marnost nad marnost. Jen by se zbytečně zesměšnil. Jak to vypadalo, ani by je nepustili do města. Štiplavá drobná pomsta paní Rejčky. Hostitel! Přece ho pozvala na večeři! Kdoví, kolik je. Třeba ještě dávno není ráno. Nikoho z nich nenapadlo se přesvědčit. V únoru svítá ještě pozdě. V hradecké ložnici možná teď právě ...

Vztekle zaklel a znovu pobídl koně. „Vezmeme to tryskem," utrousil přes rameno ke svým překvapeným společníkům. „Pohostinní sedlčtí mniši nás snad přijmou líp."

Rány na dveře. Tma za oknem. Copak jsem se zbláznil? Pomyslel si Jindřich ospale. To bylo přece včera. Živý sen. Ta courá...

Rány neustávaly. Jan z Vartemberka třásl jeho ramenem.

„Vzbud se!"

„Co se stalo?"

„Otevřete!" ozvalo se zvenčí. „Jste obklíčeni. Neuklouzne ani myš."

Jan z Klingenberka byl už dokonale vzhůru a strkal ke dveřím dubovou lavici. „Pomozte mi! Neudržíme-li dveře, jsou vevnitř co by dup.“

„Někdo obléhá mnichy? Nebo nás?“ Pán z Lipé se marně snažil setřást ospalost. Jednu noc nespal na cestě do Hradce, druhou noc je hradecký hostinský vyhnal o půlnoci a do třetice ... „Dám ty lumpy pověsit!“ zasténal. „Panebože, mně se chce spát!“

Jan z Vartemberka, který byl na tom lip jen o tu první noc, se na něj s účastí ušklíbl. „Vědro studené vody by ti pomohlo,“ řekl zasvěceně. „Jenže na dvůr se pro ni nedostaneš. Podívej.“

Jindřich přistoupil k oknu. Dole se míhaly pochodně. V jejich narudlé záři se leskla kopí a obnažené meče. Chlapů tam mohlo být dobře dvacet. „Co naši lidé?“ zeptal se.

„Bůhví. Vzbudily nás výkřiky a rány. Kutnohorský rychtář řval, jako by ho vraždili. Chtěl jsem se podívat, ale taktak jsme stačili přirazit dveře, jak se hrnuli i sem.“

„To všechno že jsem zaspal?“ užasl Jindřich.

„To všechno, příteli.“

„Kolik je jich?“

„Jestli jsou tohle všichni, asi padesát. To stačí. A spíš je jich víc.“

„Vzdejte se!“ ozvalo se znovu zvenčí.

„To bych musel napřed vědět komu,“ odpověděl Jindřich.

„Dovíš se to včas.“

„Dobrá. Počkáme si.“

Za dveřmi nastal ruch. „Pane,“ ozval se zajíkavý hlas Klingenberkova panoše, „obsadili celé hospicium. Naši čeled odzbrojili. K nám vtrhli do pokoje a ..

„Co je s ostatními?“

„Pobiti. Jenslin, rychtář Jenslin taky. Jenom mne kázal Ruthard...“ Bolestně hekl a opravil se žalostně: „ ... pan Ruthard ušetřit, když jsem se přestal bránit. Mám vám vyřídit...“

„Ty nic,“ okřikl ho pán z Lipé. „Ať přijde sám.“ Obrátil se ke svým druhům s tváří zrůzněnou hněvem. „Pane mu neřeknu, kdyby mě umlátili k smrti. To tedy ne.“

Dveře zapraskaly, ale za barikádou těžkého nábytku je udrželi. Odštípnutá tříska zranila Vartemberka na skráni. Sprostě zaklel a otřel z tváře krev. „Sedíme tu jako jezevci v zatopené noře," zavrčel vztekle. „Na co čekáme?"

„Na zázrak nebo na Rutharda, myslí si oni," řekl Jindřich. „Poslouchej, chvíli vydržíme. A pak ... Sakra, je tu co pít?"

Jan z Klingenberka mlčky obrátil dnem vzhůru prázdný džbán.

„Kdybych měl hasit žízeň vlastní krví," rozkatil se Jindřich. „A pak už jim Raimund ukáže."

Raimund z Lichtemburka byl bratranec pána z Lipé, a ne ledajaký. Jeho oslnivá životní dráha jako by byla předznamenáním Jindřichových vlastních osudů. Byl starší, ale zase ne o tolik, aby to rušilo jejich vzájemnou důvěrnost. Vždycky se podporovali v bludišti dvorských intrik. Mezi Ronovci to tak bylo odjakživa. Dokud žil starý pan Hynek z Dubé, jejich slavný strýc, který byl pravým strůjcem vzestupu zkřížených ostrví, vždycky přísně dbal, aby si mladí příslušníci rodu osvojili ten dobrý zvyk. Rodina především. Synové, bratranci, sem tam i některý švagr ke všem úřadům. Hodnost komořího, kterou kdysi držíval pan Hynek, jim nešťastně uklouzla do rukou Rožmberka, a stěží byla naděje, že se kdy vrátí. Zato podkomořství zdědil pan Jindřich právě po Raimundovi.

Když byl ještě malým panoškem ve službách pána z Dubé, bláhově se domníval, že podkomoří je jen strýcův úředník. Snad to tak bývalo, dokud komoří držíval králův měšec. Ale za pana Raimunda už korunní statky bezpečně tkvěly v ruce podkomořího a komořímu zbýval především zemský soud. Z podřízenosti zůstal jen název nejvyšší zemské hodnosti. A nejzáviděníhodnější.

Raimund měl jenom tu smůlu, že svůj úřad zastával za krátké vlády habsburského krále, který komorní majetek hlídal jako čert. I Raimundův přebohatý měšec se nakonec unavil a hodnost ukořistil mladší a dravější příslušník rodu. Právě tady nedaleko, u hradeb Hor Kutných, které vyprostili z rukou habsburských přívrženců a zachránili jejich stříbrné lůno zákonnému králi, manželu

Přemyslovny Anny. To byl pro všechny hodnostáře tuze příjemný král. Pan Jindřich, který kdysi býval chudý jako kostelní myš, by dnes už stěží spočítal výnosy všech svých rozsáhlých statků. Pravda, přičiňoval se a nekradl. Ale za Rudolfa Habsburka by mu to stejně nestačilo. Smůlu měl Raimund. Ale co, jeho měšec se dávno zotavil, a že nejvýnosnější úřad urval jiný? Vždyť to byl také Ronovec, a navíc přítel. Ne, Raimund nás v bryndě nenechá.

„Zapomínáš na krále."

„Král taky, samozřejmě. Jenomže toho si nemusí všímat ani oni, ani my. Ruthard! Pospíšil si. Zítra tou dobou mohl sedět v Jenslinově vězení."

„V Jenslinově vězení už sedět nebude," povzdechl si Jan z Klingenberka. „On ani kdo druhý."

Chvíli mlčeli. I ruch na chodbě ustal. Také útočníci patrně čekali na rozkazy pana Rutharda.

„Stejně nám tohle nadrobil korutanský král," ucedil Jindřich mrzutě. „Kdyby tak nestydatě nevyžíral kláštery při noclehu ... Kolikrát jsem ho napomínal, ale copak si dá říct? Jen žrádlo, až se mu huba leskne sádlem. Prohání opata a všechny mnichy, když ho nepohostí dost skvěle, a jeho družina vytlouká drůbež a odhání dobytek. Divíš se pak, že nás mají klášterníci plné zuby? Počítají nás k němu, jak by ne. Královští hodnostáři! Můžeš se chovat jak chceš uhlazeně, vždycky mají před očima ty vypleněné špižírny. Posledně si sem prý přitáhl i harapanny od Kurvymáteře. Český král! A Přemyslovna, jeho choť... Kdyby se radši staral o dědice! Ale ne. Především musí žrát a chlastat. Už je vypasený jako kapoun."

„Z almužny, kterou mu poskytuješ, by asi nebyl," usmál se Jan. „Kolikrát se dal slyšet, že těch šestnáct hřiven týdně není dost."

Jindřich se zamračil. „Platím jeho dluhy. To si měl rozvážit, než nasliboval padesát tisíc Habsburkovi. Přece mu nenecháme v zástavě Moravu. A já, ty, kdekdo má za komorou celé jmění. Máme snad kvůli němu jít žebrotou? Ne. Toho tak nechat rozhodovat o důchodech koruny! Nazval by si plný Hrad ženských a bendil by s nimi, dokud by nepropil střechu nad hlavou. Šestnáct hřiven je málo

pro pána z Korutan! Kolikpak měl tam doma, co? Habsburk, dokud byl českým králem, vystačil s deseti. A to ještě si držel zvláštního kuchaře pro mlsný jazyk paní Rejčky.“

„Rudolf, král Kaše!“ zasmál se Vartemberk. „Mohl si to dovolit. Sám nespotřeboval skoro nic. Mezi námi, ale jen docela potají do ouška: Odmyslíš-li si toho Habsburka, Rudolf byl dobrý král.“

„Dobrý!“ odfrkl Jindřich opovržlivě. „Dobrý snad byl, ale ne král. Od smrti Václava Druhého, můj milý, neměly Čechy skutečného krále. Poslední Přemyslovec, jeho syn, také už nestál za nic. A tenhle ...“ Mávl beznadějně rukou.

Rány na dveře se ozvaly znovu, tentokrát mírněji. „Otevřete 1 Pan Ruthard si s vámi přeje mluvit.“

„Myslel jsem, že ohlašuješ nejmíň krále,“ opáčil Jindřich posměšně. „K pánu z Lipé chodí návštěvy, jen když si je pozve sám. A v noci přijímám jenom krásné ženy.“

„Toužil jsem si s tebou popovídat, pane podkomoří,“ ozval se za dveřmi nový hlas. „Bez násilí a v klidu.“

„To jsi ty, Rutharde? Jenže já nejsem Jenslin z Rosenthalu, abych se dal zadávit jako beránek.“

„Pěkný beránek,“ zasmál se za dveřmi Ruthard. „Jenslin byl zrádce a tak jsme s ním také naložili.“

„A já? Jak chceš naložit se mnou?“

„O tom rozhodne král.“

Tři páni se po sobě podívali. Bylo to možné? Jindřich se rozhodl pro drzé čelo. „Lžeš, Rutharde,“ řekl klidně. „Král o tom neví. Jsi jenom zločinec, který se chce vyhnout řádnému soudu. Z toho pokoje mě nedostaneš. Až se o tom doví pan Raimund z Lichtemburka, přitáhne k Horám s mými zbrojnoši a pak se těš.“

„Pán z Lichtemburka!“ Na chodbě se znovu ozval Ruthardův tichý chraplavý smích. „S tím soudem nespěchej, pane z Lipé. Je-li tvým jediným svědkem Pertold Pirkner, ještě si počkáš, než bude vypovídat. Už večer utekl z Hor. A i kdyby ne ... My teď soudíme tebe, pane z Lipé. My měšťané a král. Poddej se, nebo to bude horší.

Nerad sahám k tak krajním prostředkům, ale můžeme tě vykouřit ještě před svítáním. Dřeva je v klášteře dost.“

„Zkus to!“ rozkřikl se Jindřich. „Zkus to a budeš viset, Rutharde! Už tak je toho dost. Zavraždils kutnohorského rychtáře.“

„Bránil se zatčení,“ odpověděl Ruthard nevzrušeně. „Rozmysli si to, pane, ale moc času ti nedávám. Za hodinu zapálíme.“

„Blázne!“ zasyčel Jindřich. „I když mě dostaneš, myslíš, že si to pán z Lichtemburka nechá líbit? Požene tě s žebráckou holí a ještě budeš rád. Teď je noc a kolem je jenom pár mnichů, ale

zítra? Co zítra, Rutharde? Uvážil jsi to? Jsi sám. Sám proti všemu panstvu a ...“

„Není sám.“

Jindřich chvíli mlčel a snažil se zařadit hlas, který promluvil. Nakonec se mu to podařilo. „Peregrin Puš!“ ušklíbl se. „Ty abys chyběl u té neplechy! Co chcete dokázat? Myslíš, že Jindřich z Lipé se bojí tvých podomků?“

„Proč tedy nevyjdeš?“

„Mám se snad bít s tvou čeledí? Na to si příliš vážím svého meče.“

„Nikdo se tě ani nedotkne, když složíte zbraně. Také pan Raimund z Lichtemburka je už na cestě z Prahy.“

„Počkám si na něj tady.“

„Sem nepřijde.“

„Co tím chceš říci?“ zeptal se pán z Lipé pomalu.

„Jenom to, že pán z Lichtemburka, Hynek Zák z Dubé a kancléř Petr Angelův už putují pod bezpečnou stráží ke mně na Litice. Tam se shledáte. Připravte se. Pojedeme hned.“

„Lžeš! My tady v Sedlci jsme mezi mnichy, kteří nás bud prodali, nebo se lekli zbraní. Ale oni, přímo na Pražském hradě...“

„Starostlivá noc není vždy ochránkyní opilců a bláznů,“ řekl Peregrin Puš vítězně. „Na Pražském hradě jako kdekoli. Král konečně bude mít možnost projevit svou vůli, které bude dbáno. Je to náš král. Měšťané v Tyrolsku a dále k jihu ...“

„Jste v Cechách, nezapomeň. Tuhle hru vyhrát nemůžete.“

„Udělals příliš mnoho chyb, pane podkomoří.“

„Ano, udělal. Měl jsem víc ždímat německé měšce.“ Jindřich se obrátil ik oběma Janům. „Půjdeme.“

„Sáhnou nám na život,“ zašeptal varovně Jan z Klingenberka.

„Nikdy. Máme pro ně cenu jen živí, bohužel.“

„Zbláznil ses?“ vybuchl Vartemberk tlumeně.

„Nejspíš ano.“ Být mučedník. Být hrdina. Radši být mrtvý než ... To bude zase veselo v Hradci Králové! Sevřel rty a pečlivě se dooblékl. Pán z Lipé pojede jako pán třeba i na popravu.

S králem se nepočítá

„Švagre! To nedopustíš!“ Eliška Přemyslovna vtrhla do královské komnaty jako velká voda. Za ní ve dveřích zůstal uctivě stát Vilém z Valdeka. „Taková nehoráznost v zemi mého otce!“

„V naší zemi, Eliško,“ opravila ji královna Anna dotčeně. Jisté si vážila památky svého otce, ale její choť byl v Čechách králem už třetí rok. Eliška se pořád chovala, jako by přemyslovské Čechy patřily spíš jí, a byla přece jenom neprovdaná mladší sestra. „Před týdnem, když nám přímo z Hradu odvedli tři hodnostáře, jsi se tak nerozčilovala. Nevím, proč tě tak mimořádně dojal právě osud pána z Lipé.“

„Tys o tom věděla!“ vydechla Eliška ustrnule. „Věděla jsi o tom a já ...“

„Samozřejmě o tom víme,“ přerušila ji Anna suše. „Jindřich je přece král. Zástupci měšťanů přišli za ním hned druhý den. Dověděli jsme se o tom vlastně od nich. Pan Raimund, Hynek z Dubé i kancléř zmizeli tak nenápadně, že si toho nikdo ještě ani nevšiml.“

„Když se někdo chová jako oni...,“ utrousila Eliška opovržlivě. Už vešlo ve známost, že tři kumpáni na Pražském hradě byli záludnými měšťany překvapeni při silně nepočestné zábavě u kostek a zmoženi vínem. S lazebnicemi! Jedna z nich prý byla domluvena s úkladníky. Dobře jim tak. A to Hynek Zák z Dubé, pražský kanovník, byl duchovní! Ale podkomoří, který při plnění svých úředních povinností přijel důvěřivě k zasedání horního soudu a ubytoval se v klášteře? „Co jim řekl?“ zeptala se ostře.

„Jak to myslíš?“

„Ptám se, co těm drzým Němcům odpověděl manžel Přemyslovny! Už před týdnem!“ rozkřikla se Eliška zuřivě. „Říkám to snad jasně, ne?“

„Jsi jeho zpovědník?“ odsekla Anna zvysoka. „To je naše věc.“

Vilém Zajíc z Valdeka postoupil kupředu. Přestože ctil český panovnický rod, přece jen se mu nezdálo vhodné, že se tu hádají ženské, a král, jejich král, kterého si vydobyli proti Habsburkovi, je zticha jako oukropeček.

„Přišel jsem ti tlumočit stanovisko všech pánů, Milosti,“ obrátil se teď přímo k němu. „Všech bez výjimky. V některých otázkách snad nejsme zajedno, ale v téhle ano. Nikdy nemůžeme připustit, aby v naší zemi rozhodovala zvůle německých měšťanů. Z naší vůle, naším přičiněním ses stal králem Čechů. Tvá choť je Přemyslovna. Prosím, abys nás pochopil.“

Jindřich Korutanský, český král, se neklidně zavrtěl a podíval se prosebně na svou choť. „Uklidni se, dušičko,“ řekl mírně. „Jistě je správné vyslechnout i názor druhé strany. Zvlášť když jsme ...,“ odkašlal si. „Když jsem ještě neučinil rozhodnutí.“

„Milosti!“ zvolal pán z Valdeka rozhořčeně. „Tady snad nelze váhat! Nejsi přece měšťanský synek, ale český král!“

„Ovšemže,“ řekl Jindřich honem a vyloudil na tučné tváři rozpačitý úsměv. „Jsou-li měšťané zle tísněni, jak říkají, co je mi do toho? Mám přece dvorské hodnostáře, kteří měli..., hm, mají mou úplnou důvěru.“

„Jistě jsi jim to tak řekl,“ ozvala se Eliška jízlivě.

„Ty mlč!“ sykla Anna, ale Vilém to zaslechl. Pohoršené na ni pohlédl. Nejstarší Přemyslovna měla nepochybné následnické právo, ale Eliška se stříbrným hlasem, ošklivá Eliška, která vzrušením vždycky zkrásněla ..vzrušená byla vlastně pořád, je krásná, pomyslel si zmateně a znovu se podíval na Annu. Kolik že jí je? Teprve osmnáct? Vypadala starší s tou suchou, vadnoucí pletí. Bývala rozkošná, ještě před rokem. Je moc hubená, to je to, blesklo mu hlavou. To Eliška...

„Poroučíš-li, Milosti, vyřídíme to s nimi,“ řekl rázně. „Ruthard v Horách a Pušovci a Velflovici v Praze dávají sice střežit své domy, ale proti šlechtickým mečům ...“

„Ne, ne!“ vykřikl král zděšeně a zamával rukama. Pražští boháči mu ještě tu a tam poskytovali úvěr, nad kterým pán z Lipé vždycky skřípal zuby, ale platil. I když mu to vždycky strhával z těch hubených šestnácti hřiven, mohl si vypůjčit zas. Takhle . .. „Je třeba se srovnat,“ řekl nešťastně.

„Srovnat?!“ vykřikli Valdek s Eliškou dvojhlasně.

Anna mlčela. Nepromluvila, ani když na ni vrhl zoufalý tázavý pohled. Urazila se, pomyslel si smutně. Zase půjdu večer spát sám, pokud... Ba ne, s lazebnicemi je konec. Aspoň načas. Kdoví co by ještě ... Ti měšťani jsou vlastně pěkná cháska. Třeba by unesli i mne. A u lazebnice ... Představil si rozzuřenou Annu a otřásl se. Byla to hanebnost, samozřejmě. Teď cítil spravedlivé rozhořčení. „Vynesu nad únosci soud,“ prohlásil odvážně. „Ano, vynesu. Prý budou dbát královské vůle. Ukážu jim.“

„Díky, Milosti,“ řekl Vilém z Valdeka ulehčeně. „Smím to tak tlumočit i ostatním?“

„Nestane se jim nic?“ zeptala se Eliška nedůvěřivě. „Ten Puš je drží na hradě Procka z Potštejna, který má v zástavě, a ...“

„Nic, Milosti, budeme-li mít v rukou Puše, Rutharda a Jakuba od Věže,“ uklidnil ji Vilém Zajíc s úsměvem. „Purkrabí na Liticích si netroufne sám ... Ani ted. Dobře vědí, že pro ně mají cenu jen živí. A i když mi bude z duše odporné pustit ty lotry, bez váhání je vyměním za svobodu svého švagra i ostatních pánu.

„Díky,“ řekla Eliška svým nejkrásnějším hlasem a podívala se mu přímo do očí.

„Eliško,“ promluvila Anna tiše, ale zřetelně, když uklánějící se dvojice už mizela ve dveřích. „Zajisté víš, že pán z Lipé přijel do sedlckého kláštera rovnou z Hradce.“

„Z Hradce?“ zakoktala zaskočená Eliška a zastavila se na prahu. „ Z jakého Hradce?“

„Z Hradce Králové,“ řekla Anna líbezně. „Sbohem, miláčku.“

Eliška se rychle vzpamatovala. Přímo cítila, jak Vilém za ní strnul. Jeho sestra, Jindřichova choť, byla sice už dva roky mrtvá, ale při pouhém pomyšlení, že jeho švagr s *tou*, která se nestyděla prodat

se Habsburkovi... Hněvivě se na něj podívala. Kvůli nějaké čarodějnici, která mému rytíři stejně jen otravovala život! Usmíváš se, Anno? Moc brzy. Nedopřeju ti to potěšení. „Ovšemže to vím," odpověděla sladce. „Co na tom? To se nás přece netýká, má drahá. Nedělej si starosti."

Odplula vznešeně a s úsměvem, který jí ztuhl na rtech až za zavřenými dveřmi.

„Co tam dělal?" vybuchl Vilém rozčileně. „Co dělal u té coury?"

Věcná otázka vyvolala v Elišce příliš živou představu, která jí na chvíli vzala dech, ale ovládla se. „Poslala jsem ho," odpověděla nevlídně. „Snad se nemusím zpovídat, jaký vzkaz nesl mé maceše. Týká se to jen naší rodiny."

Trochu zchladl. „Proč jeho?" zeptal se zasmušile.

„A koho?" zasmála se nucené. „Tebe snad? Přece vím, jaké city chováš ke královně vdově, a potřebuju své věci vyřídit v klidu. Pán z Lipé je ostatně podkomoří a měl ve městě co dělat i tak."

Chvíli šli mlčky vedle sebe. Pan Vilém by si ani ve snu nedovolil podezírat svou Přemyslovnu ze lži, ale záhadné poselství se mu nelíbilo. Vůbec ne. Ale ještě nebyl natolik jejím důvěrníkem, aby si troufl se ptát. Vlastně mohl být Jindřichovi a poťouchlým měšťanům vděčen za nenadálé sblížení. Zatím k Elišce směl vzhlížet jen jako k světici na oltáři.

„Co poroučíš?" zeptal se konečně.

„Věřím, že si už poradíš." Elišce se zrovna teď nechtělo urychlovat Jindřichovo osvobození, na které před chvílí tak žhavě naléhala. Dobře mu tak. Jen ať si tam chvíli sedí. Valdek má pravdu. Na život jim určitě nesáhnou. Až vyjde, bude mít co vysvětlovat. Tohle mu neodpustím. To už ne. S Rejčkou! Kdoví, jestli to bylo poprvé. Ne, já přece nežárlím, tohle je něco jiného. Jsem princezna z královského rodu a on ... Přece vím, že je vdovec a že je muž a že jistě... Ale s Rejčkou!! Lazebnice, měštka nebo i šlechtická dcerka či paní, to se tak nebere, nemám to na očích a není to pořád. Ale s Rejčkou!!! A možná už celých těch pět let. Otec byl nemocný. A taky velkorysý. Panebože, já se snad zalknu! S *tou!*

Valdek ji taktak zachytil, když se kácela. Eliška omdlévala často a nešťastný Vilém ještě neměl tušení, že vzteky. Nesl ji bez sebe hrůzou přes nádvoří k bráně svatojiřského kláštera, kde bydlela, jako by nesl svátost. Klopýtal na každém kroku. Princezna už něco vážila. Ale snad to bylo z úcty.

Zatím Anna nahoře spokojeně shledala, že manžel pod jejím káravým pohledem už splaskl docela, a odhodlala se konečně porušit opovržlivé mlčení.

„To ses vyznamenal!“ utrousila.

Neznělo to zrovna povzbudivě, ale Jindřich se zatetelil bla-hem. Promluvila! To znamená, že je ochotna dát se uprosit.

„Jak vyznamenal?“ zeptal se pokorně. „Nerozumím ti, broučku.“

Broučku! Z říše hmyzu ji tak nejspíš napadlo srovnat ho s hovniválem, ale nechtěla se hádat. „Jak ses na mě obořil!“ popotáhla lítostivě. „Před těmi!“

„Obořil? Na tebe? Já?“ Tlustý Jindřich byl vtělené zděšení.

„Uklidni se!“ vykřikla. „To jsi řekl mně! Mně! Jako bych byla nějaká vzteklice! To jsem si nezasloužila. Přece jsem se zastávala jenom tebe, a ty najednou - uklidni se! Jak jsem měla vědět, že si dnes o tom všem myslíš něco jiného? Jak teď vypadám!“

„Pěkně jako vždycky,“ zamumlal horlivě. „To víš, že se mi líbíš!“

„Tobě!“ vyjela si na něj zlostně. „Před nimi jak vypadám! Jako bych tě štvala. Jako bych... Před týdnem jsi Jakubovi Veiflovici říkal něco docela jiného. Už jsi zapomněl?“

„Říkal?“ podivil se Jindřich. „To snad ne.“

Anna se zarazila. Skutečně neříkal skoro nic. Mluvil jenom Jakub od Věže a ne zrovna nerozumně. Tenhle pán z Lipé a ostatní vyděračí páni byli už opravdu trochu nepohodlní. Jaký byl Jindřich král, když měl za zády sebevědomého podkomořího, který svou ostrví bil po hubě českého královského lva, aby kňučel jako hodný psíček? „Přikyvoval jsi,“ řekla v sebeobraně. „Neříkej, že jsi nesouhlasil. Byl bys víc králem, kdyby je nechali v Liticích.“

„Víc králem!“ povzdechl si Jindřich. „Nevím, jestli o to zrovna stojím. Neměli jsme se sem vracet. Říkal jsem ti to.“

„Ale vrátili jsme se!“ vykřikla Anna. „Já jsem dědička české země. Jednou sis mě vzal, tak nes důsledky.“

„Tak už se nezlob,“ řekl Jindřich smířlivě. „Jsem král docela rád, jenom kdyby mě pořád nešidili. Když si poručím hostinu, určuje jídelníček pán z Lipé. A ne vždycky podle mé chuti. Sám prý jídá lip.“

Žrádlo! pomyslela si s nenávistí. Při jeho mastném pomlaskávání ji dávno opustila chuť k jídlu. Sedávala vedle něj u stolu jako vtělené nechutenství. Nikdy si toho nevšiml. „Tak vidíš,“ řekla nahlas líbezně. „Pán z Lipé! Zbav se ho a nikdo nebude dohlížet na tvoje hodokvasy. Měšťané mají pravdu. Jsi přece král a ne zlatý oslík pana podkomořího. Soud! Proč ne, ale nad ním. Okrádá tě. Okrádají tě všichni. Šestnáct hřiven týdně! Myslíš, že z urbury je to dost? Vsadím se, že Elišce dává víc. Kdepak bych si já z těch šestnácti hřiven mohla platit vlastního krejčího jako ona. Jen ať se zodpovídá. Jednou to musíš udělat, Jindřichu.“

Rozzářil se. „To by bylo... To by bylo pěkné, že?“ Váhavě ji políbil na nastavenou tvář a zase zesmutněl. „Jenomže oni by se zlobili,“ dodal lítostivě. „To nemůžu.“

„Kriste Ježíši!“ vykřikla. „To snad není možné!“

„Přece jsi slyšela toho Valdeka, Anno! Copak mám jediného vojáka, který mě poslechne, když mu některý z pánů řekne: Nesmíš? Zlatíčko! Copak ho mám? A možná se opravdu nesluší, aby měšťané zavírali královské úředníky.“

„Nechali to na tobě,“ řekla tiše.

„Na mně!“ povzdechl si hořce. „Ti druzí taky. Každý si myslí, že dám za pravdu právě jemu. Proč? Včera tu byl Hynek z Lichtemburka. Klidně mi připomněl, že on a jeho strýc Oldřich spolu s Raimundem a pánem z Lipé mě udělali králem. A je to tak. Dodnes bych seděl v Hallu nebo Meranu, nebýt jich. Měl jsem tam zůstat.“

„Tak se vrať,“ řekla unaveně. „Klidně se vrať. Ale sám. Požádám tetu Kunhutu, aby mě vzala do kláštera. Nemám chuť se hádat s tvým tlustým bratrem o každý žvanec.“

„Ota náhodou...," začal, ale okamžitě umlkl. Měla pravdu. Být na krku Otovi Korutanskému bylo ještě o mnoho nepříjemnější než snášet poručníkování pána z Lipé. „Já s těmi měšťany zatočím," prohlásil výhružně.

„Jindřichu!" vzdychla odevzdaně a ani se už nebránila, když ji začal hladit spokojen sám se sebou. Řeknu mu to potom. Je vždycky přístupnější, když se vyřádí. A než se sejdou k tomu smírnému rokování, musí s ním ještě promluvit Jakub Velflovic a možná i Puš s Ruthardem. „O," řekla v pravou chvíli a přemýšlela nerušeně dál, zatímco její choť vychutnával dlouho odpírané manželské radosti. Eliška začíná být nepříjemná. Dřív to s ní šlo, dokud svou žhavou výřečností podporovala Annin nárok na trůn. Má jistě zásluhy, ale to neznamená, že může vládnout místo nás. Je mladší a hloupě se zapletla s tím Ronovcem. Ten umí využívat její pošetilosti. Jen ať se radši drží Rejčky. Ta už nemá co ztratit. Teď jsem měla vykřiknout, polekala se. Ne, nezmeškala jsem to. Tedi Zlomeček vteřiny, ani to nepoznal. Kdoví, třeba mu to je vůbec jedno a já si zbytečně dělám násilí. Už mě to ani netěší. Jenomže pak si dá říci ve všem. A na tu chvíli, než usne, si můžu být jista, že aspoň teď nemyslí na jídlo.

Trošku se mýlila. Je už moc hubená, pomyslel si její choť lítostivě. Opravdu moc hubená. Je celá usušená z toho poroučení, nesmím se dát. Mám přece vlastní vůli. Jsem muž. Ano, jsem muž, právě jsem jí to dokázal. Zálibně se usmál při vzpomínce a vztáhl ruku, aby ji ještě jednou pohladil. Cože je teď tak hubená? A jaká byla pěkná! Musím dohlédnout, jestli pořádně jí. Co bude k večeři? Jen chvilku zaspíme a budou nás volat. Je to přece jen pohoda bez podkomořího. Selátko? Husička? Usnul s blaženým úsměvem, který Anna neprávem přičetla svému půvabu.

„Návštěva, urození páni."

Jindřich z Lipé široce zívl a protáhl se na huňaté kůži před krbem. „Kdo?" zeptal se, neotvíraje oči.

„Někdo od vás, Milosti. Dva páni," odpověděl úslužně po zuby ozbrojený voják. Až na ty zbraně se choval jako nejvy-branější sluha.

Jindřich se s heknutím posadil. „To tedy musím vstát," řekl líně. „Doufám, že ještě nejsou za dveřmi."

„Ne, sotva projeli branou. Purkrabí si nebyl jist, kde je Vaše Milosti hodlají přijmout."

Jindřich přelétl pohledem velkou místnost. Čtyři vášniví hráči u kulatého stolu docela přeslechli žalářníkův vstup. Český královský kancléř pilně zapisoval dluhy. Sám nehrál, na to byl příliš opatrný. Písařský desátek ze hry mu vynesl víc. Částky byly už závratné. Hrálo se vysoko, asi z nudy.

„Třeba tady," prohodil pán z Lipé s nedbalou vznešeností a vstal. „Nač se máme někam trmácet." Přešel k hráčům a položil Janovi z Vartemberka ruku na rameno.

Jan ji netrpělivě setřásl. „Počkej. Tohle kolo je obzvlášť napínavé. Dvojka a šestka, dvě čtyřky, trojka s pětkou, vidíš? Všichni máme stejně. Jestli nás Raimund nepřehodí..

„Přišli nás vysvobodit," řekl Jindřich klidně. „Snad abyste to radši schovali. Tolik zábavy se ani nesluší pro utrápené vězně."

„Kdo?" vykřikli Jan z Klingenberka a Hynek z Dubé dvojhlasně. Hra byla zapomenuta. Raimund z Lichtemburka se melancholicky díval na kostky, které právě vyklopil z poháru. Ukazovaly pět a šest očí. To se jim hodí. Teď budou dělat, že to neviděli.

„Náš panošek mi neohlásil jména. Dáme se překvapit. Dva páni! Měli poslat šest dívek. Oslavovalo by se lip."

Kancléř Petr Angelův smetl hbitě kostky se stolu. „Víno snad nevadí," řekl s omluvným úsměvem a chopil se číše. „Tak na tu svobodu, páni."

Klíč znovu zarachotil v zámku. Raimundův synovec pan Hynek z Lichtemburka a Vilém Zajíc z Valdeka zůstali stát na prahu trochu překvapeně. Kdysi rytířská síň Procka z Potštejna byla udržována s velkým vkusem a smyslem pro pohodlí. V krbu hořel vlídný oheň, ačkoli venku už rozkvétaly stromy. A šest pánů u stolu s konvicí

plnou vína zrovna zářilo zdravím a čistotou. Smrdutá kobka ve věži! ušklíbl se Vilém Zajíc trochu trpce při vzpomínce na Elišku, která se drásala představami umučeného vězně. Ten se uměl narodit, ubohý trpitel. Ten ano.

Nicméně pokročil vpřed se srdečným úsměvem a rozevřel náruč. Jindřich jeho objetí opětoval první. Byli přece příbuzní.

Na pokyn pána z Lipé hrozivý zbrojnoš, který je prve vpouštěl, prohánět kuchyňské děvečky, dokud před nimi nebyla tabule hodná královského stolování. Vlastně hodnější. Jindřichovi Ko-rutanskému na Pražském hradě se často o takové nesnilo.

„Jsem rád, že vaše zajetí je tak snesitelné," řekl Vilém Zajíc plnými ústy zlomyslně hned při prvním chodu, aby jim aspoň zkazil chuť. „Můžeme vás tu nechat s čistým svědomím."

Jindřich odložil do zlatova propečenou sluku. „Jak to myslíš?" zeptal se chladně. „Doufám, že jsem se přeslechl."

Hynek z Lichtemburka, kterému přezdívali Krušina, se zlostně podíval na svého společníka. Taky nemusel tak honem honem. Všechno má svůj čas. „Bohužel ses nepřeslechl," řekl s povzdechem. „Nepočkáme až po jídle?"

„Ne. Cpou nás tu pětkrát denně, takže to pro jednou oželím. Co se stalo? Nesešlo se rokování? Nebo snad ..." Ne, to už by byla válka a šlechtické voje by ležely před zástavním hradem vzpurného měšťana. Jindřich Korutanský, kterého v hodnosti českého krále nepotvrdil ani římský král, si nemohl dovolit popudit své pány, i kdyby k tomu měl tisíc chutí, jako že nepochybně má. Jenomže jeho choť chce sotva podruhé utíkat do Tyrolska.

„Smírčí rok se sešel, ale . .."

„Co ale?" vyštěkl Raimund z Lichtemburka. „Pan král z Korutan nás tu snad chce nechat ve věži?"

„Tohle je věž?" řek! pán z Valdeka nezdvořile a docela bez ostychu si znovu nabral z mísy. „Nechte nás najíst. Vy jste snad sytí, ale my jsme se hnali bez oddechu až z Prahy."

„Jenom si poslož." Jindřich zůstal stát nad ním se založenýma rukama. Občas se milujeme, drahý švagře, jako právě ted. To ti

určitě dělá moc dobře prokazovat ušlechtilé dobrodiní tomu ubožákovi, který si kdysi vzal tvou nešťastnou sestru. Jenom houšť. Kdybys mě mohl láskyplně opatrovat jako bezmocného mrzáka, cítil by ses ještě lépe, co? Ty mravný poctivče. Choval by sis mě jako v bavlnce, to věřím. A tisíckrát denně bys mě ujišťoval, jak umíš odpouštět, a že ti vůbec, ale vůbec nejsem na obtíž.

Valdeka jeho upřený pohled nepřivedl z míry. Klidně se živil dál. „Jak se na tebe dívám, drahý Viléme," prohodil Jindřich uštěpačně, „při té chuti bys docela dobře mohl být český král. Stačí už jenom provdat za tebe Přemyslovnu." Se zadostiučiněním si všiml, že Vilémovi zaskočilo, ale jeho kuckání překryl smích ostatních, kteří skrytý osten nepostřehli. Pro ně to byl jen vtip na účet Jindřicha Korutanského, manžela Přemyslovny Anny. „To bys ovšem musel být mnohem, mnohem tlustší," dodal Jindřich opatrně, aby zmátl stopu. Nebylo zrovna prozřetelně právě teď si znepřátelit švagra, který byl na svobodě a přiči-ňoval se o jejich záchranu.

Hynek z Lichtemburka vzhlédl. „Když už jsi to načal, pane Viléme," řekl s výčitkou, „neměli bychom to odkládat. Dovedu si představit, že páni planou netrpělivostí. Ano, smírčí rok se konal, jak bylo dojednáno. Se zástupci panstva, měšťanů a s králem v čele. Jakub od Věže, ten Velflovic, vystoupil s obviněním. Jste prý škůdci země a vaše zajetí se stalo v zájmu krále, který zvůli svých hodnostářů nemohl čelit sám."

„Vida!" ušklíbl se Hynek z Dubé. „Co se všechno člověk nedoví!"

„Hlavně šlo o tebe, Jindřichu." Hynek z Lichtemburka se podíval na vzdáleného bratrance a usmál se. „On jim přikyvoval. Takhle. Seděl a kýval hlavou, až se mu otřásala i jeho třetí brada. Všechno to vypadalo jasné. Málem jsme sahali po mečích. Jenomže ..."

„Jednotní jako vždycky," řekl Jindřich trpce. „Rožmberk, pravda? Dovedu si představit, že se chopil příležitosti. Nejvyšší ko-mornictví je mu málo. Vhodná chvíle, jak znovu přebít ostrev růžemi. Jenže Rožmberk není Záviš z Falkenštejna. Vítkovci..

„Křivdíš pánu z Rožmberka," ozval se Vilém z Valdeka mírně. „Neříkám, že patří mezi tvé žhavé přátele, ale na sněmu vystoupil jednoznačně. To spíš oni. Požrali jedni druhé a teď mají strach. Pirkner utekl z Hor a z Prahy Volfram. Můžou se vrátit a hovořit také jménem měšťanů. A pak ..."

„Nechápu," řekl Jindřich zamračeně. „Jak to souvisí?"

„Hned. Zkrátka hnali krále k vyjádření, ale on mlčel. Kýval sice, ale byl zticha. Potom vystoupili Lichtemburkové, Hynek a Oldřich, a ptali se krále zostra, jestli snad dá víru tak nestydaté pomluvě. Aby tedy neváhal a vyslovil svůj soud. 2e se podvolíme. Znáš je. Zvlášť pan Hynek se náramně dovede tvářit jako beránek. Nato vyskočil Ruthard a Puš a já a Vítek z Landštejna a tři Michalovicové a řvali jsme jeden přes druhého, ať tedy král vynese soud. Měšťané se cítili. Určitě byli domluveni předem. Nasliboval jim všechno na světě. Jenomže teď se polekal. Tady pan Hynek stál až u něj a málem ho mlátil po hubě. Kdekdo měl k tomu určitě tisíc chutí. Král! Copak je to možné? Nakonec zakoktal, že vám chce přát své milosti. Jakápak milost, když jsou nevinní, obořil se na něj Vítek z Landštejna, ale měšťané už vstávali a s velkým hlukem opouštěli zasedání. Král se je pokoušel zadržet, ale marně. Byl by musel říci, že vás věznì právem, a to se před námi bál. Puš poslal vyjednávače. Prý se spíš dohodneme sami. Asi je to tak rozumné."

Poslední slovo Jindřicha ranilo, ale Vilém ho pronesl bez úmyslu. Nemohl vědět o té pohaně. Měli jsme utéci. Šlo by to. Jenže ... Podíval se s opovržením na vypasená těla pana kancléře a pana kanovníka z Dubé a povzdechl si. Ani Raimund už není, co býval. Všichni jsme nemohli. Neměli nás s nimi dávat dohromady. Být tady jen my tři, dávno bychom se pánům měšťanům vysmáli někde v bezpečí. „Co chtějí?" zeptal se ponuře.

„Rozhodovat o zemských věcech spolu s námi. Zejména . .," Vilém si odkašlal. „Zejména při změně panovníka."

Chvíli bylo mrtvé ticho. „Tohle!" Nejdřív nebyli ani schopni pro samé ohromení vnímat tu drzost.

„Změna panovníka!“ řekl konečně pan Raimund nevěřícně. „Ti chlapi myslí dál než my!“

Jindřich se rozesmál. „Korutanec jim dal pořádně zabrat. Kdyby to byl Pirkner, podezříval bych ho, že si zas myslí na Habsburka. Ale Ruthard přece patří k jeho předním odpůrcům. Totiž ...“ Vzpomněl si na Hradec Králové a zamračil se. „Přísahali jsme manželovi Přemyslovny,“ řekl zachmuřeně. „Do práv našeho panovnického rodu nám němečtí měšťané mluvit nebudou.“

„Ano,“ pronesl Vilém Zajíc pomalu. „Ale je Jindřich Korutan-ský ten nejsprávnější manžel Přemyslovny?“

Otázka zůstala viset ve vzduchu.

„To zatím nechrne snad stranou,“ vložil se konečně do rozhovoru Hynek Zák z Dubé hedvábným, hladkým hlasem. „Jde jen o obecnou zásadu, nemýlím-li se. Co Rožmberk?“

„Domnívá se, že bychom měli přijmout.“ Hynek z Lichtemburka se malinko usmál. „Je toho názoru a my všichni s ním, že za měšťany nemusí vždycky mluvit jen Ruthard s Jakubem od Věže.“

„Tak proč jsme ještě tady?“ vybuchl Raimund z Lichtemburka. „Čekáte na naše svolení k našemu osvobození? To nechápu. Je to přece jasné. Když na to má shodný názor i pán z Rožmberka ...“

„Není to jasné. Druhá podmínka ...“ Hynek z Lichtemburka se odmlčel a vyčkávavě se zadíval na Viléma z Valdeka. Ale ten byl zřejmě odhodlán mlčet a jen zaujatě pozoroval pána z Lipé. „Právě Rožmberk se postavil nejostřeji proti,“ pokračoval tedy Hynek nerad. „Jeho syn je přece zasnouben s tvou dcerou, Jindřichu.“

Jindřich zachytil Vilémův pohled a pokusil se z něj vyčíst, oč jde. „Zatím toho zrovna nedbal,“ řekl ledabyle a marně se sna-žil pochopit souvislost. Nechtělo se mu ptát otevřeně. „Pokud vím, mladý Rožmberk se s vědomím svého otce ucházel o královnu vdovu Violu.“

Vilém Zajíc konečně promluvil. „To je bezpředmětné,“ řekl pomalu. „Přemyslovny k tomu nedaly souhlas a Viola je v klášteře. Myslím, že nejvyšší komoří se tím nikdy nezabýval vážně. Do cela ho chápu, ale myslím si, že do toho stejně vůbec nemá co mluvit.

Malé Anně, snoubence pana Petra, je přece už deset let. Nejde o ni. Ruthardův vnuk je teprve tříletý.“

Jindřich zbrunátněl. „Jak souvisí Ruthardův vnuk s mou dcerou?“ vybuchl. „Nechceš přece říci. ..“

„Chci. Jde o sňatky. To už jste asi pochopili. Proto jsme přišli dřív za vámi, pane Raimunde. Jakub Velflovic touží provdat svou dceru za tvého syna a Ruthard . .. Mé nejmladší neteři ještě nejsou ani dva roky. Prý si zvykne.“

Jindřich se beze slova zvedl a šel ke dveřím. „Otevři, halapartno!“ houkl. „Chci se vrátit do věže!“

Zbrojnoš se objevil okamžitě. „Ted, Milosti?“ zeptal se překvapeně.

„Jenom ukážu švagrovi, kde spíme. Nezakázali ti to, doufám.“

„Ne, pane. Prosím, rač.“

„Pojď,“ řekl Jindřich přes rameno a vydal se sám napřed temnou chodbou, aniž se přesvědčil, jestli ho Vilém následuje.

Pokojík ve věži se podobal vězení už spíš. Tři lůžka, jinak nic. Jindřich se na jedno posadil a mlčky pokynul Vilémovi k druhému. Neříkal nic. Mluvily jen jeho oči.

„Proč ta nenávist?“ zeptal se Valdek tiše. „Jde přece o tvou svobodu, Jindřichu.“

„A o moje dítě a o mou čest. Už jsi dal souhlas, o tom nepochybuju. Mýlím se?“

„Ne.“

„A ty že jsi miloval svou sestru!“ řekl Jindřich s hlubokým opovržením.

Vilém Zajíc zbledl. „Víc než ty. Je mrtvá, nemůže nás rozsoudit.“

„Ano. Umřela, když se Dorotka narodila.“ Jindřich se podíval švagrovi do očí. „Jsi tupec bez představivosti, Viléme. Nenávidíš to dítě od prvního vydechnutí. Jestli se Anna odněkud na nás dívá, nikdy ti nemůže odpustit. Já tu maličkou miluju, rozumíš? O to víc, že nikdy nepoznala něhu matky.“

„A že tě zbavila nepohodlné choti,“ sykl Vilém zle.

„Mlč.“ Jindřichův hlas zněl spíš unaveně než hněvivě. „Žili jsme spolu deset let a celých deset let poslouchám totéž. Anna mi byla nejbližší na světě, to ti přísahám. Snažil jsem se, aby byla šťastná, a myslím, že byla. Nebýt tebe...“

Vilém z Valdeka se ošil. Hádal se se sestrou kvůli švagrovi skoro denně a teprve ted, když zemřela, byl ochoten připustit, že možná ... Od její smrti se Jindřichovi opravdu nedalo vytknout vůbec nic. Možná ani předtím. Snad jsem byl jenom zaslepený. Ale proč, proč přilnul nejvíc zrovna k tomu dítěti, které ji zabilo? „Býval jsi jí nevěrný,“ vyhrkl v sebeobraně.

Jindřich zasmušile přikývl. „Býval. Ty své choti také nejsi věrný. Co to má co dělat s láskou?“

Vilém se nadechl. „Ta coura v Hradci,“ řekl nenávistně. „Byl jsi tam zrovna, než tě zajali.“

Jindřich nadzvedl obočí. „Jak to víš?“

„Královna to řekla své sestře,“ odpověděl Vilém úsečně.

„To ovšem.“ Jindřich se útrpně usmál. „Můj milý, nejsem a nikdy jsem nebyl milencem královny vdovy, ačkoli jsem nesložil řeholní slib. Jsem vdovec. Za ty dva roky jsem se mohl pětkrát oženit. To bys mi nezazlíval? Ostatně, když už víš tolik, jistě víš taky, co jsem v Hradci dělal.“

„Ano. Totiž... ne docela,“ zakoktal Vilém k Jindřichovu překvapení. „Ne, neříkej mi nic, nechci vyzvídat. Je to její věc. Jestliže ti nejjasnější panna svěřila takové poslání ...“

Jindřich byl doma. Vyhlídka na nevyhnutelnou scénu s Eliškou ho popudila. Ještě tohle. „Já si Elišky Přemyslovny hluboce vážím a mám ji velmi rád,“ řekl sladce. „Nikdy bych o ní neřekl, že je coura, ale ...“

Vilém zrudl jako rak. „Jak se můžeš opovážit!“ vybuchl.

„Vidíš, a já se nerozčiluju,“ usmál se Jindřich. „Řekl jsi coura o Elišce Rejčce a já jsem úplně klidný.“

„To přece nemůžeš srovnávat.“

„Proč ne? Kdybych ctil a miloval hradeckou Elišku jako ty Přemyslovnu, už bys tu nestál živý. Nemyslíš? Coura! Nejspíš je, tak

co bych se na tebe hněval. Ještě myslíš, že jsem se Anně zpronevěřil doopravdy? S ní?“

Vilém Zajíc zaváhal. Taková přetvářka se pánu z Lipé vůbec nepodobala. „Své“ lidi vždycky hájil upřímně a cele a nikdy nepomlouval ženy. Natož ty, které ho poctívaly svou přízní. „Nemáš mi co vyčítat,“ řekl nicméně nerudně. „Ať už jsem si myslel cokoliv, odložil jsem všechnu nevraživost a pracoval jsem snad nejvíc ze všech pánů pro tvou záchranu.“

„Promiň, že nejsem dost vděčný,“ utrousil Jindřich. „Na tu podmínku prostě nepřistoupím. I kdybych tu měl shnít.“

„Porad se ještě s panem Raimundem,“ řekl Vilém a uhnul očima. Vypadal teď značně provinile. „Bude-li souhlasit on, tak přece...“

„To víš, že pan Raimund bude souhlasit,“ zasmál se Jindřich trpce. „Proč ne? Jeho syn nebude první pán, který kdy spal s měštkou. Vynucený sňatek lze zrušit kdykoli. Následky přece neponese on.“

„Vždyť jsou Dorotce dva roky,“ vybuchl Vilém. „Měj rozum, Jindřichu. Jistě, tvé poslední dítě mi k srdci nepřirostlo, ale křivdíš mi, jestli se domníváš, že jsem ji chtěl dát proto. Jsou jí dva roky. Nejmíň deset let jí její manžel nemůže nic udělat. A deset let přece v jeho domě nezůstane.“

„Vůbec tam nevkročí,“ prohlásil Jindřich rozhodně. „To pusť z hlavy.“

Vilém se ošil. „Už tam je,“ řekl tiše.

„Cože?“

„Už je v Ruthardově domě. Vyžádal si ji jako záruku, než nás sem vůbec pustil. Nemohl jsem se tě ptát. Jsem její strýc a... Koneckonců mě sestra pověřila výchovou, jak víš. Nebyl jsi právě nejdůvěryhodnější, když umírala.“

Habsburská stvůra. Tak mě vyčastovali. Anna odešla neusmí-řená a poslední myšlenkou mě proklínala. To všechno proto, že jsem se snažil, aby má země mohla vydechnout a žít. Valdek se jednoduše otočil zády. Ať všichni pojdou. Hrdina.

„Netrvals na tom,“ řekl tiše.

„Ne.“ Vilém se na něj podíval skoro prosebně. „Jenom ti připomínám, že jsem nejednal tak docela proti všemu právu.“

„To ti tak záleží zrovna na mně? Vždycky jsi býval spíš vlk samotář. Panské zájmy! Páni z Valdeka odjakživa hájili jen zájmy Zajíců.“

Vilém stiskl rty. „Prosila mě panna Eliška,“ řekl odměřeně. „Snad se domnívala, že se to trochu stalo i její vinou. Poslala tě přece ... do Hradce.“

„Proč nepoprosila radši švagra krále?“ zeptal se Jindřich. „Zmohl by víc.“

„Už jsi slyšel.“ Vilém Zajíc zaťal pěsti a naklonil se k Jindřichovi. „Udělali jsme Korutance králem,“ vybuchl zuřivě. „Bili jsme se za něj ze všech sil. Já první. Dobře, s tím jsem skoncoval. Nezametal jsem královské prahy ani dřív. Pan Jindřich Korutanský mě už neuvidí. Ale kvůli ní, kvůli Přemyslovně ...“

Jindřich přeměřil malou místnost několika kroky a zastavil se. „Tím slibem se nemohu cítit vázán,“ řekl pak. „Zařid to, abych ho nemusel potvrzovat svým slovem. Pak jsem ochoten mlčet. Jinak ...“

„Co jinak?“ polekal se Vilém. „Nikdo z nás přece vážně nepočítá s tím, že Dorotka si skutečně vezme toho měšťana.“

„Mně budeš vyčítat věrolomnost?“ usmál se Jindřich chmurně. „Kdybych se já zavázal svým slovem, dostál bych mu.“

„Dívka jejího rodu s měšťanem?“ rozzuřil se Vilém. „To je snad závazek pro šlechtice? Radši mrtvá než ...“

„Dost,“ řekl Jindřich velice tiše, ale zvuk jeho hlasu Viléma nadobro umlčel. „Slíbil jsi, odvedls ji do Ruthardova domu,, o víc se nestarej. Chraň tě Bůh, Viléme, pokusíš-li se po svém zachraňovat její čest.“

Stál před Eliškou a usmíval se. Teď bych mu měla padnout do náruče a on by mě měl políbit, pomyslela si zmateně. Princezna a rytíř, jako v pohádce. Jenže to nejde. Před těmi... Vůbec to nejde. Jsem Přemyslovna a on ... Ano. Vlastně jsem ho chtěla přijmout odmítavě, ale... Můj Jindřich! Nikdy jsem neviděla krásnějšího

rytíře. Nepromluvila. Jen k němu vztáhla rozechvěle ruku a on ji uctivě políbil.

Dívky z fraucimoru horlivě skláněly tváře k vyšívání a poťouchle se usmívaly. Náklonnost sedmnáctileté princezny k panu podkomořímu nebyla dávno pro nikoho tajemstvím.

„Díky, Eliáši," řekl. „Vím, že ses o mne strachovala."

Strachovala! Bylo to dost? Přivřela oči. „Nespěchal jsi," pronesla sametově. Její hlas zazněl jako kovová struna. Ten nádherný, vášnivý hlas, který uměl zpívat a hladit. Vždycky hovořila spíš jeho záchvěvy než slovy. Teď jeho zvukem dávala pánu z Lipé najevo, že se vlastně hněvá. Oči ji zradily, ale hlas ovládala.

„Musel jsem zařídit příliš mnoho," odpověděl vážně. „Můžeme zůstat sami?"

Propustila fraucimor a pokynula mu k druhému křeslu. Nebylo daleko od jejího, ale ani příliš blízko. Musel ho natočit, aby k ní neseděl zády. Viděl, že ho pozoruje, a bedlivě se chránil tu vzdálenost prodloužit nebo zkrátit. Nechtěl v ní budit hněv ani naděje. Láskyplný něžný vztah, který býval tak jednoduchý, dokud ona byla dítě, nesnesitelně zesložitěl. Měl ji moc rád, ale nikdy po ní nezatoužil. A byl dost zkušený, aby věděl, že její city nejsou stejné. Chránila ho jen rozdílnost jejich stavu, i když ted, po smrti posledního Přemyslovce, ani česká princezna nestála tak nedostupně vysoko pro velmože, jako byl on. Ale spoléhal na její pýchu, a právem. Dokonce se jí i občas dvořil, spíš aby jí udělal radost než pro vlastní zábavu. Něžně a uctivě, jak sluší poddanému, jehož vrcholnou ctižádostí je stát se přítelem. Tím byl. Eliška byla žárlivá a panovačná, ale s tím si většinou poradil. Dávno se naučil úspěšně klamat daleko zkušenější ženy, než byla ona.

„Chceš se přestěhovat do královského křídla?" zeptal se tiše, když osaměli.

„Tam není místo," povzdechla si hořce. Ano, v Korutancově stísněné domácnosti nebylo místo pro druhou Přemyslovnu. S tím se už smířila.

„Ale nejspíš bude," řekl významně.

„Ne!“ vykřikla. Jediné, co ji napadlo, byl rakouský Habsburk, který se tlačil na český trůn. „Nevezmu si ho! K tomu mě nepřinutíš. Já vím, že tě král zklamal. Mne také, ale ...“

„Koho si nevezmeš?“ zeptal se s úžasem.

„Habsburka! Fridricha Rakouského!“ vykřikla. „Nevzala jsem si ani Rudolfa, a tenkrát přece ...“

Nemusela mu to ani připomínat, aby ho zachvátil vztek. Fridricha Sličného na český trůn! To tak! Jenže to bys královnou asi nebyla ty, má milá, stejně jako tenkrát. I kdybys stokrát chtěla. Paní Rejčka má políčeno na Habsburky.

„Nikdy,“ řekl temně. „To pusť z hlavy, prosím. Podruhé se už tak krutě nezmýlíme.“

„Byl jsi v Hradci,“ štěkla bez přechodu. Habsburk a Rejčka byli spojeni i v jejích vzpomínkách.

Nadzvedl obočí. „Samozřejmě. Sledovali jsme tam podloud-níky z Kutných Hor. Bohužel, věnná města mají zvláštní privilegia. Domnívali jsme se, že v tomto výjimečném případě pořídíme po dobrém a hradecký rychtář že zakročí.“

„Pořídili jste?“

„Ne.“

„Ty jsi... ani nebyl... u ní?“ zeptala se nesměle.

„Ale ano, byl. Ona jediná mohla... Bohužel, hradecká královna lpí na zásadě a na nějakém kradeném stříbře jí nezáleží. Ona nic netratí. Má své pojištěno i bez urburního bohatství.“

„Myslela jsem, že jste přátelé,“ podotkla nezávazně a zadívala se z okna s velice špatně předstíraným nezájmem.

„Přátelé!“ usmál se hořce. „Pokoušel jsem se ji chránit, dokud byla slabá a pronásledovaná. Už není. Od jejího návratu jsem tam by! prvně. To snad víš.“

„Někdo ji pronásledoval?“ uťala zvysoka.

„Ano,“ odpověděl přímo. „Tvá sestra a ty.“

„Našla si mocnějšího ochránce,“ ušklíbla se zlomyslně.

Spolkl to. „Královna vdova je v bezpečí,“ řekl suše. „Nepotřebujeme se už o ni starat ani já, ani ty. Pojd.“

Zvědavě ho následovala na hradní nádvoří. Z věže, která teď byla útočištěm krále, vynášeli sluhové truhly a nakládali je na vozy. „Prosím," řekl s úsměvem. „Královské komnaty jsou volné. Zařiď se po svém, kde a jak budeš chtít."

„Kde jsou?" vydechla Eliška s úžasem. „Vy jste ..., vy jste Jindřicha sesadili? A co Anna?"

„Sesadili? Ne. Král a královna jsou hosty v mém městském paláci. Pořád nemohl vystačit. Bude se tam mít lip. Jsem přesvědčen, že to tvůj švagr uvítá. Mám znamenitého kuchaře."

„A Anna?" opakovala Eliška otázku. Ještě si neujasnila, jestli se jí to tak líbí nebo ne. Vystěhovat českého krále z hradu jejích předků! Ovšem, nebyl Přemyslovec. Ale její sestra ...

„Dobře, žes mi připomněla," zasmál se. „Musím jim to říci. Pan Vítek z Landštejna bude k tvým službám, kdybys něco potřebovala, než se vrátím."

„Pán z Landštejna je purkrabím na Hluboké, ne v Praze, pokud vím," řekla odměřeně. „Co tady dělá?"

„Pořádek, má drahá," odpověděl jí s úsměvem. „Už to bylo zapotřebí. Doufám, že s tím souhlasíš."

„A kdybych nesouhlasila?" zeptala se tiše.

„To by mě mrzelo. Ale nedalo by se nic dělat." Vážně se na ni podíval zpod dlouhých řas tím oslnivě modrým pohledem, který ji vždycky okouzloval. „Porodí-li tvá sestra českému trůnu následníka, budu ho poslouchat a ctít. Ale ne tohohle. Ne toho tlustého rozměklého šaška, který dovolí urážet Elišku Přemyslovnu, o zvůli, kterou trpí německým měšťanům, ani nemluvě."

Dlouho mlčela. Vlastně měl pravdu. Vlastně . . . Obrátila se k věži. „Poohlédnu se tam," řekla neurčitě.

Políbil jí ruku. „Teď mě laskavě omluv. Je velice nezdvořilé, aby se hostitel nedostavil alespoň ke konci oběda."

Jan z Vartemberka ho u tabule zastupoval víc než zdatně. Jindřich Korutanský byl tou dobou málem pod stolem. Staré víno ze sklepů pána z Lipé bylo znamenité. Bylo ho hodně, hostina byla skvělá a

král byl spokojen. „To je dobře, že vás pustili," opakoval už podesáté. „Moc dobře. Dávno jsem se takhle nenajedl."

Byla to pravda. Po prvních bezuzdných dnech Jindřichova samostatného panování jeho stůl zchudl. Měšťané, kteří dřív sypali plnou dlaní, po nezdařeném jednání jednoduše zastavili úvěr a komorní příjmy v nepřítomnosti podkomořího vytrvale vázly. Vládnout vůbec nebylo tak jednoduché, jak se to zpočátku jevilo. A jestli ho dřív pán z Lipé nestydatě krátil, jak mu Anna zdůrazňovala několikrát denně, teď ho okrádal kdekdo. Nebyl dost mocný, aby příživníky pokrotil. „Nemám pravdu, zlatíčko?" obrátil se ke své choti. „Myslím, že podkomoří se zachoval opravdu skvěle."

Anna seděla vedle něj čím dál tím neklidnější. Měla stále rostoucí pocit, že je něco v nepořádku. I když se nic mimořádného nedělo krom nevysvětlitelné nepřítomnosti hostitele, který přece na jejich návštěvu tolik naléhal. „Kde je pán z Lipé?" zeptala se.

„Ano, kde je pán z Lipé?" připojil se král dobromyslně a hlasitě říhl. „Bojím se, že se ho už nedočkáme. Škoda. Ale jsem strašně ospalý, zlato. Musím si jít lehnout."

Anna zrudla, když ji mlaskavě políbil na tvář, ale Vartem-berk zdvořile odvrátil oči a zdálo se, že si nemístné důvěrnosti jejího chotě ani nevšiml.

„Dej zavolat naše nosítka," řekla suše.

„Nač nosítka?" ozval se ode dveří Jindřich z Lipé a zazářil tím nejsrdečnějším úsměvem. „Komnata Vašich Milostí je připravena. Jeho Milost bude mít všechno pohodlí. Tudy, prosím."

Král Jindřich se vzchopil a vratce vstal. Dokonce nabídl své choti rámě, které ona hněvivě přehlédla. „Skvělé," řekl *s* ulehčením. Při pomyšlení na houpavý pohyb nosítek se mu dělalo zle. „Ty myslíš na všechno, podkomoří. Doufám, že tvoje postel je pohodlná."

„Tvoje postel, Milosti," opravil ho Jindřich z Lipé. „Všechno v mém domě je k službám krále."

Anna sevřela rty. „Na Hrad," přikázala ostře, ale její choť se už hrnul ke dveřím. „Pojd, broučku, tohle neodmítnu," zamumlal ospale. „Aspoň na hodinku. Tak přece pojd."

Pan podkomoří byl patrně vychován méně pečlivě než jeho přítel, protože se na královnu podíval se spikleneckým soucitem. „Má dost," řekl s drzostí, kterou se ani nenamáhal skrýt. „Radím Tvé Milosti vyhovět královskému přání."

Vartemberk už odváděl klopýtajícího krále. Anna si přeměřila pána z Lipé s královským pohrdáním, ale pro tu chvíli uznala, že bude lépe neodporovat, dokud se její choť neprobere z potupné opičky. Mlčky přijala rámě podkomořího a vydala se za králem.

Přede dveřmi se uctivě uklonil a vpustil ji samotnou. Byla mu za to vděčná přes nával oslepujícího vzteku, který ji zachvátil, sotva se rozhlédla po nádherné komnatě. Svědčila o vkusu pána z Lipé, i když ne všechno patřilo k jeho majetku. Například hned postel, na kterou se ulehčené svalil funící Jindřich. I truhla v koutě. Anna ji pro jistotu otevřela a rozplakala se zlostí, když poznala svoje šaty. Had! Had jeden hladký, úlisný! Měli ho nechat shnít v těch Liticích! A tenhle...

Zalomcovala ramenem chrápajícího krále. „Vstávej! Okamžitě!" sykla a přes jeho vzpouzení s něj stáhla přikrývku. „Vystěhovali nás z Hradu! Nechápeš?"

„Blouzníš," zabrumlal Jindřich a s nečekanou hbitostí ji objal oběma rukama. „Pojd ke mně, miláčku. Stýská se mi."

Taktak se mu vymkla, zuřivá k nepříčetnosti. Přece ho nebudu bít! Přece nebudu bít svého chotě, českého krále! Ale jestli po mně ještě sáhne...

Nesáhl. Okamžitě znovu usnul s lítostivě našpulenými rty. Anna chvíli pobíhala sem tam po místnosti jako chycená vlčice. Nakonec se jakžtakž vzpamatovala a otřela si slzy. Ještě že nás nechali samotné. Musela bych se zabít hanbou, kdyby mě někdo viděl v té první chvíli. Potichu přistoupila ke dveřím. Zamkli?

Ne. Dveře se otevřely, sotva se jich dotkla. Na chodbě stál dosud pán z Lipé v nejuctivějším postoji.

„Co to má znamenat?" zeptala se ostře.

Nasadil andělsky nevinnou tvář. „Tvá Milost je s něčím nespokojena? To by mi bylo líto, sám jsem dohlížel. Vyhlídka dolů k

řece je přece nádherná. Z Hradu před požárem bývala sice krásnější, ale teď ... Máš-li nějaké přání, rád to zařídím.“

„Přání ne, rozkaz. Okamžitě chci domů.“

„Doma jsi teď tady, Milosti.“ Mlčela, přemáhajíc hněv. Jindřich ji nechal vydechnout a pak pokračoval: „Doufám, že s úpravami na Hradě budeš spokojena, Milosti. Tak zchátralé sídlo není hodné českého krále. I tvůj otec, jak víš, se ke konci ubytoval v měšťanském domě pro své pohodlí. Měšťané bohužel dnes už nejsou tak pohostinní. Na Menším Městě mezi šlechtickými sídly je to ostatné důstojnější a hlavně - bezpečnější. Tvůj choť nepotřebuje jako tvůj otec bydlet hned u zemského soudu, když tam nechodí.“

„Jak to, že nechodí? Král přece ...“

„Nebude tam chodit, Milosti,“ řekl pán z Lipé úsměvně.

Anna chvíli mlčela. „Jsme vězni?“ zeptala se pak se vší důstojností, které byla schopna.

„Chraň Bůh. Tvá Milost může volně vycházet.“

„On také?“

„Zajisté.“

„Potom, pane z Lipé, zavolej laskavě nosítka. Chci se podívat na ty úpravy.“

„Jak je libo. Ale dovoluju si upozornit Tvou Milost, že ve věži se drolí ze stropu kameny. Aby nedošlo k neštěstí, stráž pána z Landštejna přísně hlídá vchod.“

Anna svěsila hlavu. Spiknutí, jemuž nemohli čelit. Její choť si měl přivést vlastní hotovost z Korutan. Měl. Spoléhat se na věrnost těchhle pánů! Těch, kteří... Ano, nezachoval se nikdy jako král.

„Jak dlouho potrvají ty ... úpravy?“ zeptala se trpce.

„Při narození následníka, Milosti, bude už všechno v úplném pořádku,“ ujistil ji okamžitě.

Pokývala mlčky hlavou a tiše zašla zpátky do dveří. Následník! Obešla ji hrůza. První dítě byla holčička a zemřela, sotva jí byly dva měsíce. To bylo víc než před rokem. A od té doby ... nikdy. Podívala se na spícího manžela. Musím to překonat, řekla si nesmlouvavě. Třeba je to proto, že ho už dávno nedokážu obejmout jinak než s

odporem. Zavřu oči a budu si představovat kohokoliv. Kohokoliv, třeba i toho drzého Ronovce. Má spíš způsoby krále než tenhle prostoduchý vévoda z Korutan. Zachvěla se. Ano, i nenávist může vyvolat vzrušení. I nenávist. A možná hlavně ona.

Vklouzla k němu pod pokrývku. Chvíli trvalo, než si uvědomil její přítomnost. Aspoň že je vždycky při chuti, pomyslela si ulehčené. Aspoň to. Ale funí. Nebudu to poslouchat. Nebudu. Zavřela oči a okamžitě si vybavila ten drzý úsměv. Projel jí jako meč. Bezmocně vzlykla a se semknutými víčky se divoce přitiskla k překvapenému manželovi. Tentokrát nemusela přemýšlet o pravé chvíli pro vzdechy vylhané slasti. „Jindřichu!“ vydechla zmateně. A ještě jednou: „Jindřichu!“ S děsem si uvědomila, že to je jméno toho druhého, ale blažený manžel to nepochopil.

„Zlatíčko,“ řekl k jejímu zděšení vroucně. „Nejraději bych tu zůstal nadosmrti. Jsi docela jiná, když nejsme na Hradě. Líbilo se ti to taky, vid? A ten kuchař vaří opravdu moc dobře.“

Vysoká hra

Mladý Mikuláš Ruthard se podíval mlčky na hrající si děti a ustoupil ze dveří, aby udělal místo svému otci. Královský podkomoří pan Jindřich z Lipé zůstal bez okolků sedět na zemi a jen si přitáhl blíž svou dcerku, aby ji políbil na ruměnou tvářičku.

„Je večer, pane z Lipé," promluvil starý Ruthard zamračeně.

„Ano? Pravda, zapomněl jsem. V tvém domě chodí děti řádně spát. Nevadí, přijdu zase zítra." Vstal s dítětem v náruči a předal ho dohlížející dívce. Holčička se hlasitě rozplakala, když ji chůva odnášela. Také nejmenší Ruthard se rozeřval na celé kolo.

Jeho děd svraštil obočí. Neměl jsem souhlasit ve slabé chvíli, pomyslel si mrzutě. Pocta! Vznešený pán z Lipé si z celého měšťanského domu všímá jen dětského pokoje. Přišel jednou, podruhé, nejdřív za čtrnáct dní, potom za týden, tecf už je tu třetí den po sobě a ještě prý zítra. Děti jsou rozjívené a ženské pána domu stíhají nevraživými pohledy. Vidíš? Takový urozený pán a vůbec se nestydí dovádět s dětmi. Nepotřebuje si hrát na vznešeného.

„Přijmeš, pane podkomoří, laskavě aspoň dnes pozvání k večeři?" zeptal se nicméně snaživě. Koneckonců byl pán z Lipé budoucí tchán jeho vnuka a vlastně si mohl blahopřát, že se té malé nezřekl, sotva ho pustili. Skoro to očekával. Celé vznešené zasnoubení by potom neznamenalo nic.

„K večeři!" Jindřich nadzdvihl udiveně obočí. „Co tě to napadlo, milý Rutharde? Nepřicházím se do tvého domu přece najíst. Tak špatně na tom nejsem, bohudík. Máš-li mi co naléhavého říci, přijď za mnou do sedlckého kláštera. Nebo konečně, zítra bych snad mohl přijít dřív."

Zítra! Ruthard vzkypěl. „Zítra ne, pane," řekl odhodlaně.

„Když jsem dal souhlas k tvým návštěvám dítěte, předpokládal jsem, že to bude jednou začas. Také jsi tomu tak zpočátku rozuměl. Snad ses do Kutných Hor nenastěhoval natrvalo. Do Zitavy jsi za dětmi tak často nejezdil.“

Z tváře pána z Lipé rázem zmizely všechny zbytky srdečnosti. „V Zitavě jsem o své děti neměl obavy. Nemusel bych se ti zpovídat, ale v Horách Kutných mám co na práci. Otázka krádeží urburního stříbra ještě není uzavřena. Dost starostí pro podkomořího, nezdá se ti?“

Ruthard zrudl. „S tím stříbrem na mne nechod!“ vykřikl zuřivě. „Je to pustý podvod, a ty to víš. Přijal jsi podmínky a ...“

„Pán z Valdeka je přijal. Ale ani on jistě nezaručil beztrestnost zlodějům. To ani nemůže. Není podkomoří, soudce, ba ani rychtář. S tím by sis ostatně mohl poradit. Zabij mě, jako jsi zabil rychtáře Jenslina, a budeš mít klid. Co říkáš?“

„Otče!“ ozval se Mikuláš Ruthard tiše. „Prosím tě!“

Mládí! pomyslel si starý trpce. Dají se oslnit. Takoví protřelí páni to umějí. Pán z Lipé podle dohody přichází beze zbraně. Sluha mu pro jistotu odebírá plášť už u dveří. Je bezmocný jako ta maličká, ale svou drzostí ohromuje mého syna. Dobře ví, že se mu nic nemůže stát. Kdybych ho dal zabít, sesypou se na mne všichni jako vosy. Moje jediná záštita je v tom dítěti.

Zamračil se. „Projevil jsem až příliš dobré vůle, pane. S tím je konec, dokud výslovně sám nepotvrdíš souhlas se sňatkem, který se mnou domluvil Dorotčin poručník.“

„Asi jsem špatně slyšel, Rutharde,“ ucedil Jindřich ledově. „Poručník, když má otce? Můžeš být rád, že tě nestíhám pro únos. Je to jen z úcty k slovu pána z Valdeka. Spolu jsme skončili. Máš jistě právo vybírat si sám své hosty. Prosím, už mě tu neuvidíš.“

Ruthardovi přejel mráz po zádech, ale už nemohl ustoupit. „Dám svým lidem příkaz v tom smyslu,“ uklonil se chladně. „Sbohem, pane podkomoří.“

Jindřich jeho pozdrav neopětoval. Neodjel do sedlckého kláštera, ale okázale se navečeřel v blízkém hostinci a dal si záležet, aby ho

viděl Ruthardův podomek. Urážka mu vyšla jen tak mimochodem. Ve skutečnosti čekal na něco jiného. A dočkal se. Zena, zahalená ve velkém šátku, že jí nekoukal ani nos, ho zastavila v tmavém průjezdu, když vycházel od večeře.

„Milosti," zašeptala tichounce.

„To jsi ty, Adleto?" zeptal se s dobře hraným úžasem. „Něco se stalo? Dorotce? Tak mluv!"

Tiše vzlykla. „Ne, vůbec nic," řekla honem.

„Tak proč pláčeš?"

„Jsi tak hodný . . .," usmála se mezi slzami. „Přijď zítra, pustím tě postranními dvířky. On do dětského pokoje nikdy nechodí."

Shrnul jí šátek s čela a obrátil k sobě uslzenou tvářičku. „Hodná jsi ty," řekl vroucně. „Díky. Ale zítra ne. Budou mě možná čekat. Nechci ti ublížit. Až jindy. Za týden, za dva. Přijedu do Hor potají. Můžu ti někde nechat vzkaz?"

Chvíli mlčela. „Tady," špitla pak trochu zahanbeně. „Krčmářův kočí je ... Dobře se známe."

„Chodívá za tebou domů?"

Trhla rameny. „To tě snad nemusí zajímat, Milosti."

„Nedurdi se, neptám se ze zvědavosti. Chodí?"

„Chodí," odsekla vzpurně. „A co má být?"

„Nic, jen že si vypůjčím jeho kápi. Sluhové ho snad znají, ne?"

„Kápi kočího!" řekla s úžasem. „Ty, pane podkomoří!"

„Proč ne?" zasmál se. „Myslíš, že je o tolik urostlejší než já, aby to poznali?" Potmě ji k sobě malinko přivinul. Sahala mu sotva k bradě. Cítil poplašený útěk jejího srdce a zase ji pustil. „Tak co?" zeptal se vesele. „Je?"

„Ne," usmála se. „Myslím, že..., že bude snadné si vás splést."

„To je dobře." Vážně se na ni podíval. „Když na to Ruthard přijde, vyhodí tě. Sloužíš u něho ráda?"

„Mám ráda tvou Dorotku," řekla tiše. „Mrzelo by mě to jen kvůli ní. Jinak ... Ovšem, holka jako já se uživí v Horách slušně, jen když si jí pán nevšímá. To je Ruthardova výhoda, jistě."

„Neopustím tě, dojde-li k nejhoršímu. Služba u mne se ti snad bude líbit.“ Naklonil se a políbil ji na čelo. Neucukla. Spíš se zdálo, že očekává víc. „Neboj se,“ dodal vlídně. „Myslím, že můžu potřebovat i kočího, budeš-li o to stát.“

Hezounká holčička, usmíval se při vzpomínce, ještě když sedal na koně. Vezmu ji do Zitavy. Potřebuju k dětem někoho mladšího, se starou chůvou se asi nudí. Ať si vezme toho svého

kočího, já mu překážet nebudu. Na hezkou tvářičku se rád podívám. Nic víc.

Vlastně už dlouho nic víc, uvědomil si mrzutě. Na přelétavá dobrodružství, spojená se zdlouhavým dvořením, teď neměl čas. Ani je nepostrádal. To dřív . .. Stárneš už, brachu. Stárneš. Asi by mi teď nejvíc vyhovovala jediná náruč pro chvíle pohody. Mocí zahnal neodbytný obraz zlé víly se zelenavýma očima, který se tlačil do jeho snů ještě urputněji než kdy jindy. Po tom všem . .. Vztekle pobídl koně a soustředil ubíhající myšlenky k starostem o nic příjemnějším.

Vzkaz Jana z Vartemberka, který mu uřícený posel přinesl už v poledne do sedlckého kláštera, byl stručný, ale naléhavý. V Praze je bavorský vévoda Ota, dřívější uherský král.

Ještě že mi Ruthard přihrál tu hádku. Musel bych ji stejně vyvolat, stěží si teď najdu čas pro delší pobyt v Horách Kutných. Snad se dostanu do Prahy ještě tak včas, abych se mohl trochu vyspat před tím ošemetným jednáním. Známe se s Otou už dlouho a dobře. Vlastně jsme přátelé, i když jsme už několikrát stáli v bitvě proti sobě. Ale... Není to tak dávno, co sám utíkal z Budy, kde ho zajali uherští magnáti. Osud Jindřicha Korutanského mu nejspíš nevlídně připomíná vlastní královskou prohru. Tohohle hosta nám byl dlužen čert. Ten nejrohatější, nejchlupatější a nejošklivější. Ještě nám v Horách sedí Ruthard a Mikuláš Velflovic s Pušem a Thusintmarkem v Praze. Moc brzy na nesnáze se sousedy. Dost na tom, že si na rakouské hranici musíme hlídat krásného Fridricha.

Moc se neprospal. Přesto přivítal bavorského vévodu tím nejzářivějším úsměvem, když vrazil do kanceláře, kterou si pan podkomoří drze zařídil přímo v opuštěném královském sídle.

„Úpravy!“ řekl Ota jízlivě, když se uvítali. „Jak vidím, značně pokročily, když se na Hradě pohodlně srovnají i královští hodnostáři. Ty nemáš svůj dům, pane z Lipé?“

„Jistě. A pohodlnější. Proto v něm sídlí český král. Já už se uskromním, Milosti.“

„Upřímně, pane Jindřichu.“ Ota si přesedl a naklonil se k němu blíž. „My dva si přece nebudeme vykládat pohádky. Pochop, tohle nejde. Říkal jsem to už pánu z Vartemberka. Včera jsem navštívil krále.“

„A co? Jc snad nespokojen? Nebožtík král Václav také bydlíval v městě. A já, abych ti řekl upřímně, potřebuj u být po ruce spíš než on. Chybí mu něco? Platím všechny jeho výlohy. Živím ho ze svého a ujišťuju tě, že to není levné. To, co mohu na královskou domácnost uvolňovat z komorních příjmů, má teď jen pro sebe. Je na tom stokrát lip než tady. Mluvil jsi s ním? Nevěřím, že chce měnit. On jistě ne. Nezůstane-li mým hostem, bude tam, kde dřív.“

„Anna je Přemyslovna,“ řekl Ota tiše.

„To vím. Očekáváme od ní přece dědice přemyslovského trůnu.“

Ota chvíli mlčel. Ovšem, následník. „Pane z Lipé,“ řekl mírně, „Přemyslovna bude raději strádat hladem v sídle svých předků, než ... Eliška to pochopila. Uznej to i ty, prosím. Nemůžete zůstat bez krále natrvalo.“

„Bez krále už jsme,“ usmál se Jindřich hořce. „Nedokáže se vyjádřit k jedinému sporu. Když loni na podzim měl volit římského krále, raději se vzdal kurfiřtského hlasu. Já sám se pama-tuju na dvojí římskou volbu, kterou král Václav řídil z Prahy. Král! Není jím pro nás ani pro sousedy. Římský král mu ještě nepotvrdil léno a sotva potvrdí. Ceká nás možná válka. Budsi, jsme zvyklí. Ale ať máme aspoň za co bojovat.“

„Zabírá tolik místa?“ zeptal se Ota smířlivě. „Nic víc nežádám, pane z Lipé. To všechno, co jsi říkal, vím a uznávám. Ale já ani ty

nemůžeme potřebovat, aby se právě v Českém království stavěla na odiv tak zjevná slabost. Postavení Čech v říši...“

„Ano, o vztahu k novému římskému králi jsme zatím neuvažovali. Nebyl čas.“ Podíval se zamyšleně na Otu. „Jaký je ten lucemburský hrabě?“

„Divný. Abych ti řekl pravdu, já se v něm nevyznám. Už jsme si moc zvykli na Habsburka a na to, že musíme oběma rukama držet, co nám patří, aby to neukradl.“

„Nekrade?“

„Představ si, ne. Vypadá to, že bere vážně poslání římské říše v křesťanstvu. Asi je to tím, že není Němec. Ne docela.“

„Aspoň něco.“ Jindřich se usmál. „Bez urážky, Milosti. Němců mám zrovna teď plné zuby. Včetně korutanského vévody.“

„Je český král,“ opravil ho Ota trochu dotčeně.

„Dobře, je. Lepšího zatím nemáme. Královna Anna je prvorozená.“

„Pustíš je zpátky do Hradu?“

Jindřich chvíli mlčel. „Přeje-li si to Eliška . . .,“ řekl pak a pokrčil rameny. „Ona první bude litovat. Já už se zařídím.“

Mikuláš Ruthard vpadl k svému otci jako velká voda.

„Co se děje?“ vykřikl starý hněvivě. „Nevidíš, že mám práci?“

Písař, který seděl u stolu, zvedl polekaně hlavu. Znepokojivý hluk z ulice dolehl až sem.

„Pirkner se vrátil,“ vypravil ze sebe Mikuláš udýchaně. „V městě je pozdvižení. Otevřeli bránu pánu z Vartemberka.“

„A co má být, blázne? Máme přece mír. Pán z Vartemberka tu není prvně. S Pirknerem se už srovnáme. Dojdi pro rychtáře.“

„Pán z Vartemberka vnikl dovnitř s celou hotovostí,“ řekl Mikuláš temně. „Rychtář utekl, právě dosazují nového. Naši prchají jako krysy. Kdo může, nakládá na vozy.“

Ruthard sevřel rty. „Rychtáře může dosadit jen královský podkomoří,“ řekl pomalu. „Je tady?“

„Neviděl jsem ho. Ale Vartemberk jistě nejedná na svou pěst.“

„Kam?“ rozkřikl se Ruthard na písaře, který spěšně balil své náčiní. „Tady zůstaň. Já utíkat nebudu. Já ne. Na mne je pan podkomoří krátký. Skoč pro jeho holku, Mikuláši. Tady bude. U mne na klíně bude sedět, až přijdou. Rozumíš?“

„Jak dlouho?“ zeptal se Mikuláš tiše. „Dřív či později. . .“

„Dřív či později jí můžu zakroutit krkem!“ zabouřil Ruthard. „Je otec. Nemůže si být jist, že to neudělám. S tou maličkou na klíně se už s panem podkomořím dohodnu. Běž pro ni a neměj strach.“

Ale nedalo mu to a šel za synem. Našel ho bezradně přešlapovat před zavřenými dveřmi.

„Otevři, Adleto!“ zavolal. „Neboj se, to jsme my. Ta chátra se do domu nedostane. Otevři!“

Zevnitř ani hlásek. Ruthardové se po sobě podívali. „Adleto, jsi tam?“ ozval se Mikuláš mírně. „Prosím tě, otevři. Chci vidět svého syna.“

Konečně známka života. Zevnitř se ozval dětský pláč, který okamžitě umlkl v konejšivém šepotu.

„Otevři, děvko mizerná!“ zabouřil starý Ruthard. „Už zase tam máš toho chlapa?“ Ted, zrovna teď je čas k laškování s podomkem z hospody! I kdybych to výslovně nezakázal. Všechno je jedna sběř. Sluhové o tom přece musí vědět. „Jestli neotevřeš hned, dám toho tvého Matěje pověsit jako zloděje. Slyšíš? Počítám do tří. Když poslechneš, ad si táhne. Ne? Jak chceš.“ Obrátil se k Mikulášovi a řekl tak nahlas, aby ho uvnitř slyšeli: „Přived zbrojnoše ze dvora. Nač si je vydržuju. Sluhy nevolej, vyřídíme to s mečem v ruce. Bude to rychlejší.“

Mikuláš byl spíš přívržencem rychlého útěku, ale teď poslechl bez zaváhání.

„Proboha, pane, ne!“ vzlykla uvnitř Adleta. „Zabijou tě!“

Pane?! „Kdo je to tam?“ zařval Ruthard a ve vzteku zapomněl, že je na chodbě sám a bezmocný.

Dveře se otevřely. „Královský podkomoří,“ řekl pán z Lipé s úsměvem. „S ohledem na péči, kterou jsi věnoval mé dceři, jsem ti zaručil cestu k útěku. Zmiz, ale rychle. Tady máš svého vnuka. Jdi.“

„Panské slovo!“ řekl Ruthard trpce a sáhl po chlapci, který se mu s pláčem vytrhl a oběma rukama objal nohu pána z Lipé. „Tvé přísahy už neplatí?“

„Pertold Pirkner snad není kutnohorský měšťan?“ zeptal se pán z Lipé chladně. „Všem rovně, Rutharde. Nemluvilo se o jednotlivcích. Jenom že má dcera zůstane ve tvém domě a tady také zůstane. *Ty* jdi. Běž, Mikuláši, běž,“ sklonil se k maličkému. „Tatínek pro tebe už jde, neslyšíš?“

„Na něj!“ zařval Ruthard na přibíhající zbrojnoše bez ohledu na dítě. „A nedostanete-li ho živého, taky to oželím!“

„Otče! Ne!“ vykřikl jeho syn zděšeně, když viděl meče, napřažené k malému Mikulášovi.

Pán z Lipé to vyřešil jednoduše. Bleskurychle vtáhl dítě dovnitř a přirazil za sebou dveře.

„Vyražte je!“ soptil Ruthard. K jeho nelibosti se situace obrátila. Teď to byl pán z Lipé, kdo měl v moci jeho vnuka. Ale byl tady, v jeho domě, a byl sám. Se zbraní by ho dovnitř nepustili. Vlastně nebylo tak zle. Jestli nelhal, mají ještě čas. Na všechno. I na nové zajetí pana podkomořího. A tentokrát, můj milý, tentokrát tě nedostanou ven tak snadno, jenom za sliby.

„Uvnitř je Mikuláš,“ připomněl mu syn tiše.

„Neboj se, nic mu neudělá.“ Ruthard se zlostně zasmál. „Ten ne. Má děti rád, jinak by nebyl tady.“

„Je tady, protože má rád *svoje* dítě. Jsem otec, nemůžu si být jist,“ opakoval mladý Ruthard jeho slova.

Dveře zapraskaly a padly dovnitř. „Ta mrcha!“ zaklel Ruthard při pohledu na Adletu, která se krčila za poraženým stolem s oběma dětmi v náruči. Před ním stál pán z Lipé, v jedné ruce měl dýku a v druhé dokonce meč. Zbrojnoši zaváhali. Nemohli na něj všichni najednou. Pokojík byl úzký. A jeden z nich ho poznal.

„To je pan podkomoří,“ hlesl zaraženě.

„Padesát hřiven,“ řekl Ruthard chladně. „Padesát hřiven tomu, kdo se odváží.“

Dva žoldnéři se vrhli vpřed. Adleta vykřikla.

„Máš štěstí, Rutharde,“ řekl pán z Lipé klidně. „Tu krev už nemusíš dát stírat ty. Ještě někdo má zájem, pánové?“

Krev na podlaze byla i jeho, ale nezdálo se, že by mu to vadilo. Zbrojnoš s proseknutou pravicí klopýtl o tělo svého druha, když překotně couval z dosahu hbitého meče.

„Zbabělci,“ sykl Ruthard zlostně.

„Proč zbabělci?“ opáčil Jindřich. „Já se biju sám, jak vidíš. Pojd také a nenadávej nevinným.“

„Kdoví, jestli vůbec ještě máš těch padesát hřiven, pane Rutharde,“ řekl drze ten, který Jindřicha poznal. „Máme ho zatknout, pane podkomoří?“

„Najal jsem tě snad já?“ zeptal se Jindřich výsměšně. „Klicítc se. A ty si pojcf pro vnuka, Rutharde. Nechci tě zdržovat. Máte nejvyšší čas.“ Sklonil meč a obrátil se k Adletě. „Dovecí ho k nim. A zůstaň. Já nezapomínám na své sliby.“

„Couro!“ ulevil si Ruthard tiše, popadl vnuka, kterého mu váhavě podávala, a vycouval ze dveří.

Jindřich pustil meč z chvějící se ruky a setřel si pot s čela.

„Co je ti, pane?“ vykřikla Adleta. „Jak jsi zbledl! Jsi zraněn, ukaž!“

Jindřich se podíval dolů na krvavou skvrnu, která se šířila po jeho košili, a potřásl hlavou. „To není tím. Měl jsem jen strach, bylo jich moc.“ Obrátil se k Dorotce a sevřel ji v náruči.

„Panebože 1 Není nic horšího než myslet na bezmocné dítě, když máš jenom dvě ruce proti dvaceti. Mohli Dorotku zabít. I tebe.“

„Ty jsi to věděl předem,“ řekla trochu vyčítavě. „Proto jsi přišel ozbrojen.“

„Pustila bys mě, kdybych ti to řekl?“ usmál se. „Tak vidíš. Aspoň máš čisté svědomí.“ Postavil Dorotku na zem a ještě jednou ji políbil. „Sbohem, moje malá. Přijdu se podívat. Doufám brzy.“

„Ty nás tu necháš?“ hlesla Adleta zaraženě.

„Tady ne. Pán z Vartemberka vás dá dopravit do Zitavy. I s tím tvým Matějem, chcete-li. Já nemám čas. Moje hotovost už bude pomalu před Prahou.“ Nebýt Valdeka, nemusel jsem se zdržet, pomyslel si zlostně. Oder proti vzpurným měšťanům bylo lépe vést v stejnou chvíli, ale nemohl nechat dítě v jejich moci. Raimund má syna ve Velflově domě. Konečně, to je jeho věc, jak si s ním poradí. Nadechl se. Meč mu sklouzl po žebrech. Bolest byla nepříjemná, ale dala se snést. Podíval se na mlčící dívku a usmál se. „Byla jsi ohromná,“ zašeptal. „Polibek patří i tobě.“ Vzal její hlavu do obou rukou a políbil ji na ochotné, dychtivé rty.

„Spát s tebou nebudu,“ řekl vlídně, „ale občas tě asi políbím. Líbí se mi to.“

Eliška vstoupila k sestře bez vyzvání. Od návratu královských manželů na Hrad to bylo prvně, co pro ni Anna vzkázala. Byla by ráda napřed mluvila s Jindřichem z Lipé, ale hněvala se a chtěla, aby si to konečně uvědomil. Zdálo se, že se o ni vůbec nestará. Jistě, měl málo času, ale pro Přemyslovnu si ho přece mohl udělat. Od návštěvy bavorského vévody se spolu setkali jen jednou a to ještě náhodou, když ji potkal na nádvoří cestou do kostela. „To jsi neměla dělat, Bliáši,“ řekl tenkrát zamračeně. „Tu komnatu jsem zařizoval pro tebe, ne pro Annu.“

„Je mi u tety lip,“ odsekla zvysoka. „Má sestra je česká královna. Ota Bavorský měl pravdu. Bylo to - nedůstojné.“ Uvědomuješ si vůbec, co jsem čekala, ty nepodařený rytíři? Nebo si skutečně myslíš, že jsem jen první paní fraucimoru, kterou pán z Lipé uvádí ke stolu, aby si dodal zdání královského lesku?

„Nůž do zad,“ řekl sveřepě. „Čekal jsem více vděku. Měla jsi mi říci hned, že chceš, abych poslouchal tlustého Korutance. Byl bych z tebe udělal královnu. Urození ženiši by se o tebe prali.“

„Jak urození?“ zeptala se uštěpačně. „Jako ty?“

Rozesmál se. „Slušelo by mi to na trůnu? Ne. Já radši rozho-duju sám, než abych poslouchal mocnější pány, než jsem.“

„Jak můžeš?!“ rozhořčila se.

„Královská dcero!“ řekl shovívavě. „Tobě by byla milejší vláda měšťanů? My ti aspoň budeme prokazovat rytířské služby a ctít v tobě Přemyslovnu. Ale ty ne. Radši jsi utekla do kláštera.“

„Neráčil ses mi zmínit, co si přeješ,“ utrousila jízlivě. Byla to pravda. Nikdy ji nezasvětil do svých plánů. Ani teď.

Povzdechl si. „Myslel jsem, že si rozumíme i tak. Tak dobře, zmýlil jsem se. Přijdu tě navštívit a vysvětlím ti to lip.“

Ani se neukázal. O převratu v Horách Kutných se dověděla jen z doslechu. Když přitrhl s vojskem před Staré Město pražské, které mu otevřelo brány, a uvedl tam znovu své přívržence, zatímco jeho nepřátelé ve zmatku prchali, obešla ji hrůza. Ale spokojil se tím, že usadil svou posádku do Mostecké věže, která ovládala přístup z města k panským sídlům a do Hradu. Koru-tanec na Hradě mu zřejmě vadil stejně málo, jako když ho držel ve svém domě. Král byl vyřazen ze hry. Hrálo se jfcn mezi pánem z Lipé a měšťany, ale města tecT mluvila jeho hlasem. Snad opravdu jen chránil své bezpečí, už jednou tak neomaleně ohrožené. Ale nepřišel.

Anna zvedla hlavu, když vstoupila, a usmála se na ni. Jestli ji to stálo přemáhání, nedala to na sobě znát. „Díky za přímluvu, Eliško,“ řekla vlídně. „I za ohleduplnost. Ten člověk si představoval, že český král s chotí se může směstnat v jediné místnosti. A ani to nebyla ta nejlepší ve věži.“

Eliška se rozhlédla. Tahle určitě nejlepší byla. Byla to ta, kterou pán z Lipé vybral pro ni. Anna si zřejmě nelámala hlavu s tím, že král se dál tísnil v té méně vznešené. Sestra ji překvapila. Spíš čekala výčitky. Jindřich si dal velmi záležet, aby před očima všech mladší Přemyslovna vypadala jako spoluvinice jeho zvůle. Nicméně pýcha jí nedovolila, aby před Annou dala znát svou naprostou opuštěnost.

„*Ten člověk* má na krku všechny starosti, které by si měl připouštět spíš tvůj milovaný choť," řekla vznešeně. „Na mou duši, Anno, nedovedu pochopit, proč pořád proti němu štveš. Snad si vzpomeneš, jak to dopadlo, když tu dva měsíce nebyl. Tvůj Jindřich dokázal nadělat jen další dluhy. Nedostala jsem na svou domácnost ani groš."

K jejímu podivu se Anna nepřestala tvářit sladce. „Jsi zaslepená, Eliško," řekla mírně. „Tebe zanáší přepychem. Proč ne? Vyplatí se mu to. Ta žebrácká almužna, kterou laskavě poskytuje českému králi, ho moc nestojí. Víš vůbec, jaké jsou komorní příjmy? Čechy jsou stříbrná země. Proč myslíš, že Habsburk tak o ně stál?"

„Nestarám se o Habsburka," odsekla Eliška. „Vím jenom, že je království samý dluh a tvůj choť proti tomu zatím nic neudělal. Spíš naopak. Pán z Lipé ..."

..... platí, co jsme dlužni jemu. Ano. Velice pilné. Copak

nechápeš, proč právě tobě prokazuje tolik přízně? V Čechách je hluboká úcta k Přemyslovu rodu. Jsi jeho štít, po kterém šplhá výš. A až bude nahoře, odkopne tě."

Elišku zamrazilo, ale ovládla se. „Nahoře už je," řekla klidně. „Stěží může výš."

„Ano," řekla Anna trpce. „Pořád si sedí v královském křídle. A kdyby nebylo Oty Bavorského, neseděl by tam s ním ani král."

Eliška se zasmála co nejpřirozeněji. „Kdybych byla tušila, že ti to vadí.,."

„Netušilas to?"

Sestřičko, to, co ty, dokážu taky. Eliška vyloudila na tváři úsměv a něžně Annu objala. „Netušila jsem, že to je proti tvé vůli. Bylo to přece tak výhodné! Stěžuješ si, že vám pán z Lipé dává málo? Vidíš,

cítí to také, ale je podkomoří, nemůže jinak. Ve svém domě mohl hostit krále na své útraty. Ale tady? V našem vlastním Hradu? Takovou drzost si nemůže dovolit ani pán z Lipé. Vydržovat si krále! Či vám snad předložil účty za tu dobu, co vás měl na krku?“

„Na krku!“ vykřikla Anna pohoršené, ale okamžitě se vzpamatovala. „Ubohé dítě,“ řekla měkce. „Je to s tebou horší, než jsem myslela. Pozoruji to dávno, Eliško. Dřív jsem to mohla pokládat za dětinství, ale dnes už... Je ti přece sedmnáct let, Jsi dospělá. Nemůžeš se pořád tak zesměšňovat a stavět na odiv zamilovanost do seberoztomilejšího dobrodruha. Posmívá se ti. Myslíš, že ne? Tomu není nic svaté.“

„A co tedy chce, podle tebe?“ zeptala se Eliška v sebeobraně. „Nikdy mi nedal najevo neúctu. Nikdy.“

„Co chce? Být králem, moje milá. Skutečným korunovaným králem Cech.“

„To je nesmysl!“ vykřikla Eliška. „Jak by mohl? Ano, je mocný. Nejmocnější v Cechách. Ale i kdyby to dokázal, myslíš, že by ho uznali v Uhrách, v Polsku, nebo dokonce v říši?“

Zarazila se. V říši! Ani Annin manžel, korutanský vévoda, nebyl uznaným králem Cech. A na římském trůnu sedí lucemburský hrabě, pán docela maličkého údělu. Jistě je dost těch, které by rád odměnil českým lénem, ale ani Habsburk to nedokázal natrvalo. Cechy jsou tvrdý oříšek pro uchvatitele. A pán z Lipé sám je už dvakrát uhájil. Ve jménu jiných. Proč ne potřetí ve svém?

„Rozumíš?“ řekla Anna tiše. „Eliško, jestli tě prosím já, nedělám to jen kvůli sobě. Přestaň mu projevovat tolik přízně. Vypudí-li mne a Jindřicha, každý uvěří, že se za něj chceš provdat. Choť Přemyslovny. To je jeho heslo. Ve vzrušených dobách se sňatky neslaví. A pak ...“

„Nikdy se mnou nemluvil o sňatku,“ hlesla Eliška zmateně. To přece ... Chtěl jsem tě učinit královnou. Přijdu a vysvětlím ti to lip. Ale přece sám popřel... Příliš brzy. Ano, příliš brzy. Vždycky mi všechno chystal jako překvapení. Ruce se jí roztřásly. Nedokázala

potlačit zrádný ruměnec ani bláhový úsměv, který se jí kradl na rozechvělé rty.

Anna ji chvíli soustředěně pozorovala a její pohled ztvrdl. Tak přece! Ta malá zmije. „Jistě ti nemůžu zabránit, aby ses vrhla do náruče podkomořího mého chotě," řekla důstojně. „Ale poslouchej mě dobře. Jindřich má vévodský úděl v Korutanech a možná by nám tam bylo lip. Ale dokáže-li ten povýšenec, aby ho zvolily české stavy, nikdy nebudeš ty českou královnou. Vzpomeň si na Rudolfa Habsburka. Ten také mluvil o sňatku s tebou. A pak, když seděl pevně v sedle ..."

„Rudolfa Habsburka jsem odmítla já sama!" vykřikla Eliška zuřivě. „Já, já jsem ho odmítla, rozumíš?"

„To si myslíš ty," usmála se Anna shovívavě. „Ale ještě než vyslechl tvé rozhodnutí, měl připravenou jinou nevěstu."

Eliška mlčela. Připomínka ji nepálila kvůli Rudolfovi, kterého sotva znala, ale kvůli té... Rejčka! Zase ta coura! Ta se jen třese na přemyslovský trůn! Už dvakrát na něm seděla.

Z posledních sil se vzchopila. „Nevím, o čem mluvíš, Anno," řekla chvějícím se hlasem. „Jsem dcera českých králů a dobře vím, k čemu mě zavazuje můj rod. Jenom se snažím být spravedlivá. V pánu z Lipé ctím především nejschopnějšího hodnostáře. A teprve potom přítele, mohu-li tak nazvat vztah tak nerovný."

„Kéž bych ti mohla věřit!" zašeptala Anna a vroucně ji objala. „Kéž bych mohla! Jsi přece Přemyslovna."

Sledovala Elišku ještě z okna, jak jde se schýlenou hlavou přes nádvoří. Sama docela vážně nemyslela ani slovo z toho, co jí říkala, ale potřebovala rozbít vztah, který kolem nich stahoval zrádný kruh. Neschopný manžel bezdětné Přemyslovny neměl naději na účinný odpor proti bezohlednému Ronovci, za kterým tak zjevně stála přízeň druhé dcery královského rodu. Té, která dosud neudělala nic, čím by se znelíbila komukoli. Té, z které se čím dál tím zřetelněji stávala naděje českého národa.

Syn! Kéž mám syna! pomyslela si Anna lítě a sevřela pěsti. Jestli selže, jestli selže ten vypasený kapoun, který si říká můj choť ... Rozvod? Ne, mne podruhé neprovdají. Mají svou pannu Elišku.

Vyklonila se z okna, jak ji upoutala nečekaná podívaná na nádvoří. Vysokého rytíře, který tam stál vedle kohosi v mnišské kápi, poznala okamžitě, aniž zvedl hlavu. Eliška se k nim blížila. Viděla, jak k ní pokročil, ale Eliška se odvrátila a zašla do baziliky. Jen tak dál, holčičko. Jdi, jdi a modli se, ať tě přejdou ty hříšné myšlenky. Jen ať tě přejdou. Kdoví. Vymyslela jsem si to všechno tak snadno možná jenom proto, že to bylo tak nabíledni. Bože! Dej mi syna.

Odtrhla neochotné oči od pána z Lipé, který už zase rozmlouval se svým společníkem, vyšla na chodbu a zastavila se u Jindřichových dveří.

„Spíš?“ zeptala se polohlasně. Vlastně to bylo nasnadě. Když neseděl u stolu, trávil její choť král zbytek času většinou v posteli.

„Ne, zlato,“ odpověděl okamžitě. „Čekám tu na tebe. Neslíbila jsi, že přijdeš?“

„Vždyť jsem tady.“ Otevřela dveře a ulehla k němu se zavřenýma očima. Syn. Kéž mám syna a zůstanu královnou.

„Je mi to líto, otče Konráde,“ řekl Jindřich z Lipé a líně přejel očima po oknech věže. Co tam dělá tak dlouho? Konečně se dnes dostal k tomu, aby navštívil Elišku, a právě musela být u královny. „Nevzpomněl jsem dřív. Vím samozřejmě velmi dobře, že částka, kterou jsem poslal do kláštera, není úplná. Neobávej se. Napravím opomenutí okamžitě.“

Byl by šel za ní, kdyby ho nezdržel zbraslavský opat. Nerad ji nechával s Annou samotnou. Rozvláčné opatovy řeči poslouchal na půl ucha. Ovšem, byl jim ještě dlužen. Jaksi na to nevzpomněl. Klášter byl v tísni, aspoň Konrád to tvrdil, a tak jim vyplatil zálohu dřív, než sjednal pořádek na jejich východočeském zboží. Pak už ... Je otázka, jestli jsou všechny důchody řádně odvedené. Musím se zeptat komorníka. Ty kutny nepotřebují říkat, že už je šidí i pán z Lipé.

Vlastně to asi říkají stejně, usmál se. Polovina ze všech důchodů za ochranu před loupeživými pány je skoro dost. Jenže Jindřich si už dávno odvykl být tak velkoryse dobročinný jako v dobách své mladosti. Plať, opate, když se nedovedeš bránit sám. Mne ta hotovost, která potírá Jana Vosthuba, Ježka ze Šildberka, Jeniše ze Supí Hory, Petra ze Zampachu, Bohuňka ze Šumburka a dokonce takové pány, jako je Vítek ze švábenic a Oldřich z Brandýsa, taky něco stojí.

„V Brdech a na Berounsku ne, otče opate," odmítl rozhodně, když konečně postřehl obsah nové opatovy žádosti.

„Odměna je přece víc než štědrá, pane z Lipé," vzmohl se Konrád na odpor. „A nechci tě podezírat jenom ze zištnosti, když chráníš klášterní zboží. Už to opravdu přesahuje meze. Před třemi dny odehnali lidé pána z Valdeka pět set ovcí a předtím skoro každý den ... Až odjedu, bude to ještě horší. Bratři si nedovolí přijít za tebou a za kýmkoli."

„Ne, už jsem řekl. Nezlob se." Viléme, Viléme! Ten báječný majetek pánů z Valdeka, který jsi tolikrát vyčetl nebohatému choti své sestry! Každá zlodějna musí mít přece míru. „Pobil jsem tvoje lapky, pánu z Dubé jsem domluvil, aby ti vrátil Lanškroun . . ."

„Vrátil!" vykřikl opat a obrátil oči zděšeně k nebi. „Za nekřesťanskou částku, na kterou přece vůbec neměl právo!"

„Podívej, dá-li ti nadále pokoj, vyděláš na tom i tak. Myslíš, že nejvyšší purkrabí by nedokázal udržet Lanškroun i proti mně? Do roka to máš zpátky. Na tvém východním zboží je klid a důchody jsou dostatečné, polovina z nich dokonce stačí i mně," usmál se Jindřich. „Spokoj se a ožel toho Valdeka. S tím se po dobrém nedohodne nikdo a válčit..."

„Tři čtvrtiny, pane," špitl opat s krvácejícím srdcem. Smlouvá, lichvář. Ale půjde-li to tak dál, bude klášter na sousedství s panem Zajícem spíš doplácet.

Jindřich se útrpně usmál. „Ani za celý důchod, otče. Nejde o peníze ani o strach. Ale pán z Valdeka je můj švagr a pro památku

mé choti... Ne. Není to ani půl roku, co mě vyprostil ze zajetí. Nezvednu proti němu ruku za žádné poklady světa.“

„Tvoje domluva, pane z Lipé ...“

„Moje domluva!“ Jindřich se zasmál. „Obraťse na princeznu Elišku. Ta jediná s ním něco svede.“ Zahlédl přicházející dívku a přikročil k ní, sledován v patách Konrádem. Ale k jeho úžasu se odvrátila a rychle zaběhla do Svatovítské baziliky. Zaváhal. „No, snad až příště. Pojcf, otče opate, podíváme se spolu na ty účty. Kdy odjíždíš?“

„Po prvním srpnu, pane. Generální kapitula našeho řádu v Citeaux je koncem měsíce, ale chtěli jsme ještě ...“

„To je dost málo. Sotva čtrnáct dní. Ale neboj se, seženu peníze včas. Doprovod mě teď, prosím, za mým komorníkem.“

„Já ..., důvěřuju ti úplně, pane z Lipé,“ řekl opat pomalu s očima přikovanýma ke dveřím baziliky. „Myslím, že raději si zajdu ještě na mši. Dávno jsem nebyl v chrámu.“

Snad by se slušelo, abych ho doprovodil. Ale scéna, a ještě v kostele, to už je moc. Počkám si. Hraje-li si dnes na uraženou, za týden zjihne. Na hádky je můj čas trochu vzácný. „Raději tě nechám samotného, otče opate,“ řekl skromně. „U Elišky jistě právě ty nepotřebuješ prostředníka.“

Konrád vypadal dojatě. „Neviděl jsem ji vlastně od smrti jejího otce,“ řekl tiše. Byla to pravda. Za vlády Jindřicha Ko-rutanského nezasedali v královské radě cisterciáčtí opati a v krátké době Habsburkova panování Eliška nežila na Hradě.

„Přeješ si, abych tě uvedl?“ položil mu Jindřich velice nerad tu nezbytnou otázku.

„Ne, ne,“ řekl k jeho ulehčení opat živě. „Jen že tak vyrostla a vyspěla ... Podivuhodné.“

Opate! Díváš se po holčičkách? Věděl bych o hezčích. Ale třeba máš zrovna rád hromotluky v sukních. Jsi sušinka. Snad ti to dělá dobře.

Ale uklonil se nejvýš vybraně. „Je-li ti to tak milejší, otče, půjdu. Přihlas se, kdy budeš chtít.“

Starý opat vstoupil do baziliky a postavil se ke sloupu poblíž klečící dívky. Dívala se upřeně před sebe a sepjaté ruce tiskla ke rtům. Když se podíval blíž, viděl, že pláče. Mše se chýlila ke konci. Měl bych se snad ještě poradit s Heidenreichem, ale taková příležitost... Jak to, že nás to nenapadlo dřív? Její přátelství s podkomořím odstraňuje tu nejhorší překážku. I výčitky, které bych musel cítit nad hrobem jejího otce. Lucemburk není jednooký Albrecht, ale ona je Přemyslovna. Ano, dá to více přemlouvání. Snad se můžeme spolehnout i na mohučského arcibiskupa, Petr z Aspeltu býval přece kancléřem krále Václava. Víc, skoro přítelem. Na to se nezapomíná ani na arcibiskupském stolci.

Věřící se pomalu trousili z baziliky. Eliška se ani nepohnula. Vnuknutí boží, pomyslel si radostně, opustil své místo a tiše poklekl vedle ní. Trhla sebou, jako by chtěla odejít. Zadržel ji. „Ty mě nepoznáváš, nejjasnější panno?“ oslovil ji šeptem.

Teprve teď zvedla oči. „Otče Konráde!“ vydechla. „Tyl“ Sklonila tvář na jeho rameno a rozplakala se naplno. ,

„Uklidni se,“ řekl dojatě. „Prosím, uklidni se. Proto jsem přišel, abych viděl, že trpí milovaná dcera mého šlechetného pána, tvého otce krále? Chtěl jsem potěšit své srdce, ale vidím, že budu spíš truchlit s tebou. Co se ti stalo? Mluv.“

„Bojím se,“ vzlykla. „Jsem bezradná, otče. Poraď mi.“

Otřel jí slzy vlastním šátkem a usadil ji na lavici. „Budíme pozornost,“ řekl tiše. „Čeho se bojíš?“

Okamžik mlčela. „Vlastně všeho. Všechno je divné a zvrácené. 1 ten korutanský vévoda na trůnu mého otce.“

Konrád se usmál a pohladil jí ruku. „Jsi moudrá dívka, dcero mého krále,“ zašeptal. „Tvůj jasný rozum vidí správně. Ano, země je rozvrácená, trpí úchvaty, nikdo si není jist svým ma-jetkem a pomalu ani životem. Dokud Čechám vládl mocný slavný král, byl blahobyt a mír. Ano, zlo je třeba vyvrátit od kořene. Slabý a neschopný panovník je zhouba pro každou zemi, zvlášť když sám nectí zákony lidské ani boží.“

Eliška si vzpomněla, že cisterciáčtí opati to byli především, kdo stranili Habsburkovi, a stáhla se do sebe. „Zemi snad není tak zle, otče, přeháníš. Viníci dojdou trestu. Jenom ...“

„Jenom?“ napověděl Konrád účastně. Byl příliš zkušený, než aby nepochopil. I její otec měl svou hlavu. Bývalo těžké vnutit mu názor, který nebyl jeho, a vlastně se to nikdy úplně nepodařilo. Ať mluví sama. Je Přemyslovna. Napadne ji to.

„Jenom já.“ Eliščin hlas se zatřásl. „Co se mnou bude? Mám pocit, že všude číhají vlci, aby mě rozsápali. Nevím, co mám dělat. Nevím, komu smím důvěřovat. Bojím se.“

„O korutanském vévodovi jsi začala ty, ne já,“ řekl Konrád s povzdechem. „Ctím pořádek a mír. Jak víš, nebývám na Hradě tvého otce častým hostem.“

„Za Habsburka jsi býval,“ odsekla nevraživě, ale Konrád si oddechl. Už je to venku. To, co je vysloveno, ztrácí svou tajemnou, skrytou moc, proti které není odvolání.

„Drahá dcero, jsi příliš mladá. Měli jsme na mysli jen dobro země, kterou by ohrozila cizí moc. Jsme muži nebojovní. Záštita mocného souseda nám přišla vhod. Ale nikdy jsme nepomysleli na to, oloupit Přemyslův rod o královský trůn. Ty jsi se měla provdat za příštího krále a odmítla jsi. To víš lip než já.“

Lžeš, Anno, pomyslela si vítězně. Schválně jsi lhala, abys mě pokořila. Všichni to vědí, že já sama jsem pohrdla sňatkem s Rudolfem Habsburským, a teprve pak ...

„Úhlavnímu nepříteli svého otce jsem nemohla podat se ctí ruku,“ řekla o něco mírněji, ale pořád ještě nevlídně. „Ten den jsem ztratila všechny své přátele, kteří to nedokázali pochopit, a jen pomalu hledám k nim cestu. Má sestra mě tehdy opustila, a teď mi-láskyplnou věrnost oplácí nenávistí. Jak jsem se radovala, když její choť se vrátil na královský trůn! A dnes . . .“

„Neplač,“ řekl opat naléhavě. „Neplač, jasná panno, nemáš proč. My, kteří jsme se tehdy řídili hlasem pobloudilého rozumu, jsme při tobě a nedáme tě. Ten Korutanec...“

„Proč nepřišel pán z Lipé s tebou?“ přerušila ho Eliška netrpělivě. Ano, měl přijít místo toho starého mnicha a vyvrátit jí všechny pochybnosti. Měl. Zde v chrámu pod přísahou ... čekala ho, a zase nepřišel.

„Požádal jsem ho, aby mě nechal samotného.“ Konrád se na ni vážně zadíval. „Hněváš se? Je příliš mnoho, co ti mám co říci, a zanedlouho odjíždím.“

„Chcete ho vyhnat, já vím!“ vybuchla tlumeně. Cítila křečovité svírání jako vždycky před záchvatem. Tečí nesmím omdlít. Panebože, ne. Mocí se ovládla.

„Koho?“ zaslechla z dálky mnichův vláčný hlas. Nezněl nijak udiveně. Ovšem, věděl to. I on je třeba nástrojem toho...

„Krále Jindřicha,“ odpověděla slabě. „Ano, je neschopný, je tlustý, rozmařilý a naprosto nehodný koruny Přemyslovců. Ale jeho choť je moje sestra. Ať si mě má sebeméně ráda, je krev mé krve. Přijde-li jiný, co si počnu já? Vyžene mě a ani neuvidím, jak krev mých předků ožívá znovu na tom svatém trůnu. Aspoň ať matka je Přemyslovna, když otec...“ Pláčem se jí zadrhl hlas.

„Tak neplač přece,“ opakoval chlácholivě. „Kdyby tvá sestra měla syna a třeba s korutanským vévodou... Ale nemá ho, panno Eliško. I na plodném štěpu odřezáváme odumřelou, planou ratolest, aby ty ostatní rodily bohatěji. Je královský rod snad méně hoden péče než obyčejný strom?“

Eliška nedůvěřivě vzhlédla. „To pán z Lipé?“ zeptala se. „To ti říkal on?“ To, co říkala Anna... Co když to zkreslila schválně? Co když on skutečně chce ...

„Prosím tě, ne,“ řekl opat rychle a znepokojeně se ohlédl. „Ještě to nikdo neví, jenom já. Nesmíme předem ani slovo, zejména jemu.“

„Nerozumím ti.“ V jejím hlase zazněl údiv i zklamání.

„Odjíždím do Francie. Cestou budu mluvit s mohučským arcibiskupem Petrem z Aspeltu. Byl jako já vždycky oddaný ctitel tvého otce. Je nejmocnější kurfiřt v říši. On to byl, z jehož vůle vzešel římský král. Nebude trvat dlouho, než Jindřich VII. začne

uvažovat o uprázdněném českém lénu. Musíme si pospíšit. Mám hrůzu z nových rozbrojů.“

„České stavy mají právo zvolit svého krále svobodně,“ vykřikla rozhořčeně. „Žádný římský král...“

„Tiše, má dcefo,“ napomenul ji šeptem. „České stavy si zvolily Jindřicha Korutanského, Rudolfa Habsburského a zase Jindřicha. Když budou chtít, mohou volit znovu. A budou. Ko-rutance volili jen z bezradnosti. Myslíš, že ne? Ty jsi tecf naše naděje. Dědička české země, přijmeš-li za chotě toho, koho ti dá římský král. Mohu s tím slibem předstoupit před Petra Mo-hučského? A snad i...“

„Nikdy si nevezmu Habsburka,“ přerušila ho nedůtklivě.

„Habsburka ne,“ zasmál se tiše. „Bláhové dítě! To ho ani nenapadne. Nikdo z nás nemiluje habsburský rod. Jen mír a pokoj, který plyne z přátelských vztahů k říši. Souhlasíš?“

„Kohokoli?“ hlesla ustrnule. „Kohokoli si mám vzít?“

Konrád se znovu rozhlédl a naklonil se k ní. „Římský král má jediného syna,“ zašeptal nehlasně. „Přísahám ti, že o méně usilovat nebudeme.“

Jediný syn. Jednou i římský trůn. Ach, otče! Eliška se napřímila. „Ano,“ řekla slavnostně. „Souhlasím.“

Jindřich z Lipé se opřel do křesla, pohodlněji natáhl zdřevěnělé nohy pod stolem a podíval se na své hosty. Po rušném dnu měl tak nejspíš chuť jít spát. Návštěva nejvyššího komořího ho vlastně rozladila, i když dnes méně než kdy jindy si mohl dovolit opomíjet mocného Rožmberka. Ostatně dobře, že přišli. Byl by musel sám. Jenom kdyby nebyl zrovna pekelně unaven. Hlava mu tak třeštila od nekonečných jednání, že se skoro ani nedotkl skvostné večeře. Při pomyšlení na zdlouhavé sezení u vína se mu obracel žaludek. Konečně, komoří byl stařík hodně přes šedesát. Taky nevydrží. To hlavní, co jsme měli k projednání, máme snad za sebou. Jde-li jen o ty zásnuby.

Zavadil pohledem o svého příštího zetě a rychle odvrátil oči. Samozřejmě, o té trapné záležitosti se nezmínil nikdo z nich, ale přece jen ... Mladý pan Petr vypadal tak klidně a kamenně,

až mu připadal skoro umělý. Bez citu. Před pěti lety___Ano,

klidas byl vždycky. Třeba to nebylo tak zlé, jak si namlouvala zjitřená představivost pána z Lipé, obzvláště citlivá k vášním pro královny vdovy. To zasnoubení, letmo smluvené mezi otci po vítězství nad římským králem, sotva Petr vytáhl prvně paty z kláštera, přestalo tenkrát nějak platit. Nezrušili ho jeden ani druhý, ale starý Rožmberk klidně vyjednával s Korutancem a potom i s Habsburkem synův sňatek s ovdovělou Violou. Nebýt Přemysloven, pro které pouhá myšlenka na nové manželství bratrovy vdovy byla už svatokrádež ... Teď si tu sedí, jako by se za těch pět let nestalo vůbec nic krom toho, že snoubenka povyrostla a je tedy načase hovořit o vzájemném obvěnění. A je k příští choti jediného syna nezvykle štědrý, takže mu nejde ani o peníze. Nežádal z jeho strany skoro nic. Ano, to hlavní teprve přijde. Konečně, právě tomu se Jindřich nevyhýbal. Jenom se nemohl ubránit slabému zamrazení při vzpomínce na to nedo-rostlé kůzle doma a na vznešeně unuděného mladého pána, který mu tady u stolu vracel pohled tak úplně bez výrazu.

Do toho, řekl si povzbudivě a nasadil na unavenou tvář společenský úsměv. „Doufám, že tě cestou neznepokojovali korutanští záškodníci, pane Petře," řekl vlídně. „Jako nejvyšší maršálek bych možná měl zakročit. Ale... Jindřich Korutanský je přece král."

Nejvyšší komoří se ochotně chopil hozené udičky. „Český král, který si volá proti svým loupeživé tlupy z Korutan?" řekl trpce. „Opravdu nevím, co si mám o tom myslet, pane z Lipé. Včera jeden z Aufenštejnů přišel dokonce k zemskému soudu a choval se tam, jako by ... Jsi nejvyšší maršálek. Konrád z Au-fenštejnu si také říká maršálek, přestože Čechy nejsou korutan-ské léno. Zmocní-Ii se někdo z nich i podkomořského úřadu, ožebračí království do měsíce."

Pán z Lipé se usmál. „To není tak snadné, pane z Rožmberka. Museli by mě vyplatit."

„Prý...," Rožmberk zaváhal. „Prý po tobě král žádal účty."

„To žádal. Už měsíc je převracejí ze všech stran. Dnes skončili a pan král je z toho trochu smutný. Představovali si snad, že kradu. Každý podle svého, pane z Rožmberka. Mám za komorou ještě vlastních víc než deset tisíc hřiven stříbra. Ty nemá ani on, ani žádný pan Aufenštejn, aby se mohl stát v Čechách podkomořím.“

Rožmberk, který pochopitelně věděl o vleklém vyúčtování, ke kterému král donutil všemocného hodnostáře, se na něj překvapeně zadíval. „Deset tisíc hřiven stříbral“ řekl s úžasem. „Deset tisíc, které sis mohl dávno proplatit z urburyl To jsi tedy hospodařil víc než nezištně, pane z Lipé.“

„Vypadá to tak,“ odpověděl Jindřich trochu kysele. „A abych ti řekl pravdu, lituju toho. Chtěl jsem dřív umořit naléhavější pohledávky. Teď se hned tak nedočkám. Aufenštejn obsadil Hory Kutné. Stříbro prý především musí krýt potřeby královského dvora a teprve, co zbude ... Potřeby královského dvora! Přičteš-li k tomu, co spotřebuje ta vyžraná chasa... A to každý z nich pochopitelně bude chtít strčit něco do kapsy. Už mě ani netěší být podkomořím. Byl bych moc rád, kdyby sehnali těch deset tisíc a vyplatili mě.“

„To nemyslíš vážně!“ vykřikl Rožmberk. „Vysoký dvorský úřad do rukou cizince?“

„Ano, odvykli jsme rádi,“ usmál se Jindřich z Lipé. „Za nebožtíka krále Václava to bývalo takřka zvykem, pamatuješ? Náš Korutanec se asi chce řídit jeho příkladem. Bohužel jenom v tomhle.“

Chvíli bylo ticho. „Korutanec byl chyba,“ odvážil se nakonec Jindřich z Rožmberka, který usoudil, že už bylo řečeno dost. Ta zbrojná čeleď, kterou si český král konečně vyžádal od svého bratra, přišla vlastně vhod. Pán z Lipé byl dřív neomezený pán. Teď neměl zájem na slabošském králi o nic větší než jiní. Naopak. Deset tisíc hřiven stříbra není tak málo, aby je nechtěl jednou dostat zpátky.

„Chyba!“ Pán z Lipé potřásl hlavou. „Kdo to mohl tušit? Když mu slibovali Annu, byl naživu ještě její otec. Když si ji bral, poslední Přemyslovec byl sotva šestnáctiletý. Nikdo přece nemohl předpokládat.. . Ano, chotě pro dcery královského rodu je třeba vybírat obezřeleji.“

Znělo to tak významně, že nejvyšší komoří sebou trhl. Ty to víš? pomyslel si. Zbraslavský opat mu sice v důvěrném rozhovoru doporučoval nejvyšší opatrnost, ale byla tu ovšem Eliška. Eliška a Jindřich z Lipé přece ... „Dobře víš, že jsem dlouho váhal," řekl jen.

„Ano, byl jsi vždycky přívržencem spíš habsburské kandidatury," odrazil ho Jindřich z Lipé.

„Ty přece taky."

„Z nezbytí. Když Jindřich Korutanský utekl z Prahy, neměli jsme moc na vybranou."

Dlouho se na sebe dívali, snažíce se vzájemně odhadnout nevyslovené. „Moc na vybranou jsme bohužel neměli ani pak," podotkl pán z Rožmberka lehce.

Jindřich z Lipé se k němu naklonil. „Habsburka nepřipustím," řekl tiše. „Nikdy." Znovu se opřel v křesle a podíval se na Petra, který vypadal, jako by sledoval jakousi pomyslnou mouchu, lezoucí po stropě. „Zpočátku to ještě šlo," vrátil se k nezávaznému společenskému tónu. „Vypadalo to, že si uvědomuje, že je jen manžel Přemyslovny a otec budoucího krále a že správa země do té doby patří spíš hodnostářům než jemu. Ale dnes, s korutanskými žoldnéři v Hradě českých králů, si nikdo z nás už nemůže být jist."

„Ano, o to jsem tě vlastně chtěl požádat," řekl Rožmberk ulehčeně. „Odjíždím, pane z Lipé, a můj syn, kterého jsem přivolal k svému úřadu, je sice schopný mladý muž, ale v intrikách nezkušený. Brzy se stane i tvým synem. Prosím, abys nad ním držel ochrannou ruku, jako by jím už byl."

„Na dlouho odjíždíš, pane z Rožmberka?" zeptal se Jindřich pátravě.

„Na měsíc, možná na dva."

„Kam?"

„Do Norimberka. K hraběti z Hohenzollernu."

Jistě. Hohenzollern sídlil v Norimberku, ale... Konečně, mohlo to být řečeno jasněji? Vídeň by byla horší. Lucemburk na římském trůnu sice prý uzavřel přátelskou smlouvu s mladými Habsburky, ale

co se týče Čech... „Přeju ti šťastnou cestu, pane komoří," řekl s úsměvem. „Ať pookřeješ a vrátíš se spokojen. Jedeš sám?"

„Ne, s pány z Šumburka a ze Zeberka."

„Výborně." Albrecht ze Zeberka byl Jindřichův přítel. Skoro jako by tam jel sám. „O syna neměj strach. Budu mít na paměti jeho prospěch stejně jako ty můj."

„Obešel bych se," promluvil najednou Petr z Rožmberka klidným, nevýrazným hlasem a čmáral přitom cosi prstem po stole. „Nemusel jsi pána z Lipé obtěžovat, otče. Ještě není můj tchán."

Pán z Lipé se na něj se zájmem podíval. Copak?

„Petře!" Komořímu se zatřásl hlas. „Snad nechceš..."

„Ne, vůbec nic," řekl Petr rychle a omluvně se usmál na Jindřicha z Lipé. „Prostě jen nejsem rád někomu na obtíž."

„Jsme vlastně už jedna rodina," zahlaholil pán z Rožmberka bodře. „Je to jen otázka dnů. Až se vrátím ..."

Jindřich se rychle rozhodl. „Ne, pane komoří," řekl vážně. „Mé dceři je teprve jedenáct let. A i když sňatky v tom věku nejsou výjimka ... Dohodli jsme se, já ti stojím v slově, ale ne dřív, než dovrší šestnáctý rok."

Pán z Rožmberka se káravě podíval na syna. „Omluv se pánu z Lipé," vyzval ho suše.

„To není třeba, neurazil jsem se. Byl bych to řekl stejně. Přece jsme ještě nesmluvili den."

Petr se usmál. „Mně je dvaadvacet, otče. Za pět let snad ještě nebudu tak starý, abych se nemohl oženit. Pán z Lipé má pravdu. Je lépe počkat, až ... moje snoubenka bude dospělá."

„Tvůj syn je velmi moudrý na svůj věk," zasmál se pán z Lipé skoro přirozeně. „Myslím, že až přijde ten den, jemu své dítě svěřím bez obav." Do pěti let mám čas promluvit i s Violou, bude-li to třeba, řekl si s úlevou. Tecf pryč s nimi a spát. Už nemůžu. Vstal. „Nikdy jsme nestáli proti sobě, pane z Rožmberka," řekl vážně. „Příbuzenský vztah bude jen výrazem našeho přátelství, ne jeho příčinou. A je to tak lip. Mám švagra, s nímž se většinou nesnáším. A se svým přítelem, pánem z Vartemberka, nejsem vůbec spřízněn.

Bylo by smutné, kdyby nás nespojovalo nic víc než svatební záměr našich dětí. Přeju ti šťastnou cestu a dobré pořízení. Srdcem jsem s tebou. Na to se můžeš spolehnout.“

Rytířská čest

„Jenom budu-li zproštěn přísahy, kterou jsem učinil králi Jindřichovi,“ prohlásil Jan z Vartemberka a podíval se na Jindřicha z Lipé přimhouřenýma očima. „Jinak ne.“

„O tom s tebou jednali?“

„Výhradně o tom.“

Jindřich chvíli mlčel. Pak se usmál a pleskl přítele přes ruku, která ležela na desce stolu. „Zahanbuješ mě, Jene, a dost často,“ řekl. „Kolikrát jsem už přemýšlel, jestli schválně.“

„To víš, že schválně,“ zasmál se Vartemberk. „Jsi mocnější, bohatší, skvělejší po všech stránkách, ženy tě zbožňují - co zbývá nám, ostatním chudákům, než honosná rytířská čest? Ostatně, žádali po tobě snad zástupci římského krále, aby ses zřekl zvoleného vladaře?“

„Ne. Se mnou mluvil Rožmberk.“

„Rožmberk!“ Jan se ušklíbl. „Bylo by trochu směšné, kdybyste si vy dva spolu chtěli na něco hrát.“

Jindřich se neurazil. Jan byl přítel jeho srdce a měl u pana podkomořího výsadní postavení, které mu kdekdo záviděl. Pod jeho mocnou záštitou si mohl dovolit být svůj. A věrný. Zato pán z Lipé své skutky nikdy nepřikrašloval, spíš naopak. Kdykoli mohlo vzniknout podezření, že jeho pohnutky nejsou jen zištné, honem to hleděl skrýt. Úspěšný hodnostář nemá ukazovat zranitelná místa. Má budit strach. A úctu, která se nevztahuje k ušlechtilým ctnostem. Ty v těch, s nimiž se na té kluzké cestě setkával na každém kroku, budí spíš pohrdání. Táhli to vždycky spolu a chránili se porušit tichou dohodu mezi sebou a společností. Všichni už vzali na vědomí, že se pán z Lipé bezohledně žene za ziskem a mocí a Vartemberk je rytíř, jehož slávou je čest. Jen před sebou se nikdy nepřetvařovali.

„Zase ta stará hra, pane z Vartemberka," řekl Jindřich s dobrosrdečnou jizlivostí. „Tváříš se ušlechtile a přitom jsi mazaný."

„Rád bych byl," povzdechl si Jan. „Tohle akolkování mi u římského krále moc nevynese."

„Kdoví. Je prý prolezlý artušovskými ctnostmi. Přinejmenším si tě bude vážit aspoň na dálku. Já tomu, hochu, už moc nevěřím. Ožení s Eliškou osobu své vůle! Asi zapomněl, že vůle není všechno. A vůbec..." Jindřich se zachmuřil a nakonec vybuchl: „Nesnáším Aufenštejny, ale za tenhle kousek je chválím. Vybrat ze zbraslavského kláštera pány vyslance a strčit je do tmavé díry! K tomu tleskám. Být Rožmberkem, už jsem se k smrti urazil. Slovo předního velmože není dost? Kdo je ten lucemburský hrabě, aby posílal špicly po Čechách, než se laskavě uráčí dát nám krále? A proč? Proč jsme se zase najednou zbláznili a uznáváme říšskou nadvládu? Uprázdněné léno! Čechy! Pro Lucemburka? K smíchu. *My* máme právo rozhodovat o své zemi a ne on. Mám plné zuby římských králíčků. Sotva si kurfiřti najdou někoho dost bezvýznamného, aby v nich nebudil hrůzu, a posadí ho na ten prodejný trůn, začne se cítit a nadouvat. A první jsou samozřejmě na řadě Čechy. To říšské pány nepálí. Naopak. Dalo by se tu drbnout i trochu stříbra."

Jan se rozesmál. „Proč se tak rozčiluješ? Přece jsme ho vyhledali sami. Nemůžeš válčit s Korutancem doma a ještě s celou říší, když ti navíc do země pozval Míšňany. Válku uvnitř i ven nezvládl ani Přemysl Otakar. A to byl Přemyslovec a král."

„Ano," odsekl Jindřich vztekleji, než se hodilo. „Zatímco já nejsem král, nýbrž úředník. Ronovec. Jenom pán z Lipé."

„Co tě posedlo?" podivil se Jan, který nebyl svědkem jeho loňského rozhovoru s hradeckou královnou.

„Nic," zavrčel Jindřich mrzutě. „Zaručí práva. To má být odměna, rozumíš? Uznání práv pokládá za ústupek. A ještě pošle pány z Henneberka a Hohenlohe a dokonce mohučského arcibiskupa jako tři krále do Svaté země, aby se podívali, je-li nám co věřit."

„Už je tady jen černý vzadu," usmál se Vartemberk. „Ti dva zmizeli, jen se zaprášilo. Aufenštejnové jim nahnali. Práva! Práva jsou samozřejmá, jenom uznává-li je i někdo jiný než ten, kdo je má. Už jsme si mohli zvyknout, že to je vlastně odměna. Starý Albrecht z nich zrušil, co jen mohl."

„A my jsme si je zase vzali zpátky." Jindřich vstal a začal chodit sem a tam po místnosti. „Pan Jindřich Lucemburský se ráčí rozmýšlet, provdá-li Elišku za syna nebo bratra? Princeznu nejstaršího panovnického rodu? On, který ještě přede dvěma roky zametal prahy na pařížském dvoře a říkal *pane* francouzskému králi? Víš, že je Filipův man a vlastně poddaný? Vylhal se z toho jen tak, že Lucembursko honem předal synovi. Římský král leníkem francouzského! Brrr. Vůbec se mi to už přestalo líbit. Myslím, že si klidně poradíme bez něho. Rožmberkovi se nedivím, už je mu skoro sedmdesát, a synáček, kterého si, divoch, pořídil ve vetchém věku, není ani tak mladý, jako nezkušený. ' Sotva vylezl z kláštera. Ale my přece, Jene, k ďasu, my přece nebudeme sedět a kývat k tomu, co si vzpomenou nějaký dědek a mnich! Máme své možnosti. Tentokrát se Jindřich Korutanský přepočítal. Fridrich Čacký si nebude pálit prsty za jiného, leda by mu to stálo za to. A to se můžeme přičinit, aby stálo."

„Díky za přednášku," řekl Jan z Vartemberka. „S Míšňany nemám zkušenosti. Ty snad ano."

„Bodejť by ne. Znám se se všemi. Sestry pánů Zitavy se vdávaly do Míšně a můj děd si zase odtamtud přivedl ženu. Bratránku můžu volat na každého druhého. Ostatně kdyby Přemyslovci vymřeli Přemyslem Otakarem, byl by teď Fridrich Čacký náš král. Vyhlédl si ho přece za dědice a manžela nej-starší dcery Kunhuty."

„Chceš mu teď nabídnout Elišku?" zeptal se Jan uštěpačně.

„Chytráku! Je starší, než by byl její otec. Ale má syna. Viděl jsi ho."

„Kulhá," podotkl Vartemberk. „Eliška je vybíravá. Nebude ho chtít."

„Vsedě na koni to není ani vidět," zamračil se Jindřich. „Na trůnu mu to taky vadit nebude. Jinak je krasavec. A je v jejím věku. Byl by to ..."

„Chceš říci krásný pár?" zeptal se Jan potměšile.

Jindřich se proti své vůli usmál. Ani Janovi z Vartemberka obvykle nedovoloval hodnotit půvabv mladší Přemyslovny. „Eliška nekulhá," řekl velkomyslně. „Tím se to srovná. Cekám len, až ho Korutanec pustí z drápů. Fridrich Čacký určitě věděl, proč sem nejede sám. Syn může vést jen předběžné dohody. A za

zavřenými dveřmi potají rozmlouvat s těmi, v jejichž rukou je skutečná moc. Bude chtít vědět, jak to máme s římským králem. Když se to dověděl i ten líný vepř na Pražském hradě, tím spíš on. Jeho syn mě určitě vyhledá." „Co mu řekneš?" zajímal se Jan.

„Asi kývnu. Opati ať jdou k čertu se svými pletichami. A co se týče Rožmberka, povolí. Nejde mu o římského krále, ale

0 syna. Úřad nejvyššího komorníka mu jistě zachová i Fridrich. Proč by neměl? Ostatně se může spolehnout, že nad ním i já přidržím ochrannou ruku."

„No, nevím." Jan pochybovačně potřásl hlavou. „Zas proti římskému králi?"

Jindřich se lehkovážně zasmál. „Jsme zvyklí, ne? A proti mocnějšímu. Kdyby si přece jen troufal, jako že spíš má dost starostí doma ... Můj milý, králem bude ten, kdo si vezme Elišku. A navíc můžeme počítat i s ozbrojenou pomocí z Míšně. To jsou, hned po nás, nejproslulejší rváči celé slavné římské říše." „Zapomínáš na Eberharda Virtemburského," usmál se Jan. „Vůbec ne. Ten nám Lucemburka zaměstná ve Švábsku. A Kókeritz se mu vyrovná. Branná moc, kterou ten dokáže sehnat... Proč myslíš, že si ho mladý Fridrich vzal s sebou?" „Má s sebou taky Otu z Lóbdaburku."

„Ten!" Jindřich opovržlivě odfrkl. Ještě nezapomněl, jak se před čtyřmi lety švagr míšeňského vévody při Annině svatbě nestydatě dvořil paní Rejčce. Hezounek. Zrovna jako ten rakouský Habsburk. „Kókeritz nepatří mezi dvořany. Prodává svou kůži a hlavně svůj

meč tomu, kdo dá víc. Zrovna jako Virtemburk. A sám víš, že Ota Bavorský při svých jednáních nedá bez Eberharda ránu.“

„Mizero!“ řekl Jan z Vartemberka, jak mu to najednou došlo. „Přece jsi mě dostal. Přiznej se, že tě to napadlo jenom proto, abys mě připravil o rytířskou čest. Zprostí-li mě papež a římský král přísahy Korutanci, jsem stejně vyřízený.“

„Jenom napůl,“ zasmál se Jindřich. „Eliščin manžel bude králem. Nebude-li to zrovna osoba vůle pana Jindřicha z Lucemburka ... Dvěma pánům přece sloužit nemůžeš, můj rytíři. Ale můžeš si vybrat. Přidej se k římskému králi a zprostí tě třeba

1 přísahy choti Elišky.“

„Děkuji. Nejsem pán z Lipé,“ řekl Vartemberk trochu kysele.

Jindřich ho poplácal po rameni. „Příteli, žádné strachy. Lucemburk nebude chtít spory s Míšní. Dřív či později přikývne a zachrání tvou čest.“

Pán z Vartemberka zívl. Jeho hostitel ho dal přehnaně brzy vytáhnout z postele a po vydatné snídani se cítil ospalejší než dřív. Včera seděl dlouho do noci u Petra z Aspeltu při slovním souboji, z kterého nakonec vzešel jeho památný slib. Jindřich už dávno spal, když se k ránu vrátil do jeho domu. „Ten padouch, který mě budil, prohlásil, že někam jedeme. Jestli chceš do Nymburka, tak máme čas. Nebo ječíme hned a zdřímnu si tam po obědě.“

„Do Nymburka?“ povytáhl Jindřich obočí. „Jak jsi na to přišel?“ Pravda, korutanští kapitáni kroužili kolem pevného města, kde oba páni tecf měli hlavní stan, ale na posádku bylo spolehnutí. „Pojedeme na lov.“

„Na lov?“ zděsil se Jan. „Ted?“

„Anebo na procházku. Snad jsem měl Kokeritze pozvat už k snídani, ale na koních v čele družiny, která jede v odstupu, mám aspoň jistotu, že nikdo neposlouchá. Nemůžu vědět, jestli si Petr Mohučský nekoupil třeba mého číšníka. Je arcibiskup. Jeho rozhřešení má větší cenu než od nějakého františkána a mezi mou čeládkou jsou samí hříšníci.“

„Jak jinak, jsou-li vedeni příkladem svého pána.“

Jindřich se na něj podíval se soucitným výsměchem. „Můj milý, já jsem se taky často nevyspal, ale málokdy kvůli rytířské cti. Je mi tě líto. Vzbud se už. Dám sedlat koně.“

Pomyšlení na nepoměr mezi jízdou v mrazu a teplou postelí přimělo ospalé myšlenky pana z Vartemberka k čipernější činnosti. „To sis nevymyslel nejlíp,“ řekl vlídně. „Víš co? Já přece jen půjdu ještě spát. Jestli chceš z Kokeritze tahat rozumy, přede mnou mluvit nebude.“

„Ví, že jsi můj přítel.“

„Ale jeho ne. A pak, nezapomínej na Petra z Aspeltu. Má-li špehy v tvém domě, nemusí si myslet, že hned ráno něco vyzváním Míšňanům.“

„LenochuI“ řekl Jindřich s citem. „Zrádče! A to si říkáš přítel.“

Jan z Vartemberka se ještě obrátil ve dveřích. „Být tebou, šel bych radši do Hradu,“ řekl vážně. „Elišku jsi neviděl od Aspeltova příchodu. Jistě s ní mluvil. A byl kancléřem jejího otce. Eliška muže mít jiný názor než ty.“

„Eliška? Eliška bude mít stejný názor se mnou. A jestliže má jiný, změní ho... Ale snad ... Asi by ráda byla zasvěcena především. Máš možná pravdu.“

Jan se vrátil. „Půjdeš tam?“

„Ještě nevím. Musím se rozmyslet, co je přednější.“

Vartemberk ztěžka usedl na lavici. „Tak se rozmýšlej rychle. Nebo padnu.“

„Nevzrušuj se, to se tě přece netýká.“

Jan se na něj podíval. „Na Hrad, Jindřichu,“ řekl velice vážně, „na Hrad bych raději šel s tebou.“

Jindřich si vzpomněl na tu řadu „náhod“, při kterých od podzimu několikrát málem přišel o život, a zamračil se. Ze vyvázl prvně, bylo čiré štěstí. Jeho kůň klopýtl, zrovna když mu nad hlavou přelétl šíp. Konrád z Aufenštejnu, který „náhodou“ byl s ním a vlastně určoval směr jejich cesty, poslal své lidi. Prý střelce nenašli. Pak už si dával pozor pod drolící se zdí a na nepřehledných místech. Měl bystrý postřeh, většinou si všiml včas. Jen toho lotra, který mu před vánoci

vrazil zezadu dýku mezi žebra přímo ve dveřích biskupova domu a zmizel ve zmatku, který ztropily korutanské stráže, toho nečekal. Pár týdnů trvalo, než se sebral. Ještě když se Rožmberk vrátil v lednu z Norim-berka, mluvil s ním roztřeseně v křesle jako mrzák. Od té doby nikam nechodil sám, zvlášť do Hradu.

„Jdi klidně spát," řekl měkce a pohladil Jana očima. „Nepůjdu do Hradu. Nechci s Eliškou mluvit, dokud nebudu vědět víc. Nač jí plést hlavu plánem, který třeba nemá budoucnost. Vlastně ani nevím, není-li náhodou mladý Fridrich už ženatý."

Jan z Vartemberka byl příliš zmožený, než aby to na něj udělalo hlubší dojem. „Může manželku otrávit," zahuhlal a vstal. „Vdovci jsou v oblibě u žen. To víš ty stejně dobře jako já. Už si to nerozmyslíš?"

„Ne. Dobrou noc."

Jindřich se vystrojil okázale. Neuškodí, když na tu míšeňskou žebrotu udělám dojem, pomyslel si, a proti svému zvyku si navlékl i několik prstenů. Obyčejně je nenosil. Pro ruku s mečem nebyly pohodlné. Ale dnes ho snad bitva nečeká.

Míšeňská žebrota, Jindřich z Kokeritzu, přivítal pana podkomořího s trochu závistivým úsměvem. V dobách, kdy se znávali blíž, byl Kókeritz obyčejný ministeriál a pán z Lipé urozený velmož, jenomže Kókeritz v hospodě nikdy nepil na dluh, aspoň ne v té, kam se chtěl vrátit, zatímco Jindřich z Lipé býval moc často odkázán na dobrodiní svých přátel nebo na svou roztomilou tvář, která mu vynesla občas nezaúčtovaný džbánek od okouzlené sklepnice. Dnes budil dojem, že by si mocného Kokeritze, který nahrabal celé jmění v krvavých rvačkách o míšeňskou zem, mohl pětkrát koupit se vším všudy. A ten odhad určitě nebyl přehnaný.

Pán z Lipé zazářil svými prsteny i radostným úsměvem, stručně zavzpomínal na doby krásného mládí (nebyl mu, pokrytec, ještě natolik vzdálen, aby ho bohatství naplňovalo jen melancholií) a vlídně ho pozval k projížďce. Takových let! A za ten měsíc, co jsou v Praze, si ještě nenašli čas popovídat si. Nejdéle do dvou dnů skončí královské rozhovory s mladým lantkrabě-tem a pak ... Těšilo by pana

Kokeritze strávit ty dva dny jako host pána z Lipé? Konečně, zalíbí-li se mu, třeba i déle.

Kókeritz neupadl do rozpaků, třebaže možná měl. Ale seznámil se s Jindřichem za okolností, kdy voják nemívá čas na zdvořilé výmluvy, a ostatně i přeuhlazený pán z Lipé se na něj díval stejně nezbednýma očima jako dřív. „Jsi vítán, pane Jindřichu," vybuchl s neomaleným nadšením. „Aspoň se přestanu bát, že zabloudíme. Ota určitě nezná cestu."

Jindřich rychle zvážil situaci a v zájmu věci hrdinsky přemohl soukromou nelibost, kterou choval k pánovi z Lóbdaburku. Kókeritz mohl vědět mnoho, ale Ota z Burgau-Lóbdaburku určitě všechno. I když ani on nebyl zván ke královským rozhovorům. Nasadil zklamanou tvář. „Jsi-li už smluven s pánem z Lóbdaburku, nemohu rušit. Škoda. Má chyba, měl jsem se uvolnit dřív."

„Chraň bůh, Ota bude nadšen," vykřikl Kókeritz, i když se o tom dalo pochybovat. Ale pán z Lóbdaburku byl nudný patron, zatímco dva dny s pánem z Lipé slibovaly bohatýrskou zábavu. Ještě se dobře pamatoval na ty flámy. „Na vyjížďku jsi připra-ven, prostě jen pojedeme jinam. Tobě on vadit nemusí. Je kamsi zván. A zdá se, že by tam nesměl, kdyby někoho nepřivedl s sebou. Podivná podmínka. Ta paní je asi náročná."

Jindřich zavětřil. „Paní?" zeptal se nevrle.

„Prý to nejpozoruhodnější, co je v Čechách k vidění. A to jsem tedy zvědav, pane Jindřichu. V Praze jsem potkal holky, že se na ně srdce směje. Lobdaburk tvrdí, že to není nic proti ní."

„Je zván?" zeptal se Jindřich vyprahle. To přece není pravda, přemlouval se. Míšeňský šlechtic tenkrát před čtyřmi lety pilně prolézal pražské lazebny a na Hradě byl ještě početný a sličný fraucimor - kdepak dnes! Pochopitelně se nudí a nejspíš si na některou z nich vzpomněl. Ji snad viděl jenom jednou v životě. Copak by ho zvala? A proč? Ostatně, kdyby šlo o královnu vdovu, tím jménem by se Kókeritz už pochlubil. To není paní nebo panna Tentononc, jakých na svých cestách potkáváme desítky, a ráno už si nepamatujeme tvář uplynulé noci. Uklidnil se. Jestli vznešený

Míšňan zvláštní náhodou narazil na něco onačejšího, co neznám, čeká nás zajímavý večer a snad i noc. Je načase. A i kdyby urval palmu jeden z nich, bude ten druhý se mnou sedět u číše a všechno vyklopí tím ochotněji. „Je to daleko?“ zeptal se.

„To vůbec nevím. Měl tu dávno být. Asi se krášlí pro vybíravé oko sličné kouzelnice.“

Pán z Burgau-Lóbdaburku se objevil vzápětí vyšňořen jako ženich. „Mizerná hospoda,“ nadával. „Ani mi podomek přes noc nevyčistil boty. Musel jsem čekat, promiňte.“ Jindřichovu přítomnost přijal s prostomyslnou samozřejmostí. „Aspoň se o nás někdo stará,“ vzdychl žalostně, když se dověděl, že je bude doprovázet, jako by to byla povinnost, plynoucí z jeho úřadu. „Kdy už konečně postavíte znovu ten svůj Hrad? Před čtyřmi lety bylo aspoň kde hlavu složit, ale teď ... Já nejsem na hospody zvyklý. Kókeritzovi to nevadí a krom toho si, jak vidím, jako obvykle vybral tu lepší. Královští hosté přece ...“

„Kdybych to tušil, nabídl bych ti svůj dům!“ vykřikl Jindřich s hraným zděšením. „Hrad vyhořel už před sedmi lety a přece, jak víš, to ještě šlo. Ve snu by mě nenapadlo, že ta žoldnéřská čeládka z Korutan zůstane sedět ve věži a neuvolní místo hostům krále. Je mi to líto. Jak víš, na Hradě jsem byl jen k vašemu uvítání, a neměl jsem čas se starat, jak vás uložili. Už to vidím, že podkomoří musí myslet na všechno.“

„Nevadí, dnes večer si to vynahradím,“ řekl pán z Lóbdaburku velkomyslně. „Už jsi mu říkal, kam jedeme?“ obrátil se ke Kókeritzovi.

„Nevím to sám, řekl jsi, že to je překvapení.“

„Pravda, překvapení.“ Ota z Lóbdaburku se zadumal, vrhaje občas kosý pohled na Jindřicha, jako by uvažoval, jak se ho zeptat na správný směr a neprozradit víc. Nakonec to vzdal za Horskou branou. Asi mu cestu nepopsali valně.

„Když je ti libo, pane z Lipé,“ usmál se omluvně, „ved nás

ty.“

„Kam?“

„Do Hradce.“

Jindřich prudce zarazil koně. „Do Hradce!“ štěkl. „Do kterého Hradce?“

„Do kterého?“ podivil se pán z Lóbdaburku. „Hradec. Víc nevzkázala.“

Jindřich se ovládl. „Tady je totiž spousta Hradců,“ řekl posměšně. „V Čechách i na Moravě. Hradec Opavský, Hradec Jindřichův...“

„Tvůj?“ přerušil ho Kókeritz všetečnou otázkou.

„Můj ne. Ale dal bych mu přednost před ostatními. Oba Oldřichové z Hradce, otec i syn, jsou moji přátelé, velmi pohostinní a znamenitého rodu. A panna Kateřina ...“

„To je ona?“ obrátil se Kókeritz na vévodova švagra.

„Ne,“ odpověděl Ota a usmál se. „Pány z Hradce já znám. To je úplně jinde. Někde na jihu, ne? V Hradci, který hledám ...“

„Vřele ti doporučuji tenhle, pane,“ řekl Jindřich suše.

„Já taky, Oto,“ ozval se Kókeritz. „Co se týče žen, důvěřuju víc vkusu pána z Lipé. Jedeme tam. Spokoj se s tou Kateřinou, nebo ji přenech nám. Anebo vůbec plav. Pojedu s Jindřichem.“

„Tentokrát se vkus pána z Lipé určitě shoduje s tím mým,“ řekl Ota z Lóbdaburku a přivřel posměšně oči. Co mu napovídala? pomyslel si Jindřich znechuceně. Tomuhle panákovi! O mně! Rozhodl se tomu čelit jako muž.

„Musel bych vědět, za kým jedeš, pane,“ řekl nedbale. „Děláš tajnosti, a pak se divíš, že hádám špatně. Nejde-li o Kateřinu z Hradce, pak opravdu nevím. Nejpozoruhodnější žena, říkal jsi prý. To ona nepochybně je.“

„Pane z Lipé,“ řekl Ota z Lóbdaburku útrpně, „Kókeritz přecenil tvůj vkus. Copak jsi mohl zapomenout na půvaby královny vdovy Rejčky? Já ne. A čtyři roky jsem ji neviděl.“

„To bude možná tím, Oto,“ přerušil ho nenapravitelný Kókeritz. „Čtyři roky! To je doba, pane. Obstárlá vdova! Brrr. Kolik je jí?“

„Bude jí dvaadvacet,“ řekl Jindřich neochotně. I s tím přidaným rokem to ještě bylo trapně málo proti těm mlsným kocourům. Vzchopil se. „Královna vdova je vskutku nejpůvab-nější žena,

kterou znám," řekl dokonce s úsměvem. „Jenomže mě jaksi nenapadlo, že může jít o ni, jde-li o schůzku s šlechticem, který jí nemůže nabídnout královský trůn."

„Ano," řekl Ota lítostivě. „Nechala prý i Fridricha Rakouského, když zmizely jeho naděje, že se po bratrovi stane českým králem, a to s ním předtím žila veřejně v Klosterneuburku a Fridrich je krasavec. Otočila si ho dokonale. Dva roky jezdí za ní a škemrá. Měl by se oženit, a nechce ani slyšet o jiné."

„To jsou pomluvy," řekl pán z Lipé ostře. „Jak to můžeš vědět? Chodí snad škemrat veřejně na hradecké náměstí?"

„Veřejně! To by snad nebylo tak zajímavé," zasmál se pán z Lóbdaburku v dobré náladě. „Pomluvy nepomluvy, slyšel jsem to, a rád tomu věřím. Ona je nádherná. A vyzývavá. A když se jako blázen ženeš za vějičkou ... A," mávl rukou a podíval se spiklenecky na Jindřicha. „Nejspíš to znáš taky, ne? Máš asi pravdu. Chce jen krále."

„Co znám?" zeptal se Jindřich ledově.

„Ty předehry, za které dál už ani krok. Víš, kdyby mi to udělala jiná, zbiju ji bez výčitek. Ale tahle... Je příliš krásná, má právo se nám smát. Vzkázal jsem pozdrav. Pozvala mě, tak jedu na návštěvu. A beru s sebou Kokeritze. Představuj e-li si něco víc, nepochybuju, že mi to dá znát. Když ne, taky dobře. Jsem tady s přítelem. Nezesměšňuju se."

„Ty jsi ale dobrák!" řekl Kókeritz s úžasem. „Vlečeš mě s sebou v naději, že budu někde sedět sám? Pána z Lipé nám přivál do cesty přímo Duch svatý. Na takové výlety se jezdí ve třech, hochu. Jeden je v ložnici a dva sedí u vína. Nemají si co závidět."

„Posedíš raději se mnou nebo s pánem z Lipé?" zeptal se Lobdaburk usměvavě.

„S tebou určitě ne," odsekl Kókeritz. „Ale až uvidím tu paní, třeba usoudím, že vůbec nebude na škodu, napijete-li se vy dva spolu."

Jindřicha rozhovor hluboce pobuřoval, ale netroufal si dát to najevo před Lóbdaburkem. Teď konečně zasáhl. „Nezklameme tě, pane Kókeritzi, ani já, ani hradecká královna, tím si buď jist.“

„Vzdáváš se?“ užasl Kókeritz. „Předem, ty? Nebo si královna potrpí na Míšňany? Na koho sázíš?“

„Na nikoho zvlášd. Strávíme s královnou noc všichni tři, přij-me-li nás. Jenomže u stolu, příteli. Ne v posteli.“

Sám si svým proroctvím byl jist daleko méně než Ota z Lóbdaburku, ještě když panošek v barvách královny vdovy běžel Její Milosti oznámit nečekanou návštěvu. Pozvala ho! Namáhala se poslat vzkaz! Ne. Dost toho nesmyslu s paní Rejčkou. Nezapomenu, proč jsem tady. Jsem pán z Lipé, královský úředník, a její pletichy se mě netýkají. Na Hradci jako jinde. Druhý Míšňan se ztratí do ložnice a já si... Já si popovídám s Kókeritzem.

Jméno ohlásil jenom pán z Lóbdaburku. Jindřich záměrně přeslechl, když se ho panoš ptal. Mohl si být jist, že královna nemá tušení, kdo přišel s oběma míšeňskými pány, a přece nedala najevo ani stín překvapení. Naopak. Oslovila ho, jako by s ním mluvila včera a jako by podkomoří byl v Hradci nejmíň každý týden. Přijal tu úlohu s povděkem. Bylo to pohodlnější a cizincům docela jistě nic nebylo do jejich sporů. Královna! Obracela se k němu s dětskou důvěřivostí, jako by pán z Lipé byl jejím předním rádcem při správě jejích měst. Vlastně bych měl být, pomyslel si smutně. Nebýt toho rakouského floutka... Přemohl vztek, který ho oslepoval už jen při vzpomínce, a nasadil dobromyslný otcovský tón, který oba pány dočista zmátl.

Tužili se. Podkomoří vypadal jako člen hradecké domácnosti, který rozhodně neníní překážet. Kókeritzovi svítily oči jako mlsnému kocourovi. Okázale se jí dvořil, zatímco Lobdaburk se spokoj oval unylou tváří a občasnými vzdechy.

Královna rozdělovala svou přízeň spravedlivě. Vlastně by bylo krásné, kdyby to všechno byla pravda, pomyslel si Jindřich trochu lítostivě, když jí přes stůl vracel výmluvné, něžné úsměvy, které co chvíli k němu vysílala. Jsme spiklenci. Ti dva nemají zdání, co by se

stalo, kdybychom zůstali o samotě. To znám. Kolikrát jsem si už myslel, že jsem u cíle. Ale zdá se, že potřebujeme svědky té vroucí náklonnosti. Jinak . .. Odvážil se, až když je vedla ke stolu, a oslovil ji česky.

„Obdivuju tvou statečnost," řekl posměšně, aby si snad nemyslela, že něha v jeho očích znamená něco víc než ta její. „Sama se třemi násilníky. Kókeritz je hrdlořez a známý dran-covník, a já koneckonců nejsem o nic lepší. Lobdaburk se jen přetvařuje. Ve skutečnosti se nám vyrovná."

„Varování?" usmála se. „To není třeba. Nemám se čeho bát, od tebe ani od nich. Umím si poradit s obtížnými hosty."

„To jsem zvědav."

Byl. U stolu seděli sami a Kókeritz se rozjařoval čím dál víc i bez pití. Co teprve, až přinesou víno.

Hostina byla skvělá a nákladná. Načaté mísy jídlonoši odnášeli druhými dveřmi do osvětlené síně. Jindřichovi se zdálo, že slyší šum lidských hlasů. Naklonil se. Ze svého místa tam mohl vidět. Posadila ho tak schválně? Zachytil její pobavený pohled a uznale se usmál. Ty dvě desítky nastrojených mladých mužů u vedlejšího stolu ho nenechaly na pochybách, i kdyby každý z nich neměl po boku zbraň. Ať už měšťanští synci nebo zemané z okolí, tahle tělesná stráž dělá půvabné královně čest. Vypadali vybraně a přitom budili úctu. Dovedl si představit, jak metají z okna podnapilé rytíře, kteří se chtěli nešetrně dotknout jejich paní.

„Králem bych chtěl být jenom tady." Kókeritz si labužnicky olízl mastné prsty. „Hradecký král. Zní to tak špatně?"

„Úplně špatně, pane z Kókeritzu," řekla roztomile. „Mui a vladař natrvalo v mém Hradci I To si neumím představit. A hlavně nechci."

„Stačí ti podkomoří?" zeptal se uštěpačně.

„Úplně."

Jindřich se kysele usmál. Ani ten podkomoří, milý Kókeritzi. Ani ten. Nicméně, proč toho nevyužít. „Ten spor s tvými měš-ťany, Milosti... Dovolíte chvíli?" usmál se na pány a obrátil se k ní znovu česky. „Fraucimor by by! možná k umírnění dotěrných nápadníků

účinnější,“ řekl sladce. „Chápu, že dvacet tak urostlých, krásných mladých mužů tě snad uspokojuje víc než štěbetání žen, ale někdy ... Můžu se na něco zeptat?“

„Na všechno, otcovský ochránče,“ odpověděla, špulíc rty.

„Dejme tomu,“ řekl pomalu. „Dejme tomu, že by sis oblíbila Kokeritze, a chtěla... Prostě, jak pochopí tamti, že mají vyhodit jen Lóbdaburka a ne jeho?“

„Jen Lóbdaburka?“ zeptala se. „A co s tebou?“

„Já tu jako nejsem.“

„To leda.“ Usmála se. „Přebytečného pána či pány dám prostě opít. Dveře se zavřou, nastane klid a milostné ticho, ruce pod stolem s propletenými prsty ... Tobě snad nemusím napovídat víc. Jakmile odejde nebezpečí a zbude jen touha, budeme sami. Tamti zmizí, jako by nikdy nebyli.“

Potřásl hlavou. „Představuješ si to moc jednoduše.“

„Nepředstavuju si nic. Jsem velmi přízemní žena, to už bys měl vědět. Dám jenom na skutečnost. K čemu představy?“

„Já si představuju rád,“ řekl tiše.

„To je ten rozdíl. Takže si představuj, prosím.“ Obrátila se k Otovi. „Už vás nebudeme nudit,“ řekla vesele. „Vás dva mám jen na ten jediný večer. S panem podkomořím si mohu promluvit kdykoli jindy.“ Zvedla se od stolu. „Omluvíte mě na okamžik? Jenom uložím dcerku.“

Číšník přiběhl s plnými konvicemi vína, sotva odešla.

„To je pomluva, Oto,“ řekl odvážně Kókeritz a rozjařeně si přihnul. „Jestli jsi ztroskotal, přičti to sobě. To je žena, která ví, co chce, jenom si možná někdy nemůže vybrat. Právě dneska mám dojem. Neusnadníme jí to?“

„Jak to myslíš?“

„Dáme si přinést kostky a budeme metat o pořadí. Zvládne nás všechny, na to vezmi jed. Jenom ji nesmíme rozptylovat všichni najednou. Co je ti, pane z Lipé?“

Rozzuřený Jindřich se ovládl na poslední chvíli. „Mne vynech,“ řekl suše. „O své milostné noci se nedělím. Bud všechno, nebo nic.“

„Nech toho, Kókeritzi,“ řekl Ota znuděně. „Pán z Lipé se hněvá, nevidíš? Dotkl ses české královny.“

„Bohužel ještě ne. A moc rád bych, na mou duši.“

Rozbiju tu hubu, pomyslel si Jindřich zběsile. Tu drzou, odu-lou, ohavnou tlamu. S pravou rozkoší.

„Nesmíš mi pohněvat pána z Lipé, Kókeritzi,“ protáhl Lobdaburk lenivě. „Přece víš, že mám s ním lantkraběti dojednat schůzku. Jak bych to vysvětlil, kdyby řekl ne?“

Jindřich se zachmuřeně podíval do prázdné číše a výmluvně ji zvedl. Číšník dolil Kókeritzovi a zatvářil se zděšeně. „Hned přinesu novou konvici, pane.“

Odspěchal. Ten musel všechno slyšet! Ale na okamžik byli sami a Jindřich se rychle obrátil k Lóbdaburkovi. „Kdy se sejdu s mladým lantkrabětem?“ zeptal se.

„Až bude odjíždět, souhlasíš-li.“

„Nevím, oč jde.“

„Ani netušíš?“

„To snad ano. Ale tušit mohu i v Praze a nejezdit kdovíkam.“

„Radši ne. Nechceme popouzet korutanské kapitány, dokud ... I když král se vším souhlasil, ale rozhodně nechce, abychom mluvili s tebou. Ovšem bez toho... Přece nelze tak bez záruky...“

„Záruky - na co?“

Ota z Burgau-Lóbdaburku se opřel pohodlně v křesle a k Jindřichově závisti vyprázdnil plnou číši. Kókeritz už byl tvrdý. Seděl strnule a rovně jako svíčka a bryndal z vrchovatého poháru, když ho nesl ke rtům. Na těch nešetřili. Pan Ota otřel rty a podíval se na Jindřicha mírně zakalenýma očima. „Přece víš,“ usmál se poťouchle. „Přede dvěma roky, když jste verbovali proti rakouskému Fridrichovi, věšel jsi sám pečeť k spojenecké smlouvě. Ty i jiní. Jenom na Jindřicha Korutanského by se lantkrabí nespoléhal. To je v Čechách moc malý pán.“

„Vyloučili mě z rozhovorů,“ řekl pán z Lipé upjatě. „Nevím, oč jde, a nemám k tomu co říci.“

„Nás přece taky," zasmál se Lobdaburk. „Mne i Kokeritze. Jakmile lantkrabí zjistil, že Korutanec jedná jenom sám za sebe, nechal nás v městě. Z toho sám nejlíp vidíš, že nechce popouzet. Sejdeš se s ním?"

„Jenom já? Tenkrát nás pečetilo víc."

„To ovšem, ale...," Ota ztišil hlas. „Tenkrát jste byli sjednoceni. Dnes prý' už leckdo v Čechách pošilhává po novém řím-ském králi. Jindřich Korutanský dokonce tvrdí, že všichni, i ty. Bud" jak bud, Rožmberk byl v zimě v Norimberku. A Albrecht ze Zeberka a kdoví kdo ještě. Petr z Aspeltu se potlouká po Čechách a agituje. Ne, nic moc dopředu. Pány radši až k hotovému. Lantkrabí se domnívá, že tvé slovo postačí. Všechnu moc stejně držíš sám."

„To není tak jednoduché," řekl Jindřich pomalu. „Ke královské volbě se musí řádně sejít české stavy. Na úchvaty jsme si v Čechách nikdy nepotrpěli."

„Ke královské volbě!" Ota z Lóbdaburku potřásl hlavou. „Ty mě překvapuješ, pane fc Lipé. Víš mnohem víc, než jak se tváříš."

„Ať žije Fridrich, český král!" vykřikl Kókeritz rozjařeně a zvedl znovu naplněnou číši.

„Zase dosazuješ jiného českého krále, pane z Lipé?" ozvala se za nimi nečekaně královna. Jindřich sebou trhl. Neslyšel ji přijít. Co všechno vyslechla? „To je u tebe přímo posedlost. Kohopak jsi mi tentokrát vybral za manžela?"

„Nikoho," řekl Jindřich a významně pod stolem kopl Lóbdaburka. „Přece jsi to řekla dost jasně, Milosti. Nesneseš muže a vladaře vedle sebe."

„Máš pravdu, zapomněla jsem," usmála se. „Škoda. To jméno znělo docela zajímavě."

„Jenomže my jsme z Míšně, ne z Rakouska," zahlaholil Kókeritz. Ota z Lóbdaburku, který správně pochopil Jindřichovo varování, se ho marně pokoušel umlčet.

„Kókeritz se přeřekl," řekl Ota honem. „Víš, že se uchází o tu čest po tvém boku. Když mluvil o králi, myslel sebe."

„Ano? A jakpak se jmenuje pán z Kókeritzu? Zapomněla jsem."

„Jindřich,“ odpověděl pán z Lipé a zaškaredil se jako čert. „Doufám, že se ti to jméno líbí také.“

„O hodně víc.“ Usedla vedle něj a podívala se na číšníka, který právě znovu nevšímavě míjel prázdnou číši pana podkomořího, aby přičinlivě dolil míšeňským pánům. Jindřich čekal, že ho královna konečně napomene, ale neudělala to. Jen její úsměv zesílil, když na něj znovu upřela oči.

Polilo ho horko. Jakže to řekla? Přebytečné pány dám prostě opít. Milostné ticho a propletené prsty pod stolem ... Odvedle se neozýval ani hlásek. Zatékal ke dveřím nevěřícíma očima. Ani si nevšiml, kdy je zavírali. Šla skutečně jen uložit malou Anežku, nebo... Lobdaburk s Kókeritzem se o cosi opile přeli. Oba už měli dost. Ota, který se až dosud držel, začal pomalu také podléhat soustředěné snaze neúnavného číšníka.

Podíval se na ni a pomalu vztáhl pod stolem ruku. Ta její už na ni čekala. Chvilička závrati v dráždivém sevření neklidných prstů. Jindřich viděl, jak světélkující mořské oči se přivírají slastí a mizí ve stínu dlouhých černých řas, a nepostižný úsměv na chvějících se, pootevřených rtech jako předzvěst polibku, který odmyká poslední bránu rozkoše. Při té představě ho rozrazilo ochromující vzrušení od hlavy až k patě jako chladný meč. Nespouštěl oči z její tváře, která se výmluvně měnila. Hůř, než kdyby byla nahá, pomyslel si se zvráceným nadšením, pustil roztřesené prsty, které ho s něžnou neústupností táhly blíž zakázanému ráji, a jeho ruka dychtivě zabloudila po štíhlé noze.

Královna zaťala bílé zuby do rtu a prudce zbledla. Stáhl ruku zpátky a bohapustě si spílal. Takhle se chová zelený kluk. Zakázaná věčnost se rozplynula. S úžasem si uvědomil, že to byl okamžik, příliš prchavý, než aby si ho některý z jejich společníků vůbec povšiml. Zvlášť ve stavu, v jakém byli. Královna teď vypadala docela vyrovnaně a společensky roztomile, když Otovi z Lóbdaburku nutila nový přípitek. Jindřich z Lipé kývl na číšníka a pro jistotu přidržel ruku s konvicí, aby zase nemohla ucuknout, dřív než bude jeho pohár plný. Potřeboval se vzpamatovat z nečekaného

zážitku. Kókeritz už je pomalu pod stolem a Lobdaburk za chvíli bude taky. Zbytek z něj vytáhnu bez potíží dávno před půlnocí. A korunovat noc tím, v co už dávno nedoufal ani ve snu ...

Otočil se a zpříma se jí zahleděl do očí. Slibovaly všechno s naléhavou, slavnostní vážností. Byl to zase jen žert? Ne, to zachvění ruky, pevný tlak napjatého těla... Pomalu, Jindřichu, pomalu, okřikl se varovně. Kolikrát jsi už hloupě naletěl, a na tohle, a zrovna jí. Ne. Dost. Dost, nejsem anděl, neodříkám se, ale dokud nejsme v její ložnici a sami, a ještě pak, nerozepnu jedinou sponu svého šatu, dokud jí tahle zlatorudá nádhera nebude ležet u nohou a... Dosti Ona má pravdu. Žádné před-stavy. Jc to žert, a za žert to chci pokládat. Bude-li chtít, dá mi to najevo jasněji. Ne tady pod stolem, kde nemůžu nic víc než hníst útlé prsty v nedočkavé dlani. Dost času, Jindřichu. Ber to tak, že zatím je to žert. I pro tebe. A hlavně pro tebe.

Co má s tím Lóbdaburkem? Ovšem, opít přebytečné pány, vzpomněl si okamžitě, ale než stačil zjihnout novou představou, zachytil útržek rozhovoru a v duchu sprostě zaklel. Otupit bdělost pána z Lipé. Ano, už se jí podařilo.

„Není to prvně, co Fridrich měl být českým králem," slyšel ji říkat pánovi z Lóbdaburka, který na ni civěl ovčíma očima.

„Ne, není," zasáhl okamžitě. „Máme-li na mysli téhož Fridricha. Ale myslíš-li na Habsburka, tak se mýlíš. To Fridrich Čacký, starý míšeňský vévoda, se kdysi měl stát chotěm svatojiřské abatyše a s ní zasednout na český trůn."

„Abatyše?" zasmála se.

„Nebyla tenkrát abatyše. A krásná je ještě dnes. I když už není jediná Přemyslovna."

„Tak vidíš," prohlásil Ota lítostivě. „Jenom jsi to chtěl říci sám a mne kopeš pod stolem, abych mlčel, jako by tahle krásná paní byla korutanský špicl. A i kdyby byla, zrada z tak líbezné ruky..." Zachichotal se. „Vlastně nedávám v sázku vůbec nic. Je to přece i Korutancova vůle. Fridrich Čacký, český král! Už to docela řádně

zpečetili, umře-li Jindřich bezdětný. A to už asi umře, leda by se oženil s někým jiným, než je ta vyzáblá Přemyslovna.“

Jindřich cítil, jak se mu všechna krev žene k hlavě a zase opadá mrazivou peřejí. „Taková smlouva je neplatná,“ řekl chraptivě. „On nemá právo prodat naši zem.“

„Ale samozřejmě, pane Jindřichu,“ vykřikl Ota horlivě. „Už jsem ti přece řekl, že tě neopomene. Můžete pak i volit, zaručíš-li nám příznivý výsledek. Ale řekl bych, že je to zbytečné. Už jste zvolili Jindřicha Korutanského a ten předává svá práva dobrovolně lantkraběti. Sice až po smrti, pravda, ale na tom tak mnoho nezáleží. Vláda i důchody v zemi jsou zajištěné, pokud on nebude přítomen. A to nemusí být. Jednoduše ho vyvezeme do Korutan. S mohučským arcibiskupem budou sice při korunovaci potíže, Petr z Aspeltu je sloupem moci římského krále, ale konečně, i on je smrtelný. Arcibiskupové obvykle s vladařem říše zadobře nebývají, aspoň ne všichni. Na korunovaci je vždycky čas. Ani Přemyslovci s ní většinou nepospíchali.“

„To je snad jenom blábolení,“ řekl pán z Lipé chladně. „Moc jsi pil.“

„Ty vypadáš zrovna pobouřeně!“ podivil se pán z Lóbdaburku. „Už jsem asi opilý. To se mi zdá.“

Jindřich se vzpamatoval. Ještě že tu není Vartemberk. Prodejný podkomoří má naději dovědět se všechno. Ostatně snad nebude tak zle. Lobdaburk jenom žvaní. Ten šílený nápad lant-kraběti už vymluvím. Bez řádné volby! Cechy jako dar Jindřicha Korutanského! Neudržel by se na trůnu ani den. „Jenom se divím,“ řekl dokonce s úsměvem. „Fridrich Čacký si přece říká otec, ne snad syn. A tvoje sestra, vévodova chod, dosud žije. Těžko by se mohl oženit s Eliškou. Mladý Fridrich spíš jedná za sebe, ne? Nerad bych se mýlil. Být tchánem Přemyslovny ještě k ničemu neopravňuje. Chod, to je jiná. I korutanskému vévodovi to postačilo jako jediná přednost.“

Uvědomoval si, že královna poslouchá, ale těžko mohl to tajemství před ní udržet. Snad bude mlčet. Konečně nejspíš ani

neměla už zájem. Její Habsburk se nároků dávno zřekl a práva věnných měst jí potvrdí každý, když... Zachmuřil se. Ano, když se přimluví pán z Lipé. Vida. Zas jeden z důvodů té dnešní příchylnosti.

„Nerad by ses mýlil, ale mýlíš se," prohlásil Lobdaburk nabubřele. „Promiň, ale já to vím lip. Českým králem bude Fridrich Čacký, už vlastně je, a spoléhá se na tvou pomoc. Copak nerozumíš? Nebude skrblit, to mi věř. Ale abatyši si přece vzít nemůže, i kdyby nebyl ženatý. To zasnoubení neplatí už dobře čtyřicet let, co já vím. Jen ad si stará Eliška zůstane abatyší. Napijeme se?"

Jindřich zvedl poslušně číši, odhodlán svést ošemetný rozhovor okamžitě jinam. Opilé řeči neměly cenu a nemuselo na nich být vůbec nic. Je třeba mluvit s mladým Fridrichem. Jestliže je skutečně takový blázen, že jako příští chod Přemyslovny chce žezlo nejdřív postoupit svému otci, bylo by dobře, aby pochopili včas, že tohle v Čechách prostě nejde. Fridrich Čacký tu může být ještě dvacet let a Eliška jako královská snacha ... Krom toho sestra tohohle Lóbdaburka jako královna česká, to je prostě směšné. Stejně si to asi vymyslel kvůli té naději. Ale než připadl na dost zajímavé téma, aby odvedl pozornost, zaskočila ho královna.

„Eliška Přemyslovna je jen jedna," usmála se. „Abatyše se jmenuje Kunhuta. A pán z Lipé má patrně na mysli jiný sňatek. Eliška si přece syna římského krále ještě nevzala. Mýlím se?"

Tajemství opatů a Rožmberka! zasmál se Jindřich v duchu. Ví to i ona tady v Hradci. To asi už každý. „Ne, nevzala," řekl nahlas. „Proč by si ho měla brát?"

„Přece aby vás zbavila Jindřicha Korutanského. Jenomže ty už, zdá se, máš jiný plán."

„Plán pána z Lipé je ožebračit mého pána," zabrumlal Ota z Lóbdaburku a kopl do Kokeritze. „Vzbuď se! Ať jsme aspoň v přesile, jinak nás připraví i o naše hrady. Vykládá věci, kterým nerozumím, a to mne děsí. Tchán! Kdo má být tchán? A čí?"

Královna ho konejšivě pohladila po rameni. „Soustřeď se chvíli, je to docela prosté. Váš mladý Fridrich si má vzít Anninu mladší

sestru Elišku Přemyslovnu a stát se králem místo svého otce. To je rozhodně rozumné. Pán z Lipé vždycky ví, jak nenarazit. Tohle je země Přemysloven. Poznala jsem to až moc dobře, než se mě zastali jiní.“

„Fridrich? Tuhle Elišku?“ zakoktal Ota z Lóbdaburku a roz-řehtal se na celé kolo. „Ty jsi se asi zbláznil! To strašidlo?“

Jindřich zrudl. „Zakazuju ti!“ zahřměl. „Mluvíš o královně!“

Nastalo ticho. Královna Eliška Rejčka přivřela zlomyslně oči a řekla sladce: „Tos neměl dělat, pane z Lóbdaburku. Sáhl jsi pánovi z Lipé na sličnou Elišku jeho snů.“

„To nevěřím.“ Ota se rozpačitě usmál a dvorně políbil královninu ruku. „Přece dávno známe Elišku jeho snů. Patří i do mých. Já ošklivost neomlouvám u žádné ženy, leda u choti.“

„Teď jsi to řekl přesně, Oto,“ vložil se do rozhovoru Kókeritz, který nečekaně a nevhod procitl. „Taky si na ni, jak tě znám, nesáhneš dřív než o svatební noci.“

„Na koho?“ zeptala se královna a podívala se na Jindřicha. Tentokrát jí byl za otázku vděčen. Sám by se na ni nevzmohl.

Lobdaburk se zarazil. Nebyl ještě tolik opilý. Zadíval se varovně na Kokeritze, ale ten se už nedal zadržet.

„S tou královnou si nemusíš lámat hlavu, pane z Lipé,“ obrá-til se přátelsky k Jindřichovi. „Jediná česká královna, na které záleží, je s námi, a všichni tři, jak jsme tady, ji zbožňujeme, jak se patří. Ota vůbec nemyslel ji, jak by mohl? To už bych mu vrazil ránu, že by nevstal. Jde o tu mladší Přemyslovnu. Ta bude paní z Lóbdaburku. Taky se jmenuje Eliška. Nemám pravdu? Její Milost to přece řekla docela jasně. Moc jsi pil, jestli ses přeslechl.“

Díky dlouholetému cviku zachoval Jindřich kamennou tvář. Teď šlo o všechno. Ale chvíli mu trvalo, než našel hlas. „Proto,“ prohodil ledabyle a ještě drze sáhl královně přede všemi na koleno, aby jeho nezájem o rozhovor vyzněl přesvědčivěji. Díky napětí, které ho svíralo, nepocítil ani stín vzrušení z toho neoma-leného dotyku. Královna zrudla a odsedla si. Vycítila to? Anebo nechtěla svou prolhanou milostnou předehru předvádět veřejně? V té chvíli ho to

nezajímalo natolik, aby pátral v její tváři. Díval se upřeně na Otu z Lóbdaburku. „To ti tedy blahopřeju. Český královský rod! Už jste se domluvili?“

Oslovený zatékal neklidnýma očima a odvrátil je. „To je snad trochu předčasné,“ zahučel. „Kókeritz myslí moc dopředu.“

„Jaképak dopředu a předčasné?“ ušklíbl se Kókeritz. „Jen se nevymlouvej, Oto. Ať krásná paní ví, jaký máš vkus. Pojisti] se, víš? Mermomocí chce být švagrem českého krále. Nevyjde-li mu náš vévoda, tak aspoň Korutanec. Nevěsta to ještě nejspíš neví, ale bude mile překvapena. I královně Anně se Ota moc líbí. Všechno domluvila ona.“

„Šťastná Eliška!“ vzdychla královna. „Tak krásný muž! Být královnou není všechno.“ A podívala se nyvě na Jindřicha.

Jen se bav, pomyslel si vztekle a široce se usmál na Lóbdaburka. „Bojím se, že ti ta přímluva nepomůže, pane Oto,“ řekl soucitně. „Nevím, jestli víš, že Přemyslovny se nemají dvakrát v lásce. Eliška má svou hlavu a určitě, odpusť, myslí výš. Přece jí slibovali syna římského krále. Sňatek s tebou by ovšem pro nás byl řešení. Jenomže pražský biskup vás neoddá bez jejího souhlasu.“

Pán z Lóbdaburku přece jen nebyl střízlivý natolik, aby se nedal oklamat tak zjevnou upřímností. Snad také přispěním číšníka, který svou snahu teď soustředil na něho a doléval mu se zvýšenou pílí. „Nepotřebujeme přece biskupa.“ Také jeho jazyk už byl trochu neohebný. „Oddávat může každý kněz.“

„Proti její vůli?“ Pán z Lipé zavrtěl pochybovačně hlavou. „Nechci tě strašit, ale stačí jen, aby biskupovi řekla svoje, a sňatek bude neplatný.“

„Ať,“ zasmál se Lobdaburk opile. „Po svatební noci to už bude jedno. Těžko se bude moci vdát. Ještě bude ráda, když zůstane aspoň paní z Lóbdaburku. Nejsem tak kdekdo. Moje rodina ...“ Škytl a chopil se královniny ruky, která ležela na dosah. „Proč pořád mluvíme o ošklivé Elišce, když je tu Eliška tak nebesky krásná,“ dodal s obdivem a sklonil rty do její dlaně. „Vyzvu tě na souboj,

Kokeritzi. Až papež zruší můj sňatek, stanu se hradeckým králem sám.“

Jindřich tiše vstal. Královna se na něj podívala hlubokýma očima, vysmekla ruku z Lobdaburkovy dlaně a vyšla za ním na chodbu.

„Ty tu dnes nezůstaneš, vid?“ řekla vážně.

„Ne. Dnes ne.“

„Škoda.“ Chvíli se na něj mlčky dívala, pak vystoupila na špičky a ovinula paže kolem jeho šíje. „Chci, abys, to věděl, Jindřichu,“ zašeptala těsně u jeho rtů. „Já vím, co si myslíš, ale opravdu to neměla být jenom hra.“

Bezmyšlenkovitě ji políbil. Najednou shledal, že ji drží v náruči a tiskne k sobě s bezhlavou vášní, jaká se vůbec nehodila k té chvíli odjezdu. Líbali se dychtivě a nenasytně, dokud se ve dveřích znovu neobjevil číšník, spěchající do kuchyně.

„Chceš mě zdržet?“ zeptal se chraptivě.

„Chci.“ Číšník zmizel a znovu byla v jeho náruči. „Páni přece určitě zůstanou do zítřka. Nemáš spěch.“

„Tomu nerozumíš,“ vzdychl a pustil ji.

„Ale ano, rozumím. Zůstaň tu. Aspoň chvíli. Aspoň ...“ Za-jíkla se. „Zdržím ti tu pak pána z Lóbdaburku ještě o mnoho déle, chceš?“

„Ne, nechci. Ty nenávidíš Elišku a ona tebe. Budu šťasten, až se přestanete starat jedna o druhou.“

„Nestarám se o ni. Jenom tě dnes v noci chci mít tady.“

Neznělo to až příliš vřele? „Vrátím se,“ řekl suše. „Byl bych rád, kdybys mi jednou tohle řekla v klidu, až budeme sami, a ne za dveřmi, kde tě za chvíli začnou obtěžovat opilci. Nemohu jaksi zapomenout na to, že vůči tobě nemám práva milence ani manžela, jak jsi mi laskavě řekla.“

„Dnešek tě nepřesvědčil?“

„Zatím ne.“

„Jak myslíš.“ Ustoupila o krok a zastavila číšníka, který znovu probíhal kolem s plnou konvicí. „Pánovi z Lóbdaburka už nenalévej,“ přikázala mu a obrátila se zpátky ke dveřím. „Šťastná

Eliška,“ vzdychla si pokrytecky a pohlédla úkosem přes rameno na pána z Lipé, kterým už zase lomcoval vztek. „Takový krásný muž!“

Jindřich se obrátil a běžel pryč bez pozdravu. Na schodech potkal svalnaté královniny chlapce, kteří se znovu trousili do místnosti vedle hodovní síně. Někteří zívali, jako by je právě někdo násilím vytáhl z postele. Kdy pro ně vzkázala? A kvůli komu? Nakonec... To jsem měl štěstí, pomyslel si ustrnule. Ještě cítil teplo chvějícího se těla, které jako by se mu odevzdávalo. Málem mě zase doběhla. Vždycky může a ví to. Potvora je to. Potvora, nic víc. Vzpomněl si na opilého Lóbdaburka a tiše se zachechtal. Toho už nevzkřísí. Dnes v noci určitě ne. A Kókeritz

Jeho průvodci hráli kostky s hradeckou stráží. Neklidně čekal, když sedlali koně, jestli ještě nepřijde zamítavý vzkaz, který by jim zabránil v odjezdu. Ale nestalo se nic. Jen ozářené okno vedoucí na nádvoří najednou pohaslo. Jenomže možná nepatřilo hodovní síni. Nevšiml si a vlastně na tom nezáleželo.

Hnal koně do Prahy jako běs. Noc pokročila, ale snad se to dalo do rána stihnout. V mrazivém vzduchu rychle vystřízlivěl docela. V Nymburce měnil koně. Vyděšený kastelán mu oznámil, že v podvečer taktak odrazili útok korutanské tlupy, která se málem vloudila otevřenou branou do města. Pro jistotu sebral ještě deset zbrojnošů, aby rozšířili jeho družinu, a hnal se dál. Pasou po mně, uvědomil si. Nejspíš si mysleli, že jsem v Nymburce. Musím být opatrný. Radši víc než míň, zvlášť ted. Ale nikdo na ně nevypadl ze zrádné tmy. Zalezli asi do pelechů. Bohu dík za ten mráz.

Do Prahy dorazil hodně po svítání. Bez oddechu obrátil koně rovnou do Hradu. Tichá válka mezi králem a podkomořím ještě nedošla až k strážným u brány. Ostatně Korutanci vládli jenom velkou věží. Jinak se o moc uvnitř hradeb dělil biskup s Vítkem z Landštejna. Pána z Lipé vpustili bez potíží, jeho průvodce až po delším smlouvání, díky námitkám jednoho z bratří Aufen-itejnů, který právě pochodoval přes nádvoří se svou družinou.

„Král tě očekává už od večera, pane z Lipé,“ řekl nevrle, když konečně nerad připustil ten nevítaný vpád.

„Jaký král?“ užasl Jindřich věrohodně. Ve skutečnosti to tak opravdu cítil. „O žádném nevím, pane.“ A ukázal mu záda. Věděl, že si to měl spíš odpustit, ale neodolal. Král! Ten tlustý cizopasník 1 To zrovna. Sám se za něj přece už nepokládá.

Kdyby nebyl tak unaven po probdělé noci a náročném rozhovoru, všiml by si hned, že ho Eliška vítá trochu rozpačitě. Varování Petra z Aspeltu jí ještě znělo v sluchu. Nikomu nevěř. Zvlášť když se ten někdo tváří příliš jako přítel. To myslíš pána z Lipé? odsekla mu tehdy ještě vzpurně. Anna si přece všechno vymyslela. Úplně všechno. Arcibiskup ji pohladil po vlasech a řekl vlídně: Bez křivdy nevinnému, panno Eliško. Má příliš mnoho vlivu, než aby ho chtěl ztratit. A příliš mnoho přátel mezi stoupenci tvého švagra. Ze všech pánů nejmíň se mu hodí jiný král. Třeba osvědčí věrnost, ale počkej si. Budeš-li v tísni, obrať se na opaty. Ti jistě nemají a nemohou mít postranní úmysly.

„Dlouho jsi u mne nebyl,“ řekla vyvolená nevěsta syna římského krále odtažitě a s údivem si změřila pána z Lipé, který vypadal, jak by přijel kraj světa. „Proč?“

„Nemáme čas,“ řekl břitce. „Neptej se a pojd. U brány kláštera čekají moji lidé. Když si pospíšíme, dostaneme se z Hradu bez potíží.“

„Nechci se dostat z HraduI“ vykřikla. „Kam mám jít?“

„Zatím jen do mého domu. Odvezu tě do Nymburka, jak jen to bude možné. Tady nemůžeš zůstat.“

Podívala se na něj s úlekem. Tvářil se hrozivě a panovačně, jak ho ještě nikdy neviděla. Jeho obvyklá roztomilost byla ta tam. „Řeknu jen tetě,“ hlesla v sebeobraně.

„Opovaž sel“ chytil ji za ruku. „Ty sama, hned. Rozumíš? Chtějí tě provdat. To nepřipustím, neměj strach. Ale musím tě mít u sebe.“

V Elišce zápasila nedůvěra s blaženou nadějí. Chce ji unést.

Tady, rovnou z Hradu, aby nemohla podat ruku jinému. Nikdy nedoufala, že on také. Byla tu přece ta Rejčka a ... Vždycky při mně stál. Docela vždycky. Ale možná, že mají pravdu. Ze si mě jen chce pojistit, aby... Co udělá? Pomýšlí na sňatek? Nebo dokonce ... Miluju

ho. Spoléhá možná na to. Ale jsem Přemyslovna. Nemohu jít jen za svým srdcem, zvlášť když si nejsem jista... Ne, vůbec ne, i kdybych byla. Chtějí mě provdat, samozřejmě. I já to chci.

„Co stojíš jako solný sloup?“ rozkřikl se na ni Jindřich docela neuctivě. „Pospěš si, Eliáši! Jinak neručím za nic.“

Eliáši! „Zůstanu,“ řekla důstojně a napřímila se. Opravdu si myslí, že jsem tak bezmocná, aby si se mnou dělal, co ho napadne? „Nepůjdu do tvého domu, i když máš možná čestné úmysly. Ale se sňatkem souhlasím a na svého chotě počkám zde.“

Přestal spěchat a civěl na ni v čirém úžasu. „Čestné úmysly?“ vydechl konečně ohromeně. „To jako, já a ty... Eliáši! Přece se vzpamatuj! Ty si chceš vzít Otu z Lóbdaburku?“

„Jak to?“

„Dej pozor. Chtějí tě za něj provdat, abys nemohla ohrozit svou sestru královnu, rozumíš? Je-li Korutanec neschopný, je Lobdaburk jako král nemožný. Provdají tě násilím. Biskupa a jeho ochrany se dovoláš až po svatební noci. A konec s mladým Lucemburkem. Se vším. Pro nás pro všechny.“

„Ty o tom víš?“

„Kriste! Aspelt vyjednává s Janem z Vartemberka a já nemám vědět o ničem? Když Rožmberk přišel za mnou s otevřenou hrou? Pojď. Neboj se, nechci tě znásilnit. Nechápu, kde se v tobě vzala taková hloupost.“

Eliška se zarděla. Takové podezření nemohla připustit právě proto, že bylo pravdivé. „Na to jsem nepomyslela, Jindřichu,“ řekla svým nejdojemnějším hlasem, který býval její poslední zbraní. „Jenom si myslím, že Přemyslovna nesmí utíkat, a chotě krále že mohu uvítat jen na Hradě. Já ani neznám toho pána z Lóbdaburku. Ať ti to napovídal, kdo chtěl, jistě se mýlil. Jsem pod ochranou své tety a k slavnostem své sestry nechodím. Nikdy to nedokážou. Díky za péči a neměj strach.“

Vlastně... S Korutanci kolem'Nymburka... Má pravdu, zatím. A kdoví kdy se objeví Ota z Lóbdaburku. Zabezpečíme napřed cestu. Dříve či později... Zdrží ho? Ano?

„Byl jsem s ním v Hradci," řekl mimovolně. „Opil se a vy-žvanil všechno. On a Kókeritz. Eliško, nevěř, že se neodváží.

Ale dobře, jak chceš. Dnes ani zítra to nebude." Chvíli přemýšlel, zatímco oněmělá Eliška překusovala to hořké sousto. Zase byl u *té*.../ „Jsi moudrá dívka a podezíravá jsi až až," usmál se. „Vlastně je naděje, že budeš spíš opatrná, ne? Nikomu ani slovo. Ještě jsou jiné cesty, jak se tě zbavit, nejen svatba. Například jed. Nedráždi je, ať k němu nesáhnou. Jestli máš důvěryhodného zpovědníka, pošli ho, ať se podívá na můj dům. Musí tam trefit třeba potmě se zavázanýma očima, rozumíš? Budu čekat. Pařád tam bude někdo pohotově. Shledáš-li, že se k tobě obrací zájem tvé sestry, okamžitě ho pošli, rozumíš? Jak se jmenuje?"

„Beringer," hlesla proti své vůli.

„Dobrá. Nezapomeň vzkázat přesně co a jak."

„Nevěřím ti," vzmohla se ještě na odpor.

„Já vím, že ne," řekl vyčítavě. „Jednou mi snad laskavé řekneš, proč. Teď nemám čas. Sbohem. Musím jít, nebo mě Korutanec strčí do věže a budeš paní z Lóbdaburku. Nečekej zbytečně dlouho, Eliško. Já jsem ti nikdy nelhal, pamatuj. Leckdo mě nemá rád. Ale ty ano a já tebe taky. Nezapomeň na to."

„Počkej!" vykřikla vzrušeně, když už byl ve dveřích. To přece bylo vyznání. Skutečné vyznání!

Obrátil se na prahu. „Ano?" zeptal se dost nepovzbudivě.

Ne. Teď nemůžu. Ne tady a dnes. „Chtěla jsem ti jen poděkovat," hlesla neurčitě.

„To není třeba," usmál se. „Hlavně nezapomeň, až budeš mít zač."

Skákal dolů po dvou schodech. Vyběhl na nádvoří a prohnal své vojáky brankou přímo před nosem korutanských stráží, které se chystaly uzavřít Hrad. Dobře, že nešla. Všechno je třeba zajistit lip. Všechno je třeba... Usnul v sedle, než dojel těch pár kroků k Menšímu Městu. Před domem ho vzbudili. Vartemberk seděl u snídaně, vyspalý do růžová.

„Nymburk přepadli Korutanci," řekl mu Jindřich z Lipé. Opřel se oběma rukama o stůl, kymáceje se jako opilý. Do postele. Co nejdřív. „Nedobyli ho, ale mohou se vrátit."

„Výborně," usmál se pán z Vartemberka. „Už se nudím. Pojedeme hned?"

„Pojedeš sám. Já padám. A i kdyby ne, musím tu čekat na ten vzkaz. Kdyby náhodou. U ní nikdy nevíš." „Já nejsem zvědavý, příteli. Vím, že své bezesné noci netrávíš obranou rytířské cti jako tví hloupí přátelé."

„Cože?" Jindřich napůl procitl. „To je ale hanba I" ušklíbl se. „Víš, že zrovna lžeš? Rytířská čest! Byla při tom sice taky krásná paní, ale ... Jecí už a nech mě spát. Dobrou noc."

„Vzkážu ti, nebude-li třeba, abys přijel."

Jindřich se pracně dopotácel ke dveřím, zachytil se kliky a zastavil se. „Přijedeš sám. Jeden z nás tu musí pořád být. A čekat. Ona vzkáže, ale nevím, kdy."

„Vzkaz od ženy? To mám jít místo tebe?"

„Možná." Jindřich zívl. „Poslouchej: Beringer. Než to zapomenu." A usnul vstoje s hlavou opřenou o otevřené dveře, které se pod jeho vahou přivřely se strašlivým skřípotem.

Únos Diany

Eliška se ještě jednou otočila před zrcadlem s tváří zardělou vzrušením. „Jak vypadám?“ vykřikla nedočkavě.

„Krásně, Milosti,“ spěchal ji ujistit krejčík a zkušenou rukou urovnal záhyby sukně. „Opravdu nádherně,“ potlačil povzdech a honem se odvrátil, aby jí podal vyšívaný pláštík. Ve skutečnosti ho výsledek jeho píle naplnil zděšením. Jasně červené šaty se už svou křiklavou barvou nehodily k narudlým vlasům, a jejich střih ... Ovšem, byly to krásné šaty a dovedl si představit ženu, která by v nich vypadala jako královna ze Sáby. Právě takové měla na sobě macecha mladé princezny ten den, kdy si brala Habsburka. Jak ta se uměla nést v takovém přiléhavém atlasu! Krejčí Petrmuš nebyl žádný mladík a ještě dnes se mu roztřásly ruce při vzpomínce na ty vlnící se boky a vyzývavé poprsí. Přes sebe měla tenkrát lehký černý šál vyšívaný perlami a zlatem. Dobře se pamatoval. Jenomže Eliška nenáviděla černou stejně jako všechny tlumené barvy. Jeho dílo teď korunovala výsledkem vlastní práce - ostře žlutou štolou, na které červenými korálky docela jiného odstínu, než měly šaty, celé dny a možná i noci vyšívala srdíčka různých velikostí. Ne. Tohle by neslušelo ani královně vdově. Ale princezna byla štědrá, když byla spokojena, a na druhé straně vůbec nesnášela odpor. Petrmuš si už zvykl nedávat najevo vlastní názor stejně jako dívky jejího fraucimoru, které tecí loudily na tváře, cukající potlačovaným smíchem, strnulé obdivné úsměvy.

Eliška se zadostiučiněním vykonala krátkou přehlídku nadšených tváří a nadále si jich nevšímala. Byla náramně spokojena sama se sebou. Svedla urputný boj s tetou abatyší a nakonec prosadila svou. Konečně šaty pro královnu. Takové, jaké se *jemu* určitě líbí. Zasnila se, pozorujíc svůj obraz v zrcadle. Na svou statnou, víc mužskou než

ženskou postavu byla už zvyklá a ne-zaráželo ji, že lesklá, křiklavá látka tak těsně obepíná mohutná ramena. Pod jejich zdůrazněným tvarem úplně zaniklo všechno, co na ní mohlo být půvabné, něžná drobná ňadra a k její výšce poměrně útlý pas. Naopak vynikly úzké rovné boky, které by spíš slušely zdatnému rytíři.

Abatyše Kunhuta, která tiše vešla, u dveří doslova strnula leknutím. Skutečnost předstihla její nejdivočejší představy. Eliška ji zahlédla v zrcadle a vítězoslavně se otočila.

„Co říkáš?“ zeptala se.

Abatyše sevřela rty. Sama nikdy netrpěla ponižujícími pocity ošklivých žen, bývala proslulá kráska, a ještě dnes v pětačtyřiceti se mohla měřit s leckterou vyhlášenou mladou svůdnicí. Ale dovedla si představit, jak vytrvalý výsměch ničí sebevědomí nebo alespoň vkus. Protože Eliška byla Přemyslovna a nikdy si nepřipouštěla pochybnosti o své výjimečnosti. Měla ji vroucně ráda a nechtěla ji ranit. „Nejsou dost majestátní,“ řekla s přemáháním. „Opravdu, Eliško, tak vyzývavé roucho se do kláštera nehodí.“

Eliška se zamračila. „Já nejsem řeholnice,“ odsekla. „Jsem dcera českého krále a už nejsem dítě. V lednu mi bylo osmnáct.“

„I tak, holčičko. Tady je nenos, prosím tě.“

Eliška se zarazila. Ovšem, abatyše už nemůže chodit jinak než v řeholnímu šatu, a třeba ji to mrzí. „Aspoň ta štóla, teto,“ řekla prosebně. „Snad se ti líbí, ne? Vyšívala jsem ji sama.“

„Ovšem, ovšem.“ Kunhuta si povzdechla a honem šla Elišku políbit, aby jí neviděla do tváře. „Ale myslela jsem, že ji chceš věnovat klášteru.“

Na některém postranním oltáři se snad ztratí, pomyslela si zoufale. Co jen s ní udělám? Jednou bude strašně trpět. Muži jsou bezohlední a krutí a ten synek římského krále je ještě dítě, dá jí to znát. Eliška nemá šťastnou povahu. Bude se trápit, ať je, co je. A ještě být brána jen jako přívažek k věnu ...

„Vyšiju ti jinou,“ nabídla se Eliška horlivě a ovinula jí ruce kolem krku. „Ach teto, já jsem tak šťastná! Ani nevíš jak.“

„Kvůli těm šatům?“

„Možná. Ne, ne tak docela.“

„Vzkázala pro tebe Anna. To jsem ti přišla říci. Co je ti?“

Kunhuta se polekaně podívala na Elišku, která prudce změnila barvu, jak ji rozrazilo leknutí a zároveň blažené očekávání. Přece!

„Řekni jí... Prosím tě, řekni, že jsem nemocná,“ zakoktala, pamětliva *jebo* varování. Nevydat se jim do rukou. Nikdy docela.

Abatyše potřásla hlavou. „Když jsi byla skutečně nemocná, chtěla jsi, abych jí to zapřela,“ řekla s nesouhlasem. „Mé dítě, nevím, jestli si uvědomuješ, že chceš po řeholnici, aby lhala.“

„To není lež. Je mi opravdu .. . nějak divně.“

Kunhuta se na ni starostlivě podívala. Prve tak zbledla... TecT jí sice do tváří zase stoupl žhavý ruměnec, ale to mohla být horečka. Vzala ji za ruku. Byla jako z ledu. „Dobře,“ řekla. „Vyřídím to tak. Ale ty se tečí svlékni a běž si lehnout, ano?“

„Ano, teto, jak si přeješ,“ řekla Eliška pokorně. „Budu asi spát,“ dodala pro jistotu, aby snad Kunhutu nenapadlo se vracet, protože naprosto neměla v úmyslu odložit šaty, ve kterých se cítila tak skvěle. I když ji vlastně trochu škrtily. Ale aspoň ...

Znovu se zahloubala nad svým obrazem a odmítavě ucukla,, když ji čísi zbytečně ochotné ruce chtěly odstrojit. V pravou chvíli, pomyslela si uchváceně. Ne, je to opravdu vůle nebe. Ani o den později a ani o den dřív. Anna teď přijde. Musí přijít. Musí. A já půjdu rovnou v těch krásných šatech, aby se na mne podíval tak, jak se kdysi díval na *tu,* dokud mě pokládal jen za dítě. Miluje mě! Tak mohla promluvit jen láska. Ujel uprostřed noci od *té,* aby... Ano. Vlastně si to všechno mohl vymyslet.

Zesmutněla a sežmolila konec šerpy v ruce. A co když Anna nepřijde. Když se už nikdy nedovím, jestli... Kunhuta měla pravdu. Neměla jsem vzkazovat, že jsem nemocná. Je to lež a... Počkat! Tenkrát před měsícem. Tenkrát se skutečně pokoušeli mě otrávit. Sám biskup mi poslal svého lékaře a ten říkal, abych byla opatrnější v jídle. Tvářil se starostlivě a dlouho se vyptával klášterní kuchařky. Ten sladký koláček mi přece přinesla ta žena, která říkala, že jde z kuchyně. Upadl mi, sotva jsem okusila, a pes... pes, který ho sežral,

potom pošel. Jed. To mi nikdo nevymluví. Měl pravdu, Bože, aspoň v tom. Anna se tehdy třikrát posílala ptát, ačkoli neměla mít tušení, že stůňu. Měla jsem se možná svěřit Kunhutě, ale proč? Zase by mi všichni vykládali, že to všechno nejspíš nastrojil *on*, aby mě zmátl a abych uvěřila. A co když opravdu... Jako by se najednou zešeřilo. Svléknu ty šaty, stejně to nemá smysl. Miluje Rejčku. Jako bych to nevěděla. Tu couru. Habsburskou stvůru. Ne, půjdu k Anně. Vzkázala pro mne, tak půjdu. Musím to vědět. A jestli se už nedostanu z té věže ven ... Jindřichu! Umřu šťastná, když budu vědět, žes mě neoklamal. Stejně my dva... nikdy ...

Obrátila se, aby dala příkaz svým společnicím, když mladá jeptiška strčila hlavu do dveří a řekla zajíkavě: „Královna, Milosti."

„Anno!"

Královna zůstala ohromeně stát na prahu. Eliška v nových šatech byl pro ni zážitek, který nečekala, a navíc to horoucí štěstí, s kterým ji vítala... Tím lip. Postoupila dovnitř a objala ji s hranou srdečností. „Drahoušku!" zašveholila. „Měla jsem takový strach, opravdu. Pročpak mě strašíš s tím, že stůněš?"

Ty zmije, myslela si Eliška blaženě, zatímco jí vracela pokrytecké polibky. Ty jedovatá ropucho, přece jsi přišla, a chceš mě zničit. Přece jsi přišla, abys mě přesvědčila o jeho lásce. Skoro vzlykla dojetím. „Čekala jsem tě už dávno," řekla lámajícím se hlasem. „Tak dávno jsem na tebe čekala."

„Ubohé dítě. Je ti smutno, viď?" zeptala se Anna starostlivě. „Máš krásné šaty. A jak ti sluší! To je škoda sedět v klášteře, když tolik mladých mužů by na tobě mohlo oči nechat."

To není možné! Když to říká ona... Kunhuta to se mnou myslí určitě dobře a ty holky snad nakonec potlačovaly útrpné úsměvy ... Proč, proč to řekla? To vypadám jistě jako strašidlo. Eliška se rychle otočila k zrcadlu a zadívala se na sebe s hrůznou pochybností.

„Mám krásnou sestru," lichotila jí Anna neúnavně. „Ještě před rokem by mě to nenapadlo. A vidíš. Chtěla jsem s tebou mluvit, protože . . . Také to cítím, že nežijeme dobře. Jsme přece sestry. Nikdy jsem neměla dovolit, abys odešla z věže. Nějak se

uskrovníme. Vrať se tam. Co říkáš? Začneme znovu. Jak sluší Přemyslovnám. Já vím, že nijak nemiluješ Jindřicha, ale oba to s tebou myslíme co nejlíp. Nevěř pomluvám.“

„Pomluvám?“ Eliška se zasmála s mistrovskou naivitou, za-tímco jí srdce krvácelo. Ty šaty měly být volnější. Opravdu měly. Proč jen jsem chtěla, aby látka vláčně přiléhala k tělu? Kdybych měla Rejččino poprsí a boky ...

„Žiješ v klášteře, snad k tobě skutečně nedoléhají.“ Anna se zářivě usmála. „Já vím, že ten člověk sem už také nechodí. Doufám, že jsi ho vypustila ze srdce i z hlavy.“

„O kom mluvíš?“

„O panu podkomořím přece. Představ si, že se za našimi zády smlouval s Míšňany.“

„Proč?“

„Proč! Už jsem ti přece řekla, co chce on.“

„Proč s Míšňany?“

„Je s nimi jedna ruka.“

„To on si je pozval?“ zeptala se Eliška nevinně. „Proti vám? Slyšela jsem, že jich tu je teď plno.“

Anna na ni rychle pohlédla. Kdyby teď přisvědčila ... Ne, může to být chyták. Eliška byla odjakživa potměšilá. A dnes je hlavní si udržet její důvěru aspoň do večera. „Míšeňský vévoda je přece přítelem mého chotě,“ řekla mateřsky. „S tím množstvím přeháníš. Ostatně pověst přehání vždycky. Ale je dobře mít zdatného spojence, který je zvyklý boji.“

„Chystá se zase válka s římským králem?“ skočila jí Eliška do řeči a bezelstně vykulila oči.

To je ale drzost! Anna 2rudla, ale ovládla se. „S římským králem?“ zasmála se docela věrohodně. „Ten má dost starostí doma. Už vzkázal Jindřichovi, že mu potvrdí všechna léna.“

„To je pěkné,“ řekla Eliška vřele, ale u srdce ji zastudilo. Kdyby to bylo pravda ... „Co tu tedy chtějí?“

„Jsou na návštěvě. Jako tenkrát na mé svatbě. Pamatuješ?“

„Přijeli zase na svatbu?“ Eliška si dávala dobrý pozor, ale přece jen si neodpustila zrádnou poznámku.

Anna, která mířila k oknu, se prudce otočila. „Na jakou svatbu?“ štěkla ostře.

„Já nevím.“ Eliška se usmála. „Jenom opakuju, co jsi řekla. O svatbě jsi přece začala sama.“

„To jsi mi špatně rozuměla. Jenom jsem chtěla říci, že chystáme večer slavnost a ... Proto jsem vlastně přišla, víš? I když jsem nedoufala, že vůbec přijdeš. Žiješ v klášteře a nemáš..

neměla jsi co na sebe. A teti ty šaty, to je přímo boží vnuknutí. Eliško, ty musíš přijít! Prostě musíš. Zazáříš jako nová hvězda. Jen se na sebe podívej! Není to škoda se schovávat?“

Obraz v zrcadle rázem znovu zkrásněl. Ne, nechce se mi posmívat. Jenom moc potřebuje, abych chtěla přijít, a využívá toho, že jsem dnes... opravdu ... „Jenomže já bych radši zůstala v klášteře, Anno,“ řekla, jak jí velela přikázaná opatrnost.

„V klášteře? Ty?“ Anna se zasmála a přistoupila k oknu. „To je nesmysl,“ řekla, vyhlížejíc na nádvoří. „Víš to sama. Jinak by sis neřídila takovéhle šaty. K bohoslužbám je snad nepotřebuješ.“

„Nech mě rozmyslet,“ hlesla Eliška pokorně. „Dnes ne.“

Anna se tvářila, jako by přeslechla. „Tebe ani nezajímá, komu tak přátelsky kynu z okna?“ zašvitořila a vyslala dolů nový úsměv. „Pojd se přece podívat!“

Eliška bez zájmu přešla k ní a podívala se dolů na nádvoří. Jakýsi pán se mohl zlomit v překotné pokloně, když ji spatřil. Tvář jí byla povědomá, ale nedokázala ji zařadit. Lhostejně kývla na pozdrav a znovu se obrátila k sestře. „Já už jsem odvykla lidem, Anno,“ řekla. „Opravdu. Myslím, že se to ani nehodí. Nevím, co by tomu řekla teta Kunhuta. Vyplísnila mě už kvůli těm šatům. Má pravdu, vlastně mi ani moc nesluší,“ dodala pokrytecky.

„Nesluší!“ vykřikla Anna s přehnaným zděšením a spráskla ruce. „Přece nevěříš takovému nesmyslu!“ ztišila hlas. „Jeptiška. Co můžeš čekat,“ zašeptala spiklenecky. „Sama si užívala, a když ji to přestalo bavit, utekla zpátky do kláštera. Ta má zrovna co povídat.

Přece tak nezarmoutíš pána z Lóbdaburku. Myslíš, že tady byl prvně? Obchází kolem tvých oken jako zamilovaný panošek, kdekdo se mu už směje, a ty o tom dokonce snad ani nevíš! Je to takový hezký pán, copak sis nevšimla? Na mé svatbě tenkrát. ..“ Naklonila se k ní ještě blíž a dodala významně: „Paní Rejčka na něm přece mohla nechat oči. Ale on nic. Nechtěl ani slyšet. Už tenkrát ses mu líbila, i když jsi byla jen dítě.“

„Pán z Lóbdaburku?“ Elišce se zatřásl hlas, i když se snažila, aby zněl co nejlhostejněji. „Kdo je to? Vůbec se nepamatuju.“

„Nejhezčí pán z celého Durynska a Míšně, na to vezmi jed.

Myslím, že s panem Otou budeš spokojenější, než jsi byla s panem podkomořím. Hezký je stejně a určitě je zamilovanější, uvidíš. Nemusíš mít strach, že bude jezdit za Rejčkou.“

Eliška se kysele usmála. Sestra ji chtěla vydráždit připomínkou Jindřichovy vrtkavosti a nejspíš netušila, jak špatně míří. Za Rejčkou! Samozřejmě že tam pán z Lóbdaburku dávno byl. Právě u ní přece... „Proč myslíš, že by mi to mělo vadit?“ zeptala se s přemáháním. „Když už jsme u pána z Lipé, sama jsi mě přece varovala, že princezna královského rodu nemůže svůj zájem věnovat sebevznešenějšímu šlechtici, který se narodil na stupních trůnu. Je snad pán z Lóbdaburku urozenější než pán z Lipé, že ho tak doporučuješ mé přízni?“

Anna sevřela rty. To bylo předčasné, uvědomila si nelibě. Moc jsem se spolehla, že Eliška letí na hezkou tvář. Nebude stačit jí ho prostě ukázat. Je třeba, aby. .. nejlíp večer, po hostině u vína ... Ošila se. Přece jen byla Přemyslovna a kuplířství jí nevonělo. Vlastně jsem milosrdná, přesvědčovala se. Jiná královna by vzpurnou sestru, která za jejími zády chcc sahat po jejím trůnu, jednoduše zavřela do věže a dala popravit, aby byl pokoj. Já ne. Já nemám ráda krev a Eliška je moje vlastní sestra. I když jsme se nikdy neměly zvlášť v lásce. „V tom klášteře jsi dočista zpustla, moje drahá,“ řekla vážně. „Jinak bych se opravdu už urazila. Doporučuju ho tvé přízni! Bože, ne. Jen jsem si myslela, že je to pro ženu vzácné potěšení pohrát si s obdivem bláhového ctitele. Copak si vůbec může troufnout zvednout

oči výš než ke tvým střevíčkům? Bucí klidná. Ota jc zábavný. Bude ti skládat verše, obcházet s loutnou kolem oken ... Copak by se ti to nelíbilo? Mít ctitele, kterého ti bude závidět celý fraucimor? I Rejčka v Hradci, až se jí to donese?“

Teď už toho měla Eliška právě dost. Nenáviděná Rejčka jí připadala jako anděl z nebe. Ta se aspoň takhle nepřetvařovala. „Nepůjdu nikam,“ řekla rázně. „Nebaví mě to a ten tvůj pán z Lóbdaburku se mi vůbec nelíbí. Takový panák! Děkuju, nechci.“

Anna zaraženě mlčela. Eliáš pána z Lipé zase jednou zvítězil nad přecitlivělou Eliškou. Hrom do toho. Ano, hrom. To byla oina. V těch nemožných křiklavých šatech. „Bude tam i pán z Lipé,“ řekla na ústupu. „Abych ti řekla pravdu, šlo mi hlavně o něj, ale nechtěla jsem tě rozhněvat připomínkou. Snad by si dal říci od tebe. Uděláš to pro mne? Přes všechny pletichy s Rejčkou tě měl vždycky rád a...“

„Dnes?“ zeptala se Eliška a sama se divila, že ji hlas poslechl a zazněl docela klidně. Strach ji sevřel ledovým krunýřem. Za každou cenu právě na dnešní večer... Ano, je to jasné. Má se to stát už dnes. Proč jsem mu nevěřila! Je pozdě, pozdě, pozdě. A budu-li se vzpírat, poruší Anna klidně asyl kláštera. Já ji znám. Co, co mám udělat! „Jde-li o pána z Lipé...,“ řekla váhavě a aby to znělo co nejvěrohodněji. „Stejně si myslím, že je to hřích. Chceš, abych klamala muže jako nějaká ...“

„Zít přece není hřích!“ vykřikla Anna zoufale. „Porad se s tetou, vyzpovídej se, co chceš, jenom proboha přijd!“ Ovládla se a pohladila Elišku se šibalským úsměvem po tváři. „Nesmíš se schovávat. Příliš zamilovaní páni neznají meze, když jim odpíráme i ten úsměv, s kterým se jinak zpravidla spokojí. Jen si to představ. Únos od benediktinek! Co by teprve tomu řekla teta Kunhuta!“

Eliška zkameněla. Ten žert zněl až příliš skutečně ve světle toho, co už věděla. Povolit. Teď hned, ale nenápadně. Aby si nevšimla. „Já bych moc ráda,“ řekla horlivě. „Jenomže... Máš pravdu, vyzpovídám se. Pošli mi Beringera, prosím tě. Rekne-li mi on, že můžu bez hříchu, tak přijdu.“

Anně se svalila ze srdce celá skála. Je ještě dopoledne, všechno se dá stihnout. Kaplan by musel být blázen, kdyby jí to rozmlouval. Pozdvižení při únosu by bylo zlé. Jen všechno tiše, bez rámusu. Bude se ovšem shánět po podkomořím, ale v úzkém přátelském kroužku se hodinku dvě dá na něho čekat. A pak už bude snad dost opilá. Když ne, zdi nemají uši. Kněz je pohotově a ráno ad si to už všichni vědí. Svatební noc snad ten míšeňský švihák zvládne. I s Eliškou. „Ty má pobožná dušičko!“ řekla vlídně. „To víš, že ti ho pošlu. A vzkaž mi, jak ses rozmyslela, ano?“

Odplula, zářic úsměvem. Eliška se vrhla na kolena a křečovitě se rozplakala. Beringer. Ano, vzkážu. Ale jak se dostanu z Hradu? A čeká on vůbec ještě na ten vzkaz? Přece jsem ho tak ponížila, urazila ...

„Co je ti, Milosti?“ ozval se za ní soucitný hlásek.

Eliška sebou trhla a otočila se. Služtička, kterou si vodíval s sebou Petrmuš, se nad ní účastně nakláněla. „Není ti dobře?“

„Co tady děláš?“

„Já jsem..., já jsem došívala ten pás. Tamhle v koutě. Myslela jsem si, že snad nepřekážím. Tvá Milost přece na to spěchala.“

„Jak se jmenuješ?“

„Cilka.“

„Poslouchej, Cecilko, ty přece nepatříš do Hradu, vid?“

„Ne, Milosti.“

„A strážní? Prohlížejí tě, když jdeš sem?“

„Kdepak, už mě znají. Co by prohlíželi? Na mně je přece všechno vidět. Skoro všechno,“ uchichtla se.

Ano, byla moc nalehko. Drobounká, pěkně rostlá, neměla co skrývat. S tou by si mě potmě nespletl ani slepý. Jako muž? Vousy... Ne, panoši jé také nemívají. Jenomže - kde vzít oblek? Jeptiška. Řeholní hábit mám, to ano, ale strážní mě znají. A kdybych schovávala tvář, bude to podezřelé. U muže, u muže je to snad nenapadne. „Pošli mi Petrmuše, rychle,“ obrátila se k dívce. Je krejčí. Něco by měl mít.

Cilka se vrátila obratem. „Už odešel," řekla zaraženě. „Jako by nevěděl, že mě měl přivést zpátky. Ale možná si nevšiml, že jsem tu zůstala. Stařenka bude mít strach."

„Jaká stařenka?" zeptala se Eliška spíš ze setrvačnosti než ze skutečného zájmu.

„Moje stařenka. Já už nemám rodiče, žijeme spolu. Dost nuzně. Nebýt pana Petrmuše, který mi občas dává práci .. ."

„Přived ji!" Eliška vyskočila a popadla překvapenou dívku za ramena. „Prosím tě, nic se neptej, nikomu ani slovo a přived mi sem hned tu svou stařenku. Má loktuši? Nějakou hodně velkou? Ať jí nekouká ani nos. Rozumíš?"

„Ne. Ona ... ona nebude chtít. Prodává uhlí. Je pořád za-černěná. Přece nemůže na Královský hrad ..."

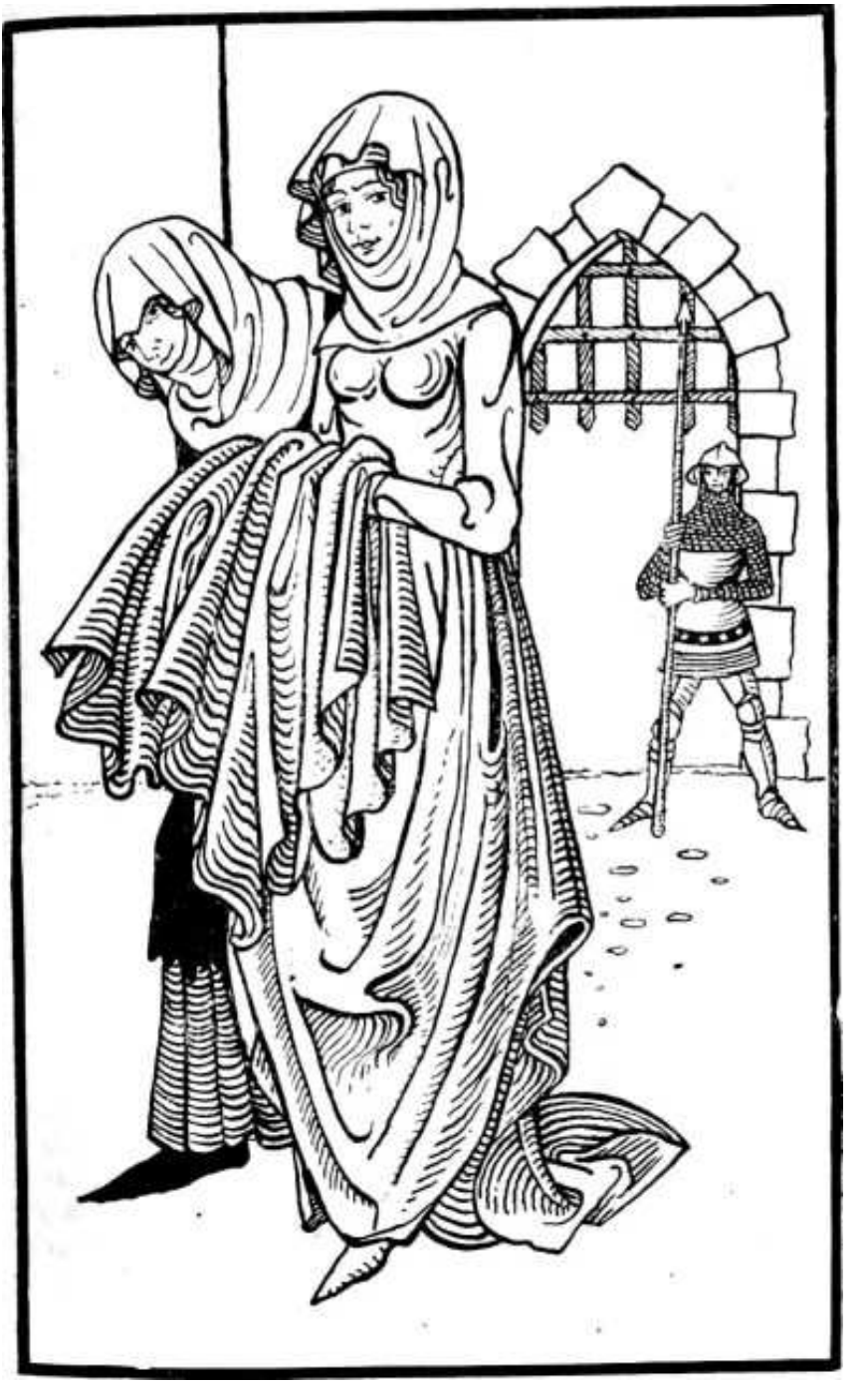
„Cecilko!" Eliška chytila vyjevenou holčici a nadšeně ji políbila na tvář. „Podívej. Tohle je tvoje, teď hned." Vtiskla jí do ruky hrst stříbrných grošů. „Dám ti desetkrát tolik. Všechno, úplně všechno, co mám, když přivedeš svou stařenku. A ať je začerněná, jak nejvíc dokáže." „Už mohou nosit na stůl, miláčku, ne?" řekl Jindřich Korutanský a opatrně se ošil, aby si toho Anna nevšimla. Slavnostní roucho ho u krku škrtilo. „Mám hlad."

„Nel" vykřikla Anna zlostně. „Čekám na Elišku. Tu chvíli to snad vydržíš."

„Chvíli." Jindřich se zatvářil lítostivě. „Dávno tu měla být."

„Chce být krásná," ušklíbla se Anna a podívala se významně na Otu z Lóbdaburku. „To Elišce dá přece trochu práce, ne?"

Byla si jista, že Eliška přijde. Setkání s pánem z Lipé přece neodolá. Přesto se v ní vzmáhalo znepokojení. Neklidnými prsty cupovala bělostný šátek, jak i ji opouštěla trpělivost. Cas utíkal. Večeře v kuchyni jistě už dávno ztratila chuť i vůni, ale na tom jí nezáleželo. Lobdaburk zatím vypadal, že se dobře baví, když s Jindřichem prázdnil jednu číši za druhou. Moc pijí, uvědomila si. Aby to ještě nedopadlo špatně. Eliška je statná a třeba se bude i bránit. Přece mu ji nebudeme držet. Pro mne to je a zůstane sňatek ve vší počestnosti. Na tom trvám. Nejsem přece nějaká...

„Raději pro ni pošlu," řekla stísněně a obrátila se k jídlonoši. „Můžeš začít. Její chyba, když přijde uprostřed hostiny."

Panoš se vrátil za hodnou chvíli a zůstal stát u dveří. Nejradši by byl neviditelný. Královna nevypadala, že jeho zprávu přijme milostivě. Anna ho konečně zpozorovala.

„Proč jsi nepřivedl mou sestru?" vybuchla.

„Není tam," špitl chlapec nešťastně.

„Jak to není?"

„Není," opakoval. „Odešla z kláštera hned po poledni."

Tenká látka v Annině ruce se roztrhla s hlasitým prasknutím.

„No tak, drahoušku," řekl plnými ústy Jindřich, který konečně zaznamenal, že něco není v pořádku. „Copak se stalo?"

To není možné! Stráže u brány přece měly příkaz nepouštět ji ven. Brány byly obsazeny Korutanci. A kaplan ji ujistil, že Elišce rozmluvil obavy z hříchu.

Vstala. „Podívám se po ní sama," řekla oběma pánům, pokoušejíc se o klid, a obrátila se k panošovi. „Ty pojď se mnou."

U brány se nedověděla mnoho. Krom hradní čeledi opustila Hrad jen stará ušmudlaná řeholnice benediktinka. Druhou branou před polednem přišla mladá krejčová s jakousi stařenkou a za chvíli nato zase odcházely. Nikdo jiný. A Anežka, jedna z dívek Eliščina fraucimoru, si odběhla dolů do města s uzlíčkem, prý ke krejčímu. Nevrátila se. Anna zavětřila, ale ani křížovým výslechem vojáka, kterého dala vytáhnout z postele, se nedověděla víc. Útlou plavovlasou Anežku dobře znal a přísahou na kříž potvrdil, že to určitě nemohla být přestrojená Eliška. Nakonec královna zamířila ke klášteru a dala zburcovat samotnou abatyši.

Kunhuta ji přijala velice nemilostivě. „Eliška tu není," řekla stroze. „Odešla."

„To není pravda!" vybuchla Anna neprozřetelně.

Kunhuta se podívala zvysoka na nej starší neteř. „Chceš snad říci, že lžu?"

„Ne, ale... Teto, prosím tě! Nezapírej ji. Eliška je podivínka, to přece víš. Myslím to s ní jen dobře."

„To pochybuju.“ Kunhuta si ji změřila planoucíma očima. „Příliš ses dala svést tou světskou slávou, dítě. Nebudu soudit, jestli tvůj choť je schopný vladař nebo ne. To mi nepřísluší. I když nemohu pochybovat o slovech tolika vážených mužů, kteří o něm soudí jen to nejhorší. Na něm mi nezáleží, ale ty jsi Přemyslovna. Jako Eliška a jako já. Chceš Elišku provdat za nějakého hejska z Míšně, a ještě proti její vůli? Ji, dceru mého bratra Václava? Svou sestru?“

Anna zbledla. „Kdo ti to napovídal?“

„Ona. A ví to dobře, neměj strach. Ví to už dávno, jenže nevěřila. Ale po tom, co bylo dnes... Odešla a nebránila jsem jí. Má pravdu. Je smutné, když dcera českých králů musí hledat ochranu mimo Hrad svého otce.“

Ta úlisná, pokrytecká lhářka! Ty řeči o hříchu! Ještě si dala zavolat zpovědníka, aby mě ukolébala úplně. „Z Hradu neodešla,“ řekla příkře. „Neschovávej ji, teto. Nemysli si, že není možné dát prohledat tvůj klášter do posledního sklepení.“

Abatyše se pokřižovala. „Na tohle nezapomenu,“ řekla tiše a zvedla ruku. „Přísahám ti při živém Bohu a při své spáse, že Eliška skutečně opustila klášter s mým vědomím. Tady není. A teď jdi a už se nevracej. Nikdy. Neznám tě.“

Zašla jsem příliš daleko, uvědomila si Anna s hrůzou. Kun-huta nelže. Dokonce přísahala I Chtěla se vrhnout na kolena a odprosit ji za to podezření, ale abatyše nečekala. Obrátila se k ní zády a spěšně, skoro štítivě ji opustila.

„Kde je?“ vykřikla Anna zoufale a vrhla se k zavřeným dveřím. „Kde?“

„Je libo odejít, Milosti?“ zeptala se sestra vrátná a zazvonila vyzývavě svazkem klíčů. „Tudy, prosím.“

Anna vyběhla na nádvoří. Zdálo se jí, že se musí pomátnout. Korutanci převraceli Hrad naruby. Nikde nic. Na slámě u stájí vyplašili jen párek bezvýznamných milenců, které rozlícená královna dala okamžitě vyhnat z Hradu. Zachvátila ji hořkost. Její choť klidně hodoval dál s vyhlédnutým ženichem a nestaral se o nic.

Pořád jen já. Všechno je na mně. Kde je ta dáblice? Přece se nevypařila!

Eliška se v té chvíli bujně smála v sedle mimochodníka, kterého pobízela k stále rychlejšímu cvalu. Loktuše uhlířky se jí dávno svezla s vlasů a vlála za ní jako vítězná korouhev. Jan z Vartemberka cválal po jejím boku a díval se na ni s netajeným zalíbením. Jindřich má pravdu. Dejte jí příležitost k činu a ve svých slavných chvílích dokáže být krásná. Ostré měsíční světlo by všední ženě ubralo půvabu. Eliščina výrazná tvář v něm neztrácela. Naopak. Vypadala jako stříbrný rytíř z pohádky. Udatný rytíř, který se nebojí dvanáctihlavého draka.

„Nejsi unavena, Milosti?“ zeptal se starostlivě.

„Já?“ vykřikla. „Nikdy! Chtěla bych tak letět celou noc.“

„Pak tě musím zklamat. Už jsme v Nymburce.“

Najednou ztichla. Její rytíř, který čeká. Ceká?

„Pán z Lipé je tam?“ zeptala se nesměle.

„Je v Horách Kutných. Vzkázal jsem pro něj, ráno může být zpátky.“

Ráno. Aspoň mě neuvidí v té směšné maškaře. Znepokojené se ohlédla zpátky, jestli Anežka neztratila drahocenný uzlík s jejími šaty, ale Anežka i Cecilie zůstaly kdesi vzadu uprostřed Vartemberkovy družiny, které dávno ujeli v tom bezhlavém trysku. Sami dva. Škoda, že to není on. I když pán z Vartemberka je velmi milý, statečný a prozíravý. Stěží by někdo její útěk zajistil lip. Měl jen pár zbrojnošů. Už ji prý nečekali. A přesto den co den od té chvíle, co zaslepeně odmítla šlechetnou na-bídku svého rytíře ... Zachvátila ji vášnivá vděčnost k tomu, kdo nad ní bděl. Měla tu aspoň jeho přítele, jemuž ji mohla projevit.

„Beringer tě prý vyrušil od snídaně,“ řekla s úsměvem, když zastavili před branou v mohutném opevnění nedobytného Nymburka. „Měl chvíli počkat. Je mi moc líto, že jsi byl celý den o hladu ... kvůli mně.“

Byla to pravda. Byl hladový a unaven, ale cítil se skvěle jako nikdy. „Tvá starost o mé pohodlí mě zahanbuje,“ zasmál se a uctivě

políbil tu pevnou, skoro mužskou ruku, která teď měkce spočinula na uzdě jeho koně. „Rytíři s jásotem prolévají i svou krev ve službách královně.“

Královně! Chci to opravdu? Opravdu jen proto jsem přišla podle *jeho* přání? Jsem dcera králů, ano. Všichni mi opakují, že jen já můžu spasit svou zem. Je to dost? Čtrnáctiletý hošík někde na Rýnu, kterého ani neznám, a urostlý rytíř, kterého miluju od dětských let... Je královský vínek dost, aby vyvážil lidské štěstí?

Brána se konečně otevřela. Ačkoli byla noc, pověst se rozlétla spícím městem, které vzrušeně procitalo. Nejdřív se objevovaly jen rozespalé tváře v oknech. Pak první zevlouni na ulicích. Ke konci se už prodírali nadšeným davem, oblečeným jenom tak napůl, jak lidé narychlo vstávali z postelí a vybíhali z domů. Teplá květnová noc. Lid vystrojený jako k maškarádě vítal svou královnu v potrhaných, špinavých hadrech žebračky v hodině duchů. A pomatený měsíc svítil k té slavnosti dobromyslných strašidel svou vlídnou, bílou lucerničkou neúnavně a nadšeně jako jeden z nich.

„Rytířský čin pro pána z Vartemberka,“ řekl Jindřich z Lipé a přátelsky bouchl Jana do zad. „Věděl jsem, proč odjíždím do Kutných Hor. Jednou to tak máme rozděleno, ne? Ušlechtilý rytíř a hrabivý podkomoří, kterého zajímá jen královské stříbro.“ Netrpělivě přešel po místnosti. „Nejvyšší čas, že se něco děje. Teď to roztočíme, že nebudou vědět, čí jsou. Rožmberk zůstal v Praze?“

„Nejspíš. Co chceš dělat?“

„Myslím, že je načase svolat sněm.“ „Do Prahy?“ zeptal se Jan pochybovačně.

„Kam jinam? Než se sejde, uděláme tam trochu pořádek. To nebude tak těžké. Máme Přemyslovnu.“

Jan se na něj podíval trochu zvláštně. „Ano, máš Přemyslovnu,“ řekl s úsměvem. „Dychtivě očekává, jak s ní naložíš.“

Jindřich se zarazil. „Co tím myslíš?“

„Chytrému napověz,“ ušklíbl se Jan. „A pán z Lipé je přece chytrák nad chytráky. Asi je dobře, že rytířský čin připadl pánu z

Vartemberka. Kdybys ji viděl v té umouněné loktuši ... Byla prostě skvělá.“

Jindřich se usmál. „To je jistě pořád. Mám ji rád. Nedávej se unášet bujnými představami. Vyděsila se k smrti, když mě podezírala, že ji chci unést pro svůj mrzký chtíč.“

Jan se na něj chvíli mlčky díval. „Měl bys k ní jít,“ řekl pak bez další poznámky. „Ceká tě.“

Dal se ohlásit, jak se slušelo. Dvě Eliščiny dívky vyrazily překotně ze dveří, ještě než vstoupil. Cekala na něj sama, pobledlá vzrušením. Zastavil se překvapeně na prahu. Byla jiná. Vždycky s ní hovoříval nenucené jako s dítětem, přes všechnu její snahu zdát se dospělá. Najednou to nešlo. S hrůzou si uvědomil, že Vartemberk měl pravdu. Nikdy už nemohl povýšeně peskovat ženu s takovýma očima. Věděl odjakživa, že je do něj zamilovaná, a bral to vždycky jako samozřejmost, s níž není třeba počítat. Dětská nemoc, jakou musí dřív nebo později prodělat každé děvčátko. Jednou z ní vyroste.

Nevyrostla z ní. A už to nebyla dětská nemoc. Hůř. Při Eliščině povaze to musela být vášeň. Nic menšího. Jindřich z Lipé, lehkomyslný dobrodruh, který procházel z náruče do náruče bez nejmenších výčitek svědomí, zděšeně zíral do těch očí, jejichž výraz říkal všechno. Nikdy ho nenapadlo ani ve snu ... A dnes ještě míň než kdykoli dřív. Měl rád ženy oblé a útlé, se vzedmutými vlnami ňader nad vosím pasem a vyzývavými boky pohanské bohyně. Zeny, před nimiž vás nenapadá klít a hrát s nimi v kostky nebo křížit meče na kolbišti, stejně jako by si nikdo nespletl mazlivou kočičku s loveckým psem. Představa Elišky, vzlykající slastí v jeho objetí, byla prostě směšná.

„Jindřichu,“ řekla vřele, „díky.“

Zavřu oči a políbím ji, uvažoval chvíli, když o jeho sluch zavadil ten stříbrný, nádherný hlas. Ale okamžitě to zavrhl. Jednou by je stejně musel otevřít a pak... Jenže staršího bratra hrát už nelze.

Rychle pokročil dovnitř třemi kroky a klekl na koleno: „*Já* děkuji, že Tvá Milost posvětila můj dům svým příchodem,“ řekl

dvorně, chopil se její ruky, uctivě, opatrně políbil konečky prstů a zase ji pustil.

Dívala se na něj trochu zmateně. Vstal. „Přišla jsi jako královna ke svému sluhovi. Důvěrnost mezi námi, která mi bývala tak milá, už patří minulosti, Milosti. Nechci, aby vznikla sebemenší pochybnost. Ty přece znáš svou sestru.“

„Pochybnost... o čem?“ zeptala se stísněně.

„Nevíš-li to, nebo nechceš-li vědět, tím lip,“ usmál se. „Jsem rád, že si rozumíme. Neměj obavy. Nikdy nepřekročím mez, která sebevznešenějšího hodnostáře dělí od královny.“ Úředníka, vzpomněl si se vztekem na tu druhou. Aspoň jednou ti ukázat, kdo je to pán z Lipé!

Něco z jeho myšlenek se asi odrazilo v jeho tváři, protože Eliščiny oči zpokorněly ještě víc. „Hněváš se?“ hlesla zaraženě. „Já jsem to přece tak nemyslela, Jindřichu.“

Ne, ty ne, ale ona ano. Co to sem pletu. Jsem přece v Nymburce a ne v Hradci. Dost. Usmál se. „Jsem rád, že jsi tady,“ řekl prostě. „Měl jsem o tebe strach. Byl bych tisíckrát raději, kdybych neměl pravdu, ale .. .“

„Měl jsi ji,“ vykřikla vášnivě. „Ve všem!“

Najednou byla v jeho náruči. Opatrně ji pohladil po vlasech a přitiskl její tvář k svému rameni. Cítil v srdci zmatek, který hraničil s nelibostí. Nechtěl ji ranit. Zaboha ne. Hluboce ji litoval a taky se trochu hněval sám na sebe. Proč, ty chamtivče, ty bláznivý podkomoří, *ted* by stačilo jen vztáhnout ruku, nevidíš? Miloval ses už s kdekým, copak by ti bylo tak zatěžko obejmout i tohle kůzle, které v sobě objevilo ženu? Přemyslovna. Dcera panovnického rodu. Vyhlédnutá česká královna. Třeba je to jen proto, že jsem na to nikdy nepomyslel. Třeba se bojím skončit jako Falkenštejn, kterého láska královny stála hlavu. Jak je to dávno. Už dvacet let! Ne, nedorostl jsem Falkenštejna. Ten se odvážil nejvyšší sázky a prohrál. Já bych prohrát nemusel. Je jiný čas. Dnes po dvaceti letech je jiný čas. Jenže mám asi malé srdce. Nevejde se mi do něj už Eliška

Přemyslovna. A Falkenštejn možná ani nechtěl být králem. Miloval prostě královnu. Já ne.

Konečně zase začal vnímat ten čarovný hlas. „Proč?“ ptala se. „Nedej na to, co jsem říkala. Byla jsem hloupá. Obelhali mě. Chtěli mne provdat za Otu z Burgau-Lobdaburku. Nebýt tebe, byla bych už dnes... Proč tedy? Přece vím, co cítíš, co cítíme oba a ...“

„Mlč,“ přerušil ji. „Zítra bys litovala. Nejde jen o tebe a o mne. Jsi naděje národa. Od tebe všichni čekají spásu. Jenom od tebe. Není tu už nikdo, rozumíš? Nikdo kromě tebe, kdo by mohl zachránit českou zemi. Chceš se vzdát trůnu? Nezapomeň, čí jsi dcera. Římský král...“

„Římský král!“ zvolala s opovržením. „Kdysi se Cechové neptali římského krále. Nechci se vdát. Křivdíš mi. Snad není zvykem, aby žena seděla na královském trůnu. Ale na knížecím českém stolci už přece vládla kněžna Libuše. Jindřichu! Musíme *my* se ptát nějakého římského krále? My dva? Ty a já?“

Jemně ji od sebe oddálil. „Musíme,“ řekl vážně. „Kdybychom všichni byli zajedno..., ale nejsme. Jsme zajedno jen v tom, že nechceme Jindřicha z Korutan. Kdyby kdokoli přišel s tím, že krále nemusíme hledat v některém z panovnických domů... Rožmberk, Landštejn, Vilém z Valdeka, Bavor ze Strakonic a desítky dalších si budou myslet, že oni jsou ze všech nejhodnější královského vínku. Oč víc mám moci, o to víc mám nepřátel. To by je proti mně sjednotilo, Eliško.“

„Ale Libuše ...“

„Jako bys nevěděla, jak to s Libuší dopadlo,“ zasmál se. „Muži se nezměnili od těch časů.“

„Myslíš, že Jindřich z Lipé je méně, než byl Přemysl ze Sta-dic? Vladyka, který oral na poli, proti hrdinovi a rytíři?“

Mluvila dál, zasypávajíc ho vášnivými slovy, která dávno neposlouchal. Ted, když už její oči nebyly tak těsně u jeho, vnímal ji celou a bezděčně se vzdálil od místa a času, kde byli. Čtrnáctiletý chlapec, vychovaný na francouzské hranici a zvyklý nej-jemnějším mravům a zhýčkaným ženám. Nebo ještě hůř, třicetiletý světák,

králův bratr. Strašidlo, řekl ten, který si ji měl vzít. Přece ji nemůžeme prodat k takovému ponížení! Naši Pře-myslovnu! 2e není krásná, to přece... Opravdu není? Zadíval se na ni pozorněji. Po matce nebyla. Guta Habsburkovna byla drobná, buclatá a docela pohledná plavovláska. Po otci? Co ten by býval dal za tak mužný zjev! Vynikal něžnou dívčí krásou. Královna Kunhuta, jeho matika, byla prý předobrazem své dcery abatyše. Omračující žena i ve čtyřicítce. A její choť, Přemysl Druhý, slavný železný a zlatý král ...

To je ono, uvědomil si okamžitě. Ne, není ošklivá. Přemysl byl prý krasavec. A tahle tvář, kdyby patřila muži ... Jenže je žena a musíme ji vdát. Přece se s tím dá něco dělat, proboha. Vlasy má krásné, oči taky, a ten hlas... Je trochu ramenatá, taky hranatější, než je můj vkus, ale někteří to prý mají rádi. Jenže ten chlapec se jí musí leknout. Vypadá jako statný rytíř. Takhle si žádný panic sladkou milenku nepředstavuje. A je červená jako kuchařka u ohniště.

Pozor! Pomalu. To ty šaty. Barva a střih. Prostě nemožné. Odjakživa se oblékala s nevkusem. Konec. To se dá napravit. Oči a vlasy, ano, i zuby má krásné, a vůbec tvář má ušlechtilý tvar, jenom ji trochu změkčit, aby nevypadala tak hrubě, nesmí se objevit bez pláště, aspoň šál vždycky přes ramena, nic přiléhavého, ty boky jsou hrozné, když ženská, tak má být ženská, to je ovšem jenom můj vkus, i úzké boky leckdo chválí, svlečená konečně nemusí vypadat špatně, ne, určitě nevypadá, ale ta výška, proč, vždyť je to majestátní, vlastně to bude docela nádherná královna.

Eliška zítratila řeč pod tím upřeným pohledem. „Co se na mne tak díváš," hlesla rozechvěle. Ted, teď mě vezme do náruče. Ještě nikdy se na mne nepodíval takhle.

„Vlastně jsi přišla jen tak beze všeho," řekl opatrně. „Třeba dobudu Hrad, ale třeba taky ne. Pomyslela jsi vůbec na svatební šaty? Měsíc, dva je čas, než se sejde sněm a poselstvo dohodne podmínky s římským králem, ale stejně musíme spěchat. Seženu ti krejčího co nejrychleji."

Eliška zápasila se slzami. Tohle je odpověd ... na to všechno? „Vymlouváš se," vzlykla. „Já... Já jsem se ti nabídla, a tys mě odmítl!"

„Nenabídla ses, a já jsem neodmítl. Nikdo z nás přece neřekl nic a nejmíň ty, protože jsi Přemyslovna a víš, že nemáš právo trápit srdce rytíře pokušením, které by nesměl přijmout."

„Přece jsem říkala ..."

„Neslyšel jsem nic." Znovu políbil její ruku a usmál se. „Tvé místo v mém srdci, Eliško," řekl vřele, „zůstane vždycky nezměněno."

Ani nešel spát, jak ho zachvátila nová posedlost. Čert vzal jednu probděnou noc v sedle. Bude jich ještě nepočítaných.

„Štěpáne," řekl přísně svému krejčímu, „neposílal jsem tě do Benátek a do Paříže proto, aby sis tak lacino pomohl k mému stříbru."

Štěpán se polekal. Samozřejmě měl jako každý občas nějaký hříšek. Jen hlupák by nesáhl hlouběji do pánova měšce, když byl tak štědře otevřen. Sem tam mu vybyl kus vzácné látky i zlatého dracounu, při vyšívání drahocenného pláště pána z Lipé dokonce ušetřil i několik nejkrásnějších perel. Ale spoléhal se, že pan podkomoří nepřeměřuje úzkostlivě každý loket sukna. Viditelně pobledl, ale pro jistotu mlčel, než pochopí, oč vlastně jde. Jen blázen by se přiznal dobrovolně ke všemu.

Jindřich se usmál. „Pochopitelně počítám s tím, že trochu kradeš jako všichni. Na tom nezchudnu. Pokud vím, nepřekračuješ slušnou míru. Můžeš se smát, jestli se mýlím, ale nejsem úzkoprsý. Jde o víc, můj milý mistře krejčovského cechu. Není vůbec žádné umění udělat krasavce z pána z Lipé. Ani z těch několika sličných paní, jejichž půvaby by vynikly i v kytli. To byla jen zkouška, Štěpáne. Čeká tě cosi slavnějšího. A odměna bude úměrná tvému umění, ukážeš-li ho tak, jak si představuju. Stál jsi mě dost. Vydržovat si v cizině tovaryše není zrovna levné. Zvlášť když je to takový šejdíř jako ty."

„Ano, pane," řekl Štěpán pokorně a barva se mu vrátila do tváře. Ten úvod ho nepolekal. Věřil si jako skutečný mistr svého cechu,

který se učil na nejskvělejších dvorech Evropy. Mrazení, které mu lehounce přebíhalo po zádech, nebyl strach. Jen vzrušení vojevůdce před bitvou. Oblékat pána z Lipé byla rozkoš, ale opravdu to bylo snadné. Patřil k těm, které nedbale zavineš do loktuše, a hned vypadají jako král. Král! Vlastně to věděl dřív, než jeho pán otevřel ústa k další řeči.

„Zenia, Štěpáne," pokračoval pán z Lipé lenivě, „aby se mužům líbila, musí být milostná, líbezná a svůdná jako hřích. Bez šatů je taková skoro každá. Jenomže vy, mizerní krejčí, to dílo boží často zpotvoříte. Záleží na vás. Štíhlá žena může být líbezně ikřehká nebo odpudlivě hubená. Zena mocně vnadná z vašich rukou někdy vyjde jako nakynutá buchta. Byl jsi v Itálii. Viděl jsi sochu Diany, římské bohyně lovu? Vy padouši byste z ní klidně udělali bezpohlavní stvůru, hranatou, bez půvabů, před kterou milenec zděšeně prchá, když se nesvlékne včas, aby se na ni mohl podívat očima lásky. A přece Diana je krásná. Nikdy o tom nikdo nepochyboval."

Štěpán se skrytě usmál. Znal vkus pána z Lipé a hezky zblízka. Krejčí zná tělo ženy, kterou obléká, lip než milenec. Mezi těmi, které se panu podkomořímu občas uzdálo odměnit drahocenným rouchem, nebyla žádná, která by svědčila o tom, že právě chlapecká Diana je předmětem pánova horování.

„Ano, pane," řekl klidně. „Můžeš být bez obav. Sám jsem si všiml, že královský krejčí Její Milosti křivdí."

Jindřich se zamračil. „Nic takového jsem neřekl. Její Milost se shodou okolností octla tady bez svého šatníku. Oblékneš ji tak, aby vypadala jako královna a půvabná žena, protože to oboje ona je. A nebude-li to každému jasné na první pohled, bude to jen tvoje vina, a spolehni se, že si to odskáčeš. O odměně nemluvím. Jde o královnu, může být jen královská, stejně jako trest. Jasné?"

„Docela, Milosti. A výlohy? Klenoty, látky, zlato ..."

„Bez omezení. Zpravím komorníka. A, Štěpáne...," Jindřich si odkašlal a zadíval se z okna. „Mocní bývají panovační, ale jsou lidé a ne vždycky musí mít pravdu. Shledám-li, že se mýlí můj král, jednám po svém a snažím se, aby to nepoznal."

„Ano, pane podkomoří. Mohu být tak smělý a zeptat se, co děláš, když to přece jen pozná?“

Jindřich se rozesmál. „Já jsem na tom moc špatně, můj milý. Mezi mnou a královskou mocí už nikdo není. Ale kdokoli jiný má mne, aby se poradil.“

„Nezapomenu na to, pane.“

Zpočátku šlo všechno hladce. Dost snadno Elišce vysvětlil, že pro její návrat do Prahy se nehodí královský nach jejího oblíbeného šatu. Ukřivděný sirotek musí být oděn prostě a nenápadně. Je třeba získat srdce lidu proti rozmařilé královně. S potěšením se díval, jak s holubičí šedí splývavého roucha nápadně kontrastují jiskrné černé oči a zářivá rudohnědá svatozář kolem její hlavy. Před branou bych ji měl políbit, pomyslel si, jak ho zašimralo překvapující pokušení. Polibkem rty vždycky rozkvetou a ona se bude usmívat a ukáže své krásné bílé zuby. Když se usmívá, je vůbec půvabnější. Ne. Nemůžu ji líbat pořád. Musí to dokázat beze mne. Řeknu Vartemberkovi, aby jí vyprávěl nějaký košilatý vtip. Když zrozpačití, vypadá jemněji a skoro žensky.

Uklidněn odjel shánět hotovost. Když se vrátil pro Jana k poslednímu úderu na královský hrad, čekala ho pohroma. Zastihl Štěpána v komůrce za svou ložnicí, roztřeseného a skoro v slzách.

„Už tři dny se tady skrývám, pane,“ řekl šeptem, jako by za zavřenými dveřmi číhali Eliščini špehové. „Její Milost neví, že už jsem se vrátil. Nechtěl jsem tentokrát bez tebe.“

„Co se stalo?“

„Slavnostní roucho, pane. Její Milost si přála modrou.“

Jindřich se zamyslel. „Rozumné,“ řekl nakonec.

„Ano, taky se mi zdálo. Jenže ... Chtěla chrpovou modř a purpurový plášť.“

„Červenou nikdy!“ vykřikl Jindřich zlostně.

„Ovšem. Zajel jsem do Žatce. Na trhu byli kupci z Francie. Podívej.“ Rozložil před ním světlounký šedomodrý atlas a bělostný aksamit hustě protkávaný zlatem, které vrhalo nafialovělé záblesky. „Myslel jsem, že to bude stačit.“

„Nádhera,“ vydechl Jindřich. „Čeho se bojíš?“

„Vyhodila mě!“ vykřikl Štěpán skoro plačky. „Rekl jsem jí, že nic jiného nebylo, že do nejistých poměrů, jaké jsou teď v Cechách, se kupci bojí. Hnala mě zpátky. Ze tedy chce šaty barvy pampelišek a plášť jako svěží tráva na jaře. Viděla to prý na louce a že nic není krásnějšího.“

„Rekls jí doufám, že žena není louka?“

„Toho jsem se chránil, Milosti. Jel jsem zpátky a přivezl jsem tohle.“

Jindřich se znalecky podíval na něžné, smetanové hedvábí, přes které Štěpán přehodil cíp temně zeleného těžkého sukna. „Co říkala?“

„Nic. Bojím se tam jít bez tebe.“ Štěpán sepjal ruce. „Vlasy jí ještě zčervenaly,“ vyhrkl zoufale. „A brčálová zeleň! Hrůza!“

„Jdeme,“ řekl pan podkomoří a přátelsky ho poplácal po rameni. „Ty se ohlas, až budu chvíli uvnitř.“

Když vstoupil, Eliška zvedla hlavu od vyšívání a podala ho Cecilce, která pracovala na druhém konci dlouhé šerpy. „Chtěla jsem už poslat pro Petrmuše,“ řekla trpitelsky, když se uvítali. „Venkovský krejčík přece jen nemůže nahradit pražského mistra. Ale pán z Vartemberka se domnívá, že bude lépe neprozrazovat, kde jsem. Hloupost. Myslím, že to už všichni dávno vědí.“

„Praha je úplně uzavřená,“ zalhal si Jindřich bezostyšně. I když se v městě musel spokojit jen bezpečným držením Mostecké věže, jednotlivcům u brány nikdo nedělal potíže. „Ty nejsi spokojená, moje drahá? Právě jsem ti chtěl říci, jak ti to krásně sluší.“

„Domácí šaty,“ řekla s uzarděním. Ve skutečnosti se jí ani ty nelíbily. Připadala si v nich málo vyzývavá a příliš všední, aby mohla upoutat pána z Lipé, zvyklého na svůdnice, jako byla *ta*. „Na to ještě stačí.“

„Dohlídnu sám. Uvidíš, že to bude lepší.“

„Podívej se jen na to vyšívání,“ řekla mrzutě. „Královská šerpa! Chtěla jsem samozřejmě veliké květy, ale přinesl to už s

nakresleným vzorem. Prý by to "bylo vidět, kdybych to překreslila. Copak se nesežene jiný kus hadru?"

„Tenhle brokát ne," prohlásil Jindřich drze. „Je veliká bída. Kdybys viděla kupecké sklady..."

„Je to krásné," ozvala se Cecilka vzdorovitě.

Eliška po ní šlehla výsměšným pohledem. „Tvůj mistr Štěpán se Cecilce náramně líbí," ušklíbla se. „Je ovšem pohledný mladík a prý ještě svobodný, ale krejčí..."

„Nechci ti odporovat, ale vždyť má vlastně pravdu," řekl Jindřich honem a chopil se vyšívání. „Podívej. Na velkých vzorech je vidět nepřesnou linii a to se při vyšívání mnohdy stává. I kdybys měla toho brokátu celou míli, je sotva čas načínat několikrát tak náročnou práci. Jsi příliš odvážná, Eliško. To tě ctí, ale při šití to není vždycky k dobrému. Nemůžeš se objevit před svým ženichem v pokažených šatech. Co by si pomysleli?"

„Kdybych si to nepředstavovala jinak," prohlásila Eliška obměkčené, „možná by se mi to taky líbilo. Budiž. Ale jestli mě zase bude chtít obléknout jako nějakou všední klášternici..."

Štěpán se objevil jako na zavolanou. „Co máš?" vykřikla. „Ukaž mi to. Teď hned. Před pánem z Lipé."

Krejčí se podíval na svého pána a mlčky rozprostřel obě látky po stole. Eliška se hlasitě nadechla. „Chtěla jsem zelenou a žlutou," řekla nebezpečně.

„Máš znamenitý vkus," prohlásil Jindřich s obdivem. „Opravdu. Žlutá a zelená. Jak krásně to ladí. Blahopřeju ti, Štěpáne. Musels mít před očima podobu své paní, když jsi to vybíral. Zázračné." Zkušenou rukou přehodil přes Eliščina ramena měkkou látku. „Jen se na sebe podívej do zrcadla. Ta hebká líbeznost! Tomuhle říkám šaty pro nevěstu. Nevinnost, čistota a mládí. Nádhera."

„Ano, je to pěkné," souhlasila Eliška se sklopenýma očima, přemáhajíc zklamání. Přece mu nemohu říci, že jsem chtěla... Najednou ji napadlo spásné řešení. „A řízu vyšiju barevnými kamínky!" vykřikla. „Budou duhově blýskat na každém kroku. Červená, modrá, zelená, ano, to je to pravé!"

„Spíš perlami, Milosti," špitl Štěpán nesměle.

„Kamínky!" dupla. „Taková nevýrazná barva snadno zanikne, a ještě perly! Co říkáš, Jindřichu?"

„Perly, smím-li tě prosit," řekl uctivě, ale neústupně. „Udělej mi to k vůli. Mám sbírku perel, kterou jsem ti chtěl věnovat. Také můj plášť je pošit perlami a nemohu už pořizovat jiný. Ať nás spojují aspoň ony, když už nesmím být prvním účastníkem toho nejslavnějšího obřadu." Podívala se na něj velkýma, dojatýma očima. Zastyděl se, ale jen malinko. Dělal to přece pro ni. „Jedny šaty nestačí," obrátil se přísně k Štěpánovi. „Doufám, že máš ještě něco."

„Jistě. Její Milost si přála modrou. Přivezl jsem ..."

„Modrou! Výborně!" vykřikl pán z Lipé. „Podívám se napřed sám, dovolíš?" obrátil se k Elišce. „Zbytečně by tě obtěžoval."

„Ale já už jsem .,."

„Ne, ne," umlčel ji, „to je pro mne maličkost. Nikdy ti zrcadlo nepoví víc o tom, co ti sluší, než milující oči. To mi věř." Shrnul jí vlasy z čela. „Byl by hřích urážet tuhle nádhernou barvu křiklavým tónem sprosté látky. Neměj strach. Dovolím jenom to, co dá vyniknout tvému půvabu."

Královna! pomyslela si Anna Přemyslovna trpce. Co je to víc než perlová čelenka a purpurový plášť? Ani nemusela tak obezřele vybírat bohatě zřasenou velkou roušku. Hravý vítr jí ji dávno odfoukl s tváře, a přesto se nesetkala s jediným pátravým pohledem. Vlastně měla být ráda, jenže. .. Rychle se stáhla pod ochranu korutanského rytíře, který se úspěšně tvářil jako nějaký blahobytný německý měšťan. Z okna domu nad nimi vyhlédl zlatník Konrád. Téhož domu, kde umíral její otec. Kdysi tam bývala denním hostem. Jak je to dlouho? Už pět let, proboha. A přece to není tak dávno, aby... Konrád ji přelétl lhostejnýma očima jako kohokoli v tom tichém bezejmenném davu, a znovu se zadíval ke vchodu kláštera dominikánů, v jehož refektáři zasedal panský sněm. Král je na Hradě a jeho panstvo se tu radí, koho posadit na přemyslovský trůn. Jako by nebylo vidět, že už je obsazen. Takovou mohutnou zadnicí. Anna

si nenávistně vzpomněla na nepřítomného chotě, jako by za takovou nehoráznost mohl sám. Vlastně mohl. Měl vzít do ruky otěže vlády. A včas. Přitáhnout pevně udidlo v té drzé hubě pána z Lipé. Je pozdě. Teď už Korutanci a Míšňani nesvedou nic. A když, užitek z toho určitě nebude mít Jindřich Korutanský.

Kolem vchodu byl klid. Jen chvílemi vyběhl panoš, který kamsi spěchal se vzkazem, a jiný zase běžel dovnitř. Anna si dodala odvahy a jednoho z nich zastavila. „Co se tam děje?“ zeptala se.

„Nic,“ zasmál se. „Ještě tam není pán z Lipé a naše Přemyslovna.“

Naše Přemyslovna! Naše. Eliška. Ještě se z toho nevzpamatovala, když se kdesi ozval vzdálený křik a za chvíli celý dav kolem ní nadšeně hulákal. Anna vystoupila na špičky. Její průvodce ji popadl kolem pasu a zvedl ji jako pírko. Ještě před týdnem by mě to smrtelně urazilo, pomyslela si, ale teď se na něj vděčně usmála přes rameno a upřeně se zadívala před sebe. Blížili se po mostě. Nejspíš ji zase ubytoval ve svém domě. V tom, kde ... Anna polkla a honem zamrkala, aby rozehnala zrádnou mlhu. Chci vidět. Však ono je přejde nadšení, až uvidí tu maškaru zblízka.

Vyzná se, lotr. Šli pěšky jásajícím špalírem. Anna přes hlavy ostatních viděla jen oči a čelo pána z Lipé a chvílemi nazlátlou Eliščinu kadeř. Byla prostovlasá. Dokonce snad i bez šperků. To lid ocení. Anna se vytáhla výš, ale vtom ji Korutanec zprudka postavil na zem, jak do něj někdo vrazil v tlačenici. Teď neviděla nic.

Najednou ji kdosi odstrčil zpátky a na uvolněném místě se *oni* vynořili těsně vedle ní. Stála teď v první řadě. Marně se pokoušela couvnout. Nebylo kam. Eliška ji minula bez povšimnutí. Zářící šťastné oči těkaly od pána z Lipé ke vchodu kláštera. Proboha! Anna za ní civěla s otevřenými ústy. Byla krásná. Opravdu! Krásná. Nesla se plavnou chůzí v bledě modrém atlasu, ta nemožná chlapská ramena jí zakrýval splývavý aksamit, jehož bělost prosvítala duhovými záblesky výšivky jako královský hermelín. Bez jediného šperku. Obvykle zarudlá tvář, která v Anně vždycky budila výsměšný soucit, najednou vypadala vábivě a svěže jako dozrávající

broskev. Zářila mládím a zdravím. Vedle neplodné, vadnoucí královny... Ano, vypadala na to, že bez nesnází porodí dvacet synů. Naděje národa! Křečovitě se držela paže pána z Lipé, který ji vedl, jako by šli k tanci. Jistě, něžně a poddajně, jak sluší dívčí nevinnosti, nevypadala pořád. Ale královský, to ano.

Nevinnosti! V Anně se zatajil dech. Byla vůbec panna? Anna si znovu vybavila tu šťastnou, vítěznou tvář. Už viděla jen Eliščina záda. Vladařsky vzpřímená.

Jindřich z Lipé se teď krátce ohlédl. Poznal ji určitě už prve. Jediný. Zvolna přejel posměšnýma očima po její bledé, zrůz-něné tváři a znovu se obrátil k Elišce s oddanou něhou. Zašli. Ozbrojené panské družiny zatarasily vchod. Pokřik zvolna umlkal. Znovu nastalo hluboké ticho. Osudná chvíle národa. Tam uvnitř...

Anna se otočila a drala se pryč. Jakýsi výrostek jí zastoupil cestu. „Je tam pán z Rožmberka?“ zeptal se dychtivě a zatahal ji za rukáv. „Nevíš, paní?“

„Kdepak by byl?“ odsekla vztekle. „Všichni tam jsou. Oškubou nového krále, dřív než se objeví v Praze.“

Nového krále! Řekla to skutečně? Zakryla si tvář rukama. Korutanec ji zachytil v poslední chvíli, když už se kácela. Lidé se soucitně rozestoupili. Anna se vzpamatovala, těžce se opřela o rameno svého průvodce a pomalu se vydali zpátky k mostu.

Buď čistá jako sníh...

Chlapec, který seděl na nízké zídce, ještě měl před sebou dobu překotného růstu, ale rád se pokládal za rytíře. Dost ho mrzelo, že zůstal menší než většina jeho vrstevníků. O to pevněji se pokoušel v drobné ruce svírat dřevec i štít a nejednou už se mu podařilo zvítězit ve šraňcích i nad statnějšími soupeři.

Právě teď měl jiné starosti než budoucí válečnou slávu, starosti o nic méně svízelné, ale určitě lákavější. Zamyšleně otáčel v ruce polorozkvetlou růží a přivřenýma očima pozoroval dětskou hru svých dvou sestřiček. Vlastně spíš předstíral, že je pozoruje. Celou bytostí se upínal k tichoučkým krokům, které se k němu zezadu kradmo blížily. Hebké dlaně přikryly jeho oči.

„Kdo je to?“

Změněný hlas se marně pokoušel znít hluboce a mužně.

„Nevím,“ odpověděl s docela věrohodnou nejistotou. „Budu hádat, ano?“

„Hádej. Ale smíš jen třikrát. Potom prohráváš.“

Upustil růži do klína. „Už jsem prohrál,“ řekl a hbitým hmatem se zmocnil rukou, které nestačily ucuknout včas, stáhl je níž a políbil růžové dlaně jednu po druhé. Pak vstal a s dvornou úklonou do nich vložil zářivě rudou růži. „Na důkaz mé lásky, krásná Gertrudo.“

„Díky.“

Dívka byla jen nepatrně vyšší než on, přestože byla už dospělá. Usedla na zídku z druhé strany a přitáhla ho zpátky k sobě. Malinko se zaklonila, aby mohl bez potíží dosáhnout k jejím rtům. Přes své mládí ji líbal bez chlapecké neobratnosti. Hráli si tak už třetí měsíc a Jan byl dobrý žák. Až příliš dobrý. Gertruda ho jemně odstrčila, když ruce, které ji objímaly, začaly zvědavě bloudit po zakázaných místech, a napřímila se. Jan se otočil a rychle ji objal zezadu. Chvíli

jí trvalo, než se vyprostila. Chvíli určitě o něco delší, než bylo nezbytně třeba. Měla ráda tu hru něžných citlivých rukou, ale Jan už přicházel do věku, kdy hrozilo, že jenom hrou se nespokojí. A Gertruda už dva roky čekala na svou sázku, o které věřila, že jí přece jen vyjde, přestože se jí tak nečekaně vzdálila.

Bylo jí sedmnáct. Mladší hraběcí synek, který ji v patnácti svedl, vypadal tenkrát docela dosažitelně. Ráda si namlouvala, že jsou zasnoubeni. Jenomže ve skutečnosti nebyli, a dnes ... Mívala občas i jiné milence. Spíš ze vzdoru, málokdy z touhy. Ale Jan byl dítě. A ještě k tomu Valramův synovec. Slabounká naděje by povadla docela, kdyby liknavý ženich věděl...

„To ne, můj princi," řekla něžně, svírajíc jeho ruce ve svých, a opřela hlavu o jeho hrud. Takhle, když stál za ní, si připadal velký. Věděla, že to má rád.

„Proč?" zeptal se smutně. „Přece víš, že tě miluju."

Pustila ho a vstala. „Kolikpak je ti?" zeptala se s vlídným posměchem.

„Čtrnáct," vybuchl. „To už je dost. Mohl bych ..."

„Ještě ne," usmála se. „Až za měsíc." Přitáhla si jeho hlavu a znovu ho políbila na rty.

Odvrátil se. „Mučíš mě," řekl temně. „Proč jsi dnes v noci nepřišla? Čekal jsem."

„Právě proto. Jsi moc divoký. Přísahal jsi mi jako rytíř, a neuctivě se mě dotýkáš; kdykoli máš k tomu příležitost. To přece nejde. Vždycky slibuješ, že budeš hodný. A nikdy to nedodržíš."

„Nechceš, abych byl hodný. Nevím, co chceš. Já ... nikdy jsem se nepodíval na jinou. Věříš mi?"

Rozesmála se. „Tohle určitě." Zvedla odhozenou růži a přitiskla ji ke rtům. „Jsi moc domýšlivý. Už budu líbat jenom tvoje růže."

„Nelíbí se ti, když tě líbám?"

„Docela. Jenomže ty mě nechceš jen líbat. A já ..." Dnes v noci. Také čekala, a stejně marně. Na Valrama. Kdoví, neřekl-li mu tenhle malý... Dostala vztek. „A já nemám chuť učit chlapečky," řekla

ostře. „Nemám chuť, rozumíš? Podívej se dřív na jinou, ale pořádně, a pak přijd. Ale až vyrosteš, ano?“

„Děvko,“ hodil po ní vztekle.

„O, tohle je tedy slovo lásky,“ zasmála se. „Pojd blíž, můj rytíři. Já se nehněvám.“

Byl by rád odešel, ale místo toho po ní znovu vztáhl ruce.

Nastavila mu růžovou tvář. „Tak,“ řekla a odtáhla se, sotva se jí dotkl hladovými rty. „A to je napříště všechno, co ti dovolím.“

Jan měl víc síly, než by někdo hledal v drobném těle. Přeskočil zídku a vrhl se k ní, ale cosi v její tváři ho v poslední chvíli zarazilo. Otočil se.

„Jene, můj miláčku,“ promluvila jeho matka tak klidně, jako by nepozorovala pranic nepatřičného. „Běž k otci. Hledá tě.“ Přitáhla si ho blíž a vřele políbila rozpálené tváře. „Běž. Pospěš si.“

Gertruda hbitě zmizela. Když se Markéta Brabantská znovu obrátila, hrála si už opodál s oběma dívenkami. Markéta pomalu přešla k nim a usedla na sedátko ve stínu. „Hraješ si často s mými dětmi,“ ozvala se po chvíli. „Velice často. Ale řekla bych, že je nemáš ráda, Gertrudo.“

„Mýlíš se, Milosti,“ odpověděla Gertruda s mírnou drzostí a objala obě holčičky najednou. „Zbožňuju je.“

„Všechny?“

Obě chvíli mlčely. Pak Gertruda pustila děti a vstala. „Máš nějaké přání, Milosti?“ zeptala se tiše.

„Jen otázku. Svedla jsi mého syna?“

Gertruda zrudla. „Milosti!“ vykřikla pobouřeně. „Jak si můžeš myslet... Jsem urozeného rodu a ...“

„Ale ne panna,“ přerušila ji královna. „Mně nemusíš lhát, Gertrudo.“

„To, Milosti, je moje věc,“ řekla dívka s jistou důstojností. „Jsem zasnoubena.“

„Blahopřeju. A s kým?“ Markéta se na ni chvíli dívala napůl soucitně a napůl pohrdavě.

„To přece víš, Milosti,“ hlesla Gertruda a ledová ruka jí sevřela srdce. „Přede dvěma lety ...“

„Pojd ke mně.“ Markéta ji stáhla k sobě na sedátko. „Mělas být opatrnější, dítě,“ řekla vlídně a pohladila ji po vlasech. „Chudá dívka jako ty má jenom jeden poklad. Valram je přelétavý. A i kdyby tě nakrásně dosud věrně miloval... Leccos se změnilo za dva roky. To přece víš.“

Ano. V listopadu bude Markéta Brabantská, dvacet let hra-běnka z Lucemburku, už dva roky římskou královnou. A Valram, ten lehkovážný, chudý hraběcí synek, je bratrem římského krále a brzy snad i římského císaře. Nicméně, mladší bratr není král a Valram přece ...

„Nezrušil svůj slib,“ zašeptala se sklopenýma očima.

„Nikdy ho veřejně neučinil,“ řekla královna vážně. „Nechci ti lhát, mé dítě. Tvůj Valram bude českým králem a ožení se s Přemyslovnou.“ „Ne!“

„Přece víš, že jsme přivítali posly z Cech.“

Gertruda marně bojovala se slzami. Najednou klečela před královnou a vzlykala s tváří zabořenou v jejím klíně.

„Neplač.“ Královna se sklonila a lehce ji políbila na čelo. „Smiř se,“ řekla laskavě. „Raději to berme takhle. Alespoň nemusíš litovat, že ...“

„Litovat čeho?“

„Myslíš, že nevím o rytíři Gottfriedovi? Ci o tom francouzském templáři, který tě obletoval loni v Heilbronnu? Královský dvůr má tisíc očí, moje milá. Stejně by si tě nevzal. Aspoň nemusíš želet toho, že sis to zavinila.“

Před rokem v Heilbronnu! Ano, tenkrát přišli za králem Jindřichem mniši z Cech. Možná už tenkrát... Dobře se pamatovala na toho templáře. Valram byl nesnesitelný. S tou hezkou sebevědomou tváří a drzými řečmi, jako by byla nějaká ... Templář byl uctivý a dvorný. Zkušený Valram byl proti němu jen neohrabaný nešika. Pak už to střídala na potkání. Čím víc ji urážel a přehlížel... Vlastně to věděla už dávno. Samozřejmě, že si ji nechtěl vzít. Natož

s královskou korunou. Přemyslovna! Ten tyrolský hrabě, s kterým se setkala před měsícem ...

Zvedla hlavu. „Doufám, že nemyslíš Elišku Přemyslovnu," řekla kousavě. „Když Valram tolik dbá o neposkvrněnost své choti."

„Co tím myslíš?" zeptala se královna přísně.

„Nic. Jen jsem něco slyšela." Vstala. „Ale třeba mu u ženy z královského rodu s tak přebohatým věnem nevadí, že se mu bude válet s jeho vlastním podkomořím. Je zvyklá."

Vstala i Markéta a vzala ji za ramena. Byla o hlavu větší než drobná Gertruda a teď vypadala víc než hrozivě. „Ad jsi

to slyšela kdekoli," řekla ledově, „jestli to budeš někde opakovat, dám tě zmrskat a posadit na pranýř."

„Milosti," vydechla Gertruda zděšeně. „Proboha, je toho všude plno. Mne neviň, uslyšíš-li ještě... Já budu mlčet, přísahám. Co ze mne bude, ztratím-li i tebe?"

Královna chvíli mlčela, ale její laskavost nakonec zvítězila nad rozhořčením. Dovedla chápat přetékající trpkost. Ta malá dívenka se upjala k jediné ubohoučké naději. Snad nemilovala Valrama, ale vsadila na něj celý život a prohrála. Ostatně i Markéta cítila k svému švagrovi tiché pohrdání. Je-li to pravda, tím lip. Vzdálená Přemyslovna je jen spravedlivý trest.

„Neboj se," řekla vlídně. „Unáhlily jsme se obě. Mám tě u sebe přece odmalička. Neboj se. Ale nesmíš trápit mého chlapce, víš? V jeho věku je snadné se zamilovat. Neraň ho příliš hluboce, prosím tě."

„Milosti," vzlykla Gertruda vděčně. „Už nikdy, přísahám..." „Mlč."

Jan přibíhal k nim přes trávník se vzrušenou slavnostní tváří.

„Chtějí *mne!*" křičel už zdálky. „Slyšíš? Mne! Jenom mne! Já budu českým králem, maminko!"

Královna vstala bledá jako stěna. „Co říkáš?" vypravila ze sebe ustrnule. „Kdo ti co říkal?"

„Ten pán," vyhrkl Jan udýchaně. „Všichni ti pánové, představ si! Poklekli, když jsem přišel, a volali..."

„A otec?“ přerušila ho Markéta netrpělivě. „Říkal ti on?“

„Ne, on ne. Jenom...“ Jan se zatvářil trochu zklamaně. „Rekl jim, tady vidíte mého syna i mého bratra. Uvažte dobře, co jsem říkal. Ale oni...“

„Valram je tam?“

Jan schlípl při novém přerušení a zatvářil se vzdorovitě. „Ano, maminko.“ Netrpělivě uhnul, když se k němu naklonila, ale nakonec strpěl její polibek se sklopenýma očima.

„No tak,“ řekla něžně a podívala se nerozhodně na Gertrudu. „Pohraj si chvíli se sestrami.“

„Nejsem dítě,“ odsekl mrzutě.

„Právě že jsi,“ usmála se. „Bud rozumný. I z tebe bude jednou rytíř jako Valram, ale ještě máš čas. Važ si svého dětství. Nic není krásnějšího, miláčku.“

Gertruda se hluboce uklonila, když se královna zvedla k odchodu. „Nezapomenu na tvá slova, Milosti.“

„To doufám.“

Královna zamířila k domu. Ještě se ohlédla. Gertruda seděla na trávníku mezi oběma dívenkami. Jan stál opodál a zamračeně sledoval jejich hru. Tiše se usmála. Za chvíli zapomene a přidá se. Má v sobě dětskou hravost, která mu nedá.

Král! Den za dnem stejný skrytý zápas. Jsou tvrdohlaví. Ale my přece milujeme svého syna víc než všechno stříbro těch jejich uctívaných Hor. Jindřich VII. není žádný hrabivý Habsburk. Je příští císař, plný velkých, světlých snů.

Všichni páni vstali, když se tiše objevila ve dveřích.

„Neposílal jsem pro tebe, drahá,“ řekl jí manžel vlídně, ale přece jen to byla výtka.

„Překážím?“ zeptala se s úsměvem.

„To vůbec ne. Jenom tě budeme nudit. Ještě jsme neskončili jednání.“

Usedla na uvolněné místo vedle krále. Nabídl jí ho okamžitě nejen ze zdvořilosti. Malinko ho převyšovala, nepatrně, ale přece jen, a příští císař si toho rozdílu byl vědom. Velice si potrpěl na svou

důstojnost muže už jako lucemburský hrabě, natož ted. Pohladila ho pohledem. Dvacet let žili spolu a nikdy ji nepřestal dojímat těma zářícíma očima a orlí duší, která teprve přede dvěma roky dostala křídla. „Já říšským věcem nerozumím, pravda," řekla pokorně. „Ale Jan říkal, že jde o záležitost rodiny. Myslela jsem, že by sis přál mít mě vedle sebe."

„Vždycky, má paní," řekl vřele a políbil konečky jejích prstů. „Pokračujte, prosím."

Chvíli bylo ticho. Mlčení první porušil Valram, kterého přítomnost královny neuvedla do rozpaků. Dobře věděl, že mu přichází posila. „To nebylo právě lichotivé, pane z Vartemberka," obrátil se k urostlému mladému rytíři, který stál v čele poselstva české země. Tři šlechtici. Tři mniši. Šest měšťanů. Podivné složení. A k tomu ještě nejvyšší velmoži zůstali doma. Rožmberk. Jindřich z Lipé. Páni z Dubé. Markéta znala ta jména stejně dobře jako její choť. Jenom ten jeden neměl tvář. Který z nich je vlastně podkomoří? Zachytila Jindřichův zkoumavý pohled a rychle potlačila nevhodnou otázku. Tohle mu řeknu až pak. Až budeme sami.

Vartemberk se podíval na královnu, jako by odhadoval, může--li se od ní nadít pomoci, a konečně se odhodlal k odpovědi. „Je mi líto, jestli jsi z mých slov vycítil urážku, pane," řekl s vybranou zdvořilostí. „Tvé skvělé vlastnosti a věhlas rytíře si zasluhují naši úctu. Bud ujištěn, že ji máš v plné míře. To odmítnutí se netýká tvé osoby. Ale mladý stromek lépe zapouští kořeny v nové zemi. Jsi dospělý muž, a i když tě tvůj bratr miluje, krev jeho krve je mu bližší. Naše země už deset let krvácí ve sporech s římskou říší. Bude-li na českém trůně sedět syn římského krále . . ."

„Seděl tam," utrousil Valram pohrdavě. „Nemám ten dojem, že jste si toho zvlášť vážili. A druhého bratra jste vyhnali kvůli Korutanci, kterého se teď snadno zbavujete, když kyne větší zisk."

Udělal dvojí chybu najednou. Jeho bratr cítil srovnání s Habsburkem jako ponížení a Vartemberk zrudl do krvava.

„Nikdy!“ vykřikl. „Kdo tohle nepochopí . ..“ Ovládl se. Jeho hlas už zněl vyrovnaně a klidně, když se obrátil ke králi. „Tvá Milost ví, že zatím jen společně uvažujeme,“ řekl, pomíjeje Val-rama, jako by nebyl. „Nic víc. A jeho Milost pan arcibiskup ví,“ uklonil se směrem k mlčícímu Petrovi z Aspeltu, „že přese všechno zlo, které *král* Jindřich Korutanský napáchal v mé zemi, jsem právě jemu vázán přísahou a neporuším ji, dokud mě mého závazku slavnostně nezprostí říšský sněm a sám papež.“

Jindřich nespokojeně pohlédl na bratra. „Pán z Vartemberka má pravdu, Valrame,“ řek! suše. „Pánové přišli žádat o nápravu a teprve říšský sněm může rozhodnout, jestli syn Menharta z Korutan na českém trůnu sedí právem, nebo jestli je uchvatitel, proti němuž je třeba bojovat. Do té doby jsou mu vázáni přísahou poslušnosti a věrnosti. Pak ovšem osoba příštího panovníka Čech závisí zcela na vůli římského krále.“

„S výhradou, Milosti,“ ozval se Ota z Týřova. Byl sice proti ostatním tuze malý pán, ale Vilém Zajíc z Valdeka, jehož tu zastupoval, mu přísně uložil, čí zájmy musí obhajovat se stejnou pílí jako jeho vlastni.

Jindřich se na něj hněvivě podíval, ale ovládl se. „O tom snad není třeba hovořit, pánové,“ řekl zvysoka. „Už na podzim jsem slíbil otcům, že příští král se stane chotěm Elišky Přemys-lovný. Ale to omezení jsem přijal dobrovolně. Nejsem k němu nucen. To snad víte. Své sliby neruším, jsou pro mne závazné stejně jako zákon. Později jsem to pánu z Rožmberka ještě upřesnil. Ruku vaší princezny po vašem přání získá svobodný člen mé rodiny. Jsou jenom dva. Můj bratr a můj syn. A já si vyhrazuji konečné rozhodnutí. Bez podmínek.“

Jan z Vartemberka zachytil pohled mohučského arcibiskupa a rychle potlačil prudkou námitku. Znal ho jen letmo. V době, kdy Petr z Aspeltu byl kancléřem českého krále Václava, byl Jan spolu s Jindřichem z Lipé teprve na spodních příčkách žebříčku moci. Ale opati s ním zasedali v královské radě a dodnes ho pokládali za přítele. Mohučský lišák, říkají mu tady. Snad se lze spolehnout.

Bohuslav z Boru nepostřehl kratičkou hru pohledů, a když se nedočkal Janovy odpovědi, ozval se sám. „Český sněm ale zvolil králem tvého syna," řekl tiše, ale neústupně.

„Dovolte i matce," promluvila královna Markéta a chlácho-livě položila ruku na paži svého chotě. „Jste moudří mužové, kteří uvažují o blahu státu, a syn se vám možná zdá příhodnější než bratr. Ale i králové jsou lidé, nezapomínejte. Vaše princezna je dospělá žena. Myslíte, že bude spokojena s dítětem místo muže? Viděli jste mého Jana. Je drobný i na svůj věk. Važte i lidské štěstí své příští královny. Jako já myslím na to, že je kruté vytrhnout dítě z rodiny, kde je šťastné."

Chvíli bylo ticho. Jindřich jemně stiskl Markétiny prsty ve svých a usmál se. „To, pánové, jistě neovlivní mé rozhodnutí, i když jako otec zcela souhlasím s tím, co řekla moje choť. Jako král mohu jen říci, že můj bratr je muž, který je určitě schopen zvládnout složité poměry ve vaší zemi spíš. Ale ještě uvidíme." Vstal na znamení toho, že slyšení skončilo, a podal královně rámě. Vyšli spolu, ona s hlavou malinko schýlenou ke straně, vyrovnávajíc ze zvyku rozdíl výšky. Valram pokročil k českým poslům.

„Beru tvá slova upřímně, jak jsi řekl, pane," usmál se vlídně na Jana z Vartemberka. „Nemáš-li skutečně nic proti mé osobě, rád bych se s tebou seznámil blíž. Doufám, že přijmete mé pozvání vy všichni pro ten zbytek zdlouhavých dnů, než se sejde říšský sněm. Jako průvodce po zdejším kraji vás snad nezklamu."

Podíval se na Petra z Aspeltu a oplatil mu poťouchlý úsměv lehkovážným ušklíbnutím. Královská koruna ho sice lákala, ale ne zase natolik, aby si s konečným rozsudkem lámal hlavu. Rád se bavil. A společnost českých pánů slibovala aspoň změnu, když už ne bujnou zábavu.

Jan se ohlédl po svých společnících. Šest měšťanů se sice zúčastňovalo královských rozhovorů, ale vždycky mlčeli. Jen si nás hlídají, pomyslel si s úsměvem. Opati mlčeli také, ale to mělo lepší příčinu. Nebyli zvyklí jednat otevřeně, a skryté rozhovory s mohučským arcibiskupem znamenají možná víc než věčné

handrkování kolem tří Lucemburků. Také teď nezbývalo než spolehnout se na ně, nemají-li vůbec odejít s nepořízenou.

Bez mladého Jana se nevracejte. Budeme rádi, hochu, když se vrátíme aspoň se slibem, ušklíbl se Vartemberk nevesele při vzpomínce na vzdáleného přítele. Hlídej si Elišku. Možná zůstane stará panna, dokud jí neseženeme jiného. A zase bude možná ležet říšské vojsko před Horami, a my z jejich hradeb jako tenkrát...

Mýlil se. Vojsko se blížilo k stříbrnému městu, ale tentokrát mu nevelel římský král. Nevyzpytatelný život. Veličina, s kterou už vlastně nepočítali. S tou hrstkou Aufenštejnových hrdlořezů si přece dokážeme poradit. Korutanec utekl z Prahy a i královna Anna opustila Hrad, ačkoli se pan Vítek z Landštejna pořád tváří, jako by v purkrabství seděl s královským souhlasem. Všude je klid. Princezna Eliška dole ve městě se chystá k slavnostnímu návratu do sídla svých předků po boku svého chotě krále. Jindřich Korutanský měl radši zmizet. Nicméně chce-li zůstat...

Jindřich z Lipé klel jako pohan, když se k němu na zpěněném koni přihnal posel ze Zitavy. Míšňané. Celé vojsko tentokrát. Valdek, Landštejn a Hynek z Lichtemburka hlídali v Praze Elišku. On sám, nedbaje nebezpečí, se hnal do Stráže a do Zitavy jen s nejnutnější hotovostí, aby dopravil do Nymburka svou a Vartemberkovu rodinu. Zitavskému purkrabímu věřil jako sobě, ale bylo to moc daleko, vlastně na hranicích Míšně. A Fridrich Čacký nezaváhá. Jde mu o České království. Smést Zitavu a Stráž ...

Než se vrátil, byla pohroma už tady. Míšňané s Jindřichem Korutanským, který se k nim cestou někde přidal, se vrhli na

Hory Kutné, jak se konečně dalo očekávat. Sotva to bylo jisté, hnuli se Češi od Prahy. Ale pozdě. Kutnohorští netoužili po novém obléhání, a s takovou hotovostí to vypadalo, že se Jindřich Korutanský možná přece jen udrží. Těch římských králů tu už bylo, co si brousili zuby zrovna na Čechy! Měšťané otevřeli brány Kutných Hor a i leckterý pán se začal rozmýšlet. Hynek Krušina zuřil. Mezi přeběhlíky byl Oldřich z Lichtemburka se svými syny, a dokonce dva vlastní Hynkovi bratři.

„Rozsekám je!“ běsnil, když se utábořili kolem sedlckého kláštera, kde jim vyděšení mniši šeptali poplašné zvěsti. Opat byl s poselstvem ve Frankfurtu. Dalo se čekat, že Korutanec obrátí svůj hněv i proti nim. Obvykle příliš nemilovali vojska kolem svého svatého domu, tentokrát by jim však snesli modré z nebe. Ale Jindřich z Lipé dal rozkaz k návratu okamžitě. Nemohli dobývat Hory Kutné a nechat Prahu nechráněnou. Zejména dokud v ní byla Eliška. Mniši je sledovali, jak odjíždějí, se zachmuřenými tvářemi. To zase přijde draho! Když Korutanec klášter rovnou nevypálí, alespoň půjčka. Nenávratná. A jistě nemalá.

Vilém Zajíc jel po Jindřichově boku zamračený a navztekaný jako čert. „Stydím se,“ hučel celou cestu. „Stydím se panně Elišce na oči. Neměli jsme čekat, až se vrátíš. Co jsi taky musel do Zitavy? Jsi maršálek a v takové chvíli... Já mám rodinu na Valdeku, a ani mě nenapadá, abych ...“

„Tebe nemusí nic napadat,“ přerušil ho Jindřich mrzutě. „Val-dek nemají Míšňané na ráně. Slíbil jsem Vartemberkovi ochranu pro jeho sestru a děti. Nešlo jen o moje. Nevyčítej si to. Co kdyby se obrátili k Praze? Před šesti lety král Václav taky čekal v Praze, dokud se Albrecht neobjevil před Horami. Kdo za to může, že jim honem honem otevřeli? Dala se hájit stejně jako tenkrát. Možná lip. A Kolín... Máme svázané ruce, můj milý. Dokud nepřijede nový král a Eliška se za něj neprovdá ... Sám vidíš. Leckdo ještě ani neví, čí je. Lichtemburkové! Toho bych se ve snu nenadál.“

„To přijde draho,“ pronesl Vilém věštecky. „Ted abychom sháněli hotovost nejmíň dvojnásobnou. A z čeho ji chceš vyplácet, když jim v drápech uvízla celá kutnohorská urbura?“

„Jsem podkomoří. To je moje starost,“ odbyl ho Jindřich nerudně. Chvíli jeli mlčky vedle sebe. Když se Vilém Zajíc znovu podíval na švagra, ke svému podivu viděl, že se usmívá.

„Co je tu k smíchu?“ zeptal se.

„Něco mě napadlo.“ Ty vozy, které týden co týden zamířily k Hradci. Budou snad měnit své zvyky jen proto, že je nový pán? Kolem Hor jsou desítky černých hutí, kde podvodníci taví zatajené

stříbro. Přijít jim na stopu ... Proč ne? Je složitá doba, nemám jinou starost, která by byla přednější. Pašeráků je víc, docela jistě. A i kdyby to byli jen ti parchanti, co vozí stříbro milencům paní Rejčky . . . „Myslím, že dám razit groše, Viléme," řekl pomalu. „Jenom co seženu dost stříbra. Vybrat urburu dá trochu víc práce, ale zato to bude zábava."

Vilém ožil. Jeho zbojnická duše zajásala, jak vycítil Jindřichovu myšlenku. Ve službách Přemyslovny . . . Má oči laně, pomyslel si zjihle. Nebyla to tak docela pravda, ale láska mu zaslepovala zrak. „Vždycky můžeš počítat se mnou, Jindřichu," vybuchl vřele. „To přece víš. Vždyť my jsme ... Jsme skoro bratři."

V té chvíli vzácné shody to nebylo daleko od pravdy. Loudavý krok koní se změnil v netrpělivý klus. Hotovost se vracela k Praze ze svého neúspěšného výletu tak zvesela, jako by právě dobyla nejskvělejšího vítězství.

„Vracejí sel"

Pomalu celé město bylo na hradbách. Jindřich z Lipé přelétl posledním pohledem Eliščiny šaty. V nepřítomnosti Štěpána, který se tvrdohlavě vydal kamsi nazdařbůh shánět jakousi skvostnou látku, na které neústupně trval pro zkrášlení Eliščina majestátu, nesvěřoval dohled nad ní nikomu. I když na Cilku bylo spolehnutí. Ale Eliška si ještě nezvykla na to, že některé barvy patří dohromady a jiné zase ne, a poslouchat byla ochotna jen jeho. Krásná, pomyslel si s uspokojením. Ani už na to není třeba dobré vůle. Světák by sice asi objevil sem tam tvar rušící harmonii, ale ten chlapeček bude u vidění. Královna. Taková musí být královna.

Za úkrytem dveří ji zlehka políbil na zardělou tvář, jak to vyžadovala v jakési nevyslovené shodě, a zanechal ji v péči Hynka z Lichtemburka, aby vyrazil vstříc novému králi v čele skvostné družiny.

Biskup by byl vhodnější, pomyslel si trochu zklamaně. Ale Jan z Dražic se jaksi nevyjádřil. Kdykoli ho chtěli přibrat k radě, nikdy nebyl k máni, a Jindřich dobře věděl proč. Ta důležitá úloha, které se

opět zmocnili cisterciáčtí opati, mu byla proti mysli. Starý spor světského kléru a klášterů. Mniši mívali velké slovo v radě předposledního Přemyslovce Václava. A teď to vypadalo, že korunu vítězství urvali znovu. Jan z Dražic věděl stejně dobře jako jiní, že první a poslední přívrženci bývají nejdražší. První už nebyl, tak čekal jako obletovaná nevěsta na námluvy. Přes svůj duchovní stav patřil k velmožům vládnoucím největší hotovostí. Ted, po dobytí Kutných Hor, to určitě váží víc než dost.

Jan z Vartemberka v čele se tvářil rozpačitě. Jindřich je přelétl rychlým pohledem. Jen devět mužů s družinou. Nikdo víc. „To je nadělení!“ vybuchl tlumeně. „Eliška čeká na ženicha. Celá Praha je připravena na svou slávu. To bude zase smíchu! Radši bych se neviděl. Tos nemohl vzkázat včas, že jste nepořídili?“

„Nemohl,“ odtušil Jan suše. „Hnali jsme koně rychleji než možný posel, když jsme se dověděli tu roztomilou zvěst o Horách Kutných. Ty řeči si nech pro sebe. Zasloužíš je spíš. *My* jsme pořídili.“

Jindřich spolkl prudké slovo. Hořce si vzpomněl na Viléma, který ležel polomrtvý s pěknou ranou v těle, kterou si přivezl z posledního lupu. On sám už schytal šrámů jako mladý rytířek, který se honí do každé šarvátky. A proč? Zbytečně.

„V rychlosti,“ řekl. „Ostatní si dopovíme doma. Proč jedete sami? A bez opatů?“

„Opati tam pro jistotu zůstali. Podívej, všechno je v pořádku. Možná i teď. Jenomže Eliška nesmí promeškat ani den.“

„Nerozumím ti.“

„Až doma.“

Dověděl se to dřív, než osaměli. Jan z Vartemberka nedbal jeho posunčiny za Eliščinými zády a vyložil jí všechno bez vytáček, aniž se napřed poradil s Jindřichem. Věc byla jasná. Eliška proti všemu očekávání vůbec nedostala jeden ze svých vzteklých záchvatů. Naopak. Usmívala se. Vybuchl Jindřich.

„Co si o sobě myslí?“ osopil se na Jana zlostně, jako by on byl odpovědný za činy římského krále. „Česká princezna se má sama hnát za ženichem, a když nepřijde v čas, zruší lucemburský hrabě

slib Přemyslovně? Měli jste se sebrat a odejít s hrdým čelem. To je z toho, když posloucháme opaty.“

„Nehřeš,“ napomenul ho Jan s úsměvem. „Nebýt jich a Petra z Aspeltu, skutečně bychom odešli s hrdým čelem a měli na krku válku se všemi.“

„Vždycky mi vadilo pomyšlení, že dívka musí jen sedět a čekat na ženicha,“ řekla Eliška svým nejkrásnějším hlasem. „Jsem šťastná, že nemusím. Čin. Aspoň nějaký. Pro vás je to běžné, moji rytíři. Dovedete si představit, co je to pro mne?“

„Namáhavá cesta, snad i neuctivé přijetí, nedůvěřivé pohledy a chlapeček, který se bude možná vzpouzet. Přece víš, že ti nutili jeho strýce, a jestli jsem správně rozuměl, povolil římský král jen pod pohrůžkou přerušení celého jednání. Královna, tvoje příští tchyně, je ještě zavilejší než on. Sladoučké řeči plné jedu. Tobě, dceři dnes nejstaršího vladařského rodu v Evropě, od hraběte, který se dostal na ten vytoužený trůn jen proto, že byl tak úplně bezvýznamný! Budou tě okukovat ze všech stran a posmívat se, i když tu nebude nic k smíchu. Přinejmenším jsi o hlavu větší než tvůj příští choť. To chlapci v jeho věku rádi nemívají.“

A jsi nepůvabná, šaty nejsou všechno, nemáš ani za mák dívčí líbeznosti a nebudu tam já, abych tě na každém kroku měnil v bohyni. Ale to už nahlas neřekl. Snad bych konečně mohl... Ne, naše mincovna se ještě nerozběhla a k dobývání země bude třeba stříbra a zase stříbra. Čert vzal Míšňany! Kdyby ten hošík aspoň rovnou přijel, ale takhle... Dokud není král v zemi, nemůžeme se hnout.

„Proč se tak zlobíš?“ zasmála se Eliška. „To je mé nebezpečí, ne tvoje. Vždyť jsi tam ani nebyl. Nikdy jsi neviděl krále a královnu, ani mého... mého příštího chotě.“ Malinko zaváhala, jak se jí zmocnilo závratné podezření. Žárlí! Žárlí na toho chlapce.

„Jan to přece říkal,“ utrousil pán z Lipé nevrle. „Kdybys pořádně poslouchala, věděla bys to také. Máš opravdu proč se usmívat.“

„A co mám dělat?“ zeptala se. „Je jiná cesta? Pojedu. Mám se snad zaleknout nepohodlí či urážlivých řečí, které se vzne-šeného srdcc nedotknou? A proč by mě vůbec měli urážet? Římský král stojí

o Čechy. Stojí o ně tak, že ustoupil naší vůli. Ne, jedu bez obav a nečekám nic zlého.“

Jindřich vzal Eliščinu ruku a políbil ji. „Kolik máme času?“

„Moc ne. Je sedmého. Jeli jsme do Frankfurtu dvanáct dnů. Zpátky o něco rychleji, ale . . .“

„Myslíte, že to nedokážu?“ vykřikla Eliška. „Na koni jezdím jako každý z vás.“

„To ano, ale nehodí se to. Ještě se poženeš cvalem! Ne. Musíš vyrazit do týdne. Výbavu . .. K čertu, někam jezdit není čas. Něco seženeme po Praze. Svoláme pány. Kdo to stihne, pojede s tebou. V nejhorším je tady aspoň Hynek z Lichtemburka a vy, kteří jste přijeli. To stačí. Snad si římský král uvědomí, kdo zavinil ten spěch.“

Den před odjezdem si vyjeli za město, aby si Eliška vyzkoušela vypůjčeného bělouše. Přímo branou U věže. Eliška se nevšímavě nesla kolem domu, kde byla hostem její sestra. Anna se neukázala. Zato odněkud z ulice vyběhl houf uličníků.

„Utíká!“ vykřikl jeden z nich. „Podívejte se, už utíká!“

Kluk si pohazoval stříbrňákem. Jindřich zachmuřeně vzhlédl k domu Velfloviců. Na tomhle nešetřili. Přece nepošlu vojáky na děti. Ne, Praha není naše docela, uvědomil si se zatrnutím. Zvlášť po tom týdnu. Vybírali jsme mezi měšťany dost neurvale. Nebyl čas shánět jinde ani krást stříbro kolem Hor. To nemůžu svěřit každému. Vybavit posly není maličkost. Měšťané sáhli do měšců, ale reptali. Dceru Přemyslovců by radši nechali odjet jako žebrotu. Už zapomněli. Korutanec je pryč a Anna žije skromně mezi nimi. Míšňany na ně, na neřády! To by teprve koukali.

„Cvalem,“ navrhl Elišce. „Tak koně poznáš nejlíp.“

„Až venku,“ řekla pyšně a spíš ještě přitáhla uzdu.

Bojovnice! Jenže teď se to nehodilo. Proč Anně dopřát to potěšení zrovna tady před domem? Zvolnil krok podle ní a jeho neklid rostl. Najednou jich tu bylo plno. Samé nepřátelské tváře. Měli jsme jinudy. Proč je tak tvrdohlavá!

„Veze si ženicha, vidíš?“ vyjekla jakási žena. „Sám pan podkomoří.“

„Na Rýnu na ni čeká jiný.“

„Leda Jeho Milost šašek pana římského krále! Kdepak syn!“

Shnilé jablko se rozplesklo o zadek Eliščina koně.

„Klid,“ sykl Jindřich a položil ruku na uzdu, která jí vyklouzla z roztřesených prstů. Brána se konečně otevřela. Pobídl jejího koně do cvalu současně se svým a stočil se podle hradby.

„Zpátky se vrátíme Svatoštěpánskou branou,“ řekl s hranou lhostejností. „Máme to odtamtud blíž.“

Eliška bojovala se slzami. „Proč jsou takoví?“ vzlykla.

„Dostali zaplaceno. Neměla jsi dráždit Annu. Je taky Přemyslovna.“

„Co tím chceš říci?“ vykřikla hněvivě.

Když nevíš, neznáš sama sebe, moje milá, usmál se skrytě. „Nic,“ řekl nahlas. „Jenom že je pořád ještě královnou. Aspoň si to leckdo myslí. Ona především.“

„Nenáviděli ji přece!“

„Kdo - oni?“

„Všichni! Všichni mě milovali ještě před měsícem a . ..“

Zavrtěl hlavou. „Koho milují všichni, toho nikdo doopravdy nemá rád. Nelam si -s tím hlavu. Všichni! My dáme za tebe život - proti všem. Nemusíš mít strach.“

Královna procitla první, když se ozvalo zabušení. Jemně odsunula manželovu paži, která ji ve spánku objímala, a posadila se. Jindřich se probudil.

„Co se děje?“ zeptal se rozespale.

„Tvůj bratr, Milosti.“

Jindřich se probral docela. Markéta rychle vstala, přehodila přes sebe široký plášť a otevřela. Také římský král si mezitím dodal aspoň částečné důstojnosti. „Stalo se něco?“ oslovil znepokojeně bratra, který vtrhl do místnosti jako velká voda.

„Ne, nic, neměj strach.“ Valram se bez vyzvání posadil. „Promiň,“ usmál se na Markétu. „Jsem trochu unavený. Chtěli jste vědět, až přijedeme. Prosím, už jsme tady.“

„Tady!“ vykřikla Markéta zděšeně. „Ona taky?“

„Ne, zůstala na noc ve Špýru. Myslel jsem, že... Prostě chtěl jsem vám to říci. Ona chce vyrazit hned za svítání.“

Královští manželé chvíli mlčeli. „Vyjel jsi pozdě,“ řekl pak Jindřich neurčitě.

„Neposlal jsi mě dřív.“ Valram pokrčil rameny. „Mohli jsme se také minout. Nečekal jsem ji hned první den. Srazili jsme se včera ráno. Nocovali jsme docela blízko sebe. Škoda, že jsem ji neobjevil zvečera. Mohl jsem ...“

Královna si zlehka odkašlala. „Líbí se ti?“ zeptala se pak.

„Nevím.“

„Nevíš!“ Markéta se zamračila. „Jsi šprýmař, Valrame, ale nepřeháněj to. Byl jsi s ní celý den. Má snad na sobě kutnu a na hlavě přílbu se spuštěným hledím? Ty nevíš, jestli se ti líbí žena, na kterou ses podíval určitě se zájmem!“

„Je na ní něco... Nevím prostě! Jak to mám říci jinak? Je krásná. Totiž... Ano, je. Jenom mám pocit, jako by ve skutečnosti nebyla. Ale je.“

Jindřich se rozesmál. „A nejsi zamilován? To si pak člověk nevidí na špičku nosu.“

Valram se na něj krátce podíval. „O to šlo, ano? Ne, nejsem. Ale dokázal bych to. Mé srdce je poslušné. Jenomže záleží spíš na ní. Musím tě zklamat, Jindřichu. Bojím se, že není naděje.“

„Naděje!“ Markéta se zatvářila pohoršené. „Je to přece snoubenka našeho syna.“

„A přání Přemyslovny je českým pánům svaté. Ano. Myslíš, že nevím, proč jste jí naproti poslali zrovna mne? Láska na první pohled. Dojatý otec nechce zlomit to cituplné srdce. Na něžný nátlak nevěsty před oltář předstoupí milovaný muž. Nebyl bych proti. Ale ...“

„Mlč.“ Jindřich se zahanbeně podíval na svou choť, která v rozpacích odvrátila tvář. „Nepředstavovali jsme si vůbec nic. Chtěli jsme jí prokázat jen úctu. Jsi člen rodiny a ...“

„Ano. Choval jsem se přiměřeně okolnostem, neměj strach. Dvořil jsem se jí ve vší počestnosti, jak se sluší, aby se žena mezi

cizinci cítila lip. A v noci, jak vidíš, jedu sem, místo co bych se dobýval k ní do pokoje. Nebo jsem měl?“

„Přestaň. Jaká je?“

„Už jsem to přece řekl. Krásná, ale nejsem si jist. Napohled královna. Víc nevím.“

„Já myslím ... jinak.“

„Jak jinak? Mne na ženě vždycky zajímá jen jedno. Sama jsi mi to často vytýkala. Musíš se spokojit.“

Markéta vzdychla. „Tak nám laskavě prozraď, jestli se aspoň zjevem hodí k Janovi.“

„K Janovi!“ Valram se rozesmál. „Je velká dobře jako já.“

Jindřich se zhrozil. „To je nadělení!“

Markéta stáhla obočí. Valram znatelně převyšoval jejího chotě, a dokonce i ji. Jan přes léto sice povyrostl, bylo nasnadě, že záhy bude větší než otec, ale vypadal teď obzvlášť křehce.

„Štíhlá?“ zeptala se.

„Otylá zrovna není, ale... Ano, to je to! Tak zrovna jak má být. Ale řekla bys spíš mužský.“

Markéta se zarazila. Pocítila cosi jako závan sympatie k neznámé dívce, ale rychle ho vystřídala nová obava. Můj úděl. Znám to dobře. Jenom dokáže-li to, co já. Můj Jindřich se vedle mne vždycky cítil jako muž. Za těch dvacet let si snad nikdy ani neuvědomil, že vlastně nejsem krásná. Ale Jan je citlivý. A jiný. Spíš vnuk brabantského vévody než hraběte z Lucemburku. Jemu se líbí dívky jako Gertruda. Ale je na mne zvyklý. Jistě si nemyslí, že jsem nepůvabná. Královna. Matka. Choť. Ano, to přijme. To druhé ovšem ... „Valrame,“ řekla, „ale teď vážně. Dobře, nebudeme si lhát. Jel jsi jí naproti. Jsi krásný muž. Myslím to doopravdy, i když dobře víš, že můj vkus je jiný. Dvořil ses jí, jak říkáš. Máš jistě zkušenosti. Jak se chovala?“

„Tak, jednoduše. Nevšimla si.“

„Proč?“

Valram pokrčil rameny. „Snad aby ses raději zeptala jí. Nevím. Dělal jsem, co jsem mohl. Přísahám.“

„Nic? Ani pohled? Ani úsměv?“

„Ale ano. Pohled i úsměv. Jako královna chudému příbuznému.“

„Řekl bys...,“ Markéta zaváhala. „Řekl bys, že je to přetvářka?“

„Myslíš ty řeči?“ zeptal se Valram otevřeně. „Nemohu posoudit, jestli má milence. Nejsem tak ješitný. Nelíbím se jí zkrátka. Což neznamená, že se jí nemůže líbit jiný.“

Jindřich potlačil zívnutí. „Nechrne už toho, drahá,“ řekl mírně. „Zítra uvidíme sami.“

„Ano, zítra uvidíme,“ vzdychla malomyslně. „Jdi se raději vyspat, Valrame. Jsi jistě unavený.“

„Až zítra, jestli mě omluvíte u snídaně.“ Valram vstal. „Já musím zpátky do Špýru. Neměla by se dovědět, že jsem byl v noci tady.“

Markéta se za ním dívala, jak jde nejistým krokem ke dveřím, a přišlo jí ho líto. „Díky,“ řekla vřele. „Jsi hodný. Nezapomenu na to.“

Ještě se obrátil. „Vlastně je to dobře,“ usmál se. „Raději pojedu do Itálie než do Čech. Ale cítíš-li se mi zavázána za tu snahu___“

‚Ano?“

„Zbav mě, prosím tě, Gertrudy.“

„Tiše!“ okřikla ho královna šeptem. „Spí vedle s dětmi.“

„Se všemi třemi?“ ušklíbl se.

„S Beatricí a Marií,“ řekla přísně. „Už mlč a jdi, chceš-li počítat s naší vděčností.“

Vycouval ze dveří. Bratr johanita, který na něj čekal, klímal v koutě chodby. Určitě mu nemohl prozradit, kdo tiše mizel za vedlejšími dveřmi, které se zvolna zavíraly. Poslouchala! Dobře, tím lip. Valram byl rytíř a věděl, co se sluší, ale očekával to i z druhé strany. Paní snů přece neběhá za milencem. Ne, necítil se zavázán. Konec. Nevrhla se mi kolem krku, neplakala. Urazila se. Konec, jsem svobodný.

Dveře refektáře se rozlédy. Eliška Přemyslovna v holubičí šedi, kterou nenáviděla, ale o které Jindřich z Lipé tvrdil, že jí nejlíp sluší, pevněji stiskla Valramovu paži, která ji podpírala s nevtíravou úctou. Je hezký, pomyslela si zmateně, ačkoli v té chvíli měla spíš myslet na blížící se setkání. Plaše se podívala na nevelkého muže, který jí pokročil vstříc. Krásné, zářící oči. Římský král? V zádech cítila

upřené pohledy, jak se dvořané z jeho i z její družiny zvědavě tiskli k zamřížovanému oknu refektáře. Dovnitř vstoupila sama. Jenom s Valramem, který ji s úklonou předal hostiteli a tiše zmizel. Docela sama. Poklesla v kolenou přesně tak, jak ji naučili. Jsem u cíle. O týden dřív, pomyslela si vítězně.

Nad sebou slyšela hlas římského krále, který ji květnatě ujišťoval o tom, že pod jeho svrchovanou ochranou může zapomenout na všechna příkoří, která jí osud uchystal. Zatímco mluvil, po-malu se rozhlížela. Všichni se na ni dívali. Docela všichni. Vysoká majestátní žena vedle útlého chlapce, dál v pozadí dvě holčičky, které držela za ruce jakási roztomilá dívka. Vrátila se pohledem k hošíkovi, který si ji prohlížel vážnýma, zvědavýma očima. *On*, nepochybně. Vypadal hezky. Bezděky se usmála a zvedla oči k jeho matce. Její pohled ji trochu zarazil. Ale římský král už skončil svou řeč, obrátil se k synovi a spojil jeho ruku s Eliščinou ve svých dlaních. Paní stále mlčela. Chvíli bylo ticho. Teď musím něco říci, uvědomila si. Co nejlíp. První dojem, na tom záleží. Tak mi to řekl. Vzchopila se a zhluboka se nadýchla, aby uvolnila křeč v hrdle.

„Díky, Milosti," pronesla zastřeným hlasem. Zněl lip, než čekala. Jako nejhlubší struna milostně naladěné loutny. Ticho přestalo být rozpačité a prázdné pohledy ožily. I v královniných očích se mihla jakási něha. „Nejsem sama. Mnozí mě milují a jenom jejich oddanost mě přivedla až sem. Ale můj domov ..." Jeho matka. Tu je třeba získat. Obrátila se k mlčící královně a její hlas zvroucněl. „Matku jsem skoro nepoznala. Umřela, když mi bylo pět let. Všechen cit dcery nabízím upřímně tobě, má paní. Kéž i v tvém srdci zbyl kousíček místa pro pokornou choť tvého syna."

Jan se na Elišku díval jako na zjevení. Kromě své matky nikdy neviděl podobnou ženu. Byl zvyklý na rozesmáté kočičky, které ho pokoušely na každém kroku. Patřilo k dobrému mravu Markétina fraucimoru si trochu zalaškovat s malým princem. Zahanbeně se ohlédl po Gertrudě. To srovnání nedopadlo dobře. Jeho včerejší láska byla přepadlá a bledá, s vyhaslýma, matnýma očima. Její úsměv byl křečovitý a zoufale neupřímný. Bezvýznamná, uvědomil

si najednou. Kočička k pomuchlání. Jinak nic. A tohle je dcera českých králů. Vrátil se pohledem k Eliščině vzrušením zářící tváři a znejistěl. Co je vlastně krása? Musím si zvykat, že jsem král a skotačivé dívky patří minulosti i se svými šibalskými úsměvy. Jenom ta jediná. Jako u nich. Postřehl srozumění mezi svými rodiči a vytáhl se, jak dokázal nejvýš. Radši budu zticha. Zlobilo ho, že mu hlas směšně přeskakuje, a její byl tak nádherný. Budu ho poslouchat až do smrti. Až do smrti. Teď něco říkala matka. Zavřel oči, když znovu promluvila ona, aby uvítala i jeho sestřičky. Mlčel a byl čím dál šťastnější. Oslovil ji, až když ji dvorně doprovázel ke dveřím a jeho mlčení už skoro vypadalo jako hloupost.

„Musíš mi vyprávět o své zemi," řekl opatrně, hlídaje neposlušný hlas. „Mé zemi," opravil se. „Chci tam být doma. Jako v Lucemburku."

Poklekl a políbil jí ruku. Připadal si tak lip. Jako rytíř se svou paní. Dokud ji nedorostu, budu pořád klečet, pomyslel si vděčně. Zůstal tak, dokud nezašla.

„Chudáčku," promluvila za ním Gertruda. „Je moc vážná, a ty si tak rád hraješ!"

Vstal. V posledním měsíci Gertrudu přerostl a neuváděla ho už do rozpaků. „*Ty* si hraješ," řekl nevrle. „Ale mne to už netěší. Chci žít."

„Počkej," zarazila ho, když odcházel. „Tvá matka mě chce vyhnat. Kvůli tobě. Víš o tom? Ještě včera jsi tvrdil, že mě miluješ. Nebo ani to už není pravda?"

Začervenal se. Tady u těch dveří si teď právě nebyl jist. Ale rytířská čest mu nabízela východisko. „To nepřipustím," řekl a myslel to vážně. Ochraňovat slabé mohl a musel i při tom zmatku, ve kterém se ještě nevyznal. „Promluvím s matkou, neměj strach. Budu jí přísahat, že mezi námi nikdy. .."

„Nikdy?" usmála se vybízivě.

„Přísahat mohu jen o tom, co bylo. A nebylo nic."

„Řekneš jí, že jsem nechtěla já?"

„Ovšemže jí to řeknu."

„To si pospěš, dokud je to pravda. Dnes večer ..."

„Co dnes večer?“ vyhrkl dychtivě. Královna. Kočička k pomuchlání. Ale poprvé. A tam ... Dotknout se jí a nevědět... Ta představa ho zarazila. Měl bujnou představivost, ale s Eliškou mu nepřišlo ... vůbec ... „Co večer?“ opakoval.

„Nic,“ usmála se. „Jenom, že budu čekat. Přijd, bude-li se ti chtít.“

„Chci vždycky,“ odpověděl dvorně, jak byl zvyklý. „Ale nevím, budu-li dnes moci.“

Zbav mě Gertrudy. Ještě včera o mne stáli. Pozor. Budu-li moc ochotná, za chvíli si to budou říkat všichni. Zbav mě Gertrudy. „Tak víš co? Nechoď,“ řekla lehce. „Máš pravdu, maličký. Ostatně jsi mi zastání dlužen i bez té protislužby, ne?“

Věděla, že ho ranila na nejcitlivšjším místě, a dívala se za ním se domyslným uspokojením, i když za Valrama vůbec nemohl. A i když se teď mohla nadít, že za ni u matky neztratí slovo. Přes všechno mladistvé rytířství.

Nevadí. Postarám se sama. Věděla, že po probdělé noci nevypadá tak vábně jako jindy, ale to teď byla spíš výhoda. Ta dívka vypadá pánovitě, ale nezkušeně. Podkomoří! Určitě s ním neměla nic. Vlastně jí jich všech najednou přišlo líto. Závazky královského rodu. Jsem ráda, že mě netísní.

Tiše zaklepala a vklouzla do dveří. Eliška zvedla překvapeně hlavu, když ji poznala. „Přišla jsem se jen zeptat, jestli něco nepotřebuješ, Milosti.“

„Ne, díky,“ řekla Eliška vlídně. Příbuzná, nejspíš. Jenže si nepamatuju jméno. Anebo mi ho neřekli? „Královna má o mne zbytečnou starost. Já nejsem náročná.“

„Královna mne neposlala.“ Gertruda plaše zvedla oči. „Jenom jsem myslela, že se možná cítíš opuštěná. Tak sama mezi cizími.“

„Necítím se tu cizí,“ odpověděla Eliška opatrně. „Všichni byli ke mně strašně milí. Královna, král, také Jan i jeho strýc..

„Valram! Ovšem, Valram dokáže být velmi milý.“

Znělo to trochu hořce. Eliška se na ni chvíli zkoumavě dívala. Královna ji prý neposlala. Kdoví. Ale jestli je tu nějaké nebezpečí,

musím mu čelit, a to hned. „Posaď se," vyzvala nenadálou návštěvnici.

„Ruším tě v odpočinku."

„Vůbec ne. Já nejsem unavena."

Chvíli mlčply. Eliška konečně porušila ticho. „Povídej mi něco o nich," řekla vážně. „Ne, neboj se, nechci sbírat pomluvy. Jen jací jsou. Můj choť, můj otec a má matka. Má rodina, já už jinou nemám. Chtěla bych je znát. Důvěrněji."

Gertruda se konečně odhodlala. „I strýce?" zeptala se bojovně. „Mám příliš málo času, Milosti. Kdyby věděli, proč jsem tady ... Dívala jsem se na tebe v refektáři. Vypadáš nevinně a dojemně. Tvůj hlas zní jako čistý krásný zvon. Musíš ji varovat, řekla jsem si. Za každou cenu. I za tu, že tě prozradí."

„Nerozumím ti," hlesla Eliška váhavě. „Hrozí mi nebezpečí? Od koho?"

Gertruda chvíli mlčela. „Od nich ode všech," řekla pak odhodlaně. „Až na Jana, samozřejmě. Má ještě čistou duši."

Ne. Tohle nemůžu. „Řekla jsem ti už, že nechci poslouchat pomluvy," řekla Eliška ostře a napřímila se. „Chci vstoupit neposkvrněná do domu své lásky."

„Ano, to jsem pochopila." Gertruda vstala. „Cekáš ted, že poběžím ke královně, abych jí řekla, jak zkouška dopadla? Ne. To není zkouška. Podezříváš-li mě z toho, myslíš si o nich ještě něco horšího než já."

„Zůstaň." Eliška křečovitě sevřela prsty s pocitem, že se vrhá do propasti. Nemám tu nikoho, aby mi poradil. Nikoho. Taková upřímnost budí nedůvěru, ale . . . „Už jsi to načala, tak dopověz."

„Valram se ti líbí?" zeptala se Gertruda nečekaně.

Elišku otázka zmátla, ale zachovala na tváři povýšený úsměv. „Ani nevím. Na to jsem nepomyslela. Nejspíš ano. Je pohledný rytíř a zdvořilý. Líbí se mi i král a královna a . . ."

„A tvůj snoubenec, ovšem. Copak nechápeš, proč ti poslali naproti právě Valrama? Má úspěchy. Málokterá žena mu odolala. V jeho přítomnosti si každá připadá jako bohyně. Tak dvorný rytíř!

Kdo by věřil tomu, že ta uctivá ruka chvílemi zabloudí záměrně, aby bohyni přivedla zpátky na zem, a víc, jednou do jeho náruče?“

Eliška se zarděla. „Víš o Valramovi nějak příliš mnoho,“ utrousila posměšně.

„Ano, vím,“ řekla Gertruda trpce. „Proto jsem tady. On si nezaslouží, aby vedle tebe zasedl na český trůn.“

Žárlivost! Konečně vysvětlení té podivné návštěvy. „Nechceš ho ztratit,“ řekla konejšivě. „Neboj se. O mně a *p* něm přece není řeč. Vezmu si syna římského krále. Ano, kdysi se uvažovalo i o Valramovi, ale to už dávno neplatí.“

„Už jsem ho ztratila. A nelituji.“ Gertruda se na Elišku podívala skoro soucitně. „Dávno neplatí, říkáš? A co když ti povím, že ještě dnes, ted, po tvém příchodu, se znovu uvažuje o tom, jak ti podstrčit jiného ženicha? Jsou velmi milí, ano. Ale královna Markéta velice miluje svého syna.“

Poslali jí ho naproti, aby ... Elišce teprve teď došlo všechno. „Cože!“ vybuchla. „Někdo se domníval, že padnu kolem krku sebevědomému pánu? Já, Přemyslovna? To sis vymyslela! To přece není pravda! To ...“ Gertrudin neuhýbající pohled ji zmátl. „Proč?“ řekla slabě. „Copak jsem nějaká ...“

„Nejspíš ne,“ odpověděla Gertruda vážně. „Ale pomluva si nevybírá.“

„Pomluva?“ Eliška si najednou vzpomněla na ty pokřikující hlasy, které ji doprovázely cestou z Prahy. To Anna, samozřejmě. Z kutnohorského stříbra se snadno kupují utrhači. Ale tady . . . Před očima se jí vynořila Jindřichova tvář a zmocnil se jí stesk. Nač, nač to všechno. Měla jsem zůstat doma.

Klesla do křesla a rozplakala se. „Neplač.“ Gertruda k ní přistoupila a konejšivě jí položila ruku do vlasů. „Ted musíš bojovat. Nenech je domlouvat se za svými zády. Ať ti to řeknou z očí do očí. Zeptej se královny přímo, proč ti nechce dát svého syna. Je zbožná. Nedovolí si lhát.“

„Neřekla, že mi ho nedá.“

„Řekne to co nevidět. Právě se znovu smlouvají s tvými pány. Záminka: Tvoje stříbrné město. Valram ho prý dobude snáz než Jan.“

Eliška se vzchopila. „Máš pravdu, půjdu. Tvůj Valram tu zůstane, neměj strach.“

Ted, nebo nikdy. „*Já* tu nezůstanu,“ řekla Gertruda smutně. „Královna mě vyžene, až se doví... Ale ať. Stejně nechci zůstat ... s ním.“

„Odkud jsi?“

„Z lucemburských hranic. Vlastně spíš z Francie. Ale nemám tam nikoho. Na lucemburském dvoře žiju odmalička.“

„Nechceš se vrátit?“

„Ne.“ Gertruda odhodlaně zvedla hlavu. „Vezmi mě s sebou do Čech. Prosím. Nikdy tě nezklamu.“

Eliška vážně kývla hlavou. „Přesvědčím-li se, že je všechno pravda ... Jdi. Ať už tě někdo u mne viděl nebo ne, požádám královnu, aby tě pustila se mnou.“

Eliška vyšla na chodbu a zamířila zpátky k refektáři, odkud se ozývaly vzrušené hlasy. Kdybych mohla nahlédnout tím oknem ze dvora, pomyslela si malomyslně. Ale přemohla tíseň, rázně otevřela a zůstala stát ve dveřích. Hlasy okamžitě umlkly. Král. Poslové z Čech. Petr z Aspeltu. Valram. A královna, ano. Se synem.

Zachytila povzbudivý úsměv Jana z Vartemberka, popošla několik kroků a důstojně se uklonila před královnou. „Přála sis prve se mnou mluvit, Milosti,“ řekla tichounce. Mohla si to dovolit. Všichni mlčeli a její hlas zpíval i v nejtišších tónech. Ovládala ho a dobře slyšela, jak zní. Teď byl jímavý a vroucí, jak sluší láskyplné dceři.

„Jsi jistě unavena cestou, dítě,“ odpověděla Markéta v mírných rozpacích. „Měla jsi raději ještě odpočívat.“

„Ne, díky. Pookřeju spíš v tvé milé blízkosti.“

Královna se překotně zvedla. „Dobrá, pojďme.“

„Ne, nechci rušit," zvolala Eliška. „Mohu přece počkat." Ale dřív, než se obrátila znovu ke dveřím, podívala se prosebně na mohučského arcibiskupa. Petr z Aspeltu ji nezklamal.

„Myslím, že Eliška by měla zůstat s námi," řekl hedvábně a obdařil ji otcovským úsměvem. „Jde přece hlavně o ni."

Jindřich VII. pohlédl váhavě na svou choť. „Budeme ji nudit," prohodil lehce. „Dívky v jejím věku ..."

„Prosím, otče," zasáhl nečekaně Jan. „Má právo. Já jsem tu přece také." Vstal ze svého místa a s dvornou úklonou ho nabídl své nevěstě.

Markéta znovu usedla a přitáhla si Eliščinu ruku, jako by ji dívčina blízkost plnila obzvláštním potěšením. „Není to zrovna zábavné," usmála se, „ale královny nemají na vybranou."

„Jeho Milost se totiž domnívá," obrátil se k ní Petr z Aspeltu, „že páni nedostáli svým závazkům. Týká se to především pána z Vartemberka. Zavázal se vydat příštímu králi Hory Kutné a královská práva, kterých tam prozatímně užívá."

„Nechce je vydat?" zeptala se Eliška s drobným úsměvem. „To mě překvapuje, pane z Vartemberka."

„Spíš nemůže," zamračil se Jindřich Lucemburský, který nemiloval žertování. „Oklamali jste nás. Tvrdili jste, že celou zemi se všemi hrady a městy máte pevně v rukou a že stačí, aby můj syn jen překročil hranice a bude skutečně králem."

„Tvůj syn je ale nepřekročil, Milosti," namítl Jan z Vartemberka mírtně. „Dobře víš, že jsme naléhali, aby se vrátil s námi."

„Když jste se vrátili, nebyly Hory Kutné už stejně ve vaší moci."

„Budou," opáčil pán z Vartemberka s neochvějnou jistotou. „Nebyl jsem doma, když Hory padly. Pak nebyl čas. Lhůta, kterou jsi nám vyměřil k návratu, byla příliš krátká."

Petr z Aspeltu sice přál sňatku lucemburského prince s Eliškou, ale dobře si pamatoval ze svých kancléřských časů, že český král si vždycky dával tuze dobrý pozor na příliš sebevědomé pány. Pán z Vartemberka s pánem z Lipé k nim tehdy ještě nepatřili, ale .. .

„Tuším, že zemský maršálek pán z Lipé *byl* tehdy doma," řekl zlomyslně. „Co dělal on, když Korutanec dobýval Hory Kutné?"

Vartemberk se zamračil. „Střežil v Praze bezpečnost panny Elišky," odpověděl zvýšeným hlasem. „Pokládal to za důležitější a já s ním souhlasím. Ona je naše jediná naděje. Ještě nemáme krále. Jan Lucemburský ještě neuzavřel sňatek s dědičkou české země a jeho otec mu ještě neudělil česká léna. Ostatně jsme se zavázali, že v době bezvládí se nedopustíme žádného násilného skutku bez vědomí a souhlasu římského krále."

„Nemohl jsem tušit, že Korutanec, který podle vás měl být už na útěku, si pozve míšeňskou hotovost," ozval se král.

„My také ne, Milosti," řekl pán z Vartemberka uhlazeně. „Ale slib je slib."

Petrovi Mohučskému se zúžily oči. „Bez Kutných Hor...," nadhodil a významně pokrčil rameny.

„Křivdíš pánu z Lipé," vložila se do toho Eliška vzrušeně. „Dobře ví, jaké povinnosti má podkomoří. České stříbro není jen v hradbách Kutných Hor. I jinde je ho dost." Vyzývavě se podívala na Petra z Aspeltu, do jehož tváře sevkradl nedůvěřivý úsměv. Znal české poklady. „Ano, je," dodala rozhodně a ani se nezačervenala při tom smělém tvrzení. Co je jim po tom, jak ho její věrní získávají? „Na vlastní oči jsem viděla, jak ho pán z Lipé s pánem z Valdeka vozí do Prahy. Mincovna, kterou se chystal založit, dnes už nepochybně razí stříbrné groše. Není strach, že by jich pravý král neměl dost." Překvapeně se odmlčela při pohledu na královninu tvář.

„Kdože je český podkomoří, dítě?" zeptala se Markéta, nutíc se do klidu. „Domnívali jsme se, že pán z Lipé je zemský maršálek."

Pomluva! Eliška se dovtípila. Neznali jméno, jenom hodnost podezřelého milence. Zvedla hrdě hlavu.

„Je maršálkem i podkomořím a já mu důvěřuji jako nikomu," řekla směle. „Je to můj přítel už od dětství a zachránil mě před horším osudem, než mě doufám čeká. On a pán z Vartemberka. Jsem jenom žena a nevyznám se v dobývání měst. Ale ujišťuji Vaše

Milosti, že když ti dva páni tvrdí, že Hory Kutné nejsou ztraceny beznadějně, tak nejsou.“

„Přesto se domnívám,“ řekl Jindřich Lucemburský s nečekanou rázností patrně vlivem upřeného pohledu své choti, „že takovou vzpouru v zemi má potlačit sám král, ne jenom jeho páni. Ani já k dobývání panství římské říše v Itálii nepošlu svého maršálka. Jedu sám. A Jan je dítě. Naposled se vás tážu, oč vám vlastně jde. Abyste měli skutečného krále, anebo chlapce, který bude poslouchat své hodnostáře?“

Jan za Eliščinými zády se netrpělivě pohnul. Bez ohlédnutí vztáhla ruku a stiskla jeho paži, když viděla, že Konrád Zbraslavský se chystá promluvit.

„Císařův syn, Milosti,“ zahrál opat obratně na nejcitlivější strunu ctižádostivého krále, který snil o císařském vínku, „je mocný dost, i kdyby byl třeba ještě kojenec. Jsme muži míru. Naše kláštery trpěly nejvíc tím hlubokým rozvratem. Jestliže i my pokorně žádáme syna a ne bratra, nepodezírej nás, prosím, že chceme povzbuzovat svévoli. I při všech skvostných vlastnostech hraběte Valrama z Lucemburku, je to tvůj syn, kdo je ti nej-bližší. Jenom s ním budeme bezpečni, že nás vždycky bude chránit i císař římský. Zrušíš-li teď svůj slib . . .“

Jindřich zrudl. „Svůj slib nezruším,“ vykřikl hněvivě. „Raději chci pozbýt jediného syna, než aby vznikla pochybnost o mém slovu. Jen uvažuji. A naléhám na vaši ústupnost, protože to, co chcete, není moudré.“

„Naše ústupnost nám nepatří,“ promluvil znovu Jan z Vartemberka. „Jsme jenom mluvčí českých stavů a netlumočíme tu jen svou vlastní vůli. Jeho Milost. . .,“ uklonil se směrem k arcibiskupovi, „má pravdu. O naši budoucí královnu jde především. Král naší země, bude jejím chotěm. Ona jediná má - snad - právo poopravit naše rozhodnutí, je-li to její přání.“

„Není to mé přání,“ ozvala se Eliška do ticha vroucím, rozechvělým hlasem, ačkoli v té chvíli byla ledově klidná, připravená už na neúprosný zápas s náročnějším protivníkem, než

byl římský král. „Já ctím hlas svého národa. Královským dcerám jejich cit neporoučí. A přece, kdyby mělo promluvit i moje srdce..

Ohlédla se a podívala se na Jana, který se do ní vpíjel dychtivýma očima.

Královna zasáhla, než mohla promluvit dál. „Proč tak spěcháme?“ řekla rychle. „Eliška ještě nesmyla prach dlouhé cesty ze střevíčků a už od ní chcete takové rozhodnutí? A tady přede všemi? Nechte nás ted. Vždyť sňatek byl určen až na prvního září. I vy máte čas a žena ženě lépe porozumí.“ Vstala, zavěsila se do Elišky a odváděla si ji s něžnou neústupností. Eliška ode dveří vrhla poslední pohled zpátky. Na nevyzpytatelný úsměv arcibiskupa, na znepokojené pány, mnichy i měšťany, na rozhněvaného římského krále, na jeho bratra, který ji pozoroval s posměšným soucitem, a hlavně na Jana, který se díval za nimi jako ztracená duše. Usmála se a najednou věděla, že se usmívá něžně a ženský, s tou líbezností, která jí byla vždycky cizí. Vrátil jí pohled plný porozumění i úsměv, dětsky rozpačitý, ale plný obdivu a láskyplné něhy.

Od Rýna do Čech je daleko

„Synáčku!“

Markétě se zlomil hlas. S oběma dcerkami se rozloučila už ve Špýru, odtud se s Jindřichovou matkou vrátily do Lucemburku. Ani ty neoželela lehce. A tecf Jan. Poslední pouto se šťastnou, bezpečnou minulostí. Jan, stejně veselý a lehkovážný jako vždycky, a přece král. Už skoro muž, dokonce ženatý muž a vladař vzdálené divoké země, kterou neznala, nikdy neviděla a možná ... Před nimi dobrodružství, z kterého jí najednou bylo úzko. Vždycky se sama cítila víc jako muž než její choť, ale tecf si krutě uvědomila, že je žena, a nechápe, nechápe ty zářící oči a bláznivé ctižádostivé plány, kterým přece i ona sama tak nadšeně tleskala.

Otec i syn. Najednou jí byli stejně cizí a nepochopitelní jako otrlí námezdní žoldnéři, kteří se hrnuli do jejich služeb a řinčeli zbraněmi v okolí poklidné domácnosti, která bývala jejím domovem. Ještě před měsícem. I když už dávno opustila vlídný Lucemburk po boku příštího římského císaře, v něhož se nečekaně proměnil její dobromyslný muž a z řádného otce rodiny se rázem změnil v sebevědomého válečníka. To jsem chtěla? Tohle? Když jsem mu říkala, neváhej? Jsi lepší než ostatní, máš právo? Nebo jsem trpně vytušila jako vždycky, čím bude šťasten, a jen jsem si namlouvala, že to je i moje přání? Mohla jsem tušit, že ztrácím všechno? Všechno, i jediného syna?

Křečovitě ho znovu objala a rozplakala se. Císař římský. Jeho syn, český král. A já v žernovu, který už nezastavím. Přes Alpy do Itálie. Dobývat celé království římské. Ano, Jindřich zvítězil a zvítězí. Kdo by mu odolal? I Habsburky, dědice nejctižádosti-vějších německých mocenských plánů, připoutal k svému triumfálnímu

vozu. Leopold, bojovný bratr rakouského vévody, přivedl svou hotovost k císařské římské jízdě. Fridrich Krásný sám prý

stůně. Ale možná se mu nechce. Leopold je přece jen mladší bratr, může si dělat, co chce. Prvorozený Habsburk chce asi zůstat stranou. I když se zavázal k tažení do Čech. Je to snad lepší. On s Janem v té zemi, kam to má přes hranice skok, a my za Alpami... Kdoví. Sám. Bude docela sám.

„Maminko, prosím tě," zašeptal Jan láskyplně, ale netrpělivě, a rozpačitě se ohlédl po své choti.

„Budeš sám," opakovala Markéta nahlas svou myšlenku.

„Kdepak sám!" zasmál se. „Mám svou Elišku, a věrnost pánů, a lásku národa, slyšela jsi přece, a... Já vím, pořád křičíte, že to nestačí, ty i otec. Ale mám také Petra z Aspeltu a říšskou hotovost. I když, abych ti řekl pravdu, raději bych se obešel bez ní. Už jsme mohli být dávno doma."

Doma! Markétu zamrazilo a podívala se na snachu. Za ty tři týdny se z přirozené nepřítelkyně změnila v milovanou dceru. Byly si příliš podobné, než aby mezi nimi mohlo zůstat třeba jen zrnko lhostejnosti. Ale. .. „Pořád jen spěcháš," řekla s výčitkou. „Nechápeš, že už se neuvidíme? Nadlouho, možná ... Ne, mlč, já vím. Nemusíte mi to pořád opakovat. Zvítězíš, i tvůj otec zvítězí, a vrátíme se, nebo ty přijdeš do Říma, já to *vím*, Jene. Ale bojím se. Jsi příliš mladý."

„Ano, ještě jsem," řekl vážně a pohlédl na Elišku s jakousi smutnou odevzdaností. „Musím si napřed dobýt své království i svou královnu. Vlastně jsem rád, že se ty Hory Kutné - jmenuje se to tak, že? -, vzbouřily. Chce se mi bojovat - za ni."

„Ne, proto ne, tak jsem to nemyslela." Markéta ho sevřela pevněji v náruči. „Jenom, že mi ještě nemůžeš rozumět. Stesk matky. A možná, že nejsi jen mladý. Třeba všichni muži... Proč myslíš, že jsem tak naléhala, abyste s námi jeli až do Kolmaru? Tvůj otec myslí jen na to, jak shromáždit víc bojovníků. Ty nejspíš taky. Eliška se nemůže už dočkat, až budete v Praze. Chápu ji, je tam doma. Ale ty... Mělo by ti být těžko jako mně."

„To chceš?“ zeptal se s malým úsměvem.

„Ne, to ne,“ polekala se. „Asi je dobře, že jsi takový. Mladí orli vylétají z hnízda a ta smutná závrať, kterou cítím, by je zabila. Ale poprvé, můj miláčku, poprvé to bolí. Možná si zvyknu. Později. Běž. Běž za otcem a ještě se vrať. Já se rozloučím zatím » Eliškou. Je moje jediná útěcha, že zůstanete spolu.“

Jan odběhl až příliš rád. Královna si přitáhla Elišku blíž a zadívala se jí do očí. Sokyně, ano. To bylo dřív. Bezděky si vzpomněla na ten první rozhovor v hospiciu heimbašských johanitů. Tenkrát nastoupily proti sobě jako rytíři při utkání na život a na smrt. Přes ty líbezné úsměvy a něžné objetí.

„Neměla jsem sem jezdit,“ prohlásila tehdy Eliška zpříma, sotva osaměly v Markétině ložnici. „Zítra to bude teprve dvacet dní, co jsem se dověděla o závazném slibu římského krále. Letěla jsem jako na křídlech a nebylo snadné vyrazit včas, nepočítali jsme s cestou, Jan, můj choť, měl přijet sám, vždycky se přece sňatek koná v domě nevěstině. Byla jsem důvěřivá. Varovali me.

Markéta stáhla obočí. „Před čím? A kdo?“

Eliška se usmála. „Moje sestra třeba. Zdá se, že s dvorem římského krále má lepší styky než já. Když jsem odjížděla z Prahy, pokřikovali za mnou uličníci, kterým zaplatila, že sama se vyháním ze země svého otce, dřív než to učiní Korutancova choť. Ze římský král chystá pro mne cosi jiného než svatbu se svým synem. A měli pravdu, jak vidím. Neměla jsem dát na přísahy pána z Vartemberka, že slovo římského krále platí stejně jako boží zákon. Zdá se, že římský trůn zkazí sebečestnějšího muže. Odjedu, dovolíte-li, neprovdána.“

„Jak se opovažuješ!“ vykřikla Markéta a srdce jí sevřel strach. Tohle mi neodpustí, pomyslela si zoufale. To já jsem naléhala, aby... Jindřich je tak citlivý na svou čest. Vmete-li mu česká princezna do tváře tohle ... „O slovu mého chotě nesmí pochybovat nikdo!“

„Nepochybovala jsem,“ řekla Eliška důstojně. „Neposlechla jsem ani pána z Lipé, který mě varoval před nedůstojným spěchem. Ta krátká lhůta, kterou mi vyměřil římský král, svědčí o neúctě. Měl

stokrát pravdu. Jsem vyléčena. Napříště budu věřit jenom sama sobě a těm, které znám. Ne, nekárej mě, nemáš proč. Či snad mi upřímně nabízíš svého syna? Ty? Tvůj choť? Ne. Dal svůj slib mým poslům, protože jinak bych nepřijela. Řekli to jasně dost. Teď jsem tu, máte mě v moci. A chcete mě provdat za jiného."

Markéta se rychle ovládla. Ano, nahlíženo očima té dívky, vypadalo to skutečně jako úskok. Dost hanebný. Má právo tak-hle mluvit. „Poslyš mě," řekla a dala si záležet, aby její hlas zněl láskyplně a vlídně. „Jsi rozrušena. Já tě chápu, ale pochop i ty nás. Teprve dávno po odjezdu tvých poslů jsme se dověděli, že tvé stříbrné město padlo do rukou Korutanci. Všechno předtím vypadalo tak jednoduše, a přesto můj choť váhal už tenkrát, to přece víš. Až když byl ujištěn slovem svatých mužů, že jinak nelze zabránit krveprolití a válečné bouři, která by Čechy i římskou říši stála víc, než si kdokoli z nás může dovolit, povolil. My svého syna milujeme, víš? A je nám těžko odloučit se od něj. V královských rodinách to snad nebývá zvykem, ale my jsme žili šťastně a v lásce. Trhat takový svazek ... Budiž, povolil. Ale to ještě věřil, že jediného syna neposílá do nebezpečí. Byli jiní, kdo varovali. Tví páni, kterým tak věříš, nejsou právě věrní. Už o smrti tvého bratra se vyprávějí tady na Rýnu ošklivé věci. Pak nastal kolotoč. Korutanec, Habsburk. Zas Korutanec a teď Jan Lucemburský. Divíš se, že jednání s nimi budí nedůvěru? Přesto... Snad jsi v rozrušení nepostřehla, co říkal před chvílí můj choť. Ze raději chce ztratit syna, než by porušil jednou dané slovo. Já ne. Já ho nechci ztratit, Eliško. Kdyby záleželo na mně, já bych to slovo nyní vzala zpátky, mysli si o mně, co chceš. Až jednou budeš matka, pochopíš to. A proto se tě ptám, proč si nechceš vzít Valrama? Je udatný rytíř a dobrý vojevůdce. To jsou vlastnosti, které tvá země potřebuje především."

„Má i jiné," řekla Eliška suše. „Má jich až příliš. Je dospělý muž, jak stále opakujete. A co má být? Hledám snad milence na dnešní noc? Ne. Hledám chotě pro celý život a krále pro svou zem. Pán z Lipé je znamenitý vojevůdce. To není vlastnost, které je českému králi třeba především."

Markéta se zajíkla nad tou drzostí. Byla to drzost? Eliška se na ni dívala zpříma a bez uzardění. Podkomoří! Panebože, vědět! „Rozuměj mi," řekla opatrně. „Žádný muž není dokonalý a jistě ani Valram. Také Jan nejspíš nebude. Nevíš nic ani o jednom. Neříkej mi, že promluvilo tvé srdce. Vždyť Jan je ještě dítě. Proč? Ptám se tě jako žena ženy, ne jako královna, která má moc zasahovat do osudu zemí. Proč nechceš Valrama?"

„Protože toužím milovat svého chotě." Eliščin hlas, který byl až dosud věcný a klidný, najednou zazněl milostně a sladce. „Nemám nic proti Valramovi, ani neznám Jana, řekla jsi to správně,

Milosti. Ale je - ne, docela dítě už není," usmála se. „Jenom příliš mladý na to, aby ... snad ... Smím mluvit otevřeně? Dospělému muži, jako je tvůj švagr, a zejména jemu, bych asi těžko vysvětlovala, že nechci, aby vstoupil do mého lože, sotva jsme se několikrát spatřili, a se svatebním obřadem nelze čekat, vím. U Jana je to přirozené, rok, možná dva. Za tu dobu ... Budeme spolu denně. Budeme si blízcí. Myslím, že není těžké ho milovat."

Markéta se na ni dívala jako u vidění. Znělo to věrohodně, ten vroucí, rozechvělý hlas nemohl lhát, a přece ... Eliška jí nedopřála čas, aby její pochybnosti dostaly určitější tvar. „Proto, má paní, tě žádám," dodala vážně, „je to prý francouzský zvyk, ještě před sňatkem určit, že nevěsta je plodná a může přivést na svět zdravé děti. Při takové prohlídce lze přece zjistit, co málo zkušený ženich by nepoznal a co by jistě neuniklo Valramovi."

Eliška se vyzývavě odmlčela. Markéta zrudla až po kořínky vlasů. „Přece si nemyslíš, že proto...," špitla zahanbeně.

„Myslím, Milosti."

Markétu nenapadla vhodná odpověd. Nebyla zvyklá lhát a už vůbec ne takhle přímo. „Ne, to nepřipustím," řekla konečně. „Je to ponižující. Já sama bych nikdy... O dědice jde přece především tvé zemi. Nám zatím ještě ne. Kdybys neměla syna ty..."

„O tom není řeč," přerušila ji Eliška nesmlouvavě. „To jen pro uklidnění tvého svědomí a pro řeči, kterých už tak bylo víc než dost.

Myslíš, že nevím, co o mně říká má sestra a co se nejspíš doneslo až sem? Já na tom trvám, Milosti, a neustoupím.“

„Už jsi mě přesvědčila.“

„Ne. Já vím, že ne.“

Trvala na svém. Přes zděšení svého chotě jí Markéta nakonec vyhověla. Zkouška dopadla jednoznačně. Podkomoří! Nic než pomluvy. Markéta krutě zanevřela na neznámou ženu, která si říkala česká královna. Sestra! A to ubohé, statečné dítě... Přijala Elišku do srdce stejně upřímně, jako ji dřív zavile odmítala. O Valramovi se už nemluvilo. V pěti dnech byla svatba ve Špýru, tak okázale nádherná, jak jen si bylo možno přát.

V Janovi zápasilo zklamání s ulehčením, když se od matky dověděl, že v Čechách nesmí manžel přistoupit ke své choti, dokud nedovršil aspoň šestnáctý rok. Táž výmluva. Pro silné, zdra-vé děti. Eliška v něm budila bázlivou úctu. I ted, když byl její chod a český král.

Svatební hostině předsedal vedle ní. Bylo to zábavné. Ten žert je sblížil. Směšné nedorozumění mezi dvěma arcibiskupy, kteří se přeli jako hádaví kluci o místo po královské pravici Jindřicha VII., jim dopřálo tu nečekanou poctu. Král s královnou. Po odchodu Janova otce s Petrem z Aspeltu a Jindřichem Kolínským byli jimi už tady.

Markéta si všimla, že od toho dne byli důvěrnější, často si spiklenecky šeptali ruku v ruce a kamkoli se jeden z nich hnul, druhý ho sledoval s něžným úsměvem. V nezasvěcených to budilo nepochybný dojem o průběhu jejich první noci. Málokdo tušil, že ji strávili každý sám. Přesto... Gertruda. Jan se tak žhavě postavil na její obranu a Eliška se s ní očividně spřátelila. Často bývali ve třech. Markéta ji neposlala zpátky do Lucemburku, jak měla původně v úmyslu. Snad by bylo lepší... Nedokázala se rozhodnout. Bylo to jako zrada na Elišce. A přece pro oba tak možná bude lip. Eliška není dítě a není ušlápnutá ubožačka. Bude si umět poradit, kdyby snad ...

„Pojd ke mně, dítě,“ řekla teď a objala ji co nejpevněji. „Loučíme se nadlouho. Až se sejdeme příště, budete skutečně muž a žena a

snad mi i položíte do náruče prvního vnuka. Italské tažení potrvá možná celé roky. Mám strach.“

„Doufám, že o Jana ne,“ usmála se Eliška.

„Ne, o Jana ne, aspoň ne tolik, jak jsem se bála. Budeš mu trochu i matkou za mne, vid? V každém muži je kousek dítěte a vždycky bude. Může být sebedospělejší. A ženy, jako jsme my...“ Trochu ji oddálila a usmála se jí do očí. „Já tě mám ráda, Eliško. Jako bych v tobě viděla své vlastní mládí. Měla jsem otce i matku, a přece jako bych je neměla. Sirotek nemůže být osamělejší, než jsem byla já na tom vznešeném dvoře. Ošklivá princezna, nad kterou krásné sestry jen krčívaly rameny. To jistě znáš.“

„Já?“ Eliška se zajíkla.

„Tiše, vím to jenom já. Víš stejně dobře, jak obejít skoupou přírodu, jako jsem se to naučila, než mě provdali do Lucemburku. Oni to nepoznají. Žádná žena není skutečně ošklivá, zvlášd když je mladá. I já to ještě dokážu, ačkoli mi bylo dávno třicet. Aspoň si to myslím. Mýlím se?“

„Já ti nerozumím,“ řekla Eliška docela upřímně. „Vždycky jsem se na tebe dívala s obdivem a ...“

„Ano. Na tebe všichni taky. Umíš se oblékat. To znám, já jsem také měla být spíš muž. Znám ženy jako my, o které rytíř okem nezavadí. Jsou směšné, bláhové a k politování. Vážím si tvé krásy dvojnásob, protože vím, kolik úsilí a kázně tě stála. I Valram dokonce,..“ Malinko se zasmála. „Víš, co nám řekl? Je krásná. Mám pocit, že doopravdy není. Ale je. Nikdy bych nevěřila, že ten to nepozná. Když jsem tě spatřila, bylo mi to jasné.“

„Co?“ vydechla Eliška zmateně.

„Střih všech tvých šatů, má milá. Ty dráždivě lehounké pláště. Vyniká všechno, co je na tobě půvabné, a je toho dost. To ostatní, to neženské, co v jiném oblečení by bylo příliš vidět, to prostě není. Nemrač se. I ta nejkrásnější žena má co skrývat, a když ne, je lehkomyslná a nepostřehne chvíli, kdy krása uvadne a přestane vábit zraky mužů. To se tobě nestane. Máš vkus a vidíš se, jaká jsi. Jsi

královna. Nemusíš být kočička na mazlení. Spíš bohyně. Ti lepší z mužů to mají rádi a na těch ostatních nezáleží. Nám ne.“

„Proč myslíš, že já ...,“ hlesla Eliška opatrně. „Mám krejčího a služku, která ...“

Markéta zavrtěla hlavou. „Zena jako ty si nedá poručit. Například barvy. Mohl by někdo přinutit tebe, aby ses vzdala nachu královny? Přiznám se ti, že jsem čekala se zvědavostí, co si oblečeš ke svatební hostině. Ale ty jsi moudře oželela královský purpur, protože dobře víš, že ti ta barva nesvědčí.“

Mluvila dál, zatímco Eliška přemáhala nával lítosti a hanby. Královský purpur! Jak se hněvala na Cilku, když v truhle nenalezla ten plášť! Pán z Lipé přikázal. Prý se hodí až ke korunovaci, protože dřív nebude v Cechách královnou. Myslel to skutečně - jenom takhle? Elišku zamrazilo. Zmateně si vzpomněla, jak se Štěpánem vybíral látky na její šaty i jejich střih. Jak jí obratně vymlouval každé její přání. Nesluší mi. Ty barvy, které miluju, mi nesluší. A on to ví. Vždycky to věděl. Já ne.

„Vezmi ji s sebou,“ slyšela Markétu říkat jako zdálky. „Je to můj dar. Ta dívka poroučela mým služkám celé roky. Ví, co se patří... pro královnu, jako jsme my dvě. Ty nebudeš mít čas. Už nejsi mladší sestra, která žije v ústraní a čeká na svou chvíli.“

„Ano, jistě,“ zakoktala Eliška, která se ještě nevzpamatovala z toho odhalení. „Koho?“

„Gertrudu přece, dítě. Copak neposloucháš?“

„Odpusť, jen jsem se trochu zamyslela. Ano, sama jsem tě chtěla požádat — Mám ji moc ráda. Mluvili jsme o tom s Janem.“

„Ano?“ Královna se zarazila. Jan! Ze by i on? Ten malý úskok ji najednou zamrzel. „Ještě to uvaž,“ řekla chvatně. „Já ... Myslím, že bys měla vědět, i když já tomu samozřejmě nepřikládám žádnou váhu ... Zkrátka...“

„Byl do ní zamilován,“ zasmála se Eliška. „Já vím, říkal mi to. Proč ne? Docela ho chápu. Je roztomilá.“

„Říkal ti!“ Markéta se na ni se zájmem podívala. „A ty ...“

„Mám žárlit na něco, co dávno není pravda a vlastně nikdy nebylo? Hoch v jeho letech! Ne. Jsem si jista.“

„Jsi moudrá,“ řekla Markéta pomalu. „Nebude-li ti vždycky věrný... Ne, nechrne toho,“ dodala rychle. „Nemyslím Gertrudu. Muži jsou takoví. Všichni. Ale pamatuj si - a tím si můžeš být jista vždycky - když vládne srozumění mezi manžely a skutečná láska, nic ji neporuší. A nejmiň bezvýznamná dobrodružství, jakých je mužský život plný, bohužel. Ale matka a choť vždycky znamenají nejvíc. Zena je strážkyně domácího štěstí. Jen na ní záleží.“

„Přece nechceš říci...,“ vydechla Eliška.

„Na to máš čas,“ usmála se Markéta smutně. „Netrap se. Říkám ti to už teď jen proto, že se loučíme, a možná ... Já mám strach, Elišiko. Strašně se bojím, že ... že ho už neuvidím!“

Znovu se rozplakala naplno. Plakala ještě, když se oddělili a po břehu Rýna zamířili každý na jinou stranu. Římský král k jihu, k horským údolím, kudy vedla cesta k italským jezerům, k Milánu, Brescii, přes údolí Pádu k Pise a ještě dál, k Věčnému městu a k císařské koruně na hlavu Jindřicha z Lucemburku. Jeho syn k severu, zpátky do Špýru, přes Rýn a Neckar do No-rimberka, kde se má shromáždit říšská hotovost z pravého břehu Rýna, aby mu dobyla jeho království.

Poslové z Cech se tvářili zasmušile. Už cesta do Kolmaru znamenala neúnosné zdržení, s kterým se nepočítalo a které mohlo všechno zmařit. Marně se pokoušeli přesvědčit římského krále. Zbožňoval svou choť a ani jemu nebylo milé se tak brzy rozloučit s jediným synem. Jan z Vartemberka vyhledal Elišku, ale ta jen pokrčila rameny.

„Nemohu,“ řekla. „Už tak jsme dosáhli víc, než chtěli.“

Ano, mnohem víc. Vartemberk věděl stejně jako všichni, že hlavní odpůrkyní jejího sňatku s Janem byla královna Markéta, a její náhlý obrat v něm vzbudil hlubokou úctu k schopnostem nové české královny. Nikdo už nečekal, že lze ten odpor zlomit. Přesto, či právě proto, snad mohla i ted. Nejenže prchal vhodný čas k obléhání vzpurných Hor, než se přižene zima, ale nikdo z nich nepočítal s tak

dlouhým pobytem. Pán z Vartemberka, Bohuslav z Boru, Markvart ze Zvířetic, Valdekův klient Ota z Týřova, a dokonce zázračně bohatý Lichtemburk už pomalu neměli čím platit.

Příjezd Petra z Aspeltu do Kolmaru je konečně spasil. Mohuč-ský arcibiskup dobře věděl, že je spěch. Sám doprovázel Albrechta Habsburského při jeho posledním nezdařeném podzimním výletu k Horám Kutným. Průtahy skončily jako mávnutím kouzelného proutku. Ostatně se možná skutečně čekalo na něj. Byl přece v nepřítomnosti Jindřicha VII. opatrovníkem mladého krále do jeho zletilosti. Ať už z jakýchkoli důvodů, Jindřich po jeho příjezdu povolil naléhání netrpělivých průvodců své snachy a oznámil své plačící choti neúprosně konečný den rozloučení.

Malý Jan odjížděl zvesela. Vlastně už nebyl tak docela malý. Na Gertrudu se díval shůry a k Elišce vzhlížel jen nepatrně. Pomalu jeli po břehu Rýna. Jan z Vartemberka pobízel ke spěchu, ale arcibiskup cestoval v nosítkách.

„Máme čas," řekl netrpělivému rytíři. „Stejně musíme v Norimberku počkat na říšskou hotovost. Pokud vím, páni nespěchají."

„Ale my ano!" vykřikl Vartemberk zoufale. „Pochop to, Milosti. Doma čekají na krále. Leckdo už možná nevěří, že se vůbec vrátíme. Přijeli jsme do Špýru už před měsícem. Měli jsme dávno být zpátky. Nikdo z nás nepočítal..."

„Vždyť už se vracíme." Petr z Aspeltu se povzbudivě usmál. „Z čeho máš strach?"

„Strach? To zrovna nc, ale... Řeknu to otevřeně. Začali jsme si už dlužit od měšťanů, kteří jsou s námi. Byli opatrnější než my, ale ani jejich kapsy nejsou bezedné. Stěží vystačíme jen do Norimberka."

Arcibiskup jim s úsměvem otevřel vlastní měšec. Proč ne? české stříbro bylo znamenitá záruka a Petr z Aspeltu na vrcholu své kariéry měl z čeho brát. Mohučský arcibiskup! Jedna z nej-vyšších církevních hodností v říši a metropolita celé české země navíc. Mohlo se o tom vůbec kdysi snít trevírskému lékaři, než se stal kancléřem českého krále Václava? I potom vlastně . .. Byl spokojen.

Víc než to, byl šťasten. Vrací se do Čech, které tak nerad opouštěl. Kancléřství se vzdal jen z donucení. A ted? Je vlastně víc než král.

Jan s Eliškou sdíleli netrpělivost svých pánů. Co chvíli pojížděli daleko kupředu od pomalu se pohybujících vozů a zase se k nim vraceli ostrým klusem.

„Unavíte se, děti," řekl jim arcibiskup vlídně. „Takhle urazíte třikrát delší cestu než já."

Jan se zamračil. „Nemůžeme aspoň trochu rychleji?" zeptal se.

Petr z Aspeltu okamžitě pochopil důvod kratičké chmury. „Vaše Milosti mi už musí odpustit," usmál se s jemnou ironií. „Jste oba jako moje děti. Oba jsem vás houpával na kolenou. Byl to můj nejšťastnější den, když jsem žehnal vašemu sňatku. Oba vaši otcové jsou lidé, kterých jsem si vážil a vážím nejvíc na světě." Povzdechl si. „Můžeme rychleji, to jistě. Ale nemá nejmenší smysl se štvát. Stejně v Norimberku musíme čekat na falckraběte Rudolfa. Sbírá teprve hotovost. A dost liknavě, jak jsem slyšel."

Královští manželé vyměnili pohled. „Nač potřebujeme falckraběte?" tlumočila mu Eliška pochybnost, kterou právě probírali vpředu s poselstvem z Čech.

„Je jediný světský kurfiřt, který nás bude doprovázet," odpověděl Petr z Aspeltu klidně. „Bylo by nezdvořilé ..."

„Nezdvořilé je od něj, že váhá," skočil mu Jan prudce do řeči. „Jsem český král a žádný říšský man. Můj otec jistě neměl v úmyslu .. ."

„Je to jeho výslovné přání," upozornil ho arcibiskup. „Ale budiž. Jsi jeho zástupcem v říši a já mám ničím neomezená poruč-nická práva. Nebude-li falckrabí v Norimberku, až tam dorazíme, pojedeme dál."

„Rychleji, pane?" vykřikl Jan radostně. „Prosím tě! Už ted, ano?"

„Dobrá, už ted." Petr z Aspeltu se vyklonil z nosítek, aby dal pokyn k rychlejší jízdě, ale místo toho zvedl ruku a celý průvod zůstal stát. Česká družina se k nim vracela tryskem, ale bylo jich víc. Sviní hlava v zlatém poli na korouhvi pána, který cválal vpředu, vyvolala na Eliščině tváři ruměnec.

Petr z Aspeltu znal znak, ale Viléma z Valdeka viděl prvně v životě. „Už pro vás jedou," řekl s úsměvem. „Znával jsem podkomořího Zbislava z Třebouně. Byl zabit rok předtím, než ses narodila," obrátil se k Elišce. „Myslím, že se rád seznámím s jeho synem. Při své návštěvě v Čechách loni zjara jsem neměl příležitost se s ním setkat."

Podkomoří? Gertruda, která se držela těsně za Janem a Eliškou, zbystřila pozornost. Ovšem, Eliška byla nevinná. Gertruda si tím byla jista i nebýt zkoušky, o které věděla. Ale stupňů od povýšené lhostejnosti až k milostnému loži je tolik, že... Eliška vypadala vzrušeně. Kam spolu došli - ti dva? Vypadá pánovitě. Trochu neurvale. Ne, nemyslím, že by mě těšilo ho přivábit do své náruče. Ten si určitě neláme hlavu s dvorností. Jeho způsob je spíš násilí. Ale kdoví, třeba zrovna to ji láká. Zkrotit. Zvítězit. Tohohle si už omotala. Ted, když se přiblížili, bylo to vidět jasně. Ten výraz na dříve drsné tváři, sotva se královny dotkl očima.

Ano, jak to dělá? Není přece žádná kráska, spíš naopak, a Jan je do ní také celý pryč. Královna. To bude tím. Někteří muži zkrátka... Ne, Janovi to dlouho nevydrží. Rozhodně ne déle než k prvnímu objetí. Je náročný a zhýčkaný, i když je ještě panic. A ona je křečovitá. Tvrdá a křečovitá. K skutečnému požitku se vůbec nehodí. Tenhle pán - možná. Není lepší. Třeba si rozumějí.

Gertruda se spiklenecky usmála na Jana, který jí věnoval letmý důvěřivý pohled, a stáhla se zpátky. Vladařské problémy ji nezajímaly.

„Hledali jsme vás ve Špýru," řekl pán z Valdeka, když se přivítali, a zadíval se zvědavě na mladého krále. „V Čechách, Milosti... Byli jsme znepokojeni. Čekali jsme vás zpátky v polo-vině září. Vyjel jsem šestnáctého. Hned, jak jsme dohodli..." Odmlčel se a podíval se na Elišku jaksi provinile. „Dlouho jsem pátral, kde vlastně jste," dodal. „Až ve Špýru mi řekli."

„Jenom jsme doprovázeli mého otce na cestě do Itálie," odpověděl Jan. „Tři týdny trvalo, než jsme se mohli rozloučit. Snad

je to dlouho, ale nevadí. Jsem hrdý, že vjedu do Prahy s tebou, pane z Valdeka. Má choť mi o tobě vyprávěla.“

Potěšení zazářilo na Vilémově tváři a hned zase pohaslo. Nejisté se ohlédl po ostatních. Teď si i Petr z Aspeltu všiml, že se celé české poselstvo mračí jako bouře. „Co se stalo?“ zeptal se napjatě.

Pán z Valdeka si nepotrpěl na odklady. „V Praze je Korutanec,“ řekl bez úvodu. „Měšťané mu otevřeli brány. Obávám se, že tvé loučení přijde Cechy draho, Milosti.“

Eliška zrudla hněvem. Ani ona nebyla zvyklá vážit slova. „Měšťané!“ vykřikla zlostně. „A kde jste byli vy?“

„Já a pán z Lipé jsme sháněli stříbro pro tvou mincovnu, paní,“ odpověděl Vilém poněkud uraženě a narovnal se. „Sama víš dobře, že ho není zapotřebí málo. Korutanec s Míšňany se rozložil před Prahou už začátkem září. Postavit se mu polem by znemožnilo jednání po tvém návratu. Poslové římského krále nám přece důtklivě doporučili udržet za každou cenu mír. Hrad držel Vítek z Landštejna. Tvá sestra byla z milosti dole v městě a on kdovíkde. Mysleli jsme, že zmizel. Jako tehdy. Ale míšeňský lantkrabí mu tentokrát poslal celé vojsko. Mohl si to dovolit, když římský král táhne do Itálie. První dny jsme hlídali Prahu. Pokoušel se jednat. Vypadalo to, že chce jen získat nejvýhodnější podmínky. Několikrát přijel do města. Prý bude poslušen rozhodnutí římského krále, ale nemůže odjet jenom tak. To znělo rozumně a bylo to podobné pravdě. Cekali jsme vás každý den. Mincovna měla v zásobě pět tisíc hřiven stříbra. Jeli jsme s Jindřichem pro nové. Ten den ... Spoléhat se na měšťany!“ vybuchl. „Dohadovali se, až se dohodli. Dověděli jsme se to v noci v Nymburce od prvních uprchlíků. Do Prahy jsme už stříbro nedovezli. Aspoň ti něco zbylo, Milosti. Těch pět tisíc hřiven ovšem už zůstalo tam.“

„V mém domě!“ vydechl Ebruš Poplinův za jeho zády: „Co se stane mé rodině?“

„Nic, všichni utekli,“ usmál se pán z Valdeka studeně. „To je to jediné, co umíte, milý Ebruši. Stříbro naházeli... hm ... do žumpy. Snad tam zůstane do tvého návratu. Budeš mít co lovit.“

Jan mlčel, jen se díval tázavě z Elišky na Petra z Aspeltu. Nedovedl odhadnout změněnou situaci.

„A Hrad?“ zeptal se arcibiskup zamyšleně.

„Pán z Landštejna vyrazil k výpadu. Dostal se do města a tam ... Nebylo jich dost proti takové hotovosti. Zatarasili mu zpáteční cestu řetězy. Taktak vyvázl. Jednali jsme v domě pána z Lipé na Menším Městě, které zůstalo s námi. To jsme si ještě mysleli, že je to otázka dnů. Přistoupili jsme na kompromis. Purkrabím se dočasně stal pan Heřman ze Zvířetic, bratr pana Markvarta, který vás doprovází. Při prudké povaze pana Vítka nebyla záruka... Korutanec a Přemyslovna Anna vás čekají na Hradě s malou družinou. Doporučuji co největší spěch, než...“

„Než co?“ odvážil se král Jan první otázky.

„Nevím. Jsem znepokojen. Každý den průtahu jim dodává odvahy. Pán z Lipé svolává zemskou hotovost tvým jménem, Milosti. Uvážili jsme, že není čas otálet do tvého rozhodnutí. Bude nás čekat v Kadani. Slíbil jsem, že se vrátíme co nejrychleji.“

„A zemská hotovost poslechne pána z Lipé?“ zeptal se arcibiskup trochu posměšně.

„Milosti!“ vykřikl pán z Valdeka pohoršené. „Je nejvyšší maršálek a výzvu poslal jménem krále!“

„Kterého krále?“ opáčil Petr z Aspeltu.

„Máme jen jednoho, Milosti. Naše volba platí.“

Petr z Aspeltu chvíli uvažoval. Snad je to tak lepší. Aspoú

těm sebevědomým pánům spadne hřebínek. I když.....Platí

udělení říšského léna, pane,“ řekl suše. „Mluvil jsi o měšťanech. Ale já vím i o pánech, kteří znovu slibovali Korutanci. Ty ne? Pán z Lichtemburka se nás nepokoušel ani klamat. Jde dokonce o členy jeho vlastní rodiny. Kolik je ještě těch, kteří přísahají dnes tomu, zítra druhému? Od časů mého pána Václava Druhého se to v Čechách jaksi stalo zvykem.“

Vilém zbledl zlostí, ale ovládl se. „Vždycky jsme vážili jen prospěch země. Na rozhodnutí římských králů jsme málokdy měli Štěstí. Chceš-li skutečně panovat v Čechách, Milosti,“ obrátil se k

Janovi, „vyslyš nás a pojd co nejrychleji. Jsme hotovi dát svoje životy. Budeš-li váhat, dáme je zbytečně. Je konec září. Nejvyšší čas, nedohodneme-li se po dobrém.“

Jan se podíval na Elišku a vyčetl v jejích očích souhlas. „Ano,“ zvolal živě. „Hneme se přímo k Chebu. Říšská hotovost nás může dohonit.“

„Bez říšské hotovosti se s námi obejdeš, můj pane,“ řekl Valdek a usmál se.

Jan se obrátil k Petrovi z Aspeltu. „Dej rozkaz,“ vykřikl netrpělivě. „Slíbil jsi mi to už před hodinou!“

„Lituji,“ přerušil ho arcibiskup suše. „Před hodinou, můj milý, není ted. Já zodpovídám za tvůj život. Má větší cenu než úspěch jakéhokoli válečného tažení. Počkáme v Norimberku na íalc-kraběte. Jiná cesta není.“

Ten pohled ke dveřím vyslala Gertruda spíš náhodou, i když si později ráda namlouvala, že šlo o vnuknutí. Pán, který se v nich objevil... Teprve hodnou chvíli po ní se k němu začaly obracet hlavy ostatních a hovor v hodovní síni chebského hradu rázem umlkl. To už kráčel přímo k čelu stolu, kde seděla královna a král mezi arcibiskupem a falckrabětem. Páni z Valdeka a z Vartemberka, nedbajíce dvorských mravů, se bez okolků zvedli od stolu a vrhli se mu vstříc. Bůhvíproč Gertruda zabloudila pátravým pohledem k Eliščině tváři a strnula. Ten výraz... Bledý ruměnec, který ji pomýlil při prvním setkání s pánem z Valdeka, nebyl nic proti záři červánků, vítězně stoupajících po jejím hrdle a tváři až ke kořínkům pečlivě upravených vlasů.

Gertruda se naklonila k Bohuslavovi z Boru, který jí ten večer dělal společnost, a zeptala se šeptem: „To je český podkomoří?“

„Ano, pán z Lipé,“ odpověděl Bohuslav a vstal také. Bez ohledu na královský pokyn se všichni čeští páni hnali k příchozímu. Ale ten je odbyl jen přátelským úsměvem, a jak přikazoval rytířský mrav, poklekl před svým mladým králem. Gertrudě neušel jeho výraz, zjihlý a překvapený, když se prvně zahleděl do Janovy tváře. Jejich

první slova v nastalém šumu neslyšela. Už se skláněl i k Eliščině ruce a teprve potom s řemeslnou úctou políbil arcibiskupův nastavený prsten. Eliška se už vzpamatovala z prvního překvapení a teď ho pozorovala dlouhým, zvídavým a trochu smutným pohledem.

Pán z Lipé bez okolků usedl na nabídnuté místo mezi králem a Petrem z Aspeltu. Už nešlo o obřadnost. Byli na válečném tažení a velitel české hotovosti, který přijížděl z té zaslíbené země, byl přední osobou královského zájmu.

Jindřich z Lipé se usmál na krále, který na něm visel velkýma zvědavýma očima. „Přemístil jsem se s hotovostí k Lokti. Nechtěl jsem bez předchozího ujednání, abychom se neminuli... Ale raději bychom se měli obrátit k jihu podél Mže. Berounsko ovládá pán z Valdeka a do Prahy je tak snad i blíž, i když je cesta neschůdnější."

„Proč?" zeptal se Petr z Aspeltu. „Sám jsi nám přece určil směr, když jsi vzkázal, že budeš čekat v Kadani."

„To jsem ještě netušil, že ráčíte přitrhnout o vánocích," odsekl Jindřich už nezdvořile. „V září byla ještě naděje na Hory Kutné. Korutanští byli čerstvě zaměstnáni v Praze. Když jsem posílal pana Viléma, myslel jsem, že se s vámi setká nejpozději tady. Teď zbývá jenom Praha. Přes zimu v nejhorším oželíme kutnohorské stříbro."

Rudolf Falcký se ošil. Přestože k zpoždění došlo především jeho vinou, protože se na shromáždiště u Norimberku dostavil se svými rytíři až v polovině října, taková vyhlídka se mu nelíbila. Nemínil čekat v Čechách do jara na svou odměnu. Kdoví co jeho bratr zatím ve Falci. A vůbec se římská volba falckraběti už nelíbila. Začalo se mu zdát, že se unáhlil. Ten lucemburský hrabě se svými bláznivými plány... Báli se habsburské moci, a tenhle bude možná jednou horší. Císař! Tak vysoko Fridrich ve Vídni určitě nepomýšlel. A falckrabí odedávna patřil k habsburským straníkům. Ostatně, kdyby byl rakouský vévoda se svou kandidaturou vystoupil dost rozhodně... Byl samý dluh, ovšem. Po otcově smrti se měli co otáčet. Nakonec se přidali k Lucemburkovi jako všichni. Mladší vévoda Leopold je s králem v Itálii a Fridrich ... Co je vlastně s Fridrichem? Podle dohody měl být tady.

„Spojil ses s rakouským vévodou, pane z Lipé?“ zeptal se.

Český maršálek sebou trhl, jako by dostal nečekanou ránu. Zrudl a zase zbledl, přemáhaje vzteklý výbuch. „Ne,“ uťal stručně.

„Škoda. Ale i tak. Já sám přivádím pět set jezdců. I ostatních je slušná řádka a slavná česká hotovost snad také za něco stojí. Nemyslím, že nám Hory Kutné mohou vzdorovat.“

„Byls před nimi před třemi lety s králem Albrechtem,“ usmál se Jindřich studeně. „Jeho Milost pan arcibiskup také. A bylo vás víc. O hodně víc. O Rakušany i pány z levého břehu Rýna kteří prý táhnou do Itálie. Dobyli jste je snad? A bylo to koncem září. Teď už máš pomalu listopad.“

„Bylo nás míň,“ prohodil Petr z Aspeltu milostivě a velice zdvořile se mu uklonil. „O tebe, pane z Lipé. Ty a pán z Vartemberka jste tehdy stáli na hradbách. Dnes jste tu s námi.“

Jindřich si nepotrpěl -na lichotky. Byl si dost jist sám sebou a jeho vypjaté sebevědomí naprosto nepotřebovalo arcibiskupské požehnání. Ale na rozdíl od něho prožil poslední léta v Čechách a věděl své. „Nikdy,“ řekl mrzutě. „Leda bychom je vyhladověli a na to není čas. Vojsko pomrzne ve stanech, než v kutnohorských sýpkách dojdou zásoby. Hájil jsem dvakrát Hory Kutné a sám jsem dohlížel na zpevňování hradeb. Teď už to dávno není město, které lze vzít útokem. Znám kolem každý kámen. Není naděje. Padne-li Praha, vzdají se možná taky. Když ne, zjara je dostaneme.“

Jan dosud mlčel. Ale ucítil Eliščin stisk na své ruce a zdálo se mu, že musí promluvit. I když, samozřejmě, byl zatím ještě povinen poslouchat Petra z Aspeltu. Ve všem. „Nebudu jednat s Korutancem jako žebrák před branami Prahy,“ řekl vzrušeně. „Čeká, že mu odstoupím část důchodů, nebo že za něj splním záva2iky Míšňanům? Ne. Nepřijdu do svého Hradu jako jeho host.“ “

„To jistě ne, Milosti,“ odpověděl Jindřich s podezřelou vážností. Spíš to vypadalo, že se posmívá. „Ani on nechce vyjednávat. Vjedeš tam jako dobyvatel, nebo vůbec ne.“

„Jak to?“ vykřikl Vilém Zajíc, který pochopil první. „Co se stalo?“

„To, co se dalo čekat. Když jste se neobjevovali, Korutanec si dodal odvahy a vydal Hrad Míšňanům. Pán ze Zvířetic ne-stačil ani říci švec. Ani biskup neudržel posádku ve svém domě. Město i Hrad jsou v rukou mladého Fridricha Míšeňského. Ten jednat nebude.“

V nastalém tichu bylo slyšet, jak Eliška zatajila dech.

„Jak tomu mám rozumět?“ zeptal se Petr z Aspeltu pomalu. „Korutanec už drží město i Hrad? Jak jsi to mohl připustit, pane z Lipé?“

„Nejsem všudypřítomný.“ Jindřich mu vrátil pohled skoro vyzývavě. „Pan Heřman se dal oklamat. Byla to chyba, jistě, jenže přes všechny špatné zkušenosti jsme si ještě neodvykli důvěřovat královskému slovu.“

„Jindřich Korutanský není český král!“ vykřikla Eliška zlostně.

„Byl,“ řekl Jindřich klidně. „Ty sama sis to kdysi přála. Nepamatuješ?“

„V tom případě nechápu tvůj návrh, pane z Lipé,“ ozval se Petr z Aspeltu po krátkém mlčení. „Pražské hradby jsou snad podle tebe zvetšelejší než ty, které chrání Hory Kutné?“

„To ne. Ale Hory Kutné jsou menší, dají se ohlídat lip. Mají je v rukou tři měsíce. Uvnitř kutnohorských hradeb nezůstal ani jediný odpůrce korutanské moci. V Praze... Ano, mnozí se zachovali obojace, ale právě v tom je naše naděje. Žádný měšťan nevidí rád nepřátelské vojsko kolem svého města. Tím oni vyhráli. Ale teď je to zase naše zbraň. Do Prahy stejně jako do Hor Kutných lze vniknout jen otevřenou branou. A já sázím víc na pražskou.“

„Já ne.“ Petr z Aspeltu se povzbudivě usmál na Jana. „Máš pravdu, teď na zimu nelze už ovládnout všechno. Přezimujeme tedy v Horách. Bez stříbra přestanou Jindřicha z Korutan milovat i Míšňané.“

„To je dobrý plán,“ řekl falckrabí spokojeně. Konečně se může vrátit, až dostane svůj žold. A zjara ...

„Byl by dobrý,“ opravil ho Jindřich z Lipé. „Ještě před měsícem.“

Arcibiskup se zamračil. „Doufám, že česká hotovost poslechne svého krále.“

„To jistě. Jenom jsem řekl svůj názor. Poslední slovo má král.“

Jan se podíval na Elišku, která si rozčileně hryzala rty. Líbilo »e mu, že se pán z Lipé uchází o jeho rozhodnutí, ale Petr z Aspeltu byl jeho poručník. Nechtěl mu odporovat. Nebylo to tak dávno, co slíbil otci, že ho bude ve všem poslušen a cítil se vázán rytířským slovem. Krom toho se mu zamlouvalo daleko víc vzít ztečí hradby vzpurného města, než se zradou proplížit do Prahy.

„K Horám Kutným, pane z Lipé,“ řekl tedy. „Vážím si tvé rady, ale tentokrát nemáš pravdu. Rytířský boj je důstojnější než lest.“

Arcibiskupa čekalo překvapení. Cekal zlostný výbuch horkokrevného maršálka a už se chystal zastat svého svěřence. Ale pán z Lipé se místo toho usmál svým nejzářivějším úsměvem. „Můj život je tvůj a tvé choti,“ řekl. „Ve jménu krásného bláznovství! To ano, můj pane.“ A pohladil ho očima.

Skupinka kolem arcibiskupa se rozpadla. Petr z Aspeltu vedl jakýsi polohlasný spor s rýnským falckrabětem a královský pár se vmísil mezi české pány. Gertruda zůstala na svém místě. Byla teď sama, ale nevadilo jí to. S průvodem české královny se už seznámila za ty dva měsíce až až. S Markvartem ze Zvířetic dokonce...

Ne, nic dál. Mohlo to být nebezpečné. Čeští rytíři brali úctu k ženám vážně. A uklouznout... Dvořili se jí ovšem po řadě všichni. Ale nikdo z nich nepředpokládal víc než úsměv, nejvýš pokradmý stisk ruky. Ten polibek s panem Markvartem byl už příliš. Sám byl překvapen, že jeho smělost přijala tak samozřejmě. Snad couvla ještě včas. Byla pak pro jistotu ještě upjatější, a kupodivu, rytířský zájem české družiny zesílil. Ovšem, byla docela určitě jediná žena vhodná pro obdivné pohledy a vzdechy. Dokonce zasmušilý Vartemberk jí jednou večer zpíval milostnou píseň. Ale dál nic. To nebyl Lucemburk či veselé Porýní. Pozor, Gertrudo.

Tenhle byl jiný. Až příliš silně jí připomínal Valrama. Také od chvíle, kdy ji objevil mezi ostatními, se jeho pohled k ní neustále vracel, kdykoli se královna nedívala. Nejdřív s ostražitou pozorností, jako by odhadoval, co se od ní dá očekávat, a čím dál tím vyzývavěji. Gertruda se zatvářila nepřístupně a všimla si, že ho to

pobavilo. Od té chvíle se na ni díval spiklenecky s jakýmsi vlídným porozuměním. Gertruda změnila taktiku a začala ho otevřeně sledovat očima. Nijak ho to neuvedlo do rozpaků. Naklonil se k Elišce a zdálo se, že mluví o ní. Aspoň královna k ní vyslala nevyzpytatelný přísný pohled. Hra byla otevřená. Gertruda sice nemínila popudit svou štědrou paní, ale pro její podezíravost měla dobré vysvětlení. Až příliš dobré. S nevinnou prostotou se na pana podkomořího dívala dál.

Přitočil se k ní, sotva nastala první příležitost. „Slyšel jsem, že jsi dohlížela na královniny šaty," řekl docela vážně, jako by to byla přední starost podkomořího. „Máš skvělý vkus. Díky."

Poklona platila spíš Elišce, ale přesto se Gertruda zářivě usmála. „To není tak těžké. Její Milost ví dobře, co jí sluší."

„Ano?" protáhl nedůvěřivě a zadíval se na ni pozorněji.

Ovšem, sehnala pro mladou Přemyslovnu šaty a nový plášť v Norimberku, jakmile bylo jasné, že se cesta protáhne do zimy, a královna obojí přijala celkem netečně, ale proč by také měla jásat nadšením? Oblékat se nebyla její starost. Jen se dlouho se svraštělým obočím prohlížela v zrcadle a pak Gertrudě stroze přikázala, aby červenou aksamitovou čapku nahradila jinou. Měla pravdu. Červená barva jí nesluší. Gertruda sehnala stříbřitou kožešinu, ze které s Cilkou narychlo spíchly novou a víc se o tom nemluvilo. Záhadná starostlivost podkomořího mu patrně měla sloužit spíš za záminku k seznámení.

„Římská královna mě uvolnila k té službě," prohodila nezávazně. „Těší mě to. Ráda cestuji a poznávám nové lidi."

„Já také," řekl rychle. „Ale měl jsem málo příležitosti cestovat. Rád bych o tobě věděl víc, i o zemi, odkud jsi přišla. Ale tady bohužel není vhodné místo a čas. Snad jinde?"

„A jindy," usmála se. „Chceš-li čekat."

„To právě nechci." Podíval se na ni s nestoudnou výzvou. „Je válka. Máme jenom chvíle, které ukradneme. Kde spíš?"

Neomalená nabídka ji ohromila, ale naštěstí měla po ruce odpověď, která podnikavého pána přivedla z míry. „S královnou," řekla nevinně.

Pán z Lipé ztuhl a pro tu chvíli zapomněl na své zálety. „Oni nespí spolu?" zeptal se pomalu.

„Asi ne. Do toho mi nic není. A tobě, myslím, také ne."

Vzpamatoval se. „Mně ano. Budu muset králi domluvit. To nejde, abys byla zadána na celou noc."

„Královna usíná brzy," vylétlo z Gertrudy proti její vůli. Kousla se do rtu. Pán z Lipé se usmíval.

„Má lehké spaní?" zašeptal vybízivě.

Chvíli se na sebe dívali. Proč ne? řekla si najednou Gertruda. Tenhle je jiný. Ví, co chce, a ví, kdo jsem já. Stejně ho neoklamu. Tak dlouho hraju neochvějnou ctnost ... Už mě to nudí. Proč ne? „Spí velmi tvrdě," řekla nahlas. „Jak usne, neprobudí se až do rána."

„V podhradí je hospoda U supa," oznámil jí bez váhání. „Cekám tam. Tři rychlé údery a dva pomalé. Podomek už bude vědět."

Otočil se k přicházejícímu Janovi z Vartemberka jako od nejobyčejnější rozmluvy. „Měli jste krásnou společnici na cestu," řekl srdečně. „Závidím vám. Já bohužel už nemám příležitost složit jí svůj hold, jak sluší rytíři. Odjíždím na noc k vojsku."

„Nel" vykřikl Vartemberk zklamaně. „Myslel jsem, že chvíli posedíme, až tě král propustí."

Jindřich s úsměvem zavrtěl hlavou. „Nejde to, můj milý. Až v Praze. Nebo aspoň v Horách Kutných."

„Spíš v Nymburce," utrousil Jan z Vartemberka škarohlídsky. „Přece nevěříš, že to dopadne lip."

Vrátili se ke královským manželům. Gertruda viděla, že se pán z Lipé loučí, a hned nato se královna zvedla a vyhledala ji očima.

Gertruda ji následovala do ložnice. Eliška vypadala zamyšleně. Teprve, když byla už na loži, promluvila.

„Líbí se ti pán z Lipé?"

„Ano, líbí," odpověděla Gertruda okamžitě s nebeskou upřímností. „Myslím, že je i dobrý společník. Skoda, že nás opouští

tak brzy. Cestování s ním by bylo jistě příjemnější. Hlavně pro tebe.“ Usmála se. „Při vší úctě si myslím, že arcibiskup je poněkud nudný. A tvůj choť je vlastně ještě dítě. Smím vědět, proč se Tvá Milost ptala?“

„Prohlížela sis ho velmi nápadně,“ řekla Eliška lehce. „I král si toho všiml.“

„To je mi líto.“ Gertruda se zatvářila starostlivě. „Byla jsem zvědavá. Slyšela jsem toho o něm ... příliš.“

„Od českých pánů?“ zeptala se Eliška se zájmem. „A copak?“

„Ne, od nich ne. Už dřív.“

„Dříví“ zvolala Eliška s údivem. „Tomu nerozumím.“

Gertruda sklopila oči. „Nechtěj, abych ti to připomínala, Milosti,“ hlesla rozpačitě. „*To*... to bylo o něm.“

Eliška zrudla. Teď jsem jí vzala vítr z plachet, pomyslela si Gertruda vítězně. Už se mě neodváží vyptávat dál. Jan že si všiml? Možná. Ale možná taky, že si to vymyslela. Jesdi ne, bude si muset najít vysvětlení sama. Tohle mu připomínat nebude. Jen aby usnula včas. Je rozrušená.

Zhasla svíci a tiše vyšla na chodbu. Vrátila se po špičkách. „Kde jsi byla?“ zeptala se Eliška okamžitě, ale její hlas už zněl rozespale.

„Není mi nějak dobře, Milosti,“ pípla Gertruda omluvně. „Bojím se, že tě budu dnes v noci rušit.“

„To nevadí.“ Eliška se uložila pohodlněji. „Víš, že mě tak hned nic nevzbudí.“

Gertruda počkala, až královnin dech byl pravidelný jako ve spánku, a zkusila to znovu. Tentokrát ji při návratu uvítal jen hlasitější vzdech. Eliška spala dál. Gertrudě se roztřásly ruce. Až dosud hrála svou předehru s ledovým klidem. Teď ji opustil. Vybavila si jeho oči a hlas. A úsměv. Valram se usmíval docela stejně. Najednou se jí všechno popletlo. Přestala se starat o svou spící paní, přehodila si spěšně tmavý plášť a vyklouzla ven jako duch.

Z hradu se dostala poměrně snadno. Nebylo tak pozdě a královská společnost se ještě nerozešla. Ráno... Co ráno! U brány bude nejspíš

někdo jiný a ona patří ke královninu domu, mohla mít co dělat dole ve městě. U Supa. To je tady. Tatata - ta -- ta.

Dveře se otevřely jako na povel. Pán z Lipé musel pořádně zacinkat stříbrem, aby byl podomek takhle pohotově celou noc. Cupala za ním smrdutým průjezdem, ohrnujíc nos. Pak po tmavých uzoučkých schodech. Nahoře to bylo lepší. Gertruda byla zvyklá spíš na voňavky než na chlévskou mrvu. Ve spěchu ovšem nelze místo k milování dlouze vybírat.

Pán z Lipé to cítil také. Vyšel k ní na chodbu a dlouze za-čichal. „Tohle mi odpusť," zasmál se tiše, vtáhl ji dovnitř a honem zavřel. „Tak."

Vyšlo to jaksi samo sebou, že ji políbil hned u dveří. Ano, vůbec bylo s ním všechno až příliš samozřejmé, jako by se už dávno znali a dávno byli milenci. Ani ten spěch nebyl urážlivý. Oba přece věděli, že se musí rozloučit už před svítáním. Pán z Lipé, který tolik spěchal za českou hotovostí, nemohl být vidén v Chebu ještě druhý den. Také Gertruda musela dohlédnout na snídani a přinést ji královně tak časně, jak byla zvyklá.

„Díky," řekl, nespouštěje s ní ruce, když zůstali ležet vedle sebe. „Myslel jsem už, že se pominu steskem. Objevila ses jako anděl spásy."

„Steskem?" usmála se. „Po čem?"

„Tak vůbec. Propolitikaříme a prováléíme život. Nejsem už tak mladý, aby mi nebylo líto každého dne, kdy člověk nepotká ani závan štěstí. Takové chvíle jako dnes... Rozumíš mi?" přerušil se. Dlouze ji políbil a přivinul ji k sobě blíž. „Ty ano," zašeptal. „Ty mi rozumíš. Poznal jsem to na první pohled."

„Nevážíš si mě."

„Strašné slovo," zasmál se. „Vážit si! V naší řeči znamená něco těžkého k neunesení. To přece nechceš. Myslím, že u vás by se mi líbilo, jsou-li všechny ženy jako ty."

„Myslím, že u vás se mi bude také líbit," nadhodila rozmarně.

„Ale všichni muži nejsou jako já," prohlásil sebevědomě.

„Jakpak to myslíš," zeptala se trochu uštěpačně.

„Takhle.“

Věřil si právem. Gertruda vzdychla, přimykajíc se k němu v nové závrati. Mluvili málo. Noc byla krátká a oba lačně zaháněli dlouhý půst. Zdaleka ještě nezemdleli, když podomek znovu bušil na dveře. „Je ráno, Milosti. Tvůj kůň už čeká.“

„Hned. Přijdu za chvíli,“ křikl Jindřich, pustil Gertrudu a zadíval se jí do očí. „Ještě se sejdeme, doufám,“ řekl s povzdechem. „Budu bojovat jako lev, když budu vědět, že na mne čeká tvoje objetí.“

Vstala. „Jen moje?“ zeptala se koketně, upravujíc si vlasy.

„Zatím nevím o jiném.“ Přistoupil k ní zezadu a nedbale ji políbil na obnaženou šíji. „Jsem vdovec, chceš-li se na to ptát. A mám už fůru dospělých dětí, takže se nepotřebuju ženit podruhé.“

Ani se nezačervenala, přestože ji přistihl při té skryté myšlen' ce. „To je dobře,“ řekla lehce. „Manželky bývají žárlivé.“ Královna bude, pomyslela si bezděky. Chudák Jan. A trošku v ní zatrnulo, protože Eliška jí přece jen naháněla strach.

„Chvěješ se,“ zašeptal. „Mohl bych ... Mám ještě zůstat?“

Chvilinku mlčela. Ne, už by to nebylo to pravé. Oba by mysleli na to, že už je čas. „Ne, vzpomněla jsem si jen na krá lovnu. Bojím se,“ řekla téměř po pravdě.

„Máš pravdu. Jdi.“ Přehodil jí plášť přes ramena a ještě jednou ji políbil.

Viděla na jeho tváři úsměv, ten zjihlý úsměv, s nímž se díval na Elišku a ještě spíš na Jana. Proč vlastně?

„Na co jsi myslel, když jsi prvně spatřil krále?“

Trhl sebou. „Proč se ptáš?“ zeptal se překvapeně.

„Vypadal jsi tak dojatě, až mě to zarazilo.“

Nejdřív se zdálo, že neodpoví. „Na sebe,“ řekl pak jaksi nerad a zasmál se trochu nucené. „Vždycky myslím jen na sebe. Až mě lip poznáš, budeš to vědět právě tak dobře jako ostatní.“

Dokonce ani nelhal. Už dávno táhli společně s celým českým i říšským vojskem a pořád se mu při pohledu na královu tvář vracela vzpomínka na vlastní bezstarostné mládí. Nemíval v kapse ani groš,

a přece byl asi šťastnější. Nebýt žen ... Ano, byl první muž v království. Byl také nejbohatší v Cechách. S uctivým obdivem se na něj dívali chudí panoši a snili o životním údělu pána z Lipé. A netušili, že ten, kdo má právo závidět, je nejvyšší maršálek a podkomoří. Zeny! Co udělají z tebe, lucemburský princi se šťastnýma dětskýma očima? Tvá choť je Přemyslovna.

Má byla Anna z Valdeka. Vzala sis žebráka, říkal její bratr a díval se na švagra bud soucitně, anebo hněvivě, podle toho,, jaké právě byly jejich vždycky spletité vztahy. Udělal Annu strážkyní svého jmění, které z ničeho vytrvale rostlo. Žebráka, .Viléme? Uvidíme. Měl jsem tě rád, má choti. Moc. I když jsi byla o šest let starší a žádná kráska. Stačilo, abys řekla, buďme šťastni a chudí. Dodnes by ze mne byl toulavý rytíř s bezstarostnýma očima. Ale ne. Tys byla Anna z Valdeka.

Teď rozhoduji o osudu země. Já. Blázen, s kterým měl králi

Václav jenom trápení, kdykoli mě obmyslel svou přízní. Těch přemetů! A vždycky Anna s vyčítavýma očima. Už zase? Snažil jsem se. Otec sedmi dětí musí být odpovědný. Byl jsem. Vlastně jsem jí byl vždycky věrný přes ty desítky milenek. Ať jsem se bouřil sebevíc, ten vzdor byl jenom projev poslušnosti. Dnes už to vím, a je pozdě. Pozdě, pozdě. Už jsem pán z Lipé, královský podkomoří a nejbohatší muž království. Smutný, opuštěný a odpovědný.

Eliška je stejná jako Anna, jen méně laskavá. Tím hůř. Najde si ten rozesmátý rytířek také tu druhou, která... Úředník! Ne, jemu se to nestane. Je král. Synáček chudičkého hraběte, kterého posadili na trůn Přemyslovců. Bud hoden odkazu velkých králů! Bud přece odpovědný, Jene! Jako bych ji slyšel. Ach Eliáši! Tohle dobře znám. Ale já jsem si aspoň nikdy nemyslel, že Anna je má vášeň. Měl jsem ji prostě rád. A ctil jsem ji. Připadala mi moudrá. Má on rád tebe? Vypadá zamilovaně, ale má tě *rád}*

Obešli Louny, obsazené Míšňany, a přitáhli do Budyně. Pražský biskup byl v Roudnici. Petr z Aspeltu, který se stále tvářil, že tažení je záležitost říšských žoldnéřů, přizval tentokrát k poradě i pána z

Lipé. „Znáš Jana z Dražic, pane z Lipé. Je přítel, nebo nepřítel?“ zeptal se přímo.

„Podle toho, čí,“ odpověděl Jindřich usměvavě. „Můj přítel je určitě. Ale nemá zrovna v lásce opaty, s nimiž jsi sedával v královské radě.“

Petr z Aspeltu se zamračil. „Konečně, jsem jeho arcipastýř,“ řekl pak uvážlivě, „a opati zůstali v Norimberku. Měli bychom zkusit jednat. Mít na své straně biskupa něco platí.“

Jindřich mlčel. Věděl, že arcibiskup čeká na jeho nabídku, ale nehodlal ji učinit dobrovolně.

„Byl bys ochoten, pane z Lipé,“ řekl konečně Petr z Aspeltu, „posloužit mi za prostředníka?“

„Za prostředníka čeho?“

„Chci, aby biskup uznal krále Jana.“

„To chci i já,“ usmál se Jindřich. „Ano, pojedu do Roudnice. Co za to?“

.Jak prosím?“ zakoktal Aspelt, kterého přímá otázka vyvedla z míry.

„Co za to?“ opakoval Jindřich mírně. „Biskup se bude ptát, a nám jsi, odpusť, ještě neodpověděl. Ta otázka je zásadní. Kdo bude vládnout v Cechách? Říšská knížata, anebo český král?“

„Ach tohle!“ Arcibiskup se povýšeně usmál. „Přece jste dostali listinu svobod české země. Když na českém trůnu sedí syn řím ského krále, nemusíte se bát. Jan je mladý. Jsem jeho poručník. Až bude dospělý ...“

„Dobrá, ty. Ale co ostatní? Odejdou s říšskou hotovostí? Všichni? Anebo zůstanou?“

„Cechy jsou blíž než Itálie,“ podotkl Petr z Aspeltu suše. „Jan zastupuje v říši nepřítomného otce. Krom toho je i lucemburským hrabětem, to přece víš. Práva českých hodnostářů se vztahují snad jenom k české zemi.“

„K české zemi se vztahují jen práva českých hodnostářů,“ opravil ho Jindřich z Lipé vážně. „Byl bych rád, aby se na *to* nezapomínalo.

Pamatuj, Milosti. Ani jediný dvorský úřad do rukou cizinců. Tak to římský král slíbil.“

„A jeho syn dodrží, neměj strach. Jsi spokojen?“

„Snad.“

Jindřich jel do Roudnice. Jednání s biskupem bylo snadné, Jan z Dražic byl osobní přítel Eliščina otce a čekal jen na přímou nabídku. Před římskou volbou neznal Lucemburka a zůstal stranou královského sporu. Teď se připojil k české hotovostí, která utěšeně vzrůstala, jak se i hradské družiny připojovaly cestou. Být jaro, nemuseli mít obavy. Jenže už byl listopad, než dorazili jenom do Nymburka. Poslední odpočinek. Teď už K«-rutanci i Míšňané vědí, že vojsko chotě druhé Přemyslovny nemíří na Prahu, ale k Horám Kutným.

Jindřich strávil noc s Gertrudou a ráno vešel k Elišce usmi vavý a daleko lépe naladěný než kdy dřív.

Ve dveřích se zarazil. Eliška stála před zrcadlem a zkoušela si královský plášť. Ten, který kázal vybalit z její truhly. Uvítala ho pohledem jako bouře.

„Spojené myšlení,“ řekl nicméně zvesela. „Právě mě napadlo, že se už blíží vjezd do Prahy a s ním i korunovace. Bez slavnostního roucha se neobejdeš. Budu jen šťasten, přijmeš-li i můj pokorný dar.“ Přistoupil k ní a položil jí na ramena nádherný límec z bělostného hermelínu.

Eliška zbledla, jako by ji udeřil, a hned nato ji do tváře stoupla hněvivá červeň. Ale i ohnivý ruměnec, který jí obvykle tak neslušel, dostal nad jemnou kožešinou hebce sametový odstín. Ano, teď to viděla jasně. A oči jí musela otevřít až římská královna! Nikdy ji nemiloval. Nikdy. Měl rád svého Eliáše. A bylo mu jí líto, že je ošklivá. Proto ta péče. Proto ten zázračný krejčí, který z ní udělal krasavici téměř proti její vůli. Měl ji rád, to ano. Ale žena... S podivem se dívala na svůj obraz v zrcadle očima, z kterých potlačované slzy udělaly zářivé hvězdy.

Jindřich se ulehčené usmál, a právě se chystal jí upřímně vyjádřit svůj obdiv, když ho předešel nový hlas.

„Jsi nádherná,“ vydechl za ním mladý král, který se objevil ve dveřích. „Jsi tak strašně krásná, že ...“ Zajíkl se.

Zmatená Eliška zatékala pohledem od jednoho k druhému a sklopila oči. „Proto jsi schovával ten plášť,“ řekla Jindřichovi lámajícím se hlasem, svírajíc neklidné prsty. „Proto. Vždycky jsi věděl, že se oblékám nemožně. Ze mi mé nejmilejší barvy vůbec nesluší.“

„Jsi královna,“ odpověděl pán z Lipé vážně a políbil jí ruku. „Všechno ti sluší, když budeš chtít. I královský purpur.“

„S límcem z hermelínu,“ vzdychla trpce.

„Záleží na tom?“ usmál se. „Víš to jenom ty sama.“

„A ty,“ vzlykla. „A krejčí. A moje služky. Jistě i Gertruda. A ...“

„Budu se muset naučit česky,“ přerušil ji Jan, přistoupil k ni a políbil ji na tvář. „Máte přede mnou tajnosti.“

„Odpusť, Milosti,“ řekl Jindřich z Lipé a spiklenecky se podíval na Elišku. „Někdy zapomínáme.“

„Němčina je ošklivá řeč,“ prohlásil Jan, usadil se na stoličku u Eliščiných nohou a zvedl k ní pohled plný zbožňování. „Musím se česky naučit už proto, abych se svou chotí mohl mluvit jinak. Němčina se k něžnostem vůbec nehodí, i kdyby si básníci ukroutili jazyk. Já jsem byl vychován francouzsky. Má matka je dcera brabantského vévody a ani můj otec vlastně není Němec.“ Pronesl několik neznámých slov. „Nezní to lip? Miluji tě. Aspoň to mi prozrad ze své řeči, pane z Lipé, abych věděl, jak má český král oslovit svou choť.“

„Mohu se také naučit francouzsky,“ zasmála se Eliška, jíž se vrátila dobrá nálada před jeho obdivným pohledem. „Jsem přece teď lucemburská hraběnka.“

„To bych byl rád,“ řekl vážně. „I kdyby jenom těch pár milostných slov. Já vím, že tebe Lucembursko nemůže zajímat. Ale já chci být český král, hodný toho jména. Už kvůli tobě.“

Jindřich zlehka zakašlal. „Každý má být sám sebou, Milosti,“ vsunul se bezostyšně do královského rozhovoru. „Muž, který chce být jen manželem své ženy, nedokáže být nakonec pořádně ani tím.“

Eliška se na něj podívala se zřetelnou nelibostí. Do tohohle pánu z Lipé tedy už nebylo vůbec nic. „V tom oboru máš příliš málo zkušeností, než abys mohl udílet zasvěcené rady, pane z Lipé," zasmála se a dbala, aby její hlas zněl stříbrně a lehkovážně. „Vím od pána z Valdeka, jak oddaný manžel jsi byl ty."

„Ano?" opáčil Jindřich zasmušile. „K vnímání mého švagra zřejmě stěží pronikne něco jemnějšího, než když ho kobyla kopne do hlavy."

„Jsi nevděčný."

„Ano, to poslouchám celý život. Jsi nevděčný. Tvá choť ti přece přinesla takové věno. Jsi nevděčný. Přitom to Vilém myslí zatraceně vážně, a ty, zdá se, také, Milosti." Zkřížil s Eliškou pohled jako meče v bitevní vřavě.

Jan se rozesmál. „Z toho jde hrůza," zvolal rozpustile. „Čechy jsou přece také Eliščino věno. Ale já nebudu nevděčný. Vždycky budu milovat jenom svou choť, protože ona mi to nikdy nevyčte ani slovem."

„Vidím, že ji už znáš až příliš dobře, Milosti," prohlásil Jindřich s přehnanou vážností, která Elišce znovu vehnala krev do tváře. „Já jsem se svou ženou žil velice šťastně, ať už si o tom pan Zajíc myslí cokoli. Měl jsem ji rád. To je pro manželství mnohem důležitější než prchavá vášeň."

„Máme se s Janem rádi už ted," řekla Eliška roztomile a vložila svou ruku do Janovy dlaně. „Vlastně jsem mu věnem přinesla i tebe, pane z Lipé. Dbej, aby toho nemusel litovat."

Být muž

Ten osudný den se pán z Lipé ráno objevil beze zbroje. Mladý král ho nejdřív ani nepoznal. Byl mrzutý, v noci pořádně prochladl a při vytrvalém kýchání cítil, jak mu červená nos. Zbrojnoš, který se k němu hrnul, jako by byl nejmíň jeho osobní pod-koní, ho popudil.

„Táhni," rozkřikl se a ohnal se bičíkem po ruce, která se sápala po uzdě jeho koně. „Nepotřebuju tebe, abych se dostal do sedla."

„Tu čest jsi mi dopřával každé ráno, Milosti," promluvil dotěravec k jeho překvapení hlasem jeho nejvyššího maršálka. „Nevěděl jsem, že je ti proti mysli."

„Ty!" vykřikl Jan a rozesmál se. „Co tě to napadlo?"

Ze stanu se vynořila i Eliška. Vypadala, jako by sníh, tuhý mráz a nepohodlí patřily k příjemnostem života. Oči měla jasné a hlas stejně zvonivý jako jindy, beze stopy ranního ochraptění, kterého krom ní snad nikdo nezůstal ušetřen. Zato Gertruda byla ve zvlášť zbědovaném stavu. Zimomřivě se choulila do kožešin, se zarudlýma očima, jako by proplakala noc. Ale byla to jen neodbytná rýma, která sužovala i většinu obléhatelů, samotného-arcibiskupa nevyjímaje.

„Nechce se mi mrznout v pancíři," odpověděl Jindřich z Lipé a dvorně se uklonil před královnou. „Včera mi pod spuštěným hledím omrzí nos. Obyčejní pěšáci jsou na tom o moc líp než my. Běhají sem tam a zahřejou se. Zkusím to s nimi."

„A co?"

Jindřich zvážněl. „Musíme vyrazit bránu, Milosti," řekl.

Leželi před Horami Kutnými už čtvrtý den. Vojáci mrzli. Několik bezvýznamných potyček pod hradbami nepřineslo žádný výsledek krom několika mrtvých na obou stranách. Do brány se nikdy nedostali včas. A ztéci hradby z žebříků ... Ani obrovitý"

obléhací stroj, který s sebou vláčel falckrabí až od Rýna, nenadělal horší škodu než několik raněných uvnitř města. A kdoví jestli. Stříleli sice oheň na hrotech obřích šípů, ale kutnohorští měli čím hasit. Přes noc zase napadal další sníh, který už ležel ve vysokých závějích.

„K bráně se nedostaneš," namítl Jan pochybovačně. „Víš, jak to dopadlo včera. Zbrojnoši utekli, ještě než se jim podařilo prvně do ní vrazit. A ti, koho to nenapadlo včas, tam zůstali. Rytíři..." I

„Dokud není kudy harcovat do města, nejsou rytíři k ničemu," přerušil ho Jindřich. „Postáváme a mrzneme. A čekáme na zázrak, na který Pánbůh vůbec není zvědavý, kdyby se arcibiskup umod-lil. Dnes, nebo nikdy. Připrav se, můj králi. Taky jsem toužíval vrazit první do nepřátelských bran, ale dopřeju to potěšení tobě. Musí nás být dvojnásob, abychom se mohli pořádně krýt. Jedni ponesou kládu, druzí budou držet štíty. Půjdu s nimi," dodal na králův tázavý pohled. „Nechci tím říci, že ti, kteří couvají před smrtí, jsou zbabělá cháska. Co si mají myslet oni o nás, kteří čekáme na koních pod svou zbrojí v bezpečí? Pěšákovi to nevysvětlíš. Je schopen pochopit jen to, co zná. Maršálek u beranu ho přesvědčí spíš než pytel grošů navíc. Podívej. Kmen přitesali mnohem dřív než jindy."

„Půjdu také!" vykřikl Jan a začal svlékat zbroj. „Král přece..."

„Nesmysl," okřikl ho Jindřich neuctivě. „Král není žoldnéř. Jemu přísluší jen pancíř a meč."

„A ty jsi žoldnéř, pane z Lipé?" zeptal se Jan zamračeně.

„Vlastně ano," usmál se Jindřich. „Jednou mi přece zaplatíš. Krom toho jsem podivín. Můžeš se zeptat." A byl pryč.

Jan se podíval na Elišku zářícíma očima. „Být muž," řekl, „je velká věc."

„Ano," souhlasila s nepatrným povzdechem. Být muži Kratičká doba, kdy byla ráda, že je žena, byla nenávratně pryč. Muž. V rytířské zbroji by mi to slušelo lip a i pán z Lipé by... Konec. Dost. Přítel je přece i tak.

Sledovala odvážlivce s bušícím srdcem. Kmen zapraskal. Nevybrali ho asi dobře. Vypadalo to, že uvnitř je ztrouchnivělý.

Začal se lámat a tříštit, jak zběsilá síla deseti chlapů jím bušila o pevnou bránu. Viděla, že Jindřich strká štít zbrojnoši uvnitř řady a sám se chápe klády s ostatními. Mocnější vzmach -a z kmenu zbyly třísky. Vraceli se poklusem a Jindřich mezi nimi nadával jako špaček. K bráně se řítil další kmen. Část českých pánů se zachovala jako pán z Lipé a skupinky vojáků pilně při-tesávaly své kmeny. Který z nich vydrží tolik, aby prorazil do masívní brány první spásný otvor? Landštejn. Valdek. Petr z Rožmberka. Znovu pán z Lipé. Bohuslav z Boru. Zeberkúv panoš. Kapitán Jana z Dražic. Jen Vartemberk, nedbaje lijáku šípů, stál ve zbroji se svou družinou na dosah brány pro případ nenadálého výpadu.

Rožmberk. Landštejn. Valdek. A ještě jednou maršálek.

„Co tomu říkáš?“ obrátila se Eliška ke Gertrudě. Oči jí svítily jako kočce. Ani jeden z říšských rytířů si netroufal to co oni. Ani jeden aspoň na místo Jana z Vartemberka. Jen velký samostříl z obléhacího stroje nad nimi občas vypustil ohnivý šíp.

„Je mi zima,“ zahuhlala Gertruda místo odpovědi a zahalila se úže do velkého kožichu.

„Zima?“ zvolala Eliška překvapeně. Sama mráz v rozrušení ani nevnímala. Obrátila se k Janovi. Bylo vidět, že s ním šijí všichni čerti. Být aspoň u té brány s Vartemberkem! Položila mu chlácholivě ruku na paži. „Měl pravdu. Čekej. Ty jsi král.“

„To stojí už za to,“ ozval se za nimi uznale Petr z Aspeltu. „Stateční páni, na mou čest.“

Brána konečně zapraskala, ale strom Viléma z Valdeka se zlomil jako tříska a neovládanou silou zranil tři z jeho mužů. Přesto se vraceli s vítěznými tvářemi. Ve vojsku nastal ruch. Říšské družiny sedaly na koně. Jan popojel kupředu, aby byl v jejich čele. Jenom se dostat do té prašivé brány! Pak už... Znovu se řítil kupředu neúnavný pán z Lipé. Jako by potřeboval vybít přebytečnou sílu, oběma rukama spolu s ostatními držel těžký kmen. Pod krytem ze štítů běželi ostrým klusem, občas klouzajíce po udupaném sněhu.

„Ať se pán z Lipé vrátí,“ řekl Jan Petrovi z Aspeltu. „Chci vjet do města s ním.“

„Ted za ním nikdo nepůjde," usmál se arcibiskup. „Počkej, až zlámou svůj kmen. Dám ho zadržet tady."

Jan neklidné poposedi v sedle. Ať s pánem z Lipé, či bez něho... Vypadalo to, že tenhle nápor je poslední. Kláda bušila o praskající vrata jako zběsilá. Jeden vzmach. Druhý. Třetí. Ted!

Jan pronikavě vykřikl a čekajícím vojskem projel dlouhý vzdech. Eliška vzlykla. I Gertruda ztratila zájem o svou rýmu. jNad branou se objevilo něco, co v první chvíli nerozeznali. Ostrý Vartemberkův výkřik varoval útočníky v poslední chvíli. S pozvednutými štíty rychle couvli. Přesto se po těch předních přelila ohnivá záplava hořící smoly. Docela neškodně, kdyby polekaný zbrojnoš ve zmatku neodhodil hořící štít.

Déšť ohnivých krůpějí napadal do sněhu a vytvořil v něm kouřící jamky. Kápě pána z Lipé vzplála plamenem. Vrhl se do závěje a převaloval se ve sněhu sem tam, zatímco plamínky mu vyskakovaly po celém těle a zase hasly. Vartemberk pohnal koně jediným mocným skokem před zmítající se tělo právě včas. Šípy z hradeb třeskly po jeho zbroji. Raněný kůň se vzepjal a padl nazad do sněhu. Jan z Vartemberka při pádu zachytil štít a vrhl se znovu před Jindřicha. Kouřící tělo v závěji na chvíli zne-hybnělo. Pak k úlevě všech diváků ležící přijal Vartemberkovu paži a potácivě vstal. Pomalu se vraceli pod ochranou Vartem-berkova štítu.

Eliška si hryzala do krvava rty. V očích jí stály slzy. Jindřich z Lipé se pustil přítelovy podpírající paže a přistoupil k nim už pevným krokem. Za tu krátkou chvíli se stačil vzpamatovat z otřesu. Z cárů na jeho těle stoupal puch spáleniny. I jinak vypadal spíš jako čert.

„Obléhat město v zimě je znamenitá věc," obrátil se k arcibiskupovi tentokrát bez posměchu. „Být to v létě a ve zbroji, t>yla by ze mne pečeně. Už nikdy nebudu nadávat, že sněží." Sebral hrst sněhu ze země, rozemnul ji v dlaních a opatrně si otřel obličej a obnaženou paži. V tváři mu cuklo. „No, pomalu to půjde."

Eliška se uhranutě dívala na jeho popálené předloktí. „Ty chceš zpátky?“ zeptala se přiškrceně.

„Nevím. Snad.“

„Čertův blázen!“ uklouzlo, arcibiskupovi a honem si zakryl ústa dlaní.

Jeho překvapující výkřik v té chvíli nikoho nepohoršil. Všichni se dívali za mladým Rožmberkem, který vedl svou družinu úprkem k bráně. Trám o ni udeřil, až to zadunělo. Těch dvacet chlapů odskočilo zpátky, jako by nesli pírko a ne těžké břevno. Petr z Rožmberka zvedl hlavu k hradbě, ale nic se nedělo. Dal znamení a rozběhli se znovu. Brána zaduněla. Smrtící vědro se jim objevilo nad hlavami. Pustili kládu a rozstříkli se do všech stran. Syčící smola stekla do sněhu. Obránci přece získávali. Těsně před branou teď byla pod pobořeným mostem hluboká jáma, přes kterou by se rytířským koním nesnadno útočilo, i kdyby... Zatím to vypadalo pochybně. Brána nepovolila.

Rožmberk se vracel. Jeho obvyklá zádumčivost zmizela. Smál se všemi bílými zuby. „Příště je dostanu,“ hlásil sebevědomě. „Uděláme skluzavku a pustíme kládu z výšky.“

„Valdek!“ vykřikl král Jan. „Podívejte!“

Vilém Zajíc z Valdeka nadlouho zmizel. Teď jeho lidé vlekli mohutný kmen, pro který byli bůhví kde. Nikdo z přítomných si nedovedl představit, kde ho vzali v okolí Hor. Ale byl tu a blížil se neúprosně k bráně. Osud města byl zpečetěn, jestli...

V Jindřichovi hrklo. Švagr tu prve nebyl. Nevěděl, že lijí dolů žhavou smolu. „Viléme!“ vykřikl. „Viléme, nad tebou!“

Valdek se ani neotočil. Hnal své lidi dál. Nad branou se objevila zrádná káď, když byli ještě v plném rozběhu. „Viléme!“ zařval Jindřich. Hlas mu přeskočil námahou. „Zastav je! Viléme!!“

Vtom se to stalo. Žhavý proud se vylil přímo na hlavy nabíhajících vojáků. Čtyři vzplanuli naráz jako hořící pochodně a se zběsilým řevem se váleli ve sněhu. Dva první zůstali ležet pod ohnivou sprchou. Valdek s ostatními uskočili včas. Obrovský kmen se zabodl otesaným hrotem do země, vymrštil se a druhým koncem

zasáhl bránu až nahoře v lomeném oblouku. Vzpříčil se a zůstal trčet jako gigantická vzpěra. Teď nemohli ven ani kutnohorští. Vytí čtyř hořících ubožáků sláblo. Brzy nastalo přízračné ticho.

Valdek se vrátil, klopýtaje sněhem. „Nevěděl jsem," řekl jen. Na čele se mu perlil pot. Osud, kterému unikl o vlásek, ho zřejmě vyděsil. Strnule se díval na popáleného švagra, jako by spatřil strašidlo.

„Málem jsi zvítězil," řekla Eliška měkce.

Vartemberk, který se na čerstvém koni právě vrátil na své stanoviště u brány, přiklusal bez dechu. „Budete pokračovat?" zeptal se.

Jindřich se zadíval na obléhací stroj. „Co tam k čertu dělají ty skopové hlavy od Rýna?" rozzuřil se najednou. „Mají je jako na dlani. Kdyby se nebavili ctižádostivými plány, že zapálí zvonici... Pitomci! Řeknu jim. Až je shodí s tou mizernou kádí, rozmlátím ta vrátka sám sekerou."

„Zůstaň tu se mnou, pane z Lipé," požádal ho král dychtivě. „Prosím tě! Pojedeme spolu. Řeknu falckraběti."

„Falckraběti!" Jindřich opovržlivě uplivl. „Měj trpělivost, Milosti. Hned jsem zpátky."

Rozběhl se k dřevěné věži a začal se soukat po žebříku vzhůru k plošině s několika střelci. Popálená ruka mu zřejmě dělala potíže. Vartemberk si první uvědomil hrozící nebezpečí.

„Hej, vy tam!" křikl na lučištníky, kteří se shora vyčkávavě dívali na nečekaného hosta. „Kryjte ho přece, hlupáci!"

Na nestřežené hradbě se zaježily korutanské luky. Desítky šípů zazpívaly skoro současně. Eliška vykřikla, jako by jí jeden z nich projel srdcem. Pán z Lipé nahoře už dosáhl rukou na plošinku. Vypadalo to, že vteřinku váhá, pak se najednou pustil a těžce se zřítil do bílé závěje, která rudla zlověstnou rychlostí.

„Jindřichu!" zaúpěla královna zoufale.

I Jan přes své vzrušení k ní překvapeně zvedl oči. Obrátila koně k obléhacímu stroji. V bílém oblaku zpěněného sněhu se tryskem

přihnal pražský biskup a jistou rukou strhl jejího hřebce stranou. „Ne, Milosti," řekl pevně. „To ne."

Petr z Aspeltu, který tu výjimečně byl na koni, už u ní stál z druhé strany. „Pán z Dražic má pravdu," 2ašeptal naléhavě. „Jsi královna. Vrat! se."

Eliška se bezradně ohlédla. Její manžel klečel u bezvládného těla ve sněhu. „Proč?" zajíkla se. „Proč ne já?"

Preláti vyměnili pohled. „To přece víš," řekl posléze mohuč-ský arcibiskup za ně za oba. „A my, má drahá, bychom to rádi zapomněli. Dopřej nám to, prosím. Jsi Eliška Přemyslovna. Pamatuj."

Vzdálené bouchání konečně proniklo k Jindřichovu sluchu. S námahou otevřel oči. Nad ním se nakláněla starostlivá tvář Jana z Vartemberka. Místnost znal. I ty rány. Jedna za druhou.

„Neotvírej," zasípal. „Tentokrát neotvírej. Nechci... jako krysa. Radši shořím. Už zapálili, vid?" Tělo měl ve výhni a hlava mu třeštila. Neklidně se pohnul a zdušeně vykřikl bolestí. Žhavý rožeň se otáčel v jeho rameni a sjížděl sem tam po ruce. „Nic neřeknu," prohlásil zarputile a zavřel oči. Vzali nás do mučírny, dobrá. Pán z Lipé není přistižený lapka, aby začal zpívat, sotva se ho dotknou rozpáleným železem. „Tohle ti přijde draho, Rutharde."

Padám, pomyslel si s úzkostí v nemilosrdné závrati a prudce vztáhl ruku, aby se aspoň zachytil nad příkrým srázem. Kat přitlačil. Zdálo se mu, že řve bolestí, ale ze rtů splynulo jen slabounké zasténání, když přepadl přes okraj černé propasti, která se nad ním zavřela jako voda. Chvíli se pohupoval na vlnách jako na kolébce, konečně pohyb ustal a palčivá trýzeň se trochu vzdálila. Otevřel oči. Jan tu byl pořád a něco říkal.

„Kdo to tluče?" vydechl Jindřich a zavěsil se do přítelovy tváře úzkostným pohledem.

„To? Asi zapomněli někde zavřít okno. Mlátí ve větru. Jak je ti?"

Jindřich chvíli mlčel. „Taktak," zašeptal pak. „Co mi je?"

„Šíp. Třikrát se zlámal o příčky té pitomé věže. Mniši s tebou měli dost práce. Jejich nejlepší ranhojič bohužel ze Sedlce utekl před

Aufenštejnem. Tenhle z tebe rval hrot málem hodinu. Nechal tě skoro vykrvácet. Poležíš si.“ Zhluboka vzdychl. „Aspoň nezmrzneš.“

„Probourali jste se tou zatracenou branou?“ zeptal se Jindřich chabě.

Vartemberk se zlostně zasmál. „To bys nebyl v sedlckém klášteře, a obskakovali by tě všichni královští ranhojiči. Ne. Už jsme ty mizery naučili, jak ubránit stříbrné město proti římskému králi. Zrovna ty a já, nepamatuješ? Aufenštejn se nám chechtal z hradeb, když jsme táhli pryč.“

„Kam?“

Ke Kolínu.“

Jindřich se neklidně pohnul a zkřivil tvář bolestí. „Radši bych ... tam,“ hlesl unaveně. „V nosítkách ... snad vydržím.“ Z představy té cesty se mu zatočila hlava, ale násilím se přiměl na to nemyslet. „Můžeme... hned.“

„Nemůžeme,“ odbyl ho Vartemberk příkře. „Po stanech tě vláčet nebudu. Ještě přituhlo.“

„Jak to po stanech?“ zeptal se Jindřich pomalu. V hlavě se mu zvolna rozjasňovalo. „Kolín není Hora. Přece vás pustili dovnitř.“

„Nepustili nás. Ležíme před městem. Zatím vyjednávají.“ Vartemberk vstal a usmál se. „Musím zpátky. Jsem rád, že žiješ, ani jsem moc nedoufal. Tvou družinu jsem nechal tady. Sedlec je moc blízko Kutných Hor a čert nikdy nespí. Zvlášť když se jmenuje Aufenštejn. Přijedu se zase podívat.“

„Odvezeš mě?“

„Bude-li kam. Hled se uzdravit.“

„Co král?“

„Ten je ohromný. Pořád se tváří jako na procházce. Ale falc-krabí repetí a Aspelt zuří. Nabídl kolínským, že bude Jana korunovat u nich. Mezci. Rozmýšlejí se!“

„A Eliška?“

„Vodí si toho chlapce za ručičku. Neměj strach.“

Vrátil se za tři dny ještě ustaranější než dřív, přestože našel Jindřicha už oblečeného a vsedě. „Zbláznil ses?“ vybuchl zlostně.

„Takový chodící přízrak budí hrůzu. Zalez si do postele jako hodný nemocný. Tam ti to sluší lip.“

„Čekám, že mě odvezeš. Přece jsi to řekl.“

„Jsem starý lhář.“ Vartemberk si sedl a shodil plášť s ramen rovnou na zem, ačkoli byl velice pořádkumilovný rytíř. „Můžu ti ustlat leda na sněhu. Ještě pár dní a říšští páni se rozutečou. Trčíme před tím pitomým městem a pořád nic.“

Jindřich se usmál. „Jen ať jdou. S králem v zemi to zvládneme sami.“

„Toho ti tu Petr z Aspeltu tak zrovna nechá. Zatracená práce! Naštěstí je tvrdohlavý. Nehne se, dokud je aspoň stín naděje. Taky nemusel římský král tak honem do Itálie. Je to trochu z ruky. Falckrabí Rudolf čichá čistý vzduch. Když se trhne on, půjdou všichni.“

Jindřich se zamračil. „Potřebujeme snad Němce, aby vyhráli náš boj?“ zeptal se ostře.

„Vy už jste s Valdekem jako rodní bratři,“ ušklíbl se Jan. „Ten říká totéž. Nic bych za to nedal, že je dokonce pošťuchuje. Jenomže to jsme, holenku, neměli celý měsíc okounět v Norimberku, než se laskavě seberou.“

„Tak proč jste okouněli?“ řekl Jindřich klidně.

„Proč! Konečně s nimi je nás víc.“

„Ano. O tolik víc, že se nevejdeme do Nymburka. Mohli jsme klidně počkat přes zimu. Oč jde? Myslíš, že zjara bychom nesehnali hotovost? Pod královské korouhve?“

„Válečníku! Opakuju ti po sté a první, nevěří nám, že to s tím malým myslíme dobře. Přes vyhlášené rytířství pána z Vartemberka, který přece nikdy neruší přísahu svému králi, dokud ho řádně nezprostí sám papež. Jenomže... Petr z Aspeltu už nedůvěřuje ani papeži.“ Jan si povzdechl. „Bojím se, že své pány nezvládne. Jsou zvyklí na to, že říšské svazy touhle dobou z Cech utíkají. Už dvakrát. A to Habsburk Albrecht blahé paměti pokaždé přitáhl aspoň o měsíc dřív. Konec listopadu! Zapadáme sněhem. To víš, že už všichni šilhají, kudy je nejblíž k říšské hranici.“

Ano. Jenomže to jsme je hnali my. My sami ze své země. Ale Korutanec s Míšňany? Počkat! Přede dvěma lety přece Habsburkové přezimovali. V hrazených městech. V pěti dokonce.

Jindřich si dal dobrý pozor, aby se mu jeho myšlenky neodrazily v tváři. Potlačil úsměv a zatvářil se starostlivě. „Nemůžu tu zůstat," řekl. „Mniši se bojí. Aufenštejn v Horách se prý doslechl, že jsem v klášteře. Je otázka dnů, kdy se sem znovu přižene se vzbouřenou kutnohorskou lůzou."

Vartemberk se zamračil. „Je tu tvoje družina. A jednou už je odrazili sami."

„Jen taktak," řekl Jindřich nevinně. „Mají strach, že podruhé by se to už nemuselo povést. Raději odjedu."

„To se mi nelíbí." Vartemberk se na něj zpytavě podíval. „Ještě se přeptám. Když to jinak nepůjde, pošlu ti samozřejmě nosítka, ale ..."

„To nemusíš," přerušil ho Jindřich líbezně. „Mám přece pa-Qoše, ten už se o mne postará. Jdi, nezdržuj se s mrzákem."

Vartemberk se vrátil ode dveří. „Nevím, co máš za lubem," řek! vážně. „Jindřichu, já tě varuju. Otrnulo ti, ale stačí málo, a budeš zase na hromádce, neřkuli na márách. Copak tam musíš být? Na mne snad je spolehnutí, že tě nikdo neošidí, až ...

„Díky, rytíři," utrousil Jindřich bolestínsky. „Jen tak dál. Pán z Lipé je ochoten vypustit duši kvůli mamonu. To jsi chtěl říci? Uklidni se. Přísahám ti, že odtud nepojedu rovnou do ležení. Je to sice jenom slovo pána z Lipé, ale snad má taky cenu, šlechetný Vartemberku."

„Nepojedeš odtud rovnou do ležení," slabikoval Jan pomalu. „Rád bych rozuměl tomu jinotaji. Chceš dobýt sám Hory Kutné? Nebo dokonce Prahu?"

„Ani to, ani ono. Co pořád máš? Nehodlám tasit meč, leda na ochranu holého života. Přísahám."

„To mě právě na tom nejvíc udivuje."

„Proč, když mi nevěříš? Mému slovu snad ..."

„To slovo umíš kroutit, já tě znám. Dejme tomu, že se nezabýváš žádnou bláznivinou. V nejhorším se postarám o tvoje sirotky."

„To budeš hodný," řekl Jindřich sladce. „Hned je mi lehčeji."

Malátnost zmizela aspoň pro tu chvíli, kdy promýšlel svůj plán. Válet se v sebepohodlnějším hospiciu vypasených mnichů, když se bojuje... Zkusil vstát a přejít po místnosti. Po několika krocích se mu zatočila hlava a rozrazila ho zimnice. Zalezl do podušek s čelem zbroceným ledovým potem. Přece to musím dokázat, pomyslel si zoufale. Musím. V nosítkách budu sedět. Snad můžu i ležet, řeknu Oldřichovi, aby sehnal co největší, stejně se budeme vracet dva. A tam jenom pár kroků. Možná se cestou vzpamatuju. - Spíš ne, řekl si malomyslně, procitaje z nenadálé mdloby, která ho skosila, když se zvedal podruhé. Nikdy to nedokážu. Musím. Nebo ...

Žádné nebo. Zazvonil na panoše a znovu ulehl. Do rána. To stačí. Ale těch nekonečných mil... A ještě ke Kolínu ... Ráno se dal vynést do nosítek, aby šetřil síly. Cítil se skvěle. S úsměvem kynul mnichům, kteří se s ním loučili se slzami úlevy nad jeho odjezdem. Jeho lidé v noci chytili Korutance, který slídil kolem kláštera. Vlastně si vůbec nic nevymyslel.

„Milosti! Pan podkomoří!"

Eliška Rejčka zvedla překvapeně hlavu. On! Skoro po roce?

Najednou se jí zmocnilo bláznivé rozechvění. „Uved ho sem!" vykřikla, běžíc ke dveřím. „Ať počká. Chviličku!"

Ani nezavolala služku. Sama horečně převracela svůj přebohatý šatník vzhůru nohama. Ten modrý atlas mi moc nejde k očím. Purpurové jsem měla posledně. Ty šeříkové také zná. A přece... Zamyšleně se k nim vrátila, když ostatní naházela na neladnou hromadu. Mé nejstarší šaty. Tohle je moje barva, marná sláva, proto se nemůžu od nich odloučit. Sluší mi nejlíp ze všech. A ten odvážný výstřih... Jsou nápadné. Určitě se na ně pamatuje, Jindřich má na tohle oko. Jak je to dlouho, co mě v nich viděl? Dva roky? Propána! Tím lip. Aspoň si nebude myslet, že se kvůli němu vystrojuju. Jenom tak podomácku. Konečně, jak vítáme starého přítele?

Usmála se na svůj obraz v zrcadle. A to jsem si myslela, že už mám matné oči. Dnes září jako... Čerta! Pozná to na první pohled. A proč vlastně ne? Přišel. Po tom, co bylo posledně...

Tiše se rozesmála a zatočila se po místnosti. Když se znovu podívala do zrcadla, obraz se najednou rozmazal. Sedla si zmoženě na zem a chvíli bezmocně vzlykala štěstím. Přišel! Je tady! Proboha, ne. Nesmí to poznat. Nikdy to nesmí poznat, nebo ho ztratím. Takových už měl, co se mu věšely na krk. Vrací se, protože si myslí, že neumím milovat. Je lovec, chtěl by vyhrát ten boj. Ne. Ve tvé náruči se ovšem neudržím, ale sám přece znáš ty lži závratných nocí, o kterých druhý den nevíme. Až se mě dotkneš...

Netrpělivě si otřela slzy a pokusila se na tváři vyloudit navyklý posměšný úsměv. Chvíli zhluboka dýchala a soustředěně pozorovala svůj obraz v zrcadle, dokud se jí to nepodařilo. Ruměnec a ty zářící oči nelze skrýt, ale konečně mi přidávají krásy. Ať čeká. Jenom ať čeká. Uklidním se. Přece už nejsem hloupé děvčátko.

„Promiň, nemohla jsem se uvolnit dřív," prohodila lehce hned ve dveřích a zarazila se. Vypadal.., nezvykle. Pobledlý, přepadlý, s horečně svítícíma očima. Překvapeně zamžikala a zůstala stát. Chvíli se na sebe mlčky dívali.

Jindřich si dobře uvědomoval, jak působí, a připravil si věrohodný vstup. Ale v tom okamžiku shledání byl neschopen pronést naučenou větu. Přecenil jsem se, pomyslel si smutně. Vždycky, kdykoli, tváří v tvář jí... Díval se dál a zvolna přicházel k sobě. Ano, už je tady, ten blahoslavený vztek. Poznal ty šaty, jak by ne. Tenkrát se takhle vystrojila pro Habsburka, a mne ... Děvka. Je to jen spravedlivé. Já ji přece nemiluju. Ne, už ne. Zaslouží si to. Dohraju do konce a třeba umřu. Ale budu se smát. Budu se smát! Já, rozumíš? Já. Ty ne.

„Nechtěl jsem přijít," řekl chraptivě. Hlas ho poslouchal. Nebo spíš jiného nebyl mocen. Bud jak bud, znělo to přesně tak, jak chtěl. „Musel jsem, Richenzo. Už nemůžu."

Zmátl ji. Tohle nečekala. Popošla k němu třemi rychlými kroky a na poslední chvíli uhnula stranou, odvracejíc tvář. „Posaď se," hlesla

rozechvěle a klesla na lavici. S úlevou dopadl vedle ní. V uších mu hučelo od přicházející mdloby. Chopil se křečovitě jejích rukou a zabořil tvář do hebkých dlaní.

„Posledně jsi mi utekl," řekla tiše.

„Ty víš proč," vydechl. Závrať konečně ustoupila. Napřímil se a zahleděl se jí do očí. Hraju to dobře, pochválil se pokrytecky, jako by netušil, že jeho obdivný pohled nezalhal ani vteřinu.

„Ano," usmála se trochu smutně. „Osudy země jsou ti vždycky přednější než já."

„Vždycky ne," zašeptal a přisedl si blíž. S potěšením ucítil, jak sebou trhla. „Dnes jsem tady, ačkoli bych spíš měl doprovázet krále s královnou."

Ano, bylo to vlastně podivné. Eliška Přemyslovna se blíží své nejslavnější chvíli a on ... Čertík podezření zmizel, sotva vystrčil hlavu. Dobře viděla, jak se pokouší přemáhat rozechvění. Tohle nemohl předstírat. Konečně se vzpamatovala. „Nepoznávám tě," rozesmála se a malinko si odsedla. „Zkoušíš na mně nové kouzlo? Zbytečně. Přece víš, že tě dávno miluju."

Zůstal smrtelně vážný. „Rád bych to věděl," řekl chvějícím se hlasem. „Já vím, že se mi vysměješ. Vzdávám se. Zotroč mě a znič mě jako každého. Jako jsi vždycky chtěla. Mýlím se?"

Podíval se na ni s bolestnou něhou. Vyšlo mu to tak samo od sebe. Cesta ho dorazila. Neodbytný kat se znovu vynalézavě vrtal v jeho rameni. Kdybych ji objal, asi omdlím, ušklíbl se v duchu. Nesmí to poznat. Hrome, je to nesnadné, my dva

ZOO

a jenom mluvit, když se nehádáme. Ne, jsem přece uražený milenec. Ponížila mě. Přemohla mě touha, ale mám svou hrdost. Další krok musí udělat ona. Ví to. Taky zná dobře tu hru. Příliš dobře, než aby se na mne vrhla sama. Ačkoli u ní člověk nikdy neví. Ale vypadá rozechvěle, mám naději. Odvahu, Jindřichu.

„Mýlíš se úplně," řekla teď a zvedla k němu zářící oči. „Jako vždycky."

Čeká, že ji políbím, uvědomil si, a přišlo mu trochu líto, že nemůže. Ale aby pán z Lipé cudně líbal Elišku Rejčku bez jediného doteku jako panic, to přece nejde. Přestaň už s tím mučením, kate. Nemůžu se soustředit.

„Ano, jako vždycky," zasmál se suše. „Zavedeš mě ke stolu a tvá tělesná stráž bude odvedle řinčet zbraní. Vztáhnu ruku a tví sluhové mě spráskají. Předvedla jsi mi to posledně dost přesvědčivě. Já nejsem opilý Míšňan, Richenzo."

„Proč jsi přijel?" zeptala se bez úsměvu.

Chvíli mlčel. „Svolala jsi svoje ... dvořany?" odpověděl jí otázkou.

„Ne."

„Takže tě vůbec nikdo nehlídá?"

„Ne, nikdo."

Usmál se. „Chtěl jsem tě unést," řekl něžně.

„Unes!" vykřikla rozjařeně. „To bude v městě pozdvižení! Kde ses ubytoval? Zase u Lva?"

„Nikde."

Zarazila se. Takhle na noc? To si byl velice jist, že ho nevyženu. Měla bych, možná. Ale ... nechce se mi. Vstala. „Dám podávat večeři," hlesla tiše. „Snad nepohrdneš mým pohostinstvím ani potom."

„Ne." Sebral všechnu sílu a postavil se na nepevné nohy. „Nechci. Tady ne. V té ložnici, kde ..."

„Přece jsem nemluvila o ložnici," přerušila ho usměvavě.

„Je třeba vyslovit to, co si myslíme?" zeptal se naléhavě a zadíval se na ni horečnatým pohledem. Vášeň. Ano, takhle se projevuje i vášeň. Nejisté ruce, třas v kolenou a zastřený hlas. Dlouho už nevydržím. Musím rychle.

Královna naštěstí vypadala, jako by korutanský šíp zasáhl i ji. Zdálo se, že sotva stojí na nohou. Dívala se na něj očima, které

se zalévaly slzami. „Jindřichu," vzdychla a znělo to spíš jako vzlyknutí, „přísahám ti, že tady nikdy... celé dva roky, co jsem zpátky v Čechách ..."

„Nepřísahej a pojd," přerušil ji. „Pojd, dříve neuvěřím."

Dívala se do té zsinalé tváře s chvějícími se rty jako u vidění. On? Opravdu je to ten sebevědomý pán z Lipé, u něhož si nikdy nebyla jista vlastně ničím? Vášeň. Skutečná vášeň, která... Ale právě on? Ovládla se. Vzmohla se dokonce i na posměšně lehkovážný tón. „Výborně, unes mě tedy," usmála se, rozpínajíc paže. „Prosím, aspoň něco nového!"

Otevřel před ní dveře a chvíli se jich držel, hledaje rovnováhu. Už je to příliš. Nemůžu. Poručil si a pomalu se vydal za ní, když lehounce sbíhala po schodech.

„Vyjedu si s pánem z Lipé," oznámila nesmlouvavě kastelánovi, který stál na nádvoří a nedůvěřivě si prohlížel veliká nosítka a četu ozbrojenců, kteří nesesedali s koní. „Nehledejte mě."

Vyhoupla se do nosítek a v bláznivém vzrušení docela přehlédla, že pán z Lipé ani nepřiskočil, aby jí dvorně pomohl. Drahnou chvíli zůstala sama. Snad nepojede na koni? pomyslela si mrzutě. Ne. Vsoukal se dovnitř trochu těžce a usedl proti ní s hlubokým povzdechem.

Nosítka se mírně kolébala při pomalém kroku koní. Světlo pochodní zůstalo za nimi. Už mu neviděla do tváře. Jen slyšela neklidný, přerývaný dech. Jejich kolena se dotýkala. Dala si záležet, aby ten dotyk byl co nejdráždivější, ale neudělal nic po celou zdlouhavou cestu ulicemi Hradce. Nikdo z nich nepromluvil.

Až za branou porušila mlčení. „Kam?" zeptala se hebce.

„Do Kolína," odpověděl a najednou to znělo docela jinak.

„Do Kolína!" vykřikla s úžasem. „Proč tak daleko? Nebudeme tam dřív než za dne."

„Nevadí. Nosítka jsou pohodlná, můžeme spát."

Už toho měla dost. „Zavez mě zpátky," řekla ostře. „Tomuhle říkám špatný vtip, pane podkomoří."

„Ještě horší byl ten vtip před třemi lety, když jsi habsburské posádky pustila do svých věnných měst," ozval se posměšně. „Jistě prokážeš ráda stejnou službu králi Janovi."

Pohnutý život Elišky Rejčky byl bohatý na krkolomné zvraty.

Vzpamatovala se překvapivě rychle. Její zklamání se neodrazilo v jejím hlase a do tváře jí neviděl.

„Měla jsem vědět, že jsi jen mizerný úředník," řekla s tichým opovržením. „Ale dej si pozor. Já jsem královna. Osobní svobodu a moje práva mi nezaručil jen Korutanec, ale vy všichni."

„Právě," odpověděl pohotově. „Proto tě tam vezu, aby ti všechno potvrdil i nový král."

„Za protislužbu," nadhodila jedovatě.

„Ta je snad samozřejmá, uznáváš-li Jana Lucemburského za pravoplatného krále Čech."

„Ještě si to rozmyslím." Stáhla se trochu zpátky. Dotýkající se kolena jí teď připadala vlastně urážlivá. „Nech mě spát, prosím. Slíbils to." „Přece tě neobtěžuju."

Bolestný vzdech ji trochu překvapil. Chvíli napjatě vyčkávala. Třeba to všechno je jen záminka, aby... Její věznitel už nepromluvil. Ani se nepohnul, aby jakoby bezděčně zmenšil mezeru mezi nimi, kterou opatrně udržovala. Nic. Jenom kvůli tomu,, uvědomila si hořce. Čím ho očarovala ta nohatá koza? Už je jí osmnáct, ano. Je žena. Asi jsem podcenila kouzlo Přemyslovny. Spal s ní? Říká se ledacos. Já jsem jen královna vdova a ona...

Bylo jí do pláče. Před rokem v Hradci s Míšňany byl jiný. Ještě cítila na rtech ten polibek. Už je mu to asi jedno. Docela.

Nosítka se měkce pohupovala. Zima. Přitáhla si huňatou kožešinu a zachumlala se do ní s tichým povzdechem. Bránit se nemá smysl. Ostatně, bude to možná zajímavé. Bude to... Přes své rozrušení usnula skoro okamžitě. Něco ji probudilo. Nějaký výkřik. V první chvíli nevěděla, kde je. Houpající se tma. Někdo, sténal. To se mi zdá.

„Ne!" vykřikl znovu zdušený hlas. „Prosím tě! Ne!"

Hlas pána z Lipé. Konečně ho poznala. „Co ne?" zeptala se,, nutíc se do klidu. Ta tíha, kterou cítila... Ano, klečel před ní s hlavou v jejím klínu a prsty jí křečovitě zarýval do ruky.

„Kat," vypravil ze sebe k jejímu zděšení a přitiskl se k ní pevněji. Zešílel? Obešla ji hrůza.

„Něco se ti zdálo,“ řekla nicméně poměrně klidně a bezděky ho pohladila po vlasech. Chvíli bylo ticho. Zaťaté prsty pustily její ruku a tíha najednou zmizela. Ve tmě slyšela podivné zvuky,, jako by uštvaný běžec hlasitě dýchal z posledních sil.

„Ano,“ ozval se konečně pán z Lipé nezřetelně ze svého místa. „Měl jsem ... sen. Bláznivý, hloupý. Odpusť.“

„Kdyby tvé sny byly všechno, co ti můžu zazlívat!“ řekla s neskrývanou mrzutostí, zapomínajíc na tu chvíli úzkosti. „Můj spánek bývá klidný. Zlé sny trápí jen lidi se špatným svědomím, pane podkomoří.“

Už neodpověděl. Kat! Co se mu to zdálo? Jednotvárný pohyb nosítek ji znovu uspal. Richenzo. To už byl asi její sen. Proč by teď šeptal její jméno? A ještě jednou. Richenzo.

Když se probudila, nosítka stála a byl den. „Kde jsme?“ zeptala se pána z Lipé, který seděl proti ní velice vzpřímený a velice zachmuřený.

„Nevím,“ odpověděl stroze a zvedl ruku, aby zaklepal na okénko. Asi si to rozmyslel, protože ruka mu klesla v půli cesty. Zavřel oči a chvíli zůstal mlčky sedět, jako by se rozhodoval. Pak chabě mávl rukou a udeřil do dvířek. V okénku se okamžitě objevila panošova tvář.

„Proč stojíme?“ zeptal se Jindřich.

„Jsme před Kolínem, pane.“

„To jsi mi nemohl říci včas?“

„Zatím nebylo co, pane.“ Panoš si odkašlal. „Nikdo tu není.“

„Jak to - nikdo?“

„Žádné vojsko, pane.“

„Ježíši!“ vzdychl pán z Lipé a znělo to skoro zoufale. „Nejsme před jiným městem?“

„Ne, pane. Kolín znám. Poslal jsem Haška k bráně. Už se vrací.“

Sršatý zbrojnoš ho vystřídal v okně. „Odtáhli, pane. Dnes zo svítání.“ Zmlkl a vykulil obdivný pohled na královnu.

„Na Prahu?“

„To nevím, pane. Prý spíš k severu.“

Do Nymburka? Poděbrad? Nebo jen navyklou cestou kolem Sadské? Horečnaté myšlenky se jen zvolna soustřeďovaly. Ať už kamkoliv, stejně nemůžu. Tohle jsem myslím prohrál. „Oldřicha," řekl Jindřich mdle.

Panošova tvář se znovu objevila. „Co poroučíš, pane?" zeptal se starostlivě. „Pojedeme dál?"

„Dál!" Jindřich se otřásl. „Ne, do města. Sežeň nocleh." „Je ráno, pane," namítl panoš nesměle.

„Rekl jsem nocleh. Musím se vyspat."

Koně se znovu hnuli kupředu. Jindřich zapadl do podušek a zavřel oči. Teď už to královnu zajímalo docela mimořádně.

„Spal jsi celou noc," řekla sametově. „Já jsem úplně svěží. Pojedme dál."

Ani se nenamáhal na ni pohlédnout. „Tady rozhoduju já," řekl jen.

„To uvidíme."

Přiblížili se k bráně. Teď stačí křiknout a vysvobodí mě. Prudce se pohnula, ale v té chvíli se suchá, horká dlaň sevřela kolem její paže. Trhla sebou. Jindřichova tvář se svítícíma očima byla těsně u ní a v druhé ruce držel dýku. „Slovo, a máš ji v hrdle," zasípal namáhavě.

Zvedla obočí. „Rytíři zabíjejí ženy?" zeptala se klidně. „V hrdle! To není zrovna vkusné. Proč ne do srdce? Tady. Poznáš ho podle tlukotu, kdyby sis nebyl jist." Poslušná bláznivého nápadu, jako ostatně vždycky, vtáhla jeho ruku pod splývavou kožešinu.

Ucukl, jako by se opařil. „To není chvíle k žertu. Mám tě v rukou a necouvnu. Nespoléhej se na své půvaby."

Uraženě stáhla obočí. „To jsi neměl říkat. Neměla jsem to v úmyslu, ale teď ti uteču. Schovej to. V bráně budu zticha, to ti slibuju. Až potom. Někde v hostinci mě nemůžeš zabít potají."

Odložil dýku a mlčky se schoulil v koutě. Stáli před branou.

„Nikoho nepouštíme," ozvalo se z hradby nerudně.

„Copak se všichni zbláznili?" vykřikl Jindřichův panoš. „Jedeme přes noc z Moravy. Chtěli jsme nocovat v Holicích, prý mají z cizích

strach. A po setmění už nikde nikdo ani neodpovídal. Víš, co to je? Copak je Kolín vesnice, která se musí bát Lapků? A vypadáme snad na to?“

„Kolik je vás?“

„Ani ne dvacet.“

„Kdo je v těch nosítkách?“

„Pan Jindřich z Jindřichova a jeho dcera.“

Královna se tiše ušklíbla a podívala se uštěpačně na svého společníka. Panoš byl šprýmař. Vypadalo to, že dobře ví, kde zasáhnout citlivá místečka svého pána. Ale pán z Lipé se netvářil vůbec nijak. Jako by ani nevnímal.

„A kdo jsi ty?“

„Oldřich. Říkají mi Pluh. Tak co, otevřeš?“ Ztlumil hlas. „Stařík má na kahánku. Pospěš si, proboha. Nebo mi umře bez testamentu. Slíbil mi odkaz. Právě jedeme do Prahy, aby ho dal zapsat u soudu.“ Bylo slyšet zacinkání stříbra. „Nechci to zadarmo. Stačí ti dvacet grošů? Víc zatím nemám. Jenom tu naději.“

Skřípot řetězů neomylně zvěstoval, že strážný přijal úplatek. „Kdyby vás bylo víc, ani za celé jmění,“ zahučel přátelsky. „Pět dní jsme strachy ani nespali. Máš štěstí, mohli jste jim padnout rovnou do chřtánu. Odtáhli. Snad se už nevrátí. Městu přece jen svědčí lip otevřené brány.“

Oldřich odcválal napřed. Nosítka se zvolna šinula ulicí. Královna seděla tiše jako pěna. Teď mohla strhnout pokřik, jistě. Jenomže byla čím dál tím zvědavější. Zastavili na dvoře hostince. Panoš jí pomohl z nosítek a mezi několika zbrojnoši ji spíš nesl než vedl po schodech nahoru. Pokoj s jedinou širokou postelí nevypadal zvlášť útulně, ale v krbu hořel vlídný oheň a na stole stála snídaně. Pán z Lipé přišel až poslední a ztěžka usedl proti ní. Jídla se nedotkl.

„Co dál, pane?“ zajímal se Oldřich.

„Někoho pošleš, aby vypátral, co se tu vlastně stalo.“

„Půjdu sám.“

„Ne. Ty budeš dělat společnost Její Milosti. Já si zatím ... Zatím si trochu zdřímnu. Rozumíš? Budeš pečovat o její pohodlí, aby neudělala žádný zbytečný krok. Zvlášť ne ven ze dveří.“

„Budeš spát tady?“ zeptala se královna.

„Bohužel musím. Jiný pokoj už nemají.“

„Skoda. Mohli jsme si krásně popovídat.“ A usmála se na mladého Oldřicha svým nejkouzelnějším úsměvem.

Na pana podkomořího to k jejímu žalu neudělalo valný dojem. „Můžete si šeptat,“ řekl. s křivým úšklebkem. „Neboj se. Já nebudu poslouchat.“ Vstal, přešel vratce k posteli a padl na ni, jak byl, v šatech, plášti i botách.

Zvědové se vrátili po poledni. Oldřich svého pána probudil ca nejšetrněji, ale přesto si vysloužil šťavnatou nadávku. Teprve dodatečně si pán z Lipé uvědomil přítomnost ženy.

„Tak co se říká?“ zeptal se nerudně.

„Pět dní leželi před Kolínem. Nechtěli útočit, jen jednali. Kolínští měli strach, až jak to prý dopadne. Neotevřeli, aby se Korutanští a Míšňané nemstili. Bojí se hlavně pana Kokeritze. Dost řádil po okolí. Dnes odtáhli a víc nikdo neví. Po Labi. Prý zpátky do říše.“

„Nesmysl,“ zahučel Jindřich. Namáhavě vstal a dovlekl se ke stolu. „Po ránu nikdy nestojím za nic,“ usmál se na královnu, která ho pozorovala s úžasem. „Spánek mě oslabuje.“ Vrátil se pohledem k panošovi. „Seber lidi a jed za nimi, Oldřichu. Snaž se je dohnat a řekni Vartemberkovi... Ne. Ne, jen zjisti, kde se utáboří. A pak se vrať.“

„A ty, pane?“

„Já počkám tady. Nech mi dva zbrojnoše, to bude stačit. Její Milost si už ohlídám sám. A hled být zpátky do večera. Musíš je dohnat. Určitě nepostupují nijak rychle.“

„Oběd, pane?“

„Jenom pro paní.“ Trochu se usmál. „Vybere-li si v kolínské kuchyni.“

Když osaměli, už nepromluvil. Zamyšleně ho pozorovala, když se opřel lokty o stůl a složil hlavu do dlaní. Něco s ním nebylo v

pořádku. Určitě ne. Jindy by ji pán z Lipé jednoduše strčil do nosítek a hnal se dál cesta necesta. Nebo by zůstal, ale... Podívala se na zválené lože. To ne. Na to má příliš jemný vkus.

Vstala a přešla k oknu. Vedlo na dvůr. Družina právě sedala na koně. Přátelsky zamávala Oldřichovi, který zvedl hlavu, zrovna jako by ji hledal. Dva zůstali uvnitř. Viděla, jak vyvádějí ze stáje krásného hřebce, na kterém jezdíval pán z Lipé, a dali se do hřebelcování. Všude bylo ospalé ticho. Ty schody vedou do průjezdu. Mohu se dostat na ulici, dřív než mě ti dva uvidí. Co on? Chvíli se na něj upřeně dívala. Seděl se zavřenýma očima a občas se s trhnutím napřimoval, jako by ho přemáhal spánek. Po špičkách se vydala ke dveřím. Pán z Lipé najednou procitl a vrhl se k ní.

„Kam?“ vykřikl a zalehl ji celým tělem. Přimáčknutá ke zdi vedle dveří ztrácela dech. Rozzuřila se.

„Pusť!“ rozkřikla se na něj. Vyprostila ruku a zběsile ho udeřila. Táhle zaúpěl a svezl se jí k nohám. Vyrazila na chodbu jako šílená. U schodů se zastavila. Přece nejsem taková silačka, po-myslela si zmateně. Ruka ji ovšem bolela od té rány, ale omráčit rytíře? Pána z Lipé? Jen takovým klepnutím po rameni?

Váhavě se obrátila a pootevřela dveře. Ležel tam, jak ho nechala, bez známky života. V té chvíli zapomněla, že ho vlastně nenávidí. Nadzvedla ho a mumlajíc něžná slova se ho pokusila odvléci na lože. Mohla bych zavolat ty pacholky. Mohla bych, jenže ... Řekla jsem přece, že uteču. Ale nechat ho bez pomoci? Než domyslela, prosákla k její ruce zrádná vlhkost, která jí prozradila všechno. Nechala ho ležet na podlaze vedle lože, vzala jeho dýku a obratnými prsty rozřízla rukáv kabátce. Krev stékala po dlouhé popálenině na jeho paži. Utrhla rukáv, sáhla výš a zděsila se. Za chvíli ho vyprostila z kabátce i zkrvavených obvazů a nevěřícně se dívala na otevřenou ránu s potrhanými okraji. S tímhle, tu noc a den ... Proto. Proto tedy. Kdyby byl zdráv ... V návalu štěstí se chopila jeho zdravé ruky a něžně políbila zvlhlou dlaň. Pak se zamračila. Ne. Tohle si ke mně nesmí dovolit ani pán z Lipé. On především. Zjednám mu pomoc a ...

Chviličku nad ním postála s prchavým úsměvem, pak si přehodila přes ramena jeho dlouhý kožich a vyklouzla na chodbu.

Jindřich snil ten známý ohavný sen, který ho neopouštěl. Zase ta mučírna. Kat měl zbrusu novou tvář a vypadalo to, že ho jeho řemeslo těší. Usmíval se na kohosi za Jindřichovou hlavou. Hlas. Ano. Tentokrát mě vyslýchá sama paní Rejčka. Zaťal zuby. Ani nevzdechnu. Vynaložené úsilí ho zmohlo. Veliký hukot v jeho hlavě zazněl už jenom jako ozvěna umírání. Konec. Tma.

Když otevřel oči, už se smrákalo. Zbrojnoš Matěj seděl u jeho lože a tvářil se vyděšeně. „Říkal, že nejspíš umřeš," zakoktal nepovzbudivě. „Prosím tě, pane. Jsme tu jenom my dva. Než se Oldřich vrátí..."

„Neboj se, počkám s tím na něj," řekl pán z Lipé slabě. „Kde je?"

„Poslal jsi ho... Nikdo mi neřekl, že potřebuješ ranhojiče. Strašně se zlobil, že jsme ho nevolali dřív."

„Kdo?"

„Ranhojič."

„Kde jsi vzal ranhojiče?"

„Její Milost přece ..

„Kde je?!" Jindřich se posadil. Před očima se mu zatočily mžitky, ale udržel se. Ovšem. Královna vdova. Byl sám jen s Matějem.

„Šla s ranhojičem," špitl Matěj.

„Já tě asi zabiju. Řekneš mi, co se stalo?"

„Zavolala nás, abychom tě zvedli, a šla pro ranhojiče."

„Ty jsi ji pustil!"

„Samozřejmě. Když se vrátila ..."

„Vrátila se?! Kde je?"'

„Přece pryč. Zase odešla. Bude prý chvíli trvat, než ranhojič připraví léky."

„Odešla! Kdy?"

„Ted, zrovna před chvílí."

„Pitomče!" Jindřich vyletěl z postele. Zamotal se jako opilý. Ke své nelibosti shledal, že je svlečen. „Mé šaty! Honem!"

„Ale Její Milost říkala ...“

„Kuš!“ Shýbl se pro botu, ale v té chvíli se přes něj přelila vlna závrati. Přepadl dopředu, ramenem udeřil o roh postele a s ostrým výkřikem znovu utonul v bezedné černé tůni.

Probudil se do tmy. Vědomí čehosi nedobrého se k němu vzdáleně dobývalo, ale odmítal si ho připouštět v teplém, nezvyklém pocitu pohody a bezpečí. Byl tak slabý, až se mu zdálo, že neuzvedne vlastní ruku, ale bylo mu blaze jako dávno ne. Neodbytná myšlenka přece jen pronikla do té ospalé pohody. Zachytila se drápkem a chtě nechtě mu vnutila svou neúprosnou moc. Byl v Kolíně, polomrtvý a sám. Prohrál. Docela všechno. Neklidně se pohnul a těžce vzdychl. Rukou zavadil... Ne! Vytřeštěně se díval do tmy vedle sebe a zatajil dech. Něco tam bylo. Neslyšel nic, nic neviděl, ale něco ...

„Je ti špatně?“ ozvalo se nečekaně těsně u jeho hlavy soucitným, něžným šepotem.

„Richenzo...“ Vzmohl se jen na to jediné slovo. Blouzním. Je to se mnou horší, než jsem si myslel. Odvážil se a pomalu vztáhl ruku. Se zachvěním zůstala ležet na hebké, hedvábné vlně, která se lehounce vzdouvala a zase klesala tichým vydechnutím. Omračující vteřina. Projelo jím to jako nůž a v rozjitřené ráně ostře škublo. Se zasyknutím stáhl ruku zpátky. „Ne, není mi nic,“ odpověděl konečně na její otázku, jak svedl nejklidněji. „Překvapila jsi mě.“

„Doufám, že jsem ti nezpůsobila nepohodlí,“ řekla pokrytecky. „Postel je široká.“

„Až moc.“ Touha ho zastihla bezbranného a zaplavila ho pocitem marnosti. I kdyby to bylo uzoučké lože stěží pro jednoho, kde bychom mohli odpočívat jen prolnuti jeden druhým ... I nej-krásnější královna ke mně dnes může vstoupit bez obav. Chová-li ona vůbec obavy toho druhu. Je tady. Tady u mne. Vztáhnu ruku a...

Tentokrát ho předešla a přivítala jeho ruku hebkou dlaní.

„Ne,“ zašeptala. „Bud hodný.“

„Proč jsi sem přišla?“ zeptal se tiše.

Drobně se zasmála. „Jsem strašně ospalá. Jiná postel tu přece není.“

Jejich ruce se už nepustily. Ta teplá, přívětivá tma, to byla ona se svou náručí. Kéž by to zůstalo tak věčně.

„Odpusť mi,“ vzdychl.

„Co ti mám odpustit?“

„Všechno.“

Přestala se mazlit s jeho rukou. „Jestli to udělám,“ řekla vážně, „přestanu si vážit sama sebe. Jsi bezohledný a nespolehlivý. Jde z toho hrůza.“ Chvilinku mlčela, jako by čekala na jeho námitky, ale nebránil se. Blažený pocit její blízkosti ho zdolal natolik, že jí nedokázal odporovat. „Nikomu nevěříš,“ pokračovala vášnivě. „Spoléháš jen na sebe za každou cenu. I za tu, že sprostě zneužiješ...“ Zarazila se. „Vlastně jsi měl pravdu,“ dodala lenivě. „Samozřejmě, že jsem si řekla, to bude zajímavá hra. A vlastně byla. Nemám ti co vyčítat. Leda to ... Nikdy tě nenapadlo, že ženě jako já je lépe říci pravdu? Ze přese všechno, co bylo - nebo spíš nebylo - je mezi námi něco, co nám oběma dovoluje spoléhat, řekněme na přátelskou úsluhu v nejtísnivější chvíli? Často jsme se nenáviděli až k vraždě. Ale to bylo jen mezi námi. Vůči ostatním ...“

„Mlč, proboha,“ přerušil ji. „To není slušné. Nejsem s to se bránit. Nejsem s to tě ani umlčet... příjemněji než slovy.“

„Proč jsi nepřišel upřímně?“

„Nemáš ráda Elišku,“ odpověděl po delší chvíli.

„Ne, nemám. Ona mne taky ne. Ale ...“

Ale co? Mám ráda tebe. Rekhe to? Ne. Jen si zas mazlivými prsty začala pohrávat s jeho dlaní. Hrůzo marnosti! Stiskl ty prsty, jak dokázal nejpevněji, a zeptal se hněvivě: „Proč?“

Otázka byla nesmyslná, ale Richenze to nepřišlo. Rozesmála se. „Nikdy,“ škytla, „ani v nejbujnějším snu jsem si takhle nepředstavovala naši první noc.“

„Já taky ne,“ řekl smutně.

Zůstali ležet ruku v ruce se zatajeným dechem, aby nezaplašili slavnostní pocit blaženého štěstí, který kolem nich rostl, až je skoro současně zalil vlnou hlubokého spánku.

A láska vítězům

Richenza se v nosítkách naklonila a políbila Jindřicha letmo na tvář. „Jdi," řekla tiše.

„Ano." Pohladil ji zdravou rukou po vlasech a chvíli se na ni díval. „Ano, Richenzo," opakoval poslušně a vrátil jí polibek, ale na našpulené rty. „Ty počkej tady. Přijdu pro tebe sám."

Oldřich, který měl jakýsi šestý' smysl, nebo je potají pozoroval, otevřel v pravou chvíli dvířka a pomohl mu ven. Richenza se znovu blaženě zachumlala do hromady vzácných kožešin. Z doby svého hejtmanování v Polsku jich měl pán z Lipé plný dům.

Druhou noc strávili u něj v Nymburce. Nechtěla o cestě původně ani slyšet, ale nakonec povolila. Z Kolína jeli krokem, z obou sedadel upravili pohodlné lůžko a Richenza celou cestu chovala Jindřichovu hlavu v klíně. Večer po cestě byl mnohem svěžejší, než když vyjížděli. Šli spolu spát, jako by se to rozumělo samo sebou. Byla trochu zvědavá. U večeře se choval, jako by byl celý sám od sebe, nejen díky felčarům. Ale ulehl k ní stejně nevinně jako včera, jen ji objímal o něco pevněji. Ovšem, má příliš mnoho zkušeností a příliš mnoho vkusu, než aby největší slavnost života zkazil únavou a spěchem. Největší slavnost. Také pro něho?

Vůbec si nebyla jista a s potěšením cítila, že on o nic víc. Přes ty prošeptané hodiny, kdy se dotýkali jako znavení milenci a nechali bláhová slova zapadat do něžné tmy. To se přece sluší při předehrách lásky. To odkládané objetí se stane skutkem, už nelze jinak, nelze, žádný z nás už to neodvrátí, i kdyby chtěl. Jenom co... Zarazila se. Budu zas čekat rok? Rok, než se urovnají poměry v Čechách, možná i déle, než se Eliška stane skutečně královnou?

Ne, žádný rok. Jen co se pán z Lipé uzdraví a bude mít první chvíli volnou. Ani o hodinu déle.

Jindřich uvažoval podobně, když pomalu a trochu nejistě kráčel ke skupině hodnostářů kolem krále a mohučského arcibiskupa. Nebyl s to se pořádně soustředit k poselství, které přinášel. Jeho myšlenky neustále ubíhaly vzad k čekajícím nosítkům.

Jan z Vartemberka mu vyběhl vstříc. „Přísahy pána z Lipé I“ řekl trpce.

„Mohl bych říci, že jsem se zavázal nejezdit ke Kolínu,“ usmál se Jindřich. „A teď jsme u Prahy. Ale ze Sedlce jsem nejel rovnou sem.“

„A kam?“

„To uvidíš. Pusť, můžu sám.“ Lehce odstrčil starosdivého přítele a došel před krále. Eliška vedle něj rudla a bledla prudkým pohnutím.

„První příjemný zážitek před Prahou, pane z Lipé,“ oslovil ho Jan Lucemburský zvesela. „Jsem moc rád, že tě vidím. Moc. Doufám zdravého.“

„Já též,“ řekl Jindřich vážně a pokusil se o dvorskou poklonu. Částečně se mu zdařila. Teď se teprve rozhlédl po ostatních. Zachmuřené tváře. Bodejť. Mrzlo, jen praštělo. Pobořené domky na předměstí nemohly promrzlému vojsku poskytnout dostatečnou ochranu. Jen mladí královští manželé vypadali, že se jich zima nedotýká.

„Krásný čas, jen co je pravda,“ řekl rýnský falckrabí s bolestným úsměškem. „V noci jsme zapadali sněhem. Dobře, že se vracíš, pane z Lipé. Nerad bych odjížděl bez rozloučení s českým maršálkem.“

Petr z Aspeltu se mračil jako bouře. „Nikdy!“ vybuchl. „Kdyby z nebes místo sněhu padaly kameny a ohnivé střely. Víš, co jsi přísahal, pane falckrabí. Neopustíš syna svého krále do konečného vítězství.“

„Neopustím ho,“ odpověděl Rudolf jedovatě. „Ať se vrátí a zůstanu s ním. Může být mým hostem. A zjara ...“

„Zjara! Zjara!“ vykřikl arcibiskup. „Zjara musíme být tady, ne se teprve vléci někde od Rýna. Jestli se nepoddá to začarované město...“

„To začarované město se nepoddá,“ usmál se falckrabí štiplavě. „Stejně jako ta dvě před ním. Viděls to. Nejvýš posílají špehy. Před chvílí moji lidé chytili velebníčka, který se chtěl vlou-dit do tábora pod záminkou, že má s tebou jednání o nějakou faru.“

„Třeba má,“ řekl Petr z Aspeltu unaveně. „Jsem metropolita Čech. Neubližuj mu. Aspoň nám řekne, jak je uvnitř.“

„Jestli bude chtít mluvit,“ odsekl falckrabí uraženě. „Mně neodpověděl. A ptal jsem se důrazně, to mi věř.“

„Dobře, to má čas. Pošli ho potom ke mně.“ Prelát se znovu zadíval k zasněženému městu. „Jestli neotevřou brány ...“

„Poženeme na hradby!“ vykřikl Jan bujaře. „Zahálíme už třetí den. Mám pravdu, pane z Lipé?“

„Do svého města nemůžeš vstoupit jako nepřítel, můj milý,“ řekl Petr z Aspeltu. „Ne. Neotevřou-li, musíme hledat dál. Měšťané mají strach, ale jedině v městech se dá přezimovat. Do hradů se říšská hotovost nevejde.“

„Říšská hotovost ne,“ ozval se Vilém z Valdeka skoro vesele. „Pošli je domů, Milosti. Z čeho máš strach?“

„Z nás, švagře,“ usmál se Jindřich z Lipé a obrátil se k arcibiskupovi. „Nic nenamítej, Milosti, je to tak a všichni to víme. A i když nemáš pravdu, dokážu ti, že my se nebojíme těch cizích vojáků, kteří budou beznadějně vyjídat naši zemi. Tvé svědomí ti velí zadržet je. Dobře, zadrž je. My, ač o ně nijak nestojíme, spíš naopak, se jim na důkaz dobré vůle postaráme o přístřeší.“

„Nejmíň čtyři města, pane podkomoří,“ řekl Aspelt smutně. „Čtyři přátelská, vlídná města. Kde je chceš vzít?“

„Pět, Milosti,“ opravil ho Jindřich s úsměvem. „Šest, chceš-li počítat i náš Nymburk, a sedm, přijmeš-li Zitavu. Dovolíš?“

Vracel se k čekajícím nosítkům. Eliška, která až dosud nepromluvila, ho sledovala zmateným pohledem. Byl divný. Ano, byl bledý a přepadlý, ale to nebylo tím. Sotva o ni zavadil očima. Měl je jen pro Jana, a to ještě jako by se díval skrze něj. Zasněný výraz z jeho tváře nemizel ani při rozhovoru s poruč-níkem mladičkého krále. Proč? Utržil ránu málem smrtelnou. Sotva vstal z

lože. Všechno se hatí, nejspíš s ostudou potáhneme zpátky, Aspelt tu Jana přece nenechá - a pán z Lipé, který se po tom všem rozhodně nemůže vydávat za korutanského či míšeňského straníka, se tváří, jako by ho potkalo pohádkové štěstí. Rána do ramene přece nezatemňuje zdravou úvahu. Míval jí až příliš. Víc, než dohromady všichni ostatní páni, kteří až na Val-deka jen zachmuřeně mlčeli. Nymburk, Zitava. To nestačí, a Zi-tava je ještě k tomu trapně z ruky, kdoví jestli ne v moci Míš-ňanů. A Nymburk je plný uprchlíků z Prahy i Kutných Hor. Jakých pět měst? Pět, jako tenkrát...

Dech se v ní zatajil, když pochopila vteřinu předtím, než pán z Lipé uctivě stanul u nosítek, ze kterých vystoupila... Ne! Zavřela oči. Ne, teď nesmím omdlít. Ne, teď ne.

Její Jan ji vzrušeně chytil za ruku. „Kdo je to?“ vydechl.

Přichází *krása*, uvědomila si Eliška se zatrnutím. Ano, krása osobně sem pluje, hrdě zavěšena do pana podkomořího, jehož prve mátožný pohled teď zářil jako všechny hvězdy z nebe. Ještě že jsem větší. Vypadám aspoň královsky. Ona se nikdy netváří jako královna. Spokojuje se tím, že je žena. Já nejsem. Ne vedle ní.

„Kdo je to?“ opakoval Jan u vytržení.

„Paní macecha,“ odpověděla, a dala si záležet, aby se v jejím hlase neodrazil ani stín nenávisti. „Královna vdova. Druhá choť mého otce a bývalá snacha římského krále.“

Jan postřehl jen část toho složitého vysvětlení. Eliška si s nelibostí povšimla, že stejně jako ostatní páni vyvaluje oči na nenáviděnou Rejčku, která se blížila sněhovou závějí tanečním krokem v nádherném plášti. Samozřejmě byl Jindřichův. Nejskvělejší kousek z jeho polské kořisti. V Nymburce ho Eliška viděla snad stokrát.

Jindřich z Lipé se svou společnicí zamířil přímo k ní a k Janovi. Rejčka obdařila krále zářivým úsměvem a dokonalou poklonou a pokrytecky sevřela Elišku do náruče. „Mám takovou radost, moje drahá,“ zašveholila líbezně. „V Čechách se bude konečně dýchat volněji i mně.“ A pohlédla na Jindřicha, jako by se za ten výkon dožadovala jeho uznání. A on ji div nesnědl očima.

Eliška vyloudila na tváři líbezný úsměv. Nedám se zahanbit, pomyslela si nenávistně. V hloubi Rejččiných očí stejně potají seděl týž cit. Rozmile švitořily jako znovunalezené sestry, zatímco kolem všechno jihlo, jako by krutou zimu vystřídalo jaro. Jen Gertruda, které si nikdo nevšímal, se na vetřelkyni dívala se zlobnou nedůvěrou. Vřik se to dovím. Skutečně jí nedalo mnoho práce ze zbrojnošů pána z Lipé vytáhnout pravdu o těch dvou nocích. Zářili obdivem. Bylo dost známo, že pan podkomoří měl smrt na jazyku, ale to společné lože byla skutečnost.

Eliščina srdečná tvář Gertrudu nezmátla. Večer, když se k sobě tiskly v promrzlém stanu - *té* ustlali rovnou v nosítkách a nejspíš s pánem z Lipé -, dovolila si o tom začít sama. „Z té ženy jde strach. Bojím se o tebe, Milosti, jsi příliš dobrá a důvěřivá."

„Paní Rejčka se ti nelíbí?" ozvala se Eliška po chvíli ze tmy. „Taková krásná žena."

„Vůbec ne, Milosti," pospíšila si Gertruda.

„Jak strach?"

„Tak - vůbec. Je falešná a lstivá. Vsadila bych se, že tě nemá ráda, přes ty sladounké úsměvy."

„Neboj se, vím to. Ale Janovi se líbí. A ostatní... Viděla jsi sama. Konečně, opravdu nám prospěla."

„Jen kvůli pánu z Lipé," zašeptala Gertruda obmyslně. „Myslel to dobře, ale neměl to dělat. Odpusť mi smělost, Milosti."

Ne, neměl. Obešli bychom se. Opravdu?

Ten názor zdá se nikdo nesdílel. Paní Rejčka se svými pěti věnnými městy, otevřenými zbídačelému vojsku, se objevila jako anděl spásy. Petr z Aspeltu, který byl tak velice opatrný při uznávání korunních dluhů, jí bez řečí a dokonce s úsměvem potvrdil Janův závazek, že splatí dlužných šest tisíc hřiven stříbra, s nimiž žebrácký Korutanec tak dlouho otálel, ihned jak se ujme skutečné vlády v zemi. Pro všechny byla prostě panenka pro štěstí. S jejím příjezdem jako by se všechno obrátilo. Z mnicha, kterého neprozřetelný falckrabí dal málem pověsit jako špeha, se vyklubal kaplan Beringer, oddaný Eliščin zpovědník, který kdysi nesl její vzkaz Janovi z

Vartemberka. Tenkrát, kdy ještě doufala, přála si ... Ne. Bylo to dobře. Všechno bylo dobře, pomyslela si Eliška, pohlížejíc na rozkvétající úsměvy pána z Lipé. Co na tom, že dodatečně zjistila, že spí ve Vartemberkově stanu. Je rytíř. Postavení královny vdovy si přece žádá ohledy.

Beringer. Bezvýznamný kaplánek, z něhož se rázem stala nejvýznamnější osoba lucemburského tažení. Ví Bůh, jak to, že jeho jednání s mohučským arcibiskupem o hloupém farním sporu nebylo branným podezřelé. Ale snad to bylo tím, že vycházel vý-hradně Poříčskou branou. Tou u Věže, kterou střežili Velílovici, by to bylo horší. Rychtář Wacinger, dosazený Míšňany, držel město ve strachu. Přesto - či právě proto - počet Eliščiných tajných přívrženců uvnitř kvapem vzrůstal. Míšňané nenechali na pokoji ani dům. Ty opuštěné zpřevraceli vzhůru nohama. Dokonce i urburní stříbro vylovili z Ebrušovy žumpy. Tři dny poté, co se před hradbami zázračně objevila krásná hradecká královna, bylo už všechno jasné. Stačily tři dny tajných jednání prostřednictvím jediného kněze a i ti nejbázlivější se chystali povstat. Div. Král Jan se vzrušeně prohánět před hradbami na bílém koni a pán z Lipé se s úsměvem strojil do zbroje přes slzavé námitky královny Rcjcky.

Eliška, královský zjev na biskupově mimochodníku, pozorovala dojemný výjev se sevřenými rty. Vyvádí, jako by jí rvali srdce z těla. Možná, že rvou. Přece si nakonec našla chvíli. Rejčka neměla koně a nemohla pořád překážet.

„Proč jsi to udělal?“ zeptala se bez výstrahy. „Proč jsi ji přivezl? Přece víš...“

„Vím jen, že v pohnutých dobách, jako je tato, musí rodina držet pohromadě,“ odpověděl jí vážně. „Zvlášť královská rodina. Stačí snad ostuda s tvou sestrou Annou. Ať tvůj choť vidí, že se tu nepolykáme na potkání. Ostatně jsi ji přijala vlídně. Proč, necítíš-li to?“

Nechala otázku bez povšimnutí. Královny nejsou povinny zpovídat se svým hodnostářům. „Jiné důvody jsi neměl?“

Díval se na ni a jeho pohled byl tvrdý a chladný jako led. Málem, a řekne mi, že mi do toho nic není, zachvěla se Eliška bezděky. A bude konec. Čemu? Jako by už nebyl.

Místo toho se rozesmál. „Dá práci tě sledovat, Eliáši," prohlásil klidně jako za starých časů. „Já a královna vdova nejsme milenci. Nikdy jsme nebyli. Mohu to odpřisáhnout. Kdybych měl na mysli jenom tohle, nevozil bych ji sem."

Záblesk v jeho očích si vysvětlila docela správně. „Nebyli! Ale budete, ano?" vykřikla zlostně.

„Já nejsem jasnovidec, Milosti," odbyl ji rozmarně. „Promiň. Myslím, že na mě už čekají."

S nebetyčnou drzostí přímo od ní ještě zajel k čekajícím nosítkům a sklonil se nízko k jejich okénku. Líbal jen ruku, nebo rty?

V okamžiku se napřímil a klusem se vracel ke královské družině.

V okénku bylo vidět bledou tvář. Byly to rty. Docela určitě to byly rty. Eliška cítila, že se jí slzy derou do očí. I tu nejkrás-nější chvíli mi musela zkazit. Tu jedinou, na kterou čekám celý život. Ne, jsem přece královna. Nikdy bych ... s ním ... Pobídla koně a přehnala se cvalem kolem pána z Lipé. Jana jí nedám. Toho ne.

Dostihla manžela, který se při své jezdecké exhibici nebezpečně přiblížil k těm zrádným nosítkům. „Pojd," řekla. „Za chvíli budou útočit na bránu."

„Já ne," odpověděl smutně. „Pán z Lipé říkal..."

Pán z Lipé! Pořád jen pán z Lipé! Ovšem, dobře věděla, že král se měl držet stranou boje. On přece není nepřítel Pražanů. Zachytila jeho pohled, který se uhranutě vracel k Rejččině tváři, a ve chvíli nejvyšší úzkosti zázrakem našla ta nejspráv-nější slova. „Pojd, chci být s tebou," řekla prostě.

Ta druhá byla zapomenuta. Obrátil se k ní. Záři v jejích očích ho nenapadlo přičítat potlačovaným slzám. „Já taky," zašeptal a vztáhl k ní ruku. „Jen s tebou, vždycky. A zvláší dnes."

Vraceli se ruku v ruce pomalým krokem. Jeho kůň byl mohutnější než její, ale i nebýt toho, už ji znatelně převyšoval. Bude z něj urostlý muž, řekla si se zachvěním. Krásný a urostlý muž.

Půvabnější než celý pán z Lipé. Škoda, že není starší. Dávno bych už nevěděla o tom dětinském snu.

Vojsko se roztahovalo podél hradby. Beringer někde uvnitř města se blíží k týnskému kostelu. Až třikrát udeří zvon, je to znamení pro všechny. Uvnitř i tady. Ve shluku před branou u Věže bylo zřetelně vidět Viléma z Valdeka mezi říšskými knížaty. Byl to jen předstíraný úder, který měl odlákat pozornost obránců v kritické chvíli, ale pan Vilém si ho nechtěl dát ujít. Snad spoléhal, že přece jen vylomí nejodolnější bránu a vysloužíi si větší slávu než ti, které čeká tak laciné vítězství.

Poledne. Petr z Aspeltu opustil nosítka, ještě než ho sluhové vysadili na koně, vlídně pokynul královně vdově, která také vystoupila a zůstala stát na zdupaném sněhu. Na hradbách brány u Věže se objevili lučištníci. Jindřich z Lipé, který po krátké domluvě s ostatními zapiířil ke králi, sebou trhl a očima přeměřil vzdálenost. Pod zdviženým hledím bylo jasně vidět starostlivou tvář.

„Jsi odvážlivec, pane z Lipé," zavolal na něj Jan vesele. „Bez meče, bez štítu. To půjdeš do boje jenom tak?"

„Vůbec ne," odpověděl Jindřich a ještě jednou se ohlédl po nehybné postavě u nosítek. „Jsem mrzák, bohužel. Zůstanu s tebou, abys nám nezabloudil v ulicích. V Praze se vyznám lip."

„Kde rytíř jako ty nezvedá zbraň," řekl Jan s nenadálou vážností, „není to hanba ani pro krále." Přece jen ho mrzelo, že před Eliščinýma očima nemůže prokázat svou statečnost u bran jejího města.

„Chci vjet branou u Věže," prohlásila Eliška. „Právě tou."

„Jistě, má drahá," usmál se král. „Ale až se pro tebe vrátím. Jsi žena."

„Bohužel."

„Bohudík," opravil ji, vztáhl ruku a zlehka ji pohladil po tváři. Rychle pohlédla na Jindřicha, jestli se ho dotkla ta manželská důvěrnost. Nezdálo se, že je vůbec vnímá.

„Opozdili se," řekl znepokojeně.

„Ano. Nechápu, co se mohlo stát," ozval se vedle nich arcibiskup. Jeho tvář vyjadřovala hlubokou starost. „Nevím, čím ještě přesvědčím ostatní, jesdi..."

„Zvon!" vybuchl Jan nadšeně. „Slyšíte? Zvon!"

Tři pomalé údery zazněly nad mlčícím městem. Valdekovi zbrojnoši vztyčili žebříky a vrhli se na hradbu. Obránci nečekali. Mohutnými dřevci je páčili zpět. První odvážlivec, který se dotkl hřebene hradby, se zřítil do příkopu s uťatou paží. Další a další se pokoušeli o útok. Vojsko se zavlnilo. Za jeho valem se biskupova a Rožmberkova družina hnaly k Poříčí. Celá říšská hotovost se hnula k bráně u Věže. Tlačenice na hradbách zhoustla. Obránci se neprozřetelně stahovali k ohroženému místu.

„Měšťané!" utrousil pán z Lipé s opovržlivým uspokojením. „Od míšeňského lantkraběte bych čekal víc důvtipu."

„Kéž jsem tam s nimi!" vybuchla Eliška a bezděčně trhla uzdou. Její kůň poskočil. Jindřich se vrhl před ni a zatlačil ji zpět.

„Ne," řekl přísně. „Cekej, Milosti."

Petr z Aspeltu se s obavami zadíval na Jana, který vzrušeně oblékal a zase svlékal železnou rukavici. Tyhle dva uhlídat... Vyprostil uzdu Eliščina koně z jejích prstů a sevřel ji spolu se svou v chvějící se ruce.

„Pomalu, děti," řekl vážně. „Ted jde o všechno."

Bitevní vřava náhle přeskočila dovnitř města. Vítězný řev kdesi u řeky mohl znamenat jen jediné. Rožmberk nebo biskup, možná oba, vnikli do města branami otevřenými zevnitř. Ozbrojený houfec nad branou u Věže znatelně prořídl. Obrana zrozpačitěla, ale pevná brána přesto odolala zdvojenému úsilí útočníků. Vilém z Valdéka obrátil koně a v čele svých lidí se hnal k otevřené Poříčské bráně. Většina vojska se hnula za ním.

„A my?" vykřikl Jan netrpělivě, když se Jindřich z Lipé nehýbal. „A my?!"

„Až branou u Věže, jak si její Milost přála, můj králi," řekl Jindřich vážně. „Dobytou branou, jak sluší vítězi. Už nebudeme

čekat dlouho.“ Převzal z rukou panoše královskou korouhev s bílým lvem a dohnal Jana, který netrpělivě popojel blíž.

Nemýlil se. Rev se přiblížil. Brána zapraskala náporem zevnitř a váhavě se otevřela. Vilém z Valdeka se zkrvaveným mečem v ruce se v ní objevil první a rozjel se králi vstříc. Šarvátka v ulici za branou rychle skomírala. Jan pobídl koně a vřítil se dovnitř.

„Mír!“ vykřikl přímo před domem znepřátelených Velfloviců a zvedl meč. „Mír! Mír!“

Četa falckých žoldnéřů se zastavila ve vylomených dveřích. Třesk zbraní umlkl. Jistě, bylo to domluveno předem a vojáci měli slíbenou bohatou odměnu za odřeknutý plen, ale na královské město to působilo. Mladý král s úsměvnou polodětskou tváří zvolna harcoval ulicemi, těsně sledován pánem z Lipé s královskou korouhví, který udával směr, a vyděšeným měšťanům, z jejichž domů se vytrácela ostrá zbrojná chasa, se musel jevit jako anděl z nebe. Mír. Mladý Lucemburk přináší konečně mír. Je to náš král. Náš skutečný král.

Co na tom, *že* chvíli před ním se řítil toutéž ulicí rozjařený Hynek z Lichtemburka s divokým řevem k rychtářovu domu, kam vtrhl jako běs. Co na tom, že ho v kratičké chvíli obrátil vzhůru nohama a vyraboval, co se dalo. Sotva se ozval králův hlas, vyšel ven jako beránek a jeho vojáci pouštěli pištící ženské jen s obhroublým žertováním. Korutanského rychtáře Wacingera nikdo nelitoval. Za ty necelé tři měsíce, co zastával svůj úřad, napáchal víc zla než jiný za sto let.

Okna se otvírala a za chvíli i dveře domů. Odvážlivci se hrnuli na ulici. Neuplynula ani hodina a dobyté město se chovalo, jako by jen oslavovalo příjezd svého krále. A královny, která se objevila v čele slavnostního průvodu, ještě než umlkl hluk posledních potyček. Poražení Míšňané prchali přes most na Menší Město a k Hradu.

Maršálek Jindřich z Lipé zarazil pronásledování včas.

„Praha je tvá,“ zastavil Jana, který se chystal pokračovat ve své cestě míru na ostře střežený most. „Zítra, pozítří se už bránit nebudou. A útočit už vůbec ne. Jsou v pasti a čas hraje pro nás. Dej jim možnost čestného ústupu.“

Ano. Totéž říkal před hradbami Petr z Aspeltu.

„Bylo to tak strašně snadné," vydechl mladý král nevěřícně. „Skutečně otevřeli. Docela sami. Ta bitva kolem byla vlastně jen naoko. Proč jsme se mučili ty dva nesmyslné týdny kolem těch zamrzlých měst, když Praha, moje, Eliščina Praha čekala?"

Jindřich z Lipé mlčel a usmíval se. Jan měl dobrou paměť. Ano, byla to rada pána z Lipé, které nedbali. „Příště tě poslechnu," řekl, sňal přílbu a potřásl dlouhými vlasy. „Vždycky. Pojd." Obrátil koně a rozjel se tryskem zpátky pro svou choť.

Také Eliška dojela jásajícími ulicemi až na prostranství u soudu. „Tady ses stal českým králem," řekla s úsměvem Janovi, když se vrátil s ní. „Dávno předtím, než ti tvůj otec udělil léno a než jsme se vůbec setkali. Tady tě zvolili a rozhodli, že se máš stát mým chotěm."

„Díky." Jan se usmál a naklonil se k ní. Se zářícíma očima vypadala vábivě a slavně. „Toho rozhodnutí bych chtěl dbát."

Jsme v Praze. Zvítězili jsme. Už navždy, zdá se. Je můj choť a já dávno toužím... Přes Janovu hlavu zahlédla pána z Lipé jako připomínku toho, co čekávala od muže. Čtrnáct let. Dítě. Ne, ještě ne. Nechce se mi udílet jenom mateřské pohlazení.

„Až tam," odpověděla šeptem a stiskla Janovu netrpělivou ruku. Sledoval její pohled k Hradu, který čněl nad nimi. „Až v královském hradu, až podrobíš všechna česká města a celou Moravu a budeš skutečně králem."

Díval se přes Vltavu vzhůru jako očarován. Tak, přesně tak vypadá zvlněný břeh, stoupající nad třpytivou hladinou Clervé. Domky a zahrady. Můj domov, Lucemburk. Jen ten hrad nahoře - ne, ten tam není. Její Hrad. Teď můj a její. Domov už nemá jediné jméno. Praha - Lucemburk.

„Tři královny místo tří králů se chodí klanět novému králi Čech," řekla Richenza poněkud rouhačsky a usmála se na Elišku. „Tvůj choť se uměl narodit."

„Jak to myslíš?" zpozorněla Eliška.

„Podívej se. Anna.“

Eliška se vyklonila z okna vedle macechy. Skutečně Na Velkém rynku před domem Šimona Štuka, kde se už pátý den tísnil dvůr Jana Lucemburského, zastavila nosítka mohučského arcibiskupa. Z nich se ještě před Petrem z Aspeltu vynořila Eliščina sestra a nejisté se rozhlédla.

„Korutanská vévodkyně není žádná královna,“ zamračila se Eliška. „Mohučský arcibiskup nevložil královskou korunu na hlavu ani jí, ani jejímu choti.“

„Takže jediná královna jsem já,“ podotkla Richenza pokojně. „Zatím,“ zasmála se, když Eliška dotčeně stáhla obočí. „Neber si všechno tak. Tvůj život musí být strašidelně těžký.“

„Je.“ Eliška přemohla svou nechuť a usmála se skoro přirozeně. „Nikdy nebudu jako ty.“

„Je čeho litovat?“ protáhla hradecká královna lenivě.

„Nevím.“

Obě se teď vroucně milovaly. Richenza si na tu přetvářku zvykla rychleji a lip. Elišku vnější projevy přízně stály ještě dost přemáhání, ale snažila se. Důvody měly stejné. Muž - i když to nebyl týž. Richenza slíbila Jindřichovi, že s Eliškou vyjde, a dokázala to. Eliška zase nemínila vzbudit ani stín nelibosti v Janovi, jemuž se krásná macecha jeho choti jevila jako anděl hodný obdivu. V stísněném prostředí přeplněného města spolu i spaly a při svlékání se potají pozorovaly žárlivýma očima, snažíce se ztotožnit s mužským pohledem pána z Lipé. Ani jedna si nebyla jista, co ta druhá a on.

Richenza smutně připustila, že Eliška bez šatů vypadá mnohem lip než v nich. I když ji její zjev vůbec překvapil, když ji prvně spatřila na zasněžené pláni před Prahou. Zázrak. Neohrabané nohaté dítě, spíš ošklivé než co jiného. Ne, kráska nebyla ani ted. Ale královna a Přemyslovna. Na Jindřichy z Lipé tohle platí.

Eliška po prvním průzkumu raději odvracela oči. Vypjatá pevná ňadra a dráždivé boky pod vosím pasem v ní vyvolávaly bledou závist. Dítě na tom dokonale krásném těle nezanechalo žádné pustošivé stopy. Kéž jich měla tucet, aby vypadala jako ty zubožené,

stárnoucí rytířky na hradech pánů, kteří je hostili cestou, a každý z nich měl aspoň deset synů a deset milenek v podhradí!

Šeptávaly si dlouho do tmy. Dokonce důvěrně, až na to jediné jméno. Gertruda se odklidila bystře stranou, ale marně čekala na pozvání pána z Lipé do pokojíku v hostinci. Ostatně nebyl zdráv a sdílel noclech s Vartemberkem. Nijak si to nebrala.

Dole se z nosítek konečně vyhrabal i arcibiskup a zašel s Annou do domu. Richenza se podívala na Elišku, která stála uprostřed místnosti a křečovitě svírala neklidné prsty. „Ty tam chceš jít, vid?“ zeptala se pokojně.

„Chci. Ale ...“

„Tak proč nejdeš?“

„Nevím, jesdi není lepší zůstat.“

„Já nikdy moc nepřemýšlím, když něco opravdu chci. Vždycky jsem dělala, co mě napadlo.“

„A bylo to vždycky správné?“ zeptala se Eliška přísně, vzpomínajíc na její sňatek s Habsburkem.

„To nevím,“ zasmála se Richenza. „Bývalo to i nebezpečné, ale rozhodně vždycky zajímavé. Dokud byl živ tvůj otec, snažila jsem se poslouchat jeho přání. Jeho poslední bylo, abych se stala sama sebou. Ráda ho poslouchám i teď a jsem šťastná.“

„Šťastná!“ vzdychla Eliška. „Veliké slovo.“

„Vůbec ne. Stačí tak málo, když to dokážeš. Jdi. Stejně ti zavolají. Tak na co čekáš?“

„Chci, aby prosila,“ řekla Eliška tvrdě.

Richenza pokrčila rameny. „Tak se trap.“

Eliščina muka netrvala dlouho. Jan pro ni přišel sám. By! vážný a tvářil se starosdivě. „Pan Petr přivedl tvou sestru,“ řekl hned na prahu. „Chceš tam jít?“

„Proč ji přivedl?“

„Přišla za ním. Prosit o bezpečný odchod pro sebe a svého manžela. Usoudil, že je to moje věc.“

„Jistě. Je.“

Richenza uznale přimhouřila oči. Eliška se nikdy neuměla ovládat, ale s tím chlapcem hrála skvěle. Otěže vlády bude držet ona, usoudila. Jindřich byl víc než prozíravý, když mě přiměl k tomu smíření.

„Dovolíš?“ Jan usedl a vzal Elišku za ruku. „Mohou počkat,“ řekl. „Chtěl bych znát tvoje mínění.“

„O čem?“

Chvíli mlčel. Richenza pochopila a vstala. „Je-li to důvěrné ..

„Ne, ne.“ Začervenal se, protože ho přistihla. Ale dvorný muž přece nevyhání ženu. Zvlášť takhle krásnou ženu. „Ty patříš do rodiny. Víš o tom možná víc než já. Zůstaň.“

Eliška skryla nelibost pod zářivým úsměvem. Richenza se rozesmála a bez okolků si přisedla. „Tvůj choť je dokonalý rytíř, Eliško. Měla jsi štěstí.“

„Nerozumím ti.“

„Nikdy tě nenapadlo, že mohl být skrček? Ošklivý, poťouchlý a zlomyslný? Stejně by sis ho musela vzít. Královské dcery si nevybírají.“

„Nemusela I“ vykřikl Jan vítězně. „Mohla si vzít mého strýce. V mnohém mě předčí. Jsem šťasten, že si vyvolila mne a učinila mne králem ve své zemi, kde jsou nejpůvabnější ženy na světě.“

Políbil dvorně Eliščinu ruku, ale oči mu zatančily po Richen-zině tváři. Elišce to neušlo. Přemohla se jen silou vůle.

„Nepřišel jsi mi snad skládat poklony,“ řekla líbezně, přestože lichotka vlastně patřila *té*. Přece jen ji nejspíš nenávidím. Dlouho ji snášet nebudu. Dlouho ne.

Zvážněl. „Ne. Nikdy jsi mi neřekla proti své sestře ani slovo, ale vím od Gertrudy, že ti ublížila.“

„Ano? Víš jak?“ Elišce se trochu zachvěl hlas. Ne před ní přece!

„Ne. Nechci to vědět,“ odpověděl Jan k jejímu ulehčení. „Musel bych ji pak nenávidět, protože tě miluju. Ale je žena. A přese všechno tvoje sestra. Mohl bych s ní jednat jen shovívavě. A nejsem si jist, chceš-li to.“

„Ne, nechci to.“ Chvíli se na sebe dívali. Jan posmutněl.

„Pak, prosím tě, jednej sama. Máš jistě právo ... Ale já nemohu ublížit ženě.“

„Spravedlnost není úhona,“ řekla Eliška tvrdě. „Chceš-li vědět .. .“

„Ne, věřím ti.“ Povzdechl si. „Poslyš mě. Dal jsem arcibiskupovi volnou ruku, pokud se týče říšských svazů. Stejně ji má. Jen bych se zesměšnil, kdybych chtěl odporovat. Zaručil jí, že cestou do Korutan nebudou znepokojováni.“

„Kým?“

„Jenom říšskými vojáky. Pokud se týče Čechů ... Falckrabí, na něhož spoléhali, jim odmítl poskytnout ochranu. Raději ujel. Stejně jako většina ostatních. Snad se jich ujme Hohenzollern, ale ...“

„Co?“

„Má ještě jiná přání. Snad bude lépe, když ji vyslechneš sama. Ale jestli chceš, abych šel s tebou ...“

„Ne,“ usmála se. „To se tě netýká. Rodinné špinavé prádlo je věc žen. Srovnám se s Annou po právu, neměj strach.“

Eliška se hnula ke dveřím. Richenza jen malinko zavrtěla hlavou. Jan, který původně měl v úmyslu zůstat, rychle pochopil, vyskočil a dohonil svou choť, ještě než vyšla na chodbu. „Doprovodím tě aspoň ke dveřím,“ řekl spěšně a vrhl zpátky omluvný pohled na Richenzu.

Zašli. Richenza znovu přistoupila k oknu. Vyhlížím jeho, uvědomila si smutně. Od chvíle, kdy ji opustil u nosítek před Prahou, se vlastně neviděli. Při slavnostním vjezdu do Prahy byl vedle krále a pak už ji Eliška střežila jako drak. Proto možná to vřelé přátelství, které bylo čím dál tím obtížnější.

Jen čekat... Nejsme přece manželé. To ne, pane z Lipé. Mám svůj vlastní život a do toho tě nepustím. Nemůžu. Ještě jsem neztratila všechny zbytky soudnosti. Abys za mnou přijížděl do Hradce z povinnosti jednou za rok, jako za Valdekovou sestrou, když bývala tvá choť? Ne. Moje objetí musí pro tebe vždycky být jenom dar Štěstěny, který může být kdykoli odepřen. Jen tak mám naději. Znám tě už dost. Podlehnout poklidnému souzvuku, který nás obklopoval ty dvě noci... Těžce vzdychla. Domácí pohoda byl vlastně vrchol její

touhy, nikdy ji neměla doopravdy. Jenže na to by musel být někdo jiný. A s jiným by ji vůbec netěšila.

Zaplavil ji stesk, do kterého čím dál tím mocněji pronikala dětská tvářička. Domů. Ani jsem se s ní nerozloučila, prostě jsem ujela. Ne, unesl mě, ale ... Deset dní! Dost. Jedu, a jestli se neukáže, jen ať hádá. Na tvůj dům na Menším Městě, pane z Lipé, který jsi mi sliboval před Prahou, už vůbec nejsem zvědavá. Jen přijed hezky za mnou do Hradce. Počkám. Čekali jsme dost dlouho i tak.

„Vyhlížíš někoho?“ ozvala se za ní Eliška podezíravě.

Richenza si ani nevšimla, že se vrátila. Neotočila se. „Ne, vzpomínám,“ odpověděla přes rameno a počkala si, až znepokcvjená královna dojde k ní.

„Na koho?“

„Na nikoho. Jak jsme se tady spolu před dvěma dny vykláněly z toho okna. Pamatuješ?“

Jak by se nepamatovala! Eliška přistoupila k oknu a bezděky objala druhou ženu kolem ramen jako tenkrát. Vlastně měla být také tam dole, ale byl to soud. Věc mužů, jak jí řekli. Arcibiskup co nejvlídněji a Jindřich z Lipé docela bez úsměvu. Jan mlčel. Vypadalo to, že ho to mrzí. Zbavit se poručníků! Co nejrychleji. Jindřich má pravdu. Jenže... Kdoví co oni pak. Perou se o Jana a já jako bych nebyla. Jako bych nebyla Přemyslovna, pravá dědička české země. Ještě že on je jiný. Ale těch let, než dospěje!

„Bylo to slavné,“ řekla Richenza. „Tvůj Jan si počínal jako skutečný král. Moc se mi líbí.“ Ale myslela přitom spíš na toho druhého, který stál dole vedle něj na vyvýšeném stupni, donedávna pravý pán Čech. Možná i nadále. Jen to ne, panebože! Jenom to ne! Obrátila se a zachytila Eliščin pátravý, nepřátelský pohled.

„Je ještě dítě,“ řekla královna zbytečně přísně.

„Jistě,“ souhlasila Richenza okamžitě. „Zvlášť pro mne. Jsem ještě o tři roky starší než ty.“ Chvilinku mlčela. „Dej pozor, aby ho nedostali do své moci,“ dodala pak rychle, snad aby si to už nemohla rozmyslet. „Je mladý a důvěřivý. Může podlehnout.“

Varování! Od *té?* A před kým vlastně? „Máš-li na mysli mohučského arcibiskupa," řekla Eliška pomalu, „stěží mohu co dělat. Do návratu římského krále z Itálie je Janovým poruč-níkem. Přijali jsme to tak. Ale zaručil českým pánům všechna práva a všechny úřady."

„Já vím. Ale musíš ho chránit. Přede všemi."

Přece! Eliška se odvážila. „Pán z Lipé ho už ohlídá," prohodila se zdánlivou nedbalostí.

Richenza neuhnula pohledem. „Právě. To mám na mysli, Eliško."

Pán z Lipé byl teď ve skutečnosti docela malý pán, než se rozejde říšská hotovost. Ale spravoval komorní jmění a byl nej-vyšším maršálkem. Splní-li nový král všechny sliby... Přece tu Němci nezůstanou věčně. Ani není oč stát.

„Já pánovi z Lipé důvěřuju," řekla Eliška vážně. „Mám proč."

„Asi ano." Richenza potlačila povzdech. „Promiň, není to moje věc." Vrátila se pohledem k náměstí pod sebou. Celý shon kolem koruny ji dvakrát nezajímal, ale uznávala, že pro klid v zemi bývá důležité, kdo sedí na trůnu. Takže Jan Lucemburský. Mluvila pravdu, líbil se jí. A bylo jí ho trochu líto. Prodaný mezi vlky, kteří ho rozsápou bez milosti. Mého Jindřicha nevyjímaje, pomyslela si smutně. Možná ho stejně neuvidím častěji než jednou do roka, i když hradecká královna pro něj zůstane stále tím zakázaným územím, které je třeba dobývat pokaždé znovu a znovu.

Celý ten soud, který se odbýval s takovou pompou tady dole pod oknem, byl vlastně směšný. Stejně si dělají, co chtějí, pán z Lipé, teď i arcibiskup a někdy i král. Proč takové starosti s tím, aby se zdáli být v právu? Kdyby přišel jiný. .. Neměla valné mínění o vladařských schopnostech Jindřicha Korutanského, ale přece si ho zvolili za krále. Eliška sama jásala blahem. Teď jsou zločinci všichni, kdo ho hájili proti uchvatiteli. To nové právo vzniklo jen proto, že si Jan vzal taky Přemyslovnu a jeho otec by! náhodou římský král.

Pravda, tresty byly poměrně mírné, nepadaly hlavy a jen několik jich zavřeli. A to ještě spíš proto, že potřebovali zabavit jmění

bohatých měšťanů, protože nový král, než se dostane k stříbru Kutných Hor, musí mít peníze. A proč? Aby mohl vyplatit skutečné škůdce, Míšňany, které si najal Korutanec, místo co by je s hanbou vyhnali ze země. Ale mocného souseda je třeba si pěstovat. Římský král je daleko a Fridrich Čacký by se mohl hněvat, kdyby mu zmasakrovali nejmilejšího syna. S Míšňany se čile vyjednává a mladý lantkrabí už nic neví o tom, že bývalý český král je jeho spojenec. Klidně ho nechal napospas, jen když mu Lucemburk řádně vyplatí zástavy. Jindřich Koru-tanský a Anna byli spíš k politování.

„Co chtěla?“ zeptala se.

„Bezpečnou cestu domů.“

Richenza se obrátila. Elišce svítily oči jako mlsné kočce, která se právě dostala k hrnci smetany. „Kam domů?“ zeptala se. „Anna je přece doma tady.“

„Do Korutan. Anna si nemůže stěžovat. Po smrti svého bratra je její choť pánem celého vévodského údělu. To je víc, než se odvažovala jen snít při svém sňatku. Tehdy neměl víc než Tyroly.“

„Dejme tomu. Ale bezpečný odchod jí přece zaručil už Petr z Aspeltu. Co chtěla od tebe?“

„Samé nemožnosti. Prostředky na cestu. Mimochodníky. Vozy. Jako by neutíkali s hanbou z nepřátelské země, ale .. .“

„Ty jí je nedáš?“

„Ne. Potřebujeme je. Sama jsem si všechno horko těžko vypůjčila, od biskupa i jinde. A musíme vyplácet jeho spojence. To byl moc drahý žert, paní máti. Nevím, proč by se na jeho nákladech neměli aspoň trochu podílet i praví viníci.“

„Tak budou muset zůstat,“ řekla Richenza trochu škodolibě. „Přece nepůjdou pěšky. Přemyslovna a její Ghoť.“

„Nesmí 1“ vykřikla Eliška divoce. „Poslouchej mě. Fridrich z Hohenzollernu a hrabě Oettlingen odjíždějí zítra. Vezmou je s sebou. Můžou jet v slámě na vozech.“ Zarazila se. „Ty na mém místě... ty bys jí to dala?“

„Samozřejmě,“ zasmála se Richenza. „Byla bych ráda, že je mám z krku. Pryč, dost, a nechci už o vás vědět. Rozumíš?“

„Ty nevíš, co mi udělala,“ řekla Eliška temně, zapomínajíc, jak sama kdysi pronásledovala nenáviděnou macechu, která jí teď docela klidně ukazovala úsměvnou tvář. „Pomluvila měl“ vybuchla na tázavý pohled Richenzy. „Ohavně mě pomluvila! Jako bych byla nějaká . ..“

„Má drahá!“ přerušila ji Richenza rozmarně. „Kdybych já měla za hrob nenávidět všechny, kdo mě pomlouvají, už bych se dávno zalkla žlučí. Proč? Za to mi přece nikdo nestojí.“

„To je něco jiného,“ odsekla jí Eliška. „Ty ...“ V poslední chvíli spolkla urážlivou větu, která jí v rozrušení málem uklouzla.

„Tobě nikdo nemůže doopravdy ublížit,“ změnila pohotově její smysl. „Já jsem se měla vdávat. Postarala se, aby se to doneslo až na Rýn rodičům mého chotě.“

„A co?“

„Ze jsem ... že já ...,“ Eliška se zakoktala.

Richenza, která dobře věděla, oč jde, se chvíli pásla na jejích rozpacích. „Bud jak bud, neublížilo ti to,“ řekla pak shovívavě. „Tak proč se chceš mstít?“

„Ty nevíš, co jsem vytrpěla.“

„Já jsem vytrpěla taky dost. A nepronásleduju proto všechny Přemyslovce až do pátého kolena. Tvého otce jsem milovala. Proto jsem ochotná zapomenout, nejen odpustit.“

„Jsi velkodušná,“ řekla Eliška trochu jízlivě.

„Ani ne. Jenom rozumná.“ Rozumná! Vskutku jsem to řekla? Rozumná! Já! Málem se dala do smíchu.

„Zítra Míšňané opustí Menší Město,“ řekla Eliška váhavě. „A až Korutanští odjedou, i Hrad. Mám se tě zeptat... Totiž... Myslím si, že bys tam měla jít s námi. Chceš?“

Richenza se jí zadívala do očí. Seděla v nich jakási úzkost, která neomylně zazněla už v Eliščině hlase. Má strach, že přijmu, pomyslela si pobaveně. Je přece jenom husa.

„Ne, díky,“ odpověděla mile. Kdopak to vlastně chtěl? Petr z Aspeltu? Její choť? Nebo... Ne, Jindřich ne. Docela určitě. „Těžko se tam srovnáte vy sami. Kdoví jak Hrad ještě utrpěl.“

Odmítnutí, na které čekala jako na spásu, Elišku najednou vyděsilo. Paní Rejčka má jinačí útulek. Zítra se uvolní i ten dům na Menším Městě. Přes den pán z Lipé nemá čas, ale v noci, doma . .. Neovládla se. „Pan podkomoří ti nabídl pohostinství ve svém domě, ano?“ vyštěkla zuřivě. „Pak ovšem chápu.“

„Jistě,“ odpověděla Rejčka nevzrušeně. „Nabídl, je pohostinný a dvorný muž. Ale kvůli tomu bych přece neodmítla královské pozvání. Až budeš matka, Eliško, tak mě pochopíš. Stýská se mi. Pojedu domů. Zvítězili jste, víc nepotřebuju vědět. A čekat až do vánočního sněmu, plné tři týdny ... Mám prosbu. Půjčila bys mi ty mimochodníky a družinu, které jsi odepřela Anně? Sama jet nemůžu. A ty tak aspoň lépe vysvětlíš svému choti, že pro sestru už nezbylo, když jsi je slíbila mně.“

„Můj choť ...,“ začala Eliška v sebeobraně.

„Je rytíř. Jistě mu bude vadit, žes dupla poraženým na šíji.“

„Neřekne nic.“

„Určitě ne, máš pravdu.“

Chvíli mlčely. Eliška objala Richenzu, a tentokrát to myslela doopravdy. „Díky,“ zašeptala zahanbeně. „A nezapomeň, že Hrad mého otce, tvého chotě, ti bude vždycky otevřen.“

O polednách přemohla netrpělivost Jindřicha z Lipé natolik, že dal nahonem změnit směr. Původně chtěl přenocovat v opa-tovickém klášteře, aby před ni předstoupil svěží a odpočatý, jak se sluší na očekávaného milence. Ale ted, jak se blížili, mu to nedalo. Do večera je dlouho a pak celá noc. A další den jenom při zdvořilostech . .. Ne. Ještě nejsem tak starý, aby mě zničila probdělá noc po mizerném půldni cesty.

Včera odolal a podle svého předsevzetí nocoval v Nymburce. Jel vlastně rovnou od korunovační hostiny, která se protáhla až do druhého dne, takže to nebyla žádná zásluha. Nic jiného mu nezbývalo, leda by jel přes noc. Jako tenkrát... Vzpomínka v něm na chvíli zpěnila krev, ale ihned ji zatlačila jiná. Ten nezdařený únos, který se z ostudy změnil v čiré blaho. Dvě noci... Pobídl koně k

bláznivému trysku. Dnes to bude jiné. Dnes jsem zdráv. Tak zdráv, jako nikdy, a plný bujné síly a touhy, jako bych se zamiloval včera. Od Kutných Hor jsem žádnou ženu ne-objal. Nemůžu. Myslím jen na tebe a nejspíš už nikdy ...

Dost, dost, zarazil se. Pomalu, Jindřichu. Ujela přece bez slůvka rozloučení. A ne proto, že se pohádala s Eliškou, to by o ní nemluvila tak zjihle, Eliška se umí přetvařovat jen mizerně. Prý za dcerkou. Možná. Vždycky ji bláznivě milovala. Ale od té doby nic, ani vzíkaz. Dva měsíce! Taky jsem mohl dřív. Ne. Ne na jednu noc. Teď jsem volný. Všechno je skončeno, i když ... Ano, vlastně jsem měl zůstat v Praze. Ten lišák z Mohuče ne-couvne jenom tak. Ale nemůžu, i kdyby mě měl připravit o všechny úřady tak draze vydobyté. Eliška brzy objeví, kde jsem, a pak ... Ať. Mám krále. Ten mě nedá.

Zvolnil, aby počkal na svou družinu, která nestačila jeho hřebci. Jeho myšlenky se na chvíli vrátily zpět. Veliký vánoční sněm a holdování králi. To Aspelt připustil, a dokonce rád. Bylo to brzy. Nečekal, že se domluvíme tak beze zbytku. A Praha v mírovém hávu, rytíři beze zbrojí, našňořená a veselí jako kdysi za předposledního Přemyslovce Václava. Mír, hojnost v zemi, bezpečí a spravedlivá vláda. Hesla, s kterými mladý Lucemburk přejal trůn slavného rodu své choti, vypadala tak nabíledni snadně, když jásající Praha vítala panstvo, které se svorně sjíždělo ze všech stran. Ale byl to ošidný kousek, arcibiskupe. Pochopil jsi to příliš pozdě. Copak král, toho tak nesvrbí jednota jeho pánů. Naopak. Je, nebo spíš chce být rytíř. Váží si těch, kdo třímají zbraň, podstatně víc než pletichářských kuten. Přes všechnu lásku a oddanost k svému poručníkovi. A Eliška je Přemyslovna. Nemůže vážně pomýšlet na to, nechat zemi svého otce v moci říšských pánů. To jistě ne.

Korunovace. Samozřejmě, Jan s Eliškou ten požadavek přivítali s jásotem, ale mohučský lišák stáhl tvář. Začal se vymlouvat. My jsme se mohli smát pod vousy, byl při vší mazanosti tentokrát na nás krátký. Ze římský král, otec mladého Jana, si přeje být korunovaci

přítomen, a moc by se dobil. Je třeba počkat, až se vrátí z Itálie, ta sláva, považte, sám císař římský ...

To je moc dlouho. Italské tažení může trvat léta.

Ale nač ten spěch? Přemysl Otakar Druhý, zlatý král, byl korunován až v osmém roce své vlády, jeho syn dokonce v devatenáctém, počítáme-li od smrti jeho otce, a to byl poslední korunovaný český král. Ti ostatní...

Habsburk a Korutanec? Má snad Jan Lucemburský tak pochybná práva ke koruně jako oni?

Dobrá, vyšlu posly. Třeba král římský ...

Jakže? Copak ty nemáš plné moci, pane z Aspeltu? Úplně ve všem volnou ruku? Nebo Vartemberk lže, když říká, že na vlastní oči viděl pečeti, které k tvému pověření přivěsil říšský kancléř? A copak jsi sám nesliboval kolínským korunovaci už v listopadu, když Jan zdaleka ještě nebyl pánem Cech?

To bylo v tísni. Ale v Praze, v míru, se nedá korunovace odbýt jenom tak. Nákladná slavnost v době, kdy se země ještě nevzpamatovala. Ani já nemohu, měl jsem veliké výdaje a odměna za korunovaci, která přísluší...

Kolik, arcibiskupe?

Zaváhal nad tou přímou otázkou. Bylo to neslušné. Mohl přece počkat. Ačkoli přijel se synem římského krále, neváhal vybrat desátek za vizitaci diecéze, jako by metropolita navštívil českou zemi jenom proto. Byl už tady, dvakrát zaplacen, a neměl s cestou další náklady. Ale ta suma možná přinese kýžený odklad. Nikdo už přece neměl, a tak nahonem, mohla se složit jen Praha a...

Tisíc hřiven stříbra, řekl tedy rozhodně, dávaje najevo, že ne-sleví ani groš.

Ale pan podkomoří klidně kývl. Dobrá. Na Hromnice je budež mít.

A měl. Korunovace se zdaleka nevyrovnala té slávě, s jakou kdysi tu svou připravoval otec Elišky, ale zato celý národ slzel dojetím. Zpívalo se a pilo celý den a noc a asi další den a noc a možná ještě ted. Eliška s Janem možná dosud sedí v refektáři svatojakubských

minoritů, kde se konala hostina, protože na poničeném Hradě nebylo dost místa. Hosté byli postrkáni po síních kláštera, ale nikomu to nevadilo. Pán z Lipé obezřele hned po půlnoci začal mezi nimi přecházet sem tam, až zmátl stopu nadobro. V tom jarém opojení si stěží kdo bude pamatovat, kdyže ho viděl naposled. Jenom si přece ráno odskočil do svého domu, aby dal úpis komorníkům, kteří už neměli z čeho brát. Kdo může říci s jistotou, že se nevrátil? Konečně povinnost podkomořího byla honem sehnat další úvěr jinde. Praha se už vydala ze všeho. Ostatní budou zuřit, ale ať. Vykonal jsem dost. Ten spěch byl moje dílo. Ať se zas chvíli přičiňuje někdo jiný. Komoří. Sudí. Purkrabí. Kancléř. Je jich, hodnostářů! Ať si pomalu zvykají. Pán z Lipé už nepotáhne všechno sám. Pán z Lipé teď občas, spíš častěji, nebude k zastižení. Nebude. Stejně jako dnes.

Blaženě vzdychl. Spěch. Ano, nehorázný spěch. Všichni ho velebili, protože přece věděli, oč jde. V listinách, které mladý král už ve špýru slíbil českým stavům, výslovně stálo, že všechna žádaná práva jim potvrdí, jakmile bude na krále korunován. Žádné Němce v zemi, žádné cizí rádce, žádné dvorské úřady říšským příživníkům. Český král bude král Čechů a jeho vládu budou podpírat jen češi. Pán z Lipé se stal zase jednou hrdinou dne a mohučský arcibiskup na něj zahlížel. Jindřichovi při vzpomínce bylo trochu do smíchu a trochu hanba. Jistě, to všechno neztrácel ze zřetele. Jenomže na potvrzení těch práv nemusela přece korunovace být hned v únoru. Za měsíc, za dva, mnohé se dalo připravit už předem ... Ne. Nedalo. Zdlouhavá jednání, při kterých by nutně musel být, a oči mořské víly, ze kterých jeho obraz zvolna vyprchává při nedůstojném čekání. Jakže I Rytíř nechá paní svého srdce čekat? Královnu? Jedinou lásku života?

Hradec se konečně vynořil za ohybem známé cesty. Jindřich znovu zvolnil. Přijíždí přece vznešený host hradecké královny, sám pan podkomoří a zemský maršálek. Oldřich Pluh těsně za ním vztyčil korouhev s ronovskou ostrví. Brána se otevřela dokořán, ještě než dojeli. Strážní u brány vzdávali čest, jako by přijížděl sám král. Jindřich dal zastavit u prvního hostince. U téhož, odkud ho vypudili

přede dvěma lety. Hostinský mu vyběhl vstříc, zardívaje se jako dívenka při prvním políbení. Určitě to nebylo jen mrazem. Jindřich mu pokynul s přátelským úsměvem. Ať vidí, že nechovám hněv k nikomu, kdo plní *její* vůli.

„Doufám, že mě dnes přijmeš pod svou střechu," oslovil ho vlídně.

„Milosti..." Hostinský se zakoktal. „Bohužel, ne."

Úsměv vyprchal z Jindřichovy tváře. „Cože?" zeptal se nebezpečně.

„Neměj mi za zlé, Milosti, já ... Její Milost to přikázala." A po malinké odmlce, ještě než si to Jindřich srovnal v hlavě. „Ceká tě . .. čeká na hradě, Milosti."

„Kdy?" vydechl Jindřich ustrnule.

„Vždycky, Milosti. Vydala příkaz hned po vánocích. Pro všechny, Milosti, tedy i pro mne. Nemohu ..."

„A mou družinu ..." Jindřich se zajíkl, jak ho zaplavilo štěstí. „Doufám, že ubytuješ aspoň mou družinu," dodal přísně.

„S největší radostí, Milosti. O družině nebyla řeč."

„Dobrá." Převzal od Oldřicha tučný měšec a hodil ho krčmáři. „Platím předem. Hostem Její Milosti jsem jenom já a ne-přeju si, aby jí moji lidé byli na obtíž." Obrátil se k panošovi. „Korouhev zůstane tady. Pojedu sám."

Rozjel se ulicí, ale okamžitě si to rozmyslel, vrátil se a vjel do průjezdu ještě za posledním zbrojnošem. Na dvoře přes hostinského zmatené protesty seskočil s koně. „Umýt a převléknout po cestě mne doufám necháš," usmál se a kývl na Oldřicha. „Vybal mé věci. Pospěš si."

Kluk, nejspíš syn hostinského, na něj chvíli civěl a pak vyběhl úprkem ze vrat, aby vychutnal tu novinu. Když Jindřich znovu vsedl na koně, který se hedvábně leskl, jak vyšel z rukou přičinlivých podomků, s úžasem si všiml zotvíraných oken a hemžení lidí v ulicích. V únoru kvečeru nebylo tak vlídno, aby... Nesmělý jásot zazněl nejdřív z oken, potom přeskočil do davu, který se řadil do špalíru až k bráně jejího hradu, otevřené dokořán. Milenec hradecké

královny, uvědomil si konečně s ohromeným úžasem. Všichni to vědí. Vlastně jim to oznámila. Neuvěřitelná žena. Kdybych ji dávno nemiloval, musel bych ted. To přívětivé město mi jásá na uvítanou, protože můj příjezd udělá radost jejich paní. Nemají přece jiný důvod mě vítat. Právě mne, který jsem kdysi . . . Vzpamatoval se a stejně srdečně jako oni kynul na pozdrav dívkám, mávajícím bílými šátky, i mužům, kteří se ukláněli se spikleneckými úsměvy. Hradec. Její Hradec. Milujou ji upřímně a bez přetvářky. Jejich královna si může dovolit všechno. Třeba i přijmout do svého lože docela veřejně pána z Lipé, zachce-li se jí.

Purkrabí ho už čekal na nádvoří a překotně se k němu vrhl, aby mu sám uctivě podržel třmen. Vyběhl po schodech. Nikdo ho neohlašoval. Dveře se před ním otvíraly samy, až k těm posledním, za nimiž ...

Čekala. Stála uprostřed komnaty celá v bílém, bez jediného šperku. Vtrhl dovnitř jako vichřice. Ani se nezastavil na prahu, ani nepočkal, až se zavřou dveře. Slova obřadného uvítání odlétla nevyřčená od rtů, které se hladově líbaly.

„Přijel jsem rovnou od korunovace," vydechl konečně, objímaje ji neklidnýma rukama. „Nemohl jsem dřív. Totiž mohl, ale jen na skok. Nechtěl jsem. Teď tady zůstanu, dokud mě nevyženeš."

„To jsou velká slova," usmála se. „Dej si pozor. Třeba to znamená navždy."

„Kéž ano."

Vyvinula se mu. Zase jsme u těch navyklých lží, pomyslela si smutně. Navždy! Chci, ale nemůžu. Proč to neřekl takhle? Taková je přece pravda, kterou muži bůhvíproč neříkají předem. Až potom. Bez toho *chci*. Když už se začnou trochu nudit, a to bývá brzy. Brzy, brzy.

„Počkej přece. Nikdo nesmí říci, že posílám své hosty spát o hladu," řekla, aby ho trochu vytrestala. A taky trochu pro úplnou dokonalost té noci. Svatební obřad už byl vykonán těmi nevyřčenými sliby. Svatební noci předchází hodování. Vždycky a

všude na světě. Snad pro netrpělivost touhy, která se mučí k nesnesení, aby mohla vykvést nejzářivějším květem.

„Pošleš mě spát?“ zeptal se drze.

„Kdy si budeš přát.“

„Chci teď hned.“

„Jak je libo,“ pokynula mu s úsměvem. „Cekám tě u večeře.“

„Richenzo!“ zaprosil.

Ten polibek byl omračující jako bouře. Ještě že jsem ho nepřijala v ložnici, pomyslela si, poddávajíc se mu na okamžik celá. Přece ne tady na zemi. Zaváhal a ohlédl se bezradně po dveřích. V té chvíli stála na dva kroky od něj, klidně usměvavá a nedotčená tím objetím. „Prosím,“ řekla. „Dvořané už na nás čekají.“

Vzpamatoval se a nabídl jí rámě. Přijala ho a přimkla se k jeho paži. Napůl v objetí došli do hodovní síně. Zemani z jejího kraje zřetelné nesdíleli upřímnou přejícnost jejího města, ale snažili se. Výtečná hradecká kuchyně jim asi stála za trochu přemáháni. Jindřich byl po cestě vyhladovělý a příjemnosti života ho nikdy nenechávaly chladným, ale tentokrát ho skvostné lahůdky naplnily spíš smutkem. Jeden chod za druhým. Vždycky, když už se domníval, že je konec, objevil se hanebný jídlonoš s novou mísou. Snad desetkrát se chystal vyskočit, když se mu zdálo, že ona vstává. Richenza vedle něj klidně rozmlouvala s kdejakým venkovským křupaném, zatímco on se mučil k zešílení. Hold, jistě. A vlastně slavnost na uvítání nového pána. Sám král by si nemohl stěžovat. Hrál přisouzenou roli, jak dokázal nejlíp, a hrál ji mizerně. A věděl to. Co horšího, věděla to i ona a nejspíš všichni. Divný král. Úředník. Nestačí. Vedle krásné ženy se mu roztřesou ruce. Škoda námahy.

Najednou vstala. Tak, z ničeho nic, prostě vstala uprostřed přípitku, když už se vzdával naděje.

„Pojď,“ řekla bez úsměvu a jednoduše opustila síň, kde číšníci dál pilně nalévali. Bez rozloučení. Nikdo se nepodivil, asi byli zvyklí. Nebýt té rozjitřenosti, která stále rostla, měl by vztek. Ale na jiný pocit než nesnesitelnou touhu v něm nebylo už místa. Vzala ho za ruku. Nechal se vést, zatímco jejich dlaně k sobě promlouvaly čím

dál tím milostněji. Zrychlila. Nakonec skoro běželi. „Tady," řekla konečně a rozrazila dveře dokořán.

Jindřich nepromluvil. Beze slova ji zvedl do náruče a odnesl k čekajícímu loži. Jestli teď ještě... Na místě umřu, jestli to zase je jen ošidná hra.

Nebyla. Lehounce jako víla klesla do podušek, když cestou střásla ten promyšleně jednoduchý šat, zatímco on ještě horečně zápasil se svým slavnostním vystrojením. Cítil se pokořen. Vždycky bezpečně ovládal obřad lásky včetně těch předeher, bez nichž nebylo dokonalosti a které dnes tak beznadějně zmařil. Neohrabaný jako kluk. Cítil se pokořen a vzrušen jako nikdy. Všechno zkazím, pomyslel si zoufale. Neovládám se. Nedokážu řídit svou touhu, jak chci já. Nemám tušení, co udělám, až se jí dotknu. Nedokážu, vůbec nedokážu přemýšlet.

Úzkostná představa se zmátla a zanikla docela v tom letmém okamžiku, kdy vztáhl ruku k chvějícímu se, napjatému hrdlu pod pootevřenými rty. Víc nevěděl. Bláznivý tlukot andělských křídel ve tmě kolem nich. Ďábelské perutě pekla. Ne, asi nebyla tma. Chvílemi prohlédal zamženým šerem, oslněn tančícím bílým plamenem, který se vzpínal a klesal a pohlcoval ho, docela, beze zbytku. Už nejsem. Rozplynul jsem se v tom neuvěřitelném vření, z něhož se občas vynoří jen matný úžas, umírající v nové závrati. Ta slaná vlhkost na mých rtech jsou slzy. Bludička pláče. Moře za černými štěrbinami řas se chvílemi zeleně zaleskne a mizí v bezednu. Jsem příboj. Vlny se vylévají na přátelský břeh a znovu se tříští o nepřístupné skály. Ne, to není plamen, ale mořská pěna, která se mění v tělo bohyně. A roste. Roste. Oslněné oči se zavírají. Nová tma. Jen ruce bloudí po hedvábí vzdutých plachet zapomenutého korábu, který se řítí do bouře od vlny k vlně. Richenzo. Siréna na skalině má tvé oči. RichenzoI Já jsem ten koráb, který roztříštěný klesá v svíravém pocitu úzkostného blaha do mámivé náruče tvých zelenavých vod. Plač. Umírám tiše. Křik racků dozněl a tvůj zpěv se proměnil v stony. Plač!

Richenza tiše štkala s odvrácenou tváří. Nepodivil se. „Plač," řekl nahlas a přitiskl ji k sobě pevněji. Vědomí vlastní bytosti se k němu vracelo. „Proč pláčeš?" zeptal se něžně, zapomínaje

na mimovolný rozkaz ztracené věčnosti, která v něm ještě zněla, a nerada, vzpouzejíc se, zvolna dohasínala. Konečně sametová nicota. Chvíli si zůstali ležet v objetí, znehybnělí v jakémsi slastném polovědomí.

„Poručil jsi mi to," hlesla tichounce, bezradně rovnajíc zmatené myšlenky. Konec. Nikdy jsem nečekala tohle. Nikdy jsem ... Hluše vzlykla a rozplakala se naplno.

„Já?" polekal se. „Neplač. Jak to já?"

„To nic." Ještě jednou popotáhla a zůstala ležet, hrajíc si s jeho prsty na svém rameni. „To se přece stává. Známe to oba."

Chvíli mlčel. „Já ne," řekl pak vážně. „Nikdy jsem nepoznal něco podobného, Richenzo."

Vzhlédla k němu s prchavou nadějí. Ani já, nikdy. Mám? Sevřela neposlušné rty, aby nepropustily to zrádné slovo. Mlčel by. Tonul by teď v čiré hrůze zrovna jako já. Ano, to také patří k obratnostem lásky. Nikdy, jen s tebou, věčně jediná.

Zmalomyslněla. Já nevím, co se dálo. Nebyla jsem. Poznal to. Musel to poznat. Příště si dám pozor. Příště. Co nejdřív.

Jeho ruka okamžitě odpověděla lehounkému zachvění a sklouzla níž. Přecenila jsem se, uvědomila si posledním záblesk prchajícího vědomí. Ať. Kdyby jen pro tu jedinou noc... Už nepromluvili. Až k ránu, v smrtelné únavě, která je blaženě spoutávala.

„Nač myslíš?" zeptal se najednou tiše.

„Na Václava," odpověděla okamžitě. Vlastně to nebyla tak docela pravda, ale otázka ji vyburcovala k obraně.

Otřásl se, jako by na něj sáhla smrt. „Proč?" zeptal se drsně po chvíli nepřátelského ticha.

„Pročl Víš ty, proč myslíš na cokoli? Asi, že ses mě zeptal. Taky se ptával. Docela stejně."

„A nač jsi myslela, když tě objímal český král?"

„Na nic. Přece byl první.“

„Já nejsem první. Bohužel ani druhý,“ řekl s povzdechem. „Smím se ptát, jak jsi odpovídala Habsburkovi?“

„Nijak. Neptal se.“

„Rudolf - nebo Fridrich?“.

„Můj choť byl Rudolf, to přece víš,“ odpověděla pokojně.

„Já taky nejsem tvůj choť. Sama jsi mi to kdysi připomněla,“

odpověděl zlostně. „Co odpovídáš Fridrichovi? Řekneš mi to?“

„Ty žárlíš!“ rozesmála se a srdce v ní usedalo štěstím. „Toho bych se od tebe nikdy nenadála!“

„Ne? To máš tedy krátkou paměť,“ řekl mrzutě a odmlčel se, přemáhaje rostoucí vztek. Dost, dost! přemlouval se zděšeně. Jenom ne takhle. Ne na ni. Vždyť se směje. Ale neovládl se. „Je tvůj milenec?“ vykřikl zuřivě a naklonil se nad ni. „Odpověz! Ano, nebo ne?“

„Takové otázky, pane podkomoří,“ odpověděla ledově, pohlížejíc mu přímo do očí, „má právo klást jen manžel. A to nejsi.“

Bylo to jako políček, tak zjevná připomínka toho dne, na který oba mysleli. Jindřich se vzpamatoval. Díky, pomyslel si trpce. Toho mi bylo třeba. „Tak tedy klidně,“ řekl nahlas. „Promiň. Jistě jsem se neměl ptát. Jenom mi vždycky vrtalo hlavou, jestli ten pán, co krade urburní stříbro, je skutečně rakouský vévoda.“

„To nevím,“ opáčila pohotově. „O tom s ním nemluvím.“

„Byl tady tenkrát, když jsi mě ... Ten den, když jsem tě přijel uvítat. Byl to on?“

„Ano, byl.“

„Díky za upřímnost,“ řekl odtažitě. „Máš pravdu, ve skutečnosti na tom nezáleží.“

„Ne,“ vzdychla horce. Teď už si to mohla dovolit. „Dnes v noci nezáleží na ničem. Jsi se mnou ty a já jsem šťastná. Stačí to?“

„Jistě. Ale ...“

„Mlč.“ Nadzvedla se a smazala zlá slova dychtivými rty. Laskající ruka se dotkla jeho tváře. Rázem byl zpátky. Vybičovaná touha, o které se domníval, že dnes už usnula, se vrátila, dávajíc za

pravdu moudrosti toho jediného slova. Mlč. Mlč v milostné noci, mlč nad tou propastí, ze které stoupá závrať, a poslouchej jen její dech, mlč, nepřehluš neomaleným slovem tlukot srdcí a neslyšitelné volání, kterým se láska dobývá k omámenému sluchu, je tady, při tom všem, láska je tu, pro ni okamžik, pro mne věčnost, ale je s námi, v té prchající chvíli ji cítí i ona a znovu pláče, zešílím, proboha, mlč!

I spánek mlčí. Přikradl se až za dne k plačícím očím i k němým rtům.

K lásce dva nestačí

Mladý král vtrhl k pánu z Lipé bez ohlášení. Občas to dělával, ale nikdy takhle brzy. Ještě byla tma. Zděšený sluha v zoufalství zahalekal na dvoře naštěstí poměrně včas. Když Jan vcházel do dveří, byl už Jindřich jednou nohou z postele a pokrývka byla docela věrohodně přetažena přes polekanou Gertrudu. Ostatně v světle jediné svíce bylo stěží vidět víc než matný obrys zváleného lože.

„Brescia padla!“ vykřikl Jan hned na prahu. „Lež,“ dodal zahanbeně. „Prosím tě, nechtěl jsem tě zburcovat. Ale musel jsem se o tu radost podělit s nejlepším přítelem.“

„Díky,“ řekl Jindřich, přemáhaje zívání. „Vážím si toho. Radujeme se všichni, ale oč větší pýchu musí cítit syn.“

Nerad se přetvařoval před tím upřímným mládím, ale sotva zbývalo co jiného. Císařské tažení Janova otce nikomu v Cechách na srdci neleželo. Naopak. Díky jeho nepřítomnosti v říši se přechodné opatření, jímž před rokem zabezpečil mladičkého syna, začalo jevit pomalu jako trvalý stav. Poručníci a rádci. Jistě, Jan byl současně i vikářem celé říše a těžko ji mohl z Prahy spravovat sám, ale jaksi se přitom zapomínalo, že v Českém království mělo být jinak. Ve skutečnosti vládl Petr z Aspeltu. Jan, i kdyby nebyl tak mladý, se strašně nerad zabýval „obyčejnými“ věcmi, které naplňují vladařův den. Mohučský arcibiskup byl jistě schopný, ale dávno už nešlo jen o radu nedospělému králi. Jindřich a s ním i ostatní páni cítili, jak se snaží utahovat uvolněné pouto, které svazovalo Čechy s říšskou nadvládou. Setřást ho mocí? Teď, když Jan, v jehož jménu se to dělo, stěží chápe, oč jde, a jeho otec se právě chystá vložit si na hlavu císařskou korunu, která ho učiní stokrát mocnějším, než se kdy snilo Habsburkovi?

Jindřicha VII. v Itálii provázelo štěstí. Železnou lombardskou

korunu získal v Miláně už v lednu. Zpráva o tom přišla zrovna do korunovačních slavností a natolik pozvedla kolísající sebedůvěru Janova poručníka, že celé vynaložené úsilí vyznělo vlastně naprázdno. Jistě, král vydal slíbenou listinu, ale leccos se z ní vypařilo. Například hned sliby o omezení působení Němců. Jindřich to zaspal v Hradci v tom prokletém, blaženém týdnu, který ho úplně zničil na duchu i na těle, a když se vrátil, bylo už po všem. Těžko honit bycha. Zvlášť když Jan, od něhož se pokusil žádat nápravu, nechápal skutečně nic. Představa, že má Petr z Aspeltu za lubem něco víc, ho rozesmála. Takový hodný děda. Přece si s ním hrával, už když byl maličký. Těm formulacím nerozumím, ty snad ano? Vždyť je to jedno. Lejstra přenechme písařům. Pojd, vyjedeme si a někde budem spolu lámat dřevce. Potají, víš? Ne před Eliškou. Slyšel jsem o tobě a nechci se zesměšňovat.

Ano. Na dvorské hodnosti nesáhli, jen všude strkali nos. A Jindřich dobře tušil, že přijde na řadu první. Přesto se zaťatými zuby odmítl ustoupit arcibiskupovi, když zavile vymáhal zvýšení důchodů pro královský dvůr. Hladové ruce říšských pánů sahaly na kdeco. Střežil je jako drak a počítal dny. Dočkal se brzy.

Na ten den nedokázal pomyslet bez hořkého posměšku sám sobě. Zpackal to vlastně on. A zase kvůli *ní*. I když, samozřejmě, jakmile si Petr z Aspeltu vzal něco do hlavy ... V květnu se Jan vypravil na Moravu, aby se ujal vlády v markrabství po konečné dohodě s Habsburkem, který ji dosud zčásti držel zástavním právem ještě z doby Jindřicha z Korutan. Eliška, celý dvůr, rádci, všichni hodnostáři jeli s ním. Jen pánu z Lipé se nechtělo. Čerta! Přese všechno se stále uhranuté vracel k těm očím, děj se co děj. Povinnosti ho přece zdržují v Čechách a v červnu zasedá v Sedlci horní soud, a vůbec podkomoří nemůže jenom tak... Mělo mu být hned divné, že arcibiskup se sladce usmíval a jenom kýval hlavou. Pravda, pane z Lipé. Podkomoří má starostí! Zvlášť ted.

Jeli bez něho. Okamžitě se sebral a odjel do Hradce, sotva se dověděl, že došel jeho vzkaz. Přála si vědět předem. Vždycky toho úzkosdivě dbal, i když se v něm pěnila krev při pomyšlení, že ...

Aspoň mohl očekávat, že ho přivítá úsměv, jásot hra-dcckých měšťanů, nezkalcný večer a nejúchvatnější noc. Jenom ta rána. Ne, nebylo na nich nic tak zvláštního, těžko jí mohl co vytknout (a taky se toho chránil), a kdyby to byla jiná žena, byl by dokonce rád. Závazky noci prostě končily u snídaně. Pokaždé, umilovaný k smrti a šťasten jako bůh, byl si jist, že tentokrát konečně prolomil poslední hradbu, vracela jeho přísahy a polibky a vzdechy se stejnou dychtivostí, která neochabovala časem, spíš rostla k nesnesení, plakala slastí, chvějíc se jako polapený pták, ty slzy úplného přemožení ho uchvacovaly jako první den a naplňovaly ho zoufalou něžností, tiskla se k němu jako k středu světa, dojemná, bezbranná a celá jeho... Ráno se posadila, roztřásla zcuchané černé vlasy a úkosem na něj pohlédla. Ten zelenavý, mihotavý pohled zpod dlouhých řas a spiklenecký úsměv jako by chtěly říci, jsem s tebou spokojena, pane z Lipé, a hlavně pyšná na sebe. To byla noc! Takových není mnoho a také ne s každým. Jsem vybíravá. Snaž se a můžeš přijíždět dál.

Držel se. Nikdy nezůstal déle než týden. Naléhavé povinnosti, které ho volaly pryč, si ostatně nevymýšlel. Jak dlouho se zdržíš? ptala se pokaždé druhý den ráno. Měl neodbytný dojem, že jenom proto, aby vypravila posla včas. Kamkoli. Možná do Vídně. Jednou se odvážil a zeptal se. To bylo hned při druhé návštěvě, kdy ještě doufal, že je to jen obranný manévr, aby ne-zpychl moc brzy. Chvíli se na něj dívala, jako by spatřila nějaké zvláštní zvíře. Prosím? zeptala se udiveně. Já jsem ti asi nerozuměla. Nejsi snad s něčím spokojen? Spěchal ji ujistit, že je s ní šťasten jako nikdy. Tak proč tě zajímá, co dělám, když jsi pryč? Ptám se tě snad já na cokoli? Neptala se a bylo to k zbláznění. Tu první noc, a ještě tohle . . . Potřetí se už nespletl. Měl strach. A taky vztek, ale ten si vybil až doma. Co! Já budu věrně vzdychat po paní, která má milence na každém prstu? Zrovna já?

Našel Gertrudě příbytek ve městě. Vlastně si to přála Eliška, na Hradě bylo málo místa a Gertruda nebyla žádná služka, nechtěla ji strčit k čeledi. Šel k ní spát, sotva přijel z Hradce, a zoufal si. Ta

malá Lucemburčanka byla dokonalá. Kdykoli dřív by si to blaženě uvědomoval noc co noc. Teď ... Vlastně byl docela rád, že odjela s Eliškou na Moravu. Jeho rozjitřenost jenom rostla v tom objetí, které v něm neodbytně budilo před-stavu, co ona právě tecf ...as kým. Habsburk Fridrich, kterému říkali Krásný, byl na prvním místě jeho nočních můr.

Ten květnový týden v Hradci uprchl jako voda v divoké horské bystřině. Mohl bych zůstat až do horního soudu, Oldřich Pluh všechno zařídí, ostatně při trvalém milostném zaneprázdnění jeho pána se z něj už vlastně stal tajný podkomoří. Mohl bych ... Odolal. Všeho všudy dva týdny a potom den dva soudního sezení, ne, stačí den, za den se to dá zvládnout a zbytek svěřím Oldřichovi.

„Vrátím se, sotva v Sedlci skončí horní soud," řekl jí k ránu mezi polibky. „Smím?"

„Musíš," vzdychla. Byla ještě noc a její oči ještě byly očima touhy. „Zůstaň tu. Proč vždycky odjíždíš?"

Prchavá vteřina krutého zápasu. Ale koncem května svítá už brzy. Bledý zákmit světla za oknem ho vzpamatoval. Za hodinu dvě se na mne podívá s posměšným úžasem. Ty tu chceš zůstat? Proč? Zítra přece čekám, že odjedeš. Děláš jen potíže. To nejde. Co bych řekla jemu?

„Jsem úředník," řekl tedy aspoň jízlivě. „Musím se starat i o tvé důchody. Pilně ti přece splácím královské dluhy. Ci ne?"

Plakala dokonce, když odjížděl! Snad proto, že přes denní světlo bylo ještě příliš brzy a ještě neminula obvyklá hodina závratných objetí. Byl dojatý a nesvůj, pořád jednou nohou spíš na zpáteční cestě k ní. Vpád krále Jana do Sedlce ve chvíli, kdy se po skončeném překotném zasedání chystal k odjezdu, byl jako ledová lázeň.

„Seber se a pojeď s námi!" volal Jan rozjařeně. „Eliška a všichni čekají v Horách. Soudní sezení přece už skončilo. A i kdyby ne ... Mám pro tebe překvapení. Budeš rád."

„Ještě mám jednání s urburéřem," zalhal si rychle Jindřich. „A musím do Bydžova. Nečekal jsem, že se vrátíte tak brzy."

„Brzy! Vždyť jsme tam byli víc než měsíc.“ Král zvážněl, jenom v očích mu šibalsky hrálo. „Pane maršálku, na Moravě jsme jen přijímali sliby. Ale po Cechách prý vzrostly loupeživé hrádky. Kdopak by vedl moji hotovost? Nemůžeme je přece objíždět a nechat je dál plenit po okolí. Jsem král. A mám maršálka. Tebe.“

„Máš taky podkomořího,“ uřekl se Jindřich neprozřetelně.

„A toho teď potřebuješ víc. Na loupežníky stačí každý druhý, ale vést v pořádku komorní důchody je nesnadné a...“

„A zabere to moc času. Právě.“ Jan ho chytil za ruku. „Jindřichu,“ řekl vřele - v důvěrných chvílích ho tak oslovoval - „má rytíř jako ty nadosmrti jen počítat moje groše? Ne, nechci. Arcibiskup má pravdu. Obětoval ses už dost. Pracuješ do úmoru s hejnem písařů, ty, jehož život je vzrušující boj. Viděl jsem sám. Tvou udatnost a... Pojd. Copak jsi lichvář? Nebo stařík? Podkomořím je Walter z Castellu. Ten už má na to léta a nikdy nebyl valný bojovník. Já vím, že maršálkem by chtěl být Valdek, ale já nechci jiného než tebe. Pusť ty nudné starosti z hlavy. Walter to už s tvými písaři vyřídí. Stejně tě šidili. Petr z Aspeltu říká, že urbura určitě vynáší víc.“

Jindřich zbledl. „Myslíš snad, že jsem si nechával víc, než mi patří?“ vybuchl. „Chce-li tvůj poručník vidět mé účty, předložím je rád. Často jsem spíše doplácel.“

„Já vím. To právě musí přestat. Už tak jsi pro mne udělal až dost. Nevím, proč bys měl ještě splácet moje dluhy. Sám nevím, kolik jich mám. A záleží na tom? Proti svému otci jsem břídil. Kdybys věděl, kolik si na římskou jízdu musel vypůjčit on! Nadělám další, když to bude třeba. A chci žít veseleji. Ty přece taky, ne?“

„Můj syn je jen o dva roky mladší než ty, můj králi. Mám zrovna tak správný věk na usedlého hodnostáře. Radši mě nech, nějak to vydržím. Odpovědnost za komorní jmění.. .“

„Odpovědnost!“ vykřikl Jan. „Sám jsi mě učil, že je to holá hrůza. Ne. Tak nemohu ubližovat nejbližšímu příteli.“

Být to někdo jiný ... Ale Jindřich se skokem přenesl do svého jinošství a rázem pochopil, že Jan mluví z nejupřímnějšího srdce. Jak jeho urážela Valdekova vypočítavost, ještě když mu bylo osmnáct!

Natož v patnácti. Jsem jeho vzor rytířských ctností. Musím se podle toho chovat. „Neubližuješ mi, Milosti," řekl měkce. „Bohužel to asi nepůjde, i když bych rád. Přece víš, že v té listině, kterou jsi vydal, je výslovně řečeno, že dvorské úřady v Čechách nemůže zastávat žádný říšský pán."

„Dobrá, to platí obecně. Ale Walter z Castellu je skutečně oddán mému otci i mně. Neměj strach. Petr z Aspeltu by se tak nezmýlil. Máš doplácet ty? Ať platí Němec. To se vám všem i mně bude líbit víc."

„A královna? Co říká ona?"

„Nic. Zasmála se a řekla, že to tak bude lepší'. Stýská se jí, když nejsi s námi, stejně jako mně. Vlastně bych měl žárlit, maršálku. To bude ještě trvat, než se ti vyrovnám aspoň v jejích očích. Zbožňuje hrdiny. A bez tebe je nuda."

Ovšem. Návštěvy v Hradci jí neunikly. Ta dnešní... Honem vypravil panoše. V sázce byl přece osud země. Ona to stejně oželí spíš než já. Pan podkomoří... Čerta! Pán z Lipé se omlouvá. Přijede při první příležitosti, bohužel neví přesně kdy.

Skoro tři týdny trvalo, než se dovlekli do Bydžova. Tam už to nevydržel. Do Hradce byl přece odtud jen skok a dohady s mohučským lišákem stejně nevedly k ničemu. Prý po císařské korunovaci Janova otce. Poměry se pak nově upraví a zatím o nic nejde. Českého krále čekají ještě boje a potřebuje maršálka.

Ujel, dřív než skončil hodokvas na uvítanou, a před hradeckou branou se objevil hned ráno. Richenzin purkrabí se tvářil překvapeně.

„Její Milost tě nečekala, pane," řekl zděšeně. „Vyjela si."

„Kam?" vyhrkl Jindřich. Otázku *s kým* potlačil v poslední chvíli.

„To nevím. Ale vrátí se do večera. Udělej si zatím pohodlí."

Udělal. Večer ho našla spícího ve svém loži a tentokrát tam zůstali bez večeře.

„Víckrát to nedělej," řekla vážně. „Nečekala jsem tě tak brzy po tom, co jsi mi vzkázal. Když pomyslím, že jsi tu zmařil celý den ..."

„Ujel jsem," zasmál se. „Utekl jsem tajně jako kluk. Teď už je asi po mně sháňka."

V poslední době neměl štěstí na své výroky. Richenza se odtáhla a řekla lehce: „To tedy musíš ráno odejít."

„Ne!"

Vzbouřil se a zůstal. Ale druhé ráno mu dala sedlat koně.

„Musíš," usmála se. „Nechci, abys měl kvůli mně potíže."

V záchvatu žárlivosti se skrýval celý den v okolí Hradce, aby přistihl očekávaného milence. Večer se zastyděl. Otočil koně a hnal se do Bydžova.

„Zajel jsem jenom do Nymburka," řekl na vysvětlenou. „Doufám, že jsi mě nepostrádal, můj králi. V Bydžově, pokud vím, jsi potřeboval podkomořího, ne maršálka."

Odskákali to lapkové. Jan vzdychal nadšením, když před jeho očima srovnával se zemí jeden hrádek za druhým. Do měsíce byl klid. Aspoň že Petr z Aspeltu hned po návratu odjel do Mohučel Ale Walter z Castellu zůstal podkomořím. Zatím, prý. Zlaté oči. Jindřich se vrátil do Hradce a v září ještě třikrát. Ale vždycky ho vypudila do tří dnů. Zato mladý král se ho držel jako klíště. V dychtivém očekávání zpráv z Itálie, kde jeho otec bojoval se vzpurnými městy, byl jeho hrdina, pan Jindřich z Lipé, jediná spřízněná duše, kterou ctil a které se svěřoval se vším. Stejně jako dnes.

„Přece víš, že Brescii obléhali od léta," řekl Jan se zářícíma očima. „Ted už o otcově vítězství nikdo nepochybuje. Posel přijel v noci, vzbudili mě, protože jsem to přikázal. A už jsem nemohl spát. Ještě nikdo nic neví, ani Eliška. Zlobíš se?"

„Ne, děkuji za důvěru. Stejně jsem už chtěl vstát," řekl Jindřich, který by dal nevímco za hodinu dvě skutečného spánku. „Obléknu se a půjdu s tebou. Vidím na tobě, že nechceš být sám."

„Ne, jsem nemožný. Lež, prosím tě." Jan si k Jindřichovu zděšení sedl na pelest. Kolikpak chybí do dne? Jestli nás překvapí svítání, je konec. Přece není slepý. Ale Jan hleděl upřeně před sebe a jeho rozjásaná tvář zvolna hasla. „Valram tam padl," řekl znenadání. „Raduju se, a nemám proč. Vlastně jsem zavinil jeho smrt."

„Ty? Jak to, proboha?“

„Kdyby si Eliška vzala jeho, nebyl by v Brescii, ale tady. A živ.“

„V Brescii bys byl ty a možná mrtev. Myslíš, že on by si to vyčítal? Jistě ne, a taky by neměl proč, stejně jako ty. My rytíři můžeme smrt potkat v každém boji.“

„Záviděl jsem mu. Chtěl jsem ... Chtěl jsem tam být taky.“

„Jak vidíš, nebylo co závidět.“

„Přece.“ Jan, který vždycky truchlil upřímně, ale nikdy ne dlouho, se usmál. „Dřív, ještě než jsem poznal Elišku, jsem mu strašlivě záviděl Gertrudu.“

„Gertrudu?“ vyhrkl Jindřich překvapeně a neklidně se ohlédl.

Ale z temného kouta lože se neozval ani vzdech. „Jak to?“

„Byla s ním zasnoubena. Snad. Předtím, než se stal otec králem. Nebo možná ne, ale v každém případě ho mívala moc ráda. Proto ji matka poslala s námi sem. Aby spíš zapomněla.“

„Chápu.“ Jindřich sice věděl, proč Janova matka vybavila Elišku tou zvláštní společnicí, ale docela jistě to nevěděl mladý král. „Bude to pro ni jistě ... velmi smutné.“

Jan znovu zvážněl. „Myslím jen na sebe,“ řekl kajícně. „Chudinka Gertruda! Požádám Elišku, aby jí to řekla co nejjemněji. Nebo. .. myslíš, že bych měl sám?“

„To rozhodně ne,“ odpověděl pán z Lipé rychle. „Soucit nás mužů ženy ponižuje. Nedej se strhnout. Konečně, vždyť neopla-káva chotě. Třeba jí vůbec bude nemilé, že o tom víš.“

„Máš pravdu jako vždycky.“ Jan zvedl hlavu. „Svítá, podívej.“

V Jindřichovi hrklo, ale král už se zvedal. „Musím zpátky. Eliška by mi nikdy neodpustila, že jsem to neřekl první jí.“

„Neprozradím tě.“ Jindřich ho doprovodil ke dveřím a opřen o ně naslouchal, jak doznívají Janovy kroky a potom i dusot jeho koně v ulici.

Gertruda vstala a přistoupila k oknu. V matném světle vypadala jako bohyně pomsty. „Trest boží,“ řekla vítězně.

„Ty chudinko,“ usmál se Jindřich jízlivě. „Smrt tvého miláčka tě skutečně dojala, jak vidím.“

„Miláček!“ odfrkla zlostně. „Byl to podlý chlap. Mne nikdo nelitoval a zasloužila jsem si to spíš.“

„Litovala tě římská královna,“ odpověděl. „Slyšela jsi přece, proč tě poslala sem.“

„Ano. To ano.“ Gertruda zrozpačitěla. Sdílnost jedné z jejich milostných nocí ji zřejmě najednou bůhvíproč začala mrzet. „Co se na mne tak díváš?“

„Líbíš se mi, ne?“

„Tak proč se oblékáš?“ zeptala se svádivě a přistoupila blíž.

Netrpělivě uhnul. „Měla bys taky, pospěš si. Od začátku ti přece říkám, že nemáš chodit sem. Stačilo málo a viděl tě.“

„Bojíš se?“

„Já? Mé pověsti hned tak něco neublíží. Spíš naopak. Ale tebe bych nerad zničil tak úplně a navždycky. Máš možnosti. Jsi krásná, svůdná, a leckterý pán po tobě pošilhává. Většinu z nich lze snadněji oklamat než mne.“

„Máš mne už dost?“ zeptala se tiše.

„Proč, proboha?“

„Nebyl jsi u mne strašně dlouho. Přišla jsem, protože bych se nedočkala. Jsi docela jiný, co jsme v Praze.“

Zasmál se trochu nucené. „Pošramotili mne u Kutné Hory. To bude asi tím. Já vím, že jsem dřív býval... bujnější.“

„Přijdeš?“

„Samozřejmě, že někdy přijdu. Běž už, prosím tě.“

Zapomněl na ni, dokud se neobjevila u královského oběda jako bledý stín s uplakanýma očima. Seděla, nedotýkajíc se jídla, se sklopenýma očima a s rukama v klíně. Eliška projevila u ní neobvyklou míru taktu a tvářila se, že si nevšimla. Jen občas ji stíhala soucitnými pohledy. Zato Jan visel očima v té utrápené tváři, která kdysi bývala jeho snem. Jeho rytířské srdce jihlo k zalknutí. Jindřich si toho brzy všiml a zamračil se. Je Eliška snad slepá?

Nebyla. Ale Gertruda stála tak hluboko pod jejím stavem, že jí vůbec nepřišla na mysl obvyklá žárlivost, která provázela každý krok královny Rejčky. Snad že ten ohrožený byl Jan, a Janem si byla jista.

Jindřichem zdaleka ne, ale toho bědný Gertrudin osud docela zjevně nedojímal. Právě naopak.

Když královna vstala, Gertruda se zvedla od netknutého jídla a malinko se zapotácela. „Jestli mě tvá Milost dnes už nepotřebuje," špitla tichounce, „prosím, abys mě propustila. Raději bych ... Raději bych dnes zůstala sama." Zvedla nebeský pohled k Janovi, který ji soucitně podepřel. „Jsi ke mně strašně hodný," vzlykla, „nezasloužím si to. Nebývala jsem k tobě vždycky laskavá."

Jindřich si všiml, jak král zrudl, a rychle vstal.

„Doprovodím tě," začal Jan, ale Jindřich ho přerušil úplně nezdvořile.

„To by se nehodilo, Milosti," řekl hladce. „Dovedu pannu Gertrudu sám. Neměj strach, postarám se o ni."

Jan zachytil Eliščin káravý, překvapený pohled a sklopil oči. „Ano," zamumlal. „Díky. Bude to tak lip."

Jindřich vystrkal Gertrudu na chodbu pod záminkou, že ji podpírá. Neusmála se dřív než v nosítkách.

„Co tím sleduješ?" zeptal se zlověstně.

„Prostě se mi nechtělo být s nimi," odpověděla vyhýbavě,

„Vzpomínáš asi na dnešní noc. Já taky. Víš co? Půjdu rovnou s tebou."

Polekala se. „Ne. Dnes ne, prosím, jsem moc unavená. VÍŠ, že jsme v noci skoro nespali."

Jistě, věděl to. A věděl víc. Ty pohledy! Nezapomínal na tu noc, ještě tam v Nymburce, v jeho domě, kdy ji poslouchal jako u vyjevení. „Já asi zklamu římskou královnu," zasmála se tehdy perlivě uprostřed dlouhého objetí. „Nepotrpím si na hošíčky."

„Bojím se, že ti nerozumím," řekl a políbil ji. „Hošíček bohužel už nejsem a římskou královnu jsem nikdy neviděl."

Patřila k povídalkám a blažená únava ji přiměla k sdílností. Snad se i trochu chtěla chlubit, protože rytíř, který ji objímal podmanivěji, než kdy snila, byl vždycky trochu vzdálený a přezíravý. „Hošíček je Jan, a k tomu panic. Tvá Přemyslovna má sklon poroučet. Kdyby k ní přistoupil tak, jak je ... Ale je nevinná. A náruživá. Muž, který ji

dokáže obejmout až k závratí, bude poroučet jí. Možná. Nebo aspoň nebude muset tolik poslouchat. Už chápeš?“

„Ne. Spíš nechci.“

Vyložila si to špatně. „Proč? Stejně si mě nechceš vzít. Stejná víš, že nejsi můj první milenec, a kdybych tvrdila, že poslední, neuvěřil bys mi.“

„Třeba ano.“

„Spíš ne, a já to netvrdím. Jsem chudá. Nemám vůbec nic, ba ani příbuzné, aby se o mne postarali. Jenom své jméno, ale urozenost mě jednou nezachrání, i kdybys byl sebeštědřejší.“

„To bývám,“ podotkl. „Nemusíš mít strach.“

„Nechci. Pro tebe nejsem na prodej. Mám závazný slib římské královny, když prokážu tu službu Janovi. Než vstoupí jednou k ní, ať ví, co žena jako ona čeká od muže. Naučím ho to. Je chápavý.“

„Děláš si ze mne blázny?“ zeptal se nevěřícně.

„Proč, proboha?“ vykřikla. „Vy jste tu v Čechách tak strašní úzkoprsíl Když ty jsi prvně objal ženu, byla to panna? Ne? Jsi muž, to znamená nechápavý. Asi si tedy vůbec nedovedei představit, jak to pak dopadá. Hrůza. Mělo by se to zakázat, ty sňatky mezi dvěma nevinnými. Když nemají obzvláštní štěstí, obvykle se pak nenávidí do hrobu.“

Kupodivu necítil pohoršení. Vlastně to byla pravda, ale ... Hranatá Eliška. Neohrabané kůzle po téhle vláčné kočičce, která umí všechno, nač si jen okouzlený milenec vzpomene. Strnulá. Neohrabaná. Křečovitá. Je příliš panenská, než aby podlehla své fantazii včas. A potom náruživost bez půvabu ... Ano, kdyby ji vedla zkušená ruka. snad. Ale ten chlapec získá jen představu, že žena může být i jiná. Svůdnější. Sladší. Poddajnější. Zvykne si vládnout, nebo aspoň si myslet, že vládne při vylhaném vzdechu nebo zachvění. Eliška bude mlčet. Zatvrzele a nepoddajně svá. Ne.

„Co ti slíbila?“ zeptal se.

„Vesnici ze svých věnných statků v Brabantsku,“ odpověděla okamžitě. „To mi už stojí za to, nemyslíš?“

„Vesnici nádavkem k tomu potěšení," zasmál se. „Tak poslouchej. Dám ti tři. Tři vesnice s rozsáhlou výměrou polí, když to neuděláš. Mysli si třeba, že jsem žárlivý. Mysli si, co chceš. Ale uvažuj."

Asi neuvažovala správně. Bylo až příliš jasné, co se jí honí hlavou. Pána z Lipé nemohla oklamat. A Jan jí zjevně naletěl. Ovšem, moc římského krále, který měl na dosah korunu císaře, vzrostla, a s ní nejspíš i štědrost jeho choti. Přemyslovna je panovačná, jde vlastně o lucemburskou vládu v Cechách. Jaká zásluha!

Vrátil se a střežil Jana bdělým okem. Král se neodlučoval od Elišky, ale byl nesvůj a při první příležitosti se tiše ztratil. Jindřich nečekal. Jan bude shánět koně a hledat cestu. Nemůže se vyptávat moc okatě. Jindřich se přehnal tryskem přes most k staroměstskému domu, kde bydlela. Podomek otevřel bez otázek, jako by ho čekal, ale Gertruda poděšeně vykřikla, když vrazil do dveří.

„Přece jsem ti řekla ...," začala v sebeobraně.

„Ze jsi unavená. Ano. Proto ses takhle vystrojila. Dvě uschlé růže. To je vzpomínka? Máš pravdu, Jan je cidivý a růže jako růže. Nepozná tu svou."

„Co mi chceš podstrčit?" vzbouřila se.

„Nic. Jenom nezapomínám. Tak poslouchej. Jsou-li ti tři vesnice málo, nedostaneš nic. Ale přísahám, že ti zakroutím krkem, jestli se ještě jednou pokusíš ho přivábit."

„Přijde-li sám, přece ho nevyženu," ohradila se. „Je král."

„Nepřijde. Buď klidná. Toho krásného, útlého hrdla by přece byla škoda, ne?"

Chvíli neodpovídala, přemáhajíc vztek. Tři vesnice konečně byly lepší než nic. Jeho pohrůžka byla nejspíš planá, i když u pána z Lipé si nikdy nebyla jista. Vůbec ničím, ba ani tím, že ji nezabije. Ani tím, že se některou noc vrátí. Což i v té chvíli potupení ji ve skutečnosti zamrzelo víc než co jiného. Usmála se tedy, s ženskou pokorou a co nejlíbezněji, a řekla ublíženě: „Přece jsem ti to dávno slíbila. Nevím, co tě najednou posedlo. Prostě mi není dobře. Jsem

unavená, a dobře víš, že mám dnes proč. Nedokážeš to pochopit? Jan je citlivý a ještě věří na jedinou lásku. Jistě, mohla bych mu říci, že Valram pro mne dávno neznamená nic. Ale mohl by to brát spíš jako povzbuzení a já... Nejde jen o ten slib. Od té doby, co jsem poznala tebe ...“

„Nepodívala ses na jiného. Já vím.“ Znělo to značně uštěpačně. „Spala jsi přinejmenším s Vartemberkem a s Heřmanem Zvířetickým. Myslíš, že nemám oči? A taky s tím potulným zpěváčkem, který tu projížděl minulý týden. Gertrudo! Proč mi lžeš? Přece nečekám věrnost. Sám ji nezachovávám.“

„S hradeckou královnou!“ vybuchla vztekle. „Jako bych nevěděla . ..“

„Do toho ti nic není,“ uťal zlostně.

„Mám taky oči,“ ušklíbla se.

„Mysli si, co chceš. Ticho!“ Zaposlouchal se s pohledem upřeným na Gertrudu, která střídavě rudla a bledla. Zezdola bylo slyšet hlasy. „Tvůj podomek je na rozpacích,“ usmál se už docela vlídně. „Jeden pán je nahoře, co s druhým? Půjdu ho vysvobodit.“

Seběhl ze schodů a bez okolků odstrčil sluhu, který se s kýmsi dohadoval přes vrata. Rázně je otevřel. Nemýlil se. Jan, když se mu Jindřich objevil tak znenadání, se zatvářil provinile. „Ty jsi tady?“ vydechl.

„Bývám tu často,“ odpověděl pán z Lipé klidně „To jsi nevěděl? Na Hradě si o tom cvrlikají vrabci. Buď bez starosti, Gertrudě nic není. Pokládal jsem za svou povinnost se o tom ještě přesvědčit. Cítí se jenom unavená. Jak vidíš, poslala pryč i mne.“

„Je jí asi těžko,“ zašeptal král a zvedl oči k oknu.

„I kdyby bylo,“ řekl pán z Lipé bezohledně, „stěží by pro ni dnes byl útěchou právě milenec.“

Jan zrudl. „Snad si nemyslíš, že já . ..“

„Ty?“ Jindřich zvedl udiveně obočí. „To mě tedy ani nenapadlo. Asi jsi nepochopil, co jsem prve říkal. Mluvil jsem o sobě, můj králi. Proto odcházím. Pojd, jsi tu sám. Výborná příležitost. Napijeme se spolu ve městě. Je to určitě zábavnější někde, kde tě neznají.“

Vzal krále pod paží a odváděl ho dál od toho domu, zasypávaje ho vodopádem slov, aby se stačil vzpamatovat. Hospůdka U nestydy nevynikala sice počestností, ba ani čistotou, ale to první Jindřich dnes potřeboval. Holky ho znaly, což byla výhoda. Nemusel aspoň dlouho okolkovat. Vyřídil svou věc tak rychle, že jeho vznešený společník, i kdyby nebyl tak zadumán, by stěží postřehl, že jeho krátká nepřítomnost znamenala víc než jenom objednat víno.

„Ráno jsi toužil si se mnou pohovořit, Milosti," začal řeč, sotva dosedl. „Aspoň teď máme volnou chvíli sami pro sebe. Bez poručníka. Bez tvé choti. I když si jí hluboce vážím, je přece jen žena. A ty jsi muž."

„Muž!" usmál se Jan trochu trpce. „Někdy mám dojem, že ona si spíš myslí, že jsem její syn. Ano, jsem mladý. Neopakuj mi to, prosím tě, i ty. A nemrkej na krčmáře, aby mi naléval opatrně. Neopiju se. A i kdyby ... Dnes ráno jsem měl takovou radost, a najednou jako by mě přešla. Nevím proč."

černovlasá krasavice se objevila ve dveřích s plnými džbány. Nezářila sice zrovna prvním květem mladosti, ale zato zralou svůdností. Jan na chvíli ztratil řeč při pohledu na bezostyšně poodhalená ňadra, která se z odvážného výstřihu vynořila před jeho očima, když nalévala. Jindřich to mlčky strpěl včetně té vrchovaté číše, která stanula před králem. Kdykoli jindy by ... Ale teď cítil, že je spěch. Gertrudě nebylo co věřit, přes všechny přísahy i pohrůžky. Ostatně už mu jde na šestnáctý. Ať si zvyká. Zena i víno byly nejstaršího ročníku, který byl v krčmě k máni, a při pohledu na Janovu zčervenalou tvář si byl jist, že vybíral dobře. Bude to něco stát. Ochotně přeplatil, protože věděl, že Dorka se ráda líbí i docela mladičkým pánům. Jenomže po ní chtěl něco jiného a musel jí slíbit hodně, aby se zapřela.

„Líbí se ti tu?" zeptal se, když zvedli číše. „Hospoda není nejlepší, ale změna je pro tebe určitě zajímavá."

„Moc," usmál se Jan s jiskřícíma očima. „Nikdy jsem neviděl takové místo. Večer tu asi bývá hlučněji."

„Ano. To už zdaleka není tak hezké. Tvůj zemřelý švagr, Eliščin bratr, poslední přemyslovský král, sem často chodíval na zapřenou. I jeho otec měl svá místa. Nejlepší odpočinek od vladařských starostí, víš?“

„Já vlastně žádné nemám. Všechno vyřizuje Petr z Aspeltu. Něco ti řeknu - docela jen mezi námi. Vůbec mě to nemrzí. Elišku ano. Proto jí možná připadám tak nedospělý, že se o nic nestarám.“

„Ano,“ řekl pán z Lipé a dal si záležet, aby to znělo docela nevýznamně. „Jenom proto.“

Jan dopil pohár a postavil ho zprudka na stůl, až to zazvonilo Dorka si pospíšila se džbánem, ale král jí tentokrát nevěnoval pozornost. „Ty přece víš, že nežijeme jako manželé,“ řekl zlostně a zadíval se Jindřichovi přímo do očí. „Ano, cítím se dospělý. Ano, proto jsem přišel za Gertrudou. A proto jsi mě od ní odvedl. Střežíš mě jako všichni. Teprve příští srpen mi bude šestnáct a Češi mi laskavě dovolí obejmout mou choť.“

Tentokrát pána z Lipé přivedl z míry. „Cože?“ zakoktal. „Bojím se, že ti nerozumím. Domníval jsem se, že jde o francouzský zvyk.“

„Ne!“ Jan zbledl a rty se mu roztřásly. „Matka mi přece nelhala! Tomu nevěřím.“

Jindřich si v rozpacích odkašlal. Můj chlapče, lhala. Docela určitě. A nejen to. Mohl bych ti vyprávět ještě daleko zajímavější příběh. Ale tupit někomu matku je na pováženou. Zvlášť když syn, jak se zdá, ji zbožňuje. Ostatně to snad není třeba.

„Tvá matka?“ zeptal se tedy s věrohodným údivem. „Ona ti říkala, že u nás smějí milovat až šestnáctiletí?“

„Jen mezi manžely. Prý kvůli dětem.“

Jindřich rychle přemýšlel. Ještě skoro rok. To nejde, Jan je vyspělý, a krom toho co chvíli ho někdo může vyvést z bludu. A je tu Gertruda. Ne. „Chudáčku,“ řekl pokojně. „Nejspíš jde o nedorozumění, a ty se zbytečně trápíš. Kdoví co si o tom myslí tvá choť, chodíš-li za jinými a za ní ne.“

„Nechodím,“ ohradil se Jan prudce. „Nikdy bych ... Já toužím po Elišce. Den ze dne víc a víc. Ze všech žen jsem si vždycky vážil jen

své matky. V životě jsem nepoznal žádnou, která by se jí podobala. Až ted. Ale vím, že je to i její přání. Třeba Najednou zrudl jako krocan. „Třeba si to vymyslela ona!“ vykřikl zběsile. „Ona! Protože jsem pro ni jen nedospělý kluk!“

„Řekla ti to?“

„Ovšem.“ '

Čím dál tím lip, pomyslel si Jindřich už vztekle. Eliška! Nestačí, že jsem ze strašidla udělal krasavici, ještě abych jako hodný strýček bděl nad jejím manželstvím, a nejspíš nadosmrti. Jako bych vlastních starostí neměl dost. „Co ti vlastně řekla?“ zeptal se.

„Mně ne. Mé matce. Ale vím o tom. Řekla, že nechce Val-rama, protože touží milovat svého chotě dřív, než k ní vstoupí jako muž. Poznat ho, rozumíš? A než mi bude šestnáct, že doufá, že se jí to zdaří. Tak co? Matka mi říkala, že v Čechách je patrně takový zvyk, že ...“

„Patrně!“ přerušil ho Jindřich a kývl na Dorku. Králova číše byla zase prázdná. „Tak vidíš. Oba jste špatně rozuměli, šestnáct! Ne. Byl jsi dítě, když jsem tě viděl poprvé. A leckdo v tvém věku ještě je. Zmužněl jsi za ten rok k nepoznání. Myslíš, že ona to nevidí?“ Dorčina číšnická služba se tentokrát neminula účinkem. Jan zrudl až po kořínky vlasů a vyvalil oči do ušmudlaného výstřihu. Jindřich nevšímavě odvrátil pohled a pokračoval ledabyle: „Jestli to skutečně nevidí, dokaž jí to. Je něco snazšího v tvém věku? Přece tě strýček z Aspeltu nedrží za ručičku i v noci.“

Jan polekaně vzhlédl. „Jí? Já ... Asi mám strach. Ano, bojím se. Ona je ... Je jiná ... Zkrátka... Co když to nedokážu? Co když... Třeba se na mne udiveně podívá těma zlatýma očima a řekne káravě .. . Káravě řekne, rozumíš?“

„Co řekne?“

„Cokoli, ale ... Káravě! Pochop to!“

Janův jazyk se už trochu pletl. S vínem dost, usoudil Jindřich. To stačí. Dorka porozuměla jeho pohledu, postavila džbán mimo dosah a vyhoupla se mladému králi na klín.

„Jedeš!“ vykřikl Jindřich s hraným rozhořčením a odstrčil ji.

„Nech ji!“ ohradil se Jan a přitáhl ji zpátky. „Já neurážím ženy.“

„Tohle není žena, ale ženština. Tu nemůžeš urazit.“ Jindřich se podíval láskyplně na svého svěřence. Taky jsem býval takový. Zena! Boží div. Ale já myslím na Elišku. „Chceš se snad zpronevěřit své choti s takovou?“ dodal přísně.

Tu myšlenku mu vnukl snáz, než se odvážil snít. „Proč ne?“ ozval se Jan vzpurně a nechal se bez námitek políbit. Když se vyprostil, vypadal trochu vyjeveně. „Neměli jsme ... to všechno... před ní...,“ špitl zahanbeně.

„Hloupost, umí jen česky. Nech ji. Pojd, radši se napijeme.“

Jan odstrčil svůj pohár a ani si nevšiml, že je prázdný. Teď ho zajímalo něco jiného. „Jsem panic,“ řekl lítostivě a zabořil tvář do Dorčina výstřihu.

„To je dobře. Nech ji, povídám!“ Dlouholetá zkušenost Jindřicha naučila, že je vždycky dobře předstírat větší opilost, než cítí ten druhý, nemá-li zburcovat jeho ostražitost. „To je moc dobře, protože tak to má být. Ty panic, ona panna. Všechno se naučíte spolu. K čertu s takovou špindírou! Jdi hezky za Eliškou. Milujete se, tak proč by sis nevěděl rady? A když ne, ona ti to odpustí. Když se vám to napoprvé nebude líbit, co na tom? Máte celý život před sebou. Je starší, pochopí to.“

„Ne!“ vzbouřil se Jan. „To nechci! Půjdu k ní jako muž, anebo vůbec ne. Slyšíš? Jako muž. Ne jako dítě.“

„Vždyť kdo ti brání?“ ušklíbl se Jindřich. „Seber se a jdi. Ale ne s touhle. Milování je obřad lásky, nejkrásnější, který znám. Chceš ho zhanobit hned napoprvé? Víš, co tě čeká?“

Janovi se mezitím podařilo nahlédnout blíž. Jeho ruka už rejdila pod suknicí. „Nic zlého,“ zasmál se vzrušeně. „Myslím, že spíš víc krásy.“

„Ví

c sprostoty," odtušil Jindřich. „Tady se říká U nestydy a na mou duši, je to ještě mírné. Dej si poradit, moc jsi pil."

„Já?" protáhl Jan uraženě. „Určitě míň než ty." Pustil Dorku a povzdechl si. „Měl jsi mě nechat jít za Gertrudou. Ocenila by mou starostlivost. Jistě ne zrovna dnes, ale..."

„Za Gertrudou?" Opilec může. Jindřich si okatě přihnul a zablábolil.

„Té larvičce moc nevěř, já ji znám. Jde s každým, víš? Nežárlím, u takových je to jedno. Jsou všechny stejné. Sprosté k zalknutí. Jc to hnus, hnus. Odcházíš pošpiněn z jejich lože. Mně je to jedno, jsem vdovec a už jsem si užil dost. Ale ty... Ty, který máš doma Přemyslovnu ..."

Zvolil správné slovo. „Važ si toho," utrousil Jan jízlivě. „Važ si, chlapečku, své urozené chůvy. Je vůbec žena? Ne, já vím, jí to nevadí. Proč by jí měla vadit holka z hospody? Říkáš, že Gertruda je stejná, tak je to přece jedno." Objal Dorku oběma rukama.

„Je macatá," popíchl ho Jindřich spokojeně. „Neříkej, že je to tvůj vkus."

„Vkus nevkus," odsekl Jan zvysoka. „Stačí, že chci. Jsem přece král." Vstal. Dorka pochopila, že přišla její chvíle, a hnula se ke dveřím. Jan s ní, napolo utopen v jejím objetí.

„Varuju tě!" vykřikl Jindřich, ale chránil se udělat cokoli, co by mu mohlo zabránit v odchodu. „Nedělej to! Český král nemůže..."

„Když není Přemyslovec, ano?" Jan se vztekle obrátil ve dveřích. „Sám jsi mi vyprávěl, co její otec a bratr. Já nesmím, co směli oni? Jdi. Myslel jsem, že jsi můj přítel, Jindřichu."

Odešli. Pán z Lipé natáhl spokojeně nohy pod stůl a opřel se o zeď. Aspoň se trochu prospím.

Zdálo se mu, že právě usnul, když se někdo dotkl jeho ramene. Jan stál nad ním bledý jako stěna.

Jindřich byl okamžitě na nohou. „Je ti špatně?" vyhrkl starostlivě.

Jan se křivě usmál. „Bylo mi. Už je mi lip. Pojd."

„Co se stalo?"

„Všechno se stalo. To nejhorší. Měl jsi pravdu."

„Ale jdi!“ řekl Jindřich pokrytecky. „Jistě, já ctím tvou choť a nebyla mi milá představa... Ale na tom přece dvalkrát nezáleží.“

„Záleží. Cítím se poznamenán. Tohle... Láska! Chce se ti vstoupit do ráje, a zatím ...“

„Do ráje můžeš jenom s andělem,“ usmál se Jindřich. „Říkal jsem ti to, nevěřil jsi. Příště už budeš moudřejší.“

„Moudřejší! Jak se jí podívám do očí?“

„Snadno. A můžeš být rád, že to nebyla Gertruda. Takhle se

to tvá choť aspoň nedoví.“ Vyšli na ulici. „Pojd se ke mně prospat,“ řekl Jindřich mírně. „Pošlu sluhu s omluvou na Hrad k večeři. Bude lip, když k ní půjdeš rovnou ... potom v noci.“

Jan se otřásl. „K ní! Po tomhle?“

„Netroufáš si?“

Přes všechno rozrušení Janovou tváří přelétl prchavý úsměv. „To ano, ale ...“

„Odčinění, můj milý, má-li být dokonalé, musí být hned,“ prohlásil pán z Lipé tónem, který nepřipouštěl námitky. „Poznal jsi rub, tak poznej i líc. Cudná čistota! Možná, že se ti bude zdát bez zápalu, ale věř mi, že nic není krásnějšího.“

„Ohně mám dost,“ řekl Jan tiše. „Až příliš, jak se zdá. Teď toužím po chladné, bílé perle.“

Císařské tažení

Jan zadržel ikoně. Vojsko za ním se začalo zastavovat.

„Ječíte dál," řekl mrzutě eichstattskému biskupovi, který zastupoval Petra Mohučského v jeho nepřítomnosti. „Chci se podívat k české hotovosti. Sám. Kvůli tomu přece nepotřebujou všichni stát. Či nesmím?"

Otázka zněla podrážděně a trochu vyzývavě. Biskup obezřele ustoupil. S Janem bývalo většinou snadné pořízení. Celkem bez odporu se řídil radami svých poručníků, i když páni, jejichž ochraně poručil římský císař svého syna, se dávno shodli, že hlavní zásluhu na tom lze přičíst spíš jeho lhostejnosti než sy-novské poslušnosti. Šlo to. Ovšem bez Petra z Aspeltu, kterého král upřímně miloval a ctil, to bylo nesnadnější. Čeští páni, odstrčení od práv ve své zemi pod průhlednou záminkou správy celé říše, byli zatím zticha. Tak zticha, až to budilo podezření. Zvlášť když se nejeden z nich vloudil do bezelstné královské přízně. Nenudili ho správními věcmi a starali se o jeho zábavu. Pán z Lipé především.

Biskup si povzdechl. Tohohle pána by byl nejradši nechal v Čechách, jak bylo ostatně zřejmě i jeho vlastní přání. Ale Berthold z Henneberka, který byl po dobu tažení zemským hejtmanem, se postavil ostře proti tomu. Ne. Zemský maršálek nepochybně patřil na válečnou výpravu a biskup to nerad uznal.

„Smíš přece všechno, Milosti," odpověděl co nejsrdečněji. „Odpusť. Nechtěl jsem projevit nesouhlas, jen jsi mě neseznámil se svým úmyslem. Domníval jsem se, že syn římského císaře, který je současně říšským vikářem, patří do čela vojska."

Jan byl v popudlivé náladě. „Jsem také český král," odsekl. „Tím jsem sám za sebe. Patřím k českému vojsku právě tak, jako každý z vás se drží svých bojovníků."

„Všichni jsme tvoji bojovníci, Milosti,“ usmál se biskup. «Já jsem si nevymyslel, aby česká hotovost jela až vzadu.“

„Kde nocujeme, pane Filipe?“

„Nejspíš v hohenbašském klášteře. Pochybuju, že do večera dojedeme dál.“

Jan se zasmál. „Tak vidíš, ani nevím, kde to je. Cestu znáš stejně lip. Za otcem do Itálie jsi jezdíval ty, ne já. Doženu vás na noclech. Pro těch několik hodin se snad nestane žádné neštěstí.“

„To jistě ne, Milosti,“ zavolal biskup za odjíždějícím králem. „Přeju ti dobrou zábavu.“

Jan užuž chtěl odseknout, že neodjíždí za zábavou, ale zarazil se včas. Byla to vlastně pravda. Už se zoufale nudil. Vojsko se vleklo, zdržováno pomalými vozy. Jan, který zpočátku netrpělivě popojížděl daleko před ostatními, znechuceně zaháněl přičinlivé panoše, kteří ho střežili jako oko v hlavě. Nakonec ho to přestalo bavit a den ze dne byl zasmušilejší. Tolik se těšil na své první činy válečné slávy! Pokořit hrdou Neapol a obnovit římské impérium, kde by i papež byl jen duchovním rádcem všemocného císaře! Císaře, který byl Lucemburk jako on. Jeho vlastní otec, jehož přirozeným dědicem je, musí být, jediný syn. Jediný ...? Prvorozený. To ano.

Zahnal kratičkou chmuru a zmírnil cval svého koně do mírného klusu, aby mohl vracet pozdravy drobných říšských pánů, jejichž družiny míjel. Za nimi se vlekly vozy. A teprve pak, v nevraživém odstupu, se loudala česká hotovost. V čele český maršálek. Jeho i králova tvář, stejně zakaboněné, se ve stejné chvíli rozjasnily úsměvem, když se jejich oči setkaly.

„Už jsem se bál, že jsme tě nadobro ztratili, Milosti,“ přivítal ho pán z Lipé zdálky.

„Nebo já vás.“ Jan v dobré náladě pobídl koně k několika tanečním krokům a připojil se k maršálkovi. „Je to smutné, když král musí sám za svými pány. Straníte se mě, a možná schválně. Nemusíte se přece táhnout poslední. Průvod mohl klidně uzavírat Hohenzollern nebo pán z Oettlingen.“

Jindřich se ušklíbl. „Vyhovuje to tak lip nám i jim. Dobře víš, jak by se zatvářil tvůj zbožný opatrovník, kdybych se já objevil vpředu po tvém boku. I zbraslavský opat, který se kdysi mohl přetrhnout samou uctivostí, když jsem chránil jeho majetek před lupiči. Teď už mě nepotřebuje. Spíš naopak.“

„Ale já tě potřebuju. Ty, jak se zdá, se obejdeš.“

„Musím.“

Jan se usmál na Petra z Rožmberka, který jel po druhém boku pána z Lipé. „Kde máš své druhé já, pána z Vartemberka?“ zeptal se.

„Mé druhé já střeží zadní voj. Potřeboval jsem mluvit s panem komořím.“

„Tak tedy ruším?“

„Chraň bůh, Milosti. Řešili jsme jen docela soukromé věci. Můžeme je projednat kdykoli jindy. Pán z Rožmberka, nevíš-li to, je můj příští zeť.“

„Ty máš tak dospělou dceru?“ užasl Jan.

„Čtrnáct. Jsou zasnoubeni devět let, ale teprve nedávno...“ Odmlčel se. Ano, vlastně teprve teď cestou na to přivedl prvně řeč. Před odjezdem se odhodlal navštívit ovdovělou královnu Violu v jejím kláštеře a její odpověď byla jednoznačná. Před třemi lety byl prý Rožmberk za ní naposled a opakoval jí svou dávnou nabídku sňatku. Odmítla. A přijde-li znovu? Nebudu s ním už mluvit, odpověděla, a trochu, nepatrně vzdychla. Je to příliš těžké pro nás pro oba. Nemohu si ho vzít.

Spokojil se. Viole mohl věřit a mladý Rožmberk byl tedy svobodný. Ať rád či nerad, zvykne si. Všichni si vždycky zvykneme a dcera pána z Lipé si nemůže vzít kohokoli. Ten divný mladík byl příliš mocný, než aby se bez něj mohli obejít v tom zápasu, který už vypadal neodvratně. Nestane-li se zázrak. Aninka ovšem ... Ne, taky jsem nikdy neublížil své choti, i s tím čarovným obrazem před očima. Jsou horší páni než Petr z Rožmberka. Snad si ho i zamiluje, až ho pozná. Nutit ji nebudu.

„S výhradou, že se panně z Lipé budu líbit,“ podotkl Petr se shovívavým úsměvem. Až dosud mlčel. Od chvíle, kdy dost stroze

projevil souhlas s chystaným sňatkem, poslouchal jenom netečně pána z Lipé, který mu vypočítával výši dceřina věna.

„Kateřina Habsburská je sotva starší," prohodil nečekaně král, jehož myšlenky se v dlouhém tichu ubíraly vlastní, docela jinou cestou. „Přestávám se divit Elišce, že ji její macecha vždycky uváděla trochu do rozpaků."

Jindřichův kůň popojel jakoby mimovolně kupředu dvěma rychlými skoky. Když s přitaženou uzdou zkrátil krok a znovu se octl mezi ostatními, tvář jeho pána už nevyjadřovala nic z prudkého rozjitření, které ho bodlo jako meč, vedený přímo k srdci. Richenza, vzdálená na neurčitelnou věčnost. A ke všemu ještě to druhé jméno. Mladičkou nevěstu Janova otce na místo schůzky přiváděl jen druhorozený Habsburk Leopold. Jen on se připojí k říšskému vojsku, aby ho doprovázel do Pisy. Krásný Fridrich jako obvykle zůstal doma. Ve Vídni. Jen na skok od Čech.

„Je ti těžko?" zeptal se tiše. Rožmberk, poslušen jeho pohledu, zvolnil a zůstal kousek vzadu. „Domníval jsem se, že jsi o tom sňatku s Habsburky jednal loni sám."

„Ano, pověřili mě." Jan se zadíval kupředu. Jeho tvář byla kamenná. „U císařova syna asi nikdo nepředpokládá jakýkoli cit. Vévoda Fridrich vrátil slovo mé sestře. Měl to být konec lucembursko-habsburské shody? Patrně ne. Protidůkaz se povedl. Habsburkové vůbec nic nenamítali proti sňatku své sestry. Pořád jsem myslel, že je to jen žert. Ale není."

Fridrich odmítl výhodný sňatek. Zase ten Fridrich. Pozadí bylo možná jednodušší, než bylo Jindřichovi milé. Nechce se ženit? K čertu, proč?

„Tvůj otec, můj králi, je císař," řekl vážně. „A urozeným mužům jejich cit neporoučí." Proč Habsburkovi ano? Proč zrovna jemu? „Tobě je těžké pochopit," dodal vřele. „Tobě, který jsi miloval svou matku a miluješ svou choť, a nikdy bys nejednal proti svému vzpouzejícímu se srdci. Přál bych ti, abys směl zůstat vždycky takový. Pán z Rožmberka si vezme mou dceru, ačkoli ji nikdy neviděl ani ona jeho. A není král. Ale je poslední svého rodu a musí

se oženit přiměřeně svému stavu. Udělal jsi to ostatně i ty. Láska... Láska v manželství snadno přijde. Docela lehce. Poznal jsi to sám.“

„Můj otec není přece panic,“ vybuchl Jan. Smrt své matky v dalekém Janově si krutě odtrpěl a zoufale litoval otce, kterému, jak byl přesvědčen, to zlomilo srdce navždycky. „Láska! Kolik je jediných lásek života? Nespočetně - anebo skutečně jediná? Jsi také vdovec. Proč ses neoženil znovu?“

„Já nejsem císař a mám už sedm dětí,“ usmál se Jindřich. „Mám u nich vynikající chůvy a druhá choť by můj život učinila darmo složitým.“ Lžu. Lžu, oženil bych se od minuty, kdyby... Annu jsem měl sice rád, ale nikdy to nebyla moje láska. Nikdy -- vedle *ní*. Jenomže Jindřich VII. se asi nestravoval vášní k sestřičce Habsburků. „To nelze srovnávat.“

„Císařovnou bude tedy dcera Albrechta Habsburského,“ řekl Jan trpce. „Ona ne. Ona, která... Něco ti řeknu. Můj otec by se nikdy nestal tím, čím je, kdyby ona dvacet let nestála při něm. Nikdy by nesáhl ani po královské koruně. To ona ho přiměla, aby si věřil. Ona. A nedočkala se. Do Říma vkročil až půl roku po její smrti. Bytost, která mu dodávala sílu, už není, ale její mrtvá vůle ho posunuje dál. Ten sňatek třeba zruší kouzlo. A velký, slavný císař Jindřich ...“ Odmlčel se. „Váš král bude možná jen synem lucemburského hraběte,“ řekl najednou se smíchem, který zněl docela upřímně. „Když nedobude Neapol, co myslíš, že ho čeká? Snad jsi necestoval se zavřenýma očima. Němci nejsou tou výpravou o nic nadšenější než Češi. Jdeme pozdě. Dávno jsme tam měli být. Čeká a trne. Dovedu si to představit. Nemá *ji*, aby ho podpírala.“

„Ty mu nepřeješ úspěch?“ zeptal se Jindřich zkoumavě.

„Ovšem že ano!“ vykřikl Jan ohnivě. „Ten sen jsme snili všichni tři. Císařství římské! Ale zrodil se v její hlavě, v jeho ne. Miláček boží. Vyvolený mírotvorce. Ne, je to velký sen, pane z Lipé. Velký a krásný. Sním ho dál - pro její památku. Protože českým králem jsem se stal spíš proti její vůli. A nakonec to možná bude jediné, co...“

„Českým králem je syn římského císaře," řekl Jindřich trochu zlomyslně. „O trůnu Přemyslovců se nikdy nemohlo ani snít hraběti z Lucemburku."

Jan svraštil obočí. „Co tím chceš říci?" zeptal se pomalu. „Kdyby *on* přišel o korunu, vyženete *mne?"*

„My ne," odpověděl Jindřich sametově. „Zeptej se mohučského arcibiskupa, já nejsem ten pravý. On přece drží v rukou říšská léna a určuje hodnotu královského slibu. My jsme jen smetí, které nerozhoduje."

Jan v sedmnácti letech ztratil už hodně ze své dětské důvěřivosti, i když si zachoval hrůzu z počtů a z písařů. Ale letos by mu už nikdo nenamluvil tak snadno jako před dvěma roky, že rytíř pán z Lipé se s rozkoší vzdává podkomořského úřadu. *Dočasné opatření* se protáhlo, ale byl líný to řešit, i když už zvolna chápal podstatu sporu mezi českými pány a rádci z říše.

Ostatně pán z Lipé nenaléhal - zatím - a Petr z Aspeltu jevil naprostou neústupnost, zejména v otázce komorního majetku. Ze dluhy rostly, zatímco dvůr a cizí rádci žili příjemně rozmařile, to mladého krále zrovna nezajímalo, leda jako protivná zátěž, pod níž by zplihl jeho rytířský plášť.

„To *smetí* se dalo hezky dlouho prosit," řekl hořce. „A i teď se všichni tváříte, že jedete z donucení. Čekal jsem ..."

„Co? Ze se znovu všichni nadšeně ožebračíme ve jménu císařského bláznovství, do kterého Čechům nic není?" přerušil ho pán z Lipé bezohledně. „Chápu tvé sny. Jsi Lucemburk. Ale já jsem pán z Lipé. Pán z Lipé, který doplácí už na pátého krále. Nikdy bych ti to nevyčetl slovem, kdyby se od nás nečekalo, že si budeme pěstovat i hubitele naší svobody."

„To je kdo?" zeptal se Jan ostře. „Zacházíš daleko, pane z Lipé."

„Zajdu klidně ještě dál. Pohádky tvého arcibiskupa mě neokouzlují, můj králi. Bohužel už nejsem dítě. A pokud vím, vystupuju v nich nanejvýš jako saň, které prozatím uťali jenom jedenáct hlav. A moc je mrzí, že na tu dvanáctou nemohou."

„A mne zas mrzí, že čachruješ o své stříbro, když tvou pomoc potřebuju nejvíc!“ vykřikl Jan prudce. „Nic nečekám od rýnského falckraběte ani od Eberharda Virtemburského, ale ty -- ty jsi můj přítel. Proč sis vymohl ten soud, právě když jsem potřeboval nejnaléhavěji peníze pro tu výpravu? Proč?“

„Docela náhodou,“ řekl pán z Lipé lenivě. „Prostě to tak vyšlo. Vymáhal jsem ho víc než rok. Divíš se, že jsem tvému Waltrovi z Castellu nehodlal strčit do krku přes dvacet tisíc hřiven jen pro krásné oči pana z Aspeltu?“

„Soud ti přiznal jenom šest tisíc,“ řekl Jan stroze.

„Udivuješ mě, můj králi. Odkdy se zajímáš o čísla?“

„Od té doby, co se mě pán z Lipé pokouší ožebračit.“

„Ožebračit! Vida.“ Jindřich zvážněl. „Nechtěl jsem tě tím nudit, ale poslyš mě. Šest tisíc hřiven stříbra dluhu, který jsi udělal ty sám, a deset tisíc výdajů předchozího podkomořského úřadu. Dohromady šestnáct tisíc mi přiznal tvůj soud. A to mě o dobrou polovinu ošidili a musel jsem dokládat každý groš jako nějaký šejdíř. Na to vem jed, že se tvůj nový podkomoří nepředal ani o denárek. Až bude on skládat svůj úřad, ještě se podivíš, kolik zazpívá.“

„Šestnáct tisíc hřiven stříbra v takové chvíli...“

Jindřich se rozesmál. „Jsi šprýmař, můj králi. Splátky po padesáti hřivnách jsou ovšem moc. Budeš mi je splácet třicet let, pokud si nevypůjčíš znovu, a spíš si myslím, že ano. Třicet let. A pět let stačilo, aby byly pryč. Ale bud klidný. S ohledem na velké výdaje s císařským tažením tvého otce jsem ještě nedostal vůbec nic.“

„Tomu nerozumím,“ řekl Jan pomalu. „Musel jsem zastavit kdeco. Sháněli docela směšné půjčky, třeba i po několika hřivnách, pořád nebylo dost, věřitelé vymáhají staré dluhy, na prvním místě mi strkali ten tvůj soud ... Čechy jsou stříbrná země. Nebo ne?“

„Jsou. Jenže příliš mnoho supů si sebetučnější mršinu rozebere tak, že nezbude pro mravence. Zeptej se svého podkomořího. Jistě ti vydá počet lip. Já jsem jenom pán z Lipé. Nerozumím tomu.“

Jan chvíli mlčel. „Dlouho jsme spolu nemluvili,“ řekl pak tiše. „Nerozumíme si už?“

„Nevím," odsekl Jindřich, ale usmál se. „Jsi teď spíš říšský vikář než český král. Letos jsi pobyl v Čechách jenom tři měsíce a nejspíš se tam hned tak nevrátíš. Musíme si zvykat, že jsme jen výnosná provincie pro zasloužilá říšská hrabata. Možná ses vůbec přijel podívat jenom na svou dceru."

„Mohl to být syn," utrousil Jan zadumaně.

„Ještě tohle!" Jindřich se na něj zadíval napůl přísně a napůl pobaveně. „Měl bys mít radost. Je Markéta po tvé matce. Vždycky jsem si myslel, že máš ženy raději. Ale nemusíš mít obavy. Přemyslovny vždycky rodily i syny."

„Přemyslovny! Pro vás jsem stejně král jen z milosti své choti."

„Dřív jsi to říkal sám," řekl Jindřich pomalu. „Ano, českým králem ses stal jako Eliščin choť. Ale záleží jen na tobě, budeš-li jím doopravdy."

„Nechrne toho," Jan mávl rukou. „Přijel jsem za tebou v dobré víře a ty mě bavíš napomínáním. To jsem mohl rovnou zůstat s biskupem."

„Začal jsi sám. Také raději mluvím o příjemnějších věcech. Zvlášť když teď a tady nic nevyřešíme."

Jan si přesedl v sedle. „Tolik jsem se těšil na tu cestu," řekl mrzutě, „a vlastně je to nuda. Loudat se s vojskem!"

„Do Lombardie je daleko," usmál se Jindřich. „Lepší je bojovat u sousedů. Můžeš se vracet spíš."

„Vracet! Já se nechci vracet. Eichstáttský biskup mě střeží jako kvočna. Kdykoli jsem vyjel kupředu, hned za mnou poslal hejno panošíků."

„To mu chválím. Jedeme Virtemburskem, nezapomínej. Pan Eberhard je sice krotký jako beránek, ale nikdy nevíš, kdy ho to přestane těšit. Hotovost, která se vleče tvou zemí, není žádná slast."

„Nikdo nedělal potíže."

„Zatím. Je nás moc."

„Postrádal jsem tě v Ulmu," řekl Jan bez přechodu.

„V Ulmu? Mne?" Pán z Lipé nadzvedl obočí. „Přece víš, že do města se stěží vešli tví nejpřednější páni."

„Jsi můj nejpřednější pán!“ rozkřikl se Jan. „Přestaň se tvářit jako chudáček. Vůbec se to k tobě nehodí. Hraješ si na uraženého, a nemáš proč.“

„Vlastně nemám. Vlastně ne,“ řekl Jindřich studeně. „Ty nemůžeš za to, co ti poručil tvůj arcibiskup. Zatím.“

Král sebou trhl, ale v očích pána z Lipé přes tu vyzývavou řeč byl spíš smích než nepřátelství. „A jsme vyrovnáni.“ Jan pohodil hlavou a chopil se Jindřichovy ruky. „Vrátil jsi mi to, ne? Kluk, který poslouchá své poručníky. A kdekoho. Někdy i pána z Lipé. Odpusť, jestli jsem nedocenil tvé úřednické ctnosti. Zato si vážím těch ostatních. Postrádal jsem tě v Ulmu, protože biskup není nejvhodnější průvodce pro toulky městem. A dnes už zase nocujeme v klášteře. Je to k zbláznění. Přijdu za tebou večer do tábora. Opodál je prý nějaké městečko. Podíváme se tam spolu.“

„Bojím se, že ti nerozumím, Milosti.“

„Ne?“ Jan se k němu naklonil a pokračoval tiše: „Neříkej, že jsi to tenkrát neudělal schválně. Přemýšlím o tom celé dva roky a čím dál jsem si jistější.“

„Čím?“

„V té hospodě tenkrát, když padla Brescia. Přece jsi mi mohl zabránit, kdybys skutečně chtěl. S tou ...“ „Mluvil jsem upřímně,“ řekl Jindřich vážně. „Nikdy jsem nechtěl, aby ses zpronevěřil své choti.“

„To je to! Držíš s ní proti mně.“ Jan se poťouchle usmál. „Kázání o čistotě, a pak ta děvka. Víš, jak mi bylo, když jsem objímal Elišku? Ano, víš. Jak duši, vysvobozené z očistce. Rok jsem byl šťasten jako v nebi.“

„Už nejsi?“

„Nevím. Tak mě napadlo, kdybych předtím nepoznal tu rozkoš vyvrhelů, která mi vrcholné okouzlení smyslů spojila s ohavností, z níž se ti dělá zle, jestli by mi v objetí mé choti něco nechybělo už od začátku.“

„Proč to říkáš mně?“ zeptal se Jindřich trochu nesvůj.

„Protože ty to víš. Odpověz mi jen, udělal jsi to tenkrát schválně? Ano, nebo ne?“

Přímá lež se příčila i pánu z Lipé. „Chtěl jsi to přece sám,“ zamumlal vyhýbavě.

Jan se na něj ostře podíval. „Takže ano,“ řekl s povzdechem. „Jasnější doznání jsem od prvního rytíře Elišky Přemyslovny ani nečekal. Je něco mezi sprostotou a zdrhavostí, co by křišťálovou cudnost a horkou vášeň spojovalo v lásku? Řekni.“

„A to chceš poznat v posteli hospodské děvečky z Podunají?“ zeptal se Jindřich přímo.

„Ne. Jenom se přiblížit životu. Aniž by vedle mne stál po-ručník a říkal: Musíš a nesmíš. Aniž by mi Přemyslovna kázala o povinnostech krále, který ani nesmí snít o tom, že je také muž.“

„Miloval jsi ji.“

„Miluju ji pořád!“ vykřikl Jan. „Dal bych nevímco za to, kdyby ona, alespoň jedinkrát... Proč musím hledat jinde, na co mám právo se svou láskou? Proč?“

„Byl jsi jí nevěrný?“

„Ještě ne.“

„A co čekáš ode mne?“ zamračil se Jindřich. „Ze ti budu vodit ženské? Podkomoří už není, tak ať je kuplířem?“

„Ne. Chci být sám sebou. Aspoň někdy. Prosím tě! Mně je úzko.“

Pohyb ve vojsku vpředu se zvolňoval a ustal. Jan se podíval na Jindřicha smutnýma dětskýma očima. „Půjdeš se mnou?“ za-prosil.

„Když mě eichstáttský biskup nespolkne ...“ Jindřich se obrátil. „Jsme na místě, Jindřichu,“ zavolal na svého syna. „Dohlédni na hotovost a přijď mi říci do kláštera, kde tábořím.“

Neznámá cesta ve tmě je vždycky přízračná. Zvlášť tahle, když vlastní stíny zhoustly před očima a splývají s černou, nepřátelskou nocí. Jeli sami pomalým krokem. Svou nepočetnou družinu poslali napřed do kláštera s těmi havrany, kteří do usínajícího městečka přinesli korouhev smrti. Císař římský je mrtev. Římský císař Jindřich Lucemburský.

„Co mi radíš?“ porušil Jan konečně mlčení. Jeho hlas zněl vyrovnaně a klidně. Když před půldruhým rokem přišla zpráva, že zemřela jeho matka, byl ještě dítě. Teď byl muž a muži ne-pláčou.

„Neporadím ti nic,“ ozval se Jindřich z Lipé ze tmy vedle něj. „Jsem jenom smutný stárnoucí rytíř, jemuž se stýská po domově. Ale tobě je sedmnáct a jsi Jan Lucemburský. Asi musíš udělat, co ti poroučí tvá touha, a já tě budu následovat jen velmi, velmi nerad.“

„Proč nerad?“

„Protože nejsem rytíř bez domova, můj králi. A tohle už není česká hra.“

„Vůbec jste chtěli, abych zůstal v Praze.“

„Jistě. Nechtěli jsme ztratit krále. A teď ho tedy ztratíme.“

„Jsem pořád český král,“ řekl Jan. „Nezapomínám na to. Přece manžel Přemyslovny, ne?“

„Ne. Už jsi Jan Lucemburský. Ovívá tě sláva císařského jména, které osiřelo. Tvé oči se upírají do Říma, ne k Praze.“

„Jak'to víš?“

„Taky mi bylo sedmnáct,“ usmál se Jindřich. „Ještě se pamatuju.“

„Chtěl jsi být římským císařem?“

„To ne. Moje sny neměly určitý -tvar. Letěly do celého světa. Domov je místo, kam se vracíme, když neuskutečnitelné sny se stanou směšné.“

„Kdy to je?“ zeptal se Jan.

„Nevím. Asi odcházejí zvolna, ale nepoznáš to. Nepátrej po tom. Je ti sedmnáct.“

„A jsem Jan Lucemburský. Ano.“ Vyjeli z lesa. Jan se zadíval na nezřetelnou siluetu pána z Lipé, která teď vystoupila ze tmy ostřeji. Stárnoucí rytíř. Ne, to není tím. Sráží mě, nebo povzbuzuje? Popudilo ho, že mu nerozumí, a zeptal se posměšně: „A kde jsi doma ty, pane z Lipé? V Zitavě? V Praze? Nebo v Hradci?“

„V Zitavě? Ano, patří mi, ale odjakživa tam jezdím jen na návštěvu. Tak nejspíš v Praze.“ Třetí místo pominul, třebaže jeho touha po návratu měla své velice určité jméno.

Jan už nenaléhal. Mlčky pobídl koně k rychlejšímu kroku. K ležení dojeli tryskem a nezmírnili ani cestou mezi stany, rozloženými kolem kláštera.

Chvíli zůstali stát na chodbě a naslouchali hlučným, hádavým hlasům. Jan se zatrpkle ušklíbl, pohlédl krátce na Jindřicha a rozrazil dveře refektáře. Shromáždění páni rázem umlkli. Jen eichstáttský biskup pokročil k Janovi s napřaženými pažemi. „Milosti," řekl rozechvěle. „Milosti, kdybys věděl, co cítíme!"

„Díky," řekl Jan krátce, vyhnul se objetí a přešel do čela dlouhého stolu. Biskup pokorně cupital za ním. Rádce, kterého jmenoval ten, kdo už není, uvědomil si Jan v okamžiku. Kdybych ho nepotvrdil . .. Ale nemínil rušit otcova ustanovení jako svůj první samostatný čin. Naopak. „Pánové," řekl zvučně. „Je jasné, že otcova vůle je pro mne svatá i po jeho smrti. Císařství neumírá s císařem. Zítra zrychlíme pochod a táhneme dál."

Chviličku zavládlo hrobové ticho a pak se strhla vřava. Jindřich z Lipé si ode dveří proklestil cestu a promluvil. První a proti svému přesvědčení. Byl asi jediný, jehož hlas byl s to překřik-nout ten povyk. Poslušně zmlkli, protože čekali jednoznačnou řeč. Bylo až příliš známo i mezi říšskými pány, s jakým odporem se český maršálek dal přemluvit k té výpravě.

„Pan Jindřich, z milosti boží císař římský, odešel," řekl hlasitě, aby ho bylo slyšet v nejzazším koutku velké místnosti. „Ted musí jeho syn prokázat, jestli je hoden odkazu svého otce. Když ne, je to, jako by od sebe odhazoval naději na nejvyšší hodnost v křesťanstvu. Kdo z vás chce popřít, že až se v Curychu spojí s ostatní říšskou hotovostí, bude nepřemožitelný? Jen s námi ve svém příštím slavném boji počítal císař, kterému zbyla hrstka bojovníků. Jenom s námi. My přísahali synovi. Vy ostatně také.

Jc říšským vikářem a jednal s vámi on. Jsem přesvědčen, že pochybovačné hlasy se ozvaly jen omylem. Já sám ..."

„Ty jsii zešílel!" vykřikl kdosi, kdo se neodvážil vmést to slovo do tváře samotnému králi. „Říše se hroutí. Myslíš, že Itálie ještě čeká? Ted? Blázen, kdo opustí svůj ohrožený dům, aby šel kamsi za

devatery hory rovnat pře lhostejných neznámých. Nemůžeme jít dál, dokud nevyřešíme osudy vlastní země.“

Nadšený pokřik dal za pravdu řečníkovi. Eichstáttský biskup ho umlčel mávnutím ruky. „Milosti,“ řekl důrazně, „vyslechni aspoň svou radu, když nechceš poslouchat rozumné hlasy všech. V prvním vzplanutí...“

„Ne, žádnou radu,“ řekl Jan unaveně a posadil se. „Ještě «e rozmyslím. Sám. Ráno se vraťte.“

Trousili se ven. Někteří pomalu, jiní spěšně. Předem jako by bylo slyšet ruch v táboře, který až dosud vyčkávavě mlčel.

„Ať neodjíždějí, biskupe,“ řekl Jan s křivým úsměvem. Jeho poručník se kolem něj vrtěl jako kvočna, které se vrátilo zaběhnuté nejmilejší kuře. „Máš snad nějaký vliv. Ty zůstaň, pane z Lipé, jestli nespěcháš.“

Jindřich si mlčky přisedl. Mníšci horlivě snášeli víno, skoro jako v nedaleké hospůdce, kterou tak nakvap opustili. Bylo fco vůbec dnes? Až na tu boubelatou děvečku, ovšem. Ale na tu nemyslel český král, když prstem kreslil obrazce v kaluži rozlitého vína na stole před sebou. „Kdyby ti bylo sedmnáct a byl jsi Jan Lucemburský,“ řekl konečně tiše, nezvedaje hlavu. „Co bys udělal ted?“

„Není mi...,“ začal Jindřich, ale král ho přerušil.

„Já vím. Jsi jenom bláznivý rytíř, který jc ochoten dát se zabít pro cizí sen. Jediný. A ještě nerad.“

„Stárnoucí a smutný,“ doplnil Jindřich.

„A plný stesku. Rád bych tě zklamal. Asi nemůžu.“

„Jestli je zklamání...“

„Mlč. Ty víš, jak to myslím. Nejraději bys už byl v Hradci. Kolik myslíš, že jich zůstane?“

„Stěží polovina. Z říšské hotovosti snad i míň. My všichni.“

„Proč?“

„Netáhli jsme za římským císařem, ale s českým králem. Půjdeme s ním dál.“

„Dáli Jsi rád, že nemůžu, vid? Z těch říšských pánů nezůstane ani jediný.“

„Ale ano. Ti zbabělejší nebudou chtít vzbudit tvůj hněv. Spolehnou se, že přijdeš k rozumu, až ráno uvidíš tu spoušť. Rád! Nejsem rád. Budeš se divit, ale mluvil jsem upřímně, i když sám proti sobě. Já, jak jsi správně řekl, spěchám do Hradce.“

„Odpusť. Nemyslel jsem to tak.“ Jan chvíli mlčel. „Ty myslíš, že po otci nezasednu na římský trůn?“ zeptal se pak.

„Ne, vrátíš-li se.“

„Můžu snad něco jiného?“ vybuchl král.

„Nemůžeš. Smiř se zatím, vždyť máš čas. Je ti sedmnáct...“

„A jsem Jan Lucemburský! Mlč. Dnes je mi sto let a chce se mi jenom pít. Nezemřel mi jen otec.“

Jindřich měl pravdu. Někteří zůstali, ale překotný ústup se už po poledni podobal spíš útěku. Hnali se krajem náhle nepřátelským, kde města zavírala vyděšeně brány a okradení sedláci přepadali ze zálohy opozdilce. A snad to nebyli jen sedláci. Tři dny trval hromadný úprk, než se u Nórdlingenu mohutná hotovost rozpadla. Konec velkého tažení. Boje, které čekaly teď uchazeče o osiřelý říšský trůn, se budou zase odbývat kolem hradních stolů a v arcibiskupských kapitulách.

„Takže to jednou poznáme i z druhé strany,“ ušklíbl se Jindřich nevesele, když se král konečně usadil v Nórdlingenu a vyslal zbraslavského opata v bezpečném průvodu k mohučskému arcibiskupovi s žádostí o schůzku. Ve Wiirzburku namísto v Curychu. „Před devíti lety jsme hnali falckrabího od Kutných Hor. Teď požene on nás.“

„Falckrabí je náš spojenec,“ řekl Jan zádumčivě.

„Snad. Od té doby, co se smířil s mladším bratrem, je na štíru s Habsburky. Naštěstí.“

„Habsburkové jsou také naši spojenci.“

„Ano.“

Souhlas pána z Lipé zněl nepřesvědčivě, a bylo proč. Římský trůn lákal císařova syna. Ale -po svém otci na něj nenastoupil jednooký

Habsburk Albrecht, ani po jeho smrti Fridrich Rakouský. Jaksi už nebylo od vymření Štaufů v říši zvykem vsadit korunu dvakrát po sobě na hlavu příslušníkovi téhož rodu. A Habsburk bude první, kdo po ní vztáhne ruku. Nebo spíš druhý, když si Jan pospíší. Byl ve výhodě. Přesto, že už se množily hlasy, že to byla spíš vůle boží, která si nepřeje lucemburské panování, rakouský vévoda i se svými bratry byl zatím vázán válčením s mladším falckrabím Ludvíkem, a měl stěží čas i možnost se ucházet o hlasy voličů. Krom toho mohučský metropolita, který byl odjakživa první osobou římské volby, byl Petr z Aspeltu, a Petr z Aspeltu stál nepochybně na straně Jana. I kdyby nebylo jeho dávné nepřízně k habsburskému domu. Trevírský arcibiskup Balduin byl Janův strýc a teď už jediný mužský příbuzný mladého krále. Ale Jindřich Kolínský za vlády Lucemburka přišel jaksi zkrátka. Rozhodně nemínil dělat nadále panáčka obratnému Petrovi z Aspeltu. Příští římský král měl být i *jeho* králem. Císařův syn, chráněnec jeho mohučského soka, se k tomu naprosto nehodil.

„Neříkáš to zrovna nadšeně," usmál se Jan. „Přetvařuješ se!"

„Proč?"

„Aspelt mě kdysi varoval, žes patřil k předním habsburským straníkům v Cechách."

„Já?" vykřikl Jindřich. „To se povedlo." Rázem zmlkl. Ovšem, *ona* a Fridrich. A Rudolf Habsburk, český král, byl její choť. „Proč varoval?" zeptal se studeně. „Sám říkáš, že s Rakušany máš dobrou vůli. A sám jsi se smlouval s Fridrichem. O lecčems."

„Například o vyplacení moravských zástav," povzdechl si Jan. „Otec potřeboval mít v říši klid. Převzal jsem korutanské závazky a vlastně nevím proč. Splácím tobě, splácím Habsburkovi a.. ."

„Splácíš?" přerušil ho Jindřich posměšně.

„Ani nevím. Nestarám se o to."

„Měl bys." Jindřich zvážněl. „Když ti říkali, dávej pozor na prsty pánovi z Lipé, měli pravdu. Král si má střežit podkomořího. Jinak jednoho krásného dne shledá, že jeho trůn už dávno patří židovi."

„Myslíš, že Walter z Castellu mě okrádá?"

„Nemyslím. Každý chce zbohatnout. Taky jsem zbohatl, hlavně v Polsku. Hodnostář v jiné zemi nemyslí na to, že její důchody by měly zůstat v ní. Na svou omluvu snad mohu uvést, že jsem tehdy byl velice mladý a Polsko patřilo k Čechám aspoň osobou panovníka. Ale nikdy jsem neslyšel o tom, že by České království bylo jen mohučská vesnice nebo dominikál hrabat z Henneberka pod správou přičinlivého úředníka Waltra z Castellu.“

Jan se zamračil. „Dostávám víc peněz pro svůj dvůr, než když jsi byl podkomořím ty. Jakpak to pan Walter dělá, když ty, jak říkáš, jsi ještě doplácel?“

„Jednoduše. Neplatí tvoje dluhy.“

„Pch,“ odfrkl Jan.

„Ano, je ti sedmnáct a jsi Jan Lucemburský,“ ušklíbl se Jindřich. „Jenomže vždycky ti nebude sedmnáct a jednou ti bude hezky horko, až všichni věřitelé začnou křičet a natahovat dlaň. Bude to možná brzy. Už nejsi syn římského císaře.“

„Třeba jím budu sám.“

„To tvoje dluhy jedině zvětší. Ale máš pravdu, křičet se bude potichu. A mohučský arcibiskup si tě bude moci koupit se vším všudy za to, co už vytáhl z tvé země.“

„Dokud byl českým kancléřem, platíval si ho Eliščin otec, a nikdo proti tomu neměl nic. Platím si i maršálka,“ řekl Jan zlomyslně. „Proč ne tedy jeho?“

„Dokud byl českým kancléřem a proboštem vyšehradským, sídlil v Praze,“ odpověděl Jindřich pokojně, pomíjeje osobní narážku. „Zájmy Českého království hájil i proti říšským, a hlavně proti nim. Teď je mohučský metropolita. Ale o to nic. Jestlipak víš, že Berthold z Henneberka už zdvojnásobil své rodové statky a za tu novou zemi zaplatil hotově, *botově*, můj králi, celých dvacet tisíc hřiven? Tedy částku o hodně vyšší, než od tebe vymáhá ziskuchtivý pán z Lipé, který na ni bude čekat celých třicet let? A to pan Berthold byl donedávna jenom velice chudý hrabě. Jak dlouho je tvým rádcem v Čechách? Necelé tři roky. Desetkrát míň. Máš pravdu. Z toho jasně plyne, že říšští páni jsou desetkrát schopnější než my.“

„Nech už těch čísel," řekl Jan mrzutě. „Točí se mi z nich hlava."

„Mně taky. Jak dlouho potrvá ten kolotoč? Říkalo se do korunovace. Byla přede dvěma lety. Potom se říkalo, je říšským vikářem, ti páni mu pomáhají spravovat říši a ovšem Lucembursko, dokud se jeho otec nestane císařem. Stal se jím před rokem. Potom se říkalo, až dobudeme Neapol a císař se vrátí."

„Nevrátí se," řekl Jan tiše.

„Vím, odpusť. Ale co se bude říkat teď? Až bude plnoletý? Nebo do římské volby? Až se stane český král králem římským? A co pak? Římský král víc než vikář musí spravovat říši. Je to tak?"

„Není to tak. Nespěchej na mne, ještě jsem se nerozhlédl. Všechno je ... příliš nové." Jan vzal Jindřicha za ruku. „Do římské volby. Zatím ... zatím nemohu. Copak to nechápeš? Ne, asi ne. Taky jsem přede dvěma lety nepochopil, že rytíř touží spravovat komorní účetnictví. Až se vrátím ..."

„Kdy?"

„Nevím. Přivez mi Elišku a Bertholda z Henneberka. Co nejdřív. Nezdržuj se s hotovostí. Chci je mít při schůzce s Petrem z Aspeltu. Poradíme se. Přísahám, že nepřijdeš zkrátka."

„Platíš si maršálka, aby velel tvé hotovosti," řekl Jindřich vážně. „Budou-li nás Falčtí napadat cestou ..

„Myslíš, že budou?"

„Vlastně ne. Vlastně..." Hnát se tou cestou tryskem a ne s loudavými vozy. V patách jen vítr, který nepředežene touhu. Ne, nenapadnou nikoho, proč by měli? Lucemburk je jediná záchrana před Habsburkem. Docela určitě... Copak jsem sám? Copak každá družina nemá svého pána? Vilém Zajíc, Jan z Var-temberka, Rožmberk, Landštejn, je jich, bojovníků! Pojedu. Český maršálek s poselstvím českého krále, milenec za svou láskou, domů!

Jediný pro slavné činy

„Pán z Lipé tedy laskavě přijal pozvání svého krále," řekl Jan s notnou dávkou jízlivosti, když vkročil do dveří se značným zpožděním, poslušen rady svého hofmistra. „Musím si toho vážit. Díky."

Jindřich se na něj zadíval pozorněji. Neviděl krále skoro dva roky, od konce toho podivného římského tažení. Jan se objevil v Čechách jen dvakrát, a ještě krátce. Pán z Lipé v obou případech právě pobýval v Hradci, a než se mu novina donesla a stačil se vrátit, byl neklidný král už pryč. Královna, která se pečlivě halila do splývavého pláště, byla zřetelným svědectvím, že při těch kratičkých návštěvách nezahálel. Čekala se. A nejspíš brzy. Ani to odstrčený hodnostář nevěděl. Jan vypadal mužně a nepřístupně. Jen při pohledu na ni vždycky malinko zjihl.

Jindřich se usmál na Elišku a řekl klidně: „Můj král, pokud vím, mě pozval poprvé."

Eliška se nadechla, jako by chtěla něco říci, ale jen stiskla rty a zamračeně odvrátila oči, aniž opětovala jeho úsměv byť jen náznakem úsměvu.

„Držím si maršálka," popíchl ho král, „aby vedl mou hotovost - nebo ne?"

„Jistěže, Milosti."

„Tak proč odmítáš vytáhnout proti škůdcům země?" rozkřikl se Jan, který se nikdy dobře neovládal. „Ty a celá panská výzva? Svolal jsem vás, sotva jsem se vrátil z Moravy. Nedostavil se ani jediný."

„Ty, Milosti?" podivil se Jindřich. „Nikdy bych neodporoval příkazu svého krále. Ale slyším to od tebe poprvé."

„Poprvé! Poprvé! Asi se známe od včerejška, že mi to pořád opakuješ. Poprvé!"

„Nechci tě popouzet, Milosti, říkám jen pravdu. Neznáme-li se, je to vskutku škoda.“

„Co tím chceš říci?“

„Já nic.“

Jan chvíli mlčel. Nebyl nedůvtipný, jen se mu zoufale nechtělo řešit cokoli. Celá jeho touha se upínala k slavným činům, ne k zatuchlým listinám kanceláří. Jednání, ke kterým byl nucen, se zúčastňoval nerad a ve spěchu. Přesto se už naučil dosahovat svého. Třeba hned Ludvík Bavor ... Nevrle zahnal z myšlenek nelibozvučné jméno a znovu se v něm zvedl vztek. Slavné činy možná čekaly na ohrožené Moravě, a aby se dohadoval ještě s pány, kteří mu byli povinni poslušností především!

„Znám pána z Lipé,“ řekl úsečně, „a znám ho dobře. Pán, který teď moc rád vyjednává a mluví, ale k činům má daleko. Vím, oč jde, nejsem přece hlupák. Úřad dvorního hofmistra, který jsem kdysi zřídil na radu svého poručníka ...“

„Ty nejsi plnoletý, Milosti?“ přerušil ho drze Jindřich. Otázka zněla nevinně.

„Svého bývalého poručníka tedy. Na rozdíl od tebe zůstal mým přítelem i dnes.“

„Měl k tomu příležitost,“ podotkl Jindřich líně a posadil se bez vyzvání. Jan si toho nevšiml, ale Eliška zrudla.

„Kdybych dnes neměl hofmistra, pane z Lipé,“ prohlásil Jan povýšeně, „neměl bych žádnou hotovost. Vůbec žádnou. Můj maršálek, zdá se, pobírá jenom platy.“

„To se skutečně jen zdá, Milosti,“ usmál se Jindřich. „Nikdo z nás nepobírá nic. Nikdo, až na pány, kteří z Prahy spravují lucemburské hrabství. Protože české dvorské úřady podle tvého slibu přece zastávají čeští páni, ne? Až na podkomořího ovšem. Dočasně.“

„To vyřeším.“ Jan se pohodlně opřel v křesle a podíval se na něj přimhouřenýma očima. „Chtěl jsem tě mít při tom, ale ne-ráčil ses vrátit do Wurzburku. Proč?“

„Tvá choť a pán z Henneberka na mě nepočkali,“ odpověděl Jindřich pokojně. „Domníval jsem se, že snad nejsem vítán.“

Jan se překvapeně podíval na zardívající se Elišku. „Je to pravda?“

Ovšemže byla. Ale ... Když tenkrát přijel s tou zprávou, pro-hlásil jen, že se pro ně vrátí do tří dnů, a okamžitě zmizel. Ještě týž večer. Hnal se v noci, a kam? Do Zitavy za svými dětmi? Ne. Do Hradce. Za *tou.*

Eliška zvedla hlavu a prohlásila hrdě: „Královna nemůže čekat na liknavé úředníky, když je v sázce český trůn.“

Úředníky 1 Jindřich nehnul ani brvou, ale zavřelo to v něm nemilou vzpomínkou. Kam spěcháš? zeptala se tehdy Richenza třetí ráno, když se loučil. Ach ovšem. Zapomněla jsem, že pilný úředník musí být k službám kdykoli. Zůstal. Zpozdil se o den a Eliška už byla pryč. Nechala vzkaz. Pan maršálek se nemusí obtěžovat. Hofmistr opatřil bezpečný doprovod. Měl je dohonit? Jistě. Jenomže se toužil vrátit. Král přece slíbil, že zkrácen nebude. Ostatně při dohadech o římské volbě byl pán z Lipé patrně zbytečný.

„Kdybych byl tušil, Milosti, že zůstaneš raději celou tu dobu v říši...“

„Měl jsem proč,“ odsekl Jan.

„Jak vidíš, asi ne.“

Kdyby bezpečně necítil tu mocnou sílu všech za svými zády, nedovolil by si asi ani všetečný pán z Lipé takovou poznámku. Římský trůn. Nejbolavější místo Janovy duše. Rok, celý rok trvala jeho naděje. Oba arcibiskupové, mohučský poručník i tre-vírský strýc, obratně odkládali netrpělivě očekávanou volbu, až Jan dovrší osmnáctý rok. To byla hlavní a nepřekonatelná námitka jeho odpůrců. Do srpna loňského roku. Vydrželi to -a marně. Rakouský Fridrich, jehož postavení doma nevypadalo nijak skvěle, uzavřel náhle mír s oběma rýnskými bratry, a falcký kurfiřtský hlas... To už byli dva. Kolínský arcibiskup chtěl římským králem mít spíš čerta než druhého Lucemburka. A Waldemar Braniborský zaváhal.

Právě v den jeho osmnáctých narozenin mu to řekli. Bálduin Trevírský “a Petr z Aspeltu. Habsburk Fridrich sahá po koruně, či spíš mladší výbojný Leopold zatoužil stát se vévodou a bratrem

římského krále, a nebudou se štítit žádných prostředků. Třeba i uznat českým králem zase Jindřicha z Korutan. Pochybný kurfiřtský hlas, ale stane-li se Fridrich králem, platí. A Jan bude muset zápasit i o Čechy. Je na české pány spolehnutí? Určitě ne. Mění si krále, jak je napadne, a za čtyři roky, při-znejme si to, nebyli zrovna nadšeni vládou německých poruč-níků. Fridrich a Korutanský skrblit nebudou. Tak radši opatrně. Lepší jistý přítel, který uděluje léna, než ty sám kdoví jestli.

Uznal to. Nerad, ale uznal. Aspoň se starost zmenšila a na slavný boj o císařství stejně nebylo v dohledné době pomyšlení. Sám papež měl teď z Lucemburka skoro stejnou hrůzu jako kdysi ze Štaufů. Císař, který papeže neposlouchá a spolčuje se proti Neapoli i se sicilskou štaufskou zmijí! Kdo? zeptal se jen. Petr z Aspeltu s nevídanou obratností vytáhl ze zásuvky mladšího falckraběte Ludvíka Bavora a Waldemar se vrátil do mohučského tábora. Falckrabí Rudolf samozřejmě nepůjde proti bratrovi. Kolínský arcibiskup zůstal sám.

Nezůstal. V nejnevhodnější chvíli se falčtí bratři zase nepohodli a Rudolf se vyslovil pro Fridricha. Co na tom, že Jan s Balduinem zmáčkli z Lucemburska válečnou silou Kolín, že nešťastný arcibiskup se nemohl ani hnout, natož se dostavit k volbě. Co na tom, že to byla fraška k popukání a z hlasů odevzdaných pro Fridricha byly platné stěží dva. Dva římští králové byli zvoleni a o platnosti volby rozhodne síla zbraní. Pět platných hlasů pro Ludvíka se může snadno zmenšit k nepoznání, zvítězí-li Habsburkové v poli. Český hlas Jindřicha Korutanského bude pak platit víc než Janův a ctižádostiví braniborští a saští příbuzní, kteří v té naději přijeli k Frankfurtu volit, budou dodatečně uznáni jako praví a jediní nositelé kurfiřtského hlasu. Pět proti dvěma tak jako tak. I když je mohučský arcibiskup oprávněn vést frankfurtskou volbu, v Kolíně zůstává korunovační právo a arcibiskup přechovává korunovační klenoty, aby je v Cáchách vsadil na hlavu nového krále. V Cáchách byl sice korunován Ludvík, ale mohučským arcibiskupem a nepravou korunou, zatímco Fridricha ozdobil říšskými skvosty oprávněný

arcibiskup kolínský, ale jen v Bonnu. Ludvík byl na tom nepochybně lip. Také ho uznávalo více pánů a mezi nimi i ten nej-mocnější, skutečný český král Jan Lucemburský. Ale válečné štěstí bývá vrtkavé a celá říše k otázce panovníka už zlhostejněla. Dalo se žít i bez krále, a v lecčems lip. Budou-li korunované hlavy válčit mezi sebou, těžko se mezi nimi najde sebevrah, který by se odvážil být přísný na knížata.

Jana z vyhlídky válečných sporů hlava nebolela. Spíš naopak.

Šarvátky s kolínským arcibiskupem ho rozjařovaly a krátce před volbou zajel na skok do Čech, aby tu sebral mocnější válečnou sílu, jako by před Frankfurtem mělo dojít spíš k bitvě než k slavnostnímu volebnímu roku. Petr z Aspeltu jevil jistou pochybnost, ale zbytečně. V Čechách byl klid. Úsilí o říšský trůn nebylo vhodné rušit vnitřními spory. Všichni to věděli a čekali. A i když při Janově překotném verbování bylo zřejmé, že uchazečem o římskou korunu už není sám, shromáždil na tisíc rytířských kopí bez slůvka odporu. Jeli s ním všichni. Valdek, Bohuslav z Boru a mnozí jiní, dokonce i Jan z Vartemberka. Chyběl jen maršálek. Zaspal u krásné vdovy? Nebo schválně?

Jan si tím dodnes nebyl jist. Mrzelo ho to, ale obešel se. Stejně se neválčilo. Jen vyplenili krajinu kolem Frankfurtu a nešťastní volitelé Fridricha Rakouského, kteří si proti tak znamenité síle netroufali ani přes řeku, strávili týden jen o krmné řepě a hned v noci po své podivné volbě se rozutekli. Ani nestačili strhnout stany. Představa hladového Jindřicha Korutan-ského rozveselila zejména české rytíře. Pán z Lipé si ten žert nechal ujít. Proč?

„Chtěl jsem tě ustanovit hejtmanem," řekl Jan vážně po kratičké odmlce. „Ale nepřijel jsi. S Bertholdem z Henneberka a s Petrem z Aspeltu jsem se mohl domluvit. To mi vyčítáš?"

„Nevyčítám ti nic. Jsi můj král."

„Na Moravě mi řádí Matůš Trenčianský. Znojmo má v zástavě Habsburk. Je jen otázka času, kdy se spojí. Myslíš, že je to k smíchu? Ted? Chcete, aby se vrátil Korutanec? Proč nechceš sebrat hotovost?"

„Já?“ podivil se Jindřich. „Slyším to od tebe ...“

„Poprvé!“ vybuchl král. „Dost. Dost už, prosím. Půjdeš?“

„Samozřejmě, že ano, přeješ-li si. Jen maličkost. Zajímá to spíš ostatní pány. Hotovosti budu velet já - nebo tvůj hofmistr?“

„Já sám,“ prohlásil Jan a zamračil se. „Vy oba ...“

„Ne,“ řekl Jindřich ostře. „Oba ne. Válečné tažení, můj králi, je věc nákladná, a živit smečku nenasytných vyděračů je zbytečné. Byl jsem dost dlouho podkomořím, abych věděl, že něco takového neunese ani tak bohatá země, jako je naše.“

„Co máš proti panu z Weilnau?“

„Osobně proti němu nic. Jen proti zbytečnému úřadu hofmistra, který zastává Němec. Pokládal jsem to za vtip, když on poručil mně, *mně,* maršálkovi, jakési tažení, o kterém jsi jednal jenom s Němci v radě. Bez žoldu, samozřejmě, jde-li o obranu země. Ne jejich země. Proto jejich výlohy komora uhradí.“

„Platil bys zeměpanskou výzvu, kdybys byl podkomoří?“ vybuchl Jan.

„Ne. A taky bych neplatil cizí příživníky. Jenomže v Čechách není podkomoří. Jen lucemburský úředník Walter z Castellu.“

Jan pohlédl krátce na Elišku. Čím déle se dívala na rozhorleného pána z Lipé, tím víc se z její tváře vytrácela přísnost. „Proto se straníš mne i mého chotě?“ zeptala se skoro bez hněvu. „Jen proto, ano?“

Chvíli bylo ticho, jako ostatně vždycky, když nečekaně zazněl ten vroucí sytý hlas. Jindřich, který už pětkrát proklel všechny krále světa, byl najednou znovu dojat jeho líbeznou čistotou.

„Nestraním se tě,“ řekl a zaznělo to něžně. „Vůbec ne. Jenom se nepamatuju, kdy jsi mne naposled přivítala vlídnou tváří. Ti páni, kteří se mi nelíbí, se asi líbí tobě. Nebo ne?“

Jan vycítil, že nemůže očekávat podporu své choti, a ostatně neměl velké nadání k trvalé přísnosti. Pána z Lipé měl vždycky rád a sebevětší drzost od něj nikdy nevyzněla sprostě. Měl jistě důvody se horšit na krále, který jen sliboval a nikdy nestál v slovu.

„Vyber si," řekl smířlivě. „Chceš-li být raději podkomořím ... Ale dvojí nejvyšší úřad v jedněch rukou je snad moc."

„To určitě. Jsem rád, že to uznáváš, můj králi. Podkomoří a moravský hejtman je vskutku moc. Přesto obojím je pán z Castellu už dva roky. Nemluvím za sebe. Měl bys vyslechnout i ostatní pány. Jsme všichni zajedno. Pražský biskup, a dokonce i můj švagr Vilém z Valdeka ..."

„Až se vrátíme z Moravy ...," začal král.

„Ne. Hned." Jindřich zahlédl novou chmuru na Eliščině čele a veden šťastným vnuknutím vstal a padl před ní na kolena. „Milosti," řekl vřele, „ty jsi dědička české země. Za tebe bojujeme. Za tvého syna, který bude Lucemburk i Přemyslovec. Za tvého chotě, kterého český národ touží milovat a kterého dosud nespatřil za hradbou cizinců. Chceme ji rozlomit, protože milovat ho je snadné. Vím to dobře a víš to i ty."

Manžel Přemyslovny, pomyslel si Jan trochu trpce. Už jsem jím zase a ničím víc. Možná je tady potají s námi přítomen i příští český král, který bude víc jejich než já. Budiž. Je to můj syn. Královská koruna zůstane Lucemburkům a vlastně má větší cenu než ta říšská. V Čechách přechází trůn vždycky z otce na syna.

„Mlč, drahá," řekl tiše a položil ruku do Eliščina klína, aby byl blíž tomu, v jehož jménu byl odhodlán se stát skutečným králem Čechů. „Není třeba, abys mě prosila. Nebudu odkládat rozhodnutí, jsou-li všichni tví věrní v tom zajedno. Vstaň, pane z Lipé. Říkám ti tedy poprvé a naposledy, že jsem' ochoten okamžitě splnit všechny spravedlivé požadavky, dokážeš-li zajistit všechno do měsíce. Vyrazíme ihned, jakmile..." Podíval se na zardívající se Elišku a polaskal ji očima. Za měsíc. Jistě věděla, co tím chtěl říci, ale přesto dodal slavnostně: „Až ce narodí můj syn."

Petr z Rožmberka stál u ústí úzké tmavé šachty a zachmuřeni se díval, jak v ní bublá zpěněná kalná voda, když se nad ním zastavil kůň pána z Lipé.

„Proč nejsi ve zbroji, pane z Rožmberka?“ zeptal se maršálek přísně. „Chodíš až k hradbám. Občas střílejí.“

„Jen občas, pane,“ usmál se Petr. „Je moc horko.“

„Jsi neopatrný.“

„Asi ano. Ale mívám štěstí.“

Jako na potvrzení jeho slov zabzučel v uctivé vzdáleností osamělý šíp a padl do suché trávy. Jindřich si povzdechl. Když byl tak mladý jako Rožmberk, dělával to také. Ještě nedávno. Jenomže tomu, kdo přihlíží z dálky, je rázem jasná celá nesmyslnost troufalé vyzývavosti, která lže hrdinství. Dlouhé obléhání je ovšem nuda a být rekem je slavné. Jenže být mrtvým rekem pro nic za nic je hloupé a zbytečné. „Cos chtěl až tady? Před vedrem se můžeš schovat do stínu, děláme to tak chvílemi všichni. Pojd se mnou. Je opravdu k padnutí.“

„Chtěl jsem do štoly se svou družinou,“ vysvětloval Petr, zatímco kráčel podle Jindřichova koně k nedalekému lesíku, nt jehož krajích polehávala valná část obléhatelů. „Kdyby ji vykopali rovnou šikmo vzhůru, voda by neškodně vytekla. Co jsem se jim to navykládal! Jenomže je možná těžké v té tmě držet směr. Šli dolů hned zkraje. Myslel jsem, že v nejhorším prokopeme strouhu, ale uhnuli asi ještě jednou. Můj panoš se potopil a vylezl výš a znovu narazil na vodu. Jeden havíř tam zůstal.“

Jindřich sňal přílbu a pohlédl na strmou hradbu. „Kde k čertu pořád berou tu vodu!“ řekl zlostně. „V takovém suchu! Naše jediné ztráty jsou utopení. Přitom pitnou vodu odměřujeme na žejdlíky. Ta jejich studna je k nevyčerpání.“

Leželi před Holiči řadu úmorných dnů. V letním parnu vojsko už nadobro zlenivělo. V červnu to ještě šlo. Veselí dobyli útokem, jak se sluší, a řadu tvrzí jednu po druhé. Z některých Uhři utíkali sami. Měli se spokojit. Holič je na uherské straně a stejně by ji držet nemohli bez řádné mírové smlouvy, které předchází skutečná válka. S kým? S uherským Karlem Robertem měl Jan mír a Matúš Čák Trenčianský, který ovládal uherskou Horní zemi, byl se svým králem sice znepřátelen, ale hranice je hranice a v těchto místech nebyla

sporná. Tok Moravy ji vyznačoval bezpečně. S posvátným právem obrany země jako by je opustilo i válečnické štěstí. Holič čas od času bývala ovšem v českých rukou a mladý král se nemohl nabažit boje. Překročili tedy Moravu a teď tu trčeli. Hradba prvnímu náporu odolala. Havíři, které přivolali, ji podkopávali čím dál s menším nadšením. Obránci zalévali štoly vytrvale vodou. Ten dnešní mrtvý zdaleka nebyl první. Bujní mladí páni jako pán z Rožmberka ovšem toužili proniknout za hradby a proslavit se válečnými činy. Anebo přijít o hlavu. Stárnu, pomyslel si Jindřich mrzutě. Už počítám úzkostlivěji padlé než tvrze, dobyté z rukou nepřátel. Prozíravý vojevůdce. Kdysi hrdina.

Podíval se dolů na Petra, který teď umlkl a v jakémsi zadumání šel mlčky vedle jeho koně. Bůhvíproč se přidržoval třmene, jako by bezděčně hledal důvěrnější dotyk, když jezdec v sedle sám byl mimo jeho dosah.

„Chceš se mnou mluvit?“ uhodil znenadání.

„Já?“ Petr zvedl hlavu a udiveně zamžikal. Vlastně.....Ano,

chtěl jsem, ale ... Na to je čas, až se budeme vracet.“

Ve stínu prvních stromů Jindřich seskočil s koně. „Najednou je čas,“ řekl jízlivě. „Vídali jsme se, pane z Rožmberka, dost často v Praze. Nikdy ses nezmínil ani slovem. A najednou jsem se před odjezdem dověděl, že jsi mě hledal v Zitavě.“

„Dvakrát,“ přiznal Petr tiše a odvrátil oči.

„Proč?“

„Tak. Měl jsem náhodou cestu kolem. Nebylo to nic důležitého. Jen jsem chtěl zavítat.“

„Jsi důvtipný muž, pane komoří,“ řekl studeně pán z Lipé a znělo to nadmíru odměřeně. „Těžko si mohu namlouvat, žes nepochopil, že si rozhodně nepřeju, aby ses s mou dcerou setkal dřív než...“

„Než při svatbě? To přece nemyslíš vážně. Mám-li se zalíbit tvé dceři, musíš mi k tomu dopřát čas.“

„Nechci nic vyčítat. Ani připomínat možná bolestné chvíle.“ Pán z Lipé odvrátil pohled a zadíval se znovu k Holiči. Nedobytné hradby jako by se v úpalu chvěly, jen se rozsypat. Povzdechl si.

Mravokárce. Milenec hradecké královny. Jenomže tady jde o štěstí dítěte. „Už jednou jsi porušil to zasnoubení," řekl tiše. „A já nemám dosud jistotu, že to neuděláš podruhé. Anna už není dítě. Nechci ji zmrzačit, ani dát do kláštera. Mám slib. Ale ne tvůj."

„Jaký slib?" zeptal se Petr a dobrá pohoda ho opustila.

„Ze už ji neuvidíš."

Chvíli mlčeli. „Nebudu se ptát koho," řekl pak Rožmberk. „Bylo by to směšné. Ne, neuvidím ji, pokud je na mně. Přísahám, že sám ze své vůle ji už nikdy v životě nevyhledám. Tvou dceru jsem ochoten a doufám schopen milovat a ctít, jak jenom dívka jako ona očekává."

„Měl jsem dřív pocit, že se mi vyhýbáš úmyslně."

„Byl jsem přece v Zitavě," připomněl Petr.

„Ano. Aby ses rozhodl, až ji uvidíš. Jenomže pro ni pak třeba bude pozdě."

Petr usilovně zahnal Violin stín. „Jsem rozhodnut," řekl a usmál se. „Je-li to třeba opakovat, ze srdce rád a upřímně tě sám znovu prosím o tvou dceru. Byla to vůle mého otce a teď je to i má."

Sběrači věna, pomyslel si Jindřich posměšně, zatímco otcovsky poplácal Petra po rameni. Je stejný jako starý. Konečně... Já jsem se taky ženil kvůli věnu a do lásky jsem se jen vemluvil. Kéž se mu to podaří aspoň tak dobře jako mně. Anna je pu-tička. Poddajná. Vůbec ne jako její matka. Bude s ní mít život jako v ráji. Snad to ocení.

„Kdykoli vás vidím pohromadě, domlouváte se o té svatbě," promluvil vedle nich král, který se před chvílí přiblížil a zachytil Rožmberkova poslední slova. „Je to pokaždé táž dcera, pane z Lipé, nebo vždycky jiná?"

„Táž, Milosti," odpověděl Jindřich a dal si pozor, aby nebylo znát, jak nemilé mu je to vyrušení. Byl by si rád s Petrem promluvil důvěrněji. Vyhledat příležitost nebývalo snadné a Rožmberkovi to vždycky trvalo, než rozvázal. „Až se vrátíme, vezmu tě s sebou do Zitavy, pane komoří. Myslím, že už je nejvyšší čas."

„Budu se těšit." Petr se uhlazeně uklonil a obrátil se k odchodu.

„Zbroj, nezapomeň!" zavolal za ním pán z Lipé. Díval se, jak odchází, a statečně se pokoušel zahnat bezdůvodný neklid. Spojení s

předním pánem z Růže bylo důležité. Byl v přízni, zajisté. Ale kdoví který čerchmant kdy poruší současnou jednotu. Hned Vilém Zajíc například si ukousl z nového krajíce určitě menší sousto, než čekal. I on se hladově pachtil po některé nejvyšší hodnosti. Nejvyšší maršálek a podkomoří. Leckomu se to možná nezdá spravedlivé. To zaváhání před jeho jmenováním Jan určití neměl ze sebe. Paní z Rožmberka. Zní to krásně, ale ... Je přece jen o deset let starší než ona. Já vlastně taky, uvědomil si s údivem zrovna ve chvíli, kdy se nad ním znovu ozval král, jako by četl jeho myšlenky.

„Kolik je ti vlastně let, pane z Lipé?“

„Šestatřicet, Milosti,“ odpověděl poněkud kysele.

„Šestatřicet!“ opakoval Jan s údivem. „Jsi jenom o dva roky mladší, než by dnes byl můj otec.“

„Připadám ti tak?“

„Ne, vůbec ne. Kdepak!“ Jan se rozesmál. „Jsi docela jiný!“

Jindřich zrudl. „Ovšem, císař a úředník. To není srovnání, pravda?“

„Tak jsem to nemyslel. Jenže mi připadá, že věkem patříi spíš ke mně než k němu. On byl... Prostě byl otec. Často se mi zdál vzdálený.“

„Věkem I“ Jindřich se usmál trochu melancholicky. „Mohl bych být tvým otcem, kdybych si pospíšil jako ty.“

„Žertuješ. Pospíšil sis víc.“ Jan se zamračil. „V mém věku jsi syna už měl.“

Nešťastné dítě! Uplakaná Eliška, od které Jan odešel poněkud zhurta. Pán z Lipé byl v přízni natolik, že krále doprovázel až k jejímu loži. Chvíli se zdržel. Rozdurděný kohoutek mu připadal nespravedlivý. Druhá dceraI Každý král potřebuje dcery. Pro vhodné vdavky jich není nikdy dost. A následník... V devatenácti to není žádné neštěstí. - Nikdo ji nebude mít rád, vzlykala. Ty, jako on. Všichni. Následník! Dokud se nenarodí, ani on, ani já nemáme jistý český trůn. Je to tak, vid? - Není, pokusil se ji uklidnit, ale neposlouchala ho. - Chudinka, řekla s pohledem upřeným na drobnou tvářičku. O to ji musím mít já raději.

„Mám čtyři syny a tři dcery," usmál se smířlivě. „Není to nesnadné. A má choť byla o šest let starší než já."

„Ledová panna," zahučel Jan zlostně. „Mám to zapotřebí? Objetí bez ohně a dcery, dcery, dcery. Možná, že je to tím. Tvá choť, řekni mi, byla vášnivá?"

„To záleží na muži," odpověděl Jindřich nemilosrdně. „Byla také panna, samozřejmě. To vznešené dívky při sňatku bývají. Byl jsi tím okouzlen. Nejednou jsi mi opakoval, že nesnášíš děvky. Chceš snad, aby se chovala jako ta z hospody? Je královna."

„A Přemyslovna. Ano. Myslíš, že jsem se nesnažil? Má vina, říkáš. Asi to nedokážu. Cudná po čtyřech letech manželských objetí! Asi bych radši byl milenec než manžel. Asi bych... Spal jsi s Gertrudou?" zeptal se bez přechodu.

„To už je dávno."

„Nechal jsi ty ji, nebo ona tebe?"

„Už ani nevím. Tak - přešlo to samo."

„S Eliškou to přešlo taky samo," povzdechl si Jan. „Líbával jsem Gertrudu jako kluk. Neznal jsem vůbec nic ze hry lásky, a přesto dodnes cítím v rukou to vláčné prohnutí jejího těla, ze kterého šla hlava kolem a člověk by nejradši... Ona to nedokáže! Je jako socha. Nepoddajná. Přísná. A myslí. Ona pořád přemýšlí."

„To přece nemůžeš vědět."

„Vím to. Jednou dokonce promluvila. Ve chvíli, kdy jsem se právem mohl domnívat, že touha se konečně přikradla i k ní. Promluvila! Ne vzdech, ne slovo lásky, ale... A z takového objetí se nemá pak narodit zase jen dcera!"

„Myslel jsem, že je mezi vámi všechno v pořádku," řekl Jindřich tiše při vzpomínce na jarní rozhovor.

„Bylo. Dokud jsem se domníval, že to bude syn. Už jsem se smířil s chotí Přemyslovnou. Není jediná na světě. Rozumní muži to jinak nedělají."

„Byl jsi jí nevěrný?"

„Samozřejmě. Copak jsem kleštěnec? Ani ty přece nejsi věrný své Rejčce a ona tobě taky ne. Co je ti?"

Jind

řich zalapal po dechu. „Nic," řekl konečně.

„Pobuřuje tě to, ano? Nevěrný Přemyslovně! Vida. Víš, co to bylo?"

„Co?"

„Co mi řekla. Jen si to představ a pak sud. V té nejvrcholnější chvíli. Právě v té, rozumíš? Najednou povídá: Habsburk Fridrich bývá často v Hradci."

„Ne!" vydechl Jindřich ustrnule.

„Ano, právě tohle. Kdyby aspoň myslela na lásku! Ale ne, ona jen přemýšlí, kdo všechno hodlá uchvátit její vzácný přemyslovský trůn. Stačí snad Jindřich Korutanský, ne? Ještě hradecká královna! I kdyby jezdil, měl by proč. O tom víš svoje lip než já. Je královna, říkáš. Vidíš, Rejčka taky, a přesto by mě nikdy nenapadlo, že s Habsburským Fridrichem se smlouvá o moc v Čechách. A jsou-li milenci..."

„To je lež!" vybuchl Jindřich. „Nejezdí tam. Nikdy jsem ho neviděl."

„Ted jsi mě málem přesvědčil!" rozesmál se Jan. „Za chvíli budu věřit, že Eliška má proč bát se o korunu v každičké chvíli dne i nejmilostnější noci. Rozhořčil ses, jako bys měl špatné svědomí. Ne. Říkáš-li, žes ho neviděl, nejspíš tam nejezdí. Býváš tam příliš často, než aby ti mohl uklouznout. Odvolávám to. Třeba ti není nevěrná a ty jí taky ne. Třeba je skutečně něco jako láska. Nech mě věřit, že svět není plný jen Elišek a Valdeků." Povzdechl si. „Svou choť ještě snáším nejlíp, když k ní přijdu od obzvlášť sprosté děvky. Vymyslel sis to tenkrát dobře. Jenomže mi to nestačí. Špína a led. Já miluju krásu. Chtěl bych aspoň jednou ... Proto jsem si asi vzpomněl na Gertrudu. Já ..." Překvapeně se podíval na šíp, který zasvištěl těsně kolem nechráněné Jindřichovy hlavy, a zmlkl.

Jindřich jednal dřív, než si uvědomil, co se děje. Vyhoupl se do sedla téměř současně s tím, jak jeho přílba bezpečně dopadla na své místo. „Zpátky!" zařval a vjel do zmateného hloučku, který prchal od hradeb. Liják šípů zesílil a všude kolem bylo slyšet jekot a řev neviditelných útočníků. Pán z Lipé uštědřil holou dlaní i pěstí

několik pádných ran a pak teprve navlékl železnou rukavici a vytasil meč. Zmatení pěšáci se zastavili, ale na všech stranách jiní utíkali dál. Rytíři ve spěchu sedali na koně. I Jan se vzpamatoval a třesoucí se rukou se pokoušel zachytit třmen vyděšeného koně.

„Ke králi!“ houkl Jindřich. „A zastavte ty blázny!“

Několik rytířů se rozjelo k Janovi. Kdosi konečně vztyčil královskou korouhev. Teprve se stavěli do šiku, když z lesa proti nim vyrazila vyjící uherská jízda. Trenčianský pán se vydal na pomoc ohroženému městu.

Jindřich stál uprostřed volného prostranství jako na kolbišti. Zaslechl Vartemberkův rozčilený hlas. Musím se vrátit do řady, nebo mě smetou. Anebo... Poslušen náhlého nápadu pobídl koně a vrhl se útočníkům vstříc daleko před ostatními. Blahoslavená chvíle nebezpečí, která proměňuješ stárnoucího žárlivce v mladého blázna! pomyslel si rozjařeně v tom bezdechém okamžiku, než se kolem něj sevřel šik nepřátel. Jen se dívejte. Dívejte se na pána z Lipé. Aspoň zapomenete utíkat. Ostatně železný rytíř proti lehké jízdě má naději i sám, když mě nestrhnou s koně.

Nepřitáhl uzdu. Řítil se nepřátelským houfcem a sekal kolem sebe jako zběsilec. Cítil je i za sebou. Obraceli koně, aby jim neunikla snadná kořist. Jediný! Poslední dojížděli. Jejich množství nebralo konce. Byl obklíčen, ale řítil se dál. Pustil uzdu, chopil se štítu a odrazil dorážející ruce. Jeho kůň, který vycítil myšlenky svého pána z nepatrného stisku kolen, vyrazil zběsile vpřed, zatímco Jindřichův meč kosil krvavou brázdu po druhé straně. A najednou byl venku, za nimi. Než se stačil vzpamato-vat, zaplavili ho znovu, jak se hnali zpět. Zakolísal. Mezi pláty zbroje pronikl krátký meč, ale jen letmo vyryl mělkou rýhu napříč jeho hrudi. Bolest ho rozzuřila. Tal vpravo, vlevo, a najednou si uvědomil, že jeho rány stíhají nejvýš záda prchajících. Nikdo se nebránil. Ve zvířeném prachu nebylo vidět na krok. Bez výstrahy se srazil s koněm Oldřicha Pluha, který mu spěchal na pomoc. Náraz je oba skoro omráčil. Zůstali vzadu za skupinou rytířů, která pronásledovala uprchlíky. Teď je předjela

česká lehká jízda. I zahanbení pěšáci v běhu klopýtali, jak pádili s divokým řevem za nepřítelem, jako by ho mohli dohonit.

„Trubače!“ přikázal Jindřich udýchaně Oldřichovi. „Rychle!“

„Jsi raněn, pane,“ řekl panoš při pohledu na krev, která se řinula zpod zbroje. „Přivedu ranhojiče. Pomohu ti. Pojd...“

„Trubače, k ďasu!“ zařval Jindřich. „Dej troubit k ústupu. To ostatní má čas.“

Odmítl odložit zbroj. Věděl, že sedlá krev vypadá hrdinštěji než bezvýznamný šrám, a správně tušil, že se Jan bude hněvat.

„Který pitomec troubil k ústupu!“ křičel zlostně král, který se vracel mezi posledními po nezdařeném pokusu strhnout je za sebou. „Který zatracený blázen ...“

„Přikázal jsem to,“ řekl pán z Lipé a popojel mu vstříc.

„Proč zrovna teď? Mohli jsme ...“

„V nejlepším případě zabloudit v lese,“ usmál se Jindřich. „Milosti! Uherskou lehkou jízdu nemůžeš dohonit, jestli skutečně prchá. A jestli ne...“

„Jestli ne, tak co? Chceš zůstat jediným hrdinou dneška?“

„Není hrdinství padnout do zálohy a nechat vydrancovat opuštěné ležení,“ odpověděl Jindřich klidně. „Slyšel jsem vyprávět o jedné slavné bitvě krále Přemysla. Začala nedobře. Hrstka Kumánů přepadla tábor a Rakušané se za nimi pustili jako blázni. V rokli je porubali do jednoho.“

„Díky za poučení,“ řekl Jan nevrle. „Nikdy jsem neočekával, že se snad mohu vyrovnat vašim Přemyslovcům.“

„Také tvým, Milosti. Tvoje choť ...“

„Je Přemyslovna. Ano.“ Jan sňal přílbu a otřel si upocenou tvář. Vypadal podrážděně.

„Pronásledovali vrahy,“ pokračoval Jindřich nevzrušeně, „ale překazila to bouře. Zrovna jako dnes.“

Král zvedl překvapeně hlavu. Kolem žhavého slunce se skutečně stahovaly černé mraky. Z ničeho nic se zvedl vítr a v té chvíli se slunce zatmělo. První veliké kapky dopadaly na žíznivou zem. „Do

stanů,“ zavelel král mrzutě a popohnal koně k ležení. Jindřich ho následoval.

„Hněváš se a nemáš proč,“ řekl mírně. „Vidíš to přece sám.“

„Ovšem.“ Jan se ovládl a podařil se mu jakýs takýs úsměv. „Velice rozumné. Ale od tebe bych čekal trochu toho krásného bláznovství.“

„Copak by na mém místě udělal tvůj arcibiskup?“

„Ten! Je kněz a stařík. Nesrovnávej to.“ Nebe se otevřelo sinavým bleskem přímo nad jejich hlavami a okamžitě se roz-burácel hrom. Jan seskočil u stanu s koně, nastavil tvář dešti a začal odkládat zbroj. V okamžiku byl promáčen na kůži. „Eliščin otec se prý bával bouřky,“ vykřikl výsměšně do hučení větru. „Ne, nejsem Přemyslovec. Vůbec ne.“

Jindřich sesedl trochu těžkopádně a ukryl se ve vchodu královského stanu. Oldřich Pluh, který je sledoval, z něj opatrně snímal potřísněné pláty. Jan se konečně nabažil osvěžující sprchy, vběhl do stanu a otřásl se jako zmoklý pes. „Jsi raněn!“ zvolal překvapeně. „Proč jsi to neřekl?“

„Nestojí to za řeč. Zajdu za felčarem, jen co domluvíme.“

Jan se zarazil. „O čem chceš mluvit?“ zeptal se upjatě.

„Já?“ podivil se Jindřich a zahnal Oldřicha do deště. „Myslel jsem, že ty. Říkal jsi cosi o Gertrudě, než nás vyrušili.“

Jan chvíli mlčel. „Jsi zvědavý?“ zeptal se pak vyzývavě.

„Vůbec ne. Začal jsi přece sám. Měl jsem pocit, že se chceš vypovídat.“

„Ne.“ Znělo to úsečně. Král si ho změřil přimhouřenýma očima, jako by se sám sobě podivoval. „Jsi nebezpečný člověk, pane z Lipé,“ řekl lenivě. „Bůhvíproč mě ponoukáš k žvanivosti. Nebylo to prvně. Kdybys věděl, jak jsem si odporný.“

„Dobrá. Zapomeň na to, já už nevím nic.“

Jindřich sehnul hlavu a vysoukal se ven. „Kam jdeš?“ zarazil ho Jan.

„Seženu pár chlapů, aby kopali strouhy, nebo uplaveme.“

Měl pravdu. Říčka pod nimi už hučela jako veletok. Ani hluboké strouhy nestačily odvádět vodu. Druhý den ve stanech čvachtalo bláto. Rozdělat oheň nebylo pomyšlení. Vojáci, kteří předtím nadávali na sucho, teď spílali vytrvalému dešti. Těm v městě bylo lip. Ještě jednou se pokusili v hustém lijáku ztéci hradbu, ale stejně zbytečně jako dřív. Obránci s odražením útoku ani neměli mnoho práce. Král chodil táborem v promočeném plášti a tiše zuřil při pohledu na zplihlé korouhve.

„Neměli jsme se tu zdržovat," řekl zarytě maršálkovi, který ho se značným sebezapřením doprovázel. Před očima měl neodbytnou vidinu suchého hradeckého lože. „Obejít tu zatracenou Holič a táhnout dál. Viděl jsi ty jejich bojovníky. Stačil jsi na ně málem sám. Utkat se s Trenčianským v poli..."

„Nezjevil jsi mi, že chceš dobývat Horní zemi," utrousil Jindřich mrzutě. „Panská výzva chrání jen vlastní zem. Musel bys najímat. Máme tu všeho všudy pár žoldnéřů z Lucemburska."

„Rekl bys tohle Přemyslovci?" rozlítil se Jan.

„Jistě ne. Ten by znal své vlastní zákony. Před velkým tažením se vždycky verbovalo."

„Přesto jsi odmítl námezdníky z říše."

„Ti by nepřišli zadarmo ani sem. Nač si stěžuješ, Milosti? Překročili jsme přece i Moravu, a bez řečí. A čekáme, i když každý z nás má tisíc chutí vrátit se domů, a přestože nevíme, na co."

„Ty také nevíš?"

„Ale ano. Když budeme dost vytrvale harašit zbraněmi, musí se trenčianský hrabě pokusit o dohodu."

„Anebo o bitvu," vyhrkl Jan s nadějí.

„Doufám, že není takový blázen," řekl pan maršálek suše. „Nemyslím, že naše vojsko zrovna teď hoří bojovností."

Poslové skutečně přijeli, přivítáni málem provoláváním slávy. Jan, který už toho měl také dost, bez řečí přistoupil na nabídku smírčího soudu k urovnání pohraničních sporů, a kázal strhnout stany. Byl nejvyšší čas. K dešti a zbloudilým šípům se připojil i hlad, protože vázl přísun potravin. Dováželi je z Brna a přes rozvodněnou

řeku to zhusta nešlo. Po okolí už nebylo co brát. Mladý král se mračil jako das, ačkoli mohl být spokojen. Účelu bylo dosaženo. Východní hranice byla pro tu chvíli bezpečná a Jan z Vartemberka, moravský podkomoří a hejtman, se postará, aby tak zůstala.

Jenomže nebyly slavné boje. Slavný boj svedl jenom Jindřich z Lipé v té chvíli hrozící pohromy. Ano, mohlo to dopadnout hůř. Dříve zamlklá hotovost obhrouble žertovala, když klouzala v přívalech deště, a vyprávěla si o přívětivém ohni a teplých postelích.

Ženy uvažují složitěji

Královna nechala pána z Lipé hodnou chvíli čekat. Přesto vlhkost z jeho pláště ještě nevyschla docela, když ho dveřník konečně uvedl dál. Pracný účes na její hlavě byl zřejmě dílem Gertrudy. Jenom zkušené oko pana podkomořího ocenilo jeho neobyčejnou složitost. Jinak vypadal nenápadně a velice jí slušel, stejně jako nádherný, neobvykle řasený šat. Jindřich pokýval uznale hlavou. Gertruda vedle ní vypadala dětsky a prostě. Měla znamenitý vkus a dobře věděla, co se sluší pro královnu a co pro její společnici. Nikdy se nedopouštěla té chyby, aby svou paní chtěla zastínit.

Eliška se usmívala. Na tohle setkání se připravovala s mimořádnou péčí a předchozí pohled do zrcadla jí dodal sebevědomí. Čekalo ji ještě jedno, a možná svízelnější. Nadřazenost, kterou vždycky cítila tváří v tvář svému choti, ji opustila od té doby, co skutečně dospěl v muže. A hlavně po narození druhé dcery. To už se ani nepokoušel být aspoň zdvořilý. Jindřich je rytíř, jehož lichotivý pohled vždycky dokáže probudit zastrašenou sebedůvěru ženy.

„Spěchal jsem, abych mohl co nejdřív složit poklonu Tvé Milosti," řekl obřadně a dodal s úsměvem: „Jsi den ode dne krásnější."

Zarděla se jako dívenka. „To tedy už brzy uvítám i svého chotě," řekla nicméně vznešeně, jak se slušelo na královnu. „Zdrželi jste se ještě v Brně, vím."

Jindřich v poslední chvíli spolkl užaslou otázku. Zajel si do Hradce a právem čekal, že král je dávno zpátky v Praze. Hromská práce. Zklamaný válečník moc nepospíchal do manželského objetí. Prostě někde zůstal trčet cestou, a nejspíš u ženské.

„Rozloučili jsme se ještě na Moravě," prohlásil opatrně. „Jednání s trenčianským hrabětem je zdlouhavé."

Jestli Eliška pocítila zklamání, nedala to znát. „Nevadí," usmála se. „Ráda vidím i tebe, pane z Lipé. Je to už dávno, co jsi mě navštívil jenom sám od sebe."

Vlastně měl proč cítit se uražen, pomyslela si smířlivě. Nemohl vědět, že se na něj mračím jen kvůli *té*. Dopustila jsem, aby mu Jan vzal úřad a nechal správu země v rukou cizinců. Od Přemyslovny, které dobyl trůn, mohl právem očekávat víc. A jestli je tady už před Janem, jistě se ani nezastavil v Hradci. Všechno se změní. Nesmím být tak nesmiřitelná. Nemohu přece zůstat sama, ted, když Jan ...

„Postrádala jsi mě?" zeptal se tiše.

„Velice."

„To je mi líto. Netušil jsem to."

Zavadil pohledem o Gertrudu. Eliška se dovtípila. „Nech nás o samotě," přikázala jí.

Jindřich sledoval Gertrudu očima, dokud se za ní nezavřely dveře. „Díky. Dávno jsme spolu nemluvili sami dva."

Dávno, uvědomila si s úžasem. Co jsem královnou, tak vlastně ne. Naposledy ... Ano, to jsem se ho ptala, jestli je *jejím* milencem. Rekl, že ne, a nelhal. Nejspíš ne. Lže jenom nerad. Co by mi odpověděl dnes?

„Asi jsme si neměli co říci," odpověděla trochu upjatě. Mám se ho zeptat? Ne. Radši ještě ne.

„A přece to bývalo tak snadné," promluvil rozechvěle. „Vždycky jsem měl na mysli jenom tvé štěstí. Dnes stejně jako tenkrát... Ale..."

„Co se změnilo?" zeptala se vroucně.

„Jsi královna. Nepotřebovalas mě."

Jsi. Nepotřebovalas. Ten rozdíl časů Elišku upoutal. Pán z Lipé vypadal trochu nesvůj i přes svou dokonalou přetvářku. Ale zná-vala ho až příliš dobře a měla bystrý zrak. „Mluv," řekla trnouc. „Ty jsi nepřišel jenom tak."

„Ovšemže jenom tak," vykřikl s věrohodnou upřímností. „Přece mě znáš. Nepatřím mezi pokrytecké prosebníky. Když něco chci,

řeknu to přímo. Přišel jsem výhradně kvůli tobě a nebudu ti předkládat žádné žádosti.“

Chvíli ho upřeně pozorovala. Jsi milenec hradecké královny? Ne, ani teď se nezeptám. Chci vědět, co mi hrozí.

„Něco tě tísní,“ prohodila lchce. „Máš-li nějaké starosti, mluv, uleví se ti. Jsi s přítelem.“

„Ano.“ Neřekla s přítelkyní. To je dobře. Snad si to mohu dovolit, aniž by, jako kdykoli dřív... Je to tak zatraceně trapné, vůči ženě. Škoda, že Eliška nemá ráda Richenzu. Ta by to dokázala. Jenže od ní... Musíš sám, řekla mu vážně v Hradci, když se jí svěřil. Ale nevím, má-li to nějaký význam. Chudák Jan. - Chudák je ona, vzbouřil se. Muž přece... - Ano? přerušila ho výsměšně. Přijel bys do Hradce víc než jednou, kdybych se chovala jako ona?

Představil si sladkou hrůzu těch nemilosrdných závratí, v nichž se zastavoval dech i rozbouřené srdce jako před smrtí, a mučivý zášleh touhy ho ovál dechem marnosti. Ne, tohle ona nedokáže. Zahnal vtíravou vzpomínku a uvolněně se usmál. Žádná to nedokáže. Jenom jediná. Všechny ostatní... Proč by Eliška nemohla být aspoň jako ony? Není to přece tak nesnadné. Její číhavý pohled ho vzpamatoval. Odejdi, Richenzo. Mohla by poznat, že jsi s námi.

Jsi milenec hradecké královny? Užuž to skoro vyslovila, když znovu promluvil. „Mám starosti s tou svatbou,“ usmál se.

„S jakou svatbou?“ vydechla zděšeně. Chce si snad vzít Rejčku, jako chtěl tenkrát Rožmberk Violu? Jenže *ta* by se neptala. Ne, ani on.

„Vdávám nejstarší dceru za pána z Rožmberka. Co je ti?“ přerušil se překvapeně, když sebou trhla.

„Nic,“ usmála se. „Zvláštní náhoda. Právě jsem na něj myslela.“

Zpozorněl. „Na Rožmberka? Smím se ptát proč?“

„Ale ovšem, není to žádné tajemství. Vyprávěla jsem Ger-trudě o Viole,“ zalhala si hbitě a upřeně se na něj zadívala. Dotkne se ho připomínka českého velmože, který si marně myslel na královnu vdovu? Ale pokud se něco objevilo v jeho tváři, byla to spíš úleva.

„Ano, to je právě to," řekl váhavě. Usnadnila mi to, ale... Musím. Nic jiného nezbývá. „Myslím na svou dceru. Je mladá. Nedotčená. Neprobuzená. Bojím se, že nedokáže beze zbytku uspokojit touhu tak náročného pána. A bude nešťastná. Ona především."

„Ty myslíš, že Viola a on...?" zeptala se s úžasem. Ještě se jí ta představa ani nestačila dotknout.

„To zrovna ne, ale... Choť tvého bratra je žena, která v muži budí představy - prostě všeho." Neklidně poposedl. Musím zřetelněji. Ona nechápe. „Má dcera se jí nepodobá. Nemyslím tváří. Vůbec ne. Chodí většinou jako kluk a i tak trochu vypadá. Statná. Ramenatá." Ještě že Eliška nikdy neviděla něžnou Annu, ušklíbl se v duchu. „Pan Petr není žádný mladíček a určitě nežil jako mnich. Má svoje představy, co lze od lásky čekat. A nesplní-li mu je choť, tak bude prostě chodit jinam. Jako ostatní. Jenomže pro dívku, kterou upřímně miluju a *přeju si její štěstí*, mě takový osud plní zármutkem. Jen rodit děti. Osaměle čekat na občasné manželovo objetí, které má jeho rodu přinést dědice. Bude chtít syna. Když mu ho nedá, bude přemýšlet. A hledat vinu v chladu věčně panenského objetí. Žádný muž nepřipustí svoji vlastní vinu na tom, že manželská láska zůstane jednotvárná a matná, když od svých milenek dostává víc."

Podíval se na ni. Tentokrát pochopila. Její oči byly vyděšené a obrovské. „Jak může vědět, co by ho čekalo s Violou?" pokusila se ještě o odpor. „Byla královna. Choť Přemyslovce. Nemůže přece ... jako nějaká ..."

„Být královna neznamená nebýt žena, Eliáši," řekl s bývalou důvěrností, naklonil se k ní a vzal ji za ruku. „Prosím tě, pochop to. Prosím tě!"

Rty se jí chvěly. Chtěla něco říci, ale nevypravila ze sebe ani slovo. Pustil ji a zadíval se před sebe, aby jí dopřál čas to zažít. „Viola ženou zůstala," pokračoval, jako by byla řeč jen o ní. „Navštívil jsem ji přede dvěma lety v pohledském klášteře. Září ženstvím i v hábitu jeptišky. To není dáno každé, já vím. Ale je v moci kterékoli ženy dokázat v té skryté, důvěrné chvíli..."

„Královny vdovy jsou tvoje vášeň, jak vidím," neodpustila si jízlivou poznámku. Zděšení vystřídal vztek. Na něj i na Jana, který určitě mluvil. Stěžoval si na ni. Na Přemyslovnu. Pánu z Lipé, milenci hradecké královny. Ale ještě se nezeptala. „Proč jsi byl za Violou?" utrousila jen, cupujíc roztržitě široký rukáv svých šatů.

Jindřich spolkl narážku a nehnul ani brvou. Chápal, že je ted

rozjitřená, a pokusil se tomu čelit neosobnější řečí. „Chtěl jsem jen vědět, jak to s nimi je," řekl lehce. „Rožmberk se dlouho vytáčel. Až teď najednou začal naléhat. Ovšem, je poslední, potřebuje syna. A tedy choť. Viola si ho nevezme, řekla mi to sama. Patrně to konečně vzal na vědomí." Podíval se na Elišku. Už ovládla své rozrušení a v její tváři byl jen údiv a smutek. Odhodlal se k poslednímu výpadu. „Petr je citlivý a má představivost. Věčně bude u jiných žen hledat to, o čem snil, když mu bylo sedmnáct. Je malá naděje, že se mu to nepodaří. Ne všechny ženy usilovně myslí v objetí muže na jiné věci než na lásku. Ne všechny zmrazují dychtivou touhu nevhodným slovem ve chvíli, kdy ..."

„Habsburk jezdívá do Hradce," řekla z ničehož nic a rozesmála se zlým, křečovitým smíchem. „Do Hradce! Fridrich Habsburský!"

Rudá clona hněvu mu zavlála před očima a zase zmizela. Vlastně to bylo potěšující. Jednou. Udělala to jenom jednou. Jinak by se jí okamžitě nevynořila táž vzpomínka.

„Proč ne?" otevřel jí obezřele dvířka k ústupu. „Je vévodou i ve Štýrsku a jeho cesty jistě často vedou Hradcem."

Ale nechopila se nabízené výmluvy. „Nemyslím Hradec Štýrský, ale Králové," řekla zřetelně a upřela na něj pohled jako meč. „Jsi milenec hradecké královny, pane z Lipé? Odpověz mi! Jsi?"

„To je snad moje věc a její," odsekl pobouřeně. Měl jsem jí to taky vysypat na rovinu. Přece znám Elišku. Pohádat se a pak ať si vybere. Nikdy neměla smysl pro jemnosti.

„Ano?" zeptala se zlověstně. „A proč ty tedy strkáš nos, do čeho ti nic není? Tu selanku s Violou a komořím jsi mohl vynechat. Miluješ přímost, říkáš. Dobře, já taky. Můj choť byl zklamán druhou dcerou, vím. Je dětinský. S tím jsem se smířila už před pěti lety a

nebudu se na něj hněvat za to, že ve slabé chvíli podlehl vyzvídání soucitného pána, který se umí vetřít do srdce. Chceš si přičíst i zásluhu o následníka? Zbytečně. Mezi mnou a jím je všechno v pořádku. Milujeme se, bohudíky. Nikdy se nepodíval na jinou.“

Jindřich si odkašlal. Najednou mu jí znovu přišlo líto. „Býval jsem tvým důvěrníkem, Eliáši,“ řekl neprozřetelně. „Chybila jsi někdy, když jsi se řídila mou radou? Prosím tě! Všechno se dá ještě napravit. Prosím tě, dokud není pozdě. Jsi Přemyslovna, ano. Ale on je český král. Zvolili jsme si ho a je jím - i bez tebe. Nechtěj, aby si to uvědomil úplně.“

„Neříkej mi Eliáši!“ vybuchla prudce. „Nejsem kluk, kterého pán z Lipé učí mravům. Jsem žena, matka a královna.“

„Jak myslíš, Milosti.“

Mlčeli. Elišku znovu zachvátila hrůza. Vyhrožuje mi. Jeho vliv na Jana je nebezpečný. Mohl by... Vlastně by mohl všechno. Ale proč? „Jsi Rejččin milenec?“ opakovala neústupně tu otázku, která se jí bůhvíproč zdála důležitější než všechno ostatní. „Dávno si o tom cvrlikají vrabci, a ty chceš mlčením snad hájit její čest? Odpověz mi. Chci to slyšet od tebe. Žiješ s ní?“

Zít s někým znamená být s ním každou hodinu dne i noci. Mít jeden domov, jedno myšlení a jednu jedinou nedělitelnou lásku. „Ne, nežiju s ní,“ řekl s povzdechem. „Ale trváš-li na tom, budiž. Jsme milenci. Občas, když se to hodí.“

Občas. Ano, to věděla. Vilém z Valdeka ji vybavil znamenitými špehy. Občas jezdíval do Hradce. Věděla to, ale nikdy si nepředstavila tu krutou bolest žárlivé jistoty, kterou v ní vyvolalo jeho přiznání. „Je taky královna,“ vzlykla bezmocně. Schoulila se, jako by dostala nečekanou ránu, a rozplakala se s divokým zoufalstvím.

Jindřicha její výbuch nepřekvapil. Čekal ho od chvíle, kdy pochopila, co jí to vlastně přišel říci, a vůbec ho nenapadlo spojovat ho se svým přiznáním. Po tolika letech, kdy to přece už věděl každý! V Hradci to málem vybubnovávali z příkazu královny na nárožích při každé jeho návštěvě. Tu otázku chápal spíš jen jako drobnou

pomstu za její vlastní ponížení. Poklekl k ní a pokusil se obrátit k sobě uslzenou tvář. Vzlykla, objala ho oběma rukama kolem krku a přitiskla hlavu k jeho rameni.

„To jsi mi neměl říkat," zajíkla se. „To jsi neměl. Kdybys věděl, jak mi teď je."

„Musel jsem." Začal ji něžně hladit po vlasech a přiblížil šeptající rty těsně k růžovému oušku. „Muž touží po závrati a mořském příboji, po síle bouře, která nepřemýšlí, po touze vlající ve větru. Má drahá! Nemyslit je dáno člověku jen ve chvíli rozkoše, která tě pohlcuje. Není hanba vzdát se a zapo-menout na pýchu královny. Věř mi to. Hanba není výkřik blaha, jemuž se bojíš poddávat, protože myslíš na to, že jsi Přemyslovna, a ten, který tě objímá, stál po tvém boku v chrámu s korunou tvého otce na hlavě. Nic z toho není pravda v milostné noci. Nic. Královský majestát nech slavnostním dnům stejně jako purpurový plášť a do lože svého milence vstupuj bez něho."

„Nemám milence," hlesla."

„Musíš ho mít. Jinak ztratíš i chotě."

Odtáhla se a odvrátila tvář. „Je to pravda?" zeptala se ne-zvučně. „Tohle všechno jsi poznal? Ty sám?"

„Ano. Je toho ještě mnohem víc, než mohu vyjádřit slovy. Dokaž to. On ti pomůže. Po ničem netouží víc."

„Jdi už," vydechla. Cítila, že se o ni pokoušejí mdloby. „Prosím tě. Chci být sama."

„Chápu." Vstal, políbil bezvládnou ruku a obrátil se ke dveřím. Na prahu se ještě zastavil - „Uzavři ho bedlivě ve své ložnici," řekl vážně. „Najde-li jinde to, co marně hledal s tebou, možná, že se už nikdy neukáže jinak než z povinnosti. Rozumíš? Máš ještě čas. Ale už ne mnoho."

Chvíli čekal, a když se nedočkal odpovědi, tiše vycouval ven. Gertruda, která na chodbě číhala na slovo konečného rozloučení, tiše vyjekla, když ji zprudka otevřené dveře udeřily do čela.

Chytil ji, než stačila utéci. „Poslouchala jsi?" zeptal se šeptem.

„Nic jsem neslyšela," ohradila se.

„Dejme tomu.“ Chvíli ji upřeně pozoroval. „Přijď za mnou dnes. Chci s tebou mluvit.“

„Kdy?“

„Na tom nezáleží. Jdu domů a budu tě čekat.“

Byla to nabídka? Nebyla? Před čtyřmi lety by nezaváhala. Dnes... „Rozmyslím si to,“ řekla upejpavě.

„Nebudeš litovat. Ale pospěš si, než se vrátí král.“

Zmizel. Gertruda se ještě dívala za ním, když za ní zazněl královnin kovový hlas. „Chci být při tom,“ řekla Eliška tvrdě. „Já chci být při tom. Slyšíš?“

„Při čem, Milosti?“ zakoktala Gertruda zmateně.

„Až budeš mluvit s pánem z Lipé. Chci být u toho.“

„Ráčíš-li se mnou ...“

„Potají. Nedělej, že mi nerozumíš.“

„To nevím, jak bych mohla, Milosti. Sluhové pana podkomořího přece ... A v jeho domě ...“

„Vzkážeš mu, aby přišel za tebou. Máš přece pokoj dole ve městě. Spáváš tam, když je v Praze můj choť.“

„Už dlouho jsem tam nebyla,“ namítla Gertruda.

„Běž tam a zařid to. Nebo počkej. Já půjdu s tebou.“ Eliška neměla důvod pochybovat o Gertrudině věrnosti, ale pokud šlo o pána z Lipé, raději důvěřovala jenom sama sobě, a to ještě ne úplně. Šel domů. Nemůže je potkat spolu ani nešťastnou náhodou. Zůstala stát jako socha, zatímco Gertruda chystala pláště. Už třetí týden vytrvale pršelo.

„To *)e* ale divné,“ řekla najednou a oči se jí zúžily.

„Co je divné, Milosti?“

„Nic.“

Řekla jsem Habsburk, a neřekl ani slovo. Jsou milenci. Nic neřekl a převedl řeč jinam. Nepřemýšlej, řekl mi. Jsou milenci a já jsem řekla Habsburk jezdívá do Hradce. Nepřemýšlej. Zapomeň, že jsi Přemyslovna. Chovej se jako děvka a nepřemýšlej, proč Habsburk jezdívá do Hradce. Jsou milenci. A řekl jen -- nepřemýšlej.

Ano. To by se ti hodilo.

„Tváříš se, jako by na tebe sahala smrt," řekla Eliška nespokojeně. „Čeho se tak bojíš? Jeho - nebo mne?"

„Je to ... je to tak nezvyklé, Milosti," zakoktala Gertruda.

„Myslíš, že pro mne ne?" Eliška vzhlédla k obloze, po níž se honily cáry mraků. Neprší, zaplať Bůh. Ale stejně, vítr je silný a mrazivý. Teď, v létě! S povzdechem pohlédla na polozastřené lože. Určitě by to bylo pohodlnější. Ale stačí závan při sebemenším pohybu a pán z Lipé může objevit v nedůstojném úkrytu českou královnu. Ne. Tady na pavlači za pootevřenými dveřmi to bude lepší. Není nebezpečí, že by návštěvník zatoužil po tak příliš čerstvém povětří. Nevzbudí-li se v něm ovšem podezření.

„Tak se vzpamatuj!" okřikla třesoucí se dívku. „Nezavírej ty dveře! Jenom je přivři. A běž už dovnitř, kdyby přišel. Vidíš? Vyjasnilo se. Ať ho nenapadne chodit ven."

Slunce, pomyslela si Gertruda nenávistně při pohledu na pro-jev boží milosti, která posypala zlatými paprsky královninu hlavu. Jako naschvál, a zrovna teď. Kéž by se strhl liják a rozmáčel tě! A bouře s duněním hromu, aby nebylo slyšet ani slovo. To může nedobře dopadnout. Ježíši, mám tohle zapotřebí?

Ráda by byla pánu z Lipé vzkázala víc, ale královna ji neopustila na krok a střežila ji ostřížím pohledem. Gertruda byla dost rozumná, aby v ní neprobouzela zbytečné podezření. Ale naznačit mu něco tady před ní bylo nebezpečné. Mohl by ji snadno prozradit nevhodným dotazem. Před několika lety by si ještě věděla i tak rady, ale dávno ho neviděla. Nevládlo mezi nimi tajné srozumění jako kdysi. A vůbec, služba u Elišky byla příjemná. Nechtěla o ni přijít kvůli bláznivým nápadům pana podkomořího. Měla královnu vlastně docela ráda. Rozuměly si, i když si byly tak úplně nepodobné. Či snad právě proto. Měla dost volnosti, a dokonce vážnosti, která úspěšně zastírala drobná dobrodružství. Nepřeháněla to, jen se bavila. Mohla se dokonce několikrát provdat, ale dávno se jí to už nezdálo tak žádoucí jako kdysi. Bylo jí třiadvacet jako Elišce. Bylo to dost a zase ne tak moc. Ještě měla čas. Mohla od královny čekat

slušné věno a starší rytíři byli pro manželství stejně vhodnější než mladí blázni, kteří ještě kdovíjak dlouho budou čekat na dědictví po otci. Každá žena je tu ztrhaná nejmíň deseti porody. Ale druhá ne. Tu si zkušenější páni už šetří. Jedno dvě děti a dost. To docela stačí. Viděla to u Elišky. Jenže ta musí rodit dál. Je královna a ještě nemá syna.

„Paní, je tu pan podkomoří."

Gertruda se vzchopila a rychle přivřela dveře na pavlač. Cítila odpor, jak se Eliška venku postarala, aby se nezavřely úplně. Škvíra byla nepatrná, ale stačila. Gertrudu znovu zamrazilo. Ať chce co chce, jen kdyby to řekl hned a vůbec nevzpomínal, co bylo.

Vešel. Škoda, mohlo to být zajímavé u lože, které jako by čekalo. Nikdy jsme se přece výslovně nerozešli. Mohl by.

Ale nezdálo se, že přišel na zálety. „Nechtěla jsi přijít ke mne," řekl spíš zvědavě než s podezřením. „Proč?"

Rychle odstoupila od zrádných dveří. „Kdysi jsi mi to zakázal," zamumlala nezřetelně, svůdně se na něj usmála a dodala nahlas: „Cítím se lip tady."

Mlčel. Sklouzl pohledem k čekajícímu loži a zpátky na ni, jako by vážil sílu vzpomínky. Ale jen s povzdechem zavrtěl hlavou a posadil se. „Smím?" Sklopil oči a chvíli si hrál se sponou na plášti. „Můj komorník mě upozornil, že vesnice, které jsem ti propůjčil, poslední dobou upadají," začal oklikou. „Chtěl jsem se zeptat, potřebuješ-li víc."

V Gertrudě hrklo. „Já ti nerozumím, pane podkomoří," řekla honem. „Jsem spokojena tak, jak jsem. Její Milost je štědrá a já nejsem náročná. Nepotřebuju nic." Stejně už budu muset vysvětlovat, pomyslela si mrzutě. Jestli mi přišel nabízet dary, vybral si k tomu opravdu příhodnou chvíli. Tři roky o mně nevěděl a najednou ho začne trápit svědomí?

Pohled na Jindřicha ji vyděsil. Zatvářil se jako bůh hněvu a chytil ji za ruku tak pevně, až vykřikla bolestí. „On už byl tady?" obořil se na ni zuřivě. „Odpověz mi! Byl?"

„To bolí," hlesla. „Nikdo tu nebyl. Přísahám."

Pustil ji. „Tak proč nic nechceš?“ zeptal se zamračeně. „Právě ty! Spoléháš na syna, že bude štědřejší než matka?“

Gertruda se rozhodla v jediném okamžiku. Ať si mě vyžene. On bude uznalý. Snad mi dá dost, abych mohla odejít. Jen o tom ne. Jenom ne o tomhle. Je královna. V jejích vězeních je místa dost. Jan se mě nezastane, doví-li se, čím jsem se zavázala jeho matce. Vstala, spustila plášť s ramen a horečně začala rozpínat spony svého šatu. Není mnich. Neodolá. Eliška na ni vidět nemohla, slyšela jen její hlas a ten zněl chladně: „Snad nemusím vysvětlovat, proč nechci nic právě od tebe.“ Očima, rty i výrazem tváře usvědčovala ze lži ten nepřátelský tón. Nic nechci, protože tě miluju. Toužím po tobě. Přece čekám. Pojd.

„Sed,“ zarazil ji ostře. „Nepřišel jsem s tebou spát.“

Najednou si představila nic nechápající královnu, která naslouchá tomu zmatenému rozhovoru, a přišlo jí to k smíchu, přestože její postavení bylo právě teď víc než zoufalé. „Snažíš se být chápavější, než je slušné,“ řekla v posledním pokusu o jakés takés vysvětlení jeho posledních slov. „Chtěla jsem ti jenom nalít víno. Jsi přece můj host.“

Teď se rozesmál i on. „Jsi skvělá,“ řekl. „Dobrá, budu mluvit přímo. Dal jsem ti připsat důchody tří vsí, když necháš na pokoji krále Jana. Dodržela jsi to, děkuji.“

„To nebylo tak těžké,“ řekla odevzdaně. „Vážím si jeho choti a...“

„Pohádky nechrne pro děti. Tecf poslouchej. Přijde za tebou znovu a já si přeju, abys nezapomněla na svůj slib. Přidám, co chceš.“

„Máš horečku. Král za mnou nikdy nepřišel. Já ...“

„Já vím, co mluvím,“ řekl vážně. „Nevytáčej se a uvědom si, že nemáš na vybranou. Mám moci dost, abych tě mohl dát vyprovodit s hanbou namísto lesku, který možná čekáš. Nezapomeň, že Praha není Lucemburk, a všemocné milostnice mohli mít možná Přemyslovci, ale ne manželé jejich dcer. Král se tě nikdy nezastane proti vůli své choti. Nesmí. Nemůže.“ Podíval se na zbledlou Gertrudu s třesoucími se rty a zželelo se mu jí. „Nevyhrožuji,“ dodal

mírně. „Jenom jsem tě chtěl upozornit, co tě čeká, kdyby ses nedala vést rozumem. Zdvojím tvůj důchod, poslechneš-li. Když ne... Já se to dovím. Na to se můžeš spolehnout.“

Zvenku se neozval ani hlásek. Kéž omdlela, pomyslela si Gertruda a zachvátil ji bledý vztek proti tomu, kdo tak nešetrně, třeba nevědomky, bořil její naděje. „Ty se to dovíš,“ řekla pomalu, odhodlávajíc se k výpadu. Něco se přece jen dá vyslechnout i za zavřenými dveřmi. „Král se ti svěřuje se vším, ano? I s tím, že není spokojen v manželském loži? I s tím, kterou milenku si chce vyvolit? A ty se bojíš, že se tvá přízeň zkrátí, když mu nebudeš kuplíře dělat sám? Nestačí ti, když říkám, že nikdy nepodvedu svou paní. Chceš mě podplatit, abys mu mohl přivést sám hospodskou děvku jako tenkrát? Nemysli, že to nevím.“

„Překvapuješ mě,“ řekl s výsměšným údivem. „Ty jsi nás dala špehovat?“

„Dala. Měla jsem proč. Podstrčil jsi mu hnusnou, špinavou ženskou, když toužil po své choti, a... a potom k ní šel poprvé. Ten den, kdy přišla zpráva o Valramově smrti. Popřeš to snad?“

„Proč bych to popíral? Copak jsem u soudu? Nechtěl jsem zkrátka, aby s tebou spal, a nechci to ani ted, protože..

„Dobrá, tři vesnice,“ přerušila ho rychle. „Přijímám. A teď už jdi.“

„Ano, jsme vlastně domluveni.“ Vstal. „Nerad jsem tě zklamal, Gertrudo,“ řekl ještě ve dveřích a usmál se přimhouřenýma očima. „Jsem už starý. Nemáš čeho litovat.“

Ještě tohle! Ani nevím, jestli jsem se vůbec spasila, a zas už začíná z druhé strany. K čertu s tou sebrankou. Žádný muž nestojí za nic. „Nepochybuju, že hradecká královna z tebe už vysála mužnou sílu,“ hodila po něm vyzývavě. „Nečekala jsem nic.“

Ted po mně skočí a zardousí mě. Budiž. Snad ho Přemyslovna za to dá aspoň popravit. Ale jen se narovnal a změřil si ji z výšky ocelovýma očima. „Dej si pozor,“ procedil mezi zuby a byl pryč.

Gertruda se vyčerpaně opřela o stěnu a poslouchala, jak dole doznívají jeho kroky. Eliška prošla dveřmi z pavlače bledá jako stěna.

„Proto chtěl, abych tě vzala s sebou," vydechla bez sebe. „Proto. Prý ze soucitu!" Hystericky se rozesmála.

„Milosti," vypravila ze sebe Gertruda třaslavě, „přísahám, že nikdy, ani pohledem . .."

„Jistě. To by pán z Lipé přece věděl, ne? Svěřuje se mu. A kdoví komu ještě. Přece jsi říkala, že si stěžoval na ... Ano, já nejsem holka z hospody."

Gertruda se vzchopila z posledních sil. „Já?" podařilo se jí užasnout docela věrohodně. „To přece říkal on, Milosti."

„On?" Eliška se na ni zmateně podívala a posadila se. „Ano, asi on. Proč ty? Už se mi všechno plete. To přece není pravda!"

Gertruda se k ní svezla na kolena. „Proboha, odpusť, Milosti!"

„A co? Přece jsi poslechla pána z Lipé. Ježíši! Proč jsi mi to neřekla?"

Gertruda dlouho mlčela se svěšenou hlavou. „Nechtěla jsem tě ranit, Milosti," špitla konečně.

„Já vím, jsi hodná. Vstaň." Eliška si přetřela znaveně čelo a zavřela oči. „Ta trapná fraška u mne na Hradě. Přijde mi dávat rady, o kterých ví, že jich nemohu dbát, aby pak mohl říci, vidíš, říkal jsem to, a zachovat si přízeň ze všech stran. Plýtvala jsem jí. Až příliš. A on ho vodí k pochybným ženštinám! Jana, který je čistý jako beránek! Ano, takhle zkazili mého bratra. Takoví páni jako on. K děvkám! Aby v jejich sprostém objetí... Muži jsou zvířata. Všichni. Všichni! Láska přece, láska ... Gertrudo! Opravdu všichni?"

„Všichni, Milosti," řekla Gertruda vážně, vstala, postavila se za královnu a začala ji jemně hladit po vlasech. Jsme spolu na vratkém prámu v peřejích. Jen samy dvě. Jedna bez druhé zahyneme. „I ti nejlepší. Já ... Ty víš o mně a Valramovi. Přiznám se ti, že... že nebyl jediný. Já je znám, paní. Znám je dobře a..."

„S panem podkomořím taky?" ozvala se Eliška ostře.

„Ne,“ zalhala Gertruda bez zaváhání. „Jenom jsme spolu občas žertovali. Tak... Slovy, jako dnes. Snad býval důvěrnější, než je slušné, ale to už je jeho zvyk.“

Ano. I se mnou. Se mnou, Přemyslovnou, a já ... já jsem ho kdysi milovala. Toho hada. Toho zrádného ničemu. Bodejť by nespal s Rejčkou. Jsou stejní. Jeden jako druhý. Hnus. Hnus, hnus. Zatmělo se jí v očích. „Milosti,“ slyšela jako z dálky Ger-trudin vyděšený hlas a násilím se vzpamatovala. Neomdlím. Ne teď a ne tady.

„Co bys udělala ty na mém místě?“ zeptala se klidně.

„Nevím. Snad ... Chceš přijít o chotě?“

„O chotě nepřijdu. Jen o milence. Jsem královna a tou zůstanu. Já ano.“ Setřásla netrpělivě Gertrudinu ruku. „Ne. Nevážím si ho, ale mám ho ráda. Nechci ho ztratit. Jsme spojeni. Nemohu myslet jenom na sebe. Má země... Přijít o chotě? Proč ses tak

ptala?“

„Jan poznal příliš předčasně, co soudný muž nehledá u manželky. Ale je mladý. Třeba se mu zdá důležité, aby ...“

„Díky pánu z Lipé!“ přerušila ji Eliška nenávistně. „Kolik mu bylo? Patnáct? Nikdy nezapomenu na to objetí. Přetvařoval se tak? Já tomu nerozumím. On? Horoval o cudnosti, a zatím ... Ano, dlouho tu nebyl. Zklamalo ho narození dcery. Ale miluje mne!“

„Ano, Milosti. Miluje tě a možná očekává od lásky docela všechno.“

„Pojď sem. Sedni si blíž, ať na tebe vidím. Jak všechno? Mluvíš v stejných hádankách jako ... ten.“

Gertruda zavrtěla smutně hlavou. „Nemohu ti radit, Milosti. Jsi královna.“

„Někdy jsem také žena, Gertrudo.“

„Ano, někdy, snad. Ale nikdy se nepodobáš ženičkám, které se lísají k milencově ruce. Nemůžeš se jim podobat. A asi ani nechceš.“

„Ne. Nechci.“ Eliška svraštila obočí. „Chtěla bych být jako. • •“ Stiskla rty. Jako Rejčka. Málem jí to uklouzlo. „Předoucí kočičky se mému choti líbí, ne?“ řekla lenivě. „O tom víš svoje. Jenomže já to nedovedu. Co mám udělat?“

„Kočičky!“ Taktak že se Gertruda útrpně neusmála, když si představila ten nepoddajný hřbet. Co může udělat žena, jako je královna, aby se zalichotila rozmazlenému chlapci? „Spíš se podobáš ušlechtilému oři, který žene do bitev,“ řekla váhavě. „A touží zvítězit, ne podlehnout. To muži nemají moc rádi, protože ...“ Zarazila se, jak si to najednou představila, a projelo ji vzrušující zamrazení. Objetí, v kterém žena nečeká. Útok. Proč ne? Proč nepopřát vášni lovce i rovnocenný boj? Sama to nikdy nezkoušela, hrála spíš na ženskost. Bylo to působivé a snazší. A snad by byla i směšná se svou drobounkou postavou a uny-lýma očima. Ale ona? Ne, nedokáže to. Nikdy nedokáže odhodit zbraně v poslední chvíli a stát se ženou, přemoženou slastí. Nemá to v sobě. K tomu je třeba zkušenosti. A taky vášně. Vášně? Ale vždyť jí má v sobě dost. Jenom ji ukázněně svést do řečiště touhy. „Na kolbišti ti statečnější hledají vždycky nejsilnějšího soupeře. Tak proč ne v loži? A tvůj choť statečný *je.*“ A příliš mladý na to, aby úskok prohlédl. Zachvěla se jako umělec, který si kouzlí před očima neuvěřitelnou podobu nádherného obrazu. „Podlehnout. Zvítězit. Záleží rytíři skutečně jenom na tom? Hlavní je boj. Ale musíš ho vést směle a celým srdcem.“

Eliška seděla strnulá jako socha a dívala se jí upřeně do očí, jako by v nich viděla všechno, možná víc. „Chci svést tu bitvu,“ řekla vážně. „Uč mě, Gertrudo.“

Radši snad trochu nudy, miláčku

Uvítání bylo tentokrát mimořádně rozpačité. Jindřich se vesele ušklíbl do udivených tváří podomků. Bodejť by nežasli. Vlastně se v Praze jen otočil a hned jel zpátky, ačkoli řekl, že se vrátí nejdřív za měsíc. Jenomže král si k podzimnímu honu vybral zrovna křivoklátské lesy a Jindřichovi se naprosto nechtělo být Valdekovým hostem. Ještě to tak. Jejich vztahy byly napjatější než kdykoli jindy, a vyhlídka na každodenní hádky u vína byla přímo odpudlivá. Jistě, slíbil to, a ani se nesnažil, aby překotná výmluva na jakési neodkladné povinnosti zněla věrohodně. Valdeka prostě nesnášel a nehodlal se s tím tajit. Tohle si měl Jan dvakrát rozmyslet. Budiž, ať se nudí.

„Chtěl jsem vás tam mít oba," řekl Jan smutně a bůhvíproč klopil oči, aby se nesetkal s Eliščiným pohledem.

„Vidíš, říkala jsem ti to," prohlásila Eliška líbezně, „že pan podkomoří sotva bude mít čas potloukat se po lesích s takovými dvěma darmochleby, jako jsi ty a pán z Valdeka. Leží na něm přece správa celé země. S tím si ty ovšem starosti nepřipouštíš."

Pokáraný choť zvedl k Jindřichovi prosebný pohled. „Rozmysli si to ještě," řekl úpěnlivě. „Říkal jsi, že potřebuješ pookřát."

Ano, to jsem říkal, a samozřejmě to potřebuju. Ale pookřát, milý králi, rozhodně nelze ve společnosti mého švagra. O tom se ještě přesvědčíš.

„Lov na vysokou je pěkná věc, Milosti. Jistě se pobavíš i beze mne." Jindřich zavadil útrpným pohledem o švagra, který se na něj nepohnutě díval bez jakéhokoli výrazu. „Slíbil jsem, že se začátkem listopadu vrátím do Zitavy. Pán z Rožmberka spěchá na ten sňatek. Stěží bych to stihl, kdybych pookříval na Křivoklátě pána z Valdeka." Ten malý osten si neodpustil. Vilém se ještě za

Korutancových časů zmocnil královského Křivoklátu a dosud tam seděl, jako by se to rozumělo samo sebou.

Eliška zpozorněla, ale než stačila promluvit, ozval se znovu král, a tentokrát to znělo přísně. „Vrátím se za týden a doufám, že tě najdu v Praze."

„Milosti," ozval se Vilém vyčítavě.

„Tak dobře, za deset dní. To přece stačí. Budeš mít ještě týden na cestu do Zitavy. Na svatbu své dcery s pánem z Rožmberka nás doufám pozveš, ano?"

„Rád, Milosti."

„Už nemáš obavy," zeptala se Eliška co nejstříbrněji, a ani se nezačervenala, když se na ni rychle podíval. Narážka na jejich rozhovor víc než přede dvěma měsíci padla poprvé. Usmál se.

„Už ne, Milosti," řekl vřele. „Všechny obavy mě docela opustily."

Jistě, bylo proč. Od svého návratu do Prahy byl Jan jako vyměněný a bez Elišky neudělal ani krok. Jindřich měl zpočátku dojem, že snad jde o Gertrudu, která je málokdy opouštěla, ale brzy jej opravil. Při první opatrné zmínce se Jan na něho podíval s upřímným údivem. Prosím tě, Gertruda? řekl přezíravě. Vedle ní? A rozesmál se. Vypadali šťastně. Královna vítala Jindřicha vždycky s nápadnou srdečností, která byla sice trochu nucená, ale to se dalo pochopit. Stejně jako to, že se soukromým rozhovorům zjevně vyhýbala. Ostatně je nevyhledával ani on. Necítil menší rozpaky než ona a koneckonců jeho rady bylo očividně dbáno. Jan se teď ani kradmo neohlédl za jinou.

„To mě těší," podotkla lehce. „Pán z Rožmberka tedy konečně zapomněl na Violu."

Zamračil se. „Zdá se, Milosti," odpověděl nepřesvědčivě.

Jeho příští zeť se ze Zitavy vrátil změněn k nepoznání. Ne, spíš se vrátil do své původní podoby. Lhostejně, a dokonce trochu nevrle mu potvrdil, že závazek patrně trvá, a bude-li Anna souhlasit, on je ochoten se ženit na vánoce podle přání pana podkomořího. Ne, do

Zitavy nepojede, nač. Všechno je přece dohodnuto. A víc pro pána z Lipé nebyl k máni.

Jindřich by se naprosto nedivil, kdyby nebylo jeho překvapujícího chování cestou do Zitavy. Nastrojený, v růžovém rozmaru, jako by Anna z Lipé byla vtělením jeho snů. Dvakrát ji předtím viděl. Ze by? Konečné, proč ne. Anna byla hezoučké poupě, to určitě. Pro pány, které už brzy opustí první květ mla-dosti, jako pana Petra... Na jeho přání je nechal domluvit. Ne o samotě, na to byl opatrný. Kateřina z Vartemberka, Janova sestra, byla při tom. Vlastně Annino dvojče, vyrůstaly spolu. Naposled Jindřich viděl Rožmberka, jak mezi nimi září úsměvem. A vypadal zamilovaně rozhodně víc než jeho nevěsta. Potom se sešli až v Praze, a tumáš, čerte, kropáč. Anna mi možná poví, co se stalo. Možná. Ale kdoví jestli. Kateřina? Ne, ta mi neřekne nic, co Anna nebude chtít. Ženská rada by byla nad zlato. O důvod víc, abych jel do Hradce i bez ohlášení.

„Ne, opravdu nemám žádné starosti," odpověděl vyhýbavě na Eliščinu otázku a honem se odporoučel, přestože to Jana tak zjevně mrzelo. Vilém se tentokrát usmíval, když se loučili. Studeně. Nepřátelsky. Taky trochu vítězoslavně. Bude mít krále sám pro sebe. Co si může přát víc? Bez pána z Lipé byl Jan Lucemburský zřídkakdy k zastižení. Valdek na tom nejspíš vydělá. Budiž. Také kolem Hradce zlátlo v lesích listí a vzduch voněl podzimem. Pookřát! Ano, jenom tady.

Purkrabí mu běžel vstříc chodbou. Obvykle ho vítal na nádvoří, ale dnes ho nečekali. „Její Milost si nevyjela, doufám," utrousil Jindřich jen tak při pozdravu a chtěl ho minout jako obvykle, ale mladý Třesic mu zastoupil cestu.

„Ne, jistě ne, pane podkomoří. Její Milost velice potěší, že jsi tady. Tudy, prosím. Ohlásím tě, když dovolíš."

Podivná novota. Netušila, že se vrátím, a ... Pochybnost ještě nedostala určitý tvar a okamžitě se rozplynula. Dveře, k nimž ho purkrabí spěšně vedl, patřily Richenzině ložnici. Krátce po poledni. I ve dne se sladce odpočívá. Ale přestože tu už pět let byl skoro doma, vyčkal v nejuctivějším postoji, dokud nevstoupila.

Čekal jen malinko. Vběhla zrůžovělá štěstím a vrhla se mu do náruče, jako by se neviděli rok. Jindy ho vítala jako královna vzácného hosta a dopřávala sobě i jemu aspoň chvilku obřadného okolkování ve velké síni před tváří služebnictva. Dnes rovnou v ložnici.

„Zahlédli tě na poslední chvíli z hlásky," vydechla šťastně. „Taktak jsem stačila dát příkazy."

„Nepřála sis to, já vím, odpusť. Neměl jsem čas vzkázat. Jsem tu příliš brzy?"

„Příliš pozdě jako vždycky," zasmála se rozechvěle.

„Tyhle šaty jsem ještě neviděl," řekl s pochlebným údivem. Zázračně brzy se stačila převléknout. Světle zelený lesklý atlas barvy jejích očí a rudozlatý pláší. Eliška by v tom vypadala jako maškara, vzpomněl si bezděky a usmál se. Richenza si mohla dovolit prostě všechno.

K jeho údivu malinko zčervenala. „Líbím se ti?"

„Jako vždycky."

„Jenom tak?"

„Jako vždycky pokaždé víc," doplnil lichotivě. „Škoda, že tě v nich neuvidím dlouho."

„Zase odjíždíš?" polekala se.

„To vůbec ne. Ale pomačkal bych je."

Přivřela oči, když ji odstrojoval rozechvělýma rukama. Po pěti letech se zvyk ještě dávno nestal skutečně zvykem. Pokaždé stáli znovu před zázrakem stejně nepochopitelným jako poprvé.

„Dočkám se jednou, že nebudeš plakat?" zeptal se něžně, když se rozeštkala s tváří schovanou na jeho hrudi. „K zbláznění mě to dojímá, ale připadám si vždycky jako surovec. Přece nejsem. Ci ano?"

„Miluju tě," vzlykla blaženě a přimkla se k němu těsněji. „Nemůžu za to. Musím plakat štěstím. Nejraději bych to křičela. Miláčku, já tě miluju!"

Řekla to. Je den, a řekla to, pomyslel si rozjásaně a objal ji ještě horoucněji. To ještě nikdy... Ale ovšem, zatím jsme se milovali

jenom v noci. Snad stačí jednou, jedinkrát zabránit úplnému procitnutí a bude to už pravda napořád. Ne, dnes ji odtud nepustím. Dnes už ne. Až zítra. A nevezmu to prostě na vědomí. To denní odcizení je jen žert. První stín soumraku už zavadil o okno, když znovu promluvil. „Chci s tebou zůstat," řekl vroucně. „Richenzo, nevyháněj mě."

„Vyháním tě?" zeptala se s úžasem.

„Pokaždé," usmál se.

„Ty vždycky spěcháš," ohradila se. „A někdy nepřijedeš strašně dlouho."

„Ano, někdy nepřijedu strašně dlouho, protože mám strach, že mě neuvítáš ráda."

„Stalo se ti to někdy?"

„Nikdy. Dávám si dobrý pozor, abych odjel včas."

„Tak vidíš. Nakonec jsi se přiznal sám."

„Proč někdy nepřijedeš do Prahy?" zeptal se a políbil ji na špičku nosu. „Nebo do Zitavy. Chtěl bych, aby všechno moje bylo tvé."

Do Zitavy 1 Bohapustě žárlila na tu, která tam s ním žila a dala mu sedm dětí. Ona ani jediné. Už nikdy. Věděla to dávno, ale pořád se zdráhala tomu uvěřit. To dítě, o které nešťastně přišla před devíti lety, ji připravilo o všechno. Devět let! Je možné, že už je to devět let, co ji Rudolf Habsburský vedl k oltáři? Necelý rok manželství. Podruhé vdova. Potom pár měsíců *s* jeho bratrem a pak už nic. Nic, jenom Jindřich z Lipé. Ani dítě, krom desetileté Přemyslovny. Jenom on. Ve snech a pět let už skutečně. „Jdi," řekla s nuceným smíchem. „Do roka bych tě omrzela."

„Nebo já tebe," vzdychl bolestínsky.

Vzpamatovala se. „Nebo ty mne, máš pravdu," usmála se. „Sám vidíš, že je nám takhle lip."

„Chci s tebou žít," řekl prostě. „Úplně. Umírám steskem, kdyá jsi pryč."

Vážně se na něj zadívala. „Ty se chceš se mnou oženit?"

Objal ji co nejpevněji. „Ano, chci. To je to, po čem toužím."

„A proč?“ zeptala se přísně. „Ty nenávidíš povinnosti, Jindřichu. Zrovna tak jako já. Mám hrát paní z Lipé u dvora Elišky Přemyslovny? Já? Ty máš svůj život a já mám zase svůj. Běda tomu, kdo zakolísá. Ztratím-li sebe, tebe pak ztratím určitě.“

„Díky za vysvětlení,“ utrousil nevrle, pustil ji a zadíval se zachmuřeně ke stropu. „Aspoň se snažíš neurážet. Díky. Ale rozumím.“

„Cemu?“

„Jsi královna. Korunovaná a pomazaná, ano? A pán z Lipé je podkomoří. Úředník. Ale já tě ujišťuju, že v české zemi jsem já první ještě před nejkorunovanějším a nejpomazanějším králem Janem. První, rozumíš? Ani tvůj Habsburk neměl tolik moci, jako mám já.“

„Proč mi to říkáš?“ utrhla se na něj. „Proč? Myslíš, že tohle mě zajímá? Byla jsem dvakrát královnou. První muž království není pro mě nic nového. Uvědom si to. Před pěti lety... Byl jsi

poražený, Jindřichu. Pokusil ses mě oslnit, a prohrál jsi. To bylo tvoje štěstí. Nebála jsem se přiznat, že tě miluju.“

„Vynasnažím se být tedy o něco ubožejší, abych si tvou lásku zachoval,“ řekl trpce.

„To nemusíš. Tvá sláva ani prohra se mě netýkají. Já chci jen muže, ať je čímkoli.“

„Třeba i králem?“ nadhodil.

„Třeba i tím. Ale s výhradou, že o tom rozhodnu jen ze své touhy a vůle.“

„Václava sis brala ze své touhy a vůle?“

„Byla jsem dítě.“

„A Habsburka? Toho ano?“

„Ty víš proč,“ řekla vážně. „Umučily by mě i s dítětem. Tvoje Přemyslovny. Tím sňatkem jsem bránila holý život. Nešlo o korunu.“

„To by sis vzala jeho bratra, moje milá,“ zasmál se zlostné. „Je taky Habsburk a líbil se ti víc. Už tenkrát. Všiml jsem si.“

„Jindřichu!“ zaprosila a obemkla bílýma rukama jeho šíji. „Prosím tě!“

„Máš pravdu, nechrne toho.“ Otočil se k ní a přitiskl ji k sobě ze všech sil. „Žárlím jako odkopnutý pes. Takový pocit jsem nikdy nepoznal. Je to ohavné, ale asi to patří k věci. K tomu všemu, co s tebou přežívám už pět let poprvé.“

„Stalo se něco?“ zeptala se.

„Stalo se, že tě miluju.“

„Nic jiného?“

„Ani ne. Proč?“

„Ještě nikdy jsem tě neviděla takhle zjihlého,“ zasmála se perlivě.

„Neumíš se dívat. Jsem takový vždycky.“ Políbil ji. „A nesměj se mi. To špatně snáším. Jsem jen ješitný úředník.“

Nestačila odpovědět v přívalu zběsilé touhy, která bezpečně odplavovala stopy každého nedorozumění. Vždycky si procitali v náruči zemdlení a šťastni beze zbytku. Richenza tentokrát blažené kouzlo rozlomila dřív.

„Je tma!“ vykřikla zděšeně a posadila se. „Kdovíjak dlouho. Pojd rychle. Už tak jsme jistě zdrželi večeři.“

„Měla bys vážit aspoň pět centýřů při té mlsotě,“ ozval se mrzutě. „Podvádíš. Jak můžeš vypadat jako víla? Koroptvička je ti milejší než milenec.“

„To není kvůli tomu,“ řekla váhavě. „Já ...“

„Pojď, postíme se dnes, ano? Miláčku! Zůstaň se mnou. Jsem strašně unavený. Já prostě nemůžu vstát. Bojíš-li se, že umřeš hlady, ať nám sem něco přinesou.“

„To nejde,“ ozvala se tiše po chvíli mlčení. „Já... mám hosta.“

„Hosta!“ Posadil se. Teď by dal nevímco za jedinou svíci, aby jí viděl do tváře. „Koho?“

„Vlastně je načase, abyste se poznali blíž,“ prohlásila trochu nejisté. „Nemám lepšího přítele, než jste vy dva.“

Svíci! Jsem nevděčný blázen. Ještě že je tma. Hlas snad už ovládnu. „Vida,“ řekl zlověstně. „A kdepak byl, zatímco jsme se my dva ... přátelili? Pan vévoda, tuším. Druhý římský král. Nebo se mýlím?“

„Prohlížel si obrázky.“ Na jejím hlase bylo znát, že se směje. Richenze kdeco bylo k smíchu. Připadal si vedle ní jako trudnomyslný medvěd. Ani teď mu do smíchu nebylo.

„Jaké obrázky?“ zeptal se ne právě duchaplně.

„Dávám iluminovat svůj kancionál. Už je skoro hotov. Je opravdu moc krásný. Fridricha velmi zajímá.“

„Mně jsi... mně jsi to nikdy neukázala.“

„Jindřichu!“ ozvala se káravě. „Copak tebe zajímá nějaký kancionál?“

Rozzuřil se. „Ovšem, král mívá vznešené chutě, to jsi chtěla říci? Zatímco sprosťák jako já ...“

„Miláčku!“ Umlčela ho polibkem. „Prosím tě! Jestli to nemůžeš přenést přes srdce, zůstanu s tebou a vzkážu mu, aby večeřel sám. A pošlu ho pryč. Hned zítra, chceš?“

„Neboj se, dovedu se vybraně chovat u stolu. Nevečeřím prvně s korunovanou hlavou, a o té jeho se dá ještě pochybovat. Pojď. Ukojím svou tělesnost u večeře. Nasycen snad už snesu něco jemných řečí. Neudělám ti ostudu. Ostatně, jsem jen úředník. Nezodpovídáš za mé mravy. Ani se nepochlubím, že se mnou spáváš, a dost ráda.“

„To on přece ví,“ zasmála se nedotčeně.

„Je asi snášenlivý, jestli mu to nevadí. Já to vím taky, o tobě a o něm, a vždycky bych ...“

„Já jsem ti věrná, Jindřichu,“ řekla se smrtelnou vážnosti. „Od prvního dne. Můžeš mi říci totéž za sebe?“

Vzpomněl si na Gertrudu a zkrotí. I když to... Ne, nemám právo. Jsem jen milenec, ne choť. Nechci to už slyšet potřetí. „Odpusť mi,“ zašeptal a velice něžně ji políbil. „Budu se chovat slušně, přísahám. Ani se na něj nezamračím. Budu tak roztomilý, jak jen dokážu. Jestli se to ovšem hodí. Je přece jen římský král, i když sporný.“

„Tady jenom pan Fridrich,“ usmála se. „Jinak mu v Hradci nikdo neříká. Myslíš, že se hodí, aby král svaté římské říše jezdil s celou slávou za odstrčenou vdovou, jako jsem já?“

„Taky by ho mohla potkat úhona," řekl lehce. „Jan Lucemburský se přece vyslovil pro Ludvíka Bavora a Habsburk na oplátku přiznal právo na České království Jindřichu Korutan-skému. Nemyslím, že by tu byl tvůj pan Fridrich vítán právě s nadšením."

„Jistě," přiznala nevzrušeně. „Ale to se mne přece netýká. Naše přátelství stojí stranou mocenských sporů. Jinak by mě ani netěšilo."

„Potěšení je docela na mé straně," zabrumlal nevrle. „Radši už pojď, než mě přejdou zbytky úsměvu."

S nelibostí jí znovu pomohl do šatů. Kvůli mně! Bodejť. Jako tenkrát. Ta nádhera má okouzlovat pana Fridricha. Pana Fridricha, který dokonce už prý vyjednává s papežem o císařskou korunu. Pana Fridricha, který se sice před rokem konečně oženil, ale jeho mladičká choť, spíš ještě dítě, sotva mohla v jeho očích zastínit rozkvetlý půvab krásné švagrové. O čemž nade všechnu pochybnost svědčila i jeho překvapující přítomnost tady, přímo uprostřed životně důležitého zápasu, který sváděl se svým sokem na římském trůnu. Měl ovšem bratra. Většině bojů velel vévoda Leopold, který ho hnal k nejvyšší metě s větší dychtivostí, než cítil on sám.

Letos měli citelnou převahu. Leopold oblehl Ludvíka Bavora dokonce ve Špýru a dlouhé týdny se ho pokoušel vylákat k rytířskému boji, k němuž nešťastný Fridrichův sok neměl dost sil. A v srpnu dokonce utekl z Mnichova, když rakouští bratři drze vtrhli přímo do jeho Bavorska. Bylo to sotva pár týdnů, co sebral jakés takés vojsko, s nímž mohl obsadit svou vlastní vypleněnou zemi, když ji Habsburkové konečně opustili. Ano, Fridricha bylo jistě spíš možné čdkat ve Švábsku, na Rýnu nebo v Bavorsku než v Hradci. Jak asi Leopold vítá bratrovy zálety ve chvíli, kdy jde o všechno? Snad o tom ani neví. A snad Fridrich ani nebojuje, jenom si sedí ve Vídni a čeká. Docela sladký život. Má všechno bez vlastního přičinění. Krasavec. Všechno mu vnucují. Pocty, ženy, moc. Nepotřebuje hnout prstem. Bratři se mohou přetrhnout pro zbožňovaného Fridricha. A ženy jásají v ulicích, kdekoli se objeví, zatímco jejich mužové doma zachmuřeně přemýšlejí o dýce, která

hladce projede mezi žebry. A samozřejmě ji nikdy nesevřou ledově klidnými prsty.

Taky jsem býval postrach manželů, pomyslel si Jindřich mrzutě, zatímco kráčel chodbou obřadně zavěšen s hradeckou paní. Teď ... Kdybych byl aspoň manžel! Kdepak, jen služebník, který koná své povinnosti. Rádně. K spokojenosti panstva.

Nebyl manžel, nebylo mu patnáct, a také byl až hrůza ješitný. To tak, prozradit něco z těch neutěšených citů bystrému oku toho sebevědomého floutka. Pán z Lipé vešel s úsměvem a klidný jako bůh. Měl také proč. Copak královna, o kterou oba stáli, se tentokrát nedržela jeho paže s vyzývavou oddaností, jaká rozhodně nepřísluší pouhému příteli? Krom toho, Richenzu chvíle lásky vždycky proměnila. Fridrich by musel být slepý, kdyby nechápal, ¦čím se zdržela.

Představování se odbylo pouhým pozdravem. Vlastně se oba dávno znali. Sedmnáctiletý Fridrich byl při sňatku svého bratra s českou královnou vdovou. 21a čtyři měsíce nato přijímal Čechy a Moravu jako společné léno z rukou svého otce, římského krále Albrechta, ve Znojmě, kde se shromáždili i čeští páni. Ani tentokrát pán z Lipé nechyběl. Třetí setkání bylo ošemetné a nebylo tak zblízka. Jindřich z Lipé na hradbě Kutných Hor obležených nepřátelským vojskem římského krále, který chtěl po Rudolfové smrti zachránit český trůn pro druhorozeného syna. A pod ním na bělouši v sedle před Fridrichem, jemuž se už tenkrát říkalo Krásný, Richenza vysvobozená ze zakletí přemyslovské Prahy pohádkovým rytířem. S rukama ovinutýma kolem jeho šíje. A do roka zase ve Znojmě mírová smlouva mezi Habsburky a Korutancem, za jehož slovo se svými pečetěmi zaručovali přední čeští páni. Také pán z Lipé. Tenkrát se setkali naposled.

Uplynulo už víc než sedm let. Je možné, že Fridrichovi i Richenze bylo tenkrát teprve devatenáct? Sedm let. Mně je šestatřicet a oni jsou oba v květu mládí. Vedle nich se vyjímám skoro směšně. Hodnostář, který se docela nepovedl.

Čestné místo u stolu patřilo pochopitelně Fridrichovi. Byl host a Jindřich z Lipé vlastně domácí pán. Nebo to byla pocta králi na rozdíl od úředníka? Bud jak bud, uhlazený Habsburk se choval, jako by byl na návštěvě u císařovny a císaře a Richenza tc usilovně snažila, aby pán z Lipé nezůstával ani na chvíli stranou důvěrného rozhovoru. Od iluminovaného kancionálu odvedla řeč tak lehounce, že si toho Fridrich ani nevšiml. Zato Jindřich ano a místo vděčnosti pocítil hněv. Má mě za hlupáka. Za ješitnou bublinku, do které nelze ani píchnout, aby nesplaskla. Strká mu pod nos, že jsme milenci, tak okatě, jako by chtěla říci, ty jsi muž světa, Fridrichu, pochopíš, že jsem žena, která nemůže být sama, a ty máš příliš málo času. Musím se spokojit s tím, co je. A tenhle není nejhorší. Nechci ho ztratit, už jsem si zvykla.

Fridrich se tužil. „Doufám, že jednou navštívíš i ty mne, pane z Lipé," řekl vlídné. „Chtěl bych ti oplatit tvoje pohostinství."

Hradecký pán! To ovšem. Jistě ho navedla. „Všechna tvá vděčnost patří Richenze, pane," odpověděl bez váhání pokud možno ještě roztomileji. „V Hradci jako kdekoli jinde jsem jenom jejím nejponíženějším služebníkem."

„Richenze?" podivil se Fridrich a podíval se tázavě na královnu. „Jmenuješ se přece Eliška."

„Ne, vůbec se tak nejmenuju," usmála se. „Přijaté jméno, víš? Abych se zalíbila pánům Čechům. Je to jméno jejich Přemyslovny. Ve skutečnosti se jmenuju Richenza, ale všichni to už zapomněli. Říká mi tak jediný na světě." A podívala se na Jindřicha, jako by chtěla zdůraznit mnohovýznamnost toho zakončení. Jediný na světě, v mém srdci, v loži, všude.

Fridrich se usmíval trochu tesklivě. „Jsi šťastný člověk, pane z Lipé," řekl. „Zatoužil jsi někdy stát se římským králem?"

„Já? To jistě ne. Jako jsem nikdy nechtěl být papežem, tatarským chánem nebo světcem. Prostě se mě to netýká."

„Vidíš. Mne vlastně také ne, a ani nevím, jestli to je má touha. Přesto jím jsem, a to, po čem jsem kdy prahnul..."

Jindřich ani nevyčkal konce věty a přerušil ho zlomyslně: „Římským králem je Ludvík Bavor, pokud vím. Pět pravoplatných kurfiřtů ho řádně zvolilo.“

„Dva,“ opravil ho Fridrich bez hněvu. „Zrovna tak jako mne. Ostatní hlasy jsou sporné.“

„Upíráš pravoplatnost trevírskému, nebo snad dokonce mohučskému hlasu?“ zeptal se Jindřich nevinně.

Fridrich se rozesmál. „Českému, pane z Lipé. Ten je ze všech nejspornější. Českým králem jsi přece ve skutečnosti ty.“ Zvážněl a rychle pokračoval, než ho Jindřich stačil přerušit. „Ze všech ctižádostí jsem měl jedinou, a to byl český trůn. Žezlo českých králů a česká královna, má choť. Obojí máš ty, pane z Lipé. Mohu říci, že ti závidím.“

Jindřich pohlédl na usmívající se Richenzu. „Žertuješ, Milosti,“ řekl upjaté. „Nikdy jsem nemohl ani pomyslet na to, že bych v chrámu přijal z posvěcených rukou českou královskou korunu, nebo dokonce královskou choť.“

„Ani můj bratr, který byl českým králem, nebyl korunován,“ nadhodil Fridrich. „Ani Jindřich Korutanský, který tu vládl tři roky, ba ani poslední Přemyslovec Václav, jemuž bys jistě neupřel právo na českou korunu. Copak záleží na obřadu?“

„Záleží.“ Jindřich se napřímil. „Jan Lucemburský korunován byl.“

„Výhradně z tvé vůle, pane z Lipé,“ podotkl Fridrich. „Nejsem tak špatně zpraven. Nebýt tebe, byl by jen synem Jindřicha z Lucemburku a dnes už možná jen lucemburským hrabětem.“

„Je manžel Přemyslovny,“ prohlásil Jindřich neústupně.

„Jindřich Korutanský také.“

„Anna Přemyslovna zemřela. Nemůže už dát české zemi dědice z rodu skutečných českých králů.“

„Zdaleka nebyla mrtvá, když jste ho vyháněli,“ usmál se Fridrich. „A byla starší. Víš co, pane z Lipé? Nevyčetl jsem ti Bavora, nevyčítej ty mně Korutance. Je mi ho líto, je to hodný brach. Však ho znáš. Taky jsi mu poručníkoval dost břitce. Chceš-li mít králem

Jana, je to tvoje věc. Vládneš v Čechách už od smrti mého bratra. Posvěcení je otázka moci. Kdybych já porazil Ludvíka, i kdyby mé právo bylo stokrát spornější, než je, uznají mě všichni, i sám papež. A koho ty posadíš na český trůn, ten tam bude sedět, ať kterýkoli římský král říká cokoli. Dobře se pamatuju na tažení mého otce do Čech po Rudolfově smrti. To Jindřich Korutanský snad ubránil své království? Ne. Ty.“

„Týž Jindřich Korutanský je pro tebe teď český král, když se ti hodí.“

„Když se hodil tobě, byl českým králem skutečně,“ zasmál se Fridrich. „Nechrne toho. Nevidíš? Nudíme Elišku. Totiž... Elišku,“ opakoval trochu zahanbeně, jak se neodhodlal vyslovit to jméno, vyhrazené *jedinému.* „Málokdy jsme se setkali jako přátelé. Vlastně vůbec nikdy. Jenom dnes.“

„Ano, vůbec nikdy,“ potvrdil Jindřich a docela záměrně pominul smířlivý závěr Fridrichovy řeči. „Náš osud, naše touhy, všechno, čím žijeme, nás odjakživa stavělo proti sobě.“

„Až na jediné, a já to hodlám ctít.“ Fridrich se chopil Ri-chenziny ruky a políbil ji víc než dvorně. „Na mé přátelství můžeš počítat vždycky, pane z Lipé, pokud si to má paní bude přát.“

„Přeju si to,“ usmála se, „ale Jindřich je tvrdohlavý. Myslím, že tě nemá moc rád, Fridrichu.“

„To není věc lásky, moje drahá. Jsme muži a rytíři. Myslím, že se můžeme aspoň ctít.“

„Ctít jistě, Milosti,“ odpověděl Jindřich vážně. „Nikdy nenastupuju ani na kolbišti proti soupeři, jehož si nevážím. A zhusta vzniká i přátelství tam, kde o sebe třesknou rytířské meče.“

„Utkání máme tuším za sebou,“ řekl Fridrich posmutněle. „Těším se, že mě jednou navštívíš, a upřímně smažeme všechno nedobré, co bylo.“

„Bylo i dobré, Milosti.“

Fridrich se usmál na Richenzu. „Ano, bylo,“ opakoval po něm zasněně. „Bylo, a vlastně ještě je.“

Neposeděli dlouho. „Zítra bude velká štvanice," prohlásila Richenza, když se zvedla dlouho před půlnocí. „Lovci se sejdou z dalekého okolí. Musíme jít spát, ať jsme ráno svěží."

Jindřich zaváhal, ale chopila se bez okolků jeho paže a rozloučila se s Fridrichem, jako by byli manželé, kteří samozřejmě chodí vždycky spát spolu.

„Co mu říkáš?" zeptala se, sotva osaměli, a shazovala se sebe šperky i šaty kus po kuse, zanechávajíc je na zemi na místě, kam právě doplula lehounkým krokem, jako by tančila nějaký obřadní tanec. Sebral bezmyšlenkovitě její šerpu a zase ji vztekle odhodil. Přesně tohle dělával sám. Boty i šaty lítaly z postele po všech koutech a jeho Anna, Valdekova sestra, pobíhala jako pečlivá slípka a skládala je na úhlednou hromádku, aby ji pán milostivě odměnil aspoň jediným uznalým objetím. Někdo dává a někdo bere, v lásce jako v životě. Dřív byl zvyklý brát. Jsem možná už starý, pomyslel si smutně a podíval se na Richenzu, která mu teď tančila vstříc, oblečena jedinou náušnicí, kterou se právě pokoušela rozepnout. Lítost ho přešla. Kdybych byl stoletý a ona si ze mne udělala jenom šaška, jediný takový pohled stojí za všechny ústrky. Nechal ji hmoždit se s náušnicí, poklekl před ní a objal ji lačnýma rukama.

„Nechci nic říkat," zašeptal a dotkl se pootevřenými rty hebké pleti.

Tiše vypískla. „Lechtáš mě. Proč nic nechceš říkat?"

„Protože mám jen jedny rty." Vstal a zvedl ji jako pírko. „A v noci je jich škoda k mluvení."

„V noci se má spát," vzdychla. „Ano, máš pravdu. Vůbec nechci mluvit."

Ne, nechtěj. Co je slovo v černém bezednu touhy. Co je přísaha proti šílenství opojených smyslů. Slib, vzpomínka - samé beztvaré přízraky uprostřed velkolepé stavby naplněné lásky, kde jiskří nepostižné barvy duhy naděje. Jediný na světě. Řekla to jemu. A odešla se mnou, ne s ním. Richenzo. Vydávám se ti beze zbytku. Jako bych jediným objetím chtěl vyjádřit všechnu touhu života. V každé z tvých nocí jsem celý. Čím dál tím pokornější. Roztouženější.

Čím dál tím víc tvůj. Už nejsem. Jsi to ty. Ty a tvůj pláč, který mě mučí a plní blažeností, jako by hvězdy sestoupily na zem až ke mně tvýma očima. Ty a tvůj pláč. Objetí, které skomírá, aby z rosy tvých slz vypučelo nové. Pláčeš? Zaplač mi ještě! Víc!

Křečovitě se ho držela třesoucíma se rukama. „Prosím tě, zůstaň!“ vzlykla. „Prosím tě, neodjížděj! Prosím tě, Jindřichu, zůstaň u mne! Tvůj domov jsem přece já.“

„Chceš dělat paní z Lipé na dvoře Elišky Přemyslovny?“ usmál se.

„Kdekoli. Zůstaň tu, miláčku.“

Noc. Čas přísah, o kterých zítra nevíme. Už pět let. Vlastně byl zvyklý, ale jako vždycky ho stálo kruté úsilí uvědomit si tu nezvratnou skutečnost. Ráno. Platí, co řekne ráno. Potměšilé oči a vychladlý hlas.

„Ovšemže zůstanu,“ řekl lehce. „Nejmíň týden. Vůbec se mi nechce zpátky, ale... Nepřekážím, doufám.“

„Vůbec ne.“ Vzpamatovala se a otřela si slzy. Teď by se mi vysmála, kdybych přijal tu hru na věčnou, jedinou lásku. I když pro mne to není žádná hra.

Přitáhl si ji blíž, zabořil rty do něžného důlku a čechral hebké chmýří na její šíji. „Byl tvým milencem?“ zeptal se jakoby nic.

K jeho překvapení tentokrát odpověděla. „Ano.“

Nevidím jí takhle do tváře, ale ona mně taky ne. To je teď výhoda spíš pro mne. Ona se tváří milostně a odevzdaně jako vždycky, když ji hladívám, protože miluje hold, který mé ruce vzdávají její kráse. Na slovech nezáleží. V noci ne. Ráno stejně nic z toho neplatí. Ale chci vědět. Vědět. Nikdy mi to už neřekne, když ne ted.

„Tenkrát, když tě unesl z Prahy a přivezl před Kutné Hory, ano?“ S jistým přemáháním přiměl svůj hlas, aby jen šeptal. K té chvíli se to hodilo lip.

„Ach miláčku,“ vzdychla roztouženě a pohnula se v jeho náruči. „Miláčku, já tě miluju!“

Spustil ruce a pokusil se přemoci netrpělivost úskočné touhy. „Odpověz. Bylo to tenkrát?“

„Ano, tenkrát.“

„A pak?“

„A pak,“ vzdychla znovu a přimkla se k němu co nejtěsněji. „Miluju tě. Miluju.“

„Teď taky?“ pokračoval bezmocně ve svém výslechu, veden žárlivou představou a současně v zajetí těch neklidných bloudících prstů a žádostivých rtů. „Teď? Ještě teď?“

„Právě teď tě miluju nejvíc. Ještě nikdy jsem ...“

Umlčel ji hněvivým polibkem. To nechci slyšet. To přece... „Vždycky mi říkej, že mě miluješ, ať se ptám na cokoli,“ slyšel se šeptat k vlastnímu podivu. „Jenom to. Prosím tě, Richenzo!“

Tentokrát po celou dobu jejich objetí mazlivě obměňovala slo-va lásky, jako by se jich nemohla nabažit, dokud se jejl hlas nezlomil v posledním vzlyku. Ale nerozplakala se. Byl trochu rozladěn, přestože při těch slzách vždycky trpěl. Ale patřily k ní, k jejich nocím a k té touze. Opravdu? Ani slzička?

„Ted už ne,“ řekla místo toho chladně a posadila se. „Od té doby, co jsem zpátky v Čechách, už nikdo. Jenom ty. A nepřej u si, aby ses ptal dál. Nebudu ti přísahat do omrzení, že mě těší objímat jen toho, po kom toužím. Buď rád, že jsi to ty, a nenuť mě, abych přemýšlela, jestli se přece jen nemýlím.“

„Přemýšlíš hodně?“ zeptal se jízlivě. „Nevšiml jsem si.“

„Vůbec nejsi všímavý.“

„Takže jsi rozuměla, nač se ptám.“

„Docela dobře. Jenomže se mi právě nechtělo odpovídat. A měla jsem pravdu. Sám vidíš, že je to nudnější, než...“ Najednou se znovu změnila v rozmazlené kotě a stulila se k němu. Taktak že nezačala slastně příst. „Pohlaď mě,“ zašeptala a otřela nosík o jeho tvář. „No tak!“

„Jednou se z tebe zblázním,“ řekl v upřímném zoufalství a políbil ji. „Copak nedokážeš pochopit...“

„Ne,“ přerušila ho. „Nedokážu. Nikdy a vůbec nic. Když si chceš moudře pohovořit, dojdi si za Fridrichem. Ten si v duše-zpytných řečech libuje stejně jako ty. Mne musíš jenom líbat. A říkat mi, že

jsem krásná a že mě miluješ. Jestli tě to moc obtěžuje, můžeme spát. Ráno nás přijdou vzbudit. Říkal jsi týden, viď? Sedm nocí nemůžeme promilovat až do rána.“

„Proč bychom nemohli?“ vybuchl. „Chceš říci, že už... že jsem ...“

„Ospalý,“ doplnila s droboučkým smíchem. „Mrzoutíš z ospalosti, to je to. A já jsem to málem vzala vážně. Spi, do rána je málo času.“

„Právě. Nemůžeme ho promarnit.“

Jeho důkaz dopadl přesvědčivě. Richenza, vzlykající na jeho rameni k neutišení. Lehounké chvění líbezného těla ve vše-pohlcující tmě. Prázdnota. Bezedné nic. Jen ty a já. Jen ty a já. Jen ty... Kde jsi? Jeho tápající ruka zabloudila. Vedle něj byl jen chlad. Prázdná tma. „Richenzo?“ ozval se tiše. Nic. To se mi zdá. Vždyť teď, právě teď ... Usnul jsem, uvědomil si ohromené. Opravdu jsem spal. Já. Vedle ní. Nadzvedl se a oběma tukama přejel po širokém loži. Byl sám. Odešla uprostřed toho osvobozujícího pláče, anebo... Jak dlouho? Třeba už je ráno. Je říjen, svítá pozdě. Za chvíli přijde sluha a ... Ne, všude bylo ticho. Přece jsem mohl jen krátce zdřímnout. Kde je?!

Vstal a vyšel na chodbu. Šla k dítěti? Do komůrky ve věži, kde holčička spala s chůvou, po nekrytém ochozu? Sotva. Bezděky popošel chodbou opačným směrem, jak ho upoutal jakýsi tichý, neurčitý zvuk. Zase nic. Co je mi vlastně do toho, kam chodí ve svém vlastním hradu. Co je mi ... Zahanbeně se obrátil, ale než udělal první krok, zaslechl to znovu. Skokem byl u dveří, za nimiž se ozval tichoučký ston. Pak druhý. A Richenzin něžný, láskyplný hlas, ztlumený do šepotu. Panebože! Vtrhnu tam na ně a zabiju je. Zabiju ... Co je mi do toho. Jsem jenom úředník. Ona je královna a on král. Stál jako přibitý na třesoucích se nohou a pot se mu perlil na čele. On mlčel. Mluvila jenom ona. Sladce. Konejšivě. Nakonec bylo slyšet jen ospalé mumlání. Jindřich se vzpamatoval, až když rozeznal tichoučké kroky, a rychle se dal na ústup. Takhle tedy. Uspává jednoho po druhém. Má ještě třetího? Nebo se vrátí ke mně?

Vyšla ze dveří se svící v ruce. Nemohl se skrýt. Sebral odvahu a vykročil jí vstříc. Tiše vykřikla leknutím, když se nečekaně vynořil ze tmy.

„Kde jsi byla?“ obořil se na ni tiše.

„Co si to ...“

Popadl ji za ruku a vtáhl ji zpátky do ložnice. „Tak kde?“ opakoval zlostně. „Odpovídej. Za kým?“

„Za Anežkou,“ řekla chladně a oči se jí zúžily. „Pokaždé za oí chodím, když spíš.“

„Copak jsem někdy... Copak jsem někdy usnul?“ zakoktal zmateně.

Povýšeně se usmála. „Vždycky, miláčku.“

Nadechl se. „Proč lžeš?“ zeptal se studeně. „Anežka přece spí docela jinde.“

„Když jsi tady. Je jí už deset, nechci, aby nás slyšela.“

„Dnes tady nejsem?“

„Dnes jsem tě nečekala. Už jsem ji nestačila přestěhovat k chůvě. Sám víš, že před večeří jsi mi k tomu nedopřál čas.“

„Vymlouváš se. Půjdu se přesvědčit.“ „Chraň se ji vzbudit!“ vykřikla. „To nedovolím.“

„Jinak ti neuvěřím.“

„Nestojím o to. Nevěř mi.“ Podívala se na něj velice zvysoka. „Za kým jsem měla být podle tebe? Za Fridrichem? A co je tobě do toho?“

„Co mně je ... Richenzo!“

„Budu spát s kým chci, kdy chci a kde chci, a tebe se nebudu ptát. Rozumíš? A teď jdi. Jdi! Moje pacholky můžeš vzbudit i uprostřed noci.“

„Richenzo,“ zašeptal zděšeně. „Prosím tě! Unáhlil jsem se, odpusť mi. Já ... já tě miluju. Asi jsem zešílel, miluju tě. Měj slitování. Stačí mi slůvko. Stačí až ráno, přísahám. Doufám a věřím a miluju tě a ... Až se přesvědčím, kde spí on, už nikdy ...“

„Přesvědčíš!“ Chvíli se na něj dívala planoucíma očima, pak se rozběhla ke dveřím a rozrazila je dokořán. „Ven!“ Popadla svíci a

začala se přebírat v nepřehledných hromadách na zemi. Kovaný opasek zařinčel, jak ho vyhodila na chodbu. Následovaly boty a plášť. Kus po kuse. „Doufám, že už nic nechybí," štěkla na něj. „Na co čekáš? Ven!"

Vzpamatoval se z ohromení. Potmě a bez světla ... Ale nechtěl se už zesměšňovat. Jak dokázal nejdůstojněji, prošel mlčky kolem ní a rychle se sehnul aspoň pro košili v matném světle. Dveře za ním třískly. „Odvážíš-li se podívat, kdo tam spí," ozvala se za nimi zdušené, „už se nevracej."

„To mě ani nenapadne," ozval se zuřivě. „Myslíš, že jsem zvědavý na tvého chrápajícího krasavce? Nevstoupím tam a nevrátím se stejně, neměj strach. Nikdy. Nikdy!" Zahalil se do pláště, zbytek šatů stočil pod paží a rozběhl se pryč od těch dveří, za kterými vždycky ... už nikdy... Ježíši I U schodů se zastavil. Dveře se rozlétly a Richenza se objevila v světlém obdélníku.

„Jindřichu!"

Překotně se vrhl zpátky, ale pomalu zvolňoval, až se zastavil právě u těch zrádných, nenáviděných dveří. „Přeješ si, Milosti?" zeptal se suše.

Šla mu vstříc! Ne. Zastavila se s rukou na klice. Nedokázal z ní spustit oči. Přece ne ted, tady přede mnou ... „Dám tvé věci poslat za tebou, pane podkomoří," řekla odměřeně. „Nemu-síš mít obavy. V hostinci ve městě tě přijmou na zbytek noci."

Prkenně se uklonil a beze slova se obrátil k odchodu, napínaje sluch. Skutečně. Cvaklo to, jak otevřela a zase zavřela. Ohlédl se. Dveře její ložnice zůstaly dokořán. Šla ... tam. Už nezaváhal a řítil se ze schodů, jako by měl v patách samotného dábla.

Richenza klesla na zem k loži, kde spala holčička s rozhozenými tmavými vlasy, a tichounce se rozplakala, svírajíc teplou ručičku. Ne, nemůžu ji pustit. Nesmím. Kdybych se jí nedržela, poletím za ním a budu prosit. Ne, nesmím prosit, nebo se nevrátí. Možná se stejně nevrátí. Možná ...

Ráno ji hledali v opuštěné ložnici. Vyšla na chodbu jako duch. „Nikam nepojedu," řekla purkrabímu. „Jsem nemocná."

„Pán z Lipé ...," začal překotně.

„Vím. Musel odjet ještě v noci. Zavolej chůvu k Anežce. Já ... půjdu spát. A pane z Třesice," obrátila se ještě na prahu. „Řekni Jeho Milosti, že ... že už ho nepřijmu." Vzlykla a zakryla si tvář rukama. „Ať jede pryč!" vykřikla lámajícím se hlasem. „Pryč! Okamžitě! Nechci ho vidět. A nikoho!"

Noc odměny

Pán z Lipé se zpozdil o den. Král se vrátil z Křivoklátu už předešlý večer a od té doby si jeho poslové podávali dveře u domu pana podkomořího. Pán se ráčil objevit až pozdě odpoledne a vzkázal, že přijde do Hradu k večeři. Jenom tak. Vzkázal. Bez pozvání. Jako by se to rozumělo samo sebou. A jako ostatně vždycky.

Jan stál zadumaně u okna a shlížel na stmívající se město. Co je na tom najednou tak zvláštního? Jindřich - pán z Lipé — patřil spíš do rodiny. Dělal si, co chtěl a jak chtěl, a Jan bez jeho rady ani nevystrčil nos. A taky mu to nikdy nevadilo. Pán z Lipé byl příjemný poručník. 2e se prosebníci vždycky táhli za ním a nikdy za králem, bylo jen vítané a mladý Lucemburk by si to ani nepřál jinak.

Jsem líný, uvědomil si zahanbeně. Eliška má pravdu. Jsem líný pomalu jako ten Korutanec. Aby to se mnou nedopadlo zrovna tak. Anebo dokonce húř. Kdyby vyhnali mne, neštěkl by po mně pes. A Jindřicha z Korutan uznává aspoň Habsburk. Habsburk ... Trochu ho zamrazilo při tom jménu. A kdoví, třeba tu nejde o Jindřicha z Korutan. Třeba on sám ... Já mám pro Ludvíka Bavora cenu, jenom dokud držím skutečnou moc. Nebo dokud to aspoň tak vypadá, že ji držím. Snad bych byl šťastnější jako hrabě z Lucemburku. Ale má choť je Přemyslovna a já ji miluju. Musím. Musím být českým králem. A ostatně - chci. Jen kdyby mi nebylo tak těžko.

Vrzly dveře. Eliška se vynořila ze tmy vedle něj. „Proč jsi tu sám, můj drahý?“ zeptala se měkce.

„Myslím na ten večer,“ řekl tiše. „Přijde bezbranný a důvěřivý.“

„Ten!“ Naklonila se k němu a něžně ho políbila na tvář. „Bezbranný a důvěřivý jsi ty, miláčku,“ zašeptala. „Copak jsi

tni sám neříkal, co ses dověděl na Křivoklátu? A teď ho budeš litovat? Je naše štěstí, že tě má za hlupáka. Jinak bys ho nikdy nedostal.“

„Má mě za hlupáka?“ usmál se hořce. „Ovšem. Asi ano. Pokládala bys to ty na mém místě za štěstí?“

Sklopila oči. „Jsem jenom žena a ...“

„Nejsi jen žena,“ řekl vřele a uchopil ji za ruce. „Eliško! Nikdy jsem netušil... Smím přijít? Řekni! Mohu dnes přijít? Tak dlouho jsem byl pryč a včera ...“

Zarděla se a uhnula očima. Na těch několik nocí vzpomínala jen s hanbou, přestože on byl tak blažený. Trpěla jako na mu-čidlech. Jan, Jan byl přece ještě napůl dítě a ona... Vášeň! Kdysi si představovala bůhvíco. Kdyby ten jediný... Otřásla se. Ne, ani ten. A zvlášť ne on. Dnes už jsem zmoudřelá. Jenomže musím dělat děvku chlapečkovi, kterého prozíravý pán včas zkazil v neřestné náruči prodejné holky, abych nad ním ztratila moc. Já, královna. Já, dědička české země. Prodaná. Zrazená. Ne, ještě jsem nepodlehla. Bude-li to syn ...

„Včera jsme čekali na pána z Lipé,“ připomněla mu. „Dnes se ho dočkáme. Jistě není žádný důvod, abys pak nepřišel, jestli ...“

Chvíli se na sebe dívali. „Vydíráš?“ řekl smutně. „Sotva tři noci. Mezitím řádka chladných objetí, jako bych objímal sochu. Kdy se přetvařuješ?“

„Nepřetvařuju se,“ hlesla s odvrácenýma očima. „Jenom mi někdy bývá hanba. Za sebe i za tebe.“

„Hanba!“ vykřikl s upřímným úžasem. „Proboha, proč?“

„Jako ... jako zvířata,“ vzlykla.

Zamračil se. „Ne. Právě že jako lidé. Jako lidští milenci, kteří mají srdce a cit. Chci být tvůj milenec. Ty chotě nemáš ráda, jenom ho trpíš. Ale jako milence jsi mě milovala. Nejvíc tu noc, když jsem se vrátil z Moravy. Proč musím být také tvůj choť?“

„Protože jsi.“

„To přece stačí ve dne.“ Objal ji a mazlivě se otřel o její tvář.

Eliška se zachvěla. S hrůzou na sobě pozorovala, že občas sama podléhá té ohavné hře, kterou na sebe vzala v zájmu svého trůnu. Tu

první noc, vítězná, jásající a uspokojená jako nasycené dobytče. Sama si byla odporná, když se ráno probudila a shledala, že už v polospánku se chopila jeho ruky a vede ji po svém těle, procitajícím rychleji než vědomí, aby ještě v té chvíli, která předchází bdění, aby znovu... Líbilo se mi to. Jsem stejná jako... *ta.*

Její myšlenky se skokem přenesly k hradecké královně a k té chvíli, předcházející noc odměny, kterou Jan právem očekává.

„Máš nějaké pochybnosti?“ zeptala se.

„Ne, ale... Třeba to všechno může nějak vysvětlit. Třeba ...“

„Pán z Lipé ti vysvětlí všechno,“ řekla trpce. „I to, že králem je spíš on. A ty mu uvěříš. Rád jako vždyciky.“

„Ten člověk mohl lhát,“ ozval se Jan znovu. „Na mučidlech ... na mučidlech možná každý přizná cokoliv.“

„Věděl, co chcete slyšet?“

„To doufám ne. Mladíček. Nějaký vladyka z Kosic. A pak se zabil, když jsem mu daroval svobodu. Svou vlastní dýkou, před mýma očima. Prý zradil paní Rejčku.“

„Tak vidíš.“

„Co vidím? Napovídal nám bůhvíco o lidech, které miluje. Je to hanba. Patřil k jejímu dvoru. Vlastně ho Valdek unesl jako nějaký lapka. Kdyby *mně* někdo sebral čížníka ...“

„Ty jsi král,“ přerušila ho netrpělivě. „Prosím tě, nezapomínej na to pořád.“

„Právě. Ona je královna.“

„Tak dobře. Obejmi pána z Lipé a hýčkej ho dál u mého stolu. Můžeš si jezdit i do Hradce. *Té* jistě není hanba, když..

„Eliško!“

„Jsi ještě příliš mladý, Jene,“ řekla trpce. „A neznáš lidi, jako jsou ti dva. Štítí se oni zrady? A ty váháš.“

„Nějak to všechno přišlo náramně vhod.“ Ostře se na ni zadíval. „Nezdá se ti? Nebo jsem tak příliš mladý a nechápu, že je přece samozřejmé, aby se to událo, zrovna když mě Valdek hostí na Křivoklátu, a můžeme se tak snadno domluvit? Řekni. Měla jsi Jindřicha možná radši než já. Ty tomu věříš? Všemu?“

„Máš důvod pochybovat o pánu z Valdeka?“ zeptala se místo odpovědi.

„Ani snad ne. Poslal jsem taky svoje lidi. Napadlo mě to, i když jsem příliš mladý, víš? Lucemburčané jistě nemají důvod stranit Zajícovi. A v Hradci všichni mluvili německy. Vydávali se za Rakušany a ... No ano, je to tak. Ani Valdek to nečekal. Jeho lidé jen nosili zprávy, že Fridrich občas jezdívá. Tajně, na zapřenou. Nesešli se tam. Na to je pán z Lipé opatrný. Tentokrát ... Chystají se k poslednímu úderu? Já tomu nechci věřit. Musím a nechci. Když tam byl naposled, vypravil k Fridrichovi posla, a mně přijel říci, že pro mne nemá čas. Vrátil se obratem a Habsburk tam už byl.“

„Třeba jsou oba její milenci,“ usmála se jízlivě. „A sešli se jen nedopatřením, protože pán z Lipé nemá rád pána z Valdeka, a místo honu se nečekaně vrátil dřív.“

„Ano, tomu bych rád věřil. Co myslíš, řekne to?“

„Ty se ho chceš ptát?“ vybuchla Eliška.

Jan jí nevěnoval pozornost. „Jenomže Jindřich odjel ještě v noci,“ pokračoval. „Ne hned, rozhněván a žárlivý, ale až k ránu. A předtím spolu večeřeli, všichni tři. Pak nejspíš ještě někde seděli beze svědků. Odjel hned v noci. A potom objížděl města jedno po druhém. Je podkomoří, jistě, ale dávno nevyvíjel tak horlivou činnost. Valdek tvrdí, že všechno za něj zařizoval obvykle jeho panoš, Oldřich Pluh. Nejspíš má pravdu. Pán z Lipé býval hodně v Praze, a když ne, zdržoval se v Hradci, to vím. A najednou sám a s takovou pílí? Oč jde?“ '

„Zeptej se ho, jistě ti to poví, ochotně a rád. Jsi přece jeho král.“

„Z milosti pána z Lipé, ano.“ Jan ji otočil tváří k sobě. „Co mám udělat?“ vybuchl zoufale. „Je to tak úskočné, zajmout hosta! Nechci, jsem rytíř. A ty jsi z královského rodu. Co o tom soudíš? Řekni! Valdek ho nemá rád, ale ty přece ano. Řekni, proboha 1“

„Co prozradil ten chlapec z jejich rozhovoru?“

„Ze ... že je pán z Lipé králem Cech. Na obřadu prý nezáleží. Jen na něm záleží, komu půjčí svou královskou korunu a plášť. Ať Korutanci, mně nebo komukoli, a žádný římský král že... Mluvili o

tom, že Fridrich je také římský král, protože ani Ludvík neměl víc než dva nesporně platné hlasy. Dva, rozumíš? Český hlas je prý bez ceny, když za ním nestojí pán z Lipé.“

„To ti nestačí?“

„Já nevím. Pořád tvrdil, že se tam sešli náhodou, že mluvili jen tak a že pán z Lipé Habsburka určitě nemá v lásce. Jindřich je pro něj *náš pán.* Víc už z něj nevyrazili. Prý neví. Valdek udělal určitě dobrý lov, ale ... netěší mě to.“

„Těšilo by tě přijít o trůn a možná o hlavu?“ zeptala se suše. „Něco se chystá. Jinak by tolik nespěchali. Pročpak by Habsburk jezdil do Hradce? Za ní? Ale milenec je přece Jindřich z Lipé. Náš pán! Hradec Stoličný. Praha bude napříště jen poddanské město.“

„Co mám udělat?“

„Co ti poroučí tvé svědomí. Ale nezapomeň, že tvoje svědomí musí být především svědomím krále.“

„Vyslechnu ho,“ prohlásil Jan odhodlaně. „Nemohu úskočně, ze zálohy... Vyslechnu ho a potom uvidím.“

„To tedy uvidíš,“ vykřikla rozčileně. „Jen abys stačil otvírat oči! Jsem Přemyslovna. Já ...“

„Prosím tě,“ řekl unaveně. „Už dost.“

Udělala jsem chybu, uvědomila si okamžitě. Přemyslovna. Tu připomínku nemá rád. Vždycky se potom chová jako trucovitý kluk. A většinou na tom vydělal pán z Lipé. Dnes... Ne, musím jinak. „Miláčku,“ řekla svým nejhedvábnějším hlasem. „Copak neumíš pochopit, že já mám o něj strach?“

• „O koho - o něj?“

„O svého syna. Bude český král - nebo jen vyhnanec, ne-li sirotek?“

„Eliško ...“ Zajíkl se. Měl už dvě dcery, ale ... „Víš to jistě?“

„Ano. V květnu se narodí tvůj syn.“

V květnu! Z té první noci, která.....Třeba to bude třetí

dcera,“ řekl rychle. Jen se netěšit. Jako teď při té druhé. Raději ...

„Syn,“ usmála se. „Sám jsi mi říkal, z jakého objetí se rodí dcery a z jakého syn. Milovali jsme se... jinak než kdy dřív. To přece víš.“

Ano, to věděl. To nikdy nemohl zapomenout. Užaslý, vděčný a zmatený, zahanbený tou milostnou vlnou, ve kterou nevěřil, i tím, že se tak zdržel v lhostejných náručích, jimiž si krátil zdlou-hovou cestu k ženě, která zná jenom povinnost. A ona ... „Smím přijít?“ zeptal se dychtivě, přemožený tou vzpomínkou i slibem v očích, které teď tak často uhýbaly. „Smím? Chci být dnes s tebou. A s ním.“

„Pán z Lipé přišel, Milosti,“ přerušil panoš Viléma z Valdeka královský rozhovor v nejdůvěrnější chvíli. Jan sebou trhl. Dychtivost z jeho tváře vyprchala a zůstala v ní jen starostlivá chmura.

„Ať začnou nosit na stůl,“ řekl stísněně. „Půjdeme.“

Pohnul se ke dveřím. Eliška by jindy trpce nesla, že jí opomněl podat rámě, ale šlo o všechno. Přeběhla k němu a chopila se ho sama, vzhlížejíc k němu zamilovaným pohledem. „Přijď,“ zašeptala, jako by v této chvíli nemyslela na nic jiného než na toužebně očekávanou milostnou noc. „Přijd, miláčku, co nejdřív. Budu čekat.“

Vypadá jinak, pomyslel si Jan, sotva se podíval Jindřichovi do tváře. Nebo ten tvrdý, panovačný rys kolem úst měl vždycky? Snad jsem si nevšiml, když se smál. Smával se často. Dnes ne. Opravdu vypadá jinak. Nebo je to tím, co vím, že najednou ...

„Co si mě tak prohlížíš?“ zeptal se Jindřich s matným náznakem úsměvu. „Snad na mně není nic tak směšného, můj králi.“

„Směšného rozhodně ne.“ Jan si odkašlal, aby jeho hlas zněl pevněji. „Zdáš se mi změněný. To je všechno.“

„Změněný? To asi jsem. Příliš jsem pracoval, už nejsem zvyklý. Jsem unaven. Když dovolíš, půjdu dnes brzy spát, prozradíš-li mi laskavě, proč mě hledáš.“

„Slíbil ses vrátit včera.“

„Pravda. Promiň, neuvědomil jsem si to.“ Podíval se na Elišku, která stála osamocena opodál. „Uvedeš ke stolu svou choť, nebo jí smím podat rámě já?“

Vypeskoval mě jako vždycky. Přemyslovna, a stojí sama. Jenomže ona se mračí na něj a na mne se usmívá. „Ne,“ řekl rychle, „má choť je jenom má. Už se s tím musíš smířit.“

Pán z Lipé se mlčky uklonil a uvolnil místo, aby královský pár mohl vstoupit do otevřených dveří síně, která zela prázdnotou. Ne úplně. Jindřich nadzvedl obočí. „Rodinná večeře, jak vidím. Příliš velká čest. Měl jsem se přijít jen ukázat a ne se vnucovat. Aspoň mi můj švagr řekne, koho z jeho lidí si živím ve svém domě. Mohl bych ho jinak nevědomky vyhodit.“

„Nerozumím ti,“ řekl Vilém z Valdeka velice chladně a postavil se za Eliščino křeslo. „Prosím, Milosti.“

„Chci tím jen říci, že tvoji příživníci se mi věšeli na paty, patrně aby zkoumali moje účty s královskými městy. Zajímají-li tě tolik, mohu je na králův rozkaz předložit. Ale špehovat se nenechám. A ted, dovolíš-li, Milosti, odejdu bud já, nebo on.“

Jan zneklidněl. Všiml si a chce uniknout? Večeře ve čtyřech byla na pováženou, a jestli poznal, že kolem stolu se hemží jen Valdekovi lidé... Pán z Lipé má na tohle oko, a jestli něco chystá, bude podezíravý. Jenže je pozdě. Už mu to není nic platné. Přišel, je tady.

„Nikdo neodejde,“ promluvila Eliška bezelstně svým nejhoroucnějším hlasem. „Udělej mi to k vůli. Tolik bych chtěla, abyste si konečně porozuměli. Proto jsme sami, bez nevítaných hostů. Aby bylo řečeno všechno a abych mohla klidně spát.“

„Kvůli nám, Milosti, jistě můžeš,“ řekl Jindřich. „Zbytečně se trápíš pochybnostmi. Rozumíme si s Valdekem výtečně. A dávno. Ale přeješ-li si, zůstanu, i když dnes nemám chuť na zajíce.“

„Úlovek z 'křivoklátských lesů,“ podotkl Jan, který znovu našel řeč. „Ale honili jsme s pánem z Valdeka jen sami dva. Hradecká štvanice byla asi skvělejší.“

Jindřich po něm bleskl pohledem. „Nevím,“ odpověděl. „Když už víš tolik, mohli ti Valdekovi lidé také říci, že jsem se jí nezúčastnil.“

, „Vůbec ses nezmínil, že jedeš do Hradce,“ nadhodila Eliška sladce.

„Jen jsem se zastavil,“ zavrčel zlostně. „To Vaše Milosti snad nemohlo zajímat. Hned druhý den jsem už byl v Horách Kutných a...“ Odmlčel se, zachvácen pocitem marnosti z té vzpomínky. Záměrně se štval celou noc, aby neměl čas přemýšlet. Proč o tom

začínají! Byl ještě tak otupělý, že mu docela ušly neznámé tváře mezi služebnictvem i napjatá nálada. Ani nepřítomnost pražského purkrabího, svého bratrance pana Odřicha z Lichtemburka, dohromady nevnímal. Prostě tu byli jen čtyři. Nepřičítal tomu žádný význam. První milec a dvořan svého krále a oblíbený miláček jeho choti, přítel, který bděl nad královským štěstím jako kvočna, se přece nepotřeboval ničeho bát. Víc, ani mu taková myšlenka nepřišla. Prostě tu byl a nudil se, protože už deset dní ho netěšilo vůbec nic. Hádka s Valdekem slibovala aspoň rozptýlení. „To vám drahý Vilém jistě potvrdí," pokračoval jízlivě. „Rád by mi šlápl na prsty, vid? To by byl přece podkomoří. Pán z Valdeka."

Ani tentokrát se Jan neozval. Jindřich marně čekal rozčilenou otázku, proč že pan Zajíc obtěžuje královské hodnostáře. Místo toho promluvila Eliška.

„Býváš velice často na Hradci, pane z Lipé."

Unaveně se na ni podíval. „Jestli Tvé Milosti na tom záleží jen trochu," řekl trpce, „mohu ti odpřisáhnout, že už tam nepojedu. Je to koneckonců jen věnné město. Přítomnosti podkomořího není nevyhnutelně ... vůbec není třeba."

Po překvapujícím sdělení se kolem stolu rozhostilo ticho. První se ozval Valdek. „Lžeš."

„To slovo ti vrazím do chřtánu, kdekoli si budeš přát," řekl pán z Lipé a způsobně se uklonil. „Ne zde. Prosím tě, abys mlčel."

Jan se vzpamatoval. Valdek má pravdu. Nejspíš lže a snaží se zastírat stopy. „Paní královna vdova prý miluje hosty," prohlásil. „Budeš jí chybět."

Eliška se na něj upřeně dívala. Rád obcházel pravdu, to ano, ale vyloženě lhát ho nikdy neslyšela. „Má snad milejšího hosta, než jsi ty?" zeptala se nevinně.

Oči se mu zúžily. „O tom nic nevím. A smím-li vyjádřit svůj názor, netýká se to vůbec nikoho z nás."

„Co když ano?" řekl Jan tiše, odmítaje Eliščin varovný pohled. Nač? Nač si nedůstojně hrát na schovávanou? Jsi vinen, půjdeš pod sekeru. Jsi nevinen, odpusť. Ale bez ponižujících okolků. „Co když

se to týká nás všech? Setkal ses s Fridrichem Habsburským. Ano, či ne?“

Zase o tom. Proč, proboha? Jindřich na něj pohlédl a v jeho očích byla zoufalá prosba. „Raději bych o tom nemluvil,“ řekl hluše a sklonil hlavu. Jan se odmlčel.

„Znáš panoše z Kosic?“ zeptala se Eliška místo manžela.

„Z Kosic? Nevím. Kdo je to?“

„Číšník královny vdovy.“

.,Už vím. Mladičký chlapec, nalévá vždycky při hostině. Co je s ním?“

O čem jste mluvili?“ ozval se král.

„S tím hochem? O ničem.“

„Mluvím o Fridrichovi Habsburkovi a ty to víš. O čem jste mluvili při hostině?“

„Proboha už...,“ vykřikl Jindřich zuřivě, ale zarazil se. Ochromení, které ho spoutávalo, začalo dostávat trhliny. Jde o Habsburka, musím si dát pozor, pomyslel si s nabádavým úsilím a přiměl se k odpovědi. „Tak, o čem se hovořívá u stolu. O víně, o jídle ...“

„O ženských taky?“ rýpla si Eliška.

„Ne,“ uťal stroze.

„O ničem jiném?“

„O čem? Nemůžu si pamatovat všechno, ale ...“

„Například o tom, že bys měl raději na českém trůnu Jindřicha Korutanského, který tě tak pěkně poslouchal,“ řekl Jan sladce.

Jindřich se ušklíbl. „Ty mě přece také ...“ Nedořekl. Mladý král na to nebyl cidivý, ale Eliška jistě neviděla ráda, že její choť je poslušen někoho jiného než jí. „Ty jsi pro mne jediný král Cechů,“ opravil se a usmál se na Jana. „Takového jsme tě ditěli, když jsme si tě vyvolili. Jediný, a navždycky.“

„Po Korutanci a Habsburkovi,“ utrousil Vilém potichu.

Jindřich ho zaslechl. „Aspoň v tom prvním jsme byli spolu. Proč vedeme tu řeč?“ obrátil se k Elišce. „Chceš-li mě smířit s Vilémem, nejsme na nejlepší cestě.“

„Smířit ne," řekla ostře. „Jenom porovnat. A to nebude tak nesnadné. Nač čekáš?" oslovila Jana. „Nebylo řečeno dost?"

„Ne, nebylo." Jan se opřel oběma rukama o stůl. „Chci slyšet jedno, pane z Lipé," řekl naléhavě. „Na tvou čest a na naše přátelství. Proč jezdí Habsburk do Hradce za paní Rejčkou?"

K Jindřichovu vědomí už dávno proniklo výstražné znamení Eliščina hlasu, ale přestože už vlastně věděl, jeho bytost se vzpouzela pochopit. „Je její švagr," zamumlal nesmyslně. „Proč by nejezdil?"

„švagr!" Jan se rozzuřil. „Jsi také švagr pána z Valdeka. švagři se jezdí navštěvovat, když se to tak vůbec nehodí? Rakouský vévoda do Cech? Úhlavní nepřítel, který chce dosadit jiného krále? A na zapřenou? Potají? Z příbuzenského citu tedy navštěvuje Hradec, a jenom náhodou se setká s pánem z Lipé, který tam zrovna má co činit jako podkomoří výhradně v mých službách, ano?"

„Zní to hloupě, ale je to tak," řekl Jindřich mrtvě. „Jestli chceš slyšet něco jiného, jen si řekni."

„Chci. Jindřichu, prosím tě." Jan spletl neklidné prsty a jeho pohled se vyhnul Eliščinu. „Na tvou čest, skutečně. Odpověz jasně, a nevymlouvej se. Jsi rytíř, já ti uvěřím. Ty víš, které je slovo spásy, ale nebudeš mi lhát. Je její milenec?"

„Cože?!" vybuchl Jindřich.

„Ptám se tě na tvou čest, jestli je Fridrich Habsburský milencem Elišky Rejčky. Jasněji se snad už nemohu ptát."

Ne, to nemohl. Jindřich mlčel. Ty stony za zavřenými dveřmi .. - Má čest! Mám nějakou, když ji poplivala? Co chtějí? Dát ji do kláštera? A já mám svědčit? Aby si myslela, že z pomsty? „Ne," řekl pevně. „Není."

Janova tvář se změnila. „Díky," zašeptal namáhavě. „Možná jsi přece jen neměl, ale... Děkuji." Odvrátil se a vstal.

„Proč tedy jezdí do Hradce?" zeptala se Eliška vítězně. „Proč? Všechno se dalo vysvětlit, pane z Lipé. Vášeň ke krásné padlé ženě muže omluvit ledacos, možná i zradu. Můj chod je rytíř, pochopil by. Snaží se, nevidíš? Řekni, že chodí do její ložnice, a obejme tě. No

tak! Je její milenec? A jestli není, jak chceš rozumně vysvětlit jeho návštěvy? A své? Proč za ní jezdíš ty, to je dost známo. Aspoň jste se oba starali, aby bylo. Proč jezdí tedy on? Odpověz!“

„Nevím!“ vykřikl. „Nestarám se o to, není to moje věc. Mluvili jsme spolu o ničem, a ještě krátce.“

Vilém Zajíc vstal. „Lžeš,“ opakoval.

Jindřich zůstal sedět. „Mlč,“ procedil mezi zuby. „Budeš-li pokračovat, porovnáme se hladce co nevidět. Co tím sleduješ? A tady!“ Eliščin hysterický výbuch ho nepřekvapil, prostě žárlila jako vždycky, ale Valdek, to už bylo moc.

„Tohle,“ prohlásil Vilém vyzývavě, zaklonil se a plivl mu do tváře. Jindřich vyskočil. V té chvíli čtyři chlapi viseli na jeho pažích. Ovládl se.

..Mne nemusíte držet,“ řekl mrzutě. „Spíš jeho. Já se nebudu rvát před králem jako někde v hospodě.“

„Aspoň si ušetříš malou nepříjemnost,“ usmál se Valdek a pohlédl na Jana.

„Ano,“ zamumlal král rychle s odvrácenou tváří. „Ano, souhlasím.“ „Jsi zatčen, pane z Lipé,“ promluvila Eliška jasným, kovovým hlasem. „Pro zločin velezrady, pro uskok proti moci i životu svého krále, pro zrádné pikle s nepřáteli země, pro ...“

„To stačí,“ přerušil ji vězeň a rozesmál se. „Když pomyslím, že pro tebe ... A pro vás oba ...“ Smál se s děsivým výsměchem sám sobě dlouho a nerušeně, protože král rychlým pokynem zarazil pacholka, který se ho chystal umlčet.

„Nic víc mi neřekneš?“ zeptal se Jan úpěnlivě, když nastalo ticho. „Nic víc než prve? Ted, když víš...“

„Řeknou ti jiní.“ Jindřich se na něj podíval skoro útrpně. „Toho budeš ještě trpce litovat, chlapečku.“

Král se napřímil, raněn posledním slovem. „Pojd,“ řekl a podal Elišce rámě.

„Sviní hlavu ve znaku může mít jenom svině,“ promluvil za jejich zády pán z Lipé. „Pusťte mne. Půjdu sám.“

Jan se prudce zastavil ve dveřích, když zaslechl temné žuchnutí a kratičký potlačený výkřik. S bušícím srdcem naslouchal vzlykavému dechu, jako by se někdo, sražený surovou ranou, namáhavě dral na nohy. Ale neohlédl se. Eliščina ruka se sevřela na jeho paži.

„Půjdeme," hlesla tichounce. „Dohled nad vězněm obstará už pan podkomoří."

„Ano. Konej své právo, pane z Valdeka," řekl Jan trochu trpce a vyšel ze dveří bez jediného pohledu zpět.

Eliška ho konejšivě pohladila po ruce, když sebou trhl při nenadálém zvuku, který dával tušit, co se teď děje v opuštěné hodovní síni. „Neubijou ho, neboj se. Musí ho jen vyvézt potají. Kdyby se ozval a stráže ho poznaly, rozkřiklo by se to, dřív než ... "

„Než co?" zeptal se vyprahle.

„Než budeme dost silní, miláčku," usmála se.

Ano, bojíme se. Máme strach. Jsem král a použil jsem svého práva. Dal jsem zatknout usvědčeného zrádce, a teď se bojíme. Jsem král?

„Dnes na mne musíš být moc hodná," řekl obhrouble, protože se na ni hněval víc než na sebe. „Hodnější než kdy jindy, rozumíš? Jen kvůli milování s Přemyslovnou jsem zahubil přítele."

„Není náš přítel," rozhněvala se. „Je zkažený. Až do morku kosti je zkažený. Viděl jsi? Ještě se smál!"

„Ano, smál se," řekl Jan a cítil, jak mu po páteři zvolna stoupá chlad. Strach? Ano, já *mám* strach, a on, on, kterého teď ubíjejí... Smál sel Zná Valdeka. Ví, že necouvne před ničím, a smál se! „Chtěl bych to umět taky," dodal s povzdechem. „Nebo nikdy nebudu tolik králem jako on."

Hořím a mrznu. Jsem v pekle a převracejí mě z ledu do plamenu. Mlžnatá tma. Ne, žádné peklo. Ten pocit života je skutečný. Oheň je ve mně a ležím v ledovém průvanu, který mě pro-fukuje ze všech stran. Lože - je to vůbec lože? - se zmítá jako zběsilé, a každý náraz trýzní zmrzačené tělo, až ztrácím všechnu soudnost a vědomí. Ta mlha kolem je mdloba a taky je skutečná. Jsem provlhlý až do

poslední nitky a třesu se chladem. Nebo je to horečnatý pot? Hory Kutné. Hořící smůla a vražedný šíp. Ano, jsem v nosítkách a unáším ji z Hradce, nosítka se rozpadla, zbyla jen podlaha mezi dvěma tyčemi s páchnoucí houní a kolem mříž, proč je kolem mříž, nejsem přece ve vězení, ne, je dřevěná, to je jen žebřiňák a veze mě po kamení, skáče z balvanu na balvan jako koza - nel Ostře vykřikl při nárazu a zachytil se bolavýma rukama příček, aby zmírnil mučivou palčivost po celém těle, která jím při otřesech vozu pronikala jako nůž. Ze které bitvy mě to vezou? Nepamatuju se. Naposled mě dostali tenkrát u Kutných Hor, ale to už je dávno. Uzdravil jsem se a ona se mnou potom spala. Ne, od Kutných Hor mě nevezou. Holič. To škrábnutí přece nestálo za řeč. Třeba se Uhři vrátili a ubili mě. Třeba ... Kodrcání ustalo.

„Je vzhůru," ozval se hrubý hlas. „Slyšel jsem ho."

„Nejvyšší čas. Vůz se už musí vrátit." Plachta se odhrnula a místo ní se v chomáčích mlhy objevily vousaté tváře. „Ven," řekl hlas. „Koukej vypadnout, mizero. Nebudeš se vozit jako pán. Lez!"

„Kde jsem?" zeptal se Jindřich chabě. Vůbec ho nenapadlo, že vlídné oslovení patří jemu.

„Nežvaň a dělej, než ti pomůžu!" Chlap vlezl do vozu. „No tak, bude to?"

Zmámené vědomí se ztratilo při první ráně. Zbrojnoš popadl bezvládné tělo a vyhodil ho ven. „Tak. Obracejte."

..Vstane vůbec?" ozval se kdosi pochybovačně. „Když nám ho svěřili, myslel jsem, že je mrtvý. V životě jsem neviděl tak rozmláceného chlapa."

„Je to vrah. Jen z něj vytloukali doznání. Vstane, neboj se. Takový něco vydrží. Vidíš, už se hýbá." Kopl ležícího. „Koukej se postavit, nebo tě potáhnou za koněm. Slyšíš?"

Jindřich se mátožně zachytil rozvrzaného kola, zvedl se na kolena a zůstal na něm viset. „Co... co se stalo?" vypravil zé sebe.

„Vytloukli to z něj?" zeptal se druhý šeptem. „Vypadá, že neví, oč jde."

„To nevím, nestarám se o to. Nejspíš dostal nějakou taky do hlavy. To pak člověk dlouho slyší zpívat andělíčky. Hej ty, Matěji, nebo jak si říkáš, koukej se sebrat. Za chvíli pro tebe přijdou. Když nevydržíš běžet za koněm, můžeš se loučit se světem. Co na mě koukáš jako tele? Pusť to kolo. Pusť ho, povídám! Budeme obracet.“

„Jaký Matěj?“ zakoktal se Jindřich uboze, ucukl, když se kolo dalo do pohybu, a málem padl přímo pod ně.

„Ty máš ale štěstí,“ rozchechtal se jeho strážce. „O vlásek kolem hlavy. Jiný by ji už měl na kaši. Aspoň zůstane celá pro kata. Stejně tě budou věšet. Tři vraždy, holenku, to už se nevy-kroutíš.“

To je ale pitomý sen.“Copak se nevzbudím? I zápach z těch hnusných hadrů, které mám bůhvíproč na sobě, je tak skutečný, až je mi nanic. Vstát. Vstát a jít. Nic mě nebolí, to se mi zdá.

S heknutím se zvedl a namáhavě udělal krok. Těžký řetěz ho strhl zpátky. Ztratil rovnováhu a taktak že neupadl.

„Tak vidíš,“ ozval se za ním pacholek spokojeně. „Na umření, říkáš? Sešněrujte ho radši celého, ještě by utekl. Oni ať si s ním dělají, co chtějí. To je ale psí zima. Kde je ta holota?“

Oprátka se smekla Jindřichovi přes hlavu a přes ramena. Znovu padl, když ji trhnutím utáhli. „Koně!“ zařval. „Mého koné, ksakru! A zavolejte Oldřicha, ať už mě probudí.“

„Kdopak je ten Oldřich?“

„Asi spoluviník.“ Zbrojnoš se přitočil k Jindřichovi a zeptal se sladce: „A kdepak najdeme toho tvého Oldřicha?“

„V mém domě, troubo. Tady pod námi. A nedělej, že jsi skutečný. Takové obludy snad ani nejsou.“

„Děláš si ze mne blázny? Tady pod námi je leda peklo. Dej si pozor, ať tě tam nepošlu o chvilku dřív. SkutečnýI To víš, že jsem. A jak.

Kopanec tvrdou botou pod žebra byl víc než skutečný. Jindřich se se zaskučením zkroutil do klubíčka, pokud mu to zaříznutý provaz dovolil, a v hlavě se mu nečekaně vyjasnilo. Žádný sen. Zrovna tahle rána byla první. Valdekův sluha mu ji bez výstrahy vrazil zaťatou pěstí, až se sesul podle zdi jako hromádka z hadrů. Taktak vstal a

docela zbytečně. Znovu ho srazili a zalehli ruce, aby se nemohl bránit. Valdek stál nad ním a díval se, když ho mlátili. Vydržel dlouho. Nakonec ho podupali okovanými botami. Měl dojem, že v něm není kostička celá, ani nepohmož-děný sval. Nepamatoval si nic. Ani kde ho převlékli, ani jak se dostal na ten vůz. Je ještě táž noc? Nebo už druhá? Třetí?

„Víš, kdo jsem?“ zeptal se chraptivě.

„To se rozumí.“

„Tisíc hřiven, když mě pustíte. Ne v úpise. V hotovosti, jakmile se vrátím do Prahy.“

Zbrojnoš se rozchechtal. „Kdybys řekl deset, snad bych zaváhal. I když lump jako ty by mi nestál za oprátku. Pan podkomoří se dlouho nerozmýšlí, když se mu někdo znelíbí.“

„Který podkomoří?“

„Pán z Valdeka přece, pitomče. Copak je podkomoří víc?“

„Já jsem Jindřich z Lipé. To ti nic neříká?“

„Ty? Ty jsi Matěj od Telče. Ochlasta a vrah. Řekli, že budeš žvanit. Ale takhle... Tisíc hřiven! Příště trochu přemýšlej.“

„Zeptej se na Jindřicha z Lipé. Kohokoli! Kohokoli, kdo byl aspoň jednou u dvora!“

„Pan podkomoří tam bývá dost často, ne? Bud zticha, než ti zavřu hubu. Nemáme s tebou moc mluvit. A vstaň! Už pro tebe přijeli.“

Napjatý provaz ho zvedl na nohy. Zůstal stát v hlubokém předklonu, jak se po poslední ráně nedokázal narovnat. Hlava ho tupě bolela. Přes otřesnou vzpomínku se jeho zamlžené vědomí už nevzmohlo na jinou myšlenku než padnout a spát. Ale nenechali ho. Vlekli ho nemilosrdně na provaze, a když upadl, odíral se o ostré hrany mokrého kamení. Konečně zastavili. Skupina (ezdců. To bude horší, uvědomil si se zachvěním. Tihle měli vůz a sami byli opěšalí. Nevydržím.

„Co je mu?“ zeptal se hlas ze tmy. Panský hlas. Jindřichovi připadal povědomý, ale mluvčí si dával dobrý pozor, aby mu v prvním přísvitu dne, který prosvětloval mlhu, nebylo vidět do tváře.

„Dohromady nic. Je choulostivý,“ zasmál se drsně Jindřichův strážce a dloubl ho do žeber. „Narovnej se! Ať pán vidí, jak vypadáš.“ Nepovedlo se to. Při marném pokusu padl na kolena, ale trýznivý tah provazu ho znovu zvedl na nohy.

„Vydrží cestu?“

„Určitě. Podle toho kam. Na Křivoklát už není daleko.“

„Nejdeme na Křivoklát.“

„Tak na Valdek?“

Chvíli bylo ticho. „Moc se ptáš,“ řekl pak pán se smíchem. „Ale budiž. Když to chceš vědět, vedeme ho do Budyně. Na královský hrad, rozumíš?“

Žoldnéř hvízdl. „Do Budyně! No to je hezky z ruky.“

„Ani ne. Jedeme z Křivoklátu.“

„To leda. Musíte se vrátit nejmíň do Chyňavy a pak ...“

„Neboj se, znám cestu.“

Druhý zbrojnoš zatahal svého mluvnějšího druha za rukáv. „Takovou dálku on nevydrží. Za koněm!“

„To není naše věc. Je živý, ne? Předali jsme ho v pořádku, a dál ať se stará, kdo chce.“

„Pár grošů vám přijde vhod. Vyplať je,“ vyzval pán panoše, obrátil koně a zmizel v mlze, než ho Jindřich stačil oslovit.

„Tak pojd, holomku,“ ušklíbl se jeden ze zbylých jezdců a uvázal si k sedlu konec provazu. „Sundejte mu ten řetěz z nohou. Mně neutečeš. A sypte, ať už jste pryč.“

Otrhaná družina, která Jindřicha přivezla, se nacpala do vozu. Mohlo jich být tak tucet. Jeho noví strážci se chvíli dívali, jak pomalu ujíždějí k jasnícímu se proužku na nebi. Teprve když zmizeli za křovím, dali se do pohybu. Ať si mě usmýkají. Padl a nechal se vléci. Ale touha po životě byla silnější. Pracně se postavil na třesoucí se nohy, sotva jezdec zůstal stát.

„Mám tě hnát bičem?“

„Držet,“ vypravil ze sebe Jindřich těžce. „Nech mě... rukama. Nemůžu.“

Jezdec seskočil a chvíli si ho pozorně prohlížel jako dobytče na trhu. Nakonec sesmekl provaz a zadrhl mu ho v podpaží. „Tak se drž," řekl zamračeně. „A radši nezkoušej štěstí, mne nepřechytračíš. Ostatní jedou v kruhu za tebou. Jestli se pokusíš utéci, schytáš to hůř, než když tě chytili."

Kůň znovu zabral. Napjatý provaz klouzal v odřených dlaních, ale přece jen se mu povedlo zmírnit rdousivé sevření kolem polámaných žeber. Sel, padal, vstával a znovu padal na kluzkém kamení, když se mlha v šerém dnu změnila v drobné mrho-lení. Bez odpočinku. Hodiny a hodiny. Jezdci kleli a občas mu některý z nich uštědřil ránu, aby ho přiměl k rychlejší chůzi. Docela opuštěná krajina. Ani vesnička, kde by se vojáci zastavili u hospody a milosrdná ruka by vězni podala aspoň džbánek vody. Chytal ji vyprahlými rty v drobných kapičkách, které nestačily ukonejšit horečnatou palčivost. Kdybych dokázal promluvit ... Vlastní dech ho ohlušoval, stejně jako hlasitý tlukot vyčerpaného srdce. Nedojdu. Musím. Budyně je strašně daleko. Budyně je ...

Je jinde! Chtěli je jen splést. Nejdeme k severu. Jdeme pořád podle řeky. Kdyby nebyla ta mlha ... Ale říkali Křivoklát, tak je to Berounka. Pán jede daleko vpředu. Nechce mě vidět. Možná se stydí. Možná, že jednou chce prostě tvrdit, že nevěděl, koho vede na provaze. To nejspíš. Valdekův člověk. Znám ho určitě. Na Valdek ne, to bychom odbočili. Zbiroh? To nedojdu. Ježíši, nemůžu. Nemůžu!

Padl a tentokrát zůstal ležet. Chvíli ho vlekli, než zastavili. Vzlykavě zaúpěl, když ho zvedli, a znovu upadl. Kdosi do něj ve vzteku kopl a zasáhl ho do hlavy, až se mu před očima roztančila ohnivá kola. Pán se vrátil. Jindřich ho viděl jen v světélkující mlze, ale stačilo to, aby ho poznal. Valdekova pravá ruka. Ota z Týřova.

„Slez a nalož ho na koně," přikázal Vilémův purkrabí prvnímu jezdci. „Musí zůstat živý."

„To jsme měli hned a mohli jsme dávno sedět u bašty," zamručel nespokojeně postižený. „Proč já? Pěšky, když mám tak pěkného koně!"

.Ten kousek vydržíš. Před hradem ho zase shodíš a vtáhneš dovnitř. Víš, co pan podkomoří poručil.“

.Já vím. Je vrah, tak jako s vrahem. Aby ho přešly všechny špásy. Řekl bych, že už má dost. Pan podkomoří může být spokojen.“

„Tak dělej. Ať se hneme z místa.“

Svět obrácený vzhůru nohama. Podivná úleva se podobala spíš skřipci mistra kata. Bolest v napjatém těle zesílila k nesnesení. Jen těžce lapal po dechu, který unikal z rozdrcené hrudi. Konec. Před Týřovem ho shodili na zem a táhli za klusajícím koněm do brány. Bezvládné tělo sebou bezmocně mlátilo sem tam na provaze po hrbolech cesty. Přesto nepřestal vnímat. Ani když ho za ruce vlekli po hranách schodů do věže. Ani když kovář, chlap jako hora, ho zakoval k řetězu do zdi. Železný kruh držel v kleštích, byl ještě žhavý, když ho sevřel kolem vězňovy nohy.

„Ani nezařval,“ řekl, když vyšel na nádvoří, a potřásl hlavou. „Koukal se na mě a byl zticha. Jen to v něm chrčelo. Zbytečná práce. Ten nevydrží.“

Když není síla ani k výkřiku, když všechna muka zmrzačeného těla se zamykají dovnitř beze slov, když . . . Tři dny se nedotkl smrduté vody a tvrdého kyselého chleba. Rostoucí slabost a mrákota mu přinášely úlevu. Spát. Snít. Umřít a přijít do ráje. Je přece ráj, kde zelenooký anděl s havraními vlasy... Zavyl bolestí, jak sebou neopatrně trhl v nečekaném přívalu života. Umřít! To tak! Žádný ráj s anděly. Ta courá... A ti dva na Hradě, vypráskaný pár. Valdek je svině. Živého, říkali? Dobrá, budu řvát z plných plic, že Valdek je svině. Neutlučou mě. To si ten Ota z Týřova netroufne, jak jsem ho viděl. Smrdí to tady, fuj. Tohle si odskáčou. Všichni.

Okovaná hlava se objevila ve dveřích. „Co řveš?“ znělo to skoro přátelsky. Z toho umírání už dostávali strach. Prý ručí krkem. Jak, když ho dostali k hlídání už takhle? A ještě za koněm!

„Mám hlad.“

„Tak jez.“

Jindřich se podíval na špinavý džbán a suchou skývu na smrduté slámě. „Tohle nechci.“

„Cože?“ Dráb si to chvíli srovnával v těžkopádné hlavě. Takových jsme tu už měli! Vrahoun, no. Jenomže žádného nedávali hlídat s takovou péčí. „Zeptám se,“ zahučel, a v té chvíli se v něm zvedl hněv proti té drzosti. Mlátit ho zakázali? Tak dobře. Se zlovolným úšklebkem vztáhl ruku a zkusil pevnost řetězu, přiškvařeného k Jindřichově noze.

„Valdek je svině!“ zařval Jindřich divoce v úporné snaze nedopřát mu žádné potěšení z toho mučivého výkřiku. Síla slov překryla drásavý zvuk hlasu. Strážný sebou trhl a zmizel jako vítr.

Jindřich se opatrně převrátil a zkoumal šerednou ránu nad kotníkem. Noha mu zvolna dřevěněla, jak se ji pokoušel držet nehybně, aby se nedřela o drsné železo. Panebože, ne. Už ani kousek bolesti. Už nevydržím. Nemůžu. Umřu. Zešílím. Valdek je svině, sykl mezi sevřenými zuby, když neopatrně zavadil o řetěz a železný kruh se smekl po živém mase. Valdek je svině. Ulevilo se mu. Posadil se, nedbaje bolesti, kterou vytrvale zaklínal tím čarovným slovem. Valdek je svině, úpěl trhavě. Svině... je svině ... Valdek je ... Zavyl bolestí a konečně seděl s nohou pevně opřenou a železným kruhem zaklíněným mezi dvěma kameny tak, že se nedotýkal otevřené rány.

„Valdek je svině!“ křikl na drába, který vcházel s kouřící miskou a novým džbánem, a rozesmál se. Smál se hlasitě a dlouho, zatímco zděšený strážce prchal po schodech. Pak vztáhl ruku. Polévka byla řídká šlichta a ve džbánu jen voda, ale žitná placka, která na něm ležela, příjemně voněla, jako by ji právě vytáhli z pece. Ne, vlastně je mi docela dobře. Když se nehýbám, nic mě nebolí, a polévka příjemně hřeje. Ona teď uždibuje koroptvičky a možná krmí svého Fridricha. A nemůže ke mně. I kdyby chtěla. Nikdo ji nepustí do mého hradu Týřova. Tu couru. Couru. Vlastně by se hodila k Valdekovi.

Zbrojnoši na nádvoří zděšeně poslouchali nový výbuch smíchu z okénka ve věži. „Do práce, lajdáci!“ zabouřil za nimi hlas purkrabího právě včas. Zdařile předstírali, že neslyší, ale přesto

nikdo z nich nedokázal nevnímat hlas, který nad nimi vytrvale pokřikoval: „Valdek je svině. Svině. Svině!“

Na hrade Týřově je dvanáct drábů

Hradec přivítal královského komořího s rozpaky. Zá všechny hodnostáře sem jezdíval jediný, a příjezd jiného v jeho nepřítomnosti naháněl strach. Ostatně se už šuškalo, že pan podkomoří odjel v nevůli. Podomek, který mu v noci strojil koně, chodíval k holkám do města a po několika konvicích se dal slyšet, že prý pán z Lipé odjížděl dokonce bez šatů. V říjnu! Královna se od toho dne neobjevila. Ani si nevyjela, nic. Hon byl odřeknut a všichni hpsté odjeli hned ráno. Snad stůně. To by bylo zlé. Pan Petr klepy neposlouchal, i kdyby mu je někdo chtěl vyprávět. Vztah pána z Lipé ke královně vdově byl víc než jasný kdekomu, a proto jeho první cesta vedla sem. Znal ji jen málo. Ale to, že se měl stát Jindřichovým zetěm, ho zavazovalo k té málo příjemné povinnosti.

Královna ho přijala okamžitě. Byla bledá a přepadlá, jako po nemoci. „Hledáš-li pana podkomořího, pane z Rožmberka," řekla upjatě, sotva se pozdravili, „u mne ho nenajdeš."

„Já vím."

Její tvář se změnila. „Vzkazuje něco?" zeptala se ustrašeně, jako by čekala cosi nedobrého, ale ne o něm, spíš od něho.

„Ne, nevzkazuje nic." Petr si povzdechl. „Bojím se, že k tomu neměl dost času."

„Ježíši!" vykřikla a zesinala. „Co je s ním?"

„Žije," řekl rychle. „Odpusť mou neobratnost. Žije, ale. . ." Nadechl se. „Pravda je zlá, ale bojím se, že ti ji musím říci bez obalu. Král ho dal zatknout."

„Jindřicha? Zatknout?" Zděšení v jejích očích vystřídal čirý úžas, jako by nebyla schopna jiného pocitu. „To snad ne. Královna mu přece přeje a i sám král. .. Ne, to je nemožné. Nedovolil by si to. Jindřich je stokrát mocnější než on."

„Falkenštejn byl stokrát mocnější než Václav Druhý," uklouzla

Petrovi a okamžitě se v duchu pokáral za tu neomalenost. „Snad je to nedorozumění," dodal rychle. „Všechny to překvapilo. Událo se to docela potají. Oldřich z Lichtemburka se to dověděl první. Vrátil se z jakéhosi bezvýznamného poslání a shledal, že jeho lidé jsou pryč a purkrabím že je pán z Michalovic. Ten večer Hrad obsadili Valdekovi lidé. Jen sem tam nějaká děvečka. Přesto se už ví, že ho odvlekli pod plachtou formanského vozu do Valdekova domu v podhradí."

„Valdek ho unesl!" vykřikla. „Ví to král?"

„Valdek ho zatkl na královo přání," opravil ji. „Byli oba při tom. On i královna."

„Kde je ted?" hlesla.

„To nikdo neví. V noci vezla tlupa žoldnéřů jakéhosi otrhance, který prý někde u Telče zavraždil tři lidi. Jeden z nich - všichni pochopitelně patří Valdekovi - prozradil, že ho k ránu předávali nějakému pánu, který ho vezl do Budyně. Možná to byl on. Mohli ho převléci. Pochopitelně nechtějí, aby někdo věděl, kde ho drží."

„Proč nic neřekl těm lidem?"

Petr si odkašlal. „Nemohl... jaksi... Promluvil až ke konci. Jsou to pitomci kdovíodkud. Řekl jim jméno, ale nepamatovali si ho. Když jsem ho tomu člověku opakoval, připustil, že to mohlo být Jindřich z Lipé."

Její oči zoufale těkaly sem tam, jako by nevěděly, kde se zachytit. „Proč?" řekla konečně. „Neřekl ti nikdo ..."

„Pro zrádné pikle proti království a králi. Záminka, pochopitelně. Vůbec to nechápu. Aspoň královna přece... Prý měl tajné styky s Habsburkem. To je dokonale směšné. S kýmkoli jiným, ale... Nějaký vladyka z Kosic měl vypovídat o jakémsi tajném rozhovoru a ... Co je ti?"

Richenza se zkroutila jako pod zákeřnou surovou ranou a křečovitě se rozeštkala. „Ne! To ne!"

„Milosti! Uklidni se! Jistě se všechno vysvětlí. Je to jen nedorozumění."

„Ne, žádné nedorozumění.“ Zvedla k němu bílou zrůzněnou tvář. „Já jsem ho zahubila. Já! A Eliška mu neodpustí. Nemůže, je žena. Nic mu neodpustí. Ani mne. Jako by nestačilo tohle. Ještě Fridrich! Bože! C© jsi to říkal o Falkenštejnovi?“

Ne, s Falkenštejnem jsem si neměl začínat. Taky byl *usvědčen.* Rožmberk si znovu vybavil kratičký rozhovor s králem, kterému původně nepřikládal valnou důležitost.

„Pán z Lipé se doznal sám. Takže nechápu, o čem je řeč. Spíš bys měl hledět uklidnit hrozící bouři, pane z Rožmberka. Nemůže prospět jemu ani království. Jsi velmož, rozumný muž a...“

„Doznal se?“ přerušil ho Petr nezdvořile. „Tomu nevěřím. S Habsburkem? On?“

Jan zrudl. „Tváří v tvář *mně* se doznal,“ řekl ostře. „Anebo možná - podřekl se, dejme tomu. Tak, že už nemám pochyby. Setkal se v Hradci s rakouským vévodou. O tom víš?“

„Ne.“

„Setkal. Jsou na to svědci a on to ostatně nepopírá.“

„V Hradci?“

„V Hradci Králové.“

Zdání bývá nebezpečnější než důkazy. Zahubila jsem ho, vykřikla. Já. Habsburk je její švagr. Kdoví. Ale spiknutí? Proč? Mladého Lucemburka pán z Lipé ovládal a Fridrich má ke všemu odhodlané bratry. Nikdy by nenechali pana podkomořího vládnout ukořistěnou korunou. Vražedné zdání, ano. Také tenkrát, před pětadvaceti lety ... Věřil král Václav skutečně ve Falken-štejnovu vinu? Anebo jenom - chtěl? *A co cbce]an?*

„O Falkenštejnovi,“ opakovala zmučeně. „Co jsi to říkal?“

„Ze... že byl nevěrný královně matce a po její smrti si vzal uherskou Alžbětu,“ vyhrkl Petr rychle to jediné, co se nepodobalo na osudech obou pánů.

„Nebyl jí nevěrný. Vzal si vdovu po králově otci. A Eliška je Václavova dcera.“

„Ty nejsi její matka.“

„Ne. Tím hůř. Uděláš něco?“

„Všechno, co je v mých silách.“

„Tvůj otec tehdy...“

„Nejsem můj otec. Můžeš vzkázat na Moravu Janovi z Vartemberka? Já...,“ malinko zaváhal. „Já musím ještě zajet do Zitavy. A zpravit Landštejna. Pan Oldřich objede Lichtemburky. Vrátím se do Prahy. Je třeba vědět, jaké podmínky si klade král. Možná nebudou nesplnitelné.“

„Ještě jsi s nimi nemluvil?“

„Ne, o tom ne. Chtěl jsem dřív mluvit s tebou.“

„Možná bys neměl,“ řekla váhavě.

„A kdo? Jsem nejvyšší komoří. Řídím zemský soud. Beze mne nemůže, nesmí ani král. Leda bych i já ...,“ pokrčil rameny a usmál se. „Ve dvou se to lip táhne. Panna z Lipé by ovšem zůstala na ocet. Ale snad by se našel utěšitel.“

„Taková myšlenka... pro vězně...,“ hlesla zmateně a přetřela si chvějící se rukou čelo. „Prosím tě, jdi už!“ vyhrkla. „Pošlu k Vartemberkovi okamžitě, ale ty už jdi. Jdi, pospěš si.“

Zaváhal. „Nepotřebuješ něco?“ zeptal se znepokojeně. Třásla se jako list, který hrozí urvat bouře.

„Ne, vůbec nic. Jdi, prosím tě. Jdi. Jdi!“

Poslechl nerad. Očekával spíš temný zvuk padajícího těla než táhlé zavytí, ztlumené úzkostlivou dlaní. Kdyby vzlykala naplno, snad by se rozestoupily i pevné zdi. Rozhlédl se. Jeho lidé nemlčeli. Královnina služka stála na chodbě s vyděšenýma očima. „Běž k ní,“ řekl jí šeptem. „Běž k ní a neopouštěj ji ani na vteřinu. A vyřid jí, že se vrátím, jakmile budu vědět něco jistějšího.“

Myslel to doopravdy. Stejně jako v Zitavě, kde ke své úlevě nepotkal Annu z Lipé. Snad bude vůbec vhodnější svatbu odložit, až... Do vánoc jsou skoro dva měsíce, pokáral se. Bude už dávno na svobodě. Takovou zvůli přece nedopustíme.

Hnal koně ku Praze, zatímco Jindřichovi synové a strýcové a bratři ostřili zbraně a najímali lidi. Zatímco hradecká královna ve svých městech zdvojila posádky a posílala posly do všech stran. Do Vídně ne. Vášnivý odpor, který pocítila k Fridrichovi, určitě nebyl

spravedlivý, ale Richenza příliš složitě nepřemýšlela. Tak jako nepřemýšlí lvice, kterou bezcitný lovec připravil o mládě. Skočí. A zahryzne se.

Hnízdečko lásky pana podkomořího se obratem změnilo v hnízdo odboje. Bylo vlastně docela samozřejmé, že se Jan z Vartemberka při spěšném návratu z Moravy zastavil právě tady. Ale přece jen ho překvapilo, když se tu setkal se synem svého přítele.

„Jsem rád, že jsi tady," řekl nicméně přívětivě. „Dostal jsem vzkaz od Lichtemburka. Prý mi vysvětlíš, oč jde. Aspoň ušetřím čas, musím okamžitě zpátky. Jakmile zajistím Moravu, přitáhnu s hotovostí sem. Podíváme se do Budyně."

„Kdy?"

„Co nejdřív. Doufám hned po Novém roce."

„To snad už nebude třeba. Myslím, že stačíme sami, zaměstnáš-li nám pana krále trochu i po Čechách."

„Tak proč..." Jan se zarazil a s nesouhlasem se podíval na mladého pána, který se usadil na stoličce u nohou hradecké královny. Pravda, Richenza statečně polykala slzy od první chvíle, kdy se objevil, ale skutečně snad nebylo nutné, aby ji syn pána z Lipé utěšoval způsobem vhodným spíš pro milence. Držel ji za ruku a něžně líbal chvějící se prsty.

„Jde o nejvyššího komořího." Richenza hlasitě vzlykla a Jindřich sevřel její ruku pevněji. „Pán z Lichtemburka se domníval, že bychom jeho sňatek s Annou měli urychlit, tak jsme mu vzkázali. Ale přijel jenom Petr z Landštejna."

Pán z Vartemberka svraštil obočí. „Kateřina může přece počkat," řekl nevrle. Nejmladší bratr pana Viléma z Landštejna byl zasnouben s jeho sestrou. Obě dívky chtěly mít svatbu společně, ale na Landštejny snad bylo spolehnutí i bez toho. „Cekejte na Rožmberka."

K jeho překvapení se Richenza rozplakala naplno. „O to právě jde." Jindřich se sklonil k Richenzině ruce. „Neplač," zašeptal a obrátil se znovu k Vartemberkovi. „Pán z Rožmberka uzavřel

smlouvu s králem. 2e prý se nepostaví proti němu a vzbouřeným pánům že domluví, aby proti králi nezvedali zrádně zbraně. Jinak...“

„Cože?“

„Ano, to bylo všechno, co vzkázal. O svatbě už nic.“

Vartemberk mlčel. Rožmberkova zrada byla rána, s kterou nepočítal, ale nebyl schopen se soustředit k rychlé úvaze, jak ho neodbytně rozptyloval pohled na Jindřicha, který usilovně utěšoval plačící paní. Odkdypak Jindříšek pytlačí v otcových lesích? Dokud byl pán z Lipé na svobodě, určitě se nikdy nesetkali, a teď ...

Hradecká královna vstala. „Nechám vás,“ usmála se bledě. „Jenom vás ruším. Máte si jistě co říci. Přijdu... přijdu později.“

Vyběhla ze dveří s odvrácenou tváří. Jindřich udělal mimovolný krok za ní, ale pod Vartemberkovým pohledem si to rozmyslel. „Je ohromná, vid?“ řekl místo toho a uhnul očima. „Obje-vila se v Zitavě sotva den po tom, co jsme se to dověděli. Byla tam dobře třikrát. Teď už nejezdí, musí hlídat. Pojíždí mezi Hradcem a Chrudimí. To víš, že její ostatní města, Jaroměř, Mýto a Polička, otevřely brány královským?“

„To je to, cos mi chtěl říci?“ zeptal se Vartemberk bez úsměvu.

„Nerozumím ti. Co?“

„Ze ty a královna vdova se... hm ... navštěvujete.“

Jindřich se začervenal. „Ona je, samozřejmě... Ne, že by mě vůbec nic nenapadlo, ale...“ Zesmutněl. „Jsem mu podobný, nevidíš? Jsem mu tak podobný, až mě to dopaluje. Celý pán z Lipé. Tak to budou říkat vždycky. Nechci být celý pán z Lipé. Chci být...“

„Poloviční?“ Jan se ušklíbl. „Neber si to tak. Jednou ti budou říkat třeba Jindřich Veliký. V nejhorším případě Jindřich Druhý, to nezní tak špatně. Co tě na tom mrzí? Přece si nemyslíš na královnu. Chceš ji snad přebrat vlastnímu otci, který se navíc nemůže ani bránit?“

„Ale může,“ řekl Jindřich mrzutě. „Kdybys viděl, jak můžel Ad řeknu, co chci, za vším vidí jeho. To bych chtěl jednou dokázat. Jiná by to už vzdala. Měsíc v královském vězení, to nevypadá dobře, a už kvůli němu přišla o důchody ze tří měst. Ta musí být bohatší než

deset podkomoří. Copak nevíš, co ji ta válka už stála? A dává pořád. Prý na otcovo nesmíme sáhnout, kdoví jak se jednou bude muset vyrovnat.“

„Ano, kdoví.“ Vartemberk se ostře podíval na Jindřicha.. „Jenomže jsi na mne měl čekat. A místo toho...“

„Cekal jsem na tebe tady. Věděl jsem, že se zastavíš. Nechci, aby Kateřina věděla, že jsem pro tebe vzkázal.“

„Proč?“

„Protože . .. Protože chci, abys ji odvezl. Ještě před Anninou svatbou.“

„Tomu nerozumím,“ řekl Jan pomalu. „Měly se přece vdávat společně, a pokud vím, chybí ženich spíš Anně.“

„Kdybys dovolil, tak ... vlastně ne.“

„Rožmberkovi nemám co dovolovat, bohužel.“

Jindřich se ošil. „Ono totiž... Anna se zakoukala do Petra 2 Landštejna a on do ní, víš? Tak jsme si mysleli,... No, proč jí má Rožmberk dělat drahoty, řekni 1 Právě ted. Kdyby si vzala Petra ...“

„To jc ten nápad pána z Lichtemburka?“

„Můj taky. Ale Kateřina o tom neví.“

Jan se zamyslel. „Ty myslíš, že to Kateřině zlomí srdce?“ zeptal se tiše. „Nikdy nemluvila o tom sňatku. Myslel jsem, že se spíš podvoluje než ... Má ho ráda?“

„Má. Ale Rožmberka. A on ji.“ Jan neřekl nic. „Oni totiž.. Jindřich se trochu zakoktal, ale pokračoval statečně: „Víš, to už trvá. Zrovna jako Anna s Landštejnem. Když komoří přijel do Zitavy, byly tam obě, a on nevěděl, která je která. Anna si ho vůbec nechtěla vzít. Kačka jí trochu vypomohla a ... No, stalo se. Chtěly mu to říci při svatbě. Jako překvapení. Proto se chtěly vdávat společně. Otec by přece Annu nenutil a vůbec... Co se na mne tak díváš? Něco takového si může vymyslet jen ženská. Já jsem se to taky dověděl až teď. Jenomže Kateřina pořád čeká, že Rožmberk přijde. Nezlob se na ni. Nemohla tušit, co se semele. Kdyby mu to řekly včas... Kačka se mu opravdu moc líbila. Byl docela jiný, oo za ní začal jezdit.“

„To byl.“ Vartemberk vzdychl. „Ale nepřeceňuj to, Jindříšku. Rožmberkové jsou chladné hlavy. A mít tchána ve věži... Nevím. Možná to není o moc horší než švagr vzbouřenec. Kateřinu odvezu. Máš pravdu, s láskou se musí opatrně. Někdy je lepší nevědět.“

„Co uděláš?“

„Musím se rozmyslet. Pojedu na Moravu, a ty se, miláčku, vrať k Budyni. Jestli chceš rozveselit smutnou paní, tak tam se ti to povede spíš.“

Jan z Vartemberka přešlápl na zkřehlých nohou. „Zůstaň ve stanu,“ řekl Kateřině. „Mohli by polechtat samostříl. Šíp by ti vůbec neslušel.“

„Jsi tady taky.“

„Já! Ty nejsi rytíř, ale dospělá panna. Běž.“

Podívala se vzhůru k hradbám. Vypadaly opuštěné. „Proč obléháš biskupovo město?“ zeptala se. „Přece nic nedělá.“

„Právě,“ řekl zlostně. „Nedělá nic. A měl by. Kdopak byl loni hejtmanem v Cechách, když jsme táhli na Holič? Jeho Milost pan pražský biskup. A proč? Protože si to pán z Lipé přál. Pán z Lipé mu vymohl desátek z urbury ještě za Korutance. Pán z Lipé! Pán

Z Lipé sedí někde na Budyni a Jeho Milost pražský biskup klidně slouží mše pro královnu. Jsou prý přátelé.“

„Pán z Lipé byl královně také velmi oddán,“ řekla tiše. „Říkal jsi to sám.“

„Byl. Svět je jeden velký nesmysl a králům není asi co věřit. Běž do toho stanu, Kateřino. Prosím tě.“

„Do stanu!“ vykřikla zlostně. „Proč mám pořád sedět ve stanu? Zůstaneme tu dlouho?“

„Nevím. Čekal jsem, že nám otevřou bránu. Zatracená slota!“

„Tak proč nejedeme dál?“ zeptala se netrpělivě. „Proč jsi mě vůbec vláčel na Moravu?“

„Potřeboval jsem zajistit Veveří, je moc blízko Brna, a Brněnští půjdou s králem. A Bzenec a Hradec Opavský. To přece víš. Nesložil jsem moravské podkomořství, tak nemůžu vydat ani zástavní místa. A sebrat důchody co nejrychleji. To víš, že už mají v

rukávě druhého podkomořího i na Moravě. Jenže mne nedostanou. Spíš já je.“

„To vím. Ale mohla jsem zůstat v Zitavě. Anna ...“

Povzdechl si. „Dobře, ať to víš. Nechtěl jsem, ale stejně už se asi nedočkáme. Anna se vdala.“

„Cože?“

„Hned v prosinci.“

„Ale pán z Rožmberka přece ...,“ zakoktala uboze.

„Vzala si Petra z Landštejna. A nechtěl jsem ... Čerta, už je to přece jedno.“

„Cos nechtěl?“

„Abys tam na něj čekala. Zdálo se mi... zdálo se mi důstojnější sejít se až tady. Vlastně při cestě. Spočítal jsem si, že se právě budeme vracet, a když ho posel zpraví včas, může začít sbírat hotovost. Biskupské město se mi k jednání zdálo docela vhodné.“

„Proč k jednání? S kým?“

Podíval se na ni. „S panem komořím přece. S tvým Petříčkem. O té výměně nevěst, víš? Ne, ten by nejel do Zitavy. A možná ani do Stráže. Jindřich je ve vězení a já vzbouřenec.“

„Ty myslíš, že se bojí?“ vybuchla. „Rožmberk? Ne, je jen slušný. Naléhat na Annu se svatbou v takové chvíli, to přece ...“

„Moc nenaléhal, pravda,“ řekl Jan trpce. „Má být tvůj choť,

aspoň doufám, že k tomu ještě dojde. Tak abys věděla, co můžeš očekávat. Nevzkázal do Zitavy, že přijde později. Vzkázal, že vůbec nepřijde. Ze ruší zasnoubení a vysvětlení že je dlužen pouze pánovi z Lipé. A že se zavázal pomoci králi.“

„Ne!“ vydechla. „Proč jsi mi to neřekl?“

„Protože... Protože ještě doufám, že změní rozhodnutí, když se doví, že jeho nevěsta jsi ty. Dal jsem mu napsat list, víš? Ačkoli bych nejradši před ním plivl, tak jsem mu slušně napsal, že mu nabízím svou sestru, protože s Annou došlo k omylu. Odpusť mi. Řekli mi, že ho miluješ. Snad tvoje hrdost překoná, že jsem tě vlastně prodal.“

„Proto tu čekáme?“ zeptala se, zápasíc se slzami.

„Proto. Čert vzal celý Kostelec! Lichtemburkové stojí u Budyně. Dostanou-li Jindřicha ven ... Chtěl bych být tam. A sedím tu před pitomým Kostelcem a čekám, trouba, na vzácného pána z Rožmberka, který raději ometá prahy na Hradě.“

„Přijde,“ řekla rozhodně. „On není takový. Něco mu prostě... Ne, přece mi nemohl lhát. Udělala jsem chybu. Měla jsem mu to říci. On ... on Annu moc nesnášel. Určitě chtěl to zasnoubení zrušit dávno dřív a jenom náhodou ...“

„Kateřino!“ řekl Jan se shovívavou lítostí. „Kéž by ses nezklamala.“

„Ty máš nejmíň co mluvit!“ vykřikla divoce. „Pomlouváš ho, a přitom chceš, abych si ho vzala.“

„Nerad,“ řekl vážně. „Strašně nerad. Snad mě omlouvá, že je to tvoje přání. Jinak bych ... Přestože bez Rožmberka se stěží obejdeme...“

„Nechal sedět Annu ve chvíli, kdy zatkli jejího otce,“ řekla najednou ustrnule. „To už to věděl, ano?“

Jan z Vartemberka se podíval na její bolestí staženou tvář a obrátil se. „Dám strhnout stany,“ zamumlal místo odpovědi. „Už nebudeme čekat. Běž si pro koně.“

Kateřina klopýtala ke stanům, zatímco její bratr se překvapeně vrátil, když se nad úvozem objevila korouhev. Rožmberská růže! Už ji chtěl zavolat zpátky, když se objevily i hlavy jezdců. Jen poselstvo. Pan komoří se neobtěžoval.

Vyšel jim vstříc. Panoš ho poznal. „List pro tebe, pane z Vartemberka,“ řekl a podal mu ho s koně.

„Nepočkáš na odpověď?“ zeptal se Jan, když viděl, že obracejí k odjezdu.

„Žádná prý nebude.“

Snad bych to ani neměl číst, pomyslel si malomyslně. Snad bych neměl. Ať ona vždycky věří, že odmítl Annu a ne ji. Váhavě rozlomil pečeť. Aspoň to zůstane jen mezi námi dvěma. Pán z Rožmberka píše své listy sám.

Sňatek - s královnou vdovou Violou? Královská cena zrady!

Kateřina se objevila na cestě mezi stany. Rychle se ohlédl. Korouhev už zmizela. Právě se chystal schovat Rožmberkův list ve svém šatu, když cosi zasvištělo a prudce ho udeřilo do tváře. Otočil se kolem své osy a padl. Kateřinin výkřik už neslyšel. Svinutý pergamen mu vyklouzl z ruky a spočinul měkce vedle roztříštěné hlavy na bílé závěji, která rudla krví.

Mladý pán z Lipé dal troubit před hradeckou branou. Rozlétla se, jako by ho čekali. Někdo asi z hlásky spatřil korouhev. Richenza mu běžela vstříc a zastavila se v polovině schodů. Vyběhl k ní a taktak ji zachytil. „Přece jste dobyli Budyni," zašeptala s úděsem. „Přece jste ... Posel přijel už před týdnem! Ty jedeš sám?"

„Nechtěl jsem ti vzkazovat. Já ..."

„Je mrtev!" vykřikla.

„Ne! Aspoň o tom nevím. Nebyl tam."

Chvíli mlčela. „Ale přece to někdo říkal!" řekla pak sklesle. „Proč?"

„To měla být jen past, víš? Pastička na zbrklé synky pána 2 Lipé. Jenomže oni nejsou sami. Pan král přitáhl s velkým voj-ikem, ale pozdě. Myslel si, že budeme mařit čas oblékáním a že nás rozmáčkne jako obtížný hmyz. Jenomže my už byli uvnitř. Hnai útokem na vlastní hradby. Chudák. To my jsme dokázali víc. V poli má převahu, ale na nás je stejně krátký. Nač bitvu? Vyhnout se, dobýt a usadit se. A ať si v zimě vylamuje zuby. Vítkovci tehdy udělali chybu. Na zimu přestali a zjara se jich •ebrala nejvýš polovina. Taky pán z Rožmberka tenkrát utekl mezi prvními. Starý. A mladý se chvástal, že je jiný."

Richenze vyhrkly slzy, když si vzpomněla na trudný konec

Záviše z Falkenštejna. „Kde je?" vykřikla zlomeně. „Kde je, když ne tam? Co s ním udělali?"

„To nevím," řekl Jindřich a nesměle vztáhl ruku k jejím vlasům. „Neplač, nejkrásnější paní. To by ho bolelo. Jestli ho chtějí soudit. .."

„Soudit!“ vybuchla Richenza. „Zač? Pojedu do Prahy. Měla jsem to udělat už dávno. Půjdu za Eliškou a řeknu jí . . .“

„Nic jí neřekneš,“ přerušil ji Jindřich. „Přemyslovna není v Praze. Odjela na vánoce do říše. K Ludvíku Bavorovi. Prý . ,. je těhotná.“

„Jak to souvisí?“

„Nijak. Spíš naopak. Odjela, přesto že je těhotná. Rozumíš? Moc, tuze moc potřebují posilu. Nestačí už. Už ne.“

„Římský král jim pošle vojsko. Jistě ho pošle. A co pak? Proti vycvičeným žoldnéřům jen hradské družiny, které v bojích stále řídnou? Bez Rožmberka? Proti Strakonickým a Valdekovi? Ani všichni Markvartici přece ... Michalovic vzal klidně purkrabství. Leckdo se prodá, a rád. Bude jich příliš, Jindřichu. Možná jich bude příliš mnoho.“

„Neplač.“ Jindřich něžně objal vzlykající královnu. „My to tak necítíme, ale oni to vědí. Vlastně už prohráli. No tak! Copak nestačíme proti žoldnéřům?“

Richenza se vyprostila z jeho náruče. „Pojedeš do Zitavy?” zeptala se hněvivě. Slzy jí tekly po tvářích a nebyla s to je zastavit. Nejraději by se propadla. Před tím hochem! „Pojedeš?“

„Když si to přeješ,“ řekl Jindřich zmateně.

„Přeju si to. A pojedeš dál. Do Míšně. Znáš pana Kókeritze? Nevadí, tvůj otec ho znal. Řekni mu, kdo jsi, a že tě posílám. Řekni mu, že hradecká královna si na něj vzpomněla ve chvíli tísné, a je-li rytíř, že může v Hradci být ne-li králem, tak aspoá maršálkem. A že nešetřím, rozumíš? Ze mám dost i pro pana Kókeritze. Tolik, že se mu nikdy nesnilo. Ať přijde hned. Hned! Ludvík Bavor! Oni na žoldnéře nemají. Já ano. A řekni mu... Ne, neříkej už nic. Všechno mu řeknu sama.“

„Míšňany!“ vydechl Jindřich ustrnule. „Před pěti lety přece ..

„Před pěti lety tvůj otec proléval krev za krále Jana a Elišku!“ vybuchla vztekle. „Proč ne? Můžou Durynci a Švábi pro ně, tak proč ne Míšňani za Jindřicha? Rozešli jsme se přec« v míru. Prosím té, jed. Jed, a pospěš si.”

„Ano. Do Vídně...“ Richenza sebou trhla a zadívala se na něj planoucíma očima. Chvíli bylo hrobové ticho. „Do Vídně nevzkážeš?“ doplnil mírně.

„Ne. Leda by ... Ne. Ne!“ Leda by ... Leda by zbývalo už jen pomstít jeho smrt. Nikdy, ne, nikdy nechci vzkázat Fridrichovi. Ježíši, co jsem to udělala! Zabijou ho - a kvůli mně! Kde jsi, miláčku? Kde mě proklínáš a nenávidíš, kde, jsi-li vůbec, jsi-li...

„Proboha, vzpamatuj se,“ šeptal Jindřich vyděšeně u jejích nohou.

„Nenechávej mě,“ hlesla Richenza uboze. „Nenechávej mě na to myslet! Já vím, že ho mučí. Já vím, že nevyjde živý. Dělejte něco! Kde, kde mě proklíná?“

Na hradě Týřově je teď dvanáct drábů navíc, ale vypadá to, jako by jich bylo sto. Dupají, hlučně pokřikují a cpou se. Snad patří k přežvýkavcům. Kdykoli některý z nich vstoupí, vždycky jí. Nejdřív prskali a zakuckávali se, když jsem je vítal tím pozdravem: Valdek je svině. Už si zvykli. Ani to prase jim chuť nezkazí. A mně už ani tu šlichtu. Sotva jsem se postavil na nohy, vrátili se k vodě a chlebu. Ale vodu vyměňují každý den. Prohlásil jsem, že radši pojdu, a málem jsem to uskutečnil. Nepít - nepít je strašné. Skoro nemožné, když máš džbán na dosah. Ale dokázal jsem to, a oni se polekali. Aspoň myslím. Ten hluchoněmý mezi těmi dvanácti seděl u mne a vlažil mi rozpraskané rty skutečnou, čerstvou vodou. Mám ho docela rád. Je z nich nejhodnější. Anebo se to zdá, protože nemůže nadávat, a neslyší, když spílám, takže ho nic nepudí mi občas poskytnout naučení. Nejoblíbenější je hra s řetězem. Ta rána se snad nikdy nezahojí. Mlátit si mě netroufají, pan purkrabí to nejspíš zakázal. Ale tohle jim nikdo nedokáže. Je nešika a pouto je těžké. Když zakovat, tak zakovat. Trochu se přitom popálil a neumí v tom chodit.

Mohl bych být hodnější, nechali by mě. Jenomže mám pocit, že bych umřel, kdybych si občas nezařval Valdek je svině. Docela hezký pozdrav. Dokonce mi začali odpovídat. Ty taky, zabručí, lako bych řekl bud zdráv. Beru to tak. Já nejsem Valdek a ne-mám sviní hlavu ve znaku. Potíž je v tom, že ten Matěj mi už zůstal. Kdoví kde

sebrali ty pitomce, z nichž nikdo jakživ neslyšel o Jindřichovi z Lipé. Matěj od Telče. Lapka a vrah. To jsem já. Asi tak vypadám v těch hadrech, které páchnou čím dál víc. O koně by se postarali lip. A kdyby ne, takového po-domka bych na místě vyhodil, který by nevyměnil slámu mému hřebci. To je na tom možná nejhorší. Ale svině je Valdek. Nemůžu se mu ani kloudně pomstít, protože tohle by mu třeba nevadilo. Až ho jednou dostanu ...

Raději bych měl přemýšlet o Elišce. Jan je jen panáček, je mi ho skoro líto. Nevaroval jsem ho? Teď to má.

Mám to spíš já. On sedí na Hradě a myslí, že je král. Co sakra dělají? Vartemberk, Landštejn, Petr z Rožmberka? To přece nejde. Nejsem Falkenštejn a nemiluje mě královna vdova. Jen povětrná sukně se pokouší mě zničit a ani nevím proč. Tužil jsem se přece dost v její posteli. Až moc. Kdoví, třeba se přeceňuju a ten Fridrich je lepší. Český král? No tak to vidíš, pane Fridrichu. Český král, a sedí ve věži na Týřově. Co dělají? Myslím své přátele. Vás ne. Já vím moc dobře, co děláte v Hradci. Čerta, to ještě k tomu všemu. Valdek je svině. Už je mi lip.

Ta huba po mně už tři dny pokukuje víc než dřív. Ten nejodpornější surový rošťák. Ten, který mě vytrvale mrzačí. A ne abych byl zticha. Dělá mu to radost. Kdyby mohl... Pan purkrabí dnes odjel, oznámil mi ráno s ohavným úsměvem. Dostal jsem strach. No ano, bojím se. Od rána jsem neřekl Valdek je svině. To nejde. Neřekl jsem to ze strachu. Vím to a nedokážu to. Musím, nebo je se mnou konec. Je to úplná pitomost, ale musím. Musím si dokázat, že mě nezlomili, abych tomu ještě uvěřil.

Zlomili mě? Jsou chvíle, kdy to už nevím, jako právě ted. Dívám se, jak kape voda z rampouchu u okna, který taje. Před-jaří. A svítí slunce. Ten chlap tu zase byl. Leze sem každou chvíli a já mám vztek, že to se mnou vždycky trhne. Cím dál hůř.

Máš prý někde zakopaný poklad, řekl vlídně. Tak co?

Co co, povídám, a snažím se, aby se mi netřásl hlas.

Říkají to. Dávno by tě už pověsili, ale nikdo neví, kde to je.

Co jsem ve věži, začal jsem být neobyčejně důvtipný. Dřív by mě určitě nenapadlo, že v podzemí bývají kobky, odkud křik není slyšet ven. Jak znám Valdeka, tak má na Týřově taky nějakou. A jistě slušně vybavenou.

Nesmysl. Proč by mě měli věšet? zablekotal jsem. Nic jsem neudělal.

Rozesmál se. Znělo to tak odporně, že jsem se začal třást. Tolik, že mě zaplavil blahoslavený vztek, a zařval jsem mu ze všech sil rovnou do ucha: Valdek je svině!

No, mohl jsem to čekat. Purkrabí odjel. Probudil jsem se až za soumraku, všechno se ve mně převracelo a myslel jsem, že do rána nevydržím, ale bylo mi hej. Nezlomili mě. Zařval jsem.

A vydržel jsem. Drábi se střídali a trošku se divili, cože je mi zase tak zle. Možná jsem si měl postěžovat. Ale sotva jsem mluvil, a taky by to nejspíš nemělo smysl. Jen by se všichni chtěli podělit a nenechal by mě na pokoji už nikdo. Ani ten hluchoněmý. Za lapkův poklad by si mohl koupit holku, která by se mu nesmála.

Já nejsem hluchoněmý a smála se mi. Směje se možná i ted. Vidím ji pořád před sebou s tou jednou náušnicí. Vypjatá ke straně s rukama zvednutýma jde ke mně blíž, už ji nevidím celou, vidím jen bílý příboj ňader, který mě zaplavuje. Anebo zvednu oči výš, a vidím rty a lesklé bílé zuby a zvednuté paže a tu náušnici, a už se zalykám v tůni těch očí, ne! Klesnu očima níž, a ... To už vůbec ne! Třesu se touhou a vzteky, nejradši bych ji zabil a umiloval. Jestli se někdy dostanu ven ... Ne, nechci ji už vidět. Nikdy. Ožením se s nějakou husičkou, která bude mít také taková ňadra a boky a rty ... Taková není. Nevadí. Jsem starší pán a užil jsem si dost. Pár let, a bude mi čtyřicet. Vezmu si nedospělou holčičku, jak to páni v mém věku činívají, a koupím jí jednu náušnici. A pošlu ji ke dveřím. Tak, rozpínej. A pojd ke mně blíž, nahá, a zažeň mého upíra. Tu náušnici si musíš nechat. To je to kouzlo, které přidrží pána z Lipé, aby ti nikdy nedokázal být nevěrný.

Už ani nevím, jak jiná ženská vypadá. Měl jsem se držet Gertrudy. Ta by mě možná obhájila u Elišky. Asi žvaním nahlas,

protože přišel dráb a dívá se na mne nějak divně. Když vstoupil do dveří, zdálo se mi, že má jednu náušnici a před sebou nese její ňadra, ale je to jen nový chléb. Je mi zle. Ne-můžu ani jíst. Nemůžu přece pojídat tu děvku. Určitě by mě otrávila. Je mi zle a znovu omdlívám. Nejspíš mě praštil do hlavy. Na těle nemám jinou ránu než od toho prokletého kusu železa, ale jsem jako hadrový panák. Teď stačí málo a jsem vyřízený. Valdek je svině, sípám z posledních sil a omdlívám bez cizího přičinění. Neprobral jsem se celou *jeho* službu. Zaplať bůh.

Co dělají? Ten Týřov sice není špatný hrad, ale dal by se dobýt. Proč nic nedělají? Já stát se tohle příteli, nedám jim pokoj, až ho vytáhnu z té díry. Nikde nic. Kdoví, snad se to leckomu i hodí. Nedovím se nic. Těch dvanáct vybrali moc dobře, a z těch, co žijí na hradě, nikoho neznám. Občas slýchám jen oknem hlasy z nádvoří. Veselé hlasy. A žádný povyk jako při boji. Ne, nikdo je neobléhá. Vůbec nikdo. Snad jsem se zbláznil a každý ví, že je jenom Matěj od Telče, a nikdy nebyl žádný Jindřich z Lipé. Ta čarodějka s jednou náušnicí je jenom sen. Noční můra. Bláznivá vidina vyvrhela. Strašidlo. Začínám se jí bát. Jednou mě přijde zadávit. Proč vlastně ne? Zabořím se do tvého klína, a pak si mě dav. Čím déle a krutěji, tím lip.

Ne, nedospělá holčička. Dobře zaplatím, a ať je jí třeba dvanáct. Rok bude trvat, než se vzpamatuju, a další rok, než ji to naučím. Jednu náušnici a do dveří. Pomalu. Ruce nad hlavu a vypnout tělo. Tanečním krokem. Dva roky. Čtrnáct let, to už je dost, ne? Když *jí* bylo čtrnáct, už s ní spal český král. Jsem snad horší? Ne, zeptejte se pana Fridricha. Český král jsem já.

To je zvláštní. Měl bych nenávidět Elišku a Jana, ale na ně si skoro nevzpomenu. Na ni ano. Na ni každý den. Usínám a probouzím se s myšlenkou na ni. Nebýt jí, neměl bych nepřítelem ani Valdeka. A Eliška by mě milovala, Jan by mě zbožňoval a ctil. A byl bych Jindřich z Lipé, nejvyšší maršálek a podkomoří, a ne smrdutý vrah Matěj od Telče. Richenzolll

Jedenáctý dráb odešel a přišel zase první. Co to? On ne. Nebe, děkuju ti. Někdo ho zabil, parchanta. Určitě ho někdo zmrzačil. Nepřišel! To se ještě nikdy nestalo. Pokaždé dvanáct. Jeden za druhým. Valdek je svině, zpívám si vesele, a vychutnávám ten pocit úlevy, i když vím, že se třeba jen vyměnili. Ne, přichází hluchoněmý, on ne. A zase ten, co mu oko utíká do strany. A už je večer. Celý den se neobjevil. Celý den. A zítra možná ...

Setmělo se. Lehám si do slámy na nejčistší koutek, který si opatruju jako svátost. Spát! Ano, všechno to bylo strachem. Teď ne nebojím a nepřichází ani ta zlá víla, ta katovka s jednou náušnicí, ta . . . Nic. Je to krásné, jednou docela nic. Docela . .. Přívětivá tma . . .

„Vstávej!“

Světlo ho šlehlo do očí. Narudlé světlo pochodně. Uprostřed noci. Vyděšeně se posadil. „Valdek je svi-svině,“ vyjelo z něj v podvědomém úsilí zahnat plíživou hrůzu. Doufal jsem marně. Skutečně si to vyměnil. A v noci.

Druhého neznal. Vychrdý kluk s těkajícíma očima. Vstal. Kopnutí bylo docela mirné, ale nechtěl je dráždit. Můžu řvát, a nikdo mě neuslyší. A i kdyby . .. Sledoval uhranuté pochodeň, která se skláněla níž k jeho tělu. Plamen se zastavil. Dost blízko, aby hřál, ale ještě v bezpečné vzdálenosti. „Dělej,“ zahučel dráb. Mladík přiklekl a pilník zaskřípal na kovu. „Drž!“

„Valdek je svině,“ ulevil si Jindřich tichým syknutím a zachytil se zdi. Řetěz zařinčel a spadl. Byl volný, a jako by nebyl. Nedokázal ani stát, natož jít. A kam?

„Pojd.“

Vzepřel se. „Ne. Budu si stěžovat purkrabímu. Já ...“

„Nežvaň, a pojd.“

To nevypadalo dobře. Křikem nikoho nepřivolám. Nebo •nad... Rozmáchl se oběma rukama a odrazil nepřipravené strážce. Běžet nemohl. Zmrzačená noha ho neudržela. Ale upadl a skulil se z několika schodů. „Chyťte ho! Utíká!“ zařval z plných piic.

Šťastný nápad. Zadupaly kroky a dráb sprostě zaklel. Strčil vylekaného kluka za otevřené dveře a seběhl těch několik schodů k

Jindřichovi. „To aby sis to příště rozmyslel," sykl a kopl ho prudce do slabin. Šťastný nápad nebyl k ničemu. Zkroucen bolestí lapal po dechu, zatímco se strážní nad ním dohadovali.

„Přepiloval pouto, mizera," hartusil surový chlap pohotově. „To bych rád věděl čím. No nevadí. Běžte spát, já už ho uhlídám."

„To jsi křičel ty?" zeptal se někdo nedůvěřivě, „Zdálo se mi..."

„Kdo jiný? Lekl jsem se, to víš, tohle bych nečekal. Ale upadl hned na prvním schodu. Neudrží se, žádný strach."

„Dojdu pro kováře."

„Druhý," hekl Jindřich v marné snaze je zadržet. „Druhý je... za dveřmi."

„Pohádkář," ušklíbl se jeho vězniitel a pro jistotu ho znovu nakopl. „Však si tě srovnám."

„Víš, co říkal purkrabí," ozval se další hlas varovně. „Jestli ho utlučeš, Ulmane, nikdo z nás tě krýt nebude."

Jindřich se nadechl, znělo to spíš jako vzlyk. „Odvede... Odvede ...," zablábolil těžce, ale neposlouchali ho.

„Chtěl utéci," řekl jiný. „Viděli jsme to. Ostatně ho Ulman nepoškodí, přišel by o odměnu. Na to se má rád. Jdeme. Přece u něj nebudeme všichni pořád."

Kroky se vzdalovaly. Volat nemá smysl. Pitomci. „Nevod mě nikam," řekl Jindřich Ulmanovi, když se konečně vzpamatoval. „Řekni mi, co chceš, a odpovím ti."

„Jak víš, že něco chci?"

„Hrajeme si snad na slepou bábu? Valdek je svině," zajíkl se při ráně pod žebra.

„Žádné vtipkování, chlapečku," řekl Ulman pochmurně. „Pro to já nemám smysl."

To byla zatracená pravda. „Poslouchej mě," řekl Jindřich smířlivě. „Jsem bohatší než celý pan Valdek. Jsi blázen, jestli sloužíš jemu."

„To už zní lip. A kde to máš?"

„Jsem pán Zitavy a řady dalších hradů a důchodů měst jako královský podkomoří a ... Valdek je svině!"

„To abys nežvanil. Ty nesmysly jsi vykládal snad stokrát. Kde máš ty monstrance?“

„Monstrance?“

„A všechno ostatní. Říkají, že jsi vyloupil klášter a zabil tři obchodníky z Florencie. Tam přece platí zlatem. Kde máš zla-ťáky?“

Na šťastné nápady dnes Jindřich neměl štěstí. „Tomu bys nerozuměl,“ vyhrkl překotně. „To nikdo nenajde, jenom já. Pusť mě a ukážu ti...“

„Jsem blázen, abych se dal pověsit od pána z Valdeka? Jen zpívej, nejsme hlupáci, abychom nenašli nějakou skrýši.“ „A co z toho budu mít, když mě nepustíš?“ zeptal se Jindřich vzpurně.

„Třeba tohle.“

„Valdek je svi-i-ně!“ Vyju jako zvíře. Ježíši, ať mě snad radši zabije.

„To z toho budeš mít, víš?“ řekl Ulman spokojeně. „Ze tě kat dostane celého. Myslím, že budeš ještě rád. Tak co?“

„Tak mě vem s sebou a ukážu ti to. Můžeš mě zase přivést zpátky.“ Cestou se přece najde příležitost. Jenom se dostat mezi lidi. Tohle dokázat...

„Takže ten poklad máš. Opravdu? Přísahej.“

„Mám,“ vykřikl Jindřich zuřivě. „Mám stokrát víc, než jsi za celý život viděl pohromadě. Přísahám, že mám tolik, abych si tě tisíckrát koupil celého i s těmi špinavými chlapy .. .“

„Drž hubu.“

„Valdek je s-s-svině,“ zajíkl se bezmocně při nové ráně.

„Kde to máš?“

„V Nymburce.“

„Kde přesně? Vykládej.“

„To nemůžu. Až ... až tam budeme.“

„Tak pojd.“

Dostat se do Nymburka, mám vyhráno, uvažoval horečně a poslušně poskakoval po schodech dolů. Ani vléci ho nemuseli. Až u zavřených dveří se zastavil.

„Co koukáš? Dál.“

„Je zavřeno.“

„Kam myslíš, že jdeme?“ zasmál se Ulman.

„Do Nymburka.“

„A z Nymburka se vrátíme, aby tě nikdo nepohřešil, co? Zacpi mu hubu,“ dodal rychle, když viděl, že vězeň konečně pochopil. „Ať neřve. Teď ne. Až dole, miláčku. Tam je můj Nymburk, víš? Však mi to povíš. A dáš si dobrý poaor, abys nezalhal.“

„Otče! Proboha, tatínku, probud se!“

Mistr Ruprecht otevřel nejdřív jedno oko a teprve za chvíli druhé. „Co blázníš?“ osopil se nevrle na syna. „Vždyť je ještě tma.“

„My ho. . . my ho nemůžeme vzbudit, tatínku,“ zajektal chlapec vyděšeně.

„Koho chceš zase budit, co? V noci!“ Otec se posadil, zívl a pro jistotu uštědřil synovi pohlavek. „Tak povídej.“

Je po spaní. Nejspíš ho čeká nová mrzutost. Tenhle Vilík se mu moc nepovedl. A ještě ke všemu se jmenuje jako vrchní lenní pán. Za to ovšem nemohl. Teprve před pěti lety přišli na Týřov z Bavorova, kde Vilém z rozpustilosti podpálil. To mu bylo sotva třináct let. Pan Bavor zuřil, málem všichni uhořeli, ale Ruprecht měl zásluhy, a lámat kolem vlastního syna .. . Nakonec je jenom vyhodil a ještě dal Ruprechtovi doporučení. Pro pána z Valdeka. Ze zlomyslnosti? Možná. Tihle velcí páni, co jsou na sebe samý med, se ve skutečnosti nikdy nemají moc rádi, a co Ruprecht věděl, táhli to Strakoničtí se Zajíci vždycky v jednom šiku. To se pak nashromáždí drobné neshody.

Pán z Valdeka vypadal náramně přísně. Ruprecht byl ještě rád, že je poslal jen na Týřov. Purkrabí, pan Ota, byl celkem dobrosrdečný a zřídkakdy pobýval na hradě. Žádná práce. Skoro ne. Ne ta ošklivá. Nebýt toho kluka . . . Zůstal mu jako jediná připomínka krátkého manželství. Pak už se nikdy neoženil. Barborka. Vypadal drsně a nepřístupně - jak taky by měl vypadat mistr ostrého meče -, ale ve skutečnosti byl citlivka. Měl ji moc rád a kluka rozmazlil určitě víc, než mu bylo zdrávo. Teprve od té lotroviny v Bavorově ho začal

řádně držet na uzdě. Až mu to často vyčetl. Jiní v jeho věku . .. Jiní v tvém věku nejsou žháři, odpovídal mu vždycky a tím to končilo. Měli se určitě rádi, ale čím dál to bylo méně zřejmé. Zvlášť synovská láska byla pochybná. Vilémek měl vždycky na mysli především sebe

„Pan Ulman mě přemluvil," špitl teď rozechvěle. „Rekl, že se dostaneme k velkému pokladu. Já za nic nemůžu, opravdu, tatínku."

„Když za nic nemůžeš, nech mě spát. Jestli si ten tvůj Ulman něco nadrobil, ať si to vylíže sám. Kvůli němu! To zrovna. Toho bych nejradši viděl někde za horama. Od prvního pohledu mě svrbí dlaně. Ten mi jednou určitě přidělá práci. Takové, jako on, jsem věšel nejčastěji."

„Máš pravdu, tatínku, je to ničema," řekl Vilém k jeho překvapení pokorně. Své kumpány hájíval vždycky s ohnivou výmluvností. „Ale ..."

„Ale co?"

„On umře."

„Ulman? To je dobře. Dobrou noc."

„Ne!" vykřikl Vilém, posadil se rychle k otci na postel, aby si nemohl znovu lehnout, a objal ho oběma rukama. „Ten vězeň ve věži. Možná, že ... možná, že už nedýchá. Já jsem to nepoznal."

„Ty budižkničemu." Starý se na něj podíval s pohrdáním. „Pořádný felčar z tebe už nebude, natož kat. Cože si zavolali tebe?"

Vilém sklopil oči. „Pan Ulman si netroufal," zamumlal.

„Bodejť by. Do toho chlapa nám nic není, dokud ho nepošlou na šibenici. Rozumíš? Pan purkrabí to řekl jasně. Od toho je tu těch dvanáct drábů, čert je vial. Pro nás tu žádný Matěj od Telče není. Když pojde sám od sebe, tím lip."

„Tatínku, když on to asi není...," špitl Vilém.

„Co není?"

„Matěj od Telče."

„Tak je to jiný. Vrah jako vrah."

„Co když ... Ulman mu nechce věřit, ale možná ..."

„Sakra, tak co vlastně chceš?"

„Pojd se mnou. A ... a prosím tě, nebij mé už. Jestli umře, budeš možná muset věšet Ulmana.“

„To bych dost rád.“

„Mne taky?“ Vilém na něj upřel vyděšené oči. „Já už to nikdy neudělám, tatínku. Prosím tě, tatínku, odpusť mi to, já už to nikdy neudělám, ale pojd.“

„Co neuděláš?“ Ruprecht si ho změřil v mihotavém světle svíce. „Vy jste ho umlátili, co? To nechápu. Dá to vždycky práci, a pan Ota to navíc zakázal. Ale prosím. Tak leží umlácený ve věži. Hlídá ho Ulman, tak co tobě je do toho? Stačí, když řekneš, nebyl jsem tam. Přece tam vůbec nikoho nesmí brát. To by si nepolepšil, kdyby tě chtěl shodit.“

„Jenže on není ve věži.“ Viléma přemohlo vzrušení natolik, že se rozplakal. „Totiž je, ale ne nahoře. Já ... já jsem Ulmanovi půjčil klíč.“

„Jaký klíč?“

„Tvůj. Odvedli jsme ho ... dolů.“

„Mám tě přerazit?“ zařval Ruprecht a vyskočil rovnýma no-ihama. „Pán z Valdeka není pan Bavor. Ten s tebou zatočí a se mnou taky.“

Vyletěl na dvůr jen tak v košili a bosýma nohama éapkai v sněhovém bláitě. „Bud zticha,“ okřikl syna. „Nevyj mi tady. Třeba je čas.“ Všude bylo ospalé ticho. Vrazil do věže, zabouchl dveře a otočil těžkým klíčem. „Ted sem nikdo nemůže. Kdy ho střídají?“

„Za chvíli,“ vzlykl Vilém. „Už skoro... Proto jsem běžel pro •tebe. Nejdřív jsme ... nejdřív jsme zkoušeli sami.“

„Co?“

„Vědro s vodou. Předtím stačilo.“

„Pitomče.“ Otec si ho útrpně změřil a s hekáním se vydal po příkrých schodech do podzemí. „Až tady budu mít tebe, Ulmane,“ řekl na prahu, „tak si dám záležet.“ Rozhlédl se. Na žebříku viselo napjaté tělo s hlavou zvrácenou ke straně. Zamračil se. „Jestli jste ho přetrhli, moc nesvedu. Proč jste ho radši nesundali, místo běhání pro vodu? Už mohl být nahoře. Napohled na něm přece...“ Odmlčel se.

Když přistoupil blíž, spatřil další neklamné stopy svých nástrojů. Byli opatrní, ale neobratní. Bylo to vidět. Bylo. Určitě.

„Báli jsme se," vzlykl Vilém. „Sám jsi mi přece říkal, že když se v těle něco převrátí..."

„Aspoň něco sis pamatoval. Dobře." Přistoupil k omdlelému a opatrně ho vzal do náruče. „Povol. Pomalu. Ty připrav nosítka. Hned tady u žebříku. A nahoru nějakou houni. Dělej."

Rumpál se pomalu otáčel. Ruprecht stál rozkročen a obratnýma rukama vyrovnával otřesy. Tohle přenechával vždycky pacholkům. Když někoho snímali, už většinou tak nezáleželo na tom, zůstane-li živý, a mistr kat si hnusil dotyk těch nemytých, upocených těl. Tenhle byl hezoun. Měl dokonce všechny zuby, které cenil v posledním smrtelném úšklebku. Zmáčené vlasy přiléhaly k hlavě. Nádherná lebka, ocenil Ruprecht její dokonalý tvar. Až ho pověsím, vyžádám si ji. Možná už teď ... Opatrně ho uložil a sklonil hlavu k nehybné hrudi. Ne, ještě ne, musím si počkat. Srdce bije a dá se rozeznat i slabounký dech. A je to dobře. Třeba by mi ji stejně nedali. Třeba by —

„Otec musí dostat taky podíl," ozval se teď Vilém za ním sveřepě. „To snad uznáš."

„Jaký podíl?" zeptal se Ruprecht přes rameno.

„Z toho pokladu. Je v Nymburce. Rekl nám to."

Ulman se tiše zachechtal. „Ale trvalo to, co? Až když jsme vytáhli železnou rukavici. Ten má o ručičky strach. Přitáhl jsem ho pak už jenom pro jistotu. Ale asi jsem to kapku přehnal."

Srdce jako zvon. Toho hned tak něco neudolá. Na slámě na řetězu nevadí, jestli se nepostaví, ale... „Může přece mluvit," řekl Ruprecht vážně. „Možná by bylo lepší, kdyby zůstal tak."

„Ne, to by bylo na mně," vyděsil se Ulman. „A já bych nemlčel, víš? Tak pozor. Ať mluví, toho si nikdo nevšimne. Ten se už nažvanil nesmyslů! Pan purkrabí nás na to upozornil předem. Neboj se, toho nikdo vážně nebere. Podkomoří! Jako by podkomoří odjakživa nebyl pán z Valdeka."

Ruprechtem to trhlo. Byl znalý světa a z Bavorova často jezdíval i do Prahy. „On že je podkomoří?“ zeptal se.

„Představ si. Houbec Matěj od Telče. Prý nějaký Dětřich z Lipky.“

„Jindřich z Lipé,“ opravil ho Ruprecht a mráz mu přeběhl po zádech. Věděl své od trhovců, kteří sem tam projížděli.

„Jo, zrovna tak. Já na jména nemám paměť.“

Poklad v Nymburce. Nymburk ... ano, Nymburk se teď prý brání královskému vojsku. Rychle poklekl k lavici. Zubožené tělo v něm najednou přestalo vyvolávat odpor. Takový pán! „Nahoru,“ řekl. „Kdo půjde vzadu, musí si nosítka dát na ramena, aby ležel rovně. A opovažte se někdo kobrtnout.“ Tu lebku nedostanu, řekl si s lítostí, když kráčel vedle nosítek s rukama ovinutýma kolem těla, aby se nemlátilo do stran. Tuhle ne. Škoda.

Puch za dveřmi ho skoro omráčil. „Vyklid to,“ obrátil se na syna. „A hned. V tomhle se nedá dýchat.“ „Já .. .“

„Kuš. Chcete, abych ho postavil na nohy, tak poslouchejte. Tady v rohu je kus slámy čistší. Tamtu výhod a nanos sem novou. Uložíme ho pohodlněji. Bude to?“

„Pospěš si. Musíš hned pryč. Pan purkrabí...“

„Poslouchej, blázne, nečaruju. Pan purkrabí je pryč, a vy chcete, aby tenhle byl živý. Tak mi musíte dát čas. Ten neuteče. Neboj se.“ Zvedl tělo i s houní a opatrně ho uložil do kouta.

Vězeň pootevřel oči. „Valdek je svině,“ zaúpěl tiše. „Svině.“

Pohnul se, vytřeštil oči a vydechl skomíravě,, „Richenza, Ri-chen ...“

„Vidíš to,“ řekl Ulman znechuceně. „Ještě je čaroděj. Slyše! jsem o černých mších, za to se upaluje. Tohle je jako starý zákon naruby. Oko za oko, zub za zub, rychen za rychen. Satanáš ví, co to má znamenat. Ještě nás všechny zakleje. Radši jsem ho měl přetrhnout.“

„Nelituj, možná se ti to povedlo.“ Kat si povzdechl. „Ted vypadni a nech mě. A řekni tomu, co tě přijde střídat, že tu chvíli zůstanu.“

Byl bílý den, když se Jindřich konečné probral. Vousatá tvář nad ním patřila někomu neznámému. I ta cela jako by ... Nadechl se. Ne - žádný zápach. Ale prudká bolest mu stáhla hrud, jako by ji svíral železný kruh. Tvář se rozmazávala v mlze, až už ji skoro nerozeznával. V uších mu hučelo.

„Bolí tohle?“ zeptal se vlídný hlas.

Vzchopil se. „Ne,“ odsekl a zaťal zuby.

„Nedělej hrdinu. Potřebuju to vědět, mám-li ti pomoci. Bolí?“

Jindřich chvíli mlčel. Hlas i tvář se vzdalovaly a zase blížily v mátožné houpačce. „Dost,“ vydechl konečně.

„A ted?“

„Víc.“

„Ted?“

Zařval. Valdek je svině, pomyslel si. Měl bych, Valdek je .. . Ale jen neartikulovaně zavyl a znovu padl do propastné tmy. Probudil se zbrocený potem, se zuby drkotajícími zimou ve třech teplých houních, které nepáchly. Byl pořád den. Týž, jak se ukázalo. Slunce se dralo do okna bledým paprskem.

Ziju, pomyslel si zmámeně. Ziju, ale vlastně jsem mrtvý. Zlomili mě. Valdek je svině. Už jsem to nedokázal. Ani tam dole ne. Ne do konce. Bojím se bolesti. Ta cizí tvář je tu zase. Bojím se. Už nemyslím na nic, jenom jak uniknout, kdyby na mne sáhl. Už nemohu ani nenávidět. Jsem vyřízený. Čarodějka s jednou náušnicí se ke mně blíží v blyskotavé mlze a já se vpíjím do bílé pěny jejích ňader bez síly ji zapudit. Dusím se. Zaplavuje mi oči, uši, ústa, a já se nebráním. Jsem mrtev. Aspoň nevru. Ne-musím poslouchat ten odporný, zbabělý hlas. Třesu se v ledovém průvanu, vybalili mě a teď mě rozhoupávají, aby mě shodili oknem dolů. Letím. Zase mě táhnou nahoru.

„No tak,“ mumlá ten vrahounský hlas a zní to skoro něžně. „Pij. Musíš to vypít.“

Je to odpomé a hořké, ale cítím úlevu. Ta teplá tekutina je možná krev, která se znovu vlévá do žil. Už mě neshodili. Zůstávám nahoře a pluju. Trochu se mi motá hlava, ale zůstávám nahoře. A nevru.

Polkl. „Valdek je svině,“ řekl nahlas a otevřel oči. „Už je ti lip?“

Měl bych se bát. To je ten, co mě mučil naposledy. Ale nebojím se, protože - ano, Valdek je svině. Rekl jsem to. „Jsi řelčar?“ zeptal se. „Ne, kat.“ „Proto.“

Vlastně je všechno v pořádku. Kati jsou od toho, aby mučili, a královští úředníci .. . Ano, kati taky léčí. A královští úředníci leží ve věžích a kouzelnice je mění v Matěje od Telče. „Popravíš mě?“

„Nevím. Ještě nepřikázali. Máš nějaké přání?“

„Chtěl jsem být čistý, ale ...,“ začichal. „Asi už jsem.“

„Ano, Vilém každý den vyměňuje slámu.“

„Valdek?“ Jindřich vyprskl. „Ne, můj syn.“

„Díky.“

„On byl . .. tam dole. S Ulmanem.“ Katův hlas zněl rozpačitě.

„Rozumím.“ Jindřich chvíli mlčel. „Tak ať nejezdí do Nymburka,“ řekl pak šeptem. „Proč?“

„Neměl by mi kdo vyměňovat slámu.“ „Přece se vrátí.“

„Ne. Ať nejezdí. Ať jede Ulman. Ať jede . . . určitě.“ Horečka se vrací. Poklad v Nymburce. Pořád o něm chtěl slyšet, tak ať to má. Jestli není Vartemberk padlý na hlavu, dá ho rozčtvrtit. Matěj od Telče. Tam venku to kouzlo neplatí. Tam venku ... „Víš, kdo jsem?“ zeptal se a zachytil katovu ruku neklidnými prsty. „Víš?“

„Ne. Nevím a nechci to vědět,“ řekl mistr Ruprecht odmítavě a vstal. „Přivezli tě sem jako Matěje od Telče, a co řekl pan purkrabí, to na Týřově platí.“

„Svět není jen Týřov.“

„Ne, to není. Co chceš vědět?“

„Co se děje... tam. V tom světě, kde týřovský purkrabí neporoučí.“

„Nevím, ale můžu to zjistit. Někdy jezdívají kupci. Možná ... Ronovci drží Budyni, to by tě mohlo zajímat. Věznili tam prý jejich příbuzného.“

„Na Budyni?“

„Říkalo se to, ale nejspíš to nebyla pravda. Hledají ho dál. Všude se teď válčí. Pán z Valdeka bojuje s Míšňany.“

„S Míšňany?“

„Ano.“

Tomu nerozumím. Proč s Míšňany? „Řekneš mi víc?“ zeptal se chabé. Třeba se mi to zdálo.

„Budu se snažit. Teď už nic nevím. Hled spát.“

„Je mi zima.“

„Za chvíli ti bude horko. To musíš překonat. Udělal jsem pro tebe, co se dalo. Už musíš sám. Máš pevnou vůli, bojuj.“

„Umřu?“

Kat pokrčil rameny. „To není v našich rukou. Modli se. Ale spát by možná bylo lepší. Musím jít. Snad mě sem k tobě ještě pustí.“

Sám proti bolesti a hrůze. Už mě nechávají. Dalo by se říci, že chodí kolem po špičkách. Skoro to vypadá, že už mě pochovali. Ani ten řetěz. Jenže stejně nemůžu vstát. Padám, když se jen zkusím posadit. Jedenáct chlapů denně vyhazuje ztuchlou slámu a podestýlá mi jako nadějnému hřebci. Ten katův Vilém asi zůstal. Ale Ulman ne. Zmizel. Doufám, že odešel do Nymburka. Doufám, že už ho chydi pro ty podivné řeči. A že ho pořádně natáhli na skřipec.

To je zvláštní, nejvíc mě na tom blaží, že ten chlap už nejspíš ví, že jsem podkomoří, a on jenom obyčejný blbec. Blbec, který nedokázal polapit příležitost, když se jednou za život na něj usmála. Mohl jen vyřídit vzkaz a byl boháč. Teď ho vyřídil zadarmo. Aspoň doufám, že svět není plný blbců a že nymburský

rychtář mezi ně nepatří. Vybíral jsem ho sám. Takoví jako Ulman jsou zbabělí. Rvou, sotva na ně sáhneš. A kápnou božskou. Já vím, co to je. Teď už to on ví taky. A moji chlapci a moji přátelé táhnou k Týřovu. Není nedobytný. Ne, není. Dobyli Budyni, a to je nějaký hrad. Kvůli mně. Valdek je svině, ale na to má, aby věděl, že mě má zavřít potají. Dobře ví proč. I když je Týřov tak krásně obklopen jeho hrady. Dalo by se říci, že neproklouzne myš. Jenomže myš by byla málo. Přijdou všichni, a s rámusem. Proč ještě není slyšet nic? Chtěl bych se dočkat. Nejhorší je, že asi přece jen umřu. Slábnu, a kata ke mně nepouštějí. Navštěvují mě jen moje vidiny. A hlavně *ona* s jednou náušnicí. To je mi pak vždycky mnohem hůř. Venku už

zpívají skřivani. Jaro. To je čas boje. Ještě tak jednou zvednout meč a hurá na Týřov. Ještě tak jednou ...

Vstal a upadl. Znovu. Ještě několikrát a zůstal ležet. Opravdu se už nepostavím? Nikdy? Ručkoval namáhavě po zdi a konečně zůstal stát, zalit smrtelným potem vyčerpání a roztřesený jako stařec. Ale stál. Stál s hlavou těsně u okénka a venku bylo jaro. Skřivani zpívali, jako by zešíleli. A někde dole, hluboko, snad na kraji lesa, se ozývaly mladé hlasy.

„Svo-bo-da! Svo-bo-da! Blízko! Svo-bo-da!“

Stál opřen o zed, kolena se mu podlamovala, ale usmíval se. Sbor hlasů byl daleký. Snad ani nevolaly to, co slyšel, ale zdálo se mu, že je poznává a že rozumí. A že zůstane živý. Stál dlouho, až ho slabost zdolala. Upadl a zůstal ležet přímo pod oknem napůl ve spánku a napůl v mdlobě, ale stále s tím úsměvem na tváři obrácené vzhůru.

Druhý den přišel Ruprecht. „Musíš víc jíst,“ řekl zamračeně. „Přemáhej se, takhle se nesebereš.“

„Nemůžu.“

„Slyšel jsi včera ten křik?“

Jindřich zpozorněl a bezděčně si přitáhl misku s jídlem. Kdybych se měl zahltit. „Ano, slyšel,“ odpověděl, násilím překonal dávivý pocit a polkl. Podruhé to už šlo lip.

Ruprecht se usmál. „Tak vidíš, že to svedeš. Jenom chtít. Mladíci a dívky. Odněkud ze severu. A taky z jihu vlastně. Z Landštejna, ze Stráže a ze Zitavy. Ano, tak. Ujeli, když na ně vypadli strážní.“

„Chytili někoho?“

„Ne. Mluvil jsem s nimi na cestě. Taky přišel vzkaz od pana purkrabiho, že se vrací. Tak mě zavolali, abych tě postavil na nohy. Ulman je pryč, ale mají strach. Vzkaz byl prý naléhavý, pokud jde o tebe. Asi tě odveze.“

Jindřich zbledl. Ted, když mě objevili. . .

„Jez. Nebyl jsem daleko, ale dost jsem slyšel. Nechceš vědět?“

„Dobrého, nebo zlého?“ zeptal se Jindřich zbaběle. Na zlé zprávy nemám sílu. To radši mlč.

Ruprecht se usmál. „Jak pro koho. Jedna je zatracené špatná pro Ulmana. Pověsili ho v Nymburce.“

Ovšem. Jak by jinak přišli k Týřovu? Svoboda, volali. Blízko. A bez vojska?

„Ronovci ještě pořád drží Budyni?“ odvážil se.

„Pořád. Král taky drží ledacos. A královna bude prý chovat. Do dvou měsíců.“

Následník? Ale nějak ho to nezajímalo. „Vida,“ řekl jen.

„Nikdo to dlouho nevěděl. Až když se vrátila z Němec, bylo to na ní už znát.“

Jindřich mlčky dojedl a natáhl se do vonící slámy. Bylo mu příjemně. První muž království. Jak je to dávno. A k čemu? Když venku zpívá skřivan . ..

„Co chtěla v Němcích?“ zeptal se konečně.

„Prý pro posily. Byla prosit římského krále. Už v zimě.“

„Poslal je?“

„Ne. Jenom dva arcibiskupy. Už jsou v Cechách, možná pojedou kolem. Strakonickem a Berounskem je to bezpečnější. Tady vládne pan Bavor a pán z Valdeka.“

„S vojskem?“

„Ani ne, nestojí to za řeč. Prý mají sjednat mír.“

Svoboda. Blízko. „Mistře kate,“ řekl Jindřich vřele. „Můj mistře kate! Skoro závidím těm, kterým prokazuješ i poslední služby.“

Ruprecht se zasmál. „Položit oprátku na krk Matěji od Telče mi asi nebude přáno. Jsem starý žvanil, odpusť. Arcibiskupové a král nemůžou zajímat takového lapku. A bude-li v zemi mír, už se neuživíš.“

„Ale ano. Takoví jako já můžou krást vždycky. Zeptej se pána z Valdeka.“

„Už dlouho jsi to nekřičel.“

„Co?“

„Ze Valdek...“

„Je svině? Je, ale nepotřebuju to už. Kdy přijede pan purkrabí?“

„Brzy.“ Ruprecht si povzdychl. „Ukaž nohu. Budou tě muset zase zakovat. Řeknu kováři, aby byl opatrný. A ty sebou moc necukej.“

Jindřich zavřel oči. Ta představa se mu vůbec nelíbila, ale strach z nové bolesti, který ho ovládal ještě před hodinou, byl vzdálený a nevýznamný. Jako když vyjížděl do bitev. Svoboda. Blízko. Balduin Trcvírský a Petr z Aspeltu jistě nebyli jeho přátelé, ale jestli Ludvík Bavor posílá je místo vojska, tak je to pravda. Blízká je svoboda. Vyhráli. Nevzdali se.

„Tak si to ještě jednou zařvu z plných plic,“ řekl a usmál se. „Valdek je svině. Ano, je. A už to neodvolám.“

Vzkříšení

„Pánové! Pánové, prosím vás!“ Stařecký hlas Petra z Aspeltu nebyl s to překřiknout vřavu.

„Mne jistě nelze vinit z rušení zemského míru,“ ozval se Petr z Rožmberka a přistoupil k pokřikujícímu hloučku, od něhož se až dosud držel stranou a jenom mlčky přihlížel. „Udělal jsem všechno, abych ho zachoval. Možná víc, než se srovnává se ctí českého pána. Ale jsem královský hodnostář a válka zemi neprospívá. Jenže jsem obdržel slib, že pán z Valdeka shromáždí důkazy urychleně, aby se mohl konat řádný soud. Kdepak jsou? Stále se mluví o zradě a ...“

„Předložil jsem je králi,“ řekl Valdek temně.

Chvíli bylo ticho. Všechny oči se obrátily ke králi, ale Jan mlčel. Díval se na Elišku a mlčel.

„Doufejme, že je ještě předložíš,“ řekl Rožmberk a znělo to výhružně. „Protože věznit pána významu pána z Lipé jen tak z rozmaru, to, pane z Valdeka, není dobrý žert. A vůbec to není žert. Odmítáš říci, kde je. Je vůbec živ? Milosti,“ obrátil se k Janovi, „dej příkaz, ať je pán z Lipé převezen do věže Pražského hradu. Bez jeho osobní účasti...“

„Do hradní věže!“ vykřikl Oldřich z Lichtemburka. „Ty jsi se povedl, Rožmberku! Tam sedávají jenom páni z Růže, kteří se žení s královnami vdovami! Měl bys být opatrný!“

„Byl opatrný až dost,“ pronesl Jindřich z Lipé syn polohlasem k Petrovi z Landštejna, který stál vedle něj. Jeho slova zapadla do ticha. Snad měl i v úmyslu, aby ho bylo dobře slyšet. „Jenomže teď to vypadá, že jsme spíš vyhráli. Rožmberská korouhev je pohyblivá. Vždycky se včas natočí po větru.“

Petr sevřel rty, ale ovládl se. „Jste-li, páni, toho názoru, že lze jednat i bez pána z Lipé, prosím. Nejsem válčící strana, jenom jsem toužil zprostředkovat mír.“

„Bez něj ne. Ale taky ne s pánem z Lipé ve věži,“ vykřikl Albrecht z Luběšic, příbuzný pánů z Dubé. „Zážitek, jak přední velmož při chůzi řinčí řetězy, není pro citlivější sluch.“

„Pán z Lipé jistě není.. .,“ vykřikl Rožmberk, ale odmlčel se při pohledu na Valdekovu tvář. Ota z Týřova vedle něj klopil oči. Tam?

„Kdyby byl přikovaný jako pes,“ promluvila z ničeho nic Eliška Přemyslovna, „kdyby ho týrali ve dne v noci, za zradu žádný trest není dost velký a dost strašlivý. Řetězy! Kdyby v nich nebyl, sama bych je ukovala. Sama bych ...“

„Pojd.“ Jan vstal a nabídl jí rámě. „Omluvte mne i mou choť, necítí se dobře. Jejich Milosti znají přání římského krále a mají mou plnou důvěru. Dohodněte se už raději bez nás.“

Eliška kupodivu schýlila hlavu a dala se odvést bez námitek.

„Nechtěla jsem,“ řekla téměř pokorně, když osaměli. „Ale všichni se tváří, jako bychom my ublížili jemu.“

„A ne snad?“ zeptal se s povzdechem.

„Habsburk ...“

„Má drahá! Věřil jsem tomu Habsburkovi. Jak by ne? Věřil jsem, protože ty jsi to chtěla a Valdek byl přesvědčivý. Ostatně to tak vypadalo. On sám přece ...“

„Vypadalo!“ vykřikla zlostně. „Chceš říci, že ve skutečnosti...“

„Ano, právě to.“ Vzal ji za obě ruce a zadíval se jí do očí. „Pouštěl jsem tě nerad k Ludvíku Bavorovi. V tvém stavu mohla být ta cesta nebezpečná. A nakonec jsem byl rád, žes jela zbytečně.“

„Zbytečně!“

„Nebudeme si nic zastírat, ano? Aspoň my dva. Prosím té! Vůbec se mu nehodí, abych válčil v Cechách. Potřebuje mne sám. Balduin má jakési vojsko, ano, to sebral už dřív. Vzal je s sebou jen tak pro jistotu. A možná ze strachu. Mohli je přece cestou přepadnout a arcibiskup je asi cennější než král. Víš? Ne, nepřišli bojovat. Přišli smluvit mír.“

„Jsi nějak důvtipný,“ řekla Eliška jedovatě. „Dřív ...“

„Ani ne,“ usmál se. „Ale mluvil jsem s Petrem z Aspeltu. Byl velmi nespokojen s námi oběma.“

„Mohučský arcibiskup nemá být co nespokojen s českým králem a královnou v jejich zemi,“ odsekla mu.

„O pomoc římského krále jsi žádala ty.“

„Protože to je jeho věc. Habsburk je jeho nepřítel. A ovládne--li Čechy ... Kdo je tvůj maršálek? Pan Jindřich z Lipé. Dosud pan Jindřich z Lipé! Té hodnosti jsi ho nezprostil. Pravý velitel vojska proti rakouskému vpádu.“

„Eliško,“ řekl Jan mírně. „Nezdá se ti, že Habsburk měl stokrát příležitost zasáhnout ve prospěch svého spojence? Kdyby jím byl. Na to jsem čekal. Skoro jsem se těšil, že Fridrich a Leopold mi potvrdí to podezření. Dovedeš rozumně vysvětlit, proč nechali Jindřicha z Lipé na holičkách, jestli . . .“

„Dovedu!“ vykřikla vítězně. „Švýcaři je na podzim pobili u Morgartenu. Na dva tisíce rytířů, a Leopold prý málem upadl do zajetí. Ještě se z toho nevzpamatovali.“

„Jestli ztratili pole ve Švábsku, o důvod víc, aby zasáhli jinde.“

„Přišli Míšňané,“ řekla Eliška na ústupu. „Kumpáni pána z Lipé se nestyděli pozvat cizí vojsko proti svým.“

„I my jsme zvali rýnské rytíře,“ připomněl jí Jan a zamračil se.

„Nepřišli.“

„Ale není to naše zásluha. Prosím tě! Od začátku se mi zdálo, že jsme udělali chybu, a už dobře dva měsíce to *vím.*“

„Král. . .,“ zajíkla se. „Král nemůže couvnout před vzpurným pánem, i kdyby byl tisíckrát v neprávu.“

„Neměl by,“ řekl suše. „Ale co když musí? Ty už se o to nestarej. Dítěti neprospívá, když se rozčiluješ. Prosím tě!“

„Já chci, aby můj syn byl král!“ vykřikla zoufale.

„To mu určitě nikdo nebere, bude-li to syn.“

Jan se na ni podíval, a v jeho pohledu nebyla ani stopa něhy. Jsem ošklivá, uvědomila si se zachvěním. Už jsem strašně ošklivá. Neovládám ho. Kéž by se narodil! Kéž by . ..

„Ale staráš se pilně o to, aby králem byl co nejméně tvůj choť," dodal Jan hněvivě. „Proč? Jsem dobrý jen na to, abych plodil Přemyslovce? Ne, můj syn bude Lucemburk. Císařův vnuk. A modli se, abych ho měl s tebou. Češi, a pán z Lipé především, se asi už vyléčili z lásky k Přemyslovnám."

Šerý svit rána. Svoboda je blízko. Říkám si to už tři týdny a snažil jsem se, aby to znělo čím dál tím radostněji. I když se vůbec nic nedělo. Ale každý den, který odchází, mě k ní přivádí blíž. Včera přijel purkrabí a věci se konečně daly na pochod. Drábové zmizeli. Přiběhl kovář s pilníkem a kat mi přidržoval šátek na té rozdirané ráně, zatímco ten druhý řezal a řezal a špulil rty samým úsilím, aby mi neublížil. Jak je to dávno, co klidně řekl, neřvi, a sevřel mi kotník žhavým železem? A vedou mě. Sám po schodech ještě nemůžu. Před purkrabího v hadrech?

Moc dlouho jsem se nedivil. Jiná komůrka, docela bez slámy a bez mříží a s čistým ložem, které vypadá jako vtělení mých snů. Nadšeně jsem se na ně rovnou skulil, ale kat se usmál a povídá, počkej, pane, přijdou tě obléci. Pane. Takže jsem zase pán. Najednou je zase pan Jindřich z Lipé, a Matěj od Telče nikdy nebyl. Zvláštní svět. Odešli a nezamkli za sebou. Mohl bych možná i utéci, kdyby mě nohy poslouchaly. Ale stejně bych spíš i tak zůstal. Chce se mi ven, ale jsem taky zvědavý. Ota z Tý-řova si mě pozval na večeři!

Mohl bych odmítnout, ne? Pán z Lipé přece nevečeří s kdekým. Ale to možná přece jenom nejde, a tak odpovídám sluhovi, který mi přinesl šaty a pozvání, proč se mě ptáš, jsem přece vězeň, musím jít, kam mi přikážou. Rozpačitě se usmívá. Snad nad těmi šaty. Visí to na mně jako na hastroši. Možná jsem trochu zvetšel za toho půl roku a Ota z Týřova je boubelka. Můj oblek nenašli nebo je na cáry. Jak si tak vzpomínám na ten milý večer u mé Přemyslovny, sotva z něho co zbylo. Je div, že něco zbylo ze mne. No, nevadí, at visí. Aspoň na nich není tolik vidět ubožáckou práci nemožného krejčího. Ostatně na Týřově to je jedno, tady bych vypadal světácky i nahatý. Jenže to by se purkrabí musel dívat na stopy na mém těle, o kterých určitě

nechce vědět vůbec nic. Nechám ho. Zachvátila mé lhostejnost k mým katům. A tenhle ještě nebyl nejhorší. Dobře vím, že mu vděčím za život. Kdyby jim to nevtloukal do hlavy ... Ty dráby docela určitě vybíral můj milý švagr. Aspoň podle toho, co říkal kat.

Večeřel jsem tedy s Otou z Týřova a jídlonoš si mě pořád prohlížel jako nějaké zvláštní zvíře. I když mě nikdy neviděl, stěží mu uniklo, že musím být ten lapka od Telče. S purkrabím žádný pán nepřijížděl. Jedl jsem střídmě a vína jsem se nedotkl. Přece mám rozum. A taky žaludek mi neslouží. Aspoň tak nebudu litovat hradeckých lahůdek. Ano, i ta kouzelnice s jednou náušnicí nějak zmizela. Těším se na děti. Všechno ostatní vzal ďas.

„Doprovodím tě zítra do Prahy, pane z Lipé," povídá Ota,

Do Prahy! Najednou je všechno zpátky. I ta nenávist.

„Jsem Matěj od Telče," odpovídám drze. „Vím, co se sluší říkat na Týřově, a rád bych se ještě někdy procházel bez cizí pomoci."

Zčervenal a zadíval se na mne jako žába na botu, kterou postřehla nad sebou v poslední chvíli. „Nikdy si neodpustím, že jsem na okamžik uvěřil," spustil plnými ústy, a zakuckal se, když zachytil můj pohled. „Přeješ si koně nebo nosítka?" odcouval raději na bezpečnější půdu.

„Nosítka," povídám. „Jsem starý pán a cestování na koni už pro mne není."

A pak jsme si povídali o počasí a o tom, že zítra bude také pěkný den a že už dlouho nezapršelo.

Šel jsem spát pozdě, ale jsem už vzhůru. Šerý svit rána padá do okna. Snad je to nezvyk ležet v posteli. Na slámě jsem spal líp. Jesdi to nepřejde, dám doma z ložnice vyhodit lože i přikážu sluhům, aby mě ustájili. Spát... Ne, nechci spát. Už se dní. Den svobody. Anebo aspoň den bez pout. Myslím, že už ni nepověsí ten řetěz na nohy.

Ne, nepověsili. Všechno probíhá, jako by purkrabí vyprovázel ráženého hosta. Dali mi také plášť, takže se už nemusím vydávat za strašáka. Je velký dost. To pro dojem stačí. Nesu se v něm jako v královském purpuru. Hermelín nepotřebuju. Hermelín? Co bylo s hermelínem? Ovšem! Hezkou část srdce jsem vyplýtval na tu zmiji.

Eliška Přemyslovna! Co jsme to vlastně měli proti Anně a jejímu Korutanci? Byla stokrát lepší.

Brána se otvírá, most se skřípotem padá. Asi se smím dívat z okénka, protože nikdo nic nenamítá. Purkrabí jede vedle nosítek a šveholí cosi o nádherném ránu. Ani netuší, jak velice tádherné je doopravdy. Dole se vine stříbrná stuha řeky a skoro mě oslepuje, jak na ní hrají paprsky vycházejícího slunce. *Tam* moc vidět nebylo. Jen ve zdi úzká škvíra, která si hrdě říkala okno, a ani jsem k ní na řetězu nedosáhl. Natož se podívat. Vlastně je tady krásně. Valdek si uměl vybrat místo pro svůj hrad. Jenomže jemu nešlo o krásu. Dívám se zpátky, už jsme skoro dole, a už je mi jasné, že je vlastně jedno, že nevěděli, kde jsem. Dobývat! Přes tyhle skály by to šlo moc špatně.

V nosítkách kloužu, jak je cesta příkrá, a znovu cítím v těle všechny kosti. Měl jsem si radši vybrat koně. Možná, kdyby mě přivázali k sedlu .. . Ne, přivázat ne. Přivázat už nikdy. Táhli mé tenkrát na provaze brodem, nebo jsme přišli z druhé strany? Už je to jenom pomatený sen. Ano, já jsem pán z Lipé a rád zapomínám. Říkala to Anna z Valdeka, má choť. Jenže na ni jsem nezapomněl nikdy, tím méně ted. A má co děkovat bratříčkovi, že už nemůžu vzpomínat s takovou něhou jako dřív. Mé děti jsou vlastně napůl Valdekové. Hrůza pomyslet. Mé děti . ..

Sen pokračuje, protože moje děti vyjíždějí z brodu. Jindřich a Anna, moji nejstarší. Je to sen? Oldřich Pluh za nimi je docela skutečný. A i ta hrstka zabijáků, kteří mě obvykle provázejí. A ještě mladý Landštejn a Janova sestra. Všichni ti, co tenkrát křičeli. Moje děti. Moje . . .

„Otče!“

Nosítka stojí. Mladý Jindřich z Lipé seskočil s koně, otevřel dvířka a vrhá se otci do náruče. Kdyby nebyli oba muži, kdyby nebyli. .. Anna a Kateřina klidně pláčou, panoš se směje, chlapci provolávají slávu, jen Petr z Landštejna se tváří jaksi úzkostlivě. Pán z Lipé se opřel o syna a vystoupil.

Ota z Týřova předjel a pořád je uctivost sama. „Nabídl jsem ti doprovod, pane maršálku," řekl úslužně. „Ale chceš-li raději sám . . ."

Svoboda? Opravdu? „Díky," řekl Jindřich tiše a malinko se mu zadrhl hlas. „Raději sám."

„Postavili jsme stany za řekou," řekl mladý Jindřich chvatně. „Číháme od rozbřesku. Báli jsme se, že tě propaseme."

„Snad jste večer nepytlačili v týřovských lesích?" řekl pán z Lipé s káravým posměchem.

„Pro moje hosty přece vždycky ...," pospíšil si Ota z Týřova ponížen ě.

„Rád budu zase tvým hostem, a co nejdříve," ustrousil Jindřich zvysoka. Už se cítil. Ten tlustý teřich má strach. Ze mne. „Byl to jedinečný zážitek, na jaký se nezapomíná. Sbohem."

Purkrabí odcválal. Náramně rychle, rovnou do lesa. Je to blíž než brodem. Spěchá jako ďas do Prahy ohlásit, že *ten* už je na svobodě. A taky aby se mohl honem vrátit na svůj pevný hrad, třást se za zvednutým mostem a vyhlížet z hlásky korouhve se zkříženými ostrvemi. Já kašlu na Týřov, pane Oto. Jen si tam seď. Ale radši moc nevylézej. Kašlu na hrady, kde jediný slušný člověk je kat.

Nosítka sice trochu připominají vězení, ale . . .

„Tvůj kůň, otče," řekl Jindřich trochu udivené.

Můj hřebec. Pohazuje bujně hlavou a tančící nohy nahánějí hrůzu. Chce pevnou ruku. Mnohem pevnější.

„Snad trochu později," povzdechl si pán z Lipé, vsoukal se dovnitř a těžce dosedl na měkkou houni. Hlava se mu zatočila, nejspíš z nezvyku. „Jeď. Zatím k těm vašim stanům. Ať už jsme radši za řekou."

Procitl s hlavou opřenou o polštář z loňské trávy v řídkém háji. Slunce už hřálo, když vítězně proniklo mezi větvemi stromů. Seděli kolem něj v ztichlém hloučku. Jindřich, Anna, Bertold, Jan, Eliška a dokonce devítiletá Dorotka.

„Omdlel jsem, to je hloupé,“ usmál se a s námahou se posadil, aby na ně lip viděl. Moje děti. „Kde je Čeněk?“ zeptal se a zamrazilo ho. Bojovalo se. Jistě i nedospělí chlapci . . .

„Zůstal v Praze jako rukojmí,“ odpověděl nejstarší syn.

„Proč rukojmí?“

„Abys neutekl k Habsburkovi.“

Zrovna k Habsburkovi! Já! Pryč, ty zlá vílo. Objevila se s jednou náušnicí zase mezi stromy. Všichni se zbláznili. Takový nesmysl, a kdekdo tomu věří. Kdekdo snad ne, ale ti, na kterých záleží. Eliška. Lucemburk. Valdek ne. Valdek mě chtěl jen potopit a teď má mého syna.

„Pojedu tam,“ zamračil se. „Nač mají věznit mého chlapce? Tu chvíli to ještě vydržím.“

„Myslel jsem, že napřed . . .,“ řekl mladý Jindřich udiveně. „To přece musíš, tatínku.“

„Co musím?“

„Do Hradce. Ona čeká.“

„Pohádky. Nesmíš věřit každému výmyslu. Já a hradecká pani ... Ani se nemáme moc rádi. A teď ještě míň než dřív.“

„Žádné pohádky!“ vykřikl Jindřich rozhořčeně. „Za svobodu možná vděčíš jí! Bez ní bychom nikdy... Byla v Zitavě. Když už to nešlo, jezdil jsem za ní. Já . ..“

„Spal jsi s ní?“ přerušil ho otec ledově, zapomínaje na přítomnost dívek. „To ona umí, nepochybně. Ale tebe mi ničit nebude.“

„Nikdy!“ vybuchl Jindřich. „Jak si můžeš myslet. . . Nesmíš ji urážet. Ji ne.“

„Nebudu poslouchat, co nesmím, od vlastních dětí,“ utrhl se na něj otec zuřivě. „Půl roku mi poroučeli blbové. Nepřipojuj se k nim.“

Jindřich zchladl. „Co ti udělali?“ zeptal se nesměle a pohladil otcovu ruku.

„Na tom nezáleží. Kde je Čeněk? U Valdeka?“

„Ne. U arcibiskupů. Není sám, je jich sedm. Nemusíš pospíchat. Raději...“

„Mlč.“ Arcibiskupové. Balduin Lucemburský a Petr z Aspeltu. „Ano, kat mi říkal,“ prohlásil pán z Lipé trochu nesmyslně.

Na omladinu to zapůsobilo. Anna se rozplakala. „Ten lotr v Nymburce nám neřekl ani polovinu,“ vybuchl Jindřich syn zuřivě. „Ničema. Měli ho aspoň rozčtvrtit.“

Ulman. Pán z Lipé se spokojeně protáhl. Shledal, že pro změnu má na sobě Jindřichovy šaty. Synáček nebyl žádný tlouštík, a přesto mu i ty byly velké. „Kdy jste mě převlékli?“ zeptal se. „To nebylo třeba. Ota z Týřova není sice švihák, ale aspoň nepáchne. Nejsem teď vybíravý.“

Anna pobledla a pošeptala něco Kateřině.

„Měla jsi zůstat doma,“ řekla jí Kateřina nespokojeně. „Říkala jsem ti to. To není nic pro tebe. Snad se vejdeš do nosítek k pánovi z Lipé.“«^edla si k ní a opřela si její hlavu o rameno. Petr z Landštejna zneklidněl, ale netroufl si přiblížit se před pá-travým pohledem nic netušícího tchána.

„Místa bude dost, zkusím to radši na koni,“ usmál se pán z Lipé. „Můžeme často odpočívat. Máme čas.“ Najednou zpozorněl a zadíval se na Annu. „Pojd ke mně blíž. Nebo počkej.“ Odstrčil Kateřinu, vsunul se na její místo, pohladil dceru po vlasech a přejel ji zkušeným pohledem. „Kdypak to čekáš?“ zeptal se přísné.

Anna zrůžověla. „Za ... za pět měsíců,“ hlesla.

„To jste si nějak pospíšili. Svatba měla být až o vánocích.“

„Vzali se hned začátkem prosince,“ vložil se do toho Jindřich kurážně. „Mysleli jsme, že to bude lepší.“

„To určitě je. Kde je Petr?“

„Tady,“ ozval se Petr z Landštejna.

„Ty ne. Myslím jejího manžela.“

„To... To jsem já.“

„Jak to? Ty jsi přece měl...“

„Stejně bychom se nevzali,“ přerušila ho Kateřina odhodlaně, „Chtěli jsme ti to říci, až se vrátíš ze Zitavy. Mají se s Annou rádi. Dávno. Už od dětství.“

Jindřich se obrátil k Anně. „Jak jsi to vysvětlila Rožmberkovi?“ zahřměl. „No tak, odpověz! Už tenkrát v Zitavě, ano?“

„To nebylo zapotřebí,“ vybuchla Kateřina. „A nekřič na ni, nebo potratí. Pán z Rožmberka ráčil vzkázat pár dní po tom, co jsi zmizel, že ruší zasnoubení a že si Annu nikdy nevezme. Měla čekat, až se jí začnou smát? Byli jsme moc rádi, že má Petra. Moc.“

„Vilém i Petr bojovali s námi, otče,“ řekl rychle Jindřich syn. Otec mu připadal divný a cizí a vůbec se v něm najednou nevyznal. Nebyl si jist, jestli mladému švagrovi není třeba přímluvy. „Nezradili tě ani na chvíli. Ani když je ten mizera vyzýval jménem rodu, aby se pokořili Lucemburkovi.“

Rožmberk. Někde jsem udělal chybu, měl jsem být pozornější. Zdáli se mi divný, a neudělal jsem nic. Tohle mě stálo pár měsíců navíc. Bez jeho podpory by mě Jan musel pustit hned. „Ze strachu?“ zeptal se spíš sám sebe. „To se mi nezdá.“

Landštejn ho odměnil vděčným úsměvem. Přes tu rozmíšku nesdílel záští ostatních k přednímu pánu z Růže a rád by ho nějak ospravedlnil. „On ... měl závazky,“ řekl rychle. „Možná ... Možná, že si Annu vůbec nemohl vzít. To je přece dobře. Já... za svou osobu mu jsem vděčný.“

„Jaké závazky?“

„Je ženatý. S královnou vdovou Violou. Od ledna.“

Královny vdovy. Naše prokletí. Jindřich zachytil synův zpy-tavý pohled a trochu se začervenal. „Tak tě tedy ze srdce vítám, synu,“ řekl vlídně Petrovi. „Landštejnská růže je mi milejší než

Rožmberkova. Doufám, že jste to slušně vysvětlili i pánově z Vartemberka.“

„On samozřejmě souhlasil. Já . ..“

Kateřině se oči naplnily slzami.

Pán z Lipé se k ní obrátil. „Jan je v Praze?“ zeptal se a v první chvíli si vůbec neuvědomil možný význam těch slz. „Kdy ho uvidím?“

„Nikdy,“ vzlykla. „Už nikdy. Zabili ho, když obléhal Kostelec.“

Černo, tma a hluboké ticho. Kolem se třpytí jarní den a cvrlikají ptáci. Ale ta hrobka ve mně trvá beze změny. Lásku jsem oželel. Aspoň doufám. Ale naráz ztratit i přítele ... Kolik let jsme jeden bez druhého takřka neudělali krok. Kolik let. Kolik ran mečem zachytil štít mého bratra a kolik můj z těch, které mířily na něho. Dělili jsme se o neštěstí i slávu a nikdo z nás potají nevychyloval misky vah, aby uchvátil větší díl štěstí. Bez něj už nejsem celý. Projíždím zvolna jarní krajinou a slabost mého těla mě už netrápí. Hodí se k mému smutku. On umřel pro mne. Co mohu pro něho? Vzít pod ochranné křídlo jeho sestru a děti? Na své vlastní už nestačím. A pak - to není služba navěky. Provdám Kateřinu a jeho synům opatřím tučné úřady, až dorostou, stejně jako svým. Spíš před nimi. Ale je to dost za život? Je to dost za úšklebek smrti, který ho potkal mladého jen proto, že já jsem spával s tou děvkou, která na mne přivěsila Habsburka? Měl někdy přání, které nebylo moje přání? Měl někdy touhu, kterou jsem nesdílel? Já ano. Každou chvíli. Ale on neměl v životě kout, o který by se se mnou nepodělil. Byl jsem mu dlužen.. Vždycky. A už zůstanu.

Jedu a znovu vidím za každým keřem, v každém hájku jezinku s náušnicí. Teď ji nenávidím. Konečně ji skutečně nenávidím, a mám proč. Vinen je Rožmberk, křičí na mne tvá sestra. Ze by nezůstal před Kostelcem, nebýt jeho? Směšné. Nedobýval by žádný Kostelec. Vůbec nikdy. Nebýt té hradecké coury a jejího hezouna. A mne, který jsem jako starý pitomec sedl na vějičku. Nenávidím ji, a mám proč. Už ne jen za sebe. Nikdy, už nikdy nevstoupím do jejího Hradce, leda abych ji zardousil. Abych ji zardousil a cítil, jak se vzpouzí, když se na bílém hrdle sevřou chtivé ruce ... Ne, nikdy. Nechci. A mám ... Tiše, to nikdo nesmí vědět, ani já. Mám strach. Strach z vlastní slabosti i z její uhrančivé vůle, která se tváří, jako by si hrála. Bojím se. Jestli k ní někdy přistoupím, tak ji musím zabít, protože milovat mi už nelze. A nic není mezi tím.

Praha nás vítá dýmem jako obětiště. Popel. Tak to má být. Oknem se dívám přes řeku na tu spoušť. Z Většího pražského Města shořel kdejaký trám. Těch pár nepoškozených domečků vpředu je jako pro

smích. Ale můj palác stojí a Rožmberkův taky. Je ještě výš než můj, a tedy bezpečnější. Je výš a bezpečný, a proto musím stavět most. Ostatně ho spíš lituju než nenávidím. Královna vdova! Dovedu si to představit a vážím si sama sebe. Jak významný pán, kvůli němuž se Eliška rozhodla prodat posvátnou vdovu po svém bratru! Slyšíš to, jezinko s náušnicí? Kvůli mně. Provdala královnu za úředníka. Eliška, stokrát pyšnější než ty. Přemyslovna. Vdovu po Přemyslovci. To jsi ty ostatně taky. Jenže ty by ses nedala.

Dívám se z okna na tu spoušť, puch spáleniny mi zvedá žaludek, ale ten krutý pohled mě uklidňuje. Dokud stoupá dým . . . Až i ten popel vychladne, bude to horší.

Volám si Oldřicha. Jindřich zmizel, a já vůbec nepochybuju, kam. Jen ať se přiučí. Chránit ho nemůžu, už je velký. Obraz čarodějky s náušnicí mi teď dokresluje vlastní syn. Hnus. Ona je toho schopná.

„Zajdi za pánem z Rožmberka, Oldřichu," říkám mu netečně a nemůžu odtrhnout oči od těch řídnoucích chuchvalců dýmu. „A řekni mu, že jsem v Praze. Jenom to. Nic víc."

„A nakdy ho mám pozvat, pane?"

„Nic takového. Jen že jsem v Praze. Zvát ho nebudu."

Ještě stál zasněně u okna, když se panoš vrátil.

„Je tady, pane."

„Kdo?"

„Pán z Rožmberka. Přišel rovnou se mnou."

„Ať jde dál. A ať sem nikdo nevstupuje, slyšíš? Nikdo." Dům byl plný té droboty, která touží plivnout na jidáše. To nechci.

Jindřich zůstal stát na místě, jenom se obrátil ke dveřím. „Je hezké, že jsi mě přišel přivítat, pane komoří," řekl klidně, sotva se Petr objevil.

Rožmberk chvíli nepromluvil. Bylo vidět, že je rozrušen. Jenom se mlčky díval na pána z Lipé, jako by ho vidél prvně v životě. Vlastně to byla pravda. Velmožův stín v nádherných šatech jen vzdáleně připomínal muže, kterého znával.

„Díky, žes mě přijal, pane z Lipé," řekl konečně. „Nemusíš říkat nic, chápu tvé pocity. Jsem ochoten ti poskytnout zadostiučinění

kdykoli, kdekoli - a prostřednictvím kohokoli,“ doplnil po krátké odmlce.

„Jak tomu mám rozumět?“ zeptal se Jindřich s pobaveným údivem.

„Jsi v právu, a já jsem o deset let mladší. Nebylo by to spravedlivé. Jmenuj mi, koho chceš.“

V Jindřichovi se na okamžik zvedl hněv, ale rychle ho potlačil. Na deset takových mladíků bych si troufal. Na deset takových jako ty. Ještě před půl rokem. Dnes už ne. Dnes ani na jednoho. A ty jsi z nejlepších.

„Ty se chceš se mnou bít, pane z Rožmberka?“ zeptal se, jako by teprve teď pochopil, o čem je řeč. „Proč? Snad jsem ti neublížil.“

Petr zrudl. „Ty mně ne. Prosím, nežertuj. Já . .. Jsem odhodlán nést všechny důsledky. Ten sňatek ...“

„Ano, sňatek mé dcery. Dlužím ti omluvu, pane z Rožmberka. Neměl jsem tušení, že dala slovo pánovi z Landštejna. Láska omlouvá všechno. Prosím, nehorši se na ni. Já sám jsem se o tom dověděl až teď spolu s milou zvěstí, že mne do půl roku obdaří i vnukem. V mém věku! Smím tě pozvat ke stolu? Ještě jsem nevečeřel.“

„Buďme upřímní,“ zaprosil Petr. „Ty přece. . .“

„Ne, buďme moudří, pane z Rožmberka. Jsi mladší o deset let, a teď patrně i zdravější. Neuctím tě, jak náleží, ale nabízím ti své skromné pohostinství v nejlepší vůli. Odmítneš?“

Petr chvíli váhal. „Díky,“, řekl konečně. „Budu tak moudrý, jak si budeš přát.“

Jindřich otevřel dveře. „Noste na stůl!“ houkl na sluhu.

Pojedli při nezávazném rozhovoru. Teprve když s mísami zmizel i jídlonoš, opřel se Jindřich pohodlně v křesle a zadíval se upřeně na Petra. „Jsem rád, že jsi přišel,“ řekl vážně. „Byl bych musel sám, a přiznám se ti, že by mi to bylo poněkud zatěžko. Můj příklad varuje. Nevím, co mne čeká, tak jako nevíš ty, co čeká tebe.“

„Sám jsi chtěl, abychom byli moudří,“ odpověděl Petr pomalu. „Vyhověl jsem ti a ...“

„A ty jsi žádal, abychom byli upřímní. Budme tedy na chvíli upřímní i moudří, ano? Nechci tě přilákat k nějakému spiknutí. Tím méně habsburskému.“

„Tomu jsem nikdy nevěřil.“

„Tím lip. Nechci se vracet k tomu, co se stalo. Ale co se může stát. Dnes, zítra, pozítří, tobě, mně, každému. Královská moc je nebezpečná, když není usměrněna moudrostí.“

„Královskou moc snad uznáváme všichni.“

„Ano. Sám jsem k ní napomáhal, čert mě vem. Nechci bojovat proti králi, leda na obranu holého života. Protože o život šlo, pane z Rožmberka, ujišťuju tě. I bez rozsudku, a hlavně bez něho. Soud! To už bych si zpívaJ. Uvidíš sám. Řízení neskončilo, ale na svobodě se nemám čeho bát.“

„Co ode mne chceš?“

„Spojeneckou smlouvu.“

„Proti králi?“

„Proti komukoli. Jsme nejmocnější páni v zemi, pane z Rožmberka. Ronovci, Vítkovci. Kdo nás nerozdělí, nemůže zvítězit. Ale proti uskoku se můžeme hájit jenom zbraní. Ty, jako já. Ztratil jsem nejlepšího přítele, toho mi žádná smlouva nenahradí. Ale snad lze získat aspoň pocit bezpečí.“ Chvíli se na něj díval a dodal měkce: „Já nechci vydírat a zneužívat tvého pocitu provinění. Řekni ne, a už ode mne neuslyšíš slovo. Nevím, jak jsi se musel zavázat a na jak dlouho.“

Petr zrudl. „Jidáš. To chceš říci.“

„Ne.“ Jindřich položil ruku na jeho paži a řekl naléhavě: „Já vím, co je to vášeň, Petře. Neomlouvej se, já to vím. Ale každý z nás má doufám jenom jediné zranitelné místo. Tvoje je zahojeno.“

Petr vstal a přešel vzrušeně k oknu. „Kateřina mě proklíná,“ řekl změněným hlasem. „Má proč. Ty také. Zabil jsem jí bratra a tobě přítele.“

Jindřicha nenadálé odbočení vyvedlo trochu z míry. Byl by dal nevímco za to, aby teď viděl do Rožmberkovy tváře. Ale zůstala

odvrácena do zsinalého soumraku. „Kateřina je velmi mladá," řekl jemně. „Přece jsi nebojoval. Chtěl jsi jen sjednat mír."

„Ty na mém místě ..

„Já jsem nemiloval Violu. Ta tě určitě nechodí strašit s jedinou náušnicí." Vyjelo to z něj proti jeho vůli, ale dosáhl aspoň toho, že se Rožmberk konečně obrátil. Jenomže v jeho tváři byl teď jen čirý údiv.

„Co prosím?" zakoktal zmateně.

„Nic. Kdybys byl na smradlavé slámě ve věži, strašilo by tě také ledacos. Dejme tomu, že tě to nepostihne."

„I bez té slámy ...," řekl Petr přiškrceně a sevřel rty. „Nechrne toho. Chceš pečetit?"

„Asi to tak bude lepší."

Rožmberk se ušklíbl. „Nevěříš mi. Máš na to právo."

„Raději bych pečetil jinou smlouvu," řekl Jindřich pomalu. Nebyl nedůvtipný. „Vartemberkova rodina je teď moje. Takže mám dceru, kterou bys ještě mohl učinit svou chotí. Jenže jsi ženatý."

Zasáhl do černého. Petr se na něj podíval, jako by chtěl vraždit, ale řekl jen: „Miloval jsem Violu víc než deset let."

Deset let. Jako já. Síla zvyku. Kdyby teď ke mně přistoupilo mládí... „Ano, to chápe i Kateřina," usmál se shovívavě. „Takže musíme pečetit jen mezi Jindřichem z Lipé a Petrem z Rožmberka."

„Kdykoli si budeš přát. Nejsem zavázán nikomu."

Jindřich ho vyprovodil ke schodům. Dole v průjezdu přímo pod stojanem s pochodní stál jeho nejstarší syn s Kateřinou z Vartemberka. Jenom se dívali. Jindřich na otce a Kateřina na Rožmberka. Petr sešel ze schodů, na okamžik se zastavil, a pak je minul se svěšenou hlavou a vyšel ven. Teprve když byl za dveřmi, Kateřina se rozplakala a plivla za ním velikým obloukem.

„Díky," řekl pán z Lipé suše. „Jsi hodná, že jsi asfŕóň počkala, až bude pryč. Byl by to krásný závěr našeho jednání."

„Má se snad na něj dívat, jak...," vybuchl mladý Jindřich pobouřeně.

„Nemusela. Přece jí nikdo neporučil, aby čekala v průjezdu. Pojd nahoru. Vidím na tobě, že mi chceš něco říci. A roztomile. Nemusíme s tím bavit ulici.“

Kateřina v slzách utekla a Jindřich vyběhl k otci. „Víš, kde jsem byl?“ vyhrkl.

3«í

„Domýšlím se. Pojď.“ Zavřel dveře. „Měj na paměti, synku, že jsem člověk starý a nemocný. Tak spusť.“

Jindřich trochu zkrotí. „Řekl jsem jí, že přijedeš.“

Znělo to skoro provinile. Otec se na něj ostře zadíval. „To si se tedy unáhlil,“ prohlásil nesmlouvavě. „Nikdy.“

„Prosím tě, to přece nemůžeš... Kdybys ji viděl, když spatřila mne místo tebe ...“

„Byla nejspíš ráda. Jsi teď určitě zdatnější.“

Chvíli bylo ticho. Chlapec vší mocí přemáhal hněv. Nepovedlo se mu to docela. „Žárlíš?“ zeptal se posměšně.

„To už mám za sebou. Nechci, rozumíš? Už nikdy nechci vidět tu paní a tobě do toho není nic.“

„Je. Slíbil jsem, že tě přivezu rovnou z Týřova. Těšila se. Přece pro jedinou hádku ...“

„Copak o tom víš?“

Jindřich znejistěl. „Její služka mi říkala ...“

„Služka! Služky mívají velké oči. Nebo se paní svěřuje? Že tenkrát pán z Lipé ... Čerta!“ rozzuřil se. „Nech mě už na pokoji, ano? Mám se dát znovu vláčet po smrdutých kobkách, protože ona ráčí mít v přízni krásného Habsburka?“

„Habsburka?“ užasl Jindřich. „Ona?“

„Ne,“ řekl pán z Lipé jízlivě. „Nepochybně já. Krásný Fridrich je miláček mého srdce a za ní jezdí výhradně kvůli mně.“

„Nejezdí za ní! Nikdy ...“

Pán z Lipé si povzdechl. „Až budeš starší, snad pobereš víc rozumu. Ale ty ještě dáš na uhrančivé oči.“

„Miluje tě,“ řekl Jindřich tiše. „Tatínku, prosím tě ...“

„To má být vtip? Tak dobře. Už jsme si zažertovali a teď di spát.“

„Lásce... lásce se neporoučí," řekl Jindřich chvějícím se hlasem. „To jistě ne. Máš právo milovat a nemilovat koho chceš. Ue nepoděkovat za tolik oddanosti, to může jenom ..."

„Kdo?"

„Pojedeš?"

„Ne."

„To si mám nadosmrti myslet, že můj otec je sprostý ničema?" Vybuchl syn se slzami vzteku v očích.

„Mlč!" Jindřich praštil pěstí do stolu. Kluk! Usmrkanec jeden!

Drzý! Kvůli *té*... Chlapec se bezděky přikrčil pod jeho pohledem. „Budiž," procedil pán z Lipé mezi zuby. „Pojedu. Ať se mladý pan Jindřich nemusí hanbit za svého ničemného otce. Pojedu a poděkuju té paní. Za všechno. Však si to zaslouží."

Vychází slunce. Rána jsou ještě chladná, ale mně není zima. Ne z mrazíku. Jen uvnitř je led. Nerozehřeje ho ani teploučká, měkká kožešina, kterou mi kdysi přehodil přes ramena, když mě unášel. Halím se do ní a chviličku si připadám jako v jeho objetí. A pláču.

Vůbec teď pořád pláču. Stačí malinko a slzy nestačím polykat. Mám ráda tu plošinku na hlásné věži, kam za mnou nikdo nechodí. Už ne, zakázala jsem to. Jen na mne volají zdola. Je oběd. Snídaně. Večeře. V Hradci se vyvařuje jako jindy, jenom já sedím na věži a občas uždíbnu z toho, co mi nakonec přinášejí vychladlé s rozpačitými úsměvy. Za chvíli se rozloučím i s tou hebkou kožešinou. Slunce se rozehřívá a zvolna stoupá, a já už vstávám s dychtivě pootevřenými rty a dívám se čím dál pozorněji na tu cestu, kterou bych mohla kreslit popaměti se zavřenýma očima, s jejími vzorci oblázků, rýh od kol těžkých vozů i blyštěním drobných kaluží. Stojím a dívám se. Slunce mám ještě v zádech. Odpoledne mi bude svítit do očí, a proto budou slzet, jenom proto, jistě jen proto, přece vím, že nečekám marně, přece vím, že jednou na té cestě uvidím cválat rytířské koně a nad nimi korouhev s *jeho* ostrví.

Ano. Jenomže je tak těžké tomu věřit, když den zvolna uplývá v marných hodinách. Vleče se k nesnesení, a přece letí. Už zase večer.

A on nepřijel. Bezesná noc. To lože pálí. Odhazuji přikrývky s hořícího těla, a zase mráz, drkotám zuby, zavpávám se hlouběji do podušek, to lože, kde on ... Asi bych měla spát jinde. Ale nemůžu. Úsvit je vysvobození. Ale soumrak také. Změna. To už vím, že nepřijel, a tápu po setmělých schodech dolů k té žhavé mrazivé noci s kratičkým snem. Přivolávám ho celou cestu a někdy se mi to nepodaří. Někdy vidím jen katy a jeho bolestí ztrhanou tvář a ruce, které mě objímaly, uťaté a rozmetané do světových stran. Už vím, že se to nestane, a přesto v noci vyju hrůzou. A pláču. Vím, že se to nestane, ale také vím, co se stalo. Náš chlapec mi to nezamlčel, když tenkrát přijel z Nymburka. Pověsili zločince. Jenom pověsili. Muži nemají vynalézavost. Já bych ... Ano, nejspíš se s ním nemazlili. Vyzvonil víc, než mu bylo zdrávo, a jistě ne dobrovolně. Ale pak ho pověsili. Hned druhý den. Místo co by se dívali, jak skučí v mukách, ze kterých není vysvobození. Prý ho čekají v pekle. Nevím. Neznám Satanáše, ale je mužský. Určitě nevymyslel nic kloudného.

Po takových snech bývám ráda, že už je ráno. Šplhám se na věž s prvním přísvitem a pátrám očima, až se ze tmy vynoří světlejší stužka té cesty, na které znám každičký oblázek. Od prvního dne. Náš chlapec se rozloučil a řekl, že jede pro něj. Týž den jsem seděla na věži, ačkoli on přece neumí létat. Seděla jsem tu v purpurových šatech, nastrojená jako královna, s perlovým diadémem a ověšená zlatem. Bylo mě vidět zdaleka. Lidé mávali, něco hlučně provolávali, zdálo se mi, že rozeznávám Jindřichovo jméno, a byla jsem šťastná. Šťastná, i když na té cestě bylo pusto, muselo být, dobře jsem věděla, že ještě nenastal čas pro divoký cval rytířských koní, nad nimiž hrdě vlaje korouhev s ostrví. Večer se hodovalo a v noci jsem spala, tak pokojně, jak už dlouho ne. Zítra... Druhý den jsem se oděla do blankytu s perlami a stříbrem. Ale zase bylo jen zítra. Každý den znovu zítra. Spánek odcházel. Sen se krátil a byl čím dál tím děsivější. Přestala jsem chodit do hodovní síně. Už žiju jenom na věži. A pláču. Jen některá noc je milosrdná a přináší mi sen o bílé cestě, po které pádí rytířské koně a nad nimi korouhev s jeho ostrví.

Nepřijde. Chlapec přijel po pěti dnech, kdy jsem měnila šperky a šaty jako pestrý ptáček, který natřásá různobarevná peříčka. Ti jezdci se skutečně objevili na té cestě, i ta korouhev s ostrví.

Nepřijde, řekl mi jeho syn a klopil oči. Mlčela jsem. Dvě hrůzy. Která strašnější? Je mrtev, nebo mě nenávidí. Děkuju nebi za tu druhou. Děkuju nebi za nevysychající slzy. Ať. Je živ. Ať si už nepřijde. Je živý. Je ...

Musel jen do Prahy, povídá Jindřich rozpačitě a utírá mi slzy. Opravdu musel. A potom docela jistě... Ale uhýbá očima. A honem líčí, jak omdlel pod Týřovem a jak se nepostaví ani na nohy, jak... On přece ani *nemůže,* dokud tohle... Chce mě uklidnit, ale na mne padá znovu první hrůza. Cesta zůstává prázdná a já se děsím dvojího proč. Umírá. Nenávidí mě. Umírá. Kvůli mně. Umírá kvůli mně. Nenávidí mě a umírá.

Poslední šaty jsou popelavé. Jak roucho kajícnice. Nosívala jsem přes ně purpurový plášť a hrůzu šperků. Jeptiška v zajetí tatarského chána, říkal mi se smíchem a líbal mě od hrdla dolů, než rozepjal tu nekonečnou řadu spon. Až ke kotníkům. Nikdy nevynechal ani jedinou. Rád si hrál. Pomalu. Promyšleně. Nikdy mě nesevřel do náruče, dokud jsem nezněla celá jako zpívající struna, chvějící se pod dotekem citlivých prstů, které ji přejíždějí, napjatou k prasknutí. Ať zním!

Ano, zním. Stačí vzpomínka. Slzy mi stoupají do očí a nejsou to ty, které pláču při osamělém čekání. Vzpomínka. Nic. Nedotýká se mě pěvcova ruka, jsem mrtvá, zplihlá, zvuk, který vydávám, je falešný. Také ty slzy nejsou už slzy slasti. Zmáčely popelavý šat, jako by kajícnice kráčela lijákem při smutném pokání, z něhož už není vykoupení. Nikdy. Hoclte po ní kamenem. Je hříšná. Hříšnější než všechny harapanny, které biřici sbírají po hospodách na žádost jemnocitných paní a strkají je do šatlavy, kde se s nimi baví zadarmo. Se mnou se nikdo nepobavil zadarmo. Nikdy. Ani to pokání není doopravdy. Jenom to roucho a slzy. A možná víc pro ztracené objetí než z lítosti. Přijd, ať se konečně můžu dát celá. Ať konečně smím.

Oči už umdlévají. Klade se přes ně stín. Ne, to je večer. To soumrak se klade na tu cestu. Marně ji hledám plačícíma očima. Jen mlha z mých slz se rozmazává ve tmě, ledová jinovatka, která mrazí. Miláčku! Je noc a půjdu spát. Spát! Nevidomýma očima v tom černočerném prázdnu, které mlčí bez vzdechů a láskyplných slov nad ložem ještě žhavým vzpomínkami, očima plnýma slz marně, tak marně přivolávám sen. Jediný sen. Sen, který přichází až k ránu. Kéž přijde! Aspoň sen o bílé cestě, po které pádí rytířské koně a nad nimi pyšná korouhev s tvou ostrví.

Zkřížené ostrve! Hradecká brána se překotně otvírá v poslední chvíli. Pán z Lipé ani nezadržel svého hřebce, jako by se rozumělo samo sebou, že brána se rozletí včas. Do hradeckých ulic se vřítili plným cvalem. Náhodní chodci uskakují do stran a jenom sem tam se ozve výkřik na uvítanou. Nemají čas se seběhnout na cestě k hradu. Proto ten úprk. Okna se otvírají, ale nadšené volání skomírá za zády zběsilých jezdců. Přesto se usmívají. Ten spěch! Bodejť by nespěchal. Mračí se. Ba ne, to se ti zdálo, přece se jenom kmitli. Nezdraví? Jak by mohl v takovém trysku! Zrovna se bude dívat po měšťanech, když má před očima tu jedinou. Viděli jste ho? Pán z Lipé přijel. A vypadá to, že je zdráv.

Na nádvoří je zmatek. Podomci vybíhají ze stájí a taktak že je nepodupali vzpínající se koně. Divoký hřebec pána z Lipé se několikrát otočil na místě, než ho jeho jezdec konečně zkrotil nejistou rukou. Odpočívali dlouho za blízkým lesíkem, aby si mohl dovolit ten bláznivý vjezd.

Podomci se vrhli po uzdách koní, ale Oldřich Pluh je zarazil.

„Ne, zůstaneme v sedlech.“

Sám seskočil, odstrčil purkrabího, který se po starém zvyku sápal po třmenu pána z Lipé, a pomohl mu dolů, jako by prokazoval dvornou službu křehké ženě.

Jindřich si uvědomil zaražené ticho a zamračil se. Všimli si? „Nasednu potom sám,“ sykl k Oldřichovi. „Pusť.“

Oldři

ch se vrátil k svému koni a vyšvihl se do sedla. Ticho ještě zhoustlo. Jindřich pustil uzdu do rukou ochotného purkrabího a pomalu se obrátil.

Dveře se rozlédy. Richenza v nich zůstala stát jako socha. Jen ňadra se jí prudce zvedala po divokém běhu z těch nekonečných schodů a zcuchané černé vlasy se kroutily jako hádci kolem bledé tváře, když si v nich pohrál závan větru. Jinak nic. Jen bez-deché mlčení a podlamující se kolena. Opírala se těžce o veřeje, jako by měla ještě méně sil než on. Světélkující obrovské oči se upíraly přímo na něj a třpytily se k nesnesení. Nejspíš slzami.

Omráčeně se na ni díval, jako by ji viděl poprvé. Bez jediného šperku a šat barvy popela. Nic neodvádělo pozornost od rozrušené tváře s chvějícím se lukem pobledlých rtů. Panebože, ještě nikdy nebyla tak krásná. Nikdy ne. Výjev, který si celou cestu představoval, byl nesmyslný a neuskutečnitelný. Ještě že vyšla na dvůr. Nedokážu to. Pryč. Řeknu to co nejrychleji, a pryč. Nebo ji ještě začnu odprošovat. Ne.

Vzchopil se. „Řekli mi, že ti dlužím dík," pronesl suše a narovnal se. Oči se mu zúžily, aby z nich vyhnal aspoň část toho

obrazu. „Děkuji tedy." Obrátil se k svým lidem. „Pojedeme."

Položil třesoucí se ruku do hřívy svého koně a s úsilím vytáhl nohu do třmene. Dlouhý vzdech proběhl nádvořím. Nenasednu, pomyslel si v první chvíli zmateně. Ta druhá noha je úděsně těžká. Richenza prolétla nádvořím jako pták a objímala ji tecf oběma rukama. „Odpusť mi!" zaštkala divoce. „Proboha, miláčku, odpusť!" A zabořila tvář před ním do prachu.

Ticho zrozpačitělo. I zvědavé děvečky zmateně odvracejí oči, aby nebyly přistiženy, jak se pasou na té podívané. Jindřich si začal připadat trapně s jednou nohou ve třmenu. Snad neupadnu. Spustil ji a odkašlal si. „Říkali mi, že ...," zakoktal přiškrceně, jak nebyl schopen nové myšlenky. „Že ti dlužím ..."

Odmlčel se. Richenza plakala jako posedlá a líbala jeho boty. Najednou klečel u ní. To je jen slabost, přemlouval se. Podlomila se

mi kolena. Jezinka... Neměla žádnou náušnici. Vůbec žádnou. Cítil to nade všechnu pochybnost, když jí oběma rukama vjel do vlasů a násilím k sobě obrátil její tvář, ušmudlanou a zmáčenou slzami jako tvář dítěte, které potmě zapomněli uprostřed bažiny. Držela se ho stejně křečovitě, jako by pro ni sáhl do bezedné tůně. „Miláčku," zajíkla sc, „neodjížděj!"

„To nesmíš," zašeptal. „Nesmíš plakat. Ne takhle před nimi."

„Co čumíte? Pojdte si pro naše koně," křikl Oldřich Pluh polohlasně na pacholky, kteří přihlíželi s otevřenými ústy, jak pán z Lipé v špinavé slámě na nádvoří objímá a líbá hradeckou královnu, až prach z jeho bot, zvlhlý jejími slzami, se blátivě rozmazal i po jeho tváři. Zvedli se v objetí, podepřeni jeden o druhého, a ústa na ústech klopýtali slepě dvorem, a po schodech, a dlouhou chodbou ...

Ne, nejsem slabý a zmrzačený. Nejsem, v tom přívalu života, který mě zaplavuje nečekanou silou. Jako vždycky, když jsem u tebe.

Sen. Viděla jsem tvou ostrev nad rozevlátými hřívami letících koní. Ta hrůza z pádu, hrůza z probuzení... Vidíš, já pořád pláču. Je to sen a pláču. Nemůžu přestat. Pláču štěstím, tím zbě-sileji, čím stříbrněji se zachvívá ta struna při písni, kterou umíš hrát jen ty. Pláču už předem, pláču jen při doteku ruky, pláču dávno dřív, než ... Ne. Nechci se probudit!

Chvěju se. Slabost a touha se projevují stejně. Mé ruce leží na tvém těle a nevědí si rady. Miluju tě. Je mi, že musím umřít, jak jsem rozdychtěný a nemohoucí zároveň. Pojď ke mně blíž. Ještě. Aspoň jedinou sponu. Jen ty tři první, aby moje rty našly svůj domov v milostném důlku tvého hrdla, hledám tvé paže, bezmocně vztažené do prázdna, jako by neuměly obejmout, nechtěly, neměly sílu . .. Richenzo!

Jenom mě hlad. Nic víc. To je jen vánek noci, tak mě oklameš, tak uvěřím, žes přišel, že jsem skutečně viděla tu cestu i tvoji korouhev, že jsi mě nenechal ležet v prachu, mrtvou, zapomenutou, bezmocnou. Nic víc, jenom mě hlad. A nedívej se na mne. Jsem ošklivá, když pláču. Nedívej se. Ne. Jsem ošklivá.

Jsi krásná. Jsi krásná jako nikdy. Rozvírám škebli tvého šatu a laskám očima tu čistou dokonalou perlu, kterou skrývala. Jen očima. Mé nemohoucí ruce spočinuly na šerém hávu, sepnuté jako k modlitbě. Jsi krásná. Krásnější, než se mi kdy snilo. Proč pláčeš? Tvé slzy přece patří k bouři, která se teprve teď zvedá a rychle sílí, sílí k nesnesení, plač! Mé ruce ožily, už nevidím perlu zamženýma očima, které se přivírají, jen chvějící se dlaně hebce přilnuly blíž, bouře už burácí a vítězný déšť prší tvými slzami, miluju tě! Jsi krásná.

Tvé ruce umdlévají, už mě nehladíš, ani ses nedobral poslední spony, nespěchej! Miláčku, neprobouzej mě! Zešílím, jesdi procitnu z toho snu, teď už to není sen, umírám hrůzou, že najednou zůstanu sama s tím tělem, které mě neposlouchá, já přece vím, že je to sen, ale mé paže, moje ňadra, můj klín tomu už nevěří.

Jsem slabý, lásko. Slyším jen šum andělských křídel, když umdlévám ve tvém objetí. Jsem slabý, ale miluju tě. Ta bouře je nad mé síly, miluju tě, ale jsem slabý, bouře mě unáší nevím kam, to někdo jiný bičuje mou vůli, sám přece nedokážu, nemůžu! Dychtivé ruce padají s tvého těla, jsem celý v tom bezednu, které kolem nás hučí, už tě nepohladím, už nemám ruce, které by tě laskaly, paže, rty, nemám nic, jsem celý jen vítr anebo bouře, nevím, co jsem. Snad jsem jen vzdech, ano, jsem vzdech, e! Jsem úder meče, jsem vichřicí bičovaný strom, já vím, že pláčeš, ale nevidím tě, necítím nic, jenom tu bouři v nás, jako blesk, jako vítr, jako zahučení hromu, jako člověk ne. Člověk přece nemůže. Člověk nemá místo v tom vysilujícím vření, které mě pohlcuje, mučí, zabíjí, umírám s rozdrcenou hrudí, ze které uniká dech, ale je to krásné, to je ta chvíle věčnosti, která mě ovanula právě teď, má duše zešílela blahem, vysáté tělo umírá a já jsem šťastný, miluju tě, jsem slabý, ale miluju tě, umírám.

Už nemám slzy. Ztratily se v té řece, která teď pohupuje naši loď na zčeřené hladině proudu, tichnoucího po vzdutých vírech peřejí. Už nemám slzy. Pláč se unavil. Tvá hlava leží na mých prsou. Držím ji oběma rukama a na svém těle cítím slabounké chvění tvých rtů. To

není ani polibek. Spíš slovo lásky, které už nedokážeš vyslovit. Ani já. Dívám se do tvých vlasů a slzy, které utekly z mých očí, v nich tkají stříbrnou pavučinu. Miláčku. Spi. I pláč se unavil. Je bílý den. Je dlouho do příštího rána. Celá věčnost. Zůstaň tak. Nehýbej se. Spi... Můj miláčku ...

LUDMILA VAŇKOVÁ PRVNÍ MUŽ KRÁLOVSTVÍ
Ilustrace Miroslav Váša
Typografie Bohuslav Blažej
Vydal Československý spisovatel
v Praze roku 1983
jako svou 4989. publikaci
Odpovědná redaktorka Doris Grozdanovičová
Výtvarný redaktor Bohuslav Holý
Technický redaktor Pavel Bosák
Vytiskl Tisk, knižní výroba, n. p.,
závod 2, Brno
AA 25,02 (text 24,53, il. 0,49), VA 25,49
Vydání první.
Náklad 50 000 výtisků Stran 400.
601/22/856. 22-082-83 13/33
Kčs 30,-